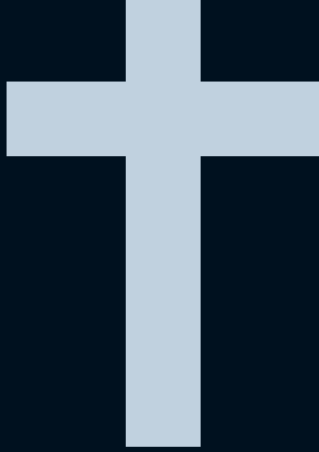

'Wɔsuslɔlue loluu
'sɛbhɛ

New Testament in Kouya

W^ususl^olue loluu 'sebhε New Testament in Kouya

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kouya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Information sur le droit d'auteur

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. tous droits réservés.

Ce texte de traduction vous est rendu disponible sous termes du Creative Commons License: Attribution-Noncommercial- Pas de travaux dérivés. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) En outre, vous avez l'autorisation de mettre le texte sous différents formats de fichier, tant que vous ne changez pas le texte ou la ponctuation de la Bible.

Vous pouvez partager, copier, distribuer, transmettre et extraire des parties ou des citations de ce travail à condition que vous incluiez l'information sur le droit d'auteur ci-dessus:

- Vous devez donner Attribution au travail.
- Vous ne devez pas vendre ce travail pour en tirer profit.
- Vous ne devez effectuer aucun travail dérivé qui puisse changer les mots ou la ponctuation en l'état des Saintes Ecritures.

Les autorisations au-delà du canevas de cette licence peuvent être disponibles si vous nous contactez au travers de votre demande.

Le Nouveau Testament

en Kouya

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kouya

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

6b111f8e-be6f-55f2-a7a8-c43583754a65

Contents

Matie	1
Malikı	32
Lukı	51
Zaan	86
Lenogbonya	110
Wlomv -nyuma	141
1 Kolentı -nyuma	155
2 Kolentı -nyuma	168
-Galasii -nyuma	177
Efezi -nyuma	182
Filipv -nyuma	187
Kolasv -nyuma	191
1 Tesalonikı -nyuma	194
2 Tesalonikı -nyuma	197
1 Timotee	199
2 Timotee	203
Titı	206
Filemō	208
Eblenya	209
'Zake	219
1 Pielı	223
2 Pielı	227
1 Zaan	230
2 Zaan	234
3 Zaan	235
Zudı	236
Zaaan 'yliwogbonya	238

Matiee 'sebhε Sa Matie gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Zezuu -gugbu Matie cɛla, mɔ -wa. Nu, Matie ni -Zezuu *'binanya kugbua ε 'sɔɔ glaa -nyimε yabhlo nya. Zuifo -yla Matie cɛla weε 'sebhε ni. -Lagɔ ka 'cin ɔ -Bhasanyɔɔ tietiegbu wɛli wla, 'in -Lagɔgbɔɔ -falpanya ka -mɔɔ daa cɛli *'wɔsuslɔlue swaa 'sebhε 'wɔ. 'Sεbhε ni 'wɔ, Matie slɔlua we Zuifo nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mɔ -wa Mesi).

*-Zezuu dɔkpasɩ
(Lk 3.23-28)*

1-Zezu Klisi dɔkpasɩ ηni ni: ɔɔ -Zezu *Klisi mia, ɔ dɔkpasɩ -wa *-Davidi, 'in *Ablaamu mɔɔ -Davidi dɔkpasɩ nya.

2 Ablaamu gwalia Izaki.
Izaki gwalia Zakɔbɔ.

Zakɔbɔ gwalia Zuda -yɔ ɔ bhelia.

3 Zuda gwalia Pelesi -yɔ Zela, nu, wa 'nyaa -wa Tamaa.

Pelesi gwalia Eslamu.

Eslamu gwalia Alamɔ.

4 Alamɔ gwalia Aminadabu.

Aminadabu gwalia Naason.

Naason gwalia Salma.

5 Salma gwalia -Boazi, nu, ɔ 'nyaa -wa *Wlaabu.

-Boazi gwalia Obedi, nu, ɔ 'nyaa -wa Wluti. Obedi gwalia -Zesee.

6 -Zesee gwalia nyumaa 'wlulapɩnyɔ -Davidi.

-Davidi gwalia *Salomɔɔ, Ulii 'ηwnɔɔ nya.

7 Salomɔɔ gwalia Wloboamu.

Wloboamu gwalia Abia.

Abia gwalia Aza.

8 Aza gwalia Zozafati.

Zozafati gwalia Zolamu.

Zolamu gwalia Oziasi.

9 Oziasi gwalia Yotamu.

Yotamu gwalia Akazi.

Akazi gwalia Ezekiasɩ.

10 Ezekiasɩ gwalia Manasee.

Manasee gwalia Amɔn.

Amɔn gwalia -Zoziasɩ.

11 -Zoziasɩ gwalia Yekonia -yɔ ɔ bhelia.

We bhla wa kpaa *Izlaɛɩnyɩma, 'in wa yia wa Babilɔnu kwa.

12 -Mɔɔ 'bigɔ, Yekonia gwalia Salatiɛli.

Salatiɛli gwalia Zolobabeli.

13 Zolobabeli gwalia Abiudu.

Abiudu gwalia Eliakimu.

Eliakimu gwalia Azɔɔ.

14 Azɔɔ gwalia Sadaku.

Sadaku gwalia Akimu.

Akimu gwalia Eliudu.

15 Eliudu gwalia Eleazaa.

Eleazaa gwalia Matan.

Matan gwalia Zakɔbɔ.

16 Zakɔbɔ gwalia Malii 'lowli *-ZεZεfu. Nu, Malii gwalia -Zezu wa laa Klisi, -mɔɔ ji -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.

17 Nu, we 'ka Ablaamu -gɔ 'bhɔ, we 'ka -Davidi yli, dɔkpasɩ -zakpa kugbua ε -mnɔɔ -wa. We 'ka -Davidi -gɔ 'bhɔ, we 'ka wa kpakpie yli, 'in wa 'ka wa Babilɔnu kwa, we nyini dɔkpasɩ -zakpa kugbua ε -mnɔɔ. -Mɔɔ 'bigɔ, we 'ka wa Babilɔnu -kwakwie -gɔ 'bhɔ, we 'ka -Zezu Klisi gwali bhla nyini, we nyini dɔkpasɩ -zakpa kugbua ε -mnɔɔ.

*Malii gwalia -Zezu
(Lk 2.1-21; -Gal 4.4)*

18 Nu, sanεε wa gwalia -Zezu Klisi. Nu, ɔ 'nyaa -wa Malii, mɔ -yɔ -ZεZεfu 'kaa kukwali, wa 'ni -slɔɔ ladi dabhlo, 'in ɔ yia nɔkpla pla -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya. 19 Nu, -ZεZεfu mia, nyimε tuklu -wa. ɔ 'ni 'yibha ɔ 'ka Malii gbɔ dɩ -zejila 'wɔ. We 'dεε 'gbɔ, bhoyi ɔ -yɔ ɔ yi yaa -di zizewiemɩ. 20 Da ɔ dɩ mia we -gɔ, 'in Jejitapεε 'anzi yabhlo yia ɔ -gbε yi 'yilaa 'wɔ, 'in we nεε:

«-ZεZεfu, -Davidi 'yuoyu, -in 'na lɔlɔ dɩ -ni, -in 'ka Malii kwa, nu, 'yu ɔ yia gwalia, -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya ɔ plaa nɔkpla. 21 Nu, nɔkpasuyɔ ɔ yia gwalia, 'in -in 'ka ɔ 'ηni zo -Zezu, 'in ɔ 'ka ɔ nyima gbɔnyuu 'wɔsa.»*

22 -We Jejitapεε gbaa ɔ gbɔɔ -falpanyɔɔ ηwε nya, we 'ka lεnuɔ 'gbɔ, we yi 'saa 'pli:

23 «Nu, 'yieslɔηwnɔyɔ -ɔ 'mia nɔkpasu -yi, mɔ yia nɔkpasuyɔ gwalia, 'in wa 'ka ɔ 'ηni zo Emanuɛl.»

-Mɔɔ ji -wa nu, -Lagɔ -yɔ -a 'sɔ mi.

24 ɔ ganɔa, sa Jejitapεε 'anzi gbaa, 'mɔ ɔ nɔɔ ε, 'in ɔ yia Malii ɔ 'dεε -gbε belɩ. 25 ɔ -yɔ ɔ 'ni -budu 'wɔdi, 'in ɔ Malii yia ɔ nɔkpasuyɔ gwali, 'in -ZεZεfu yia -mɔɔ 'ηni zo -Zezu.

2

*Gbyɩlɔnyɩ mɩna -Zezuu 'ηni yilimani
(Lk 2.22-38)*

1 -Zezu wa gwalia Betlεmɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ, -zugba *Ewlodɔ mɩ nyumaa 'wlulapɩnyɔ nya.

Tɔɔn, gbyɩlɔnyɩ 'bhɔa 'yɩɔɔ 'wɔsɔlɔda, 'in wa yia *-Zeluzalεmɔ nyini. 2 Wa nεε: «'Yu, -ɔ wa gwalia, 'in ɔ 'ka *Zuifɔɔ 'wlulapɩ, da ɔ mia? Nu, ɔ -zelya ka 'wɔ 'yɩɔɔ 'wɔsɔlɔda, 'in -a yia we -yɔyɩ, we 'dεε 'gbɔ, -a yia yi -a 'ka ɔ 'ηni 'yilimani.»

3 Nu, nyumaa 'wlulapɩnyɔ Ewlodɔ 'nɔɔ we, 'in ɔ plε yia sumani, ɔ -yɔ -Zeluzalεmɔ -nyuma weεε. 4 -Bha ɔ laa *-Lagɔɔbɔɔnyaa -cian we -yɔ -Lagɔɔ titeε gwesanya, 'in da wa 'kaa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ gwali, ɔ 'ka we yibheli.

5 Wa nεε ɔ -yɩaε: «Nu, Betlεmɔ, Zudee -dɔdɔ

* 1:21 -Zezuu ji -wa nu, -Lagɔ saa nyuma gbɔ 'wɔ.

-gv, -bha wa gwalia o. Nu, -we *-Lagogbuo -falpanyo celia, mo nu:

6 «Amia, Betilemo, Zudee -dudo -gv -nyuma, amiaa 'gbe 'ni 'kienyi -mi, Zudeegbe 'kadi glaa.

Nyuma 'Wlulapilonyo yabhlo yia amiaa -gbe 'bhua,

mo 'kaa Izlaelnyuma -wa -wa na nyuma, mo 'kaa wa 'yugal.»

7 Toon, 'in Ewlobo yia waa gbuyilonya la zizewiem, 'in o yia wa layibha nu, labhla wa 'yi wee -zeliya -yoa. 8 'In o nee wa -ylae: «A mni, a -tali o 'yuu da 'nanoo, a -ka o 'yi, a yi 'mi 'di -salia, 'in -ami, 'in -ka -mo mni, 'in 'ka o bubo.» -Bha o tiea wa Betilemo.

9-10 Waa gbuyilonya 'nva Ewlobo weli, 'in wa yia 'yoo bhli. 'In -zeliya wa 'yi yaa 'yluo 'wosaloda, wa yia we -yo, 'in we yia wa 'mna 'wola. Wee -zeliya -gali wa 'yu, 'in da o 'yu mia, we nymia -bha, 'in we yia 'yigbe.

11 Da wa plaa -budu zo, 'in wa yia 'yu -yo o 'nyaa Malii -yoyi. Wa yia o 'yu bubo, o 'yu 'kukolu sibhlie nya. -Moo 'bigu, wa yia wa 'gba 'wokal, 'in 'nnumnili wa celia o, mo nu: -can klaa, *mili klaa, we -yo 'wli, 'mo wa 'nyea o. 12 'Ylaa 'wu, -Lago nee wa -yla nu, wa 'na 'plili Ewlobo -gbe -ni. 'In wa yia 'yoo -putu 'wobhu, 'in wa yia wa -zoo lumni.

-Zezfo mnia Ezipoto

13 Waa gbuyilonya ka mni 'bhie, Jejitapee 'anzi yabhlo yia -Zezfo -gbe yi 'ytaa 'wu, 'in we nee o -ylae: «Nu, Ewlobo yia o 'yuu da -talia, o 'ka o 'bha. We 'dee 'gbu, -so 'wu, -in 'bhu o 'yu -yo o 'nyaa 'wu, -in -yo wa 'so mni Ezipoto -gwagwie nya. -In -tu -mo, bhla -we nya a 'kaa yi, -ami yia we au -yla gbaa.»

14 -Zezfo -soa 'wu, 'in o yia 'yu -yo o 'nyaa 'wobhu. Wa 'bhua -bha sabo, 15 'in wa yia Ezipoto mni. Wa -di -mo la, 'in Ewlobo yia ti. 'Sa -moo 'plia sa, 'in -we -Lago gbaa o gbuo -falpanyo nwe nya, we 'ka gbuzono -ze, o nee: «In ka na 'yu la, o 'ka Ezipoto 'bhu.»

Ewlobo 'bhaa nokpasuyua Betilemo -dudo

-gv

16 Da Ewlobo 'yia nu, gbuyilonya ka o -dawli 'wonu, 'in o yia 'ce 'pa bhahha. -Bha o tiea nyuma wa 'ka Betilemo dudo -gv nokpasuyua 'bha. -Wa 'nia -zu 'so yli, we -yo -wa kaa -zu 'so, -maa wa mnia 'bhaa. Nu, bhla -we nya -zeliya 'wla gbuyilonya ka o 'di -salu 'gbu o yi 'saa nu. 17 Nu, -we *-Lagobuo -falpanyo Zelemi gbaa mo nva le:

18 «-A ka 'wokpaweli 'nu mo Wlamaa, wa mi 'wokpida, wida wa mia.

*Wlaseli -wa, o 'yua o mia wida, o 'ni nwnu wa 'ka o bhuhoe, nu, o 'yua ka ti.»

-Zezfo 'bhua Ezipoto (Lk 2.39)

19 Da Ewlobo tia, -zugba -Zezfo mi Ezipoto, 'in Jejitapee 'anzi yabhlo yia o -gbe yi 'ytaa 'wu, 'in we nee o -ylae: 20 «-So 'wu, -in 'bhu o 'yu -yo o 'nyaa 'wu, -in -yo wa 'so mni *Izlaeli -dudo -gv. Nu, -wa 'yibhaa wa 'ka o 'yu 'bha, -maa ka ti.»

21 Toon, -Zezfo -soa 'wu, 'in o yia o 'yu -yo o 'nyaa 'wobhu, 'in wa yia Izlaeli -dudo -gv mni. 22 O 'nva nu, Alakelausi mi Zuifoo 'wlulapilida o dide Ewlobo 'bigu, -bha o nva nyano o 'ka Zudee mni. Mo o 'kaa mni, o 'yia -bha 'ytaa 'wu, 'in o yia Galilee -dudo -gv mni. 23 'In 'gbe -we wa laa Nazaleti, 'in wa yia -bha la. Nu, 'sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobuo -falpanya gbaa we 'ka gbuzono -ze. Wa nee:

«'Mo wa yia laa Nazaletiyu.»

3

**Zaan batizea nyuma 'nyu nya (Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Zn 1.19-28)*

1 We bhla wa 'yia 'Zan *Batisi -yo -mo da beblee Zudee -dudo -gv. O 'kpa 'wu, 2 o nee: «A 'bhiti amiaa dli, nu, -Lago nyumaa 'wlulapili ka cipa.»

3 -Lagobuo -falpanyo *Ezaii nee zlume o daa nu:

«Nyume yabhlo 'kpa 'wu -mo da beblee, o nee: «Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyoo 'ylooghu -yo. A no 'yoo tiklu o 'yu.»

4 Nu, oo *Zaan mia, o 'wo -bana mi *-nyomee nyani nya, 'in o -cesli mia numee ku nya. Luo 'kpi -yo -gangan o lia. 5 Zudee -dudo -gv -nyuma klaa, -Zeluzalemo -nyuma klaa, we -yo -wa 'bhua Zudeen nyu kwesi, ma yia Zaaan -gbe. 6 Gbonyuu -we wa nva le, 'mo wa gbaa -zejila 'wu, 'in o batizea wa Zudeen nyu lu.

7 Zaan 'yia nu, *Falizinyuma -yo *Sadusenyuma mi o -gbe yida, nu, -maa -zu 'wu, 'in o nee wa -ylae: «Amia mia de, 'monumee -gnu a -mia! Nyoo -sali au 'di, 'in a pupali 'wlukoon la nu, a mneni a 'ka -Lago 'ce -we mia yida kwee 'taa? 8 A -slolu amiaa lenugbunya 'wu sazono sa nu, a ka amiaa dli 'bhiti. 9 A 'na gbali amiaa 'de dli zo -nie: «Nu, Ablaamo mi -amiaa dokpasa nyaa 'gbu -a ka gbuwobhu.» Nu, 'in nee au -yla, -Lago mneni o 'ka tukpanya ni, Ablaamo 'yua -zeli. 10 -Lago 'nenoo gbee 'yli -di sunyaa bhu -yo la pepe. Su weee -we'e 'paa 'bhue -zonunya ni, -dia o yia we, o 'ka we -kosu 'wu viteli. 11 'Nyuu yia -ami na batizea au, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, a ka amiaa dli 'bhiti. Nu, nyume o yia 'mi 'bi yia, mo yia au batizea Zuzu 'Papa -yo -kosu nya. O 'tite -zi na -nu, 'in 'ni we 'klu -ka 'in 'ka o -sawla 'wobhu. 12 O ka o bote kwee, o 'ka o 'mno 'wopu, o 'ka we 'ya -yo we vavi -yosali. 'In o 'ka we 'ya -zonunya -gbagbu 'wu slu, 'bhie, o 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wu viteli.»

Zaan batizea -Zezu 'nyu nya (Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zn 1.29-34)

13 -Zezu 'bhwa Galilee -dodu -gu, 'in o yia Zudeen nyu -yo mni. O nyinia -mo, 'in o yia Zaan kwesi be, -moo 'ka o batizee 'nyu nyaa 'gbu. 14 Zaan 'ni we nwnu, o nee: «-Innya, we 'ni 'sa -mi. -Mi 'ka 'yaa 'mi batizee 'nyu nya, 'in -in yia yi, in 'ka -mi 'nyu nya batizee yi?»

15 -Zezu nee: «Nu, we mi -Lago 'yu tukluu 'gbu, -a nu we le.»

-Bha Zaan nwnua we -yo, 'in o yia we leno.

16 Zaan batizea -Zezu 'nyu nya, -Zezu mi 'nyu lu 'tlada, 'in o yia -Lagoo 'gbe -yoyi nwe -kalida. 'In o yia -Lagoo Zuzu, o 'wloba -kpaon, -yoyi kwilda, 'in -moo yia o -gu lasibhli. 17 'In wa yia weli yabhlo, -we 'bhwa -Lagoo -gbe 'no, we nee: «Na 'Yu o -mia, in -kali o ze, mo in 'nyea na dlu weee yoo.»

4

**Kuzu ylaa -Zezu la
(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)*

1 Toon, 'in -Lagoo Zuzu yia -Zezu da beblee kwa, *Kuzu 'ka o laylaa 'gbu. 2 O mia -mo da beblee, o li -mo zli glu 'so, sabo glu 'so, -zugba o ti lililu, 'in nwo yia o -yokpa. 3 *Laylanyo bea o kwesi, 'in we nee o -ylae: «-In -ka -Lagoo 'Yu nya -mi 'pieu, -in gba tokpanya ni -yla nu, we -ze 'floo.»

4 'In o nee: «We mi celida *-Lagosebhe 'wue: «We 'ni lililu -bhlogboo -gu nyumee 'yliyogagie tili, nu,

weli -we -Lago gbaa,
'in we nye 'yaa o 'yliyogagie.» »

5 Toon, 'in 'Kuzu yia o -mawlu -gbe -Zeluzalemu 'wokwa. We dia o *-Lagobudu 'kadu 'wlu la, 6 'in we nee: «-In -ka -Lagoo 'Yu nya -mi 'pieu, -blu 'wu -in 'ka lasibhli, nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

-Lago yia o 'anzinya tiea -na 'gbu,
'in we 'ka we sonya -mi zo laslolu,
-na bhu yi tokpa gozoo 'gbu.» »

7 'In o nee: «We mi 'ya celida -Lagosebhe 'wue: «Nu, Jejitape, o -wa -na -Lago,
a 'na yali o la -ni.» »

8 -Bha 'Kuzu kwa 'yaa o 'wopa -gogo 'kadu 'wlu. 'In we yia dodu 'nnumni -da weee -yo we 'nnumni -yo we 'tite o 'kluslolu. 9 'In we nee: «-In -ka 'mi 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in -in -ka 'mi bobo, nu, -we weee mia da, 'in na nyaa -mi we.»

10 'In o nee we -ylae: «Be lu, 'Kuzu! We mi celida -Lagosebhe 'wue:

-In bobo Jejitape, o -wa -na -Lago,
'in -in nu o 'debhlogboo -yla lubho.» »

11 'Kuzu 'bhwa o kwesi toon, 'in 'anzinya yia o 'wosa.

*-Zezu dia o lubho gwe Galilee
(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

12 -Moo 'bigu, -Zezu 'nua nu, wa ka Zaan -kaslu 'wopa, 'in o yia Galilee mni. 13 O 'ni Nazaretu -tu, Kapenaumu o -dia la. Nu, Kapenaumogbe mia Galilenyu kwesi, -we

mia -mo Zabulon -yo Nefotalii -dodu -gu. 14 'Mu o nua le, 'in -we -Lagoboo -falpanyo Ezaii gbaa, we 'ka gbuzono -ze, o nee:

15 «Zabulon -yo Nefotali -nyuma,
nyuma -wa mi 'nyuu -yo 'yloogblo,
-mo Zudeen nyu kakpe yabhlo lu,
Galilee da 'lakpanya mi!

16 Nyuma -wa mia nikpise 'wu, zli wa yia 'yia!
-Wa mia tlitlee zuzu 'wo, zli yia wa -gbe 'tlaa.»

17 -Bha -bhlokpade, 'in o yia -Lagoboo gbagbie bhli, o nee: «A 'bhiti amiaa dli, nu, -Lagoo nyumaa 'wlulapile ka cipa.»

*-Zezu laa o binonya -mna
(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

18 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi Galilenyu kwesi noda, 'in o yia bhelia 'so -yoyi, 'Simoo (-moo -banmi -wa Piel), we -yo o bheli Andlee. Wa mi wa 'sowli 'nyu lu vitelida, nu, zibhibhanya wa -mia. 19 O nee wa -yla: «A yi 'mi 'bi, sa a kpa zibhi, in 'ka 'sa an nyumaa 'yilibanonyo -zeli, 'in a 'ka 'mi wa 'bi -la.»

20 Toon, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia o 'bi mni. 21 O bea 'yu -se, 'in o yia *Zake -yo o bheli *Zaan 'yi, nu, Zebedee 'yua -wa. Wa -yo wa dide mi wa 'sowli mnazida -mo 'glu 'wu, 'in -Zezu yia wa la, 22 'in wa yia wa dide -yo o 'glu -bha ti, 'in wa yia -Zezu 'bi mni.

23 We bhla -Zezu 'plhia Galilee -dodu weee -gu, -zugba o slolua nyuma gbu *-Lagobudunya zo, 'in o gbaa *-Lagoo nyumaa 'wlulapile -zonoo gbu, gu weee -yo siasie weee, -we mia nyuma -yo jipejipe nya. 24 -Bha wa 'nua -Zezuu 'di Sili -dodu weee -gu. Nu, -wa mia siada weee, -wa kaa gu -yo klaa, -wa ka ku gloopa klaa, -wa zuzu 'nyuu mia 'wu klaa, -wa kaa neun gu -yo klaa, we -yo zolaslonya, 'ma wa -laa -Zezuu, 'in o yia wa jipe. 25 'In nyumaa -zlo yia -Zezu 'bi yi. Tolva 'bhwa Galilee, tolva 'bhwa 'Gbe Kughua -dodu -gu, tolva 'bhwa -Zeluzalemu, tolva 'bhwa Zudee -dodu -yo Zudeen kakpe yabhlo -gu.

5

*-Zezu -slolua nyuma gbu
(Lk 6.20-23)*

1 Da -Zezu 'yia nyumaa -zlo -yo, o -gblaa -gogo yabhlo 'wlu, 'in o yia -mo ladi. O 'binonya gbelia o, 2 'in o yia wa slolue bhli, o nee:

3 «Nyuma -wa'a laa wa 'de nyuma -Lago 'yu,
'wotwote -dloo mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lago pili wa 'wlu la.

4 -Wa mia wida,
'wotwote -dloo mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lago yia wa 'koayli 'paa.

5 Nyuma -wa mia sa bhe,
'wotwote -dloo mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, ma yia dodu 'wobhua 'bi -liliee saa.

6 Nyuma -wa nyuma tuklu -ZEZE tu mia 'bhada
ɲwo 'bhisa,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, lua wa yia.

7 Nyuma -wa yilia wa -lima nyazi,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ yia wa nyazi 'yilia.

8 Nyuma -wa ka dli mia tuklu,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ wa yia 'yia.

9 Nyuma -wa bibelia nyuma -yo,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ yia wa laa ɔ 'yua.

10 Nyuma -wa wa palia 'khiye 'wɔ,
wa mi nyuma tuklu nyaa 'gbu,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ pilu wa 'wlu la.

11 «Nii, wa -ka amiaa 'ɲni -nyumɔ, wa -ka
an 'khiye 'wɔpali, wa -ka an yoyo gbu -gu
la zɔɔ na 'gbu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi amiaa -nu
nya. 12 A li 'mɔna sa duun, -we ka gbu -wa,
-tnɔv 'kadi a yia 'yia -Lagɔ -gbe. Nii, 'sa -
bhlokpade wa 'palia -Lagɔgbu -falpanya, -
wa -galia an 'yu, 'khiye 'wɔ.

-Zezu nee ɔ 'binɔnya mi zli -yo gumu 'bhisa
(Mk 4.21, 9.50; Lk 8.16, 14.34-35)

13 «Nii, amia, dɔdɔgbu -nyumaa gumu 'bhisa
a mia. Nii, gumu -ka 'nɔɲwe 'bhu, sa wa 'ka
we namania? We 'ni 'masleen-lu yabhlogbɔɔ
'wɔkɔ. Nii, 'pipee wa vitelia we, 'in nyuma
nɔa we -gu.

14 «Nii, amia, dɔdɔgbu -nyumaa zli 'bhisa a
mia. 'Gbe wa zɔa -gɔgɔ 'wlu, wa 'ni mneni wa
'ka we zize. 15 'In wa -yo 'nape -ka yi, wa'a
di we -solu zɔ la. Yali wa dia we la, 'in we
yia nyuma weee -gu la, we 'ni mɔv? 16 'Sa -
bhlokpade, amiaa zli 'kaa nyuma 'yu li, 'in
wa 'ka amiaa leɲugbu -zɔnɔ -yɔyi, 'in wa 'ka
amiaa Dide ɔ mia yalu 'ɲni -mɔnɔ.

-Zezu -yo -Lagɔɔ tite

17 «A 'na ɔɔpali dli zɔ la -ni, nii, *Moizu tite
-yo -Lagɔgbu -falpanyaa weli in yia lasaa -
ni. In 'ni we lasasiee 'gbu yi. Yi in yia, 'in we
'ka gbuzɔnɔ -ze.

18 «In nee an -yla gbuzɔnɔ sa nii, dɔdɔ -
yo yali 'ni -slɔ labhu, -Lagɔɔ titee celilu 'ya
'kienyi -le 'na 'ka labhu, 'in dɔdɔ 'kaa bhia.
19 We 'dee 'gbu, nyume ɔ mia 'kienyi -le, -wa
-Lagɔ pilu 'wlu la glaa, mɔ -wa nyume ɔ zɔa
-Lagɔɔ tite 'kienyi -le 'nɔɲwe, 'in ɔ slolua ɔ
-lima sa wa'a zɔa we 'nɔɲwe. Nii, ɔ slolua ɔ
-lima -Lagɔɔ tite 'nɔɲwezɔvɔe, mɔ -wa kpaɔa,
nyuma -wa -Lagɔ pilu 'wlu la glaa. 20 In nee
an -yla: a zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔɲwe. A -zi -Lagɔɔ
titee gwesanya -yo Falizinyuma, we 'ni -mɔvɔ,
nyuma -wa -Lagɔ pilu 'wlu la, a 'na 'ka wa
glaa -mi.

A -yo amiaa bhelia susulu 'wɔ

21 «A ka 'nu nii, wa nee amiaa dokpasɔ -
yla: «A 'na 'bhali nyume -ni. Nii, ɔ ka ɔ
bheli 'bha, gbɔwɔbhunya 'yu wa yia ɔ kwaa.»

22 Nii, in nee an -yla: ɔ -ka ɔ bheli -yo 'ɔɔpali,
gbɔwɔbhunya 'yu wa kwaa ɔ. -ɔ -ka gba ɔ
bheli -yla, -mɔɔ mi nyume -kpɔa nya, nyuma
kpasɔ 'yu wa kwaa ɔ, 'in wa bhua ɔ -yɔgbu
'wɔ. -ɔ -ka ɔ bheli -yla gba: «Nyɔgɔvɔ, ɔ
ka we 'klɔ wa 'ka ɔ -kosu -we'e nyumoa 'wɔ
kwa. 23 We -ka nii, -na wlawlalu -in mi -
Lagɔ kwada 'slakagɔsalilu 'yu, 'in -in yi ligbe
nii, -in -yo -na bheli 'sɔ ka gbu, 24 -in ti -bha
wee wlawlalu 'slakagɔsalilu 'yu, -in mni, -in
-yo -na bheli 'ka gbu -bhua, 'bhie, -in 'ka wee
wlawlalu -Lagɔ -la.

25 «Nii, nyume -ka -mi gbu 'wɔluladi, 'in -in
-yo ɔ 'sɔ 'ka gbɔwɔbhunya 'yu mɔna -mi, -in
-yo ɔ 'sɔ -bhia gbu slɔ, da a mia -slɔ 'yloogbu.
Nii, we 'ni -mɔv, 'in ɔ kwaa -mi gbɔwɔbhunya
'yu, 'in gbɔwɔbhunya nya -mi 'slɔja yoo, 'in
wa paa -mi -kaslu 'wɔ. 26 In nee an -yla
gbuzɔnɔ sa: -in 'ni -slɔ ɔ tama 'wɔbhlolu -nu
wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.

-In -yo nyume -putuu 'ɲwɔ 'na -dli -budu
'wɔ -ni

27 «A ka 'nu nii, wa nee: «-In -yo 'ɲwɔ -putu
'na -dli -budu 'wɔ -nu.* 28 Nii, -ami, in nee
an -yla: nyume -ka ɔ -libheyii 'ɲwɔ yla, 'in
ɔ -budu 'wɔdi tu -ka ɔ 'bha, ɔ -yo ɔ ka -budu
'wɔdi ɔ dli zɔ.

29 «We -ka nii, -na lilikwe -yliya kwa -mi
gbɔnyuu lu, -sa -bha we, viteli we 'pɔpi. We
nanɔ 'yli -in 'ka -na kuu kibhe mɔnɔv, we
-zi wa 'ka -na ku weee viteli -kosu -we'e
nyumoa 'wɔ. 30 We -ka nii, -na lilikwe -sɔ kwa
-mi gbɔnyuu lu, di -bha we, viteli we 'pɔpi.
We nanɔ 'yli -in 'ka -na 'lali yabhlo mɔnɔv,
we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wɔpla -na
-kpabbie nya.

A 'na -sali 'ɲwɔ 'kwne -ni
(Mt 9.9; Mk 10.11-12; Lk 6.18)

31 «Wa nee 'ya an -yla: «Nyume ɔ -ka ɔ
'ɲwɔ 'kwne -sa, ɔ 'nye ɔ 'kwne -sa -sebhe yoo.»

32 'In -ami, in nee an -yla: nyume 'ni mneni ɔ
'ka ɔ 'ɲwɔ 'kwne -sa, 'mɔ we 'ni ɔ mutni kwe
-kakiye 'wɔbhu. Nii, nyume -ka ɔ 'ɲwɔ 'kwne
-sa, ɔ gbɔnyuu lu -sulue -wa, -we ka gbu -wa,
nɔkpasu -putu ɔ yia kwaa. 'In nyume -mɔmɔ
-ka 'kwne -sa 'ɲwɔ kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa le.

A 'na bili -ni

33 «A ka 'nu nii, wa nee amiaa dokpasɔ -yla:
«-In 'na bili yoo sa -ni. -We -in bia -Lagɔ 'yu, -
in nu we le.» 34 Nii, -ami, in nee an -yla: a 'na
bili 'mnumnu -ni. A 'na bili yali -ni, nii, mɔ -
wa -Lagɔɔ 'ɲnɔmɔkpe. 35 A 'na bili dɔdɔ -ni,
mɔ -gu ɔ dia bhɔ la. A 'na bili -Zeluzalem -ni,
nii, mɔ -wa -Lagɔnyuma weee 'wɔlulapɔnyoo
gbe. 36 -In 'na bili -na 'wlu -ni, nii, -in 'ni

* 5:27 Glekweli 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yo nyuma -putu 'na -dli -budu 'wɔ -ni.

mneni -in 'ka -na 'wluo nyi -bhlogbɔɔ 'bhiti, we 'ka 'pupa -ze, we 'ka 'ylukpa -ze. 37 We -ka <un>, a gba <un>, we -ka <-innya>, a gba <-innya>. -We -na yia we 'bigv zɔa, gbonyuuu didee -gbɛ we bhua.

A 'na nonv gbuv 'leeji le -ni (Lk 6.29-30)

38 «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ: <'Ylii 'leeji -wa yli, 'in glaa 'leeji -wa gla.> 39 Nu, -amɪ nɛɛ aɪn -yla: -ɔ nɔa -mɪ -yla gbv le, -in 'na nonv we 'leeji le -ni. Nu, nyumɛ -ka -na lilikwɛ -yukwli 'kpa 'wosobha, -in 'bhiti we -gudv, ɔ 'ka -bha yabhlo 'pa. 40 Nyumɛ -ka -mɪ gbvobhunya 'yu kwa, ɔ 'ka -na -bana 'wobhu, 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka -na -guslunaa 'wobhu. 41 -Laide -ka -mɪ 'gba 'wludi -in 'ka kilo -bhlo lenv, -in nɔ kilo 'sɔ le. 42 Nyumɛ -ka -mɪ -lu -zlali, 'nyɛ we ɔ. Nyumɛ -ka -na -lu -bhɔa yi, -in 'na palɔ ɔ -bligv -ni.

A -kali amiaa tonyimaa ze (Lk 6.27-28,32-36)

43 «A ka 'nɔ nu: <-In -kali -na -libheyii ze, 'in -na tonyumɛ mia, -in 'ka -mɔɔ 'wonyɛ.> 44 Nu, -amɪ, in nɛɛ aɪn -yla: a -kali amiaa tonyimaa ze, 'in -wa palaa aɪn 'klyɛ 'wv, a bhuhhoe -Lagɔ wa 'ɲni nya. 45 'Bhie, a 'ka amiaa Dide, -ɔ mia yali 'yua -ze. Nu, -Lagɔ sɔlv ɔ 'yɔ 'wv nyuma -zɔnv -yɔ nyuma 'nyii -gv, 'in -wa nɔa gbuzɔnv le, we -yɔ -wa nɔa gbonyuu le, 'in ɔ lɔvɔla wa -gv 'nyu.

46 «-Wa -kalia amiaa ze, we -ka -maa -bhloo 'dɛɛ ze a -kali, a 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ 'klɔ -ka -Lagɔ 'yu. Nu, *nisɔn -gwɛzisanyaa 'debhie -gbolu, 'sa -bhlokpadɛ wa nɔa. 47 A -ka amiaa bheliaa 'dekpɔa fusa ni, gbv 'kadv a nɔa -bha le yi? Nu, -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, 'sa -bhlokpadɛ wa nɔa, we 'nɪ mɔv? 48 We 'dɛɛ 'gbv, amia, a -mɪ tiklu sa amiaa Dide -ɔ mia yali mia tiklu 'bhisa.

6

Sa -a 'kaa bobabhanya 'nyɛ

1 «A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, a 'na nonv amiaa -Lagɔgbv le -zejila 'wv, nyuma 'ka aɪn 'yɪaa 'gbv -ni. A -ka 'sa we nv, a 'na 'ka -tnɔv 'yɪ amiaa Dide -ɔ mia yali kwɛɛ.

2 «-In -ka 'gwezi bobabhanya 'nyɛ, -in 'na bhlii we legle nya -ni. Nu, 'sa wɛli 'sɔ -nyuma nɔa -mɔ -Lagɔbudunya zɔ, we -yɔ 'yloogblv, wa 'ka wa 'ɲni -zɔnv gbaa 'gbv. In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnv sɛ: wa ka wa -tnɔv 'yɪ 'gamv. 3 Nu, -mɪ, -in -ka -na 'gwezi bobabhanya 'nyɛ -na lilisɔ nya, -na kɔpɛsɔ 'na yibheli we 'ji -ni. 4 Sa -in wɪaa -lu zizɛda, -na Dide -Lagɔ, -ɔ yia we -yɔ, mɔ kwɛɛ -na yia -na -tnɔv 'yia.

Sa -a 'kaa -Lagɔ bhuhhoe (Lk 11.2-4)

5 «A -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, a 'na nonv wɛli 'sɔ -nyuma 'bhisa -ni. Nu, wamɪa, wa

'yɪbha wa 'ka 'yɪligbe, 'in wa 'ka -Lagɔ bhuhhoe -Lagɔbudunya zɔ -yɔ 'yoo 'wogbelida. 'Mv wa nɔa le, 'in nyuma weee 'ka wa -yɔyɪ. In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnv sɛ: wa ka wa -tnɔv 'yɪ 'gamv. 6 Nu, -mɪ, -in -ka -Lagɔ bhuhhoea yi, -in pla -na -budu zɔ, -in kla we, 'in -in bhuhhoe -na Dide da wa'a 'yia -mɪ -yɔ. -In -ka 'sa nɔ, -na Dide -ɔ yia -mɪ -yɔ zizɛda, mɔ yia -na -tnɔv wɪaa.

7 «A -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, a 'na mnanɪ ɲwe la -ni, nɛɛ -wa 'nɪa -Lagɔ -yi. We mɪ wamɪaa dli zɔ nu, wa gbagbawɛli duuun 'gbv -Lagɔ pɔlv wa yukwli. 8 A 'na nonv wa 'bhisa -ni. Nu, a 'nɪ -slɔ ɔ -lu -zlali, ɔ -yi amiaa -yɔkpagbɔ.

9 «Sa a 'kaa -Lagɔ bhuhhoe mɔ nu: <-Amiaa Dide -ɔ mɪ yali,

wa zɔ -bha -na -mɔwlv ɲni.

10 -Na nyumaa 'wlulapɪɛ yi.

Nyuma nɔ -na dɔmagbɔ le dɔdɔ -gv, sa we mia yali 'bhisa.

11 'Nyɛ -zɛɛn nɔv lilili -aɪn.

12 -Wa nɔa -aɪn gbonyuu 'wluo, sa -a tia wa -yɔgbv 'wv,

-in ti 'sa -amiaa -yɔgbv 'wv.

13 -In 'na kwali -aɪn laylagbɔ lv -ni.

-In -sa -aɪn gbonyuu dide kwɛɛ.>

[Nu, nyumaa 'wlulapɪɛ klaa, 'tɪtɛ klaa, we -yɔ 'ɲimnɪɛ, we -mɪ -na -nɔ nya, bhla weee nya.

*-Amɛni.]

14 Nu, amiaa -lima -wa nɔa aɪn -yla gbonyuu le, a -ka we 'wɔti, amiaa Dide -ɔ mia yali, 'in ɔ tia amiaa -yɔgbv 'wv. 15 'In a 'nɪ wa -yɔgbv 'wɔti ni, amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ 'na 'ka amiaa -yɔgbv 'wɔti.

Sa a 'kaa 'sun pla

16 «A -ka 'sun 'wɔ -mɪ, a 'na 'sulu 'klɔ wɛli 'sɔ -cian 'bhisa -ni. 'In wa nɔa wa 'klɔ 'fuakaa, 'in nyuma weee 'ka we 'jiyibheli nu, wa mɪ 'sun 'wv. In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnv sɛ: wa ka wa -tnɔv 'yɪ 'gamv. 17 Nu, -mɪ, -in -ka 'sun 'wv -mɪ, budo 'klɔ -yɔ, 'fla -na 'nyɪ, 18 nyuma yi we 'jiyibheli nu, -in mɪ 'sun 'wv. -Na Dide, -ɔ wa'a 'yia -yɔ, -mɔ -bhlogbɔɔ yia we 'jiyibhelia. -We -in nɔa zizɛda le, -na Dide, -ɔ yia we -yɔ, mɔ yia -na -tnɔv wɪaa.

'Nyimnɪlu -zɔnv (Lk 12.33-34)

19 «'Nyimnɪlu -we mia dɔdɔ -gv, da 'gɪ -yɔ ɲwɔnv nyumɔa we, 'in 'wienya wɪaa -budu, 'in wa yɪa we, a 'na dili we -zɔ dɔdɔ -gv -ni. 20 Nu, a dili 'ɲimnɪlu -Lagɔɔ -gbɛ la, da 'gɪ -yɔ ɲwɔnv 'na kaa we -nyumɔ, 'in 'wienya 'na kaa we yli. 21 Nu, mɔ -na 'ɲimnɪli mia, -mɔ -na dli mia.

'Yli -wa kuu 'napɛ (Lk 11.34-36)

22 «'Yli mɪ kuu 'napɛ nya. -Na 'yli -ka -yali, -na ku weee mɪ zli 'wv. 23 Nu, -na 'yli -ka gu

-yɔ -ka, -na ku weee mi nikipise 'wɔ. -We mia -na zli nya, we -ka nikipise 'bhisa -mɪ, -zugba nikipise -dlugba -wa.

'Gwezi -yɔ -Lagɔ, a -sa -bha (Lk 16.13)

²⁴ «Nyume 'ni mneni ɔ 'ka -cian 'sɔ -yla lubho nu. We -ka 'sa -mɪ, 'yabhlo ɔ yia 'wɔnyɛa, 'in ɔ 'ka 'yabhloo zɛkali. 'Yabhlo -yɔ ɔ yia lanɛa, 'in 'yabhlo 'ka ɔ dɔdɔnyumani. A 'ni mneni a 'ka -Lagɔ -yɔ 'gwezi -yla lubho nu dabɔɔ.

A 'na lɔlv dli -ni (Lk 12.22-31)

²⁵ «We 'dɛɛ 'gbɔ, in nɛɛ aun -yla: a 'na lɔlv dli amiaa 'yliyɔgagie -yɔ amiaa kuu 'gbɔ -ni. A 'na gbaɪ amiaa dli zɔ -niɛ: «Lɛɛ -lu -a 'ka lia? Lɛɛ -lu -a 'ka 'maa? -A yi 'naa 'yi -a 'ka 'wɔplaa?» Nu, amiaa 'yliyɔgagie -zi lililu, 'in amiaa ku -zi 'naa, we 'ni mɔvɔ? ²⁶ Nu, zia mia, we 'pa 'mnɔ, we'e -di we, 'in we'e bɔvɔvɔ we -zlo -gbagbɔ 'wɔ. Nu, amiaa Dide -ɔ mia yali, mɔ nyɛa we lililu. Nu, amia, a 'yli a -zi 'zia, we 'ni mɔvɔ? ²⁷ Nyume yabhlogbɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ 'yliyɔgagiee 'yli -gɔ palɔ ɔ dliɔlvɛ nya. ²⁸ Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a lɔ dli 'naa 'gbɔa? -Fliisuu -bɔɪ mia, a di we dli 'wɔ nu, we'e nu lubho, 'in we'e lua 'naa. ²⁹ Nu, in nɛɛ aun -yla: *Salomɔɔɔ 'dɛɛ 'ɲnmnie 'kadu 'wɔ, ɔ 'ni 'ylinanɔ -bana -bhlogbɔɔ 'yi suu -bɔɪnya nu 'yabhlo 'bhisa. ³⁰ Su -we mia -zɛɛn kpaa, 'in wa 'kaa -kosu 'wɔ viteli cizi, we -ka nu, -Lagɔ ka we -bana -zɔnɔ nyɛ, -zugba -bana ɔ yia aun 'nyɛa, dli 'kienyi -zɔnya! ³¹ A 'na 'yibhali amiaa 'dɛ la dli -lɔlvɛ nya -niɛ: «Lɛɛ -lu -a 'ka lia? Lɛɛ -lu -a 'ka 'maa? -A yi -bana 'yi -a 'ka 'wɔpla -bhaa?» ³² -Lu weee mia da, -wa talia we da, 'yli weee nya, nyuma -wa 'nia -Lagɔ -yi, ma -wa. Amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ -yi we 'ji nu, -we mia dɛ, mɔ -wa amiaa -yɔkpagbɔ. ³³ Tiada, a 'tide -Lagɔ 'yi, ɔ 'ka aun 'wlulapɪ, 'in a 'ka gbɔ tiklu lɛnu. We 'bigɔ, -Lagɔ 'ka aun -lu weee -mɪni 'nyɛ. ³⁴ Nu, a 'na lɔlv dli cizi gbɔvɔ 'gbɔ -ni. Nu, cizi 'bhie, a 'ka cizi nuvɔ gbɔ 'wɔpla. Nu, -zɛɛn nuvɔ siasie mia, we -tɔ 'sa, a 'na palɔ we 'yli -putuu -nu -gɔ -ni.»

7

A 'na 'bhulu nyumaa -yɔgbɔ 'wɔ -ni (Lk 6.37-38,41-42)

¹ «A 'na 'bhulu nyumaa -yɔgbɔ 'wɔ -ni, -Lagɔ yi amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhu. ² Nu, sa a bhua nyumaa -yɔgbɔ 'wɔ, 'sa -Lagɔ yia amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhua. -We a bhua 'wɔ, 'in a yibhɔlvɔ nyuma, 'mɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua ɔ 'ka aun yibhɔlvɔ.

³ «Bɔɛɛ gɔ -lɛ mia -na bheli 'yliya 'wɔ, 'mɔ -na yia -yɔ, 'in su -kibhe 'kadu -we mia -na 'yliya 'wɔ, -i 'in 'yi we -yɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔa? ⁴ Su -kibhe 'kadu mɪ -na 'yliya 'wɔ, 'in -in nɛɛ -na bheli -yla: «'Nywu, in 'ka -mɪ bɔɛɛ gɔ 'yliya 'wɔsaa?» We 'ni 'ylinani. We 'ni mɔvɔ? ⁵ Welɪ

'sɔ -nyume, -in -sa -slɔ -na 'dɛ su -kibhe 'kadu 'yliya 'wɔ, -in 'ka layɪ 'bhie, -in 'ka bɔɛɛ gɔ -na bheli 'yliya 'wɔsa.

⁶ «A 'na 'nyɛni -Lagɔɔ -lu gwɪ yoo -ni, we 'ni -mɔvɔ, 'in we bhitia la, 'in we mua aun. A 'na viteli amiaa -can gbɔa -bobo zɔ -ni, we 'ni -mɔvɔ, 'in we noa we -gɔ.

A bhuhoe amiaa Dide -ɔ mia yali (Lk 11.9-13)

⁷ «A -zla -lu, 'in wa 'ka we aun 'nyɛ. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kai aun -yla. ⁸ Nu, -ɔ zlaa -lu, 'mɔ wa nyɛa we. -ɔ talia -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhlia -budu, mɔ -yla wa kalia -bha. ⁹ Amiaa 'yu -ka aun 'floo -zlat, a mneni a 'ka ɔ tukpa 'nyɛɛ? ¹⁰ 'In ɔ -ka aun zibhi -zlat, a mneni a 'ka ɔ tibhe 'nyɛɛ? -Innya, we 'ni sa -mɪ. ¹¹ Nu, amia -mama -wa nyuma 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zɔnɔ 'nyɛ sa. We -ka 'sa -mɪ, a -mɪ we -gɔ nu, amiaa Dide -ɔ mia yali, -wa -ka ɔ -lu -zlat, -lu -zɔnɔ ɔ yia wa 'nyɛa.

¹² «-We a 'yibhaa nyuma nu aun -yla lɛ, amia nu 'ya we wa -yla lɛ. Mɔ -wa Moizu tite -yɔ -Lagɔgbɔvɔ -falpanyaa 'sebheɛ ji.

'Yoo 'sɔ (Lk 13.24)

¹³ «A plali kolo ɲweɛ poo 'wɔ. 'Yoo -we kwaa nyume tithe 'wɔ, we gbɔ 'ni -yɔ -kai, 'in we kolo ɲweɛ 'yia 'wɔ la. 'In -wa bhlia weɛ 'yoo, wa -zu 'wɔ. ¹⁴ Nu, 'yoo -we kwaa nyume 'yliyɔgagie 'wɔ, we gbɔ -kai -yɔ. 'In we ɲweɛ mia poo. -Wa yia we -yɔ, wa 'ni 'wɔzu.

Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we (Lk 6.43-44)

¹⁵ «Nyuma -wa laa wa 'dɛ -Lagɔgbɔvɔ -falpanya, a zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ wa gbɛgbɛɪn. Wa -ka yi, wa mi sa -dlɔɔ bhlahhle 'bhisa, 'in wa nokplɛ mia, -mɔ 'wɔvɔ -fliigwɪ -we mia vla 'wɔ. ¹⁶ Wa lɛnɔgbɔ -yɔ a yia wa yibhelia. Wa'a -sa *-dlɔɔya 'mnɛwia 'wlu, 'in wa'a -sa magloo -koji 'wlu. ¹⁷ Nu, su -zɔnɔ weee mia, 'bhue -zɔnɔ we paa, 'in su 'nyuu mia, 'bhue 'nyuu we paa. ¹⁸ Su -zɔnɔ mia, we 'ni mneni we 'ka 'bhue 'nyuu 'pa. 'In su 'nyuu mia, we 'ni mneni we 'ka 'bhue -zɔnɔ 'pa. ¹⁹ Su weee nyɪɪ, -we 'ni 'bhue -zɔnɔ 'pa, -di wa -dia we, 'in wa vitelia we -kosu 'wɔ. ²⁰ 'Sa a yia waa yocian yibhelia wa lɛnɔgbɔ 'wɔ.

-Zezuu nyuma -zɔnɔ (Lk 13.25-27)

²¹ «-Wa gbaa da: «Na -Kanyɔ, na -Kanyɔ», we 'ni wa 'dɛ weee -Lagɔ yi 'sa 'wlulapɪa. Nu, -wa nɔa ɔ dɔmagbɔ lɛ, ma 'wlu ɔ yia lapɪa. ²² Zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, -bha nyuma duun yia 'mɪ -yla gbaae: «-Amiaa -Kanyɔ! -Amiaa -Kanyɔ! Nu, -a ka -Lagɔgbɔ gba -na 'ɲni nya, -a ka zuzu 'nyii vu -na 'ɲni nya, 'in -a ka gwedigbɔ lɛnu -na 'ɲni nya, we 'ni mɔvɔ?» ²³ Tɔn, -bha na

yia wa -yla gbaa -zejila 'wɔɛ: <In 'nɪ aɪn -yi 'mnumnu. Nyuma 'nyii, a be lo!>

-Budu 'sɔɔ gbɔvɔ nine (Lk 6.47-49)

24 «Nu, -we weee in gbaa dɛ ni, -ɔ -ka we yukwli pulɔ, 'in ɔ 'ka we -gɔgbɔ lɛvɔ, ɔ 'wlv gbɔvɔilonyɔ -ɔ 'sɔbha ɔ -budu tɔkpa -gɔ. 25 Da 'nyu lɔa, 'nyu yea -bha, -pɪpɛ 'kadɔ 'plia, wee -budu 'nɪ bhli. -We ka gbɔ -wa, wa ka we 'sɔbha tɔkpa -gɔ. 26 Nu, nyumɛ -ɔ 'nɔa na wɛli, 'in ɔ 'nɪa we -gɔgbɔ lɛvɔ, ɔ 'wlv nyɔgɔgbɔ, -ɔ 'sɔbhaa ɔ -budu -bɔsɛ -gɔ. 27 Da 'nyu lɔa, we yea -bha, 'in -pɪpɛ 'kadɔ 'plia, 'in we yia we la bhli, 'in we yia -nyumɔ weee.»

28 -Zezu bhia gbɔ nɪ gbagbie, 'in we yia nyuma weee nwegaga -sɔbhali. 29 Nu, ɔ 'nɪ wa gbɔ -slolu -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagɔ 'nyea ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbɔ.

8

*-Zezu puea *sɔlbhanyɔ (Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)*

1 Da -Zezu mia -gɔgɔ kwlida, 'in nyumaa -zlo yia ɔ 'bɪ yi. 2 Tɔvɔn, *sɔlbhanyɔ yabhlo bɛa ɔ 'yu, 'in ɔ yia 'kukolu 'sibhli, 'in ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -na zukpa -wa: we -ka -mɪ dudɔ nanɪ, -in mneni -in 'ka 'mɪ jipe.»

3 -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, ɔ zia ɔ kwɛ, * ɔ nɛɛ: «We nanɪ 'mɪ dudɔ, -in 'pɔ!>

-Bha -bhlokpade *sɔli 'bhɔa ɔ ku -yɔ, 4 'in -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In -ka mni nɪ, -in 'na -sali we 'di nyumɛ yabhlogbɔɔ -nɪ. Mni -na 'dɛ *-Lagɔbɔbɔnyɔ 'klɔslolua, 'in -we Moizɛ gbaa nɪ, nyumɛ -ɔ -ka 'pɔ ɔ 'nyɛ -Lagɔ, -in wla we, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nɪ, -in -ka 'pɔ.»

-Zezu puea 'slojaa 'yugalnyɔɔ zɔyɔ (Lk 7.1-10)

5 We bhla -Zezu plaa Kapɛnaumɔgbe nɔkple, 'in *Wlɔmɔ -sloja glɔ gbuu 'yugalnyɔ yia ɔ -gbɛ yi. Nu, ɔ yia ɔ zukpa 'pali, -mɔɔ 'ka ɔ -yɔbɛ. 6 ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, na zɔyɔ ka gu -yɔ, ɔ ka 'kli, ɔ mi lapida -budunwɛɛ, ɔ mi siada duun.»

7 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «In mɪ yida, in 'ka ɔ jipe.»

8 'In 'slojaa 'yugalnyɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, in 'nɪ we 'klɔ -ka, -in 'ka na -budu zɔ pla. Nu, gba wɛli yabhlo, 'in na zɔyɔ 'ka 'pɔ. 9 Nu, -ami, in mɪ na -cian zɔ, 'in in pɪla 'sloja tola 'wlu la. In -ka 'yabhlo -yla gbɛ: <-In mni!> 'in ɔ mni. In -ka 'ya -budɔ -yla gbɛ: <-In yi!> 'in -mɔɔ yia. 'In in -ka na zɔlbhononyɔ -yla gbɛ: <-In nɔ -mni lɛ!> 'in ɔ nɔa we lɛ.»

10 -Zezu 'nɔa we, 'in we yia ɔ nwegaga -sɔbhali, 'in ɔ nɛɛ -wa mia ɔ 'bɪ -yla: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyumɛ, -ɔ zɔa sa dli nɪ, in 'nɪ -slɔ we -kanyɔ 'yɪ Izlaɛl -dudɔvɔ 'debbie -gbolu -gɔ. 11 In nɛɛ aɪn -yla: nyuma -duun yia yia. Tolva yia 'ylɔvɔ 'wɔsɔlɔda 'bhɔa, 'in

tolva yia 'ylɔvɔ bhilida 'bhɔa. *-Lagɔɔ nyumaa 'wlvɔlapɪgbe 'wɔ wa yia dabɔdɔ lia, wa -yɔ *Ablaamɔ klaa, *Izakɪ klaa, we -yɔ *Zakɔbɔ. 12 Nu, 'yua -wa 'wlv -Lagɔ 'ka 'yaa lapɪlɪ, 'ma wa yia 'pɪpɛ vitelia, nikpise 'wɔ. -Mɔ wa yia wɪlia, 'in -mɔ wa yia gla 'wɔ lia.»

13 Tɔvɔn, -Zezu nɛɛ ɔ 'slojaa 'yugalnyɔ -yla: «Mni -budunwɛɛ. -We -na dli mia -gɔ we ka lɛvɔ.»

-Bha -bhlokpade ɔɔ zɔyɔ 'pɔa.

-Zezu puea guzɔnya duun (Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

14 -Bha -Zezu mni Pielu -budunwɛɛ. ɔ nyina -mɔ, 'in ɔ yia Pielu 'nɔwɔɔ 'nyaa -yɔyɪ lapida. -Mɔɔ ku -su. 15 -Zezu zia ɔ sɔ kwɛ, 'in -pɪpɛ yia ɔ ku zɔ 'plli. ɔ sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia wa -yla pipie bhli.

16 jibhe 'ka zɔ, 'in wa yia nyuma duun -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ, ɔ -gbɛ -la. ɔ wɛli nya ɔ vua zuzu 'nyii, 'in ɔ jipea guzɔnya weee.

17 'Mɔ ɔ nɔa lɛ, 'in -we -Lagɔgbɔvɔ -falpanyɔ Ezaii gbaa we 'ka gbuzɔnɔ -zɛ:

«ɔ ka -amɪaɔ siasie 'wɔbhɔ, 'in ɔ yia -aɪn gu -yɔsa.»

Nyuma 'yubhaa wa 'ka -Zezu 'bɪ mni (Lk 9.57-62)

18 -Mɔvɔ 'bigvɔ, -Zezu 'yia nu, nyuma duun mɪ ɔ kwesi, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla nu, wa mni 'nyuu kakpe -putu -gɔ. 19 -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo bɛa ɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Slolonyɔ, da weee -na yia mni, in mɪ -mɪ 'bɪ.»

20 'In -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Totonya ka 'bhɔka, 'in zia kaa lub. Nu, da *Nyumɛɛ 'Yɪ 'kaa ladɪlɪ, -bha 'nɪ -mɪ.»

21 'In ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo nɛɛ ɔ -yla: «Nyumaa -Kanyɔ, -in 'nyɛ 'mɪ 'yoo, in 'ka na dide 'bhluva mni 'bhie.»

22 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In yi 'mɪ 'bɪ, -in 'tide tɪtɪlnya 'yi, wa 'ka wa tɪtɪlnya 'bhlu.»

-Zezu belia -pɪpɛ 'kadɔ zɔ (Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

23 -Zezu -bhɔa 'glɔ 'wɔ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ yoo kwa. 24 Tɔvɔn, 'in -pɪpɛ 'kadɔ yia 'pliphɛ bhli, 'in 'nyu -gbɔgbɔ yia 'glɔ 'wɔslo, -zɔgba -Zezu mɪ 'yilaa 'wɔ. 25 ɔ 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, wa ganɔa ɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyumaa -Kanyɔ, -sa -aɪn gbɔ 'wɔ! -Amɪa tɪa!>

26 Tɔvɔn, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Dli 'kienyi -zɔnya, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a nɔ 'sa nyanaa?>

Tɔvɔn ɔ sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia -pɪpɛ -yɔ 'nyu 'wluo 'kpɪlɪ, 'in -bha yia 'wɔtɔ blenyii. 27 Nwegaga -sɔbhalia wa 'dɛ weee, 'in wa yia layɪbhali -yubhale: «ɔɔ nyumɛ mia da, 'nyu -yɔ -pɪpɛ zɔa ɔ 'nɔvɔwɛ, mɔɔ -nyumɛ nɪ da?>

-Zezu jipea nyima 'sɔ -wa kaa zuzu 'nyii 'wɔ (Mk 5.1-20; Lk 8.26-29)

* 8:3 Zuifvɔ -gbɛ, -ɔ -ka sɔli -yɔ -ka, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka nyumɛ kwezu, 'in ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -Lagɔbudu zɔ mni.

28 We bhla -Zezu nynia 'nyuu kakpe yabhlo -go, -mɔ-wa Gadale-nyumaa dudɔ-gv, 'in nukpasia 'sɔ yia gbawla nyidi 'tla, 'in wa yia ɔ yoo yi. Waa nukpasia mia, zuzu 'nyii mi wa 'wɔ. 'Cɛ wa paa -bhahba, 'in wa bhitia nyuma, we 'dɛɛ 'gbv nyuma weee nuɔ nyano, 'in wa'a 'plila -slɛɛn wee 'yloogblo. 29 Tɔɔn wa 'kpia 'wɔ, wa nɛɛ: «-Mi, -Lagɔɔ 'Yu, -naa lɛɛ -gbv pɩli -amɩaa gbv 'wɔla? We bhla 'ni -slɔ nyini, yi -in yia, -in 'ka -aun 'klyie 'wɔpa yi?»

30 Nu, wa kwesi, -boboo -zlo mi -bha lililuu dataɩda. 31 'In zuzu 'nyii yia ɔ zukpa 'pal, we nɛɛ: «-In -ka gba -in 'ka -aun vu ni, -in kwa -aun -bobonya ni 'wɔ.»

32 -Zezu nɛɛ: «A mni.»

'In we yia waa nyuma 'sɔ 'wɔtla, 'in we yia -bobonya 'wɔpla. Tɔɔn, wee -bobonya yia -gɔgɔ kwli -gwagwie nya, we yia 'nyu lɔ slo, 'in we yia 'nyu lɔ tɩli -nya. 33 -Bha -boboo 'yliyɔzɔnya mɩa 'gbe 'kadɔ nukplɛ -gwagwie nya, 'in -we weee yia -bobonya -yɔ -wa kaa zuzu 'nyii 'wɔ, 'in wa yia -mɔ we 'dɩ -sa. 34 Wee 'gbe nukpla -nyuma weee 'tlaa, da -Zezu mia, 'in wa yia -mɔ mni. Wa 'yia ɔ, 'in wa yia ɔ bhuhhoe, 'in wa nɛɛ nu, ɔ 'bhv wa dudɔ -gv.

9

-Zezu puea zɔlaslonɔ (Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

1 -Zezu -bhɔa 'glɔ 'wɔ, ɔ -dia 'nyu 'wɔ, 'in ɔ yia Kapenaumu lɔ mni. 2 'In nyuma -yɔ zɔlaslonɔ yia yi, -zugba ɔ mi 'sowli 'wɔ. -Zezu 'yia nu, wa ka ɔ dli -gv zɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ zɔlaslonɔ -yɩa: «Na 'yu, -in 'tɛmani dli, in ka -na gbonyii 'wɔtɩ.»

3 -Bha, -Lagɔɔ tite gwesanya pɔpala 'wlukɔɔn laɛ: «Nu, nukpasu mia dɛ, -Lagɔ ɔ vela.»

4 'In -we wa pɔpala 'wlukɔɔn la, -Zezu yia we yibheli, 'in ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbv a pɔpala 'wlukɔɔn la sa 'nyumɛɛa? 5 'In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wɔtɩ, -mɔv -kalia -yɔ yaayɩ, in 'ka gba: «-In -sɔ 'wɔ, -in nɔ, -mɔv -kalia -yɔ yi? 6 A yibheli we 'ji nu, Nyumɛɛ 'Yu ka se dudɔ -gv ɔ 'ka nyumaa gbonyii 'wɔtɩ.»

-Bha -Zezu gbaa ɔ zɔlaslonɔ -yɩaɛ: «-Sɔ 'wɔ, 'bhv -na 'sowli 'wɔ, mni -na -buduɩwɛɛ.»

7 ɔɔ nyumɛ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia -buduɩwɛɛ mni. 8 Waa nyuma 'yia we -yɔ, 'in nyano yia wa dli 'wɔ slo, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ɩni -mni, nu, -Lagɔ ka nyuma 'tite 'nyɛ wa 'ka 'sasɔkpa -gbv lenu.

-Zezu laa Matie (Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

9 'Yi yabhlo nya -Zezu 'bhva -bhade, ɔ mi 'plida, 'in ɔ yia nyumɛ wa laa Matie -yɔyi, nu, ɔ -dɩ 'gwezisabudu zɔ la. ɔ nɛɛ ɔ -yɩa: «'Yi 'mi 'bɩ.»

Matie -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bɩ mni.

10 -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya mi lida Matiee -budu zɔ, -zugba *nison -gwɛzisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian duun mi 'ya wa glaa. 11 Faliznyuma 'yia we -yɔ, 'in wa nɛɛ -Zezuu 'bunɔnya -yɩaɛ: «Amɩaa -Kanyɔ mia, lɛɛ -lu ka 'gbv ɔ -yɔ nison -gwɛzisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian lia?»

12 -Zezu 'nua we, ɔ nɛɛ wa -yɩa: «Nyuma -wa -yaha, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gv. Nu, guzɔnya mni -dɔtlɔɔ -gv. 13 -We -Lagɔwɛli ni gbaa, a mni a 'ka we 'jii dataɩ, we nɛɛ:

-We in 'yibhaa mu -wa nu,
nyuma 'ka nyazidli -ka,
we 'ni 'slaka -sasie.»

Nu, in 'ni nyuma tiklu laa yi, gbonyuu -lenonya in yia laa.»

-Zezu -yɔ 'sun (Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

14 'Zan -Batisu 'bunɔnya bɛa -Zezu kwesi, 'in wa yia ɔ layubhaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbv, -amɩa -yɔ Faliznyuma pla 'sun 'yɩ tɔlɔa nya, 'in -nanɔv 'bunɔnya'a nu we lea?»

15 'In -Zezu nɛɛ wa -yɩaɛ: «Nu, 'ɩɩwɔn kwa zli, ɔ 'lowlii 'talea mia, wa dli 'ni meni, gbuzɔnu -wa yi? -Innya, yɔ -wa yɔ. Nu, 'yɩ yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'ɩɩwɔnɔ 'lowli glaa. Nu, -mɔv zli wa plaa 'sun.

16 «Nu, -bana sɔa -ka yla ni, nyumɛ -ka we pipɛda -mi, ɔ'ɔ zɔ we ylada 'naa lolu. ɔ -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana sɔa 'wɔ, 'in we ylada yilimania 'wɔla. 17 'Sa -bhlokpade, wa'a palɩ nu lolu *bala sɔa 'wɔ. Wa -ka 'sa nu, 'in bala wɔa, 'in nu jitea. Nu, nu -lolu kaa bala lolu, 'in we 'dɛ 'sɔ gwlea.»

-Zezu puea 'ɩwɔnɔ yabhlo, 'in ɔ yia 'ɩwɔnɔyɩ yabhlo 'yliyɔgagie 'nyɛ (Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

18 Da -Zezu mia -slɔ gbv gbada, 'in Zuifɔv 'yugalnyɔ yabhlo yia yi. ɔ 'sibhɩa ɔ 'yu 'kukolu, 'in ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, na 'ɩwɔnɔyɩ ka tɩ, we 'bɩ 'ni -slɔ 'wɔgwɛ, nu, -in yi, -in 'ka ɔ sɔ -gv lapal, 'in ɔ 'ka 'yliyɔgagie 'yɩ.»

19 -Zezu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'bunɔnya yia -mɔɔ 'bɩ mni.

20-21 -Bha 'ɩwɔnɔ yabhlo mi -bha, mɔ palɩ kwɛ, we li -zɔ kugbua le 'sɔ ɔ -yɔ. ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔ: «In -ka ɔ -bana kwɛ -zɩzɩɛ mneni, 'in na pua.»

We 'dɛɛ 'gbv ɔ yia -Zezu lɔv 'plil, 'in ɔ yia ɔ -banaa ɩwɛ kwɛzi. 22 -Zezu 'bhɩa la, ɔ 'yia ɔɔ 'ɩwɔnɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Na 'yu, a 'tɛmani dli, amaa dli ka aun pue.» -Bha -bhlokpade ɔ 'pua.

23 Tɔɔn, -Zezu nynia Zuifɔv 'yugalnyɔɔ -buduɩwɛɛ, 'in ɔ yia -mɔ guzɔ -gɔfi -bhɩnya -yɔyi, -zugba nyuma duun zizli -bha -gv sɔ weee lɔ. 24 ɔ nɛɛ: «A 'bhv -bha! Nu, ɔɔ 'ɩwɔnɔyɩ 'ni tɩ, 'yɩaa 'wɔ ɔ mia.»

'In wa yia ɔ gla palɩ. 25 Wa ka wa wleli weee 'bhie, -Zezu yia komi lɔv pla. ɔ kpalia ɔɔ 'ɩwɔnɔyɩ sɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia 'wɔsɔ.

26 We di mnenia wee dudu weee -gu la.

-Zezu puea 'lólonya 'sò

27 -Zezu 'bhwa -mò, ò mi 'yloogbho, 'in 'lólonya 'sò yia ò 'bì mni. Wa 'k'pia 'wò, wa n'ee: «Davidu 'yúúúú, -in 'yili -an nyazúúú!»

28 Da ò plaa -budu zò, 'in 'lólonya 'sò yia ò kwesi b'e, 'in ò n'ee wa -ylae: «Lee a zò dli nu, in mneni in 'ka we l'enu?»

'In wa n'ee: «Nyumaa -Kanyò, gbuzònu -wa, -in mneni we.»

29 Tònu, -Zezu zia wa 'yli kw'e, 'in ò n'ee: «Sa a zòa dli, a 'yi 'sa we!»

30 'In wa 'yli yia -blo. -Zezu n'ee wa -yla 'klò 'c'ic'ì nya: «Nyime yabhlogbò 'na yibheli we 'ji -ni.»

31 Tònu, wa m'nia, 'in wa yia -Zezuu 'di -sa wee dudu weee -gu.

-Zezu jipea bhobho yabhlo

32 Da wa mia m'nda, 'in wa yia -Zezu nyime yabhlo -la. Ni, ò nyime mia ni, ò 'ni gbagb'e mneni, zuzu 'nyuu mi ò 'wò 'gbu. 33 -Zezu vua wee zuzu, -bha -bhlokpade ò nyime g'baa. 'In -wa mia -bha, n'wegaga -sòbhali wa, 'in wa n'ee: «Aya, -a 'ni -slo 'sasokpa -gbu -mònu da 'yi Izlaeli -dudu -gu.»

34 Ni, Falizinyuma mia, -maa n'ee: «Zuzu nyiit -kanyò 'nyea ò 'tite, 'in ò 'ka zuzu 'nyii vu!»

Nyumaa -zlo -laa -Zezu nyazi 'wò

35 -Zezu 'plia -bha 'gbe 'kadi weee -yò 'gbe yua weee 'wò, ò plaa -Lagòbudunya zò, 'in ò yia -mò nyuma gbù -slo. -Lagògbu -we g'baa -Lagò nyumaa 'wlulapigbu, 'mò ò g'baa wa -yla, 'in ò yia gu weee -yò siasie weee jipe. 36 Nyumaa -zlo -wa mia siada, 'in wa dli 'nia m'eni, -wa 'w'ba bhlabhle -we 'ni 'yliyòzònyò -ka, ò 'yia wa -yò, 'in wa yia ò nyazi 'wòla. 37 'In ò n'ee ò 'b'ònyà -yla: «'Mnò ka zali duun, we k'paa 'yili, 'in we -didinya 'ni 'wòzu. 38 We 'gbu, a bhuhhoe k'paa -Kanyò ò 'ka lubhònyà yoo 'pa, wa 'ka wee -lu -di.»

10

-Zezuu tietienya kugbua le 'sò
(Mk 3.13-19; Lk 6.12-26)

1 -Zezu laa ò 'b'ònyà kugbua le 'sò, 'in ò yia wa 'tite 'ny'e wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu weee -yò ku zò -siasie weee jipe. 2 Ò tietienya kugbua le 'sò ñni ni: tiada, 'Simòò (-mòò -banji -wa Piel), we -yò ò bheli Andlee klaa, Zebedee 'yua *Zake -yò ò bheli *Zaan klaa, 3 Filipò -yò Batlemii klaa, Toma -yò nison -gweziwanyò Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake -yò Tadee klaa, 4 'gbee *lòpanyò 'Simòò we -yò Zudasì Isikalistò, nyime -ò w'laa -Zezu ò tunyuma -yla.

-Zezu tiea ò 'b'ònyà kugbua le 'sò
(Mk 6.7-13; Lk 3.1-6)

5-6 -Mòò 'bigu, -Zezu 'kaa ò 'b'ònyà kugbua le 'sò tie ò n'ee wa -ylae: «Ni, nyuma -wa 'nia Zuifu, a 'na m'ni wa dudu -gu -ni. A 'na m'ni 'ya Samalii -dudu 'gbe yabhlogbò 'wò -ni. Da a 'kaa m'ni ni, mò -wa Izlaelinyumaa -g'be, ma 'w'ba m'nmò -bhlabhle. 7 A -ka 'yloogbho -mi, a g'bae: -Lagò nyumaa 'wlulapili bhla ka c'ipa. 8 Guzònyà mia, a jipe -maa. -Mama -ka tli, a 'nye -maa 'yliyògagie. Sòlbhanya mia, a pue -maa, 'in a vu zuzu 'nyuu. Bhe a 'yia wee 'tite, we 'd'ee 'gbu, a -sa nyuma 'wò bhe. 9 A 'na 'bhulu -can klaa, 'gwezi klaa, we -yò tama yabhlogbò 'wò -ni. A 'na pal we amiaa pòsi 'wò -ni. 10 A -ka m'nda -mi, *-bada klaa, -bana 'sònu klaa, -sakwla klaa, we -yò kòssu, a 'na 'bhulu we 'yabhlogbò 'wò -ni. Lubhònyò mia, ò ka ò lililu 'klò.

11 «Ni, a -ka 'gbe 'kadi -mòmu 'wò nyini, a -ka 'gbe yua -mòmu 'wò nyini, nyime -ò 'kaa an k'pa 'nanò, a -tali ò da. A 'ni -slo wee 'gbe 'wòbhu, a -di -bha la. 12 -Budu -mòmu n'ee a -ka nyini, a n'w'na wa 'nyu la, 'in wa 'ka 'wòtòtò -dlò 'yì. 13 Wee -budu n'ee -nyuma -ka amiaa 'lakpasu k'pa, amiaa 'wòtòtò -dlò -tu wa -gu. 'In wa 'ni amiaa 'lakpasu k'pa, a -yò amiaa 'wòtòtò -dlò 'pli.

14 «Ni, -budu -mòmu n'ee we -yò 'gbe -mòmu 'wò, wa 'ni amiaa 'lakpasu k'pa, wa 'ni an yukwli pulb, a gbòò amiaa bhu -yò *-bhuhui, 'in a 'bhu -bha. 15 'In n'ee an -yla gbuzònu sa ni, zli -Lagò yia nyumaa -yògbu 'wòbhu, wee 'gbe -mònu nokpla -nyuma yia sia bhaha, we 'ka *Sodòmò -nyuma -yò *-Gomòlu -nyuma -no 'wòzi.

-We 'kaa -Zezuu 'b'ònyà yli
(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

16 «A pò yukwli: ni, bhlabhle 'bhisa na tiea an -mò gbi glaa. We 'd'ee 'gbu a m'na 'yili t'bh'e 'bhisa, 'in a 'ka mi -dlò -k'pakò 'bhisa. 17 Ni, gbuwòbhunya 'yu wa yia an kwaa, 'in wa 'ka an seli -mò -Lagòbudunya zò. We 'd'ee 'gbu, a zò amiaa 'de 'yliyò. 18 Na 'gbu, wa yia an dudu 'wlulapilunya -yò nyumaa 'wlulapilunya 'yu kwaa. Ni, -maa -yò -wa 'nia Zuifu, wa 'yu a yia na gbudayinya -z'ea. 19 Wa -ka an gbuwòbhunya 'yu kwa, a 'na l'ò dli -ni, -we a 'kaa g'ba, 'in sa a 'kaa we g'ba mò ni: weli -we a 'kaa g'ba, we bhla a yia we. 20 Ni, wee weli mia, we'e 'bhu amiaa 'd'e dli zò, amiaa Dide -Lagò yia we w'laa ò Zuzuu gb'eg'ben.

21 «Ni, bhelia yia wa bhelia w'laa wa 'ka wa 'bha, 'in 'sa -bhlokpade didea yia wa 'yua w'laa. Yua yia wa didea -yòwòsòba, 'in wa 'ka wa 'bha. 22 Amia, na 'gbu nyuma weee yia an 'wònyea. -ò ka dli -ka 'mi -gu -tu, 'in we 'ka we bhlooluda nyini, 'in -mòò bhò gbu 'wò. 23 Wa -ka an 'klye 'wòpalda -mi 'gbe yabhlo 'wò, a m'ni 'gbe -putu 'wò -gwagwie nya. 'In n'ee an -yla gbuzònu sac: a 'ni -slo

*Izlaelu 'gbe weee 'wəplilie bhia, 'in Nyumεε 'Yu 'kaa luyi.

²⁴ «Kpiakpianyɔ yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -slolunyɔ 'wɔzi, 'in gaylo yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -kanyɔ 'wɔzi. ²⁵ Ni, 'kpiakpianyɔ -ka ɔ -slolunyɔ 'bhisa -mi, 'in gaylo 'ka ɔ -kanyɔ 'bhisa -mi, we -tu sa. Wa -ka -budunwεε -kanyɔ vɛli, wa -ka ɔ 'ɲni zu *Belizebuli, ɔ -budunwεε -nyuma mia, -maa -no yia -bha -zia!

-Ɔ a 'kaa sɔ, mɔ ni
(Lk 12.2-7)

²⁶ «A 'na solɔ nyuma -ni. Ni, -lu weee mia zizeda, zli 'klo we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'mia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. ²⁷ -We in gbaa an -yla nikpise 'wo, a gba we zli. -We in gbaa an -yla ŋwɔnwɛda, a wɔzi we nyuma weee -yla. ²⁸ -Wa mnenia wa 'ka nyumεε ku 'bha, 'in wa 'nia mneni wa 'ka nyumεε zuzu 'bha, a 'na solɔ wa -ni. Ni, -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka nyumεε ku -yɔ ɔ zuzu 'bha -kosu 'wo, we 'gbu a sɔ ɔ.

²⁹ «Nyumaa 'yliya 'wɔ, bhuyua 'ni -vale -ka. Tama -bhloo 'gbu wa paa we 'sɔ pɛlɔ. 'In -mɔv bhla, amiaa Dide 'ni -slɔ we ŋwɔn, we yabhlogbɔɔɔ bhli dɔdɔ. ³⁰⁻³¹ Ni amia, a 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wɔ, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wɔzi, ni, -Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii ŋwε. We 'dεε 'gbu a 'na nɔnɔ nyana -ni.

Nyume -ɔ mia -Zezuu -nɔ nya mɔ ni
(Lk 12.8-9)

³² «Ni, nyume, -ɔ -ka gba ɔ mi na -nɔ nya -zejila 'wɔ, 'in na gbaa na Dide -ɔ mia yali 'yu ni, ɔ mi na 'bunɔnyɔ nya. ³³ Ni, -ɔ yia na gbu kpɛlia -zejila 'wɔ, 'in -amɔ na kpɛlia ɔ gbu na Dide -ɔ mia yali 'yu.

-We -Zezu -laa dɔdɔ -gɔ mv ni
(Lk 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ «Ni, in 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la dɔdɔ -gɔ. We 'ni -mɔv, in 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la, ni, tɔ in -laa dɔdɔ -gɔ.

³⁵ «Ni, 'yu -yɔ ɔ dide klaa, 'ŋwɔnyu -yɔ ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ 'ŋwɔn -yɔ ɔ 'lowlii nyaa, 'yli in yia wa popala.

³⁶ Nyumεε -budunwεε -nyuma yia ɔ tonyuma -zεa.

³⁷ «Nyume -ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'yibha we 'ka 'mi -zi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zε. 'In -ɔ -ka ɔ nokpasuyu -yɔ ɔ 'ŋwɔnyu 'yibha we 'ka 'mi -zi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zε. ³⁸ 'In nyume -ɔ 'ni ɔ siastee *su 'wɔbhhu, ɔ 'ka 'mi 'bi yi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zε. ³⁹ Ni, -ɔ -ka gba, ɔ 'ka ɔ 'dεε 'yliyɔgagie 'yi ni, tlia ɔ yia. 'In -ɔ -ka ɔ 'dεε 'yliyɔgagie wla na 'gbu, 'in -mɔv yia 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka.

-We -Lagɔ 'kaa nyuma 'nyε
(Mk 9.41)

⁴⁰ «Nyume -ɔ -ka an kpa 'nanɔv, -amɔ ɔ kpaa 'nanɔv. 'In nyume -ɔ -ka 'mi kpa 'nanɔv, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ kpaa 'nanɔv. ⁴¹ Nyume -ɔ -ka -Lagɔgbɔv -falpanyɔ kpa 'nanɔv, ɔ mi -Lagɔgbɔv -falpanyɔ nyaa 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa ɔ gbuɔ -falpanya 'nyε, 'yia ɔ yia we. 'In -ɔ -ka nyume mia tikli -Lagɔ 'yu kpa 'nanɔv, ɔ mi tikli -Lagɔ 'yuu 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa nyuma tikli 'nyε, 'yia ɔ yia we. ⁴² In nεε an -yla gbuzɔnɔv sa ni, nyume -ɔ -ka 'nyu -wɔtɔv 'kɔpɔ yabhlogbɔɔ 'nyenyeyua ni 'yabhlo 'nyε, ɔ mi na 'bunɔnyɔ nyaa 'gbu, -Lagɔ yia we -tɔv -mɔv 'nyεa.»

11

¹ Da -Zezu bhia wee gbu gbagbie, ɔ 'bunɔnyɔ kugbua lε 'sɔ -yla, 'in ɔ yia -bha 'bhu. Ɔ mnia wee dɔdɔ -gɔv 'gbenya 'wɔ, ɔ gbaa -mɔ -Lagɔgbɔv, 'in ɔ yia -mɔ nyuma gbu -slolu.

-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbu
(Lk 7.18-35)

² 'Zan -Batisu mia, ɔ mi -kaslɔ 'wɔ, 'in ɔ yia -Zezu Klisu lenɔgbɔv 'dɔ 'nɔ. -Bha ɔ tiea ɔ 'bunɔnyɔ tɔlɔ, wa 'ka ɔ layibhæ: ³ «Ni, nyume -ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayu, -a wɔ nyume -putuu?»

⁴ -Zezu nεε: «Ni, -we a 'nɔv, -we a 'yia -yɔ, a mni, a -sali we Zaan ludɔ nya. ⁵ 'Lɔlɔnyɔ mi layida, 'tigitigunya mi nɔda 'nanɔv, solubhanya ka 'pɔ. 'Sulonya mi 'nɔda, tɔtlunya ka tɔtlɔ lɔ 'wɔsɔ. Wa mi -Lagɔgbɔv gbada bobabhanya -yla. ⁶ Nyume -ɔ 'ni 'mi dlɔ -gɔ -sa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ -nɔ nya.»

⁷ Da Zaaan 'bunɔnyɔ 'bhitia lɔ, 'in -Zezu yia Zaaan gbu gbagbie bhli nyuma duun -yla. Ɔ nεε: «Lεε -lu a mni ylaa da bebleεa? Gblee -we -pɛpɛ mia zukluda, mɔ -wa yi? -Innyi! ⁸ 'In lεε -lu a mni -slεεn -mɔ ylaa? Nyume -ɔ kaa -bana 'nanɔv 'wɔ, mɔ -wa yi? Ni, nyuma -wa kaa -bana -zɔnɔ 'wɔ, nyumaa 'wlulapɔlɔnyɔ -budunwεε wa mia. ⁹ We -ka 'sa -mi, lεε -lu a mni -mɔ ylaa tenyua? -Lagɔgbɔv -falpanyɔ -wa yi? In, in nεε an -ylæ: ɔ 'yli, ɔ -zi -Lagɔgbɔv -falpanyɔɔ 'dεgbolu. ¹⁰ Ni, -Lagɔ nεε ɔ 'sɛbhε 'wɔ Zaaan dae:

«-Mi 'yu na paa na tietienyɔ yoo, ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.»

¹¹ In nεε an -yla gbuzɔnɔv sae: nyuma -wa 'ŋwɔn gwala, wa glaa, nyume -ɔ 'kaa 'yli, ɔ 'ka 'Zan -Batisu -zi, -mɔv -kanyɔ 'ni -mi. We mi 'sa 'bhie, nyume -ɔ mia 'kienyi -lε -Lagɔv nyumaa 'wlulapɔlɔgbe 'wɔ, -mɔv 'yli ɔ 'ka Zaan -zi. ¹² We 'ka 'Zan -Batisu -Lagɔgbɔv -gba bhla 'bhu we 'ka -zεεn yli, *-Lagɔv nyumaa 'wlulapɔlɔ mi 'yugbɛn mɔda 'tite nya, 'in nyuma 'tite bhua we 'wɔ. ¹³ We 'ka Zaaan bhla nymi, -Lagɔgbɔv -falpanya weee -yɔ Moizu tite weee, -Lagɔv nyumaa 'wlulapɔlɔ gbu wa gbaa. ¹⁴ A -ka na wɛli 'wɔŋwɔn, ɔv

*Elii -o -Lagosebhe gbaa nu, yia o yia, Zaan -wa. ¹⁵-o -ka 'nono-yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.

¹⁶ «Nyuma -mama in 'ka desleen -nyuma ni 'wupalia? Wa 'wlu sa 'yilaasi -wa -di -gblagblo 'wu la, -zugba talba kpi 'wu wa -lima -yla, ¹⁷'in wa gbae:

-A ka ain -yla -lili bhli, a 'ni lte.

'In -a ka ain -yla guzobu bhli, 'in a 'ni -bhal!)

¹⁸'Sa Zaan yia, o ka 'sun pla, o 'ni nu 'ma, 'in wa nee nu, o ka zuzu 'nyuu 'bi! ¹⁹Nyume 'Yu yia, o mi lida, o mi 'mada, 'in wa nee: <A -tal, nyume mia de, liligbu -yo numagbu o kaa. Nu, *nison -gwexisanya -yo gbonyuuu kwe -cian, wa 'tale o -mia.> Nu, -Lagoo gbuyiloo lenogbonya -yo wa yibheliala we 'ji nu, we tiklu.»

'Gbe-we 'nia -Zezuu gbu nyumu (Lk 10.13-15)

²⁰'Gbe -we 'wu o nua gwedigbu le, 'in wa 'nia wa dli 'bhiti, 'in o yia wa -yla gbu lapalie bhli: ²¹«Kolazen -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Betsaida -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Nu, gwedigbu -Lagoo nua da le ain nyidi, we 'ka 'yaa 'mu o nu le Tili -yo Sidoon, -zugba wa ka wa dli 'bhiti pepe, 'in wa plaa -gbenaa 'wu, 'in wa slua 'toto 'wluo, mu yia we slolua mnia. ²²We 'dee 'gbu in nee, zli -Lagoo yia nyumaa -yogbu 'wobhua, amiaa -nu o yia 'wobhua we 'ka Tili -yo Sidoon -nu 'wuzi.* ²³Amia, Kapenaumu -nyuma, amiaa dli 'wu nu, 'wu a yia -saa yali yi? -Innya, we 'ni -muu, zo -Lagoo yia ain belia, titlunyaa dudu -gu. We -ka nu, gwedigbu in nua da ain nyidi le, mo nu Sodamo le, wa 'na 'ka 'yaa labhu, -zugba wa mi -zeen -bha. ²⁴We 'dee gbu in nee zli -Lagoo yia nyumaa -yogbu 'wobhua, amiaa -nu o yia 'wobhua we 'ka *Sodamo -nyumaa -nu 'wuzi.»

A mu -Zezuu -gbe o 'ka ain 'gba 'wlu -sa (Lk 10.21-22)

²⁵-Muu 'bigu, 'in -Zezu nee: «Dide, -na 'hni na mnua, yali -yo duduu -Kanyo, in 'pa -mi fuo. -We ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbuyilonya -yo 'ylimnanya kwee, 'mu -in -slolua 'nyenyeyua 'klo. ²⁶Gbuozonu -wa, Dide, -na 'de 'yibhaa we -mi 'sa.

²⁷«Nu, na Dide ka -mi -lu weee 'nye. O Yu mia, we 'ni o Dide 'debhlogoo 'wobhu, nyume yabhlogoo 'ni o -yi. 'In oo Dide mia, we 'ni o 'Yu 'wobhu, nyume yabhlogoo 'ni o -yi. Nu, nyuma -wa oo 'Yu -slolua o Dide, ma -yia o.

²⁸«A 'de weee kaa da 'gba 'kadi 'wlu, a yi na -gbe in 'ka ain nyapeda 'nye. ²⁹-We in 'bhua 'wu, amia 'bhu 'ya we 'wu, 'in in 'ka ain gbu -slolu. Nu, na dli -dlao, 'in 'in 'ylimani na 'de. -Bha a yia amiaa 'dee 'wotote -dlao 'yia. ³⁰Sa na yia ain 'yugalia, we 'ni 'te, 'in 'gba na yia ain 'wlu dia we 'ni 'wuwolu.»

12

*-Zezu -yo *Nyapeyli (Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)*

¹-Muu 'bigu, Zuifoo *Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu 'plua blekpa, 'in nwo yia o 'bunonya 'bha, 'in wa yia bleya 'kwa wa 'ka we li. ²-We wa mia lenoda, Faliznyuma 'yia we -yo, 'in wa nee -Zezu -yia: «-Tal, -we -amiaa tite gbaa wa 'na nono Nyapeyli nya le -ni, 'mu -na 'bunonya nua le!»

³-Zezu nee wa -yia: «'Yli yabhlo nya, da nwo mia *-Davidi -yo o nononya 'bhada, -we o nua le, a 'ni -slo we zeli? ⁴'In o yia -Lagoo bububudu zo pla, 'in 'floo -we wa 'nye -Lagoo, 'in o -yo o nononya 'so yia we li. Nu, wee 'floo mia, -Lagoo tite nee wa 'ni mneni wa 'ka we li: *-Lagobubunya 'dekpa 'ka yaa we li. ⁵We mi celida Moizu tite 'wu nu, Nyapeyli nya, -Lagobubunya -ka lubho nu *-Lagobudu 'kadu zo, -we wa 'na 'ka yaa lenu, a 'ni -slo we zeli nu, -Lagoo 'na 'ka wa -yogbu 'wobhuu? ⁶Nu, -we mia -seli we -zi -Lagobudu 'kadu! ⁷Nu, we mi celida -Lagosebhe 'woe:

-We in 'yibhaa, mu -wa nu, nyuma 'ka nyazidi -ka, we 'ni 'slaka -sase.»

«A -ka yaa we 'wolano, a 'na 'ka yaa nyuma -wa -nia gbonyuu lenu gbu -dli. ⁸Nu, Nyume Yu mia, mo -wa Nyapeyli -Kanyo.»

-Zezu jipea nyume Nyapeyli nya (Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹-Zezu 'bhua -bha, 'in o yia *-Lagobudu zo mni. ¹⁰Nu, nyume yabhlo mia -bha, o so ka 'ku. -Wa mia -bha, wa 'yibha wa 'ka -Zezu gbu 'wlu di. We 'dee 'gbu wa yia o laybhae: «-Amiaa tite nukple, 'lee, nyume mneni o 'ka guzonyo jipe Nyapeyli nya?»

¹¹-Zezu nee: «Ain glaa, nyume yabhlo -ka bhlahle -bhlo -ka ni, 'in we -ka 'wotolo -bhuka 'wobho Nyapeyli nya ni, -mo o yia we -saa, we 'ni muu? ¹²Nu, nyume mia, o 'ylilo -zi bhlahle. We -ka 'sa -mi, nyume mneni o 'ka gbuzonu lenu Nyapeyli nya amiaa tite 'wu.»

¹³'In -Zezu nee -o ka so 'kua -yia: «-Glo -na so 'wu.» O -gloa we 'wu, 'in we yia 'pu, 'in we yia 'wotu we -libheyi 'bhisa. ¹⁴Faliznyuma mia wa glaa, wa 'tlaa, 'in wa yia gbu zua mni, sa wa 'kaa -Zezu lasa, we -gu.

¹⁵-Zezu 'nua we, 'in o yia -bha 'bhu.

-Lagoo lubhonnyo o -saa -bha

-Sleen -Zezu mnia, 'in nyuma duun yia o 'bu mni. O jipea guzonya weee, ¹⁶'in o nee wa -yla 'klo 'cici nya nu, -o o -mia, wa 'na gbal we -ni. ¹⁷'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobuu -falpanyo Ezaii gbaa, we 'ka gbuzonu -ze. O nee:

¹⁸«Nu, -Lagoo nee:

«Na lubhonnyo in -saa -bha, mo ni.

* **11:22** Kapenaumu kwesi -gbe -wa Kolazen -yo Betsaida, 'in Sidoon -yo Tili mia, 'lakpa -gbe 'kadi -wa.

49 ɔ 'bhua sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bunɔnya wa 'kluslolu.

'In ɔ nɛɛ: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia. 50 Nu, ɔ nɔa na Dide ɔ mia yalu domagbu lɛ, mɔ -wa na bheli, mɔ -wa na bhɔɔ, mɔ -wa na 'nyaa.»

13

'Mnɔpanyɔɔ gbɔv nine (Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

1 Wee 'yli -bhlokpade nya, -Zezu 'tlaa -budu zɔ, 'in ɔ yia 'nyuu -gɔgɔ -gɔ ladia mni. 2 Nyumaa -zlo ka ɔ gbeli 'gbɔ, ɔ yia 'glɔ 'wɔbho, 'in ɔ yia -mɔ ladi, -zugba nyumaa -zlo mi 'nyuu -gɔgɔ -gɔ. 3 Gbɔv nine nya ɔ -slolua wa gbɔ duun, ɔ nɛɛ: «Nu, kpaapanyɔ yabhlo mni 'mnɔ 'paa. 4 ɔ mia wee 'mnɔ 'mnida, 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nɔwe -yɔ bhli, 'in 'zianya yia we li. 5 Tɔlɔa bhililia tɔkpa -dɔdɔ -gɔ, da bla 'nia -zu. Bla 'ni -bha -zuu 'gbɔ, we yia mi sa slɔ. 6 Nu, 'yɔl -sɔa 'wɔ, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlɔlɔv 'gbɔ. 7 We 'ya tɔlɔa slɔa -kpɔga glaa, 'in -kpɔga yia we -yɔ palɔ, 'in we yia we 'tuntnu. We 'ni 'ya yabhlogbɔɔ 'pa. 8 Tɔlɔa yia dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ bhilili, 'in we yia zɔ. We lakpa tɔlɔa wla 'ya glɔ -bhlo 'ya kughua, tɔlɔa wla 'ya glɔ ta, 'in tɔlɔa wla 'ya glɔ gbɔ. 9 -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

-We ka 'gbɔ -Zezu paa gbɔv nine (Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

10 ɔ 'bunɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layibha: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na slolu wa gbɔv nine -papie nya?»

11 ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ ka ɔ nyumaa 'wlu-lapilɔgbɔ mia zizada an 'kluslolu, nu, ɔ 'ni we wama 'kluslolu. 12 Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nɔ wa yia -gɔpala, 'in we 'ka 'wɔzumanu. 'In nyumɛ -ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.

13 «We 'deɛ 'gbɔ na gbaa wa -yla gbɔv nine -papie nya. Wa -ka ylada -mi, wa'a 'yɔ la. Wa -ka yukwli pɔda -mi, wa'a 'nɔ. Nu, wa'a 'nɔ gbɔ yabhlogbɔɔ 'wɔla. 14 'Sa -we -Lagɔgbɔv -falpanyɔɔ Ezaii gbaa, we -zɛa gbɔzɔnɔ wa gbɛgbɛn, ɔ nɛɛ:

Yukwli a yia pɔa 'nanɔv,
'in a 'na 'ka we 'wolanɔ.

Ylaa a yia 'nanɔv,
'in a 'na 'ka -lu -yɔyi.

15 Nu, waa nyuma -manu 'wluksɔn ka 'wɔtɔ -dudluu.

Wa ka wa yukwli 'sumanɔ, wa ka wa 'yli 'mu, wa yi layɔ, wa yi 'nɔ, wa yi gbɔ yibheli 'gbɔ,
wa yi wa dli 'bhiti 'gbɔ, 'in yi wa gbɔ 'wɔsa.

'Sa -Lagɔ gbaa.»

16 Amia, amiaa 'yli yɔ la, 'in amiaa yukwli nɔa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi amiaa -nɔ nya. 17 In nɛɛ

an -yla gbɔzɔnɔ sae: -Lagɔgbɔv -falpanya -yɔ -Lagɔnyuma tklɔ -zlo 'yibha -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyi, 'in wa 'ni we -yɔyi, -we a nɔa, wa 'ka we 'nɔ, 'in wa 'ni we 'nɔ.

'Mnɔpanyɔɔ gbɔv nine 'ji (Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

18 «We 'deɛ 'gbɔ, amia, a 'nɔ mnɔpanyɔɔ gbɔv nine 'ji ni 'wɔla. 19 -Wa 'nɔa *-Lagɔɔ nyumaa 'wlu-lapilɛɛ weɔ, 'in wa'a 'nɔa we 'wɔla, wa 'wɔl 'yoo nɔwe -yɔ da 'mnɔ bhli. *Gbɔnyuuu dide -ka yi, -we wa faa wa dli zɔ, 'in we saa -mɔ we. 20 'Sa -bhlokpade tɔlɔa mi -bha tɔkpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔwɛɔ bhli. 'In wa -ka we 'nɔ ni, 'in wa nɔwua we gbɔ 'mɔna nya, 'in wee 'mɔna'a -gwɛ. 21 Nu, wa 'ni nɔwua we 'ka somi fa wa dli zɔ. Waa nyuma mia, bhla -sele nya wa nɔwua we -yɔ, 'in wa -ka wa sialda -mi, wa -ka wa 'klyie 'wɔpalda -mi -Lagɔwɛɔ 'gbɔ, 'in wa saa -Lagɔwɛɔ dli -gɔ. 22 Tɔlɔa 'wɔl 'ya 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛɔ -mɔ -kpɔga glaa. Wa 'nɔa wee weɔ, 'in dɔdɔ -gɔv dliɛɛ klaa, wa 'gwɛzi -we nana wa dɔdɔ, 'in we nɔa wa -dawli 'wɔ klaa, mɔ palɔa we -gɔv 'gbɔ, we'e tɔa. 23 'In nyuma tɔlɔa mia, -maa 'wɔla wee 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛɔ -mɔ dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ. Wa 'nɔa we, 'in wa yia we -yɔnɔwɔ. Tɔnɔ, wee weɔ -we mia wa 'wɔ, 'in we yia tɔnɔ. We lakpa yabhlo wla 'ya glɔ -bhlo 'ya kughua, we tɔlɔa 'ya glɔ ta, 'in we tɔlɔa wla 'ya glɔ gbɔ.»

-Petu 'nyuuu gbɔv nine

24 -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔv nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-We -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlu-lapilɛɛ 'wɔwɔla, 'mɔ na yia da an -yla gbaa. Nu, nyumɛ yabhlo 'paa ɔ kpaa 'mnɔ -zɔnɔ. 25 -Mɔv 'bigɔ, sabɔ, da nyuma weee mia 'yɔla 'wɔ, ɔ tɔnyumɛ yia, 'in ɔ yia -petuu 'ya glɔ wee 'mnɔ -kpaa, 'in ɔ yia mni. 26 Da wee 'mnɔ mia, 'in we mia zɔda, -zugba wee -petu mi 'ya -mɔ we nyidi.

27 «Wee kpaa -kanyɔɔ lubhonɔnya yia yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Amiaa -kanyɔ, 'lee, -in 'ni zɔmɛ da 'mnɔya -zɔnɔ 'paa?' 'In da -petunya ni 'bhulɔa?»

28 ɔ nɛɛ wa -ylae: «Na tɔnyumɛ nɔa we lɛ.»

«'In ɔ lubhonɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Lee, -a mneni -a 'ka wee -petu 'tluu?»

29 ɔ nɛɛ: «-Innya, nu, a -ka wee -petu 'tluu yia, a mneni a 'ka 'mnɔ 'tlu -bha -bhlokpade. 30 A 'tide we 'yi, we 'de 'sɔ 'ka 'yilmani. We -didɔ bhla -ka be, 'in in 'ka we -didɔnya 'tɔlɔ nu, wa -di -slɔ -petu, wa gbɔan we, 'in wa 'ka we sie. -Mɔv 'bigɔ, wa 'ka 'mnɔ -di, 'in wa 'ka we na -gbagbɔ 'wɔkwa.» »

-Lagɔɔ nyumaa 'wlu-lapilɛɛ gbɔv nine (Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

31 -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔv nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-Lagɔɔ nyumaa 'wlu-lapilɛɛ 'wɔl su -we wa laa *mutadi, we 'ya. 'Mɔ nyumɛ yabhlo 'bhua 'wɔ, 'in ɔ yia we glɔ ɔ kpaa. 32 We

'kienyi we -zi dudo -gub su weee 'ya. Nu, we -ka mi, 'in we ylimania 'kadub, 'in we zea su -we -zia su weee 'wv. Nu, 'zianya yia we lob 'sobhaa we 'kliya -nyidi.»

(Lk 13.20-21)

33 -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbub nine yabhlo, o nee: «-Lagoo nyumaa 'wlulapilie 'wlv *goo 'hwno yabhlo slua 'floo -bhobhbu kilo glv -bhlo 'ya gbu lv, o bhitia we, 'in we yia 'yli, mv.»

-We ka 'gbv -Zezu paa gbub nine (Mk 4.33-34)

34 Nu, gbv weee mia de, gbub nine -papie nya o -slolua we nyumaa -zlo. We 'ni gbub nine -papie 'wobhu, o -slolu nyuma gbv.

35 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobub -falpanyo gbaa, we 'ka gbuzobv -ze, o nee:

«Nu, gbub nine -papie nya na yia wa -yla gbv gbaa.

We 'ka dodbv gwedida 'bhv, gbv -we -Lagv zizea, gbaa na yia we.»

36 Tobv, -Zezu 'bhva nyuma glaa, 'in o yia -buduwwv mni. O plaa -budu zo, 'in o 'binonya yia o kwesi be, 'in wa nee o -ylae: «Gba -ain -yla kpa -petu 'nyuu nu gbub ninee 'ji.»

37 O nee wa -ylae: «Nu, o 'paa 'mnaya -zobv, Nyumv Yu -wa. 38 'In kpa mia, mv -wa dudo -gv, 'in 'mnaya -zobv mia, mv -wa nyuma -wa -Lagv plia 'wlu la. -Petu mia, mv -wa nyuma -wa gbunyuu dide plia 'wlu la. 39 O tonyumv o glva wee -petu, -Saatan -wa. We -didi bhla mia, -mubv -wa dodbv bhali da. We -didinya mia, -mubv -wa 'anzuya. 40 Sa wa tlua -petu, 'in wa vitelia we -kosu 'wv, 'sa -bhlokpade we yia dudo -bhia bhla -mia. 41 O Nyumv Yu yia zobv 'anzuya yoo 'paa. Nu, -wa kwaa wa -lima gbunyuu lv we -yo -wa ka de nua gbunyuu le, we 'ka wa 'wobguzi, -wa -Lagv plia 'wlu la glaa. 42 'In we 'ka wa -kosu 'kadu 'wv viteli. -Mo wa wia, -mo wa lia gla 'wv. 43 -Wa nua -Lagoo dumagbv le, ma yia lia 'ybv 'bhisa da wa Dide plia nyuma 'wlu la. -O -ka 'nobv -yukwli 'wlu -ka, o 'nv we.»

'Nyimmnu -we mia zizeda

44 «-We -yo -Lagoo nyumaa 'wlulapilie 'wowlva mv -wa 'hmmnu yabhlo -we mia zizeda kpa. 'Mo nyumv yabhlo 'yia, 'in o yia we zize lv. O ple meni, 'in o mnia, o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka wee kpa zo.

Tvka -zobv -we ka -vale 'tea, we gbub nine

45 «-We -yo -Lagoo nyumaa 'wlulapilie 'wowlva, mv -wa 'ya, -valepanyo o mia tvka -zobv -we ka -vale 'teaa datalida. 46 O 'yia wee 'ylinanv -tvka, -we ka -vale 'tea -we -zia we -lima ni, o mnia, 'in o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka we zo.

Zibhi -bha -sowlii gbub nine

47 «-We -yo -Lagoo nyumaa 'wlulapilie 'wowlva, mv -wa 'ya, 'sowli -we wa viteli

'nyu lv, 'in we yi zibhii 'yli -bhlo -bhlo kpa. 48 We yea, 'in zibhibhanya yia we 'nyu lv gbize, 'in wa yia we 'nyu -gogv -gv ladi, wa 'ka zibhi 'wobguzi. We zobov wa gbuzia 'wv, -mubv wa slua wa -cice 'wv, 'in -we 'nia 'ylinani, 'in wa yia we kmnev viteli. 49 'Sa -bhlokpade we yia -mia dodbv bhia zlv. Nyuma -wa nua gbunyuu le -yo -wa nua gbv -zobv le, 'anzuya yia yia we 'ka wa -yosalsi, 50 'in -wa nua gbunyuu le, we 'ka -maa -kosu 'kadu 'wv viteli. -Mo wa yia wilia, -mo wa yia gla 'wv lia.»

Gbvzobv sva -yo gbvzobv lolu

51 -Zezu nee o 'binonya -yla: «A ka we 'de weee 'wolanv?»

Wa nee: «In, -a ka we 'wolanv.»

52 Tobv, -Zezu nee wa -yla: «Nu, -Lagoo titee gwesanyo o yibhelia -Lagoo nyumaa 'wlulapiligbv, o 'wlv nu, -buduwwv -kanyo yabhlo o wleli 'hmmnu sva -yo 'hmmnu lolu, o -luu lazoda.»

-Zezuu -zoo -nyuma 'ni o gbv -yohwvu (Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

53 -Zezu ka gbub nine -papie bhia 'bhie, o yia -bhade 'bhv. 54 'Gbe -we 'wv o 'ylimania, o mnia -mo, 'in o yia nyuma -slolu -mo -Lagobudu zo. -Wa weee mia -bha, 'in we yia wa hwegaga -subhali. 'In wa nee: 55 «O nyumv mia da ni, -budukunyoo yu -wa, we 'ni mubv? O 'nyaa mia ni, Malii -wa. *'Zake klaa, *-Zezefv klaa, 'Simoo klaa, we -yo Zudi, wa 'ni o bheliaa? 56 O bhoba mu -aun glaa. Aya! Mo o -sali gwedigbv lenv sea?»

57 We 'dee 'gbv, wa 'ni mneni wa 'ka o dlv -gv zo. Tobv, -Zezu nee wa -yla: «-Lagobub -falpanyo -ka -mi, da weee wa zua -bha o. Wa'a zv -bha o, o -zoo we -yo o -buduwwv.»

58 Nyuma 'ni o dlv -gv zobv 'gbv, o 'ni -bha gwedigbv duun lenv.

14

Sa 'Zan -Batisi titha 'wo la (Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

1 We bhla, Galilee -dodbv 'wlulapinyo Ewlovv 'nua -Zezuu 'di. 2 O nee o zolubhononya -yla: «Zan -Batisi -wa! Nu, mo -saa titlunya glaa 'wv, we 'dee 'gbv o mnenia o 'ka gwedigbv lenv.»

3-4 Nu, sa Zaan titligbv 'plia, mv mia da: Ewlovv kwaa o bheli Filipvv 'hwno Ewlo -diadu, 'in Zaan nee o -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -Lagoo tite 'wv, nyumv 'ka o 'dee bheli 'hwno glosa, 'in o 'ka o kwa.»

We 'dee 'gbv Ewlovv yia nyuma tie, wa 'ka o kpa, wa 'ka o gbvan, 'in wa 'ka o -kaslv 'wopa.

5 Ewlovv 'yibha o 'ka Zaan 'bha. Nu, o mi Zuifv soda, -maa nee nu, Zaan mia, -Lagobub -falpanyo -wa.

6 Nu, Ewlovv gwalyu 'feti nynia, 'in Ewlo -diadu 'hwnoyu yia -wa mia 'feti -gvv 'yibadi lite. 'In o yia Ewlovv dudo namanu

bhabha. ⁷ 'In o yia bi, o nee: «-We a yia 'm- zlalia, yoo na yia we an 'nyea.»

⁸ O 'nyaaa weli -gu o nee: «-In 'nye 'm 'Zan -Batisu 'wlu yoo -plaa -gu.»

⁹ We wlaa Ewloḁ 'kwaŷi la, nu, o ka bi o -limaa 'yibadu 'gbu, o nee: «-We o -zlalia 'm, a 'nye we o yoo.»

¹⁰ 'In o yia 'slojayu yabhlo tie -m- kaslu 'wu, o 'ka Zaan 'wlu -gu -di. ¹¹ 'In wa -yo o 'wlu yia yi -plaa -gu. Wa 'nyea we o 'ḡwnoyu yoo, 'in -moo yia we o 'nyaa yoo 'nye. ¹² Tḁon, Zaaan 'buḁnya yia, 'in wa yia o 'kwie 'buḁni, 'in wa yia we 'bhuka 'wofa, 'in wa yia we 'di -Zezu -salia mni.

-Zezu 'nyea nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

¹³ -Zezu 'nua we 'di, 'in o yia 'glv 'wobho, o -dia 'nyu 'wu, 'in o yia da beblee mni, da nyuma 'na -mi, o 'ka 'wonya.

Nyumaa -zlo 'nua we, wa 'tlaa wa 'gbe nokple, 'in wa yia o 'bi mni bhv -gu, 'nyu -gogo -gu yilie nya. ¹⁴ -Zezu 'tlaa 'glv 'wu, o 'yia nyumaa -zlo -yo, 'in wa yia o nyazi 'wola, 'in o yia wa guzunya jipe.

¹⁵ Jibhe zaa, o 'buḁnya bea o kwesi, 'in wa nee: «'Ylv ka -fla, 'in da tlvu la. We 'de'e 'gbu, 'nye wa 'yoo wa 'ka 'gbenya 'wu lililu zaa mni.»

¹⁶ O nee wa -yla: «Wa 'na 'ka mni. Amiaa 'de 'nye wa lililu.»

¹⁷ 'In wa nee: «We 'ni 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wobhu, -a 'ni lililu kwee -ka.»

¹⁸ 'In o nee: «A -yo we yi.»

¹⁹ -Muv 'bigv, o nee nyumaa -zlo -yla nu, wa -di -petu -gu la. Tḁon, o bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wu, o ylaa yali, 'in o yia -Lago fuo 'pa. 'Bhie, o dilia wee 'floo, o 'nyea we o 'buḁnya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'woladlili. ²⁰ Wa 'de weee lia, 'in wa yia lv. We pnu -tva 'wu, -we nynia -cice kugbua le 'so, 'in o 'buḁnya -yo we yia mni. ²¹ Nyuma -wa lia, wa nyini nokpasiaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000). Wa 'ni 'ḡwnu -yo 'nyenyeyua zeli.

-Zezu naa 'nyu -go

(Mk 6.45-52; Zn 6.15-21)

²² Tḁon, 'in -Zezu yia wa tie, wa -gali o 'yu, wa 'ka 'nyuu kakpe -putu -gu mni, -zugba o pa nyuma weli. ²³ O 'paa wa weli, 'in o yia -gogo 'wlu mni o 'ka -Lago bhuhhoe. O mi -bha o 'de -bhlo, 'in sabo yia be. ²⁴ Nu, 'glv ka -sleen -gogo -yo la tlvmani. -Pipe mi wa 'klu -yo -gben bhulodaa 'gbu, 'nyuu -gbugbu sloa 'glv 'wu.

²⁵ Tiatia -koko gboa, 'in -Zezu yia o 'buḁnya 'bi mni 'nyu -gu -nḁnue nya. ²⁶ Wa 'yia da o -yo -nḁda -mḁ 'nyu -gu, 'in wa yia nyanḁ nu, wa nee: «'Kuzu -wa!»

Wa mi nyanḁ nḁdaa 'gbu, wa yia 'wokpi. ²⁷ Tḁon, 'in o nee wa -yla: «A 'na nonu nyanḁ -ni, -amu -wa, a pali dli la.»

²⁸ 'In Pielḁ nee: «Na -Kanyo, we -ka -m- 'pien, 'nye 'm 'yoo, 'in 'ka 'nyu -gu na, 'in 'ka -m- -yo be.»

²⁹ O nee o -yla: «Yil»

Pielḁ 'tlaa 'glv 'wu, 'in o yia -Zezuu -gbe mni 'nyu -gu -nḁnue nya. ³⁰ Nu, o 'yia -pipe mi 'plida, 'in o yia nyanḁ nu, 'in o yia 'nyu glu -plaplie bhli. O 'kpa 'wu, o nee: «Na -Kanyo, kpa 'mi!»

³¹ -Bha -bhlokpae, -Zezu -gloa so 'wu, 'in o yia o kpa, 'in o nee: «Dli 'kienyi -zonyo, lee -lu ka 'gbu -na lv dlia?»

³² Wa 'de 'so -bhoo 'glv 'wu, 'in -pipe yia zabe. ³³ Tḁon, o 'buḁnya -wa mia 'glv 'wu, 'in wa yia o 'yu 'kukolu 'sibhli, wa 'ka o 'ylimani, wa nee: «-Mi, -in mi -Lago 'Yuu 'debbie -gbolu nya!»

-Zezu jipea Zenezaleḁ guzunya

(Mk 6.53-56)

³⁴ Wa -dia 'nyu 'wu, 'in wa yia Zenezaleḁ -dḁḁ -gu nyini. ³⁵ -Bha nyuma weee yia -Zezu yibheli, 'in o 'di yia wee dḁḁ weee -gu lamneni. Wa yia o guzunya weee lia. ³⁶ 'In wa palia -Zezu zukpa nu, o 'ka wa guzunya 'yoo 'nye wa 'ka o -banaa ḡwe kwezu. 'In -wa weee zia we kwe, -maa yia 'pu.

15

-Zezu -yo Zuifvḁ tite

(Mk 7.1-13)

¹ Faliznyuma -yo -Lago titee gwesanya 'bhva -Zeluzalem, 'in wa yia -Zezuu -gbe yi, 'in wa nee o -ylae: ² «-Na 'buḁnya mia, wa 'a budo kwe -amiaa titee solv, 'in wa lia. Nu, -we -amiaa ḁkpasḁ gbaa -a 'na nonu le -ni, 'mḁ wa nua le. Lee -lu ka 'gbua?»

³ -Zezu nee wa -yla: «Amia mia da, amiaa bhlasabhla gbuv 'gbu, a'a zva -Lago tite 'noḡwe. Lee -lu ka 'gbua? ⁴ Nu, -Lago nee: «Zv -na dide -yo -na 'nyaa 'noḡwe.»

O nee 'yae:
<-O -ka o dide -yo o 'nyaa veli,
'bha wa 'bhaa o >

⁵ 'In amia, a nee: nyume o -ka o dide -yo o 'nyaa -yla gba nu, -we o 'ka yaa wa 'nye, wa 'wosae saa, o ka we -Lago 'nye, ⁶ o nyume'e -sa o dide 'wu. 'Sa a nua, 'in a saa -Lagoweli la, amiaa bhlasabhla gbuv 'gbu. ⁷ Weli 'so -nyuma a -mia! -We Ezaii gbaa -benyi amiaa daa, gbuzonv -wa. O nee:

⁸ -Lago nee: waa nyuma mia, ḡwee la wa nnania 'mi, nu, wa dli 'ni 'm- -gu -mi.

⁹ Bhebhe wa ylimania 'mi. Nu, tite wa slolua,

-we wa laa -Lago tite, nyumaa -gbe we bhva.» »

-We plalia nyuma povḁ, mv ni

(Mk 7.14-23)

¹⁰ -Muv 'bigv, -Zezu nee nyumaa -zlo -yla: «A be -seli, -we na yia gbaa, a 'ka we 'nu. ¹¹ Nu,

-we plaa nyume njwee, we'e -plali o poun. Nu, -we plalia nyume poun ni, mu -wa we bhua njwee.»

12 Toun, o binanya bea o -yo, 'in wa nee o -yla: «-In -yi we 'ji nu, weli -in gbaa de -bha, we ka Faliznyuma 'wu 'fnu?»

13 O nee: «Su, -we na Dide, -o mia -yal, 'nia fa ni, tlua wa yia we. 14 A 'tide wa 'yi nu, 'lalnnya wa -mia, 'in wa mia 'lalnnya 'yoo da -slo luda. Nu, 'lalnnya -ka 'lalnnya su lakpa o 'ka o 'yoo da -slo lu, 'in wa 'de 'so bhlilia 'bhuka 'wu.»

15 Pielh 'bhua weli 'wu, o nee: «Wee gbub nine mia da ni, sa we 'ji mia?»

16 -Zezu nee: «Amia, a 'ni 'ya -slo -muv 'wolanuv? 17 Nu, -lu weee -we plalia nyume njwee, o nukple we plia. -Muv 'bigu, 'in o plaa 'kwla -yo. A'a 'nu 'ya -muv 'wola? 18 Nu, -we tlaa nyume njwee, mu bhua o dli zo, 'in -we plalia nyume poun, mu -wa. 19 Nu, 'wlukubn lapopale 'nyuu bhua nyume dli zo. Toun, 'in nyuma bhua wa -lima, 'njwu -yo nyuma -putu dia -budu 'wu,* wa kaa mvtni kwe, wa ylia 'wie, wa tobhva yo, 'in wa saa wa -lima 'jni. 20 Nu, -we plalia nyume poun mu mia de. Nu, nyume 'ni kwe budo tklu o 'ka li, -muv 'b -plali nyume poun.»

Lakparjwno njwua -Zezuu gbv (Mk 7.24-30)

21 -Muv 'bigu, -Zezu 'bhua -bha, 'in o yia Tili -yo Sidoon -dudu -gu mni. 22 Kanaa -njwno yabhlo -dila -mo la, 'in o yia o -gbe mni, -zugba o wili o -yo: «-Davidi 'yuoo, -in 'yili 'mi nyazoo! Na -Kanyo, zuzu 'nyuu ka na 'njwonyu kpa, o 'ni 'kwayli -ka.»

23 -Zezu 'ni o -gu -sa. O binanya bea o -yo, 'in wa nee o -yla: «Vu o, we 'ni -muv, o mi -ain 'bi wiwie nya.»

24 'In -Zezu nee: «Izlaelnyuma -wa 'wloa bhlabhle -we mnə, wa 'dekpəaa 'gbu in yia yi.»

25 Nu, o 'njwno 'sibhlia o 'yu 'kukolu, o nee: «Na -Kanyo, be 'mi -yo.»

26 'In o nee: «'Ylaasli -ka lida -mi, we 'ni tklu -mi wa 'ka 'yiaasli lililu zo -sa, wa 'ka we gwı zo viteli, we 'ni muv?»

27 O 'njwno nee: «Na -Kanyo, gbuzənu -wa. Nu, 'yiaasli -ka lida -mi, 'in gwı -ka 'tabhle zo -mi, wee lililu -we bhlia, gwı lia we, we 'ni muv?»

28 O nee: «Amaa dli zovəe 'yili 'le! -We a 'yibhaa, mu yia ain -yla lenva.»

-Bha -bhlokpade o 'yu 'pua.

-Zezu jipea guzunya -zlo

29 -Muv 'bigu, -Zezu 'bhua -bha, o 'plia Galilenyu kwesi, o -gbla -gogo 'wlu, 'in o yia -mo ladi. 30 Toun, nyuma -zlo -yo wa guzunya yia o -gbe yi. Tolva tigia, tolva 'yi la, tolva 'kua, tolva 'a 'nu, 'in wa 'a gba, we -yo guzunya

duun -putu. 'In wa yia wa -Zezu -yo laslu, 'in o yia wa jipe. 31 Nyumaa -zlo 'yia nu, -wa mia bhobhonya, wa ka gba, -wa 'kua, wa ka 'pu, -wa tigia, wa ka no 'nanuv, -wa 'loa, wa ka layi, we 'ni wa njwegaga -sobhali -se. 'In wa yia *Izlaeli -Lagoo 'jni -mnuni.

-Zezu nyea nyuma 'wlu gbv -bhlo lililu (Mk 8.1-10)

32 -Zezu laa o binanya, 'in o nee: «Nu, nyazi nyuma ni laa 'mi 'wu. Wa 'yili ta ni, -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhua. Nu, wa 'ni -slo li, -in -ka gba wa mni lu ni, wa mneni wa 'ka 'yloogbly bhli siasie kwee.»

33 -Bha o binanya 'yibhaa o lae: «-A mia -flii 'pupi, da -a ka 'floo 'yili, 'in -a 'ka nyumaa -zlo ni 'nye, 'in wa 'ka li, 'in wa 'ka lva?»

34 -Zezu nee wa -yla: «'Floo zuma mi ain kwee?»

Wa nee: «'Floo gbeso, we -yo zibhi yua -sele.»

35 Toun, o nee nyumaa -zlo -yla nu, wa -di dudu la. 36 'Bhie, o 'bhua 'floo gbeso -yo zibhi 'wu, o 'paa -Lago fuo, 'in o yia we ladidi, 'in o yia we o binanya yoo 'nye, 'in -maa yia we nyumaa -zlo 'wladlili. 37 Wa 'de weee lia, 'in wa yia lu. -We wa sialia, we nyini -cice gbeso, 'mu o binanya -yo we mnia. 38 Nu, -wa lia wa nyini nukpasiaa 'wlu gbv -bhlo (4.000). Wa 'ni 'njwni -yo 'nyenyeyua zeli. 39 Da -Zezu 'nyea wa 'yoo, 'in o yia 'glv 'wobho o 'ka Magadan -dudu -gu mni.

16

**Sadusenyuma -yo Faliznyuma 'yibhala -Zezu gwedigbv*

(Mk 8.11-13; Lk 12.53-56)

1 *Sadusenyuma -yo Faliznyuma bea -Zezu -yo, wa 'ka o layla. Wa nee o -yla: «-In nu gwedigbv yabhlo le, 'in -a 'ka we 'yibheli ni, -Lago 'nyea -mi 'tite.»

2 -Zezu nee wa -yla: «'Ylv -ka bhli, yali -ka lazamani a nee da nani 'yili. 3 'In zlvkpe 'yiv -ka 'woso, yali -ka lazamani, a nee 'nyu yia -zeen lva. A -ka yali yla, we -ka nu, 'nyu yi lva, 'in a yibhelia we 'ji. 'In -we mia -zeen 'plida, a 'ni mneni a 'ka we yla, 'in -we mia yida a 'ka we yibheli. 4 Desleen -nyuma ka 'nyii, 'in wa 'a zo -Lago dli -gu. Wa 'yibha in nu wa -yla gwedigbv le, we 'ni *Zonasu gwedigbv 'wobhu, wa 'na 'ka gwedigbv yabhlozo 'yi.» Toun, o tia -bha wa, 'in o yia mni.

Faliznyuma -yo Sadusenyumaa gəo gbv (Mk 8.13-21)

5 O binanya mia 'nyu 'wodida, wa ka 'floo 'wodlv. 6 Toun, -Zezu nee wa -ylae: «A zu amiaa 'de 'yiyi, a 'na 'tideli amiaa 'de 'yi Faliznyuma -yo Sadusenyumaa 'floo *gəo -yla -ni.»

* 15:19 Glekiwel 'wo, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yo nyuma -putu dia -budu 'wu.

7-Bha ɔ 'binɔnya gbɔgbalia -ylae: «Nu, 'floo 'ni -an kwɛɛ -mi, we 'gbu ɔ yi 'saa gba.»

8 -We mia wa dli zo, -Zezu yibhelia we 'ji, ɔ nɛɛ wa -ylae: «Dli 'kienyi -zonya, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbu a gbɔgbali -yla ni, a 'ni 'floo kwɛɛ -kaa? 9 A 'ni -slo we 'wolanu nu, 'floo gbu in dlilia nyumaa 'wlu gb -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wu laa? 'In -cice a 'bhua 'wu, a ka we 'wodlɔɔ? 10 'In 'floo gbesɔ in dlilia nyumaa 'wlu gb -bhlo (4.000) 'wu la, 'in -cice a 'bhua 'wu, a ka we 'wodlɔɔ? 11 In -ka an -yla gba nu, a zo amaa 'de 'yliyɔ Sadusenyuma -yɔ Falizinyumaa gɔɔ kwɛɛ, in 'ni 'floo gbu gba, sa a 'nu we 'wu laa?»

12 -Sleɛn, ɔ 'binɔnya yibhelia we 'ji nu, -Zezu 'ni 'floo *gɔɔ gbu gba. Gbu -we Falizinyuma -yɔ Sadusenyuma slolua, 'mu ɔ saa 'ɲni.

Piel nɛɛ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

13 -Zezu mɔia Sezalee Filipu -dɔdɔ -gu, ɔ nyɔia -mɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylae: «'Lee, nyuma nɛɛ *Nyumɛɛ 'Yuu daa nyɔɔ ɔ -mia?»

14 Wa nɛɛ: «Nyuma tɔlva nɛɛ, 'Zan -Batisi -in -mia, 'in tɔlva nɛɛ, Elii -in -mia. 'In tɔlva nɛɛ 'ya nu, Zelemi -in -mia, -Lagɔɔgbu -falipanyɔ -putu -in -mia.»

15 'In ɔ nɛɛ: «'In amia, a nɛɛ, nyɔɔ in -mia?»

16 Simɔ Piel nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mia, -in mi 'yliyɔga -Lagɔɔ 'Yu nya.»

17 Tɔɔn, -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «'Simɔɔ, Zonasu 'yu, -in -tu 'wu -dlɔɔ, nu, wee gbu mia, nyume 'ni -mi we -slolu. Na Dide ɔ mia yali, mɔ -slolua -mi we. 18 Nu, -mi wa laa Piel, we ji -wa tukpa. Wee tukpa -gu na yia na *Leglizɔ 'sɔbhaa. 'In titlɛɛ 'debhie -gboluu 'tite 'na 'ka we -wɔ. 19 *-Lagɔɔ nyumaa 'wlu -lapilgbee -laklɔ na yia -mi yoo 'nyɛa. -We -na yia gbaan dɔdɔ -gu, gbaan wa yia we yali. 'In -we -na yia -bloa dɔdɔ -gu, -bloa wa yia we yali.»

20 'In ɔ nɛɛ wa -yla 'klɔ 'cici nya: «A 'na gbalɔ nyume yabhlogbɔɔ -yla, in mi -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -ni.»

-Zezu nɛɛ tha ɔ yia, 'in ɔ 'ka titlɔnya glaa 'wɔsɔ (Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

21 Nu, we 'ka -bha 'bhɔ, -Zezu gbaa -sleɛn ɔ 'binɔnya -yla sa tukli, ɔ'ɔ zize 'masleɛn gbu, ɔ nɛɛ: «We mi nu, in mɔni -Zeluzalemɔ, -mɔ Zuifɔɔ nyuma kpasɔ klaa, *-Lagɔɔbɔbɔnyaa -cian klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, ma kwɛɛ na yia sɔa bhahab. Ma yia 'mi wlaa wa 'ka 'mi 'bha. 'In 'yli 'sɔ we tanu nya, titlɔnya glaa na yia 'wɔsɔa.»

22 Tɔɔn, 'in Piel yia ɔ -glima lali, 'in ɔ yia ɔ -yla gbu gba, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -Lagɔɔ 'na ɲnunu we -ni. -Mɔɔ 'na nɔnu lɛ -ni.»

23 -Zezu 'bhitia la, ɔ nɛɛ Piel -yla: «*-Saatan, be lu! 'Bhu 'mi kwesi. -In mi 'mi 'yoo -kolɔda. Nu, -'in papali 'wlukɔɔn la -Lagɔ

'bhisa, nyuma 'bhisa -na papalia 'wlukɔɔn la.»

24 Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «Nyɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mi 'bi nɔ, ɔ -sa ɔ 'de dli, ɔ 'bhu ɔ staslee *su 'wu, 'in ɔ 'ka 'mi 'bi yi. 25 Nu, nyɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'deɛ 'yliyɔgagie 'wɔgbu ni, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In ɔ -ka ɔ 'deɛ 'yliyɔgagie 'wɔbɔ na 'gbu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhiloluda -ka, 'mu -mɔɔ yia 'yia. 26 Nu, nyume -ka dɔdɔ -gu zo zɔɔnu weɛ 'yi, 'in ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagie 'wɔbɔ ni, lɛɛ -lu ɔ 'yi we 'wɔa? Nu, -lu yabhlogbɔɔ 'ni mneni we 'ka nyumɛɛ 'yliyɔgagie zo. 27 Nu, Nyumɛɛ Yu yia yia ɔ 'Dide 'ɲnumɛɛ san 'wu, ɔ -yɔ ɔ 'anznya 'sɔ. 'In -we nyuma nua lɛ, we ɲwɛɛ ɔ yia wa 'penia. 28 In nɛɛ an -yla gbuzɔnu saɛ: amia -wa mia da -seli, an glaa, nyuma tɔlva ka Nyumɛɛ 'Yu 'yi yida, ɔ 'ka nyuma 'wlulapili, 'bhie wa 'kaa tlɔ.»

17

-Zezuu 'binɔnya ta 'yia ɔ 'tite (Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

1 'Yi gbu, we gbelibhlonu nya, -Zezu 'bhua Piel klaa, *'Zake klaa, we -yɔ 'Zake bheli *Zaan 'wu, 'in wa yia -gɔgɔ 'kadu 'wlu mɔni. -Mɔ wa -nyaa 'wu. 2 -Mɔ, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhiti wa 'yilia 'wu, 'in we yia li 'ylo 'bhisa, 'in ɔ -bana yia pɔmanɔ 'paupam zli 'bhisa. 3 Tɔɔn, 'in wa yia Moizi -yɔ *Elii 'sɔ -yɔyi, -zugba wa -yɔ -Zezu sa 'di. 4 -Bha Piel gbaa -Zezu -ylae: «Na -Kanyɔ, -amɔia -seli -mumie nani 'yili! We -ka -mi dɔdɔ nani, palɔ yua ta na yia -seli 'sɔbhaa. -Na -nu -bhlo, Moizi -nu -bhlo, Elii -nu -bhlo.»

5 ɔ mi gbada, tɔɔn yalɔpɔpa -we lia, 'in we yia wa 'wɔwɛli. 'In wɛli yabhlo yia we yalɔpɔpa nyidi 'tla, we nɛɛ: «-ɔ mia de, na Yu -wa, in -kalɔ ɔ ze. 'Mɔ in 'nyɛa na dli weɛ yoo, a palɔ ɔ yukwli.»

6 ɔ 'binɔnya 'nua we weli, nyano sloa wa 'wu, 'in wa yia 'klɔ lagbli. 7 -Zezu bea wa -yɔ, ɔ zia wa kwɛɛ, ɔ nɛɛ: «A -sɔ 'wu, a 'na nɔnu nyano -ni.» 8 Wa 'bhua 'klɔ 'wu, we 'ni -Zezu -bhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, wa 'ni nyume -putu -yɔyi.

9 Da wa mia weɛ -gɔgɔ kwilda, -Zezu zoa wa 'di, ɔ nɛɛ: «-We a 'yia da -yɔ ni, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu 'ni -slo titlɔnya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbalɔ we nyume yabhlogbɔɔ -yla -ni.»

10 Tɔɔn, -Zezuu 'binɔnya yia ɔ layibha: «'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbu -Lagɔɔ titee gwesanya gba nu, Elii 'kaa yi tiaa?»

11 ɔ nɛɛ: «Gbuzɔnu -wa: Elii yia yia tia ɔ 'ka -lu weɛ we 'bi 'wɔla. 12 Nu, in nɛɛ an -yla: Elii ka yi pepe, 'in wa 'ni ɔ yibheli. Sa wa 'yibhaa, 'in wa yi 'saa ɔ nu. 'Sa -bhlokpade wa yia Nyumɛɛ 'Yu siala.» 13 -Bha ɔ 'binɔnya yibhelia we 'ji nu, 'Zan -Batisu gbu ɔ mia gbada.

-Zezu vua zuzu 'nyuuu 'tite (Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

14-Bha -Zezu -yo o 'binonya nynia nyumaa -zlo kwesi, nyumε yabhlo 'tlaa -mε, o 'sibhlia 'kukolu -Zezu 'yu, o nεε: ¹⁵ «Na -Kanyo, na nyu mia, -in 'yili o nyazu. Nu, o 'wlukebun ka -nyuma. 'Yli tɔba nya, o bhilia -kosu 'wv, o bhilia 'nyu lv. ¹⁶ In ka o -na 'binonya -la, wa 'ni mneni wa 'ka o jipe.»

17-Zezu nεε: «Desleεn -nyuma -wa'a zv dli, nyuma 'nyii, 'yli zuma in -yo aın 'so 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zo 'yligbeda -tva? A -yo o 'so yi -seli.»

18-Zezu 'kpilia wee zuzu 'nyuu 'wluo, 'in we yia o 'yu 'yitide, 'in o yia 'pu. ¹⁹ 'Bhie, -Zezu -yo o 'binonya -nyaa 'wv, wa bea o kwesi, 'in wa nεε: «Leε -lu ka 'gbv -amia 'ni mneni -a 'ka wee zuzu 'nyuu ni vaa?»

20 -Zezu nεε: «-We ka gbv -wa, amiaa dli zvoε 'kienyi. Nu, in nεε aın -yla gbuzov saε: *mutadu 'ya -se, amiaa dli 'ka yaa we 'bhisa -mi, a -ka gba -gogε -yla, 'Bhv da, mni mε, 'in we bhua -bha.» A mneni 'ya a 'ka -lu weε lv. [²¹ 'Sakpa -zuzu 'nyii ma dε, we 'ni -Lagobhubhoe -yo 'sun -plaphe 'wobhu, wa 'ni mneni wa 'ka we vu.]»

*-Zezu gba 'yaa o tltligbv
(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)*

22-23 'Yi yabhlo nya, -Zezu -yo o 'binonya gbelia 'wlu -mε Galilee, 'in o nεε wa -yla: «Oo Nyumεε Yu wa yia nyuma yoo 'nyεa, wa 'ka o 'bha. Nu, 'yli 'so, we tanv nya, o yia tltlunya glaa 'wosaa.» 'In wee gbv yia wa -gv 'wvoti yuoo.

-Zezu plvba -Lagobudu 'kadov 'gwezi

24 -Zezu -yo o 'binonya nynia Kapnaumv, *Lagobudu 'kadov nison -gwezisanya bea Pieli -yo, 'in wa yia o layibhaε: «-Na -Kanyo mia, o 'o plvlb -Lagobuduu 'gwezi -wa yi?»

²⁵ Pieli nεε: «Plvlb o plvlb we.»

Da Pieli plaa -budu zo, -Zezu gbaa tia, o nεε: «'Simε, -mi nεε lea? Da nyumaa 'yugalunya mia 'gwezi -sada ni, nyoo plvlb wea? Wa yua -wa yaayv, 'lakpanya -wa yi?»

²⁶ Pieli nεε: «'Lakpanya -wa.»

-Zezu nεε: «We -ka 'sa -mi, wa 'yua'a plvlb we. ²⁷ Nu, -a 'ni 'yibha -a 'ka wa nyeni. We 'dεε 'gbv, mni 'nyu -yo. -In -ka -mε nyini ni, -in 'pa -ko. Zibhii tianv -ka we 'wobhua yi ni, gbize we 'wv. -In -ka we kpa, 'bha we ηwεε. -Mε -na yia tama yabhlo 'yia, -we 'kaa in -yo -mi 'soo nv -Lagobuduu 'gwezi plvlb. 'Bhu we 'wv, 'in -in 'ka -amiaa -nv plvlb.»

18

*Nyoo 'yli -Lagoo 'yliya 'waa?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)*

¹ We bhla, -Zeevu 'binonya bea o kwesi, 'in wa yia o layibha: «Nyuma -wa -Lago pila 'wlu la, nyoo 'yli wa glaaa?»

² -Zezu laa 'yu yabhlo, 'in o yia wa 'yu o 'yligbeli, ³ 'in o nεε wa -yla: «In nεε aın -yla gbuzov saε: a 'bhiti amiaa 'dε, 'in a 'ka

'yilaasli 'bhisa -mi. We 'ni -moo, nyuma -wa -Lago pila 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mi.

⁴ «Nyumε -o tia o 'dε 'wv 'nyenyeyu 'bhisa, nu, nyuma -wa -Lago pila 'wlu la, mε -wa wa kpasa. ⁵ 'Yu -o mia yu ni 'bhisa, nyumε -o -ka o kpa 'nanov na 'ηmi nya, na 'dε o kpa 'nanov.

*Gbonyuu -lεvnyaa -tvov
(Mk 9.42-44; Lk 17.1-2)*

⁶ «Nu, 'yilaasli -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zva 'mi dli -gv, -o -ka wa 'yabhlogboε gbonyuu lokwa, we nanv 'yli -mεε -nv nya wa 'ka -mεε tokpa 'kadv -bli -yo gbvaıı, 'in wa 'ka o 'nyu lv viteli. ⁷ Gbonyuu mi doεvε -nyumaa -nv nya, gbv -we kwaa nyuma gbonyuu lv 'gbv. Nu, gbv -we kwaa nyuma gbonyuu lv, we mi la 'komov. Nu, nyumε -o ka -gbε wee gbonyuu -ka 'bhv, gbonyuu mi o -nv nya.

⁸ We -ka -na bhv -yo -na so 'ka -mi gbonyuu lv kwa nu, -di -bha we, 'pa we kwneε. We nanv 'yli -in 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi so -bhlo -yo bhv -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wv mni so 'so -yo 'bhu 'so nya. ⁹ We -ka -na yli 'ka -mi gbonyuu lv kwa, -sa -mε we, 'pa we kwneε. We nanv 'yli -in 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi 'yliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wv viteli 'yli 'so nya.

*Bhlabhle -we mnεaa gbvov nine
(Lk 15.3-7)*

¹⁰ «A zv amiaa 'dε 'yliyε 'yilaasli nu gbεgbεin, a 'na gbalı -ni nu, 'yilaasli glaa, 'yu -bhlo 'ni -lu yabhlogboε nya -mi. Nu, 'yli weεe nya, wa 'anzinya mi -bha yali. 'In na Dide -o mia yali, mv 'yligbea o 'yu wa 'gbv. [¹¹ Nu, oo Nyumεε Yu mia, -wa mnεa, 'ma o yia gbv 'wosaa.]

¹² «Nu, a nεε lea? Nyumε yabhlo -ka bhlabhle gv gbu -ka, 'in we 'yabhlo 'ka mnε, we gv -mnva 'ya kugbua le gbomvva o tia -gogε 'wlu, 'in o mnia we 'yabhlov dataha. We 'ni mvv? ¹³ In nεε aın -yla gbuzov saε: o -ka we 'yu, 'in we laa o 'mvna 'wv, we -zi bhlabhle gv -mnva 'ya kugbua le gbomvva -we -tva -bha. ¹⁴ 'Sa -bhlokpade amiaa Dide -o mia yali, o'v ηwvu waa 'yilaasli nu 'yabhlogboε 'ka mnε.»

-Na bheli -ka -mi gbv -yokpali

¹⁵ «-Na bheli -ka -mi gbv -yokpali, mni o 'yia, 'in gbv o nva le, -in -yo o 'so 'ka 'wv -nya, -in 'ka we o -yla lapali. O -ka we ηwvu ni, -zugba o ka 'ya na bheli -ze. ¹⁶ O 'ni we ηwvu ni, -in 'bhu nyumε -bhlo, nyuma 'so 'wv, 'in sa -Lagosebhe gbaa ni, wa 'bhu gbv 'wv nyuma 'so, nyuma ta 'yu, -in nv 'sa. ¹⁷ O 'ni wa weli 'wvηwvu ni, gba we -Lagonyuma weεe 'yu. 'In o 'ni -maa 'wvηwvu ni, -in 'bhu o 'wv *nisov -gwezisanya -yo nyuma -putu -wa 'nia -Lago -yi 'bhisa.

A bhubhoe -Lago dabvov

17-Zezu nee o -yla: «-Lu -zɔnɔnya mia, lee -lu ka 'gbu -na yubha 'mi we gbu laa? -Lago -bhlogboɔ mia nyume -zɔnɔ nya. Nu, -in 'ka 'yliyogagie 'yi, -in zɔ o *tite 'nɔɔŋwe.»

18 O nee: «Tite -mɔmɔ we -maa?»

-Zezu nee: «-In 'na 'bhali nyume -ni. -In -yo 'ɲwɔ -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.* -In 'na yilili 'wie -ni. -In 'na zɔlɔ nyume yo -yo -ni. 19 -In zɔ -bha -na dide -yo -na 'nyaa, 'in -in -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.»

20 O nyimesloyu nee o -yla: «In ka wee titenya weee 'nɔɔŋwe zɔ, 'in -mɔmɔ -to 'wɔa?»

21-Zezu nee o -yla: «-In -ka gba -in 'ka tiklu -mi ni, -in 'pa -na zɔzɔnɔ weee pɛlɔ, -in 'nyɛ we -yo -gwezi bobabhanya, 'in -in 'ka 'ɲmɔnnie 'yi -Lago -gbe. -In -ka we lenɔe bhia, -in yi 'mi 'bi.»

22 O nyimesloyu 'nɔa we, 'in o yia lɔbhiti, 'klɔ -susue nya, nu, 'ɲmɔnnɔyo -wa.

23 Tɔɔn, -Zezu nee o 'bunɔnya -yla: «In nee an -yla gbuzɔnɔ sae: 'ɲmɔnnɔyo 'ka -Lagoɔ nyumaa 'wlulapilɔgbe 'wɔ mni, 'te we 'tea. 24 In nee 'ya an -ylae: 'ɲmɔnnɔyo 'ka -Lagoɔ nyumaa 'wlulapilɔgbe 'wɔpla, we -kali -yo we -zi *nyɔmɛɛ seenu 'bhuka 'wɔplɔɔie.»

25 O 'bunɔnya 'nɔa we, 'in we yia wa -lɔɛli. 'In wa nee: «Aya! We -ka 'sa -mi, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbu 'wɔbhɔa?»

26-Zezu ylaa wa tenyii, o nee: «Nyume 'ni we mneni. Nu, -Lagoɔ mia, o mneni o 'ka -lu weee lenɔ.»

27 Pielɔ yia we 'bigɔpalɛ: «-Tali, -a ka -amɔaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mi 'bi yi. Lee -lu -a 'ka we 'wɔ 'yia?»

28 O nee wa -yla: «In nee an -yla gbuzɔnɔ sae: dudɔ lolu yia yia, 'in *Nyumɛɛ 'Yu 'ka o 'ɲmɔnnɔkpe -zɔnɔ -gɔ ladi, o 'ka nyuma 'wlu -lapilɔ. We bhla, amɔa nyuma kugbua le sɔ nɔa 'mi 'bi, 'ɲmɔnnɔkpe -gɔ a yia ladia, a 'ka *Izlaeli *zɔa kugbua le 'sɔɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ. 29 -Wa weee tia -bha wa -budu klaa, wa bhelia klaa, wa bhɔlɔa klaa, wa dide klaa, wa 'nyaa klaa, wa 'yua klaa, we -yo wa kpaa, na 'gbɔ, 'yia wa yia we -zakpa gbɔ gbu, we -yo 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka. 30 Nyumaa dumadu -wa -gaa 'yu, lɔ -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lɔ, 'yu -maa yia -gaa.»

20

'Yi wɔ -lubhonɔnyaa gbɔvɔ nine

1 «-We -yo -Lagoɔ nyumaa 'wlulapilɛ 'wɔwɔba, mɔ nu: nu, kpaapanyɔ yabhlo -wa, zligɔ o mɔna 'yiwɔ -lubhonɔnyaa dataha, wa 'ka o *-dlɔkpaa lubho nu. 2 O -yo wa 'sɔ, 'in wa yia weli bhli, o 'ka wa tama -bhlo 'nyɛ 'yli -bhlo, 'in o yia wee kpaa wa kwa. 3 Zlokpaa -yɔ 'tite nya, o 'tlaa lɔ, 'in o yia nyuma talɔa 'yi, -zugba wa slu lɔko 'wɔ la sa bhe. 4 O nee wa -yla: «Amɔa mia da ni, a mni na kpaa lubho

nɔa, 'in -we mia tiklu, 'in in 'ka we an 'nyɛ.»
5 'In wa yia mni.

«O kpaapanyɔ 'tlaa 'yɔ -gbagbɔ, we -yo jibheza yɔ nya, 'in o yi 'yaa we -bhlokpade lenɔ. 6 Jibheza o 'tlaa, o 'yia nyuma, -zugba -maa mi 'ya lɔko 'wɔ, o nee wa -yla: «Lee -lu ka 'gbu a -di -seli la bhe, 'in a 'ni -lu yabhlogboɔ lenɔda -mia?»

7 «Wa nee o -yla: «Nyume yabhlogboɔ 'ni -an 'wɔbhɔ.»

«O nee wa -yla: «A mni na kpaa.»

8 «Sabo bea, 'in o nee o lubhonɔnyaa 'yugalnyo -ylae: «La -na 'yiwɔ -lubhonɔnyaa. -Wa in laa logada, -in 'pɛni -maa tia, 'in -wa in laa tia, -in 'ka -maa 'pɛni logada.» 9 -Wa o 'bhua 'wɔ jibheza, -maa yia, 'in wa yia tama -bhlo 'yɔ. 10 -Wa o 'bhua 'wɔ tia, -maa nee -maa 'de dli zɔ nu, -maa -nɔ yia tama -bhlo 'wɔzia. Nu, tama -bhlo -maa 'yi 'yaa. 11 Wa 'yia we, 'in wa yia o -yo 'ɲwɔɲwɛni. 12 Wa nee: «Nu, 'wɔbhlolɔ -nyuma -wa nɔa lubho 'leli -bhlo nya klaa, -amɔa -mama nɔa lubho 'yɔli -bhlo 'yɔ 'klɔ klaa, -a 'de weee 'pɛni gwezi mia -bhlo yi? We 'ni 'yilinani.»

13 «O kpaapanyɔ nee wa yabhlo -yla: «'Tale, in 'ni -mi -dawli 'wɔnɔ. -A 'de 'sɔ ka yaa weli bhli, -in 'ka lubho nɔ tama -bhlo -nɔ nya, we 'ni mɔv? 14 Nu, -in 'bhu -na 'gwezi 'wɔ, -in -yo we mni. We nani 'mi dudɔ, in 'ka -we in 'nyɛa -mi, in 'ka we -o yia 'wɔbhloluda 'nyɛ. 15 Na 'gwezi -wa. -We in 'yubha, in 'ni mneni in 'ka we nya we lenɔv? Yaayɔ na 'nani 'gbɔ -na nɔa zenyi yi?»

16 «'Sa we mia sa, -wa -gaa lɔ, ma yia 'yu -gaa. 'In -wa -gaa 'yu, lɔ wa yia -gaa yia.»

-Zezu gbaa o 'deɛ tɔltligbɔ -zakpa ta (Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 -Zezu mi -Zeluzalemɔ mɔnda, o nee o 'bunɔnya kugbua le 'sɔ -ylae: «A be -seli!» 'In da wa mia nɔda o nee wa -yla: 18 «A -tali, -Zeluzalemɔ -a mia da mɔnda, -mɔ wa yia o Nyumɛɛ 'Yu wlaa -Lagoɔbunɔnyaa -cian -yo -Lagoɔ titee gwesanyaa kwɛɛ. Ma yia o -yɔgbɔ 'wɔbhɔa, 'in wa 'ka gba wa 'bha o. 19 'In wa 'ka o 'lakpanya, -wa 'nua -Lago -yi, yoo 'nyɛ, -maa 'ka o gla palɔ, -maa 'ka o seli, 'in wa 'ka o *su -gɔ lakɔlɔ. 'In 'yɔli 'sɔ we tanɔ nya, o 'ka tɔltlɔnya glaa 'wɔsɔ.»

-O -ka gba o 'ka nyume 'kadɔ -ze, o -ze o -limaa zɔlubhonɔnyo (Mk 10.35-45)

20 Tɔɔn, Zebedee 'ɲwɔnɔ -yo o nɔkpasuyua 'sɔ yia -Zezu -yɔbe. 'In o yia o 'yu 'wɔkwɔli, o 'ka o bhuhhoe. -Zezu nee o -yla: «-A 'nɔ -mɔ yi?»

21 O nee: «Nu, na 'yua sɔ ni, zli -in -ka nyuma 'wlulapilɔda -mi, -na zukpa -wa, -in 'nyɛ wa 'yoo, yabhlo 'ka -na lilisɔlɔ ladi, 'in yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔlɔ ladilɔ.»

* 19:18 Glekiwel 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yo nyuma -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.

22-Zezu nɛɛ wa -yɪa: «-We a zɪalɪa da 'mɪ, a 'nɪ we -yɪ. 'Lee, sɪasɛ -we zɔ na yɪa 'yɪlɪgbea, a mneni a 'ka we zɔ 'yɪlɪgbee?»

Wa nɛɛ: «ɪn, -a mneni we!»

23 ɔ nɛɛ: «Cɪn, gbɔzɔnɔ -wa. Sɪa a yɪa 'mɪ 'bhɪsa. Nɪ, na lɪlɪsɔɔ laddɪɛ mɪa, we 'nɪ -amɪ 'ka -bha we -sa. Wee 'bɪnyɪa mɪa, -wa -yɪa na dɪdɛ mnazɪa we la, wa -nɔ -wa.»

24 Wa -lɪma kugbua 'nɔa we, 'in wa yɪa wa bhɛlɪa 'sɔ -yɔ 'cɛ 'pali. 25 Tɔɔn, -Zezu yɪa wa 'dɛ weee la, ɔ nɛɛ: «A -yɪ we 'jɪ nɪ, dɔdɔgbɔ -nyumaa 'yugalnyɪa mɪa, -cɪan 'bhɪsa wa pɪɪa nyuma 'wɪlu la. 'In wa nyuma 'kadɪ sɪalɪa wa zɔlɔbhɔnyɪa wa 'tɪtɛ nyɪa. 26 Nɪ, aɪn glaa, we 'na 'ka 'sa -mɪ. Nɪ, -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyumɛ 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -lɪmaa zɔlɔbhɔnyɪa. 27 'In aɪn glaa, -ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -lɪma 'yugalɪ, ɔ -zɛ ɔ -lɪmaa gaylo. 28 'Sa -bhɔɔkpade, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu 'nɪ yɪ wa 'ka ɔ 'wɔsa. Nɪ, yɪ ɔ yɪa ɔ 'ka nyuma 'wɔsa, 'in ɔ 'ka tɪɪ, nyuma duun 'wɔzɪtɛɛ 'gbɔ.»

-Zezu -bloa nyuma 'sɔɔ 'yɪlɪ (Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

29 Da wa 'bhɔa Zɛlɪkoo, 'in nyumaa -zɔ yɪa -Zezu 'bɪ mɪnɪ. 30 'Lɔlɔnyɪa sɔ -dɪa 'yoo ɪwɛ -yɔ la, wa 'nɔa nɪ, -Zezu mɪ 'pɪɪda, 'in wa yɪa 'wɔkɪ: «-Amɪaa -Kanyɔ, -Davidu 'yuɔɔ, -ɪn 'yɪɪ -aɪn nyazɪɔɔ!»

31 'In nyuma duun yɪa wa 'wɪɔ 'kpɪɪ, wa nɛɛ wa -yɪa: «A 'mɪ ɪwɛ -nyɪa!» Tɔɔn, -bha -maa 'kpɪa 'wɔ 'tɪtɛ: «-Amɪaa -Kanyɔ, -Davidu 'yɪ, -ɪn 'yɪɪ -aɪn nyazɪɔɔ!»

32 -Zezu yɪa 'yɪlɪgbe, ɔ laa wa, 'in ɔ nɛɛ: «-A 'nɔ -mɔ, lɛɛ -ɪlu a 'yɪbha ɪn nɔ lɛ aɪn -yɪlaa?»

33 Wa nɛɛ: «-Amɪaa -Kanyɔ, -bɔ -amɪaa 'yɪɪ!» 34 Wa -laa ɔ nyazɪ 'wɔ, 'in ɔ yɪa wa 'yɪɪ kwɛ zɪ. -Bha -bhɔɔkpade wa 'dɛsɔbhɪɛ 'yɪa la, 'in wa yɪa ɔ 'bɪ mɪnɪ.

21

-Zezu mɪa -Zɛɪuzalɛmɔ (Mk 11.1-12; Lk 10.28-40; Zn 12.12-19)

1 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnyɪa 'sɔ, wa bɛa -Zɛɪuzalɛmɔ, wa nyɪa 'gbe -we wa laa Bɛtɪfaze, -we mɪa *Olɪvɔsunyɪa -gɔgɔ kwɛsɪ, -bha -Zezu tɛɪa ɔ 'bɪnɔnyɪa 'sɔ. 2 ɔ nɛɛ wa -yɪa: «'Gbe -we mɪa -mɛmɛ aɪn 'yɪ, a mɪnɪ -mɔ. A -ka -mɔ nyɪnɪ, tɔɔn, -sokofalɪwɔnɔ a yɪa -mɔ 'yɪa, we mɪ lubhu -jɪda, we 'yɪ mɪ we kwɛsɪ. A -sa we lubhu, a -yɔ we 'dɛsɔbhɪɛ yɪ. 3 Wa -ka aɪn -yɪa gbɔ gba, a 'pali we 'bɪgɔɛ: «-Amɪaa -Kanyɔ 'yɪbha we.» -Bha -bhɔɔkpade wa yɪa we aɪn yoo 'nyɛa, a -yɔ we 'ka yɪ.»

4 'Sa we 'pɪɪa sa, 'in -we -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ gbaa we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.

5 «Nɪ, a gba *Sɪɔngbe 'wɔ -nyuma -yɪaɛ: «A -talɪ, amɪaa 'wɪɪɪɪɪɪnyɔ mɪ amɪaa -gbɛ yɪda.

ɔ ɔ 'yɪɪmɪnɪ ɔ 'dɛ. ɔ -dɪ -sokofalɪwɔnɔ -gbɔ la, nɪ, -sokofalɪwɔnɔ -dogbɔ -wa.»

6 Tɔɔn, ɔ 'bɪnɔnyɪa 'sɔ mɪnɪ, -we -Zezu gbaa, 'mɔ wa nɔa lɛ. 7 Wa -laa wee -sokofalɪ -yɔ we 'yɪ -Zezuu -gbɛ, 'in wa yɪa wa 'naa we -gbɔ slɔ, 'in ɔ yɪa we -gbɔ ladɪ. 8 Nyumaa -zɔ slɔa wa 'naa 'yɔlɔgbɔ, tɔɔɔa -dɪa saɔn, 'in wa yɪa we 'yɔlɔgbɔ lapalɪ. 9 Nyuma -wa nɔa ɔ 'yɪ we -yɔ wa nɔa ɔ lɔɔ, wa 'dɛ weee 'kpɪa 'wɔ, wa nɛɛ: «-A -mɪnɪ -Davidu 'yɪu 'ɪnɪ.

-ɔ mɪa Jɛɪɪtɪpɛɛ 'ɪnɪ nya yɪda, -Lagɔ ɪwɔnɔ ɔ 'nyu la. -Wa mɪa yɪɪ, wa -mɪnɪ -Lagɔɔ 'ɪnɪ!»

10 -Zezu plaa -Zɛɪuzalɛmɔ, 'in 'gbe 'wɔ -nyuma weee yɪa gbɔgbɔlɔlɔ. Wa nɛɛ: «Mɔɔ -nyumɛ ɔ -mɪa?»

11 Tɔɔɔa nɛɛ: «Galɪɛ -dɔdɔ -gbɔ, Nazaɛɪɪyɪu -Zezu -wa. Nɪ, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ ɔ -mɪa.»

-Zezu vaa -valepanya -Lagɔbudu 'kadɔ ɪwɛɛ (Mk 11.15-18; Lk 19.45-48; Zn 2.13-22)

12 Nɪ, -Zezu mɪnɪ -Lagɔbudu 'kadɔ ɪwɛɛ, 'in ɔ yɪa -valepanya -yɔ -valezɔnyɪa -bha vu. ɔ yɪa 'gwɛzɪ -bhɪtɪnyaa 'tabhɪ labhɪ, we -yɔ -kpakɔn pɛɔɔpanya kɛnyɪa. 13 'In ɔ nɛɛ wa -yɪa:

«We mɪ cɛɪɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ: «Na -budu mɪa, 'mɔ wa yɪa laa -Lagɔbhɔbhɔhɔe -budu.»

'In 'mɔ amɪa nɔa 'wɪɛnyaa zɪzɛda 'wɔ.»

14 'Lɔlɔnyɪa -yɔ 'tɪgɪtɪgɪnyɪa bɛa -Zezu -yɔ -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ ɪwɛɛ, 'in ɔ yɪa wa jɪpɛ. 15 -Lagɔbɔbɔnyɪa -cɪan -yɔ -Lagɔɔ tɪtɛ gwe -sanyɪa 'yɪa -Zezuu ɪwɛgaga -sɔbhɪɪ gbɔ -yɔ, 'in wa 'nɔa 'yɪlaasɪ 'wɔkɪwɛɪɪ -Lagɔbudu 'kadɔ ɪwɛɛ: «-A -mɪnɪ -Davidu 'yɪu 'ɪnɪ.» 'in wa yɪa 'cɛ 'pa.

16 Wa nɛɛ -Zezu -yɪa: «-We wa mɪa gbada, -ɪ-ɪn 'nɔ wee?»

'In -Zezu nɛɛ: «ɪn, 'nɔ na nɔ we wa. Nɪ, -we mɪa cɛɪɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, a 'nɪ -slɔ we zɛɪɪ? We nɛɛ:

«-Mɪ nɔa bɛ, 'in 'yɪlaasɪ -yɔ 'nyɛnyɛyɪa mɪa -na 'ɪnɪ -mɪnɪda.»

17 Tɔɔn -Zezu 'bhɔa wa -yɔ, ɔ 'tɪlaa wee 'gbe 'wɔ, ɔ mɪnɪa Bɛtɪnɪ, 'in ɔ yɪa -mɔ -gbɔ.

*-Zezu tɪa *fɪgɪsu mɛ -yɔ la (Mk 11.12-14,20-24)*

18 Zɪ zɪa, -Zezu mɪ -Zɛɪuzalɛmɔ lɔmɪnɪda, 'in ɪwɔ yɪa ɔ 'bha. 19 ɔ mɪ nɔda, 'in ɔ yɪa *fɪgɪsu -yɔyɪ 'yoo ɪwɛ -yɔ. ɔ bɛa we kwɛsɪ, we kpɪ 'dɛkpɔa mɪa we 'wɪlu, 'in ɔ nɛɛ fɪgɪsu -yɪa: «-Mɪ 'na 'pali 'masɛɛn 'bhue -nɪ!»

-Bha -bhɔɔkpade wee fɪgɪsu yɛa. 20 ɔ 'bɪnɔnyɪa 'yɪa we -yɔ, 'in we yɪa wa ɪwɛgaga -sɔbhɪɪ, 'in wa yɪa ɔ layɪbhaɛ: «-Sa -mɔmɔ wee su yɛ 'sa sa slɔɪa?»

21 -Zezu nɛɛ: «ɪn nɛɛ aɪn -yɪa gbɔzɔnɔ saɛ: a -ka dɪɪ zɔ, 'in a 'nɪ dɪɪ lɔ, -we ɪn nɔa da fɪgɪsu nɪ -yɪa lɛ, a mneni a 'ka we lɛnɔ. A mneni a 'ka -gɔgɔ 'kadɔ -yɪa gba: -ɪn 'bhɔ da, vɪtɪɪ -na 'dɛ

'nyu lv, 'in we nva we lie. 22-We a zlaha -Lago dli weee nya, 'yia a yia we.»

Nyoo 'nye-Zezu sea? (Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)

23 -Zezu mnia -Lagobudu 'kadu njwee lv, 'in o yia nyuma gbu -slolu. -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifub nyuma kpası bea -Zezu -yo, 'in wa yia o layibhae: «Se -momo nya -na nu gbonya ni lea? 'In nyoo 'nye -mi we lenu sea?»

24 -Zezu nee wa -yla: «Gbuo go -bhlo na yi 'yaa an layibhaa, -a -ka we 'bigopalı 'bhie, 'in o 'nyea 'mi se, 'in na gbaa o 'jni. 25 Nyoo tie Zaan o batizee nyuma, -Lago -wa yaayu, nyuma -wa yi?»

'In wa yia we -gu kpele bhli, 'in wa nee: 26 «-A -ka gba, (-Lago tiea o), 'in o yubhaa -an lae: «Lee ka 'gbu a 'ni o weli 'wonywua? -A -ka gba nu, nyume tiea o, 'in nyuma solva -an -yo 'wu. Nu, wamıa nee -Lagobubu -falpanyo -wa.»

27 Toun wa nee -Zezu -yla: «-O tiea *Zaan, -a 'ni o -yi.»

'In -moo nee: «We -ka 'sa -mi, o 'nyea 'mi wee gbunya -mınu lenu se, -amı 'na 'ka 'ya -moo -kanyoo 'jni an -yla gba.»

Nukpasuyua 'soo gbuo nine

28 -Zezu nee: «Gbuo nine -mıni, sa a gba we daa? Nu, nyume yabhlo mıa, o ka nukpasuyua 'so. O nee 'yabhlo -yla: «Na 'yu, -in mni -zeen -dlakpa lubho nva.»

29 «-Moo nee: «In 'ni mniıa -mi.» -Bha bea, oo 'yu yia dli 'bhiti, 'in o yia wee kpaı mni.

30 «Toun, 'in o dide yia wee weli -bhlokpaıe gba o 'yu -putu -yla. 'In -moo nee: «-Ao, mniıa na yia.» 'In -moo 'ni mni.

31 «Nu, waa 'yua 'so nyidi, nyoo nu o didee dumagbu lea?»

Wa nee: «O tıanu -wa.»

Toun, -Zezu nee wa -yla: «In nee an -yla gbuzono sae: da -Lago yia nyuma 'wlulapııa, nıson -gwezisanya -yo 'naabızınyı yia an 'yugalia. 32 Nu, 'Zan -Batisı yia amıaa -gbe, 'in o yia an 'yoo tiklı da -slolu, 'in a 'ni we -yonywu. Nu, nıson -gwezisanya -yo 'naabızınyı mıa, -maa yia o 'wonywu. 'In a 'yia we -yo, -moo 'bigu a 'ni -slı dli 'bhiti, 'in a 'ka o 'wonywu.»

(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

33 -Zezu nee: «A puıo gbuo nine yabhlo ni yukwli. Nu, nyume yabhlo 'paa -dlakpaı. Wee kpaı o bibelıa 'suo, 'in o yia -dlayaa 'wonyazolu lenu. 'In da wa 'kaa 'yigbe, 'in wa 'kaa kpaı -gotalı, o yia -moo 'subha. 'In o yia we -gu -busalubhononya lapalı, 'in o yia 'lakpa 'wu mni. 34 -Dııya -sasa bhla bea, 'in o yia o zolubhononya tie o -busalubhononya 'bi, o 'ka onoo kpaı -lu 'yi. 35 Waa -busalubhononya kpaı o tietienya, 'in wa yia 'yabhlo bhıı, 'yabhlo wa 'bhaa, 'in wa yia wa tanu gbokı 'wubhali. 36 -Moo 'bigu, o yi 'yaa o zolubhononya tolva tie. -Maa -zu

'wu, -maa -zi wa tıanu. Mo -bhlokpaıe waa -busalubhononya nu 'yaa wa -yla le. 37 -Moo 'bigu, o yia o 'dee 'yu tie, o nee o 'de dli zo: «Na yu mıa, 'mo wa yia 'nonywe zaa.»

38 «Nu, waa -busalubhononya 'yia oo 'yu -yo, wa nee wa 'de nyidi: «-O 'kaa cı oo kpaııa -kanyo 'bi li, mo ni. -A mni o 'bhaa, 'in -a 'ka o 'bi li.» 39 Wa kpaı o, 'in wa yia o kpaııa luv viteli, 'in wa yia o 'bha.

40 «Nu, oo kpaııa -kanyo -ka yi, lee -lu o 'ka waa -busalubhononya nonva?»

41 Wa nee o -yla: «Waa 'nyii -cian mıa, 'nyii -sa o yia wa 'bhaa. -Moo 'bigu, 'in o palıa -busalubhononya -putu o -dlakpaı -gu la, 'in we -dıdı bhla -ka be, 'in o yia o kpaııa -luu 'ya.»

42 Toun -Zezu nee wa -yla: «-We mıa -Lagosebhe 'wu celıda, a 'ni -slı we zlıı? We nee:

«Tukpa -we -budusobhanya -saa kwnee, mu -zea -buduu gwıgwılyı -tukpa -zono.

-O nva gbu ni le, Jejitape -wa.

'In wee gbu mıa, -a -ka we 'yi, 'in we namanıa -amıaa dli.»

43 «We 'dee 'gbu in nee an -yla, -Lago 'na 'ka 'masleen an 'wlulapııı, o nyazıdı nyı. -Wa nva o dumagbu le, 'ma o yia 'wlulapıııı.

44 Wee tukpa mıa, nyoo -ka we -gu bhlılı, la o wıwıala. 'In -momo -gu we -ka bhlılı, o tıpu we saa.»

45 -Lagobubonyaa -cian -yo Falızınyıma 'nva wee gbuo nınenya ni, 'in wa yia we 'jıyibheli ni, 'ma o saa 'jni. 46 Wa ka 'klı 'yi wa 'ka o kpa, 'in wa yia nyumaa -zlo so. -We ka gbu -wa, -maa nee ni, -Lagobubu -falpanyo o -mıa.

22

'Nwnokwafeti (Lk 14.15-24)

1 -Zezu gbaı nyumaa -zlo -yla gbuo nine -papıe nyı, o nee: 2 «-We -yo *-Lagoo nyumaa 'wlulapııe 'wıwıwa mu ni: dıdııı 'wlulapııınyo yabhlo mıa, o yu kwaa 'ınyııı. 'In o 'yubha o 'ka we 'feti -sa. 3 O laa nyumaa, o tiea o zolubhononya wa 'wu wa 'ka yi, wa nee ni, wa 'ni yıda -mi. 4 O yi 'yaa tolva tie, o nee: «-Wa in laa a gba wa -yla ni, in ka wa -yla pi. In ka na 'bhlınyı -yo na 'kpu -ka -nıma 'bha wa -yla. We 'de weee mı -bha. Wa yi 'ınyııokwafeti 'wu.»

5 «Nu, -wa o laa, wa 'ni we -yonywu. 'In wa yia wa dumagbu lenua mni. Tolva mııa kpaı, tolva mııa -vale 'paa. 6 'In tolva yia o zolubhononya kpa, wa sıalıa wa, 'in wa yia wa 'bha.

7 «Nu, oo dıdıııı 'wlulapııınyo yia 'ce 'pa, 'in o yia o 'slııa tie, -wa 'bhaa da nyume, wa 'ka wa 'bha, 'in wa 'ka wa 'gbe 'yılı fa. 8 Toun, o nee o zolubhononya -yla: «'Nwnokwafeti -gu -lılılı mı -bha. -Wa in laa, wa 'ni we 'klo -ka

wa 'ka we li. ⁹ We 'dɛɛ 'gbu, a 'plɪlɪ 'gbee 'yoo weee -gu, -wa a -ka 'yi, a la wa, wa 'ka yi.»

¹⁰ «Tɔɔn, ɔ zolubhonunya yia 'yoo weee 'woplɪlɪ, 'in wa yia wa 'dɛ weee 'wluɔɔgwɪlɪ. 'Sa wa laa nyuma duun, 'in feti -budu yia ye. ¹¹ Tɔɔn, ɔɔ dɔdɔɔ 'wɪlɪlɪpɪnɪyɔ plaa -mɔ ɔ 'ka -wa ɔ laa -gotalɪ, 'in ɔ yia nyumɛ yabhlo 'yi -mɔɔ 'nɪ 'feti -gu -bana 'wɔplɪ. ¹² 'In ɔ nɛɛ ɔ -yɪlɪ: «'Tale, -in 'nɪ 'feti -gu -bana 'wɔplɪ. Sa -in pɔplɪlɪ -seli 'wɔlaa?» ɔ 'nɪ gbɔ -gu -sa.

¹³ «Tɔɔn, ɔɔ 'wɪlɪlɪpɪnɪyɔ nɛɛ ɔ zolubhonunya -yɪlɪ: «A gbɔan ɔ bhɔ -yɔ ɔ sɔ. A viteli ɔ 'pɪpee -mɔ nɪkpɪse 'wɔ. Da wa wɪa, 'in wa lia gla 'wɔ.»

¹⁴ «Nɪlɪ, -Lagɔ laa nyuma duun, 'in -wa ɔ -saa -bha, -maa -sɛlɛ.»

*'Gwezi plɔbe *Sezaa kwɛɛ (Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)*

¹⁵ Falizinyuma gbelia 'wɪlɪ, wa 'ka 'klɪ 'yɪ, 'in wa 'ka -Zezu -dawli 'wɔnɔ, 'in ɔ 'dɛɛ gbagbawɛlɪ 'ka ɔ gbɔan. ¹⁶ Falizinyuma tiea wa 'bunɔnya tɔba -yɔ Ewɪlɔdɔɔ nyuma tɔba -Zezuu -gbɛ. -Maa nɛɛ ɔ -yɪlɪ: «-Slɔlunɔyɔ, -a -yi we 'ji nɪ, gbɔzɔnɔ -na gbɔa. 'In sa -Lagɔ 'yɪbhɔaa nyumɛ nɔ, 'mɔ -na slɔlua tɪklɪ. Nyumɛ -ka 'yɪlɪ, -nanɔɔ -gbɛ, we bhe, we 'dɛɛ 'gbɔ, -'in sɔ nyumɛ. ¹⁷ We -ka 'sa -mɪ, -in nɛɛ lɛa? 'Lee, we mɪ tɪklɪ -amɪaa tite nukplɛ, -a plɔlɔ *Sezaa kwɛɛ *nɪsɔn -gwezi?»

¹⁸ Nɪlɪ, -Zezu yibhelɪa wa 'wɪlɔkɔn lapɔpɪlɪ -gbɔ 'nyuu, 'in ɔ nɛɛ wa -yɪlɪ: «Wɛlɪ 'sɔ -nyuma, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a yɪlɪ 'mɪ laa? ¹⁹ 'Gwezi -we a plɔba Sezaa kwɛɛ, a -slɔlu 'mɪ we 'klɔ.» 'In wa yia ɔ tama yabhlo yoo 'nye. ²⁰ 'In ɔ nɛɛ: «'Lee, nyɔɔ ka 'wɪlɪ -yɔ ɔ nɪnɪ mɪ da we -gɔa?»

²¹ Wa nɛɛ: «Sezaa -wa.»

-Bha ɔ gbɛ: «-We -ka Sezaa -nɔ, a 'nyɛ we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagɔɔ -nɔ, a 'nyɛ we -Lagɔ yoo.»

²² Wa 'nɔa wee wɛlɪ, 'in we yia wa nɔwɛgaga -sɔbhɪlɪ, 'in wa yia ɔ -yɔbhɔ, 'in wa yia mɪnɪ.

**Sadusenyuma kpɛlɪ -Zezuu tɪtlɪe -yɔ ɔ 'wɔsɔsɔvee gbɔ -gu (Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)*

²³ *Sadusenyuma mɪa, wa nɛɛ nɪ, tɪtlɪnya 'nɪ mɛnɪ wa 'ka tɪtlɪe lu 'wɔsɔ.

Wee 'yɪlɪ -bhɔkpadɛ nya, waa Sadusenyuma tɔba bɛa -Zezu kwesi. ²⁴ Wa nɛɛ ɔ -yɪlɛ: «-Slɔlunɔyɔ, Moizi nɛɛ: «Nɪlɪ, nyumɛ -ka tɪlɪ, ɔ -yɔ ɔ 'nɔwɛnɔ 'nɪ 'yɔ gwɪlɪ, ɔ bheli kwa ɔ -dɔgbɔnɔwɛnɔ, 'in ɔ -yɔ ɔɔ 'nɔwɛnɔ 'sɔ 'ka ɔ bheliɪ zɔa lala 'in -mɔɔ 'nɪnɪ 'ka dɔdɔ -gu -tɔ.»

²⁵ «Nɪlɪ, zɪlmɛ -amɪaa -gbɛ nyumɛ yabhlo ka nɔkpasuyua gbɛsɔ. Wa kpasa kwaa 'nɔwɛnɔ, ɔ -yɔ ɔ 'nɪ gwɪlɪ, 'in ɔ yia tɪlɪ. 'Sa ɔɔ 'nɔwɛnɔ -tɔa ɔ bheli -yɔ. ²⁶ 'Sa -bhɔkpadɛ we nɔa ɔ bheliɪ 'sɔnɔ nya, ɔ bheliɪ tanɔ nya, 'sa -bhɔkpadɛ we nɔa waa bhelia gbɛsɔɔ -nɔ nya. ²⁷ Wa 'dɛ weee 'bɪgɔ, 'in ɔɔ 'nɔwɛnɔ yɪ 'yaa tɪlɪ.

²⁸ «'Yɪlɪ -we nya waa tɪtlɪnya yia 'wɔsɔa, waa bhelia gbɛsɔ glaa, nyɔɔ ka 'nɔwɛnɔ ɔ -mɪa? Nɪlɪ, wa 'dɛ gbɛsɔ kwaa ɔ -bhɔlɔ -bhɔlɔ.»

²⁹ ɔ nɛɛ wa -yɪlɪ: «Amɪaa 'dɛ a nɔa -dawli 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, a 'nɪ -Lagɔsɛbhɛ -yɔ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -yɪ. ³⁰ Nɪlɪ, tɪtlɪnya -ka 'wɔsɔ, nɔkpasia -yɔ 'nɔwɛnɔ 'na 'ka kɔkwɪlɪ. Nɪlɪ, 'anzɪnya -we mɪa yɪlɪ, we 'bhɪsa wa yia -tɔa. ³¹ 'Lee, -we -Lagɔ gbɔa aɪn -yɪlɪ tɪtlɪnyaa 'wɔsɔgbɔɔ daa, a 'nɪ -slɔ we zɛlu? ɔ nɛɛ:

³² «-Amɪ -wa *Abɪlaamɔɔ -Lagɔ, *Izakɪlɪ -Lagɔ, *Zakɔbɔɔ -Lagɔ.»

'In -Zezu yia we -gɔdɪɛ: «-Lagɔ mɪa, 'yɪlɪyɔganyaa -Lagɔ -wa. ɔ 'nɪ tɪtlɪnyaa -Lagɔ.»

³³ Nyumaa -zɔlɔ 'nɔa we nɪ, 'in -we ɔ -slɔlua wa, 'in we yia wa nɔwɛgaga -sɔbhɪlɪ.

Tite weee 'kadɔ (Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)

³⁴ Da Falizinyuma 'nɔa nɪlɪ, -Zezu ka Sadusenyuma lu, -bha wa gbelia 'wɪlɪ. ³⁵ Wa 'yabhlo mɪa, -Lagɔɔ titee gwesanyɔ mɔ. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka -Zezu layla, 'in ɔ yia ɔ layɪbha: ³⁶ «-Slɔlunɔyɔ, -amɪaa tite weee glaa, -mɔmɔ -wa we 'kadɔa?»

³⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yɪlɪ: « 'Jejɪtapɛ, ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kɪlɪ ɔ zɛ -na dɪlɪ weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wɪlɔkɔn lapɔpɪlɪ weee nya.»

³⁸ Mɔ -wa wee titee tɪanɔ. 'In we 'kadɔ we -mɪa. ³⁹ 'In wee titee 'sɔnɔ -we mɪa we 'kadɔ -mɪnɪ 'bhɪsa, mɔ nɪ: «-In -kɪlɪ -na -libheyɪ zɛ -na 'dɛ 'bhɪsa.» ⁴⁰ Nɪlɪ, Moizi *tite weee -yɔ -we weee -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya -slɔlua, mɔ -gu wa -saa we.»

-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ ɔ -maa? (Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ Falizinyuma mɪ 'wɪlɔgbelɪda -bhɔkpadɛ, 'in -Zezu yia wa layɪbhaɛ: ⁴² «A nɛɛ lɛa? -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mɪa, nyɔɔ ka 'yɔ ɔ -mɪa?»

Wa nɛɛ: «-Davidɪ yu -wa.»

⁴³ ɔ nɛɛ wa -yɪlɪ: «-Lagɔɔ Zuzu 'sua -Davidɪ, 'in ɔ yia ɔ la 'Na -Kanyɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔa? ⁴⁴ Nɪlɪ, -Davidɪ nɛɛ:

'Jejɪtapɛ nɛɛ na -Kanyɔ -yɪlɪ: «-In -dɪ da la na lɪlɪsɔlɔ. 'In 'in 'ka -na tɔnyuma -na bhɔ zɔ lapɪlɪ.»

⁴⁵ We -ka nɪlɪ, -Davidɪ la ɔɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, «na -Kanyɔ, ɔ 'nɪ mɛnɪ ɔ 'ka -Davidɪ 'yɔ -zɛ, we 'nɪ mɔɔ?»

⁴⁶ ɔ mɛnɪa ɔ 'ka ɔ wɛlu 'bɪgɔpɪlɪ, ɔ 'nɪ -mɪ. We 'bhɔ wee 'yɪlɪ 'wɔ, nyumɛ yabhɔgbɔɔ ɔ 'yɪbha -slɛɛn ɔ la.

23

A 'na nɔnɔ -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma 'bhɪsa -nɪ (Mk 12.38-39; Lk 11.43-46, 20.45-46)

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu gbɔa nyumaa -zɔlɔ -yɔ ɔ 'bunɔnya -yɪlɪ, ɔ nɛɛ: ² «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma mɪa Moizi 'bɪgɔ, wa 'ka ɔ titee 'ji gbɛ. ³ We 'dɛɛ 'gbɔ a zɔ wa 'nɔnɔwɛ. 'In -we

weee wa yia gbaa, a 'ka we le nu. Nu, -we wa nua le, a 'na nu nu we le -nu. Nu, -we wa slolua, wa 'de'ε no we -gogbu le. ⁴ Gba 'kadu wa nua le, 'in wa dia we nyima 'wlu, 'in -zugba wa -kwitaya -bhlogbɔɔ 'tili we. ⁵ -We weee wa nua le, -zejila 'wu wa nua we le, nyima 'ka wa -yoyu' gbu. -Lagoweli -kibhe wa gboan wa 'kloo, wa so -yo, -tokpu 'kadu 'wu wa zua we. Wa -banaa nwe wa lua, 'in we tɔmanɔ. ⁶ -Lagobudu zo -yo 'fetinya -gu, 'yugbein ladidie wa 'yubhaa kpe -zanɔnya -gu. ⁷ Nyima -ka wa fusa -zejila 'wu, wa 'nujwεzɔzɔe nya, wa -ka wa la «*Wlabi», 'in we namanɔ wa dɔdɔ.

⁸ «Nu, amia, a 'na nɔwunu wa 'ka an «Wlabi» la -ni. -We ka gbu -wa, bhelia a 'dekpɔa -mia, amiaa -Slolunyo -bhlogbɔɔ. ⁹ A 'na lali dɔdɔgu -nyume yabhlogbɔɔ «Dide» -ni. Nu, amiaa Dide -bhlogbɔɔ, ɔ mi yali. ¹⁰ Amiaa 'dekpɔa nyidi, a 'na lali nyume «Kanyo» -ni. Amiaa -Kanyo -bhlogbɔɔ, mɔ -wa -Lagoo -Bhasanyo. ¹¹ -O 'kaa an 'yugal, ɔ -mi amiaa zolubhononyo nya.

¹² «Nu, nyume -ɔ yilimanɔ a 'de, zo -Lago yia ɔ belia, 'in nyume -ɔ belia ɔ 'de zo, 'yilimanɔ -Lago yia ɔ.»

(Mk 12.40; Lk 11.39-42,44,52, 20.47)

¹³ O nee 'ya: «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɔ 'so -nyuma a -mia. -We ka gbu -wa, -Lagoo nyumaa 'wlulapilɔgbee 'yoo a kɔklaha. Amiaa 'de'ε pla -mɔ, 'in -wa 'yubhaa wa 'ka -mɔ pla, 'in a kɔlwa wa 'yoo.

[¹⁴ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɔ 'so -nyuma a -mia. -We ka gbu -wa, -dogbanɔni a saa -maa -lu weee kwεε. 'In a bhuhhoea -Lago nyumaa 'yiliya 'wu kpokpo, nyuma tiklu 'bhisa. We 'gbu, -Lago yia amiaa -yogbu 'wobhua, 'in amiaa -kaslo 'ka nyuma tolɔaa -nu 'wɔzi.]

¹⁵ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɔ 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, dɔdɔ weee -yo 'nyu weee -gu a plila, a 'ka nyume yabhlogbɔɔ 'yi, ɔ 'ka amiaa gbu -yɔnɔwɔni. A -ka -mɔɔ 'yi, 'in amiaa lenogbu zelia -mɔɔ nyume 'nyuu. 'In -Lago paa ɔ -kaslo 'wu, we 'ka amiaa -nu -zi -zakpa 'so.

¹⁶ «Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lo, gbonyuu mi amiaa -nu nya! A nee: «Nyume -ka -Lagobudu 'kadu bi, we mi bhe. 'In -ɔ -ka -Lagobudu 'kadu -can bi, we mi nu, ɔ nu we le tein.» ¹⁷ -Sabhe 'wlukɔɔn, lolɔnya! Nu, -Lagobudu 'yili we -zi -can, mu nua le, 'in -can yia -lu tiklu -ze. A 'ni we 'ji -yii? ¹⁸ A nee 'yae: «Nyume -ka 'slakagosalu bi, we bhe. Nu, nyume -ka wlawlalu -we mia 'slakagosalu -go bi, we mi nu, ɔ nu we le tein.» ¹⁹ Lolɔnya, nu, 'slakagosalu 'yili we -zi wlawlalu. Mu nua le, 'in wlawlalu yia -lu tiklu -ze, a 'ni we 'ji -yii? ²⁰ Nu, nyume -ka 'slakagosalu bi, 'slakagosalu -yo -lu weee wa palia we -go la,

'mu ɔ bia. ²¹ Nyume -ka -Lagobudu 'kadu bi, -Lagobudu -yo -Lago, -ɔ -dia -mɔ la, 'ma ɔ bia. ²² Nyume -ka yali bi, -Lagoo 'nɔnɔnkpe -yo -ɔ -dia we -go la, 'ma ɔ bia.

²³ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɔ 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -titikpi -we menia: 'matɔ klaa, fenuwɔ klaa, we -yo kume 'bhisa, we kugbuua -gu -bhlo -nu a bhua 'wu, 'mu a nyεa -Lago. -Zugba a tide -Lagoo titee gbu 'kadu 'yi, -we -wa: «A -mi tiklu, a -ka nyazidi, 'in a zo -Lago dli -gu.» -We mia de, 'mu a 'ka yaa leno tia, 'in a 'na dloɔ -luu kugbuua -gu -bhlo -nuɔ wlawlie 'wu -ni. ²⁴ Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lo! Amiaa 'mama nyu a lloa 'wu, a 'ka -mɔ -knɔknɔ -saa 'gbu. Tɔɔn, 'in a mnaa *-nyɔmεε, -glu!

²⁵ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɔ 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, 'kɔpu -yo 'setu ku -yo a wɔlɔa, 'in -zugba 'wie -yiliyie -yo 'nyii ye we. ²⁶ Falizinyume, -in ka 'lo. Tiada, -wɔlɔ -slo weee 'kɔpuɔ nokple we 'ka tiklu -mi.

²⁷ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɔ 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa nu, -we -yo an 'wɔwɔlɔa, mu -wa gbawla -we -yo wa 'paa pentlu 'pɔpa. We ku -yo mia, 'yili we nania. We nokple mia, we mi yeda 'kɔa klaa, 'kwie klaa, we -yo zenzen -lu weee nya. ²⁸ Sa 'bhisa, nyuma -ka an 'yi ni, a mi tiklu wa 'yiliya 'wu, 'in amiaa nokple mia, yo mi -mɔ, 'in a 'ni tiklu -mi. (Lk 11.47-51)

²⁹ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɔ 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -Lagobuu -falipanya -yo nyuma tiklu gbawla a subhaa, 'in a namanɔ we 'yili. ³⁰ 'In a nee: «-A -ka yaa -amiaa dukpasɔ bhla 'wlu, -a 'na 'ka yaa wa glaa -mi, -a 'ka -Lagobuu -falipanya lasa.» ³¹ 'Sa a bhua amiaa 'deε -yogbu 'wu. -Wa 'bhaa -Lagobuu -falipanya ni, wa 'yuaa 'debhie -gbolu a -mia. ³² We -ka 'sa -mi, -we amiaa dukpasɔ dia gwe, a bhia we. ³³ Tibhenya, 'mɔnɔmεε -gnu! Amiaa dli 'wu nu, a mneni a 'ka -Lago amiaa -Kosu 'wɔpapie kwεε 'tlaa? -Innya, a 'ni we mneni. ³⁴ We 'deε 'gbu, a pu yukwli. Nu, -Lagobuu -falipanya klaa, gbɔyilonya klaa, we -yo nyuma -wa 'kaa an gbu -slolu, 'ma na yia amiaa -gbε tiea. Tolɔa a yia 'bhaa, tolɔa a yia *su -gu lakulɔa, tolɔa a yia sɛha -Lagobudunya zo, 'in a 'ka wa 'bi vu 'gbe -bhlo -bhlo 'wu. ³⁵ Gbu -we ka 'gbu in yia wa tie, mu -wa nu, -Lago yia an -kaslo 'wɔpapie nyuma tiklu weee wa 'bhaa, wa 'gbu. Tiada, wa 'bhaa *Abeli, nyume tiklu. We bhialda -wa, Balasii 'yu Zakalii 'bhabhie. 'Mɔ wa 'bhaa -Lagoo -mɔwɔlɔda -yo 'slakagosalu nyidi. ³⁶ 'In nee an -yila gbɔzɔnɔ sae: -we weee mia daa 'gbu, -Lago yia deεleen -nyuma -kaslo 'wɔpaa.

-Zezu paha-Zeluzalemv-nyuma-yla gbv la (Lk 23.34-35)

³⁷ «-Zeluzalemv -nyuma, -Zeluzalemv -nyuma, amia-wa bhaa-Lagobvoo-falpanya, 'in nyuma-Lago paa an yoo, -wa bhaa wa gbaku 'wu. Sa nyuu gogwiala we 'yua 'wlu we-kapue zo, 'in we ghia we-gv la, in 'yibha in 'ka 'sa an 'wluogwiala bhla weee nya, 'in a 'ni we-yoŋwuu. ³⁸ We 'gbv, -Lago yia amiaa-budu 'kadu solu lapallia. ³⁹ In nee an -yla: a 'na 'ka 'masleen 'mi 'yi, 'in bhla-we nya a 'kaa gba nu, <Nyume -o yia Nyumaa-Kanyoo 'ŋni nya, -Lago ŋwaa o 'nyu la, 'in we bhla 'kaa nyini.»

24

-Zeluzalemv gbee-wlowloe-yo Nyumee 'Yuu yiyigbv

(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ -Zezu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo, o mia mnida, 'in o 'bunonya nee o -yla: «Yia 'saa wee -budu ni wa!» ² -Zezu nee wa -yla: «A yi we -yo, we 'ni muu? In nee an -yla gbuzonu sae: tukpanya-mni 'yabhlogboo 'na 'ka we-libheyi-gv -tv. Jitea we 'de weee yia.»

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ O -dia Olivusunyaa -gogo 'wlu la, da wa -nyaa 'wu, 'in o 'bunonya yia o kwesi be, 'in wa yia o layibha: «Lebhla-muu 'ka lenaa? Lee -lu 'ka we-slolu nu, -na yiyibhla -yo dudu labhu bhla ka cupaa? Gba we-an -yla.»

⁴ O nee wa -yla: «A zo amiaa 'de 'yliyoo, -moo yi 'wlu nu, wa no an -dawli 'wu. ⁵ Nu, nyuma -duun yia na 'ŋni -gv yia, 'in wa 'ka gbae: <-Ami-wa-Lagoo-Bhasanyo!> 'In wa 'ka nyuma duun-dawli 'wono.»

⁶ «A -ka 'nu nu, wa mi togoda da -kwain, 'in a -ka 'nu nu, wa mi togoda da 'pipi, a 'na nonu nyanoo-ni. We mi nu, we nu le, -moo 'ni -slo dudu bhialida. ⁷ Tv yia laga dudu 'so nyidi 'wosaa. 'Gbe yabhlo yia we-libheyi-yowosolaa. Nwo yia yia da talba, 'in dudu 'ka zuku. ⁸ Sa 'ŋwao -ka gwalia yi o sia, 'sa wee dudu bhlabhiee gwedida yia -mia.»

⁹ «We bhla kpaaw yia an, 'in wa 'ka an 'klyie 'wopal, 'in wa 'ka an 'bha. Na 'gbv, duduogv-nyuma weee yia an 'wonyea. ¹⁰ -Moo bhla talba yia 'mi dli -gv-saa, 'in wa 'ka wa -lima wla, wa 'ka wa kpa, 'in wa 'ka wa -lima 'wonye. ¹¹ Nu, nyuma duun yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa-Lagobvoo-falpanya. Yo -wa yo. 'In nyuma duun wa yia -dawli 'wono. ¹² 'Ylinyogbv yia zumania. We 'dee 'gbv, nyumaa zekalidli yia-godoa bhabha nyuma duun dli zo. ¹³ Nu, nyume -o 'ni 'mi dli -gv -sa, 'in o 'ka we bhloluda nyini, -Lago yia o gbv 'wosaa. ¹⁴ Nu, weli -zoonu -we gbaa -Lagoo nyumaa 'wulupile gbv, 'mu wa yia gbaa dudu weee -gv, 'in nyuma weee 'ka we 'nu. Tsoon, 'in dudu bhla bhla nyini.»

(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

¹⁵ «Nu, -lu -we -Lago 'nia 'yibha, 'in we saa -lu weee la, 'mu a yia 'yia -moo -Lagoo -mowboda. (Nyume -o -ka 'sebhe ni zeli, o 'nu we 'wola.) Nu, -Lagobvoo-falpanyo Danieli gbaa wee gbv. ¹⁶ Nu, nyuma -wa -ka Zudee -dudu -gv -mi, wa -yo -gwagwee mni zizea -gogonyia 'wlu. ¹⁷ Nyume -o -ka nyapeda -mi 'pipee, o 'na mnini -lu 'wobhua -budu zo-ni. ¹⁸ 'In -mamoo -ka kpaaw -mi, -moo 'na yili -moo -bana 'bu -zoo -ni.»

¹⁹ «Lee gbonyuu yi 'sa nokplabhue ŋwmi -yo 'ŋwmi -wa mia 'yua 'nyenida yia, wee 'ylunya -mni nya! ²⁰ Nu, -a bhuhoo -Lago, we yi lenu ŋwotloyibhla, we -yo *Nyapeyli nya. ²¹ Nu, we bhla mia, siasie 'kadu wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka bhaa 'wlu, we 'sasokpa -gbv ka -slo lenoo, 'in le we yia nua yi? -Innya, we 'na 'ka leno. ²² -Lago 'ni yaa wee 'yli-gusa, -zugba nyume yabhlogboo 'ni mnini o 'ka 'pu. Nu, o nyuma o-saa -bha, wa 'gbv o yia wee 'yli-gusa. ²³ Nu, nyume -ka gba -Lagoo -Bhasanyo mi -seli, 'in wa -ka gba nu, o mi mo, a 'na zulu we dli -gv -ni. ²⁴ Yocian yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lagoo -Bhasanyo, 'in talba 'ka gba nu, -Lagobvoo-falpanya wa -mia. Gwedigbv -yo gbv 'kadu wa yia lenaa. 'In -wa -Lago-saa -bha, 'in wa 'ka wa -dawli 'wono, 'in wa 'ni we mnini.»

²⁵ «A pu yukwli in 'ka an 'dizu. ²⁶ Nu, nyume -ka gba: <O mi da beblee, a 'na mnini -moo -ni, 'in wa -ka gba: <O mi zizeda da -putu, a 'na lali we gbuzonu-ni. ²⁷ Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, 'in we -nyumalu yali 'wodidie bhua 'yloo 'wosoloda, 'in we nyinia 'yloo bhilida, 'sa *Nyumee 'Yu yia yia. ²⁸ Da 'kwie -ka -mi, -bha -ŋwaaa -zlo mia.»

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «Tsoon, wee siasiee 'ylunya nu 'bigu, <Nikpise yia kpaaw,

'ylo 'na 'ka 'pu.

Nikpise yia kpaaw,

'cu 'na 'ka li.

Nikpise yia kpaaw,

-zeli yia yali 'bhua we 'ka bhli.

-Lu weee mia yali,

zukuwa we yia.»

³⁰ «Tsoon, -we slolua nu, oo Nyumee 'Yu mi yida, 'in nyuma yia we -yo yali. Tsoon, 'in duduogv-nyuma weee wazaa, 'in wa kpaaw 'wu. -Sleen, Nyumee 'Yu wa yia -yoyia yida yalupapa 'wu, 'tite -yo zli weee nya. ³¹ Nu, legle 'kadu -ka gba, 'in o paa o 'anzinya yoo dudu weee -gv, -wa -Lago-saa -bha 'gbe weee 'wu, we 'ka wa la.»

(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² «-We figisu slolua, a 'nu we 'wola. We 'klyia -ka tlomanida -mi, 'in we -ka tapoda -mi, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lua bhla ka cupa.

³³ 'Sa -bhlokpade, a -ka 'sasokpa -gbv -mni lenoda 'yi, a yibheli we 'ji nu, oo Nyumee 'Yuu yiyibhla ka cupa. O 'ni -sleen latlolo. ³⁴ In nee an -yla gbuzonu sae: desleen -nyumaa 'de

weee 'na 'ka tli, 'in wee gbunya -muni 'kaa leno. ³⁵ Nu, la yali -yo dudu yia 'bhua, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu.

(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30,34-36)

³⁶ «Nu, nyume yabhlogbɔɔ 'ni wee siasiee bhla -yo we 'yli -yi. Yali 'anzinya -yo -Lagɔɔ 'Yuu 'debhie, wa 'ni wee 'yli -yi. Nu, na Dide -bhlogbɔɔ -yia wee 'yli. ³⁷ -We 'plia *Noweee bhla, zli ɔɔ Nyumee 'Yu yia yia, mu yia leno. ³⁸ Da 'nyu 'kadu 'nia -slɔ nyuma lasa, -zugba wa mi lida, wa mi 'mada, wa mi kukwalida, wa mi wa 'ɲwɲyua yli zuda. Tɔɔn, 'in Nowee yia batoo 'kadu 'wogbla. ³⁹ Zezeguda 'kaa wa lasaa yi, wa nyuma 'ni gbu yabhlogbɔɔ 'wolanu. 'Sa -bhlokpade we yia -mia ɔɔ Nyumee 'Yuu yiyizli.

⁴⁰ «Nyuma 'sɔ -ka kpaa -mi, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi ti. ⁴¹ 'Nwɲi 'sɔ -ka bhuda -mi, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi ti. ⁴² We 'deɛ 'gbu, a -tu 'yliyɔgada. 'Yli -we nya amiaa -Kanyo 'kaa yi, a 'ni we -yi.

⁴³ «A yibheli we 'ji nu, bhla -we nya 'wienyo 'kaa -buduu -kanyoɔ -gbe yi sabo, ɔ -ka we -yi, ɔ 'na 'ka 'ytaa ɲwɔ, 'in ɔ kolba ɔ 'yoo, -mɔɔ yi -budu zɔ pla. ⁴⁴ We 'deɛ 'gbu, a mnazi amiaa 'de la. Nu, bhla -we a 'nia -tɔlv, we nya Nyumee 'Yu yia yia.

Zalubhononyo -zɔnv -yo zalubhononyo nyuuu gbɔv nine
(Lk 12.41-48)

⁴⁵ «Zalubhononyo, ɔ zɔv ɔ -kanyo 'nɔɲwe, 'in ɔ -yia gbu, sa ɔ mia? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyo tia ɔ -lima -yo, 'in lilibhla -ka be, ɔ 'ka wa lilili 'nye. ⁴⁶ 'J -kanyo -ka luyi, ɔ -ka 'yi nu, -mɔɔ mi ɔ lubho nɔda, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ -nu nya. ⁴⁷ In neɛ aun -yla gbɔzɔnv sae: ɔ -kanyo yia -mɔɔ zɔzɔnv weee ɔ yoo 'nye ɔ 'ka we 'yliyɔzɔ. ⁴⁸ We -ka nu, ɔɔ zalubhononyoɔ nukple -nyu 'yli, 'in ɔ gbaa ɔ 'deɛ dli zɔe: «Na -kanyo yia -mɔ -gwlea.» ⁴⁹ 'In ɔ bhlia ɔ -lima bhutie, ɔ -yo nomanya 'sɔ lia, 'in wa maa. ⁵⁰ 'Yli -we nya ɔ 'nia ɔ -kanyo wɔda -mi, 'in bhla ɔ 'kaa yi, ɔ 'nia we -yi, we nya ɔ yia. ⁵¹ 'J -kanyo yia ɔ vua, 'in sa -Lagɔ paa weli 'sɔ -nyuma -kaslu 'wɔ, 'sa ɔ yia -mɔɔ -kaslu 'wɔpaa, mɔ wa wilia, 'in wa lia gla 'wɔ.»

25

'Yiesia kugbuaa gbɔv nine

¹ «Nu, -we -yo -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie 'kaa 'wɔwlv, mu nu: mu -wa 'yiesia kugbua. 'Nwɲokwafetu zli, ma 'tlaa, wa 'ka 'ɲwɲɔɔ 'lowli yoo mn. ²⁻⁴ Wa gbu 'nia 'ylimna, wa -yo wa 'nape mnia, wa 'ni wa 'nape 'nyu 'wɔbhhu. Wa gbu -mama -yia gbu, -maa 'bhua -maa 'nape -yo -maa 'napeɛ 'nyuu -tɔkpɔ 'sɔ 'wɔ. ⁵ 'J ɔ 'ɲwɲɔɔ 'lowli 'ni yida -mi -pa. 'In 'koa yia wa 'yli lawla. 'In wa yia 'ytaa ɲwɔ.

⁶ «Sabo -nyidi, 'in nyume yabhlo yia 'wɔkpɔ: «Lowli ka yiaɔ! A mnɔ ɔ yooɔɔ!» ⁷ Tɔɔn, waa 'yiesia ganɔa, 'in wa yia wa 'nape lamnazi.

⁸ «-Wa 'nia 'ylimna, wa neɛ -wa -yia gbu -yia: «-Amiaa 'nape mi nyumoda, a 'nye -aun 'napeɛ nyu.»

⁹ «-Wa -yia gbu, -maa neɛ wa -yia: «-Innya, 'napeɛ 'nyu 'ni 'wɔzu amiaa -nv -yo -amiaa -nv -yia. A mnɔ we pelupanyaa -gbe, a 'ka amiaa -nv zɔ -bhlo.»

¹⁰ «Wa mnia 'napeɛ 'nyu zɔa, wa -manɔ -mɔ, 'in 'ɲwɲɔɔ 'lowli yia yi. -Wa mnazia wa -nɔla, 'in wa -yo ɔɔ 'lowli yia 'fetu -budu zɔ pla. 'In wa yia -bha kla.

¹¹ «-Mvɔ 'bigu, wa tɔlv -manɔ yia yi, 'in wa neɛ: «-Amiaa -kanyo, -amiaa -kanyo, -kali -bha, -a 'ka pla.»

¹² «'J 'lowli neɛ: «In neɛ aun -yia gbɔzɔnv sa: in 'ni aun -yi.»

¹³ -Bha -Zezu bhlia we -gɔe: «A -tu 'yliyɔgada, -we ka gbu -wa, a 'ni we 'yli -yi -bhloo, 'in a 'ni we bhla -yi.»

Zalubhononyo taa gbɔv nine
(Lk 19.11-27)

¹⁴ «-We -yo *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie 'wɔwlv, mu -wa nyume yabhlo. Mɔ mia 'lakpa 'wɔ mniida, 'in ɔ yia ɔ zalubhononyo la, ɔ 'ka wa ɔ 'ɲmɲnɲu yoo 'nye, wa 'ka we 'yliyɔzɔ. ¹⁵ -We nyume yabhlo mnenia ɔ 'ka 'yliyɔzɔ, 'mɔ ɔ -nye ɔ. 'J 'nye yabhlo -can bi gbu, wa 'sɔnv -can bi 'sɔ, 'in ɔ yia tanu -can bi -bhlo 'nye. Tɔɔn, 'in ɔ yia mnɔ.

¹⁶ «-J 'yia -can bi gbu, ɔ titala we -gola -valepapie nya, 'in ɔ yi 'yaa -can bi gbu we -gupali. ¹⁷ 'Sa -bhlokpade, ɔ 'yia -can bi 'sɔ, 'in -mɔɔ yi 'yaa -can bi 'sɔ we -gupali. ¹⁸ -J 'yia -can bi -bhlo, ɔ mnia, ɔ yia 'bhoka 'bhlu, 'in ɔ yia -mɔ ɔ -kanyoɔ -can zize.

¹⁹ «We 'bi -gwlea 'wɔ, 'in wa -kanyo yia yi ɔ 'ka ɔ -lu zeli wa nya. ²⁰ -J 'yia -can bi gbu, ɔ bea ɔ kwesi, 'in ɔ yi 'yaa -mɔ -can bi gbu wleli. 'J neɛ: «Na -kanyo, -in ka 'mi -yo -can bi gbu ti, 'in 'ka we 'yliyɔzɔ. In ka -can bi gbu 'yi 'ya, mu mia da.»

²¹ «J -kanyo neɛ ɔ -yia: «We nanɔ 'yli, -in mi zalubhononyo -zɔnv nya, 'in -na zɔv 'mi 'nɔɲwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'in -in yia we 'yliyɔzɔ tiklu, we 'deɛ 'gbu na nyea -mi -lu duun, -in 'ka we 'yliyɔzɔ. -In yi, in -yo -mi 'sɔ 'ka 'muna li.»

²² «-J 'yia -can bi 'sɔ, ɔ bea ɔ -kanyo -yo, 'in ɔ neɛ: «Na -kanyo, -in ka 'mi -yo -can bi 'sɔ ti, in 'ka we 'yliyɔzɔ. Nu, in ka -can bi 'sɔ 'yi 'ya, nu, mu mia da.»

²³ «J -kanyo neɛ ɔ -yia: «We nanɔ 'yli, -in mi zalubhononyo -zɔnv nya, 'in -na zɔv 'mi 'nɔɲwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'in -in yia we 'yliyɔzɔ tiklu, we 'deɛ 'gbu, na nyea -mi -lu duun, -in 'ka we 'yliyɔzɔ. -In yi, in -yo 'mi 'sɔ 'ka 'muna li.»

24 «-ጋ 'yia -can bi -bhlo, ɔ bɛa ɔ -kanyo -yo, ɔ nɛɛ: «Na -kanyo, in -yi we 'ji nu, -in 'tɛ, da -in 'nia -lu gwlb, -mɔ -na kwaa we. 'In da -in 'nia 'mna 'pa, -mɔ -na dia we. 25 In mɪ -mɪ sɔdaa 'gbu, in mna, 'in in yia -na -can zize 'bhoka 'wu. Nu, wee -na -can ni.»

26 «ጋ -kanyo nɛɛ: «Na zɔlubhononyo, -na nokplɛ -nyu 'yli, 'ya -in 'yaa, -in -yi we 'ji nu, da in 'nia -lu gwlb, -mɔ na kwaa we, da in 'nia 'mna 'pa, -mɔ na dia we. 27 We -ka yaa 'sa -mɪ, -mumɔ ka 'gbu -in 'ni na 'gwezi banku 'wokwaa? 'In da in -ka yi, 'in in 'ka -mɔ we -sa, -zugba we ka -gɔ -bhoo?»

28 «Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ lubhononya -yla: «A -sa wee -can bi -bhlo ɔ kwɛɛ, 'in ɔ kaa -can bi kugbua, a 'ka we ɔ yoo 'nye. 29 -Wa weee kaa -lu duun, wa -nɔ wa yia -gupalia, 'in wa -nɔ 'ka 'wɔzuman. Nu, nyumɛ ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sɛlɛ mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa. 30 ጋ zɔlubhononyo ɔ ka nokplɛ -nyua 'yli, ɔ mia da ni, a viteli ɔ 'pipee, nikpise 'wɔ, mɔ wa wilia, 'in wa lia gla 'wɔ.»

31 «ጋ Nyumɛ Yu yia yia, dudɔɔ 'wlu-lapilnyo 'tite nya, ɔ -yo ɔ 'anzi weee 'sɔ. -Bha ɔ yia ɔ 'ɲumnikpe -gɔ ladia, 'in ɔ 'ka nyuma 'wlu-lapil. 32 Laga weee yia ɔ 'yu 'wlugbelia, 'in mɔ yia nyuma -yɔsisalia. Sa numɛɛ 'yliyozonyo sisalia bhlabhlenya -yo wlinya -yo, 33 'sa ɔ Nyumɛ 'Yu yia bhlabhlenya liliwɛsɔlɔ zɔa, 'in ɔ 'ka wlinya kopɛsɔlɔ zɔ. 34 -Sɛɛn, ɔ nyumaa 'wlu-lapilnyo yia gbaa -wa mia ɔ liliwɛsɔlɔ -yla: «Amia, -mama na Dide palia sɔ -zɔnɔ -gɔ la, a yi. A yi, dudɔ -lolu na Dide mnazia la an -yla, we 'ka dudɔɔ gwedida 'bhu, a yi a 'ka we -goladi. 35 Nu, ɲwɔ ka 'mɪ 'bha, 'in a yia 'mɪ lililu 'nye. 'In 'nyumato yia 'mɪ 'bha, 'in a yia 'mɪ 'nyu 'nye. In mɪ zlumɛ 'lakpayu nya, 'in a yia 'mɪ kpa sɔ 'sɔ nya. 36 In mɪ zlumɛ kpanu nya, 'in a yia 'mɪ 'naa ku 'wɔgbali. In mɪ kpa sɔ yu -yo, 'in a yia 'mɪ 'yuo 'paa yi. In mɪ zlumɛ -kaslo 'wɔ, 'in a yia 'mɪ -yɔbɛ.»

37 «'In -wa mia tiklu yia we 'bigɔpali ɔ -ylaɛ: «Amiaa -Kanyo, nu, -in nɛɛ, ɲwɔ mɪ -mɪ 'bhada, 'in -a yia -mɪ lililu 'nye, 'nyumato mɪ -mɪ 'bhada, 'in -a yia -mɪ 'nyu 'nye. 38 Da -a 'yulɛ -mɪ 'lakpayu nya, 'in -a yi -mɪ kpa sɔ 'sɔ nya? -In mɪ kpanu nya, 'in -a yi -mɪ 'naa ku 'wɔgbalia? 39 -In ka gu -yo, -in mɪ -kaslo 'wɔ, 'in -a yi -mɪ -yɔbɛa? Labhla -a 'yi -mɪ, 'in -a yi we lɛnɔa?»

40 «Nyumaa 'wlu-lapilnyo yia gbaaɛ: «In nɛɛ an -yla gbɔzɔnɔ sa, -we a nɔa lɛ na 'bisɔa bhelia -yla, na 'dɛ -yla a nɔa we lɛ.»

41 «Tɔɔn, ɔ nyumaa 'wlu-lapilnyo yia -wa mia ɔ kopɛsɔlɔ -yla gbaaɛ: «Amia -Lago tia mɛ -yo la, a bɛ lb! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lago mnazia la *'Kuzu -yo we 'anzunya -yla, a mni -mɔ. 42 ɲwɔ ka 'mɪ 'bha, 'in a 'ni 'mɪ lililu 'nye. 'Nyumato mɪ 'mɪ 'bhada, a 'ni 'mɪ 'nyu 'nye. 43 In mia 'lakpayu nya, a 'ni 'mɪ kpa sɔ

'sɔ nya. In mia kpanu nya, a 'ni 'mɪ 'naa ku 'wɔgbali.»

44 «'In we 'bigɔ wa yia 'palia yiaɛ: «Amiaa -Kanyo, nu, -in nɛɛ, ɲwɔ mɪ -mɪ 'bhada, 'nyumato mɪ -mɪ 'bhada, -in mɪ 'lakpayu nya, -in mɪ kpanu nya, -in ka gu -yo, -in mɪ -kaslo 'wɔ, 'in -a 'ni -mɪ -yɔbɛ. Labhla -a 'yi -mɪ? Labhla -a 'ni we lɛnɔa?»

45 «ጋ nyumaa 'wlu-lapilnyo yia we 'bigɔpaliaɛ: «In nɛɛ an -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -we a 'nia lɛnɔ -wa mia -sɛsɛ -yla, -amɪ -yla a 'nia we lɛnɔ.»

46 «Nu, wamia, da wa paa wa -kaslo 'wɔ, 'in we'e bhia, -mɔ wa mna. 'In -wa mia tiklu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, mɔ wa yia 'yia.»

26

Zuifɔv 'yugalnya zɔa -Zezuu -yɔgbɔ (Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

1 -Zezu bhia gbɔ weee ni gbagbie, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'binonya -ylaɛ:

2 «A -yi we 'ji nu, *'Wɔzitiylu 'fɛti ka cipa, we -tu 'wɔ 'yli 'sɔ. Nu, ɔ Nyumɛ 'Yu, mɔ wa yia wlaa, wa 'ka ɔ *su -gɔ lakɔlɔ.»

3 Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yo Zuifɔv nyuma kpaɪ gbelia 'wlu *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyo 'kadu Kaifɔv -budunwee, 4 'in wa yia wɛlt -bhlo bhli, wa 'ka -Zezu kpa 'wiemi, 'in wa 'ka ɔ 'bha. 5 Wa nɛɛ: «-A 'na kpali ɔ 'fɛtu 'yli nya -ni, we 'ni -mɔɔ, 'in nyuma gbɔgbɔlɔlɔ.»

'ɲwɔ yabhlo slua -Zezuu 'wluo *-lasiklo (Mk 14.3-9; Lk 7.36-50; Zn 12.1-8)

6 Da -Zezu mia Betani *sɔlɔbhanyo 'Simɔɔɔ -budunwee, 7 'in 'ɲwɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ. ጋ ka -bhonyida kwɛɛ, *-lasiklo -zɔnɔ, -we 'ka -vale 'tɛa, we mɪ we 'wɔ. -Zezu mia lida, 'in ɔ yia wee -lasiklo ɔ 'wluo slɔ. 8 ጋ 'binanya 'yia we -yo, 'in wa yia 'cɛ 'pa, wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu ɔ nyumɔ 'sa sa wea? 9 A mneni yaa a 'ka wee -lasiklo -zɔnɔ pelɔ 'pa, 'in a 'ka we 'gwezi bobabhanya yoo 'nye.»

10 -Zezu yibhelia we 'ji nu, wa ka 'cɛ 'pa, 'in ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a sialɔ ɔ ɲwɔ nia? -We ɔ nɔa 'mɪ -yla lɛ, gbɔzɔnɔ -we. 11 Nu, bobabhanya -yo an 'sɔ mɪ 'yli weee nya. Nu, -amɪ mia, we 'ni 'yli weee nya in mɪ an glaa. 12 Na gbawlaa 'gbu ɔ yia wee -lasiklo na 'wluo slɔ. 13 In nɛɛ an -yla gbɔzɔnɔ saɛ: da wa yia -Lagɔgbɔ gba dudɔ weee -gɔ, -we ɲwɔ nɔ nɔa da lɛ, gbaa wa yia we, 'in ɔ lɛngbɔ 'ka nyumaa dli 'wɔ -tu.»

Zudasɪ 'yibha ɔ 'ka -Zezu wla (Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

14 Tɔɔn, -Zezuu 'binonya kugbua lɛ 'sɔ glaa nyumɛ yabhlo wa laa Zudasɪ Isikaliɔtɔ, mɔ mna -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -gbɛ, 15 'in ɔ nɛɛ: «'Lee, in -ka -Zezu wla ni, lɛɛ -lu a 'ka 'mɪ 'nyɛa?» 'In -maa yia ɔ tama gbɔ -bhlo 'ya kugbua 'nye. 16 We 'bhɔ wee 'yli 'wɔ, sa ɔ

'kaa nu ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhlia we 'yooo datale.

-Zezu -yo ɔ wlawlanyo lia

(Mk 14.12-21; Lk 22.7-14, 21-23; Zn 13.21-30)

17 Nu, Zuifub *floo 'nia gɔɔ -yo -kaa 'fetu 'yilu tianu nya, 'in ɔ 'binɔnya yia ɔ layibha: «Mɔ -in 'yubha -a mni -mɔ -yla 'Wozityilu 'feti -gu -lililu pia?»

18 -Zezu nee: «A mni -zoo nyume nu -gbe, * a gba ɔ -yla: (-Amiaa -Kanyo nee: «Na bhla ka nyini. -Na -gbe na yia 'Wozityilu 'feti -saa, in -yo na 'binɔnya 'so.» » 19 -We ɔ gbaa wa -yla, 'mu wa nya le, 'in wa yia wee 'feti -gu -lililu pi.

20 Jibhe zaa, 'in -Zezu -yo ɔ 'binɔnya yia ladi wa 'ka li. 21 Da wa mia lida, 'in ɔ nee: «In nee au -yla gbuzonu sa nu, au glaa, nyume yabhlo yia 'mi wlaa.»

22 'In we yia wa -yokpa, 'in wa yia ɔ layibhayibhe bhli -bhlo -bhlo: «Na -Kanyo, we 'ni -ami, we 'ni mu?»

23 ɔ nee: «-ɔ -yo 'mi 'so -ka 'floo 'ɲwa zapu lu, mɔ -wa. 24 Gbuzonu -wa: sa we mia celida -Lagosebhe 'wo ɔ daa, 'sa ɔɔ *Nyume 'Yu yia mnia. Ni, nyume -ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbonyuu mi -moo -nu nya. Wa 'ni yaa -moo gwali, we nanu 'yli.»

25 Zudasɔ -ɔ 'kaa -Zezu wla yia ɔ layibha: «Wlabi, we 'ni -ami, we 'ni mu?»

-Zezu nee: «-Mi gbaa de -mu!»

-Zezu -yo ɔ 'binɔnya lia

(Mk 14.22-26; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-26)

26 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wobhu. ɔ 'paa -Lago fuo, 'in ɔ yia we ladi. ɔ dilia we ɔ 'binɔnya 'wola, 'in ɔ nee: «A 'bhu we 'wo a 'ka we li, na ku -wa.»

27 -Muɔ 'bigu, 'in ɔ yia nu -kɔpu 'wobhu, ɔ 'paa -Lago fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nye, ɔ nee: «A 'de weee 'ma we. 28 Nu, mu -wa na 'pion -we yia jitea nyuma duuun 'gbu, 'in we 'ka -Lago -yo nyuma 'wosuslolu. 29 Nu, gbuzonu -wa, zhi na Dide -ka doɔɔ 'wlulapi, we zhi na maa nu lolu. We 'ni -muɔ, we 'ka -zeeɛn 'wobhu, in 'na 'ka nu 'ma.»

30 Wa bhlia -Lago -luɔ 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivusunyaa -gogo 'wlu mni.

-Zezu nee nu, Pieli yia ɔ gbu kpeli

(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)

31 Tɔɔn, -Zezu nee wa -yla: «Nu, -zeeɛn saboo 'debbie -gbolu, a 'de weee yia 'mi 'bi 'bhua. Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wɔe: «Bhlabhlee 'yliyozonyo na yia 'bhaa,

'in bhlabhle 'ka lamna.»

32 Nu, in -ka tli, in -ka 'woso lu, Galilee na yia au wolu mnia.»

33 'In Pieli nee ɔ -yla: «Nyuma weee -ka -mi 'bi 'bhu, -ami 'na 'ka we lenu.»

34 'In -Zezu yia we 'bigopalie: «In nee -mi -yla gbuzonu sae: -zeeɛn sabo mia, -na kpeli na gbu 'wola -zakpa ta, -zugba -koko 'ni -sls gbu.»

35 Pieli nee: «-Innya, we 'ni -muɔ, we -ka 'bha wa 'ka in -yo -mi 'so 'bha, in 'na 'ka -na gbu kpeli.»

'Sa -bhlokpade, wa 'de weee gbaa wee weli -bhlo.

-Zezu bhuhoea -Lago Getisemanee

(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

36 -Zezu -yo ɔ 'binɔnya 'so, 'in wa yia da wa laa Getisemanee mni. -Bha ɔ gbaa wa -ylae: «A -di da la, in 'ka mɔ mni, in 'ka -Lago bhuhoe.»

37 ɔ -yo Pieli -yo Zebedee 'yua 'so klaa, 'in wa yia mni. -Bha ɔ -gu yia, 'in 'pion yia ɔ dli 'wo slo. 38 'In ɔ nee wa -ylae: «Na dli sulo mi 'mi 'bhada, a -tu 'yliyogada, a -yo 'mi 'so.»

39 ɔ bea 'yu -se, 'in ɔ yia 'klv lagbli, 'in ɔ yia -Lago bhuhoe, ɔ nee: «Na Dide, -in -ka we 'yubha, -in vlali 'mi siasie 'kadu -muni gwe. Nu, we 'na -zeli na dumagbu -ni, we -ze -na dumagbu.»

40 'In ɔ yia ɔ 'binonyaa -gbe luyi, -zugba wa mi 'ytaa 'wɔ. ɔ nee Pieli -yla: «A 'ni mneni a 'ka 'yliyogada -tu 'eli -bhlo -kpaa, a -yo 'mi 'so?» 41 A -tu 'yliyogada, a bhuhoe -Lago, a yi laylagbu lu bhili. Nu, nyume dli 'yubha we 'ka -lu -zonu lenu, 'in ku 'ni we mneni.»

42 Tɔɔn, ɔ 'bhu 'yaa wa -yo lu, 'in ɔ yia -Lago bhuhoe. ɔ nee: «We -ka nu, 'yoo -putu 'ni -mi, siasia -yoo 'ni in 'ka bhli, -na dumagbu nu le.»

43 ɔ yia lu, -zugba wa mi 'ya 'ytaa 'wɔ, wa 'yli ka 'wɔwɔmanu 'gbu. 44 ɔ 'bhua wa -yo lu, 'in ɔ yia 'yu be, 'in ɔ tanu yia -Lago bhuhoe -zugba ɔ gbaa wee weli -bhlokpade.

45 'In ɔ yia ɔ 'binonyaa -gbe yi lu, 'in ɔ nee wa -ylae: «A mi 'ytaa 'wɔ -bhlokpade, nyapada a mia yi? Da wa 'kaa Nyume 'Yu wla gbonyuu -lenonya -yla, we bhla ka nyini. 46 A -so 'wɔ, -a 'ka mni! A -tali, nyume -ɔ 'kaa 'mi wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpa

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zn 18.3-21)

47 Da -Zezu mia gbadu, weli mi ɔ nyee, tɔɔn Zudasɔ yia yi. ɔ Zudasɔ mia, ɔ mi -Zezu 'binɔnya kugbua le 'so glaa. 'In ɔ -yo nyumaa -zlo yia yi, tugugble -yo su kibhe nya kwee. Nu, -Lagobɔbɔnyaa -cian -yo nyuma kpasɔ tiea wa. 48 -ɔ 'kaa ɔ wla, sa ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ ka wa -yla we gba. ɔ nee: «Nyume in -ka gbleli ni, mɔ -wa, a kpa ɔ.»

49 Tɔɔn, ɔ bea -Zezu -yo, ɔ nee: «*Wlabi ɔ fosasie nya, 'in ɔ yia ɔ gbleli.

50 -Zezu nee ɔ -ylae: «'Tale, -we -in yia lenu, -in nu we le sluu.»

-Bha tɔɔba bea -Zezu -yo, 'in wa yia ɔ kpa. 51 Nu, ɔ 'binonyaa 'yabhlo -saa tugugble

* 26:18 A zeli Mk 14.13-15

tukpa 'wɔ, 'in ɔ yia we -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv zɔlɔbhɔnɔnyɔ 'pa, 'in we yia ɔ yukwli 'wlu -di. ⁵² Tɔɔn, -Zezu nɛɛ: «Fa -na -gblɛ we 'bɔgɔ. Nii, ɔ -ka tɔgɔgblɛ 'wɔbhɔ, tɔgɔgblɛ 'yli ɔ mɔnɔna. ⁵³ -In yibheli we 'ji nii, 'in mneni in 'ka na Dide bhuhɔe, -bha -bhlokpade, ɔ 'ka 'mɔ 'anzɔnyaa -zakpa kɔgbua lɛ 'sɔ yoo 'pa, we 'ka gɔ. ⁵⁴ We -ka 'sa -mɔ ni, sa -we mia celida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ 'ka gbɔzɔnɔ -zɛa? Nii, we nɛɛ 'sa we yia 'plia.»

⁵⁵ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Wiɛnyɔ in -mia, 'in a yia 'mɔ kpaa yi tɔgɔgblɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? -Innya! 'Yi weee nya, in mɔ ladida -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ gbɔ -sloluda, 'in a 'nɔ 'mɔ kpa. ⁵⁶ Nii, 'sa we 'dɛ weee 'plia sa, 'in -Lagɔgbɔv -falɔpanyaa weli -we mia celida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.» Tɔɔn, 'in ɔ 'bɔnɔnyaa yia -bha ɔ ti -gwagwie nya.

-Zezu wa kwaa gbɔwɔbhunya 'yu
(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Wa kpaa ɔ, 'in wa yia ɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv, ɔ wa laa Kaifɔv -gbe kwa. Da -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwe-sanya klaa, wa -yɔ nyuma kpasɔ gbelia 'wlu. ⁵⁸ Pielɔ mɔ -Zezu 'bɔ, ɔ 'nɔ ɔ -yɔ cɔpa, 'in ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv -budɔnyɛɛ plali, ɔ 'ka -bha 'yi.

⁵⁹ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɔbhunya weee titalia yoyogɔ la -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ gbɔ 'wɔlɔladɔ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'nɔ gbɔ yabhlogbɔɔ 'yi. ⁶⁰ Nyuma -wa yia -Zezu yɔ -gɔ la zɔlɔba, -maa -zu 'wɔ. Nii, nyumɛ ɔ 'kaa weli gba -we -yɔ wa 'kaa -Zezu 'bha, -mɔɔ 'nɔ -mɔ. -Sɛɛn, nyuma 'sɔ -sɔa 'wɔ wa nyidi, ⁶¹ 'in -maa nɛɛ: «-ɔ mia da ni, ɔ nɛɛ nii, ɔ mneni ɔ 'ka -Lagɔbudu 'kadɔv labhli, 'in ɔ 'ka we 'sɔbha 'yi ta zɔ.»

⁶² -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Nyuma ni ka -mɔ gbɔ 'wɔlɔladɔ, -in 'nɔ mneni -in 'ka gbɔ -gɔ -saa?»

⁶³ -Zezu yia nyɛ -muda -tu. 'In -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In bi 'mɔ -yla, 'yliyɔga -Lagɔɔ 'nyɔ nya: 'lee, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, -Lagɔɔ 'Yu -in -mia yi?»

⁶⁴ -Zezu nɛɛ: «'Mɔ -in gbaa de! In nɛɛ 'ya aɔn -yla ni, Nyumɛ Yu yia 'tite -ka -Lagɔɔ lilisɔlɔ ladia. 'Yia a yia ɔ, yalɔpɔpa -gɔ -zugba ɔ -yɔ we kwli.»

⁶⁵ Tɔɔn, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv yia ɔ 'naa yla 'cɛ nya, 'in ɔ nɛɛ: «ɔ ka -Lagɔ vɛli, a 'dɛ weee ka we 'nɔ. -A 'nɔ -sɛɛn gbɔdayinyɔɔ gbɔ -ka. ⁶⁶ 'In amia, a nɛɛ lea?»

Wa nɛɛ: «ɔ -yɔgbɔ -wa, wa 'bha ɔ.»

⁶⁷ Tɔɔn, wa yia ɔ -dle klɔɔ slu, 'in wa yia ɔ -kwli 'pa, -zugba tɔlɔba sɔbhaa ɔ 'kpa yukwli, ⁶⁸ 'in wa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ 'pa -mɔ -lua? -In gba ɔ 'nyɔ!»

Pielɔ kpɛlia -Zezuu gbɔ
(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Nii, Pielɔ -di -bha la, 'pipeɛ -budɔnyɛɛ, 'in -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv zɔlɔbhɔnɔnyɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔ, -in -yɔ Galileyu -Zezu 'sɔ mɔ ya.»

⁷⁰ 'In ɔ yia nyuma weee 'yibadi kpɛli, ɔ nɛɛ: «-We a mia gbadɔ, 'in 'nɔ we -yi!»

⁷¹ ɔ mɔna 'suoo klolo -yɔ, 'in zɔlɔbhɔnɔnyɔ yabhlo yia ɔ 'yi, 'in -mɔɔ nɛɛ nyuma mia -bha -yla: «-ɔ mia de ni, ɔ -yɔ Nazalɛtyu -Zezu 'sɔ mɔ.»

⁷² 'In Pielɔ yia we kpɛli -tapa, ɔ nɛɛ bibie nyaɛ: «In 'nɔ nyumɛ ni -yi!»

⁷³ -Bha bea -sɛ, -wa mia -bha, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nii, gbɔzɔnɔ -wa, -in mɔ wa glaa. -Na gbagbaweli -gɔ -a yibhelia we 'ji.»

⁷⁴ Tɔɔn, Pielɔ yia bi, ɔ nɛɛ: «In 'nɔ ɔ -nyumɛ ni -yi! In -ka yɔ 'tɔbhɔ, -Lagɔ 'pa 'mɔ -kaslɔ 'wɔ!»

-Bha -bhlokpade -kɔkɔ gboa. ⁷⁵ 'In Pielɔ dli yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla -gɔ -bho: «Nii, -na kpɛli na gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɔ -slɔ gbɔ.»

Pielɔ 'tlaa, 'in ɔ yia nyazɔwie wida -tu kpokpo.

27

-Zezu wa kwaa Pilati 'yu
(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Zn 12.28-32)

¹ Zɔlkpɛ -papa, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɔ weee yia weli bhli, wa 'ka -Zezu 'bha. ² Wa gbɔan ɔ, *Wɔmɔv -nyumɛ -ɔ pilia Zudee -dɔdɔ 'wlu la, wa laa Pilati, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbe kwa. 'In wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nye.

Zudasɔ thia
(Lugb 1.18-19)

³ Zudasɔ, ɔ wlaa -Zezu, ɔ 'yia nii, wa ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ wa 'ka ɔ 'bha, 'in ɔ dli yia ɔ zukpa -sa. 'In wee tama gbɔ -bhlo 'ya kɔgbua mia, ɔ yia we -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɔ yoo 'nye lɔ. ⁴ ɔ nɛɛ: «Nyumɛ ɔ 'nia gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ji -yi, in ka ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu in nua lɛ.»

Wa nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔv 'nɔ -amɔaa gbɔ. -Na 'dɛɛ gbɔ mɔ.»

⁵ Zudasɔ vitelia wee 'gwezi -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔv zɔ, ɔ mɔna, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ bɔzi. ⁶ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'bhua wee 'gwezi la, 'in wa nɛɛ: «Wee 'gwezi mia da ni, nyumɛ 'pɔɔn 'gwezi -wa, nii, -a 'nɔ mneni -a 'ka we -Lagɔbuduu 'kadɔv 'kesu 'wɔzɔ.»

⁷ Wa bhlia weli, 'in wa yia wee 'gwezi labhu, 'in wa yia we nya nyidabhlanɔɔ kpaa zɔ, we 'ka 'lakpanyaa 'bhlluluda -zɛ.

⁸ We 'dɛɛ 'gbɔv wa laa -zɛɛn yli nya we «nyumɛ 'pɔɔn kpaa». ⁹ Nii, -we -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ Zelemi gbaa, mɔ nua lɛ.

«Nii, tama gbɔ -bhlo 'ya kɔgbua, mɔ -wa -vale -we -gɔ *Izɛɛli -ylaasli bhlia weli, wa 'ka ɔ 'wɔzɔlɔ.»

10 'Mo wa 'bhua 'wɔ,
 'in wa yia we nyidabhlanyɔɔ kpaɔ
 'wɔzɔɔ.
 Sa na -Kanyɔ tiea 'mi,
 'sa wa nɔa we lɛ.»

Pilati 'bhua -Zezuu -yɔgbɔ 'wɔ
(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Zn 18.33-38)

11 Wa 'yilghelia -Zezu Pilati 'yu, 'in -mɔɔ nɛɛ
 ɔ -yia: «'Lee, Zuifɔv 'wlulapilinyɔ -in -mia yi?»
 'In -Zezu nɛɛ ɔ -yia: «'Mɔ -in gbɔaa dɛ.»

12 -Mɔv 'bigv, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ
 Zuifɔv nyima kpasɔ dila ɔ gbɔ 'wlu la, ɔ 'ni
 gbɔ -gv -sa. 13 Tɔɔn, Pilati nɛɛ ɔ -yia: «-We
 weee wa gbɔaa dɛ -na da ni, -'in 'nɔ wee?»

14 -Zezu 'nɔ we 'yabhlogbɔɔ 'bigɔpalɔ, 'in we
 yia Pilati ŋwegaga -subhali.

Pilati nɛɛ nu, wa 'bha -Zezu
(Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Zn 18.39-19.16)

15 Nu, Zuifɔv *'Wɔzitylu 'feti -ka nyini nɔ, ɔ
 nyumaa -zlo 'yibhaa, 'mɔ Wlɔmɔ -dɔdɔv 'wlu-
 lapilinyɔ saa -kasɔ 'wɔ. 16 We bhla, nyumɛ
 ɔ nyuma weee -yia, wa laa -Zezu -Balabasi,
 mɔ mia -kasɔ 'wɔ. 17 Da nyuma duun gbɔelia
 'wlu Pilati -gbe, 'in ɔ yia wa layibhae: «'Nyɔɔ
 a 'yibha in 'tide 'yia? -Zezu -Balabasi yaayu,
 -Zezu wa laa -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ?»

18 Nu, Pilati 'dɛ -yi we 'ji nu, zenyidli nya
 wa wlaa ɔɔ -Zezu. 19 Pilati -dia la, ɔ mi
 gbɔwɔbhuda, 'in ɔ 'ŋwɔɔ yia ɔ wɛli yoo 'pa:
 «-In 'na plali nyumɛ mia nu gbɔ 'wɔ -ni. ɔ 'ni
 gbɔnyuu lɛnɔ. Nu, -zɛɛn sabɔ mia, -mɔ 'yilaa
 'wɔ, in ka ɔ 'gbɔ -zila 'yɔ.»

20 *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyuma kpasɔ
 sumania nyumaa -zlo -yɔla, wa 'ka gba nu, ɔ
 'tide -Balabasi 'yi, 'in ɔ 'ka -Zezu 'bha. 21 ɔɔ
 dɔdɔv 'wlulapilinyɔ nɛɛ wa -yia: «'Nu, nyumɛ
 yabhlo na yia 'yitidea. 'Lee, wa 'dɛsɔbhie
 glaa, nyɔɔ in 'ka 'yitidea?»

Wa nɛɛ: «-Balabasi!»

22 Pilati nɛɛ: «We -ka 'sa -mi, -Zezu wa laa
 -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, 'lee, lɛɛ -lu in 'ka ɔ nɔnɔa?»
 'In wa nɛɛ: «Kulɔ ɔ *su -gv la!»

23 Pilati nɛɛ: «Gbɔnyuu -mɔmɔ ɔ nu lɛa?»

'In wa yia 'wɔkpɔ 'tite: «Kulɔ ɔ su -gv la!»

24 Da Pilati 'yia nu, -we ɔ mia lɛnɔda we
 bhe, 'in 'gbe mia gbughloluda bhahba, ɔ
 'bhua 'nyu 'wɔ, ɔ budɔa kwɛ nyuma weee
 'yibadi, 'in ɔ nɛɛ: «'Nyumɛ nu titliee 'gba 'nɔ 'mi
 'wlu -mi. Amiaa 'dɛɛ gbɔ -wa!»

25 Wa 'dɛ weee nɛɛ: «ɔ thlie mia, -amiaa
 -yɔ -amiaa 'yilaasli 'wlu -gv -wa!»

26 Tɔɔn, 'in Pilati yia -Balabasi -kasɔ 'wɔsa.
 'In ɔ nɛɛ 'slɔja -yia nu, wa sɛli -Zezu, 'in wa 'ka
 ɔ su -gv lakolɔ.

'Slɔja nyana -Zezu
(Mk 15.16-20; Zn 19.2-3)

27 Pilati 'slɔja kwaa -Zezu dɔdɔv 'wlu-
 lapilinyɔɔ -buduŋwɛɛ. 'Slɔja weee bibea ɔ,
 28 'in wa yia ɔ -bana 'wɔsa, 'in wa yia ɔ 'naa
 zalɔ 'wɔpla. 29 Tɔɔn, wa maa 'wia -kloo, 'in

wa yia we ɔ 'wluo -pla, 'in wa yia gblee ɔ lilisɔ
 'wɔ zɔ. Wa 'sibhlia 'kukulɔ ɔ 'yu, 'in wa yia ɔ
 nyani. 'In wa nɛɛ: «Zuifɔv 'wlulapilinyɔ, -na
 fɔv!»

30 'In wa yia ɔ -dlɛ -gv slu. Wa 'bhua gblee
 'wɔ, 'in wa yia we ɔ 'wluo 'pa. 31 Da wa bhua
 ɔ nyani, 'in wa yia ɔ 'naa zalɔ 'wɔsa, 'in wa
 yia ɔ 'dɛɛ -bana ɔ 'wɔpla, 'in wa -yɔ ɔ yia mi
 wa 'ka ɔ su -gv lakolɔ.

-Zezu wa kulba su -gv la
(Mk 15.21-35; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

32 Da wa 'tlaa 'gbe, 'in wa -yɔ Silɛnyu
 'Simɔɔ yia gbɛli. 'Slɔja nɛɛ ɔ -yia -gla nya nu,
 ɔ 'bhu -Zezuu su 'wɔ. 33 'In wa yia da yabhlo
 wa laa zuifɔwɛli 'wɔ Gɔlɔgɔta nyini, we ji -wa
 nu, 'wluu 'kwaa da. 34 -Bha 'slɔja 'nyɛa -Zezu
 nɔ -we lɔ wa palɔ kalɔ -nyakpɔ. -Zezu 'yia
 we 'ŋwɛ, ɔ 'nɔ we 'ma. 35 Wa yia ɔ su -gv lakolɔ,
 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yɔ -bhlo -
 bhlo ɔ -bananya glaa 'gbɔ. 36 Tɔɔn, wa yia
 -bha ladi, wa 'ka ɔ 'yiliyɔzɔ.

37 -We ka 'gbɔ wa yia ɔ 'bha, wa ka we cɛli,
 'in wa yia we ɔ 'wlubita lakolɔ:

-ɔ MIA DA

ZUIFUVU 'WLULAPILINYɔ -ZEU -WA

38 Wa ka 'ya 'wienya 'sɔ su -gv lakolɔ ɔ kwɛsi.
 'Yabhlo mi ɔ lilisɔlɔ, 'in -gvɔɔ mia ɔ kɔpɛsɔlɔ.

39 -Wa plia -bha, 'wlu wa bitea, 'in wa velia
 ɔ, 40 wa nɛɛ: «-Mi, -mi gbɔaa -in 'ka -Lagɔbudu
 'kadɔ -wɔ, 'in -in 'ka we 'sobha 'yɔ ta 'wɔ ni,
 -sa -na 'dɛ gbɔ 'wɔ. Nu, -in -ka -Lagɔɔ 'Yu nya
 -mi, -in 'bhu su -gv -in 'ka lasibhli.»

41 'Sa -bhlokpade, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian
 klaa, -Lagɔɔ titee gwɛsanya klaa, we -yɔ
 Zuifɔv nyuma kpasɔ nyania ɔ, wa nɛɛ: «ɔ ka
 nyima tɔlɔa pue, 42 ɔ 'ni -slɛɛn mneni ɔ 'ka ɔ
 'dɛ pue. *Izlaeli 'Wlulapilinyɔ ɔ -mia yi? We
 -ka 'sa -mi, ɔ 'bhu su -gv ɔ 'ka lasibhli, 'in -a 'ka
 ɔ dli -gv zɔ. 43 'In ɔ nɛɛ: «In mi -Lagɔɔ 'Yu nya.»
 Nu, -dɛ -Lagɔ yi ŋwɔnɔ, ɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa, -bha
 -a yia 'yia.»

44 'Sa -bhlokpade, 'wienya, -wa wa kulba su
 -gv la ɔ kwɛsi, -maa velia ɔ.

-Zezuu thɔa
(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

45 'Ylɔ 'ka -glɔnyidi nyinia yi, nikpise kpaɔ
 dɔdɔ weee -gv, we li 'lɛli ta. 46 We bhialda
 -Zezu 'kpa 'wɔ 'titeɛ, ɔ nɛɛ: «Eli, Eli, lama
 sabakatani?» -Mɔv ji -wa nu: na -Lagɔ, na -
 Lagɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -in yi 'mi 'bɔ 'bhɔa?»

47 Nyuma tɔlɔa -wa mia -bha, -wa 'nɔa we,
 wa nɛɛ: «ɔ mi Elii lada!»

48 Wa 'yabhlo 'bhua -fuu 'wɔ -gwagwɛ
 nya, ɔ faa we kalɔ nɔ lɔ, 'in ɔ yia we gblee
 'yɔliya 'wɔ zɔ, 'in ɔ yia we ɔ ŋwɛ -yɔdɔ ɔ 'ka 'ma.

49 Nu, wa tɔlɔa nɛɛ: «-In wɔ -slɔ. -De Elii yi
 yi -mɔɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa, -a 'ka -bha 'yɔ!»

50 -Zezu yia 'wɔkpɔ lɔ 'titeɛ, 'in ɔ yia tlɔ. 51 -
 Bha -bhlokpade, 'naa buzia -Lagɔbudu 'kadɔ
 zɔ bhliia 'wɔylaylie we nyidi -mɔ yali tklu, 'in
 we yia zɔ nyini. Dɔdɔ yia zuklu, 'in tukpanya

yia 'woyla. ⁵² Gbawla yia nwe -kali, 'in - Lagonyuma tolba -wa tlia, 'in wa yia tltlnya glaa 'woso. ⁵³ 'In wa yia wa gbawla 'wotla. Da -Zelu -saa tltlnya glaa 'wu, wa mnia -Zeluzalem, 'in nyima duun yia wa 'yi.

⁵⁴ *Wlomo -sloja glyu gbuu 'yugalnyo -yo o 'sloja, -wa mia -Zezu 'yliyozoda, wa 'yia dudu zukluda we -yo -lu weee -we 'pia, 'in wa yia nyanoo nu, wa nee: «-Lagoo 'Yu o -mia 'piem!»

⁵⁵ 'Nywu -duun mia -bha, -wa kwaa -Zezu yoo Galilee, 'in -wa pia o -yla, wa 'yligbe -mo 'pi, -zugba wa yla. ⁵⁶ Wa glaa, Magidala -nywaa Malii klaa, *'Zake -yo *-'Zezefu 'nyaa Malii klaa, we -yo Zebedee 'yuaa 'nyaa mi -bha.

*Alimateyu *-'Zezefu faa -Zezu gbawla 'wu (Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)*

⁵⁷ Jibhe mia zoda, 'in Alimategbe 'wuu 'nyumnyoo yabhlo wa laa *-'Zezefu, 'in -moo yia yi. Nu, -moo mi -Zezuu 'binonyo nya. ⁵⁸ O mnia Pilatu -gbe, 'in o yia -moo -Zezu 'kwie -zlali. Toon, Pilatu yia o 'yoo 'nye o -yo we 'ka mni. ⁵⁹ O 'bhua -Zezuu 'kwie 'wu, 'in o yia we 'naa lolu -yo zu. ⁶⁰ 'Bhuka -we wa 'bhlua tokpa 'wu o 'dee -yla, we nukple o faa wee 'kwie. We 'bigu, o glipea tokpa -boklo 'kadu, o klaa gbawla nwe, 'in o yia mni. ⁶¹ Magidala -nywaa Malii -yo Malii -putu -di -bha gbawla 'yu la.

'Sloja -kva -Zezuu gbawla nwe

⁶² Zli -ka zli, mu -wa *Nyapeyli. - Lagobubonyaa -cian -yo Faliznyuma yia Pilatu -gbe mni. ⁶³ Wa nee: «-Amiaa -kanyo, -we oo yokanyo ni gbaa, -zugba o -ga 'yliyoo, -amiaa di ka we -gu lasibhli. O nee: <'Yli 'so, we tanu nya, na yia tltlnya glaa 'wusaa.> ⁶⁴ We 'dee 'gbu, -na zukpa -wa, tie -na 'sloja, wa 'ka o gbawla nyeku tiklu 'yli ta. Wa -ka 'sa nu, o 'binonya 'ni mnene wa 'ka o 'kwie yli, 'in wa 'ka gba nu, o ka tltlnya glaa 'woso. We 'ni -moo, yo -moom wa yia tubhoa, we -nyu 'yli we -zi tianu.»

⁶⁵ Pilatu nee: «'Sloja ni, sa a -ka we nyekokoe mnene, a mni a 'ka 'sa we nyeku.»

⁶⁶ Toon, wa yia mni wa 'ka gbawla nyeku. Tokpa -we mia we nyee, 'in wa yia we -yo 'pa, 'in wa yia -bha 'sloja 'ylibeli, wa ka we 'yliyoo.

28

-Zezu -saa tltlnya glaa 'wu (Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

¹ Nyapeyli 'pia, dimasu zlokpe -papa, Magidala -nywaa Malii -yo Malii -putu yia gbawla -gu mni. ² Toon, 'in dudu yia zuklu sa -gligli. -We ka gbu -wa, Jejitapee 'anzi 'bhua yali, mu 'sibhlia la, we glipea tokpa -boklo 'kadu, 'in we yia we gbawla nyee -sa, 'in we yia we -gu ladi. ³ Sa 'nyu 'kaa 'yika 'pa, 'sa we 'klu mia, 'in we 'wu -bana lia 'paun 'paun.

⁴ Waa 'sloja nua nyanoo, -zugba wa tela, 'in wa yia bhli tltlnya 'bhisa.

⁵ Nu, 'anzi nee 'nywu -yla: «A 'na nono nyanoo -ni. In -yi we 'ji nu, -Zezu o wa kulba *su -gu la, o da a mia -talida. ⁶ O 'ni -seli -mi. Sa o gbaa, o ka tltlnya glaa 'woso, o -ga 'yliyoo. A yi, da o pia zlume la, a 'ka -bha 'yi. ⁷ A mni -gwagwie nya, a 'tulo o 'binonya nu, o ka tltlnya glaa 'woso, o ka aun 'yugal Galilee. -Mo a yia o 'yia. Nu, 'mu in gbaa de aun -yla.»

⁸ Wa 'bhua gbawla -yo sli, wa mi nyanoo nuda, -zugba 'mna 'kadu mi wa dli 'wu. 'In wa yia mni -gwagwie nya, wa 'ka -Zezuu 'binonya 'di -sali. ⁹ Toon, 'in -Zezu yia wa yoo yi, o nee wa -yla: «Ka 'yuo 'pa!» Wa bea o -yo, 'in wa yia o bh lakpa, 'in wa yia o 'ylimani. ¹⁰ 'In o nee wa -ylae: «A 'na nono nyanoo -ni, a mni, a gba na bhelia -yla wa mni Galilee, -mo wa yia 'mi 'yia.»

'Di 'sloja -saa (Mt 27.62-66)

¹¹ Da waa 'nywu mia -sli 'yloogblo, 'sloja -wa -kva gbawla nwe, 'in wa tolba yia 'gbe nukple lomni. -We weee 'pia, 'mu wa gbaa -Lagobubonyaa -cian -yla. ¹² -Maa -yo nyuma kpasu gbelia 'wlu, 'in wa yia weli -bhlo bhli. Wa 'nyea 'sloja 'gwезii -zlo, ¹³ 'in wa nee: «-We a 'kaa gba ni, mu ni da: <Nu, sabo, da -a mia 'ylaa 'wu, 'in o 'binonya yia yi, 'in wa yia o 'kwie yli.> ¹⁴ Nu, oo dudu 'wlu lapinyo -ka we 'nu, -we -a 'kaa gba, -a -yi we. Gbu 'na 'ka aun yli.»

¹⁵ 'Sloja -yo wa 'gwезi mnia, -we wa gbaa wa -yla, mu wa nua le. Wee 'di wa zaa 'sloja, 'in we yia lamneni Zuifoo -gbe. -Zeen yli nya, wa mi -sli we gbada.

-Zezu -slolua o 'de o 'binonya 'klu (Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)

¹⁶ O 'binonya kugbua le -bhlo mnia Galilee, -gogo -we -Zezu -slolua wa 'klu, 'mu wa -gblaa. ¹⁷ Wa 'yia -Zezu -yo, 'in wa yia o 'nyu -mnu. Nu, wa tolba lba dli. ¹⁸ -Zezu bea wa -yo, 'in o nee: «-Lago ka 'mi 'tite weee 'nye yali -yo dudu -gu. ¹⁹ A mni laga -dudu weee -gu, a -zeli -mo -nyuma na 'binonya. A batizee wa 'nyu nya, Dide klaa, 'Yu klaa, we -yo Zuzu 'Pupa, wa 'nyu nya. ²⁰ Tite weee in 'nyea aun, a -slolu wa we 'nonwезooze. A yibheli we 'ji nu, in -yo aun 'so mi 'yli weee nya, 'in dudu 'kaa labho.»

Maliku 'sebhē Sa Maliki gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbu

Nu, nyima -wa cēlia -Zezuu -gugbu, Maliku -wa wa tianu. Ɔmɔ klaa, *Pɔlv klaa, we -yɔ Ba-nabasi, ma nɔa lubho dabudu. Wa ka Maliku -gugbu celi -Zezuu tietienyaa lenugbonyaa 'sebhē 'wɔ. Ɔ 'sebhē 'wɔ, ɔ 'yibha ɔ 'ka tia -Lagonyima -Zezu -slolu, 'in -we ka 'gbu we mi yaa nu, -Zezu tli tɛn, ɔ 'ka we 'ji wa -yla gba.

*-We 'kaa lenu, 'mv 'Zan *-Batisi gbaa*

1 -Lagɔgbu -we gbaa -Lagɔ 'Yu -Zezu *Klisu gbu, we gwedida ni. 2 *-Lagɔgbu -falpanyɔ *Ezaii celia ɔ 'sebhē 'wɔe:

«Nu, -Lagɔ nɛɛ:

«-Mi 'yu na paa na *tietienyɔ yoo ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.»

3 Nyime yabhlo 'kpi'a 'wɔ -mɔ da beblɛɛ, ɔ nɛɛ:

«Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyɔɔ 'yloogblu -yɔ.

A nu 'yoo tiklu ɔ 'yu.»

4 'Sa wa 'yia *Zaan -yɔ -mɔ da beblɛɛ, -zugba ɔ batizee nyuma 'nyu nya, ɔ kpi 'wɔ nu, «A 'bhiti dli, a yi in 'ka an batizee, 'in -Lagɔ 'ka amaa gbunyii 'wɔt.»

5 Zudee -dudu -gu -nyima weee -yɔ *-Zeluzalem -nyima weee yia Zaaan -gbe. Gbonyuu, -we wa nɔa lɛ, 'mɔ wa gbaa -zejila 'wɔ, 'in ɔ batizea wa, Zudeɛn nyu lu.

6 Nu, ɔ Zaan mia, ɔ 'wɔ -bana mi *-nyɔmɛɛ nyani nya, 'in ɔ -cesli mia numɛɛ ku nya. Luɔ 'kpi -yɔ -gangan ɔ lia. 7 Ɔ 'kpi'a 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Nyime -ɔ yia 'mi 'bɔ yia, ɔ 'tite -zi na -nu. In 'ni we 'klu -ka in 'ka 'wɔkwli, 'in in 'ka ɔ -sawklaa 'llukpe -blo. 8 'Nyuu nya -amɔ na batizea an. Mɔ yia an batizea -Lagɔ Zuzu 'Pɔpa nya.»

*Zaan batizea -Zezu
(Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)*

9 -Bha -bhlokpade -Zezu 'bhua Nazaleti Galilee -dudu -gu, 'in Zaan yia ɔ batizee Zudeɛn nyu lu. 10 -Zezu 'tlaa 'nyu lu, tɔn, ɔ yia -Lagɔ 'gbe -yɔyɔ nwe -kalia. 'In -Lagɔ Zuzu -ɔ 'wɔba -kpaku, -mɔ yia -Zezu -gu lasibhli. 'In wa yia weli yabhlo 'bhua -Lagɔ -gbe 'nɔ, we nɛɛ: 11 «Na 'Yu -in -mia, in -kali -na zɛ. -Mi in 'nyɛa na dli weee yoo.»

12 Tɔn, -Lagɔ Zuzu yia -Zezu da beblɛɛ 'sulu. 13 Ɔ li -mɔ 'yli glu 'sɔ, 'in *-Saatan yia ɔ layla, -zugba -Zezu mi -mɔ -fliinuma glaa, 'in 'anzunya yia ɔ 'wɔsa.

*-Zezu laa zibhibhanya -mɔva
(Mt 4.12; Lk 4.14-15, 5.1-11)*

14 Wa ka Zaan -kaslu 'wɔpa 'bhie, -Zezu yia Galilee -dudu -gu mni. Ɔ nyina -mɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbu gbagbie bhli. 15 Ɔ nɛɛ: «'Yli -we -Lagɔ -saa -bha, we ka nyini. *-Lagɔ nyumaa 'wɔlupli bhla ka cɔpa. A 'bhiti amaa dli. A zu -Lagɔgbu dli -gu.»

16 -Zezu mi Galilenyu kwesi 'plida, 'in ɔ yia 'Simɔ -yɔ ɔ bheli Andlee 'yi. Wa mi -bha wa 'sowli 'nyu lu vitelida. Nu, zibhibhanya wa -mia. 17 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A yi 'mi 'bɔ, sa a kpaa zibhi, in 'ka 'sa an nyumaa 'yiliblanɔnya -zeli, 'in a 'ka wa 'mi 'bila.» 18 Tɔn, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bɔ mni.

19 Ɔ bea 'yu -sɛ, 'in ɔ yia Zebedee -yɔ ɔ 'yua *'Zake -yɔ *Zaan -yɔyɔ, -zugba wa mi wa 'sowli mnazida, -mɔ 'glu 'wɔ. 20 Ɔ laa wa, 'in wa yia -bha wa dide -yɔ ɔ lubhonɔnya ti, -mɔ 'glu 'wɔ, 'in wa yia ɔ 'bɔ mni.

*-Zezu vua zuzu 'nyuu
(Lk 4.31-37)*

21 -Zezu -yɔ ɔ *'binɔnya mnia Kapenaumu *Nyapeyli nya, 'in ɔ yia wa gbu -slolu *-Lagɔbudu zɔ. 22 Ɔ gbagba weli ka wa nwegaga -sobhali. Nu, ɔ 'ni wa gbu -slolu -Lagɔ titee gwasanya 'bhisa, se -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbu. 23 Tɔn, nyime yabhlo, zuzu 'nyuu kpaa, 'mɔ wa 'yia -yɔ -mɔ -budu zɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpi. 24 Ɔ nɛɛ: «-Mi, Nazaletiyu -Zezu, -naa lɛ -gbu pili na gbu 'wɔla? -Amiaa lasasiee 'gbu -in yia yi yi? In -yi -mi nwee nwee: -Lagɔ -Mowlonyɔ ɔ tiea, 'mɔ -in -mia.»

25 -Zezu yia we, we nwee labhali -gla nya: «'Mu nwe! 'Bhu ɔ 'wɔ.»

26 Tɔn, 'in we yia ɔ lazuklu 'titeɛ, 'in we yia ɔ 'wɔtla 'wɔkpukpie nya. 27 Nwegaga yia wa 'dɛ weee sobha, 'in wa yia la 'yibhali yibhale: «Aya! Lɛɛ gbu ni daa? Weli -lolu ɔ slolua nyuma 'tite nya. Nu, ɔ pili zuzu 'nyii 'wlu la, 'in we zɔa ɔ 'nɔnwe.»

28 -Bha -bhlokpade ɔ 'nmi mnenia Galilee -dudu -gu la.

*-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo
(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)*

29 Wa 'tlaa tɔn, ɔmɔ klaa, 'Zake klaa, we -yɔ Zaan, wa yia Andlee -yɔ 'Simɔɔ -budunweɛ mni. 30 Wa 'kaa -mɔ nyini, -zugba 'Simɔɔ 'nɔnɔɔ 'nyaa mi lapida. Ɔ ku -su. Wa yia we -Zezu -yla gba slɔ. 31 Ɔ bea ɔ kwesi, 'in ɔ yia ɔ sɔ -yɔ ɔ 'wɔbhulu, 'in ɔ kusulo yia ɔ -gu 'bhu. 'Bhie, ɔ yia wa -yla pipie bhli.

32 Jibheza, da 'ylo bhli, 'in wa yia guzɔnya -yɔ nyuma -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ -Zezuu -gbe -la. 33 'In, -zɔ -nyima weee yia -bha wee -budunwee 'wɔgbeli. 34 Ɔ yia nyuma, -wa kaa guu 'yli -bhlo -bhlo -yɔ jipe, 'in ɔ yia zuzu 'nyii duun vu. Nu, -ɔ -ɔ -mia, zuzu 'nyii -yi we, we 'dɛɛ 'gbu ɔ 'ni nɔnɔ we 'ka gba.

*-Zezu 'plha Galiledudu weee -gu
(Lk 4.42-44)*

35 Zlgu -papa, 'in -Zezu yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia -flii mni. -Mɔ ɔ bhuhhoea -Lagɔ. 36 'Bhie, 'Simɔ -yɔ ɔ -lima yia ɔ 'yiliblanɔnya mni. 37 Wa 'yia ɔ, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nu, nyuma weee mi -mi -yɔ layibhada.»

38 Ɔ nee wa -yla: «-A mni 'ya da -putu, kwesi -gbenya 'wu, in 'ka -meme -Lagɔgbu gba. Nu, we 'gbu in yia yi.»

39 Ɔ yia Galilee -dɔdu weee -gu 'plili, -zugba ɔ gba -Lagɔgbu -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ vu zuzu 'nyii.

*-Zezu jipea *sɔlibhanyɔ
(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)*

40 -Bha *sɔlibhanyɔ -bhlo bea ɔ 'yu, 'in -mɔɔ yia 'kukolu 'sibhli. -Mɔɔ nee: «-Na zukpa -wa. We -ka -mi dɔdu nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

41 -Zezu 'yilia ɔ nyazi, 'in ɔ yia ɔ kwɛzi, 'in ɔ nee: «We nani 'mi dɔdu we 'ka -mi -yɔ 'bhu.»
42 Tɔn, 'in we yia ɔ -yɔ 'bhu, 'in ɔ yia 'pu. 43 -Bha ɔ gbaa ɔ -yla 'klu' cɔci nyae: 44 «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyume yabhlogbɔɔ -ni. Mni -na 'de *Lagɔbɔbɔnyɔ 'kluslolu. 'In, -we *Moizi gbaa nyume ɔ -ka 'pu ɔ 'nye -Lagɔ, -in wla we, wa 'ka we 'jiyibheli nu, *sɔli ka -mi ku 'wu 'bhu.»

45 Ɔ nyume mnia, 'in ɔ yia we gba nyuma weee -yla. We 'dee 'gbu -Zezu 'ni 'masɛɛn mneni ɔ 'ka 'gbe nukplɛ pla. -Mɔ ɔ -dila -flii la, -zugba wa bhu da weee, wa yi ɔ -gbe.

2

*-Zezu jipea zɔlaslonyɔ
(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)*

1 'Yi 'sɔɛ 'plia, 'in -Zezu yia Kapenaumu lo yi. Wa ka 'nu nu, ɔ mi -budu zɔ. 2 Nyuma duun yia -mɔ gbeli. Wa -zu 'wo -bhaa 'gbu, tɔlva 'ni mneni wa 'ka 'yiligbeda 'yi -bha -budunwee. 'In, -zugba ɔ gbaa wa -yla -Lagɔweh. 3 'In nyuma -yɔ zɔlaslonyɔ yia yi. Ɔ mi nyuma -mnuɔ kwɛɛ 'sowli 'wu. 4 Nyuma -zu 'wuu 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ -Zezu 'kluslolu. We 'dee 'gbu wa -ghlaa -budu 'wlu, wa 'fitea -bha, 'in wa yia -bha ɔ zɔlaslonyɔ -lali, -zugba ɔ mi 'sowli 'wu. 5 -Zezu 'yia nu, wa ka ɔ dli -gu zɔ, ɔ nee ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «Na 'yu, in ka -na gbonyii 'wɔti.»

6 -Lagɔɔ titee gwesanya tɔlva -dia -bha la, -maa nee -maa 'dee dli zɔɛ: 7 «Lee -lu ka 'gbu nyume -mɔni gba 'sa sa? -Lagɔ ɔ vɛlia. -Lagɔ -bhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka nyume gbonyii 'wɔti. We 'ni mɔv?»

8 'In gbu -we mia wa 'wlukɔn, -Zezu yibhelie we, 'in ɔ nee wa -ylaɛ: «Lee -lu ka 'gbu a papali sa dli laa? 9 'In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wɔti, -mɔv -kalia -yɔ yaayi, in 'ka gba: «-Sɔ 'wu, 'bhu -na 'sowli 'wu, mni -budunwee» -mɔv -kalia -yɔ yi? 10 A yibheli we 'ji nu, ɔ *Nyume 'Yu ka se dɔdu -gu, ɔ 'ka nyumaa gbonyii 'wɔti.» 11 -Bha ɔ gbaa ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «-Sɔ 'wu, -in 'bhu -na 'sowli 'wu, mni -budunwee.»

12 Tɔn, nyuma weee mi ɔ ylada, 'in ɔ yia 'wɔsɔ. Ɔ 'bhua ɔ 'sowli 'wu, 'in ɔ yia mni. We subhalia nyuma njɛgaga, 'in wa yia -Lagɔɔ

'ɲni -mni, wa nee: «-A -ka bhaa 'wlo, -a 'ni -slɔ 'sasokpa -gbu -mni da 'yu.»

*-Zezu laa Levii
(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)*

13 -Zezu mnia lo, -mɔ 'nyu kwesi, 'in nyumaa -zlo yia ɔ 'bi yi, -zugba ɔ slolua wa gbu. 14 Ɔ mi 'plida, 'in ɔ yia Alfeee 'yu Levii -yɔyi, -mɔɔ -di 'gwezisabudu zɔ la. 'In ɔ nee ɔ -ylaɛ: «Yi 'mi 'bi.» *Levii -sɔa 'wu, 'in ɔ yia ɔ 'bi mni.

15 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mi lida *Leviii -budu zɔ, -zugba *nison -gwezisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian tɔlva mi 'ya wa glaa. Nu, -maa -zu 'wu, 'in wa mia ɔ 'bi. 16 -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia -Zezu -yɔ nison -gwezisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian nya lida, 'in wa nee ɔ 'binɔnya -yla: «Lee -lu ka 'gbu ɔ -yɔ nison -gwezisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian lia?»

17 Ɔ 'nɔa we, ɔ nee wa -yla: «Nyuma -wa -yalia, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gu. Nu, guzɔnya mnia -dɔtlɔɔ -gu. Nu, in 'ni nyuma tiklu laa yi, gbokpua -nyuma in yia laa.»

*-Zezu -yɔ 'sun
(Mt 9.4-17; Lk 5.33-39)*

18 Zaaan 'binɔnya -yɔ *Faliznyuma mi 'sun 'wu, 'in wa yia -Zezu layibhaa mni. Wa nee ɔ -yla: «Lee -lu ka 'gbu Zaaan 'binɔnya -yɔ Faliznyuma mi 'sun 'wu, 'in -nanɔ 'binɔnya 'ni 'sun 'wu -mia?»

19 -Zezu yia we 'bigupalɛ: «'Nwɔɔ kwa zli, ɔ 'lowlii -lima mneni wa 'ka lililu ti ɔ 'lowlii 'yibadu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. Ɔ 'lowli -ka -bha -mi, wa 'ni mneni wa 'ka 'sun pla. 20 Nu, 'yɛ yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'ɲwɔɔ 'lowli glaa. -Mɔv zli wa plaa 'sun.

21 «Nu, -bana sɔa -ka yla ni, nyume -ka we pipɛda -mi, ɔ ɔ zɔ we ylada 'naa lolu. Ɔ -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana sɔa 'wu, 'in we ylada yilimania 'wola.

22 «Nu, wa'a pali nu lolu *bala sɔa 'wu. Wa -ka 'sa nu, 'in nu lolu wlaa wee bala, 'in we 'de 'sɔ nyumoa. Nu, nu -lolu kaa bala lolu.»

*-Zezu -yɔ Nyapeyli
(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)*

23 *Zuifɔv Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu mi blekpaa 'plida, 'in ɔ 'binɔnya yia bleya -kwakwie bhli 'yoonwe -yɔ. 24 -Bha Faliznyuma gbaa ɔ -yla: «-We -amiaa tite gbaa wa 'na nɔv Nyapeyli nya ɛ -ni, ɛɛ -lu ka 'gbu -na 'binɔnya nu we lea?»

25 Ɔ nee: «Da *Davidi 'nia -lu -ka, 'in ɲwɔ mia ɔ -yɔ ɔ nɔnɔnya 'bhada, -we ɔ nɔa ɛ, a 'ni -slɔ we zɛlu? 26 *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu Abiataa bhla, 'sa -Davidi plaa -Lagɔɔ bɔbɔbudu zɔ, 'in 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, wee 'floo mia ni, -Lagɔbɔbɔnya 'dekpua 'ka yaa we li, 'in -Davidi yia we li, 'in ɔ yia ɔ nɔnɔnyaa -nu wla.

27 «Lagɔ zɔa nyuma Nyapeyli, wa zɔzɔnɔv 'gbu ɔ yia we lala, we 'ni Nyapeyli 'dekpuaa

'nɔŋwɛzɔvɔɛ gbɔ. ²⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ, Nyɔmɛɛ Yu mia, mɔ -wa Nyapɛyli -Kanyɔ.»

3

*Nyɔmɛ -ɔ ka sɔ 'kua
(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)*

¹ -Zezu yia -Lagɔbudu zɔ pla lɔ, -zugba nokpasu -ɔ ka sɔ 'kua ɔ mi -mɔ. ² -Wa mia -bha, -zugba wa wɔ 'saa -Zezu tenyii, -de ɔ yi nyɔmɛ jipe Nyapɛyli nya, 'in wa 'ka sa ɔ 'ɔ zɔa titeɛ 'nɔŋwɛ, wa 'ka we gbɔ ɔ 'wlu di. ³ ɔ nɛɛ -ɔ ka sɔ 'kua -ylaɛ: «-Sɔ 'wɔ nyuma weee -zejila 'wɔ.»

⁴ Tɔɔn, ɔ yia wa layibha: «Sa tite gbaa? We nɛɛ wa nu gbɔ -zɔnɔ lɛ Nyapɛyli nya yaayu, wa nu gbɔ 'nyuu lɛɛ? Wa pue nyɔmɛ yaayu, wa 'bha nyɔmɛ?»

'In -bha yia 'wɔtɔ bhlenyii. ⁵ Waa nyɔmaa nokplɛɛ 'ylinyɔnɔo 'gbɔ -Zezuu dɪ yia 'wɔsɔ, -zugba ɔ ylaa wa 'cɛ dɪ nya. 'In ɔ nɛɛ -ɔ ka sɔ 'kua -yla: «-Glo -na sɔ 'wɔ.» ɔ -gloa ɔ sɔ 'wɔ, 'in we yia 'pɔ. ⁶ Falizinyuma 'tlaa, wa -yɔ *Ewloɔɔ nyuma yia yɪ pla, wa yia gbɔ zɔ. Nu, wa 'ka 'kl' yɪ, wa 'ka ɔ 'bha.

Nyɔmaa -zlo yia -Zezu 'bɪ

⁷ -Zezu yia 'nyuu nɔwɛ -yɔ mni, ɔ -yɔ ɔ 'bɔnɔnya 'sɔ. Nyɔmaa -zlo yia ɔ 'bɪ, Galilee klaa, Zudee klaa, we -yɔ Idumee dɔdɔ -gɔ wa 'bhua. ⁸ Tɔlɔa 'bhua -Zeluzalɛmɔ, tɔlɔa 'bhua Idumee -dɔdɔ -gɔ, dɔdɔ -we mia Zudeɛn nyu lɔɔ, tɔlɔa 'bhua we -gɔ, tɔlɔa 'bhv 'yaa Tili -yɔ Sidɔɔn kwesi gbe 'wɔ. Nu, wa 'nɔa ɔ lɛnɔgbɔ, 'in wa yia ɔ -gbɛ yi. ⁹ ɔ nɛɛ ɔ 'bɔnɔnya -yla: «A mnazi 'glɔ yabhlo la 'mɪ -yla. Nu, nyɔmaa -zlo yi 'mɪ nɛnɛ.»

¹⁰ Nu, ɔ ka nyuma duun jipe, we 'dɛɛ 'gbɔ -wa kaa gu -yɔ, 'in wa suslua wa 'ka ɔ kwɛzi. ¹¹ 'In zuzu 'nyii -ka ɔ 'yɪ, 'in we kwɪia 'wɔ ɔ 'yɪ, 'in we kpia 'wɔ: «Nu, -Lagɔɔ 'Yu -in -mia.» ¹² 'In ɔ gbaa we -yla 'klɔ 'cɪcɪ nya nu, -ɔ ɔ -mia, we 'na gbaɪ we -ni.

*-Zezu -saa -bha ɔ 'bɔnɔnya kugbua lɛ 'sɔ
(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)*

¹³ -Mɔv 'bigɔ, 'in -Zezu yia -gɔgɔ 'wlu mni, 'in nyuma ɔ 'yubhaa, ɔ yia wa la. 'In -maa yia ɔ -gbɛ mni. ¹⁴ 'In ɔ yia -bha nyɔmaa kugbua lɛ 'sɔ -sa, 'in ɔ yia -maa tie, -maa 'ka -Lagɔgbɔ gba. ¹⁵ 'In ɔ yia wa 'tɪɛ 'nyɛ wa 'ka zuzu 'nyii vu. ¹⁶ Waa nyuma kugbua lɛ 'sɔ, ɔ -saa -bha, wa nɪ ni: 'Simɔɔ, -mɔɔ -banɪ ɔ zɔa Piel, klaa, ¹⁷ Zebedee 'yu 'Zake -yɔ -mɔɔ 'bisua -bheli wa laa Zaan klaa, -maa -banɪ ɔ zɔa Boanɛzɛsi, -mɔv ji -wa nyuma -wa 'wɔlɔ -dɛ, we -yɔ ¹⁸ Andlee klaa, Filipɔ klaa, Batlemii klaa, Matie klaa, Toma klaa, Alifeeɛ 'yu 'Zake klaa, Tadee klaa, 'gbee *lɔpanyɔ 'Simɔɔ klaa, ¹⁹ we -yɔ Zudasi Isikaliɔtɔ, nyɔmɛ -ɔ wlaa -Zezu, 'in wa yia ɔ 'bha.

-Zezuu nyɔmaa yia ɔ 'bɪ

²⁰ 'In wa yia -budɔnɔwɛɛ mni lɔ. Nyɔma duun yi 'yaa wa -gbɛ yi, we 'dɛɛ 'gbɔ wa 'nɪ mneni wa 'ka li. ²¹ ɔ nyuma 'nɔa da we, wa nɛɛ ni, -Zezu 'wlukɔɔn ka -nyumɔ. 'In wa yia ɔ 'bɪ yi.

*-Lagɔɔ titeɛ gwesanya dilɔ -Zezu gbɔ
(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)*

²² -Lagɔɔ titeɛ gwesanya, -wa 'bhua -Zeluzalɛmɔ, wa nɛɛ: «*Belizebuli ka -Zezu kpa, wee zuzu 'nyiii -kanyɔɔ 'tite nya ɔ vua zuzu 'nyii.»

²³ -Zezu yia wa la, ɔ nɛɛ wa -yla gbɔɔ nine -papie nya: «Sa -Saatan 'ka we 'dɛ vua? ²⁴ Dɔdɔ -we ka -gɔ -nyuma -ka tugɔda -mɪ wa 'dɛkpɔa nyidi, la wee dɔdɔ bhua. ²⁵ 'In -budu -bhlo nɔwɛɛ -nyuma -ka -yɔwɔsɔsɔlɔda -mɪ, we 'na 'ka -gwɛ. ²⁶ 'In -Saatan -ka we 'dɛ -yɔwɔsɔlɔ, -zugba we ka we 'dɛ 'wɔdi, we 'na 'ka -gwɛ, we -nu ka -mɔ bhia.

²⁷ «Nu, wa 'nɪ -slɔ nyɔmɛ 'tite gbɔan, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ -budu zɔ pla, wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbɔan 'bhie wa plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa bhua ɔ 'gba la.

²⁸ «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: gbɔnyuu weee klaa, vɛllɔnya klaa, -Lagɔ yia we 'wɔtia. ²⁹ Nu, nyɔmɛ -ka Zuzu 'Papa vɛli, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔti. Gbɔnyuu -we 'na bhloɔluda -ka, 'mɔ ɔ nɔa lɛ.»

³⁰ -We ka 'gbɔ ɔ yi 'saa gbɔ nɪ gba, mɔ -wa nu: wa nɛɛ 'ya, zuzu 'nyuu ka -Zezu kpa.

*-Zezuu nyɔmaa -zɔnɔ
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)*

³¹ -Zezuu 'nyaa -yɔ ɔ 'bisɔayua yia ɔ 'bɪ. Wa yia -budɔnɔwɛɛ 'yɪlgbe, 'in wa yia nyɔmɛ tie, -mɔɔ 'ka ɔ la. ³² Nu, nyuma duun ka ɔ gbeli, wa -dɪ -bha la. 'In -maa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Tali, ni, -na 'nyaa -yɔ -na bhelia 'yɪlgbe 'pipee, wa mɪ -mɪ lada.»

³³ ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyɔɔ -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia?»

³⁴ ɔ ylaa -wa -dia ɔ -yɔ la, ɔ nɛɛ: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia. ³⁵ Nu, nyɔmɛ -ɔ nɔa -Lagɔɔ dɔmɔgbɔ lɛ, mɔ -wa na 'nyaa, mɔ -wa na bheli, mɔ -wa na bhɔlɔ.»

4

*Mnɔpanyɔ -yɔ dɔdɔ
(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ -Zezu bhɪia nyuma slolue 'ya lɔ -mɔ 'nyu kwesi, 'in nyɔmaa -zlo yia ɔ -gbɛ mni. We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia 'glɔ 'wɔgbɪa, 'in ɔ yia -mɔ ladi 'nyu -gɔ, -zugba nyɔmaa -zlo mi 'nyuu -gɔgɔ -gɔ. ² Gbɔɔ nine -papie nya ɔ -slolua wa gbɔ duun. ɔ mia wa -sloluda, ɔ nɛɛ: ³ «A pɔ yɔkwɪli. Nu, kpaapanyɔ yabhlo mnia 'mno 'paa. ⁴ ɔ mia 'mno 'mnida, 'in we 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nɔwɛɛ -yɔ bhli, 'in 'zianya yia wɛ li. ⁵ Tɔlɔa bhɪlɪia tukpa -dɔdɔ -gɔ, da bla 'nɪa -zu. Bla 'nɪ -bha -zuu 'gbɔ, we yia mi sa slɔ. ⁶ 'Ylɔ 'pɔa, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'nɪ -tlɔlɔɔ 'gbɔ. ⁷ -Zakpa -bhlo sloa -kpɔga glaa, 'in

-kpaɣa yia we -gɔ palili, 'in we yia we 'tuntnu. We 'ni 'ya yabhlogbɔɔ 'pa. ⁸ Tɔlɔa yia dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ bhlili, 'in -mɔɔ yia mi, 'in we yia 'ylimani, 'in we yia zɔ. We lakpa tɔlɔa wla 'ya glɔ -bhlo 'ya kugbua, tɔlɔa wla 'ya glɔ ta, 'in tɔlɔa wla 'ya glɔ gbu.

⁹ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

*-We ka 'gbɔ -Zezu paa gbɔvɔ nine
(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)*

¹⁰ Da nyuma duun mnɔa -Zezu -yɔla, -wa -tɔa -bha, 'in wa yia ɔ gbeli we -yɔ ɔ 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ, -maa yia wee gbɔvɔ ninee 'ji layibha.

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ ka an ɔ nyumaa 'wɔlupɔlɔgbɔ -we mia zizeda 'klɔslɔlu. Nu, wa tɔlɔa -wa'a nɔa -Lagɔɔ domagbɔ lɛ, gbɔ weee -maa nɔa gbɔvɔ nine sɔlɔ. ¹² We 'dɛɛ 'gbɔ:

'In wa -ka ylada -mi,
wa'a 'yi la.

Wa -ka yukwli pɔda -mi,
wa'a 'nɔ we 'wɔla.

We 'ni yaa 'sa -mi ni,
'in wa 'bhitiya wa dli,
'in -Lagɔ tia wa -yɔgbɔ 'wɔ.» »

¹³ 'In ɔ yia wa layibhae: «A 'ni gbɔvɔ nine -mɔni 'wolanɔ 'lee, sa a 'ka we tɔlɔa 'wolanɔa?»

*'Mnɔpanyɔɔ gbɔvɔ ninee 'ji
(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)*

-Zezu nɛɛ 'yae: ¹⁴ «'Mnɔya -we kpaapanyɔ 'paa, we 'wɔlɔ -Lagɔweli. ¹⁵ Nyuma tɔlɔa 'wɔlɔ 'yoo nwe -yɔ, da -Lagɔweli bhliia. Wa -ka we 'nɔ tɔn, 'in -Saatan yia, 'in we saa -mɔ -Lagɔweli wa faa wa dli zɔ. ¹⁶ 'Sa -bhlokpade tɔlɔa mia tukpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔweli bhliia. -Maa -ka we 'nɔ, 'in -maa nɔwɔna we gbɔ 'mɔna nya. 'In wee 'mɔna, we'e -gwɛ.

¹⁷ Nu, wee weli 'i fa somi -mɔ wa dli zɔ. Waa nyuma mia, bhla -sɛlɛ nya wa nɔwɔna we -yɔ. 'In wa -ka wa sɔlɔda -mi, wa -ka wa 'klye 'wɔpalɔda -mi -Lagɔweli 'gbɔ, 'in wa saa -Lagɔweli dli -gɔ. ¹⁸ 'In tɔlɔa mi -kpaɣa 'bhisa, -we glaa -Lagɔweli 'mnia. Wa -ka we 'nɔ, ¹⁹ dɔdɔ -gɔvɔ dliɔe klaa, wa 'gwezi wa -dawlɔ 'wɔnɔnɔe klaa, we -yɔ wa dliwɔnyɔnɔlu, mɔnya palɔda -Lagɔweli -gɔ, 'in we'e tɔna. ²⁰ 'In tɔlɔa 'wɔlɔ dɔdɔ -zɔnɔ, da -Lagɔweli bhliia. Ma 'nɔa -Lagɔweli, 'in wa yia we -yɔnɔwɔ, 'in wee weli -we mia wa 'wɔ, 'in we yia tɔn. We lakpa yabhlo wla glɔ -bhlo 'ya kugbua, 'yabhlo glɔ ta, 'in lakpa yabhlo wla glɔ gbu.»

*'Napɛɛ gbɔvɔ nine
(Lk 8.16-18)*

²¹ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Nu, wa -yɔ 'napɛ -ka yi ni, 'lii zɔ wa faa we yi? -Solu zɔ wa faa we yi? -Innya: yali wa dia we la, we 'ni mɔvɔ?

²² Nu, -lu -we mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa. 'In -lu -we mia nikpise 'wɔ, -yɔ wa yia we 'yia. ²³ -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

²⁴⁻²⁵ 'In ɔ yi 'yaa we 'bigɔpalɛ: «-We a 'nɔa da ni, a zɔlɔ we dli zɔ la. -We a bhua 'wɔ, 'in a yibhɔlɔa nyuma, 'mɔ -Lagɔ yia 'wɔbhuu ɔ 'ka an yibhɔlɔ. Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nɔ wa yia -gɔpalɔ, 'in we -ka 'wɔzumanɔ. 'In nyume ɔ 'na -lu duun -ka, we -sɛlɛ mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.»

'Mnɔɔ gbɔvɔ nine

²⁶ -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wɔlupɔlɛ 'wɔwɔlɔa, mɔ nu: nyume yabhlo 'paa 'mnɔ ɔ kpaa. ²⁷ ɔ yi ylaa 'wɔ -mi sabɔɔ, ɔ yi 'yliyɔɔa zhoɔ, mi we mi, 'in we yilmanɔ. 'In sa we mimnia 'wɔla, -zugba we yilmani, we naci 'ni ɔ dli zɔ -mi.

²⁸ «Nu, dɔdɔ zɔlɔa 'mnɔ. Tiatia, we kpɔ tlaa. We kpɔ -ka 'tla 'bhie, we lakpa tlaa. We lakpa -ka 'tla 'bhie, we zalia. ²⁹ We -ka zali, 'in wa dia we -bhleka nya. -We ka gbɔ -wa, we -dɔdɔ bhla ka nyini.»

**-Lagɔɔ nyumaa 'wɔlupɔlɛɛ gbɔvɔ nine
(Mt 13.31-32; Lk 13.18-19)*

³⁰ -Zezu nɛɛ 'yae: «'In 'ka an -yla gbɔvɔ nine yabhlo 'pa 'ya. Lɛɛ -lu -a 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wɔlupɔlɛ 'wɔwɔlɔa? Gbɔvɔ nine -mɔni nya -a 'ka wee gbɔ gbɔa? ³¹ We 'wɔlɔ su wa laa *mutadi, we 'ya. Wa -ka we 'pada -mi, we 'kienyi, we -zi dɔdɔ -gɔvɔ su weee 'ya. ³² Wa -ka we glɔ ni, 'in we mia. We -ka 'ylimani 'kadɔ, 'in we zia su weee 'wɔ, we paa 'klyɔ 'kadɔ, 'in 'zianya dia we zuzu 'wɔ la.»

Sa -Zezu gbaa nyuma -yla

³³ Wee gbɔvɔ nine nu 'wɔwɔlɔnɔ nya -Zezu gbaa wa -yla -Lagɔgbɔ. Sa wa 'kaa we 'wolanɔ. ³⁴ We 'ni gbɔvɔ nine -papie 'wɔbhɔ, ɔ ɔ gba gbɔ bhe. Nu, ɔ 'dɛ -bhlo -yɔ ɔ 'bunɔnya -ka ladɔda -mi, 'in ɔ gbaa we 'ji weee wa -yla.

*-Zezu belɔ -pipɛ 'kadɔ zɔ
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)*

³⁵ Wee 'yli -bhlokpadee jibheza, -Zezu nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla: «-A 'plili 'nyuu kakpe -putu -gɔ.»

³⁶ Wa 'bhua nyuma duun glaa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya yia 'glɔ 'wɔbhɔ. Da ɔ -dia la, 'glɔ tɔlɔa mi ɔ kwesi. ³⁷ Tɔn, -pipɛ 'kadɔ yia 'plɔplɛ bhli, 'in 'nyuu -gbɔgbɔ yia 'glɔ 'wɔslo, -zugba we yeli we. ³⁸ -Zezu -mɔɔ pi 'glɔvɔ lɔgbɛɪn la. ɔ 'wlu mi -sumu -gɔ. ɔ mi 'yɔla 'wɔ. 'In ɔ 'bunɔnya yia ɔ ganɔ, wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amiaa -Kanyɔ, -amia tɔ! We'e -la -mi -sian 'wɔvɔ?»

³⁹ ɔ -saa 'wɔ tɔn, 'in ɔ yia -pipɛ 'wluo 'kpɔli, 'in ɔ nɛɛ 'nyu -yla: «'Yigbe! Be zɔ!» Tɔn, -pipɛ yia zɔbe, 'in 'nyu -gɔ yia 'wɔtɔ blenyii. ⁴⁰ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Mumu ka 'gbɔ a nɔ 'sa nyanɔa? A 'ni -slɔ 'mi dli -gɔ zɔ -wa yi?»

⁴¹ Tɔn, nyano 'kadɔ yia wa dli 'wɔ slo. 'In wa yia layibhali -yibhaliɛ: «Mɔɔ -nyume ɔɔ -mɔni -mi, 'in 'nyu -yɔ -pipɛ zɔ ɔ 'nɔnyɛa?»

5

-Zezu vua zuzu 'nyii (Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

1 'In -Zezu -yo o 'binonya yia Galilenyuu kakpe -putu -gu nyini, Zelazi -nyimaa dodb -gu. 2 O 'bhua 'glu 'wu, 'in o yia lasibhli. Nukpasu yabhlo 'tlaa gbawla nyidi, 'in o yia o -yoyi. Nu, oo nyume mia, zuzu 'nyuu mi o 'wu. 3 Gbawla -gu o gva. Nu, wa 'ni -sleen mneni wa 'ka o gbwan, wa 'de yi nete -llukpe 'wobhu. 4 Wa ka bha o so -yo -peklee zu, wa yia o bhu gbwan nete -llukpe nya, o yia nete -llukpe -di, 'in o yia -peklee -nyumoo. Nyume 'ni -sleen o kweyomneni. 5 Saboo, zluoo, 'yli weee nya, o mi -mo -gogonya 'wlu, -mo gbawla -gu 'wokpida, -zugba o nu o 'de le tokpa nya.

6 O 'yia -Zezu -yo -mo 'pi, o mna o -gbe -gwagwie nya, 'in o yia o 'yu 'kukolu 'sibhli. 7-8 -Zezu nee o -yia: «Zuzu 'nyuu, 'tide o 'yi!»

'In o yia 'wokpi 'tute: «-Zezu, Yali -Lagoo 'Yu, -naa lee -gbu pii na gbv 'wola? -Na zukpa -wa, 'na pali 'mi 'klyie 'wo -ni, -Lagoo 'nyu nya.»

9 'In -Zezu yia o layibha: «'Lee, sa wa la -na 'nyaa?»

'In we yia we 'bigopalie: «Na 'nyu wa laa 'Slojaa -zlo.» Nu, -a -zu 'wu.»

10 We yia o zukpa 'pali bhabha nu, o 'na vulu we dodb ni -gu -ni. 11 -Zugba -boboo -zlo mi -bha lililuu datalida, -gogoo 'klu -yo. 12 'In zuzu 'nyii yia -Zezu zukpa 'pali, we nee o -yia: «Nu, kwa -aun -bobonya mia ni 'wu. 'Nye -aun 'yoo -a 'ka we 'wopla.»

13 O yia we 'yoo 'nye. Toon, wee zuzu 'nyii 'tlaa oo nukpasu 'wu, 'in we yia -bobonya 'wopla. We kwlia -gogo -gwagwie nya, 'in we yia 'nyu lu slo, 'in 'nyu yia we 'bha.

Nu, wee -bobo nyee mneni we 'ka -bobo 'wlu kugbua nyini. 14 Toon, -boboo 'yliyoznya yia -gwa. Gbv -we ylia wa, 'in wa yia we gba kodanya -yo 'gbe 'kadi nukple. 'In we 'di yia da weee nyini. Nyuma yia -bha 'yia mni. 15 Wa nyinia -Zezu kwesi, nyume -o kaa zuzu 'nyii duun 'wu wa 'yia -moo -yo, -zugba -moo -di -bha la, -bana nya 'wu, 'in -moo 'wlukoon ka ladolu, 'in wa yia nyano nu. 16 'In gbv ylia zuzu 'nyii 'wokanyo -yo -bobonya, nyuma -wa 'yia -bha, 'in wa yia we 'di -sa. 17 Wa yia -Zezu bhuhoe nu, o 'bhu wa dodb -gu.

18 Da -Zezu mia 'glu 'wogblada, nyume zuzu 'nyuu kpa, o yia o zukpa 'pali nu, o -yo o 'so 'ka -tu. 19 -Zezu 'ni we nyuu, 'in o nee o -yia: «Mni -na -budunwee, -na nyumaa -gbe, 'in -we weee Nyumaa -Kanyo nva -mi -yia le nyazidli nya, -in 'ka we 'di wa -sali.» 20 'In o yia mni. -We weee -Zezu nva o -yia le, o yia we 'di -sa 'Gbe Kugbua -dodb -gu, 'in we yia wa 'de weee nyewaga -subhali.

'Nywno yabhlo -yo -Zalusu 'nywnoyuu gbv (Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

21 -Zezu mna 'nyuu kakpe yabhlo -gu 'glu nya, 'in nyuma duun yia 'wlugbeli o kwesi 'nyuu -gogo -gu. 22 -Bha *-Lagobuduu -kanyo yabhlo yia, 'mo wa laa -Zalusu. O 'yia -Zezu, 'in o yia -moo bhu -yo bhlili, 23 'in o yia o bhuhoe bhabha: «Nu, -na zukpa -wa. Na 'nywnoyule mi tida. Yi, -in 'ka o so -golapali, o 'ka 'pu, o 'ka 'yliyogagie 'yi.»

24 'In -Zezu -yo o 'so yia mni. Nyumaa -zlo kwaa o yoo, nuneni wa nunenia o.

25 Nu, 'nywno yabhlo mi wa glaa, -moo kwepalie li -zu kugbua le 'so -moo -yo. 26 -Dotloo -zlo jipea o, wa yia o siali. O ka o 'gwewi weee -nyumoo, o 'ni 'pu. -Zugba we -yo o siale mni. 27-28 O 'nva -Zezu 'di nu, 'in o nee o 'de di zoe: «In -ka o -bana kwewi, in mneni in 'ka 'pu.»

O 'plila nyuma nyidi -Zezu lu, 'in o yia o -bana kwewi. 29 -Bha -bhlokpade o 'pion yia 'wokani, 'in o yia we 'jiyibheli nu, o ka 'pu.

30 -Zezu yibhelia we 'ji nu, o 'tute ka lubho nu, 'in o yia labhiti -mo nyuma nyidi, 'in o yia layibhae: «Nyoo zi na -bana kwaa?»

31 'In o 'binonya yia we 'bigopalie: «Aya! Nyumaa -zlo mia da -mi nunenia nu, 'lee sa -na yibha la nu, nyoo zi -mi kwaa?»

32 O yia o 'de -yo latitali. Nyume -o nva we le, o 'ka o 'yi. 33 O 'nywno ka nyano nu, -zugba o tela. -We ylia o, -moo ka we 'jiyibheli 'gbv, 'in o yia -moo bhu -yo bhlili, 'in o yia we 'bigu 'plili -moo -yia. 34 -Zezu nee o -yiae: «Na 'yu, amaa di ka aun pue. A mni, 'wototue -dloo -yo aun 'so -mi! Amaa gu bhiaoo!»

35 Da -Zezu mia gbv -mni gbada, nyuma 'bhua -Zalusu -budunwee, wa yia, wa nee o -yiae: «In 'na siali Nyumaa -Kanyo -ni, -na 'nywnoyu ka th.»

36 'In weli, wa mia gbada, -Zezu yia we yukwli -gulasali, 'in o nee -Zalusu -yiae: «In 'na nono nyano -ni, -in zu dli!»

37 We 'ni Pielu -yo *Zake -yo o bheli *Zaan 'wobhu, o 'ni nyuu nyume -putu 'ka wa yoo kwa. 38 Wa nyinia -Lagobuduu -kanyoo -budunwee, 'in o yia nyumaa -zlo -yoyi -guzilida so weee lu, wie -yo 'wokpikpie nya. 39 O plaa -budu zu, 'in o nee wa -yia: «Lee -lu ka 'gbv a gbughlolu -nya? Lee -lu ka 'gbv a wi -nya? O 'ni th, 'yiaa 'wu o mia.» 40 'In wa yia o gla pali.

-Bha o welia wa 'de weee. -Sleen, omo klaa, 'nywnoyuu dide klaa, o 'nyaa klaa, we -yo o 'binonya ta, 'in wa yia komi luu mni, mo 'nywnoyu pia la. 41 'In o yia o so lakpa, 'in o nee o -yia: «Talita kumi.» (We ji -wa nu: «'Yieslonnyu, in nee aun -yiae, a -so 'wu.») 42 Toon, oo 'nywnoyu yia 'woso, 'in o yia no. We yia wa nyewaga -subhali. Nu, o ka -zu kugbua le 'so. 43 -Zezu nee wa -yia 'klu 'ci ci nya: «A 'na gbali we nyume yabhlogboo -yia -ni. A 'nye o lililu, o 'ka li.»

6

-Zezuu -zoo -nyuma 'ni o gbu njwuu
(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

1-Zezu 'bhva -bhede, 'in o -yo o 'binonya 'so yia o -zoo mnu. 2-3 Wa *Nyapeyli nya, 'in -Zezu yia wa -Lagobudu zo mnu, 'in o yia -mo gbu -slolu. Nyuma, -wa o mia -sloluda, we -subhala wa njewaga, 'in wa nee: «Do mia de ni, o 'ni Maliii yuu? 'Lee, o 'ni 'Zake klaa, Zozee klaa, Zudi klaa, we -yo 'Simoo bheli? O bhola 'ni da -an glaa -mu? Oo mia de ni, -budukonyo -wa. Wee gbu mia de ni, da o sah wea? Gboiyilo -momo -Lago 'nye omo, o 'ka -an -slolua? Nyoo 'nye o 'tite, 'in o nu gwedigbu ni lea?»

We 'dee 'gbu, wa 'ni o weli 'wojwuu. 4 'In o nee wa -yla: «Lagobuu -falpanyo -ka -mi, da weee -bha wa zva o. Nu, wa'a zo -bha o o -zoo, o zwayli we -yo o -budurwee.»

5 We 'ni, o ka nyuma -bhlo -bhlo jipe, wa so -gu lapalte nya 'wobhu, o 'ni mneni o 'ka gwedigbu lenu, 6 'in o nee: «Aya! 'In 'ni -slu 'sasokpa -nyuma, -wa'a zva -Lago dli -gu, 'yu.»

-Zezu tiea o 'binonya kugbua le 'so
(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

-Muu 'bigu, 'in -Zezu yia kwesi -gbenya 'woplil nyuma gbusolue nya. 7 O laa o 'binonya kugbua le 'so, o 'ka wa tie 'so 'so, 'in o yia wa 'tite 'nye, wa 'ka zuzu 'nyii vu. 8-9 O nee wa -yla: «We 'ni kooosu -bhlogbo 'wobhu, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbo 'wo -ni. A 'na 'bhulu 'floo 'wo -ni. A 'na 'bhulu *-bada 'wo -ni. A 'na 'bhulu 'gwezi 'wo -ni. Nu, a -pla -sakwla bhu 'wo, a -yo -banaa 'so nu 'na mnu -ni.»

10 «A -ka 'gbe -momo 'wo nyini, -budu -we ka njwee a -ka ladi, a -gu -bha. 'Yi -we nya a 'ni -slu 'woso, a 'na 'bhulu -bha -ni. 11 'In da -momo wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni an yukwli polo, a gboto amiaa bhu -yo *-bhuhui, 'in nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lagobu -yojwuu.»

12 Wa mna, 'in wa nee nyuma -yla nu, wa 'bhiti wa dli. 13 -Zugba wa vua zuzu 'nyiii -zlo, 'in wa slua guzunya duun 'kpi 'wluo, 'in -maa poa.

Ewloob wlaa Zaan wa 'ka o 'bha
(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

14-Zezuu 'njni mnenia da weee la, 'in duduu 'wulapilnyo *Ewloob yia we 'nu. O nee: «'Zan -Batisi -wa. Nu, mo -soa 'wu tlitlunya glaa. We 'dee 'gbu o mneni o 'ka gwedigbu lenu.»

15 Nyuma talba nee: «*Elii -wa.»

'In talba nee: «-Lagobuu -falpanyo -wa, bhlasabhla -Lagobuu -falpanyaa 'yabhlo 'bhisa.»

16 Nu, Ewloob 'nva we, 'in o nee: «Zaan -wa. -Ami wlaa o, 'in wa yi bhaa o 'wlu -gu -di. Mo -soa tlitlunya glaa 'wu.»

17-20 Nu, Ewloob mia, o ka bha o bheli Filipuu 'njwuu Ewloodiadi -moo -glosa, 'in o yia -moo kwa. 'In Zaan nee o -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -Lagoo tite 'wo, nyume 'ka o 'dee bheli 'njwuu kwa.» -Bha Ewloodiadi 'paa 'ce. O 'yibha o 'ka Zaan 'wogu. Nu, Ewloob soa Zaan, 'in o -yi we 'ji nu, -Lagonyume tiklu -wa. 'In Zaan -ka gbada -mi, we nani Ewloob dudub, 'in we bhiti o 'wluobun. We 'dee 'gbu Ewloob 'yibha o 'ka Zaan 'wogu. 'In o yia o gbuan, o yia o -kaslo 'wopa Ewloodiadi yi o 'bhaa 'gbu.

21 Nu, 'yil yabhlo nya, 'in Ewloodiadi yia -jolo 'yi. We zli mia, Ewloob gwaliyli -wa. 'In o yia 'gbe -cian bhla, 'slojaa nyuma 'kadi klaa, we -yo Galilee -nyuma kpasu la, wa 'ka 'feti -sa. 22 Ewloodiadi 'njwonyu plaa, 'in o yia lite, 'in o yia wa dudub namanu. -Bha oo dudub 'wulapilnyo Ewloob gbaa o -yla: «Nu, -we a -ka 'yibha, a -zlali 'mi we, 'in 'in 'ka we an 'nye.» 23 'In o yia o -yla bie: «Nu, -lu weee a yia 'mi -zlaha, yoo na nyea we an. We 'yi na dudub kibhe -zeoo, 'nye na yia we an.»

24 Oo 'njwonyu 'tlaa, 'in o yia o 'nyaa layibha: «Lee -lu 'in 'ka o -zlaha?»

'In -moo nee: «A -zlali o 'Zan -Batisu 'wlu.»

25 Oo 'njwonyu mna lu -gwagwie nya, 'in o nee Ewloob -yla: «-We 'in 'yibhaa ni, mu -wa 'Zan -Batisu 'wlu. -In -la desleen 'mi we -plaa -gu.»

26 We wlaa o 'kuayli la, o ka bi o -limaa 'yibadu 'gbu, o 'ni mneni o 'ka gba nu, o 'nia we njwuu. 27 O yia 'slojayu yabhlo la, o nee o -yla: «Mni, -in -di -bha 'Zan -Batisu 'wlu, -in -yo we yi.»

28 O mna -kaslo 'wo, o yia Zaan 'wlu -bha -di, 'in o yia we -plaa -gu ladi, 'in o -yo we yia yi. O 'nyea we oo 'njwonyu yoo, 'in -moo yia -moo 'nyaa we kwa.

29 Zaan 'binonya 'nva we 'di, 'in wa yia o 'kwie 'bomni, wa 'ka we gbawla 'wofa.

-Zezu 'nyea nokpasia 'wlu glu -bhlo 'wlu gbu lilili

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

30 -Zezuu tietinya yia lo, 'in wa -yo o 'so yia 'wlugbali. Gbu weee wa nua le, -we wa -slolua nyuma, 'in wa yia we 'di o -sali.

31 Nyumaa -zlo, -wa yia, -wa mna, wa 'gbu, -Zezu -yo o 'binonya 'ni mneni wa 'ka li. 32 We 'gbu o nee o 'binonya -yla: «-A mni da mia blenyii, -a 'ka -mo ladi.»

'In wa 'dekpaa yia 'glu 'wo -bho, 'in da nyuma 'nua -mi, wa yia -mo mnu. 33 Nyuma duun 'ya da wa -yo mnida, 'in wa yia wa yibheli. 'In 'gbe weee 'wo -nyuma yia o 'yu zili bhu -gu -gwagwie nya.

34 -Zezu 'tlaa 'glu 'wo, 'in o yia nyumaa -zlo -yoyi. Wa 'wlu bhlahle -we 'ni 'yliyozonyo -ka. We 'gbu wa laa o nyazi 'wo, 'in o yia wa gbu duun -slolu.

35 Jibhe zaa, o 'binonya bea o kwesi, 'in wa nee o -yla: «Da -mni -tlulo la, 'in 'ylo ka -fla.

7

36 Gba wa -yla, wa mni kodanya -yo 'gbenya mia da -an kwesi 'wu, wa 'ka wa 'deε lililu zo.»

37 ɔ neε wa -ylae: «Amiaa 'de 'nye wa lililu!»
Wa neε: «Cɔ gbetaa lubho -gwezi 'ni mneni we 'ka wa 'floo zo.»

38 'In ɔ neε wa -yla: «'Floo zuma mi an kwεεa? A mni a 'ka we zεli.»

Wa zεlia we, 'in wa neε ɔ -yla: «Ni, 'floo gbu -yo zibhii 'ya sɔ mia -bha.»

39 -Bha ɔ gbaa wa -yla, -maa 'tolɔ nyuma ni, wa -di la -zlo ηweε -petu kalɔ -gu. 40 'In wa yia -zlo ηweε ladi. -Zlo yabhlo ka nyuma 'wu glɔ gbu, 'in tolɔa ka 'wu glɔ 'sɔ 'ya kugbua. 41 -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'sɔ 'wu, ɔ ylaa yali, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, ɔ didia wee 'floo la, 'in ɔ yia we ɔ 'binɔnya yoo 'nye, wa 'ka we nyuma 'woladlili. 'Sa -bhlokpadε ɔ dililia nyuma weε zibhi 'wu la. 42 Wa 'de weεε lia, 'in wa yia lu. 43 'Floo pni -yo zibhi -we wa siala, we nyi -ciεε kugbua lε 'sɔ. 44 Nyuma -wa lia, wa nukpasia mia wa glaa, wa nyi nyumaa 'wlu glɔ bhlo 'wlu gbu (5.000).

-Zezu nɔa 'nyu -gv
(Mt 14.22,32; Zn 6.15,21)

45 Tɔn, -Zezu neε ɔ 'binɔnya -yla: «A -bho 'glɔ 'wu, a -gali 'mi 'yu -mɔ Betsaida mnida. 'In in 'ka waa nyuma weli 'pa.» 46 Wa 'bhobhloa -yo, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mni, ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe.

47 -Kwitatokpa ylumania la, -zugba -Zezuu 'binɔnya mi -mɔ 'nyu -nyidi 'glɔ 'wu, 'in ɔ mɔ mia dɔdɔ, ɔ 'de -bhlo. 48 -Zezu 'yia ni, -maa mi sɔda, -pipe mi wa 'klu -yo -gben bhulɔda, 'in 'glɔ -papie kalɔ -yo, tiatia -kɔkɔ gboa, 'in ɔ yia wa 'bi mni 'nyu -gu -nɔnɔe nya, ɔ 'ka wa -gu yli. 49-50 Wa 'yia ɔ -yo nɔda -mɔ 'nyu -gu, wama neε 'sa 'kuzu -wa. Wa 'de weεε 'yia ɔ -yo, 'in wa yia nyanɔ nɔ. Wa 'kpia 'wu, -Zezu neε: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, -ami -wa, a pali dlɔ la.»

51 'In ɔ yia wa lu -bho -mɔ 'glɔ 'wu, 'in -pipe yia zɔbe. Weε gbu 'ni wa ηwegaga -sɔbhali -sε. 52 Ni, wa yukwli -yo 'telaa 'gbu, -Zezu 'nyeε nyumaa -zlo lililu gwedi sa, wa 'ni ɔ 'tite yibheli.

53 -Zezu -yo ɔ 'binɔnya -dia 'nyu 'wu, wa nynia Zenezaleti -dɔdɔ -gu, -mɔ wa jia 'glɔ lubhu. 54 Wa mi 'glɔ 'wu lasibhlida, 'in nyuma yia -Zezu yibheli. 55 Wa -yo 'pulo -pulue mi 'gbe weεε 'wu 'plhida, 'in da wa -ka 'nɔ ni, -Zezu mi -bha, 'in wa mnia -mɔ, wa -yo wa guzɔnya 'sɔ, -zugba -maa mi 'sowli 'wu. 56 Da ɔ -ka mni, 'in wa laa ɔ guzɔnya. We yi kɔda -zεoɔ, we yi -zɔɔ -zεoɔ, we yi 'gbe 'kadu 'wu -zεoɔ, 'in wa palɔ wa guzɔnya -zejila 'wu la. 'In wa palɔ -Zezu zukpa ni, ɔ 'ka wa guzɔnya 'yoo 'nye wa 'ka ɔ -banaa ηweε kwεzi. 'In -wa weεε zia we kwε, -maa yia 'pu.

-Zezu -yo Zuifvɔ tite
(Mt 15.1-9)

1-4 Bha Zuifvɔ -yo Falizinyumaa -gbe, wa 'ni -slɔ kwε budo 'nanɔ, wa'a li. Ni, wa dukpasu tite -wa, 'mɔ wa zɔa 'nɔηwe. Ni, wa -ka lɔkɔ 'wɔbhɔ, wa 'ni -slɔ budo, wa'a li. Tite tolɔa wa dukpasu tia wa -yo, 'in wa zɔ 'yaa -mɔv 'nɔηwe. Sa 'bhisa, nyidanya klaa, -tukponya klaa, we -yo 'wɔmanɔ -koponyaa 'wɔ lawɔbe.

'Yli yabhlo nya, Falizinyuma -yo -Lagɔɔ titeε gwesanya 'bhɔa -Zeluzalemu, 'in wa yia -Zezuu -gbe 'wɔgbeli. -Bha wa 'yia ni, ɔ 'binɔnya tolɔa mi kwε pɔin lilida. Ni, -maa 'ni kwε budo. 5 Wa neε -Zezu -ylae: «-Na 'binɔnya lilia kwε pɔin. Wa 'ni -amiaa dukpasu tite 'nɔηwe zɔ. Lεε -lu ka 'gbu wa yi 'sa nɔa?»

6 ɔ yia we 'biɔpaliε: «Weli 'sɔ -nyuma! -We -Lagɔgbɔv -falpanyɔ Ezaii cεla ɔ 'sebhe 'wu, gbɔzɔnɔ -wa:

«Waa nyuma mia, ηweε la wa nnanɔ 'mi, ni, wa dlɔ 'ni 'mi -gu -mi.

7 Bhebhe wa ylimania 'mi.

Ni, tite wa slolua,

'in wa laa -Lagɔɔ tite,

nyumaa 'dekpuaa -gbe we 'bhɔa.»

8 Ni, a ka -slεεn -Lagɔɔ dɔmagbɔ 'yitide, 'in a nɔa nyumaa dɔmagbɔ lε.»

9 ɔ neε 'ya wa -ylae: «A mna 'yli! A 'yibha a 'ka amiaa dukpasu tite 'nɔηwe zɔv 'gbu, a yia -Lagɔɔ tite 'yitide. 10 Moizi neε:

«Zɔ -na dide -yo -na 'nyaa 'nɔηwe.»

'In:

«-ɔ -ka ɔ dide -yo ɔ 'nyaa vεli,

'bha wa bhaa ɔ.»

11 'In amia, a neε: nyume ɔ -ka ɔ dide -yo ɔ 'nyaa -yla gba ni, «-We in 'ka yaa an 'nye, mɔ -wa «Kɔlɔban» (we ji -wa ɔ ka we -Lagɔ 'nye), 12 amia 'nyeε ɔ 'yoo, ɔ ɔ nɔ -slεεn -lu yabhlogbɔ lε ɔ dide -yo ɔ 'nyaa 'sɔ -yla. 13 A -ka 'sa nɔda -mi ni, 'in a saa -Lagɔweli la, amiaa bhlasabha gbɔv 'gbu. 'In a nɔa we 'gbu 'sasokpa -gbu duun tolɔa lε.»

-We plala nyume pɔin mɔ nu
(Mt 15.10-20)

14 -Mɔv 'biɔv, 'in -Zezu yia nyumaa -zlo la, 'in ɔ neε wa -ylae: «A pɔ yukwli, -we na yia gbaa a 'ka we 'nɔ. 15 Lililu nyume lia ni, we'e -plalɔ ɔ pɔin. Ni, gbu -we ɔ gbaa, -we 'bhɔa ɔ dlɔ zɔ, mɔ plala ɔ pɔin. [16 -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.]»

17 Da -Zezu 'bhɔa nyuma glaa, ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'binɔnya yia ɔ weε gbɔv ninee 'ji layubha. 18 'In ɔ neε wa -ylae: «Amia'a 'nɔ 'ya -mɔv 'wolaa? A yibheli we 'ji ni, -lu -we nyume lia, we'e -plalɔ ɔ pɔin. 19 Ni, weε lililu mia, we'e mni ɔ dibhe 'wu, ɔ nukple we mnia. -Mɔv 'biɔv, 'in ɔ plaa 'kwla -yo.» -Bha ɔ gbaa ni, wa mneni wa 'ka lililu weεε li.

20 'In o nee 'yae: «Wee-lu -we bhva nyume dli zo, mo plaha o poun. 21 Wee-lu -we bhva nyuma 'wu, -mo wa dli zo, mo -wa nu: wa pupali 'wlukoon la 'nyume, wa ka motni kwe, wa yli 'wie, wa bha nyume, 22 'in 'hwni -yo nyuma-putu dia -budu 'wu. * Wa 'yibha wa 'ka -gugali. Gbonyuu wa nva le, wa -lima wa nva -dawli 'wu. Wa'a zo tite 'nonye. Wa ka zenyi, 'in wa saa nyume 'hni. Wa yilimania wa 'de, wa 'wlukoon ka -nyuma. 23 Wee gbonyii mia de, mo tlaa nyume dli zo, 'in mo plaha o poun.»

'Lakpanwano hwnua-Zezuu gbu (Mt 15.21-28)

24 Da -Zezu 'bhva -bha, 'in o yia Tili -dodu -gu mni, -mo o plaa -budu zo. O 'ni 'yibha nu, nyume 'yi o, 'in o 'ni mneni o 'ka zize. 25-26 Nu, o plaa -budu zo, toon, 'hwno yabhlo yia o -gbe yi. Oo hwno mia, 'lakpanwano -wa: Sili -dodu yabhlo wa laa Fenisi, -mo wa gwalia o. Nu, o ka 'hwnoyu, mo zuzu 'nyuu kpa. 'In oo 'hwno yia -Zezu -yobe, 'in o yia o bhv -yo bhlii, o nee: «-Na zukpa -wa, zuzu 'nyuu -we kpa na 'yu ni, -in vu we.»

27 O nee o -yla: «'Ylaasli -ka lida -mi, we 'ni tiklu -mi wa 'ka 'yilaasi lililu zosa wa 'ka we gwi zo viteli, we 'ni mso?»

28 Oo 'hwno nee o -yla: «Na -Kanyo, gbuzono -wa. Nu, gwi -ka 'tabhle zo -mi, 'in 'yilaasli -ka lida -mi, wee lililu -we bhlii, gwi lia we. We 'ni mso?»

29 O nee: «-We a gbaa, gbuzono -wa. We 'gbu a 'bhiti lu. Nu, zuzu 'nyuu -we kpa amaa 'yu, in ka we vu.»

30 O mnia lu, o nynia o -budunye, -zugba o 'yu pi lii -gu la, zuzu 'nyuu ka o 'yitide.

-Zezu jipea bhobho

31 -Zezu 'bhva Tili -dodu -gu, o -dia Sidoon -yo 'Gbe Kughua -dodu 'wu, 'in o yia Galilenyu kwesi luyi. 32 Nyume -o' 'nva, 'in -o' gbaa, -bha wa -yo o yia, 'in wa nee o -ylae: «-Na zukpa -wa, pali o -na so -gu la o 'ka 'pu.»

33 -Zezu -yo o 'so 'bhva nyuma glaa, 'in o yia oo guzonyoo yukwlii 'yoo 'wu -kwetya fa. -Bha -Zezu tlia -dle o -kwetya -yo, 'in o yia o mo kwezi. 34 Toon, 'in o yia yali yla, 'in o yia -nyii slu, 'in o nee oo guzonyo -yla: «Efata», -mso ji -wa nu: «-In -kai.»

35 -Bha -bhlokpade o 'pva, 'in o yia gba, 'in o yia 'nu. 36 -Zezu nee waa nyuma -yla: «A 'na gba! we nyume yabhlogoo -yla -ni.»

'In sa oo -Zezu zoa wa 'du, nu, wa'a gba! we -ni, wa 'ni 'sa nu. 37 'In wa -yo we gbagbie yia da weee mni. Nwegaga ka wa -sobhal, 'in wa nee: «Aya! O lenlu weee mia 'yli we nania. -Wa'a 'nvaoo, 'in -maa nva, -wa'a gbaaoo, 'in -maa gbaa!»

8

-Zezu 'nyea nyuma 'wlu gbv -bhlo lililu (Mt 15.32-39)

1 Wee bhla, 'in nyuma duun yi 'yaa -Zezu 'bi yi. Lililu 'ni -mi. -Bha -Zezu laa o 'bunonya, 'in o nee wa -ylae: 2 «Nu, nyazi nyuma ni laa 'mi 'wu. Wa 'yli ta ni -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhia. 3 Wa 'ni -slo li. In -ka gba, wa mni lu ni, wa mneni wa 'ka 'yloogblo bhlii. Nu, toba 'bhuda -tlolo la.»

4 O 'bunonya yia we 'bigopali: «Aya! -Amia -flii 'pipi, da -a 'ka 'floo 'yi -a 'ka wa 'nye, 'in wa 'ka lba?»

5 O nee: «'Floo zuma mi ain kweea?»

-Maa nee: «'Floo gbeso.»

6 'In o nee nyuma -yla: «A -di dodu la.»

O 'bhua wee 'floo 'wu, o 'paa -Lago fuo, 'in o yia we ladidi. O 'nyea we o 'bunonya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'woladlii. 7 Zibhi yua toba mia -bha, o 'bhua we 'wu, 'in o yia we -Lago kwee zo. O 'nyea we o 'bunonya yoo, -maa yia we nyuma 'woladlii. 8 Wa lia, 'in wa yia lu. -We wa siala, we yia -cice gbeso ye. 9 Nu, -wa lia, wa mneni wa 'ka nyuma 'wlu gbv -bhlo (4.000) nyini.

Falizinyuma ylaa-Zezu la (Mt 16.1-4)

10 -Zezu 'nyea wa 'yoo toon, o yia 'glv 'wobho o -yo o 'bunonya 'so, 'in wa yia Dalmanuta -dodu -gu mni. 11 Falizinyuma yia, 'in wa yia -Zezu kpel, wa nee o -ylae: «-In no gwedigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jiyibheli nu, -na 'tite mia, -Lago 'nyea -mi we.»

12 -Zezu yia nyo laslu, 'in o nee: «Lee -lu ka 'gbu amia desle -nyuma 'yibha 'sa gwedigbua? In nee ain -yla gbuzono sae: waa -mani 'na 'ka gwedigbu yabhlogoo 'yi.»

-Zezuu 'bunonya 'ni o 'tite 'wolanu (Mt 16.5-12)

13 -Zezu yia -bha wa ti. O -yo o 'bunonya 'so, wa yia 'glv 'wu -ghla, 'in wa yia 'nyuu kakpe yabhlo -gu mni. 14 O 'bunonya ka dlu, wa 'ni lililu 'wobhu. 'Floo yabhlo -tua -mo 'glv 'wu, mo -bhlogoo -tua wa kwee. 15 -Zezu yia wa gbv -yla lapali: «A zo amiaa 'de 'yliyoo. A 'na 'tideli amiaa 'de 'yi Falizinyumaa 'floo *ggo -yo Ewloobu nyumaa -nu -yla -ni.»

16 -Bha o 'bunonya gbugbala -yla: «Nu, 'floo 'ni -ain kwee -mi. We 'gbv o yi 'saa gba.»

17 -Zezu yibhelia we 'ji, 'in o nee wa -ylae: «Lee -lu ka 'gbv a gba 'sa? A 'ni 'floo 'wobhu -wa yi? A 'ni -slo we 'wolanu? Amiaa yukwli -yo 'tea la yi? 18 A ka 'yli 'klu -yo, 'in a'a 'yila. A ka yukwli, 'in a'a 'nu. Amiaa dlu -bho we -gu. 19 Nu, in ka zlume 'floo gbu nyumaa 'wlu gbv -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'woladlii. -Cice yeye -nu zuma -to zlume 'wua?»

Wa nee: «-Cice kughua le 'so.»

* 7:22 Glekiweli 'wo, we ji -wa nu, -wa kokwaha, wa -yo nyuma -putu dia -budu 'wu.

20 In ɔ nɛɛ: «In dlili 'yaa 'floo gbesɔ nyumaa 'wlu glɔ -bhlo (4.000) 'wola naa?»

Wa nɛɛ: «-Cɪcɛ gbesɔ.»

21 ɔ nɛɛ wa -yla: «Aya! A 'nɪ -slɔ we 'wolanɔ?»

-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ

22 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nɪnya Betisaida, 'in wa yia ɔ 'lɔlɔnyɔ -la. Zukpa wa palɪ ɔ zukpa nɪ, ɔ zɪ -mɔɔ kwe. 23 -Zezu kpaa ɔ sɔ la, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia 'gbe lɔv mɪ. -Mɔv 'bɪgɔ, 'in ɔ yia ɔ -dlɛ 'yli -gɔ tɪ, 'in ɔ yia ɔ sɔ -gɔ lapalɪ. ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na yɪ -lu yabhlo -yɔɔ?»

24 ɔ -bloa 'yli, ɔ nɛɛ: «Nyuma na yia -yɔ, wa 'wlv sunya. Nu, wa mɪ nɔda.»

25 -Zezu palha ɔ 'yli -gɔ sɔ la 'ya, 'in ɔ 'yli yia -blo, 'in ɔ yia layɪ 'vayɪ. 26 ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Mɪ -na -budɔnweɛ. -In 'na plalɪ -zɔɔ -nɪ.»

Pielɪ nɛɛ nɪ, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mt 16.13-20; Lk 9.18-20)

27 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya mɪna 'gbenya -we ma Sezale Filipɔ kwesi nɔkplɛ. Wa mɪ 'yloogblɔ nɔda, 'in -Zezu yia wa layɪbha: «Lee, nyɔɔ nyuma palɪ 'mɪ 'wɔa?»

28 Wa 'palha we 'bɪgɔ, wa nɛɛ: «Nyuma nɛɛ nɪ, 'Zan -Batisɪ -in -mɪa. Tɔlvɔ nɛɛ, Elii -in -mɪa, 'in tɔlvɔ nɛɛ 'yae, bhlasabhla -Lagɔɔgbɔv -falɪpanyaa 'yabhlo -in -mɪa.»

29 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'In amia, a nɛɛ, nyɔɔ in -mɪa?»

'In Pielɪ nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mɪa.»

30 -Zezu nɛɛ: «A 'na gbali we nyume yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.»

-Zezu gbaa ɔ 'dɛɛ tɪtlɪgbɔ (Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

31 Nu, -Zezu bhliɔ ɔ 'bɪnɔnya gbɔslɔlue, ɔ nɛɛ wa -yla: «We mɪ nɪ, ɔɔ *Nyumɛɛ 'Yu sia bhabha. Nu, Zuifɔv nyuma kpasɪ klaa, *-Lagɔɔbɔvnyaa -cian klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia ɔ kwnɛɛ -saa. 'Bhaa wa yia ɔ, 'in 'yli 'sɔ, we tanɔ nya, tɪtlɪnya glaa ɔ yia 'wɔsɔa.»

32 'Sa ɔ gbaa we sa bɛblɛɛ, 'in Pielɪ yia ɔ -glima lalɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-In 'na gbali 'sa -nɪ.» 33 -Zezu 'bhitiɪ la, ɔ ylaa ɔ 'bɪnɔnya, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla 'klv 'cɪcɪ nya: «*-Saatan, bɛ lɔ! 'Bhɔ 'mɪ kwesi. Nu, -'in pupalɪ 'wlukɔvɔn la -Lagɔ 'bhisa, nyuma 'bhisa -na pɔpalha 'wlukɔvɔn la.»

34 ɔ laa nyuma -yɔ ɔ 'bɪnɔnya, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dlɪ, ɔ 'bhɔ ɔ stasɛɛ *su 'wɔ, 'in ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yɪ. 35 Nu, nyɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɛ 'wɔvɔ nɪ, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɛ 'wɔbɔ -Lagɔɔgbɔ -yɔ na 'gbɔ, 'yliyɔgagɛ -we 'nɪa bhloɔluda -ka, 'mɔ -mɔɔ yia 'yia. 36 Nu, nyumɛ -ka dudɔ -gɔv zɔvɔvɔ weɛɛ 'yɪ, 'in ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagɛ 'wɔbɔ nɪ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? 37 Nu, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni we 'ka nyumɛɛ 'yliyɔgagɛ zɔ. 38 Nu, Nyumɛɛ 'Yu yia yia ɔ Dideɛ 'ɲɪnnɪɛɛ san 'wɔ,

ɔ -yɔ ɔ -mɔwlv -anzɪnya 'sɔ, -wa nɔ -Lagɔɔ dumagbɔ lɛɛ -gbe. Nu, dɛslɛɛn -nyuma, -wa 'nɪa tɪklɪ -mɪ, 'in wa nɔa gbɔnyuu lɛ, wa glaa, ɔ -ka in -yɔ na wɛlv zɔv nɔ, -amɪ, zɪ in -ka yɪ nɪ, 'in na nɔ 'yaa ɔnɔv zɔ.»

9

1 ɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, in nɛɛ an -yla gbɔvɔvɔv saɛ: amia -wa mɪa da -seli, an glaa, tɔlvɔ ka *-Lagɔɔ nyumaa 'wɔlvɔlvɔ 'yɪ yida 'tɪtɛ nya, 'bhie, wa 'kaa tɪ.»

-Zezuu 'bɪnɔnya ta 'yia ɔ 'tɪtɛ (Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

2 'Yɪ gbu 'plɪa, we gbelibhlonɔ nya, -Zezu laa Pielɪ klaa, *Zake klaa, we -yɔ *Zaan, 'in wa 'dɛ -mɔvɔ 'bhie yia -gɔgɔ 'kadɔ 'wlv mɪ. -Mɔ ɔ 'klv 'bhitiɪ wa 'yliya 'wɔ. 3 'In ɔ 'wɔ -bana yia pɔmanɪ tenyii. Lɪ we lɪa. Nyumɛ -ɔ 'kaa 'sa -bana pɔmanɪ dudɔ -gɔ, -mɔɔ -kanyɔ 'nɪ -mɪ. 4 -Bha wa 'yia Moizɪ -yɔ Elii 'sɔ -yɔ, -zugba -maa -yɔ -Zezu mɪ 'dɪ -sada. 5-6 'In nyano yia wa dlɪ 'wɔ slo. Wɛlv -we Pielɪ 'kaa gba, ɔ 'nɪ we -yɪ. -Bha ɔ gbɛɛ: «*Wlabɪ, -amɪaɔ -seli -mumɛ nanɪ 'yli! Palɔ yua ta -a yia 'sɔbha, -na -nɔ -bhlo, Moizɪ -nɔ -bhlo, Elii -nɔ -bhlo.»

7 -Bha yalɔpɔpɔ wɛlvɔ wa 'wɔ, 'in wɛlv yabhlo yia weɛ yalɔpɔpɔ nyɪdɪ 'tɪa, we nɛɛ: «-ɔ mɪa dɛ, na Yu -wa, in -kalɪ ɔ zɛ. A pɔlv ɔ yukwli.»

8 Tɔvɔn, 'in -Zezuu 'bɪnɔnya yia latitalɪ, we 'nɪ -Zezu 'wɔbhɔ, wa'a 'yɪ nyumɛ yabhlogbɔɔ -yɔ.

9 Wa mɪa -gɔgɔ kwliɔda, 'in -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We a 'yia da nɪ, nɪ, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu 'nɪ -slɔ tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbali we nyume yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.»

10 Wɛlv -we -Zezu gbaa wa -yla, wa ka we 'nɔɲwɛ zɔ. 'In wa yɪbhaliɔ -yɪbhaliɔ la: nɪ, ɔ nɛɛ: «Nyumɛ 'ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ. Sa -mɔv 'ji mɪa?»

11 'In wa yia ɔ layɪbha: «Lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -Lagɔɔ titee gwesanya gba nɪ, *Elii 'kaa yɪ tɪaa?»

12 ɔ nɛɛ: «Gbɔvɔvɔv -wa: Elii 'kaa yɪ tɪa ɔ 'ka -lu weɛ we 'bɪ 'wɔ la. We mɪ cɛlda *-Lagɔɔsɛbhe 'wɔ, nɪ, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu yɪ sia bhabha, 'in wa 'ka ɔ vɛlv. -We ka 'gbɔ we mɪa cɛlda, a -yɪ we 'jii? 13 'In in nɛɛ an -yla: Elii ka yɪ pepe. 'In sa wa 'yɪbhaa, 'sa wa sɪalɔ ɔ. Sa we mɪa -benyi cɛlda -Lagɔɔsɛbhe 'wɔ, 'sa we 'plɪa.»

-Zezu vua zuzu 'nyuu (Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)

14 -Zezu klaa, Pielɪ klaa, 'Zakee klaa, Zaan klaa, da wa nyɪna wa -lima -gbe, wa -talɪa -mɔ, -zugba nyumaa -zlo ka -maa gbɛlv. -Lagɔɔ titee gwesanya mɪ wa glaa. Wa -yɔ wa 'sɔ mɪ gbɔv gbada. 15 Wa 'yia -Zezu, tɔvɔn wa yia ɲwɛ -ga, 'in wa yia ɔ -gbe mɪnɪ -gwagwɛ nya, wa 'ka ɔ fusa.

16 -Zezu yia o 'binonya layibha: «A 'nu -seli? Lee gbu a gbaa?»

17-18 Nyume yabhlo 'palia we 'bigbe: «-Slolunyo, -mi in -laa na 'yu. Nu, zuzu 'nyuu ka o kpa. We ka o weli 'wobhu, o' gba. Da we -ka o kpali, la we bhli a. 'Fufli tlaa o njwee, o lia gla 'wo, 'in o slelia. In ka -na 'binonya bhubhoe, wa 'ka wee zuzu 'nyuu vu. Wa 'ni we mneni.»

19 -Zezu nee wa -yla: «Desleen-nyuma, -wa'a zo dli, 'yli zuma in -yo ain 'so 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zo 'yiligbeda -toa? A -yo oo 'yu 'so yi.»

20 'In wa -yo o yia yi. Da o 'yia -Zezu, 'in wee zuzu 'nyuu yia o lazuklu 'titee, 'in o yia bhli, -zugba o glipe, 'fufli tla o njwee. 21 -Zezu yia o dide layibha: «We dia gwe, we -zo zuma na?»

O dide nee: «O mi -sele, 'in we yia gwedi. 22 We 'ka o 'bhaa 'gbu, 'yli tolba zli, 'in we paa o -kosu 'wo, 'in we paa o 'nyu lu. Nu, -in -ka mneni -in 'ka -ain 'wosa, 'yli -ain nyazi. Be -ain -yo.»

-Zezu nee: 23 «Lee -lu 'ka 'gbu -na gba nu, -in -ka we mnenia? -O zua -Lago dli -gu, o mneni o 'ka -lu weee lenu.»

24 -Bha oo 'yuu dide 'kpa 'wo, o nee: «In ka dli -sele -Lago gbegbein, -sa 'mi 'wo, 'in in 'ka dli zo weee.»

25 -Zezu 'yia nu, nyumaa -zlo mi o -gbe yida, 'in o yia wee zuzu 'nyuu 'wluo 'kpili: «-Mi zuzu 'nyuu, -mi nua we le, 'in nyume'e gbaa, in o' o 'nua. In nee: 'tide o 'yi. -In 'na kpali 'masleen o -ni.»

26 We zuklua oo 'yu la 'titee, 'in we yia o 'yitide 'wokpikpie nya, 'in o yia lapu 'kwie 'bhisa. We 'gbu tolba nee: «O ka tli.»

27 -Zezu yia o so -yo o 'wobhulu. O -saa 'wo, 'in o yia 'yilibe.

28 -Zezu -yo o 'binonya plaa -budu zo, 'in wa yia o layibha: «Wee zuzu 'nyuu mia de nu, lee -lu ka 'gbu -a yi we vuvue siala?»

29 O nee wa -ylae: «'Sasokpa -zuzu 'nyii mia de nu, we 'ni -Lago bhubhoe -bhlogbo 'wobhu, wa 'ni mneni wa 'ka -moo vu.»

30 Wa 'bhua -bha, 'in wa yia Galilee -dodu -gu 'plli. -Zezu 'yibha wa 'na yibheli o da -ni. 31 O -slolua o 'binonya gbu, o nee: «O Nyume 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyea, 'in wa 'ka o 'bha. 'Yli 'so, we tanu nya o yia tilitnya glaa 'wosa.»

32 Nu, -we -Zezu gbaa, o 'binonya'a 'nu we 'wola. Wa mi nyanoo nuda 'gbu wa 'ni o layibha.

Sa nyume 'ka nu, 'in o 'ka -mi tiklu -Lago 'yua?

33 Wa nynia Kapenaumu, wa plaa -budu zo, 'in -Zezu yia wa layibha: «Moo -di a -sa yaa 'yloogbba?» 34 'In wa -gu yia lasobha. -We ka gbu -wa, wa mia noda, 'in wa yia layibhali -yibhal: «'Lee, nyoo 'yli -ain glaaa?»

35 O yia ladi, 'in o nee o 'binonya -yla: «A be -seli. Nu, -o -ka gba o 'ka amiaa kpa -ze, o -ze nyuma weee 'bisoyau, 'in o 'ka wa zolubho nu.»

36 O 'bhua 'yu yabhlo 'wo, 'in o -yo o 'so yia o 'binonya nyidi ladi, o gblelia -moo, 'in o yia -moo o bhu -gu ladi. O nee: 37 «'Yu -o mia yu ni 'bhisa, nyume -o -ka o kpa 'nanuu na 'jmi nya, na 'de o kpa 'nanuu. -O -ka 'mi kpa 'nanuu, we 'ni na 'de o kpa 'nanuu, nu, -o tiea 'mi, 'mo o kpa 'nanuu.»

38 Zaan nee -Zezu -yla: «Na -Slolunyo, -a ka nyume yabhlo 'yi, o 'ni -ain glaa -nyume, -zugba o vua zuzu 'nyuu -na 'jmi nya. O 'ni -ain glaa -mi 'gbu, -a yia o 'yiligbeli.»

39 -Zezu nee: «-Innya, a 'na 'yiligbeli o -ni. 'Lee, -o -ka gwedigbo lenu na 'jmi nya, o mneni o 'ka 'mi veli? -Innya. 40 Nu, nyume -o 'ni -amiaa tonyo, o -yo -ain 'so mi.

41 «Nu, in nee ain -yla gbuzonu sae: nyume -o -ka ain 'nyu 'nye -Lago -Bhasanyoo 'jmi nya, -Lago yia o -tnu 'nyea. 42 Ylaash -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zua 'mi dli -gu, -o -ka wa 'yabhlogbo gbonyuu lokwa, we nani 'yli -moo -no nya, wa 'ka o tokpa 'kadu -bli -yo gbuan, 'in wa 'ka o 'nyu lu viteli. 43 We -ka -na so 'ka -mi gbonyuu lo kwa ni, -di -bha we. We nani 'yli -in 'ka 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka 'yi, so -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoo 'wo mni so 'so nya. [44 -Meme mia, ononya -we lia nyume'e yice we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mo -gba.]

45 «In we -ka -na bhu 'ka -mi gbonyuu lo kwa ni, -di -bha we. We nani 'yli -in 'ka 'yliyogagie 'yi 'tigie nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoo 'wo viteli -na bhu 'so nya. [46 -Meme mia, ononya -we lia nyume'e yice we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mo -gba.]

47-48 «We -ka -na yli 'ka -mi gbonyuu lo kwa, -in -sa -mo we. We nani 'yli -in 'ka -Lago nyumaa 'wlulapilibe 'wo mni 'yiliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoo 'wo viteli, da no lia yice 'yli weee nya, 'yli 'so nya.

49 «Sa wa palia gumu lilili -yo, 'sa -bhlokpade -Lago yia nyuma -gu -kosu slua. 50 Gumu nani 'yli. Meni we menia. We 'ni -sleen meni ni, wa 'ni mneni wa 'ka we mene we -yo zo. Nu, amia, a mi gumu 'bhisa, a -tu 'wo -doo.»

10

-Zezu gbaa 'jwnoo kwnne -sa gbu (Mt 19.12; Lk 16.18)

1 -Zezu -yo o 'binonya 'so mnia Zudee -dodu -gu, 'in wa yia Zudeen nyu 'wodu. Nyumaa -zlo yia o kwesi yi lu. Sa o nua 'yli weee nya, 'sa o bhli 'yaa wa slolue lu.

2 Falizinyuma yia o kwesi be, wa 'ka o layla. 'In wa yia o layibhae: «'Lee, -amiaa tite nokple, nokpasu mneni o 'ka o 'jwnoo kwnne -saa?»

3 ɔ nɛɛ: «Lee, tite -mɔmɔ Moizɪ 'nyɛ aɪn a?»

4 Wa nɛɛ: «Moizɪ cɛlɪ nɪ, nyɛmɛ -ka gba ɔ 'ka ɔ 'ɲwɔnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ cɛlɪ weɛ gbɔ 'sɛbhɛ -go, 'bhiɛ ɔ 'ka ɔ kwnɛɛ -sa.»

5 'In -Zezu nɛɛ wa -yla: «Amɪaa yukwli -yɔ suloo 'gbɔ, 'in Moizɪ yia 'mɔ tite nɪ pali. 6 -Lu weɛ gwɛdɪda,

<'In -Lagɔ yia nɔkpasu -yɔ 'ɲwɔnɔ lala.>

7 'We 'dɛɛ 'gbɔ, nɔkpasu yia ɔ dɪdɛ -yɔ ɔ 'nyaa -yɔbhɜa,

'in ɔ -yɔ ɔ 'ɲwɔnɔ 'ka 'wɔsuslolu,

8 'In wa 'ka ku -bhlo -zɛ.>

-Slɛɛn, wa 'nɪ 'maslɛɛn nyɛma sɔ, nɪ, nyɛmɛ -bhlo wa -mɪa. 9 'We 'dɛɛ 'gbɔ, -we -Lagɔ -ka 'ylijijli, nyɛmɛ 'na sɪsɪlɪ we 'yli -nɪ.»

10 Wa plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'bɪnɔnyɪa yia ɔ weɛ gbɔ nɪ 'ji layibha. 11 ɔ nɛɛ wa -yla: «Nɪ, nyɛmɛ ɔ -ka ɔ 'ɲwɔnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ -ka 'ɲwɔnɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa ɔ 'ɲwɔnɔ tɪaɪnɔ -yla lɛ. 12 'Sa -bhlokpɛdɛ, 'ɲwɔnɔ -ka ɔ 'lowli -glɔbbhɔ, 'in ɔ -ka nɔkpasu -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ.»

*-Zezu ɲwɔnaa 'yilaashɪ 'nyula
(Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)*

13 Nyɛma mɪ -Zezuu -gbɛ 'yilaashɪ kwada, ɔ 'ka wa 'nyulanɲwɔna wa kwɛ -gu lapalɛ nyɛ, 'in ɔ 'bɪnɔnyɪa yia wa wuvuɛ bhli wa 'wluo kpɪlɛ nyɛ. 14 -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in we yia ɔ -yɔkpɛ. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnyɪa -yla: «A 'tɪdɛ 'yilaashɪ 'yi wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kɔlɔ wa 'yoo -nɪ. Nɪ, nyɛma mɪ sa 'yilaashɪ nɪ 'bhisa, -Lagɔɔ nyɛmaa 'wlulapɪlɛ mɪ -maa -nɔ nyɛ. 15 'In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɛmɛ, ɔ 'nɪ -Lagɔɔ nyɛmaa 'wlulapɪlɛ -yɔɲwɔnɔ 'yɪsɔkpɪlɛ 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔɔ -gbɛ pla.» 16 ɔ 'bhua wa 'wɔ, ɔ yia wa sɔ 'wluo lapalɪ, 'in ɔ yia wa 'nyulanɲwɔna.

*Nyɛmɛ ɔ 'kaa -Zezu 'bɪ mɪ ɔ 'bhɔ ɔ -lu weɛ
'bɪ*

(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

17 Nɪ, -Zezu mɪ mɪnɪda, 'in nyɛmɛ yabhlo yia ɔ 'bigwalɪ, 'in ɔ yia 'kukulu 'sɪbhli ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -slɔlunɔ -zɔnɔ, sa 'in 'ka nɔ, zɪ 'in -ka tɪ, 'in 'in 'ka -Lagɔ kwɛɛ 'yliyɔgagɛ -we 'nɪa bhloɔda -ka 'yia?»

18 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔmɔ ka 'gbɔ -na la 'mɪ nyɛmɛ -zɔnɔa? 'We 'nɪ -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyɛmɛ -zɔnɔ 'nɪ -mɪ. 19 Nɪ, -na 'dɛ -yi -Lagɔɔ *tɪtenya:

<'In 'na 'bhali nyɛmɛ -nɪ.

-In -yɔ 'ɲwɔnɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.*

-In 'na yilɪ 'wie -nɪ.

-In 'na zɔlɔ nyɛmɛ yɔ -yɔ -nɪ.

-In 'na lɪlɪ nyɛma 'wlu -dawli nyɛ -nɪ.

-In zɔ -bha -na dɪdɛ -yɔ -na 'nyaa. »

20 ɔ nɛɛ: «-Slɔlunɔ, 'in mɪ nyɛmɛslɔ nyɛ, 'in 'in yia tite -mɪnɪ 'nɔɲwɛzɔzɔɛ bhli.»

21 -Zezu ylaa ɔ zɛkɪdɪlɪ nyɛ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Lu yabhlo -tɔa 'wɔ, -in 'nɪ -slɔ -mɔɔ lɛnɔ.

Mɪ, -in 'pa -na -kakali weɛ pelɔ, -in 'nyɛ we 'gwɛzɪ bobabhanya yoo, 'in -in 'ka 'ɲɪmɪnɛ 'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔɛ bhɪa, -in 'yɪ 'mɪ 'bɪ.»

22 ɔ 'nɔa weɛ wɛlɪ nɪ, 'in 'kɔa yia ɔ 'yli lawla, 'in ɔ yia lɔbhiti 'klɔ -susue nyɛ. Nɪ, 'ɲɪmɪnɔnyɔ -wa.

23 -Zezu ylaa ɔ 'bɪnɔnyɪa -wa gbɛlɪa ɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «'Nɪmɪnɔnyɪa 'ka -Lagɔɔ nyɛmaa 'wlulapɪlɛgbɛ 'wɔ pla -yɔ we -kaha.»

24 Weɛ wɛlɪ yia -Zezu 'bɪnɔnyɪa ɲwɛgaga -sɔbbhali. 'In ɔ nɛɛ 'ya wa -yla: «'Na 'yua, nyɛmɛ 'ka *-Lagɔɔ nyɛmaa 'wlulapɪlɛgbɛ 'wɔ pla, we 'nɪ 'tɛ -sɛ. 25 'Nɪmɪnɔnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɛmaa 'wlulapɪlɛgbɛ 'wɔ pla, we -kɪlɪ -yɔ we -zɪ *-nyɔmɛɛ sɛɛnɪ 'bhɔka 'wɔplɪlɛ.»

26 We yia ɔ 'bɪnɔnyɪa -lɔɛlɪ. Wa nɛɛ: «'Aya! We -ka 'sa -mɪ, nyɔzɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

27 -Zezu ylaa wa, 'in ɔ nɛɛ: «'Nyɛmɛ 'nɪ we mɪnɛnɪ, nɪ, -Lagɔ mɪnɛnɛ we. -Lagɔ mɪa, ɔ mɪnɛnɛ ɔ 'ka -lu weɛɛ lɛnɔ.»

28 -Bha Pɪlɪ gbɛa: «-Tali, -a ka -amɪaa -lu weɛɛ -bha tɪ, 'in -a yia -mɪ 'bɪ yɪ.»

29-30 -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Nɪ, 'in nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɛmɛ ɔ -ka ɔ -lu weɛɛ -bha tɪ na 'gbɔ, 'in ɔ 'ka -Lagɔgbɔ gba, we 'lɛɛji -mɔɔ yia 'yia -zakpa glɔ gbɔ. ɔ -ka ɔ -budu klaa, ɔ bhɛlɪa klaa, ɔ bhɔlɔa klaa, ɔ 'nyaa klaa, ɔ dɪdɛ klaa, ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ kpaa -bha tɪ, bhla -we 'wɔ -a mɪa da -budunɪa klaa, bhɛlɪa klaa, bhɔlɔa klaa, 'nyaanya klaa, dɪdɛa klaa, 'yua klaa, we -yɔ kpaanya ɔ yia 'yia, -zugba nyɛma sɪalɔ ɔ. 'In bhla -we yia yia, we nyɛ ɔ yia 'yliyɔgagɛ -we 'nɪa bhloɔda -ka.

31 «'Nyɛmaa dumadu -wa -gaa 'yu, lɔ -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lɔ, 'yu -maa yia -gaa.»

*-Zezu gbɛa ɔ tɪlɪhgbɔ
(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)*

32 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnyɪa 'sɔ, wa mɪa -Zeluzalɛmɔ mɪnɪda, -Zezu -gali wa 'yu 'yloogblɔ, -zugba ɔ 'bɪnɔnyɪa lɔ dɪlɪ. -Wa mɪa wa 'bɪ, -maa mɪ 'ya nyɛnɔ nɔda. ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnyɪa kugbua lɛ 'sɔ -yla: «A bɛ -sɛlɪ.»

'In -we 'kaa lɛnɔ, ɔ yia wa -yla gba. 33 ɔ nɛɛ: «A -tali, -Zeluzalɛmɔ -a mɪnɪ da. Nɪ, -mɔ wa yia ɔɔ Nyɛmɛɛ 'Yu wlaa. -Lagɔbɔbɔnyɛaa -cɪaɪn -yɔ -Lagɔɔ titeɛ gwɛsanya kwɛɛ wa yia ɔ pelɔ 'paa. 'In wa 'ka ɔ gbɔ 'wluladɪlɪ, 'in wa 'ka wɛlɪ -bhlo bhli wa 'ka ɔ 'bha. 'In 'lakpanya -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, wa 'ka ɔ -maa yoo 'nyɛ. 34 -Maa yia ɔ gla palɪa, -maa yia ɔ -dlɛ -gɔ slua, -maa yia ɔ sɛlɪa, 'in -maa 'ka ɔ 'bha. 'Ylɪ 'sɔ, we tanɔ nyɛ, 'in ɔ 'ka gbawla 'wɔtla.»

*-ɔ -ka gba, ɔ 'ka nyɛmɛ 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔyɪ
(Mt 20.20-28)*

* 10:19 Glekɪwɛl 'wɔ, we ji -wa nɪ, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyɛma -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

35 We 'bigv, Zebedeee 'yua *'Zake -yo Zaan yia -Zezu -yobe, 'in wa nee o -yla: «-Amiaa -Slolunyoo, -we -a yia -m1 -zlalia, -a 'yibha -in nu we le.»

36 O nee wa -yla: «Lee -lu a 'yubhaa in nu an -yla lea?»

37 Wa nee: «Da nyuma weee -ka we 'jiyib-heli nu, -in puli nyuma 'wlu la, 'nye -an 'yoo -a 'ka -m1 kwesi ladi. 'Yabhlo 'ka -na liliisob ladi, 'in 'yabhlo 'ka -na kopesob ladi.»

38 O nee wa -yla: «Nu, -we a -zlalia 'm1, a 'n1 we -yi. 'Lee, siasie -we zo na yia 'yigbhea, a mneni a 'ka we zo 'yigbhee? Yaayu batizea wa yia 'm1 siasie lb, a mneni a 'ka 'nyunu wa 'ka 'sa an batizee?»

39 'In wa nee o -yla: «In, -a mneni we.»

-Zezu yia we 'bigvpahe: «Gbuozon -wa. Sia a yia 'm1 'bhisa. Siasie -we lb wa yia 'm1 batizea, we lb wa yia an batizea. 40 Nu, we -ka na liliisob -yo an kopesob ladidie, -am1 'n1 mneni in 'ka we wla. Nu, we ladida mia, -Lago ka we lamnazi nyuma tolbaa -no nya. Nu, ma yia -bha ladia.»

41 Wa -lima kugbua 'nba we, 'in wa yia wa -yo 'ce 'pali. 42 -Zezu yia wa 'de weee la, 'in o nee wa -yla: «Nu, ddogv -nyumaa 'wluapilunya mia, wa 'tite nya wa siala wa zolubhonnya. 43 An glaa, we 'na -m1 'sa -ni. -o -ka gba o 'ka nyume 'kadu -ze, o -ze o -limaa zolubhonnyo. 44 'In an glaa, -o -ka gba o 'ka nyuma 'yugal, o -ze o -limaa gaylo. 45 Nu, oo *Nyumee 'Yu 'n1 yi wa 'ka o 'wosa. Yi o yia o 'ka nyuma 'wosa, 'in o 'ka tl1 nyuma duun 'wozittee 'gbu.»

-Zezu-bloa 'lalnnyoo yli (Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

46 -Zezu -yo o 'binanya nynia Zelikoo, wa m1 wee 'gbe 'tlada, 'in nyuma duun yia wa 'b1 yi. 'Lalnnyoo yabhlo wa laa Batimee, Timeee 'yu nya, o -di 'yoo nywe -yo la. Nu, -zlazlanyo -wa. 47 O 'nba nu, Nazaletyu -Zezu m1 'plida, 'in o yia 'wokpi, o nee: «*-Davidu 'yu -Zezuoo, -in 'yuli 'm1 nyaziwo!»

48 'In nyuma duun yia o 'wluo 'kpili. Wa nee o -yla: «'Mu nywe!»

-Moo bhla omoo 'kpi 'wo 'titee: «-Davidu 'yoo, -in 'yuli 'm1 nyaziwo.»

49 Toun, -Zezu yia 'yigbhe, 'in o nee: «A la o.»

'In wa yia o la, -zugba wa gba o -yla: «-Na 'yuo. -In -so wo, o m1 -m1 lada.»

50 'Lalnnyoo vitelia o 'naa, 'in o yia 'woso -gwagwie nya, o yia -Zezu -yobe. 51 'In -Zezu yia o layubha: «Lee -lu -in 'yibha in nu -m1 -yla lea?»

'In o nee: «*Wlabi, -in -blo na 'yli, in 'ka layi lb.»

52 O nee: «'Bhiti lb, -na dlizove ka -m1 pue.» Toun, o 'yli yia -blo, 'in o yia -Zezu 'b1 m1.

11

-Zezu mnia -Zeluzalemv (Mt 21.1-11; Lk 19.28-40)

1 -Zezu -yo o 'binanya cipaa -Zeluzalemv -yo, -mo Betfaze -yo Betani kwesi, 'in wa yia *Olivusunyaa -gogo yli, -bha -Zezu tiea o 'binanya 'so, 2 'in o nee wa -yla: «'Gbe -we mia -memee an 'yu, a m1 -mo. Nu, lebhla a 'ka -m1 nyini, -sokofali -dogv yabhlo a yia -bha yia lubhu -jida. Wee -sokofali mia, nyume yabhlogbo 'n1 -slo we -gv ladi. A -sa we lubhu, a -yo we yi. 3 Nu, wa -ka an layubha: lee -lu ka 'gbu a no 'sa? A gba wa -yla: -am1aa -kanyo 'yubha o 'ka we -gv ladi, nu, desleen o laa we lb.»

4 Wa mnia, 'in wa yia -sokofali -dogv yabhlo 'y1 lubhu -jida -bha 'yooo nywe -yo -bha 'pipee -budu yabhloo nywe -yo. 'In wa yia we lubhu -sa. 5 Nyuma mia -bha, wa nee: «Lee -lu ka 'gbu a sa wee yia -sokofali lubhua?»

6 'In sa -Zezu zwa wa 'di, 'in wa yi 'saa gba. 'In wa yia wa kwe -yo -sa, 'in wa yia m1. 7 Wa -laa wee -sokofali -dogv -Zezu, wa slwa wa 'naa we -gv, 'in o yia we -gv ladi. 8 Tolba slwa wa 'naa 'yloogblo, 'in tolba -dia suu kpi -m1 kpaa, 'in -maa yia we 'yloogblo laslu. 9 Nyuma noa o 'yu we -yo -wa noa o lb, wa 'de weee 'kpi 'wo, wa nee:

«-A -m1ni -Lago 'nyu la. -o mia Jejitapee 'nyu nya yida, -Lago nywa o 'nyu la.

10 Nyume -o mia yida, o 'ka -an 'wluapili -Davidu 'bigv, -Lago 'pali 'sa o so -zonv -gv la.

-Wa mia yali, wa -m1ni -Lago 'nyu.»

11 -Zezu plaa -Zeluzalemv, 'in o yia *-Lagobudu 'kadu zo m1, 'in o yia da weee yia. Jibhe zaa, we 'gbu o -yo o 'binanya kugbua le 'so yia Betani m1.

*-Zezu bhla *figisu gwexe (Mt 21.18-19)*

12 Z1 zlia, -Zezu m1 Betani 'bhuda, 'in nyoo yia o 'bha. 13 Toun, o yia *figisu -we kaa kpi 'wlu -yoy1 -mo 'yu, 'in o yia we -yo be, -de o yi we 'bhue 'wlu 'yu. O 'ka -bha nyini, we kpi 'dekpaa mia we 'wlu. Nu, we 'bhue -pa bhla 'n1 -slo nyini. 14 -Bha o gbaa wee su -yla: «-M1 'pali -sleen 'bhue -n1.»

In o 'binanya yia we 'no.

-Zezu vua -valepanya (Mt 21.12-17; Lk 19.45-48)

15 Wa nynia -Zeluzalemv, toun -Zezu yia -Lagobudu 'kadu nywe m1. -Wa mia -bha, -valepanya -yo -lizanya, 'in -Zezu yia wa vuvue bhli. O yia 'gwezi -bhityaa 'tabhle -yo -kpakoon pelopanyaa kpenya labhli. 16 O 'n1 nyunu nyume yabhlogbo -yo -lu 'ka -Lagobudu 'kadu nywe 'plu. 17 O -slolua wa gbu, o nee:

«We mi celida -Lagosebhe 'wue:
<Na -budu mia, 'mu wa yia laa dudugy-nyuma
weee -Lagobhubhoe -budu.>

'In 'mu amia nua 'wienyaa zizeda 'wu.»

¹⁸ -Lagobubonyaa -cian -yo -Lagoo titee
gwesanya 'nua o 'di, 'in wa yia nyano nu, -
we ka gbu -wa, o gbagbaweli ka nyuma duun
nyegaga -subhali. We 'dee 'gbu wa mia 'kli
'yida wa 'ka o 'bha.

¹⁹ Jibhe zaa, 'in -Zezu -yo o 'binonya yia 'gbe
nokple 'bhv, 'in wa yia mni.

-Zezu -yo tlitli -figisu
(Mt 21.20-22)

²⁰ Zhi zlia, wa mi 'yloogblv 'plida, 'in -Zezuu
'binonya yia wee figisu -yoyi, -zugba we ka ye
weee. ²¹ -We -Zezu gbaa, Pielu dli 'sibhlia we
-gv la, o nee: «Wlabi, -in yia figisu -in bhlia de
gweze, we ka ye.»

²² -Zezu nee wa -yla: «A zu -Lago dli -gv. ²³ In
nee ain -yla gbuzonu sac: nyume -ka -gogo -yla
gba: <'Bhu da, viteli -na 'de 'nyu lu,> 'in o dli
'ka -we o gbaa da lenvee -gv -mi, 'in o 'ni dli lu,
'in we nua le. ²⁴ We 'dee 'gbu in nee ain -yla, -
we weee a yia -Lago -zlia yia bhubhoe nya,
a zu we dli -gv nu, 'yia a yia we, 'in -Lago 'ka
we ain 'nye.»

²⁵ «Nu, a -ka -Lago bhubhoeda -mi, 'in
nyume yabhloo gbu -ka ain dli -mi, a ti o -
yogbu 'wu, 'in amiaa Dide o mia yali, o 'ka
amiaa gbonyuu 'woti. [²⁶ A 'ni nyume -yogbu
'woti, amiaa Dide o mia yali, o 'na 'ka amiaa
-yogbu 'woti.]]»

Mo -Zezuu 'tite bhva?
(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

²⁷ -Zezu -yo o 'binonya mni 'yaa -mo -
Zeluzalemu lv. Wa mi -zieda -mo -Lagobudu
'kado nyee, 'in -Lagobubonyaa -cian klaa, -
Lagoo titee gwesanya klaa, we -yo Zuifvu
nyuma kpa, wa yia -Zezu -yo be. ²⁸ Wa yia
o layibha: «Se -mumu nya -na nu gbunya ni
lea? 'In nyoo 'nye -mi we leno sea?»

²⁹ O nee wa -ylae: «Gbuu go -bhlo na yia ain
layibhaa, a -ka we 'bigupali 'bhie, o 'nyea
'mi se, 'in na gbaa o 'nyi. ³⁰ Nyoo tie *Zaan o
batizee nyuma, -Lago -wa yaayu, nyuma -wa
yi? A gba 'mi -yla we.»

³¹ 'In wa yia we -gv kpelle bhli, 'in wa nee:
«-A ka gba, <-Lago tiea o, 'in o yibhaa -ain lae:
<Lee ka 'gbu a 'ni o weli 'wonywua? >»

³² Wa mi nyuma sda, nu, -maa nee Zaan
mia -Lagobvu -falipanyo -wa. We 'dee 'gbu
wa 'ni mneni wa 'ka gba nu, nyuma tiea o.

³³ We 'dee 'gbu, wa nee -Zezu -yla: «-O tiea
Zaan, -a 'ni o -yi.»

'In -Zezu nee: «We -ka 'sa -mi, o 'nyea 'mi
wee gbunya -mnu leno se, -ami 'na 'ka 'ya -
moo -kanyoo 'nyi ain -yla gba.»

12

-Zezu 'paa gbvu nine o -yowvsolnya -yla
(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

¹ -Moo 'bigv, 'in -Zezu yia wa -yla gbu
gbagbie bhli gbvu nine -papie nya: «Nu,
nyume yabhlo 'paa *-dlakpaa. Wee kpa a mia,
'mu o bibelia 'suo. O nua *-dlyaa 'wonyazolu
le, 'in o yia kpaagotali -gbagbu 'subhaa. O
'bhua -busalubhonunya 'wu, -zugba -maa lo
wee kpa. 'In o yia 'lakpa 'wu mni.

² «Toun, -dloya -sa bhla 'ka be, 'in o
yia o zalubhononyo yabhlo tie wa -
busalubhonunya 'bi, wa 'ka o -nu wla. ³ Wa
sloa -moo 'wluo, wa bhutia -moo, 'in wa yia
-moo vu kwe klo nya. ⁴ O -dlakpaa -kanyo
yi 'yaa o zalubhononyo -putu tie. -Moo mnia,
-moo wa bhutia 'wluo, 'in wa yia -moo veli.
⁵ O kpa -kanyo yi 'yaa nyuma tanu tie, 'in
wa yia -moo 'bha. 'Sa o tiea nyumaa -zlo, talva
wa bhutia, 'in wa yia talva 'bha.

⁶ «Nyume -bhlogbo -tua o kwesi, mo -wa
o 'yu o -ka ze o -kalia. -Moo o tiea wa -gbe
logada, -zugba o popalia dli la nu, -moo wa
yia 'nuywe zva. ⁷ -Bha waa -busalubhonunya
gbogbalia -ylae: <-O 'kaa ci oo kpa -kanyo 'bi
li, mo nu. -A mni o 'bhaa, 'in wee kpa 'ka -
amiaa -nu -ze.> ⁸ Wa sloa o 'wluo. Wa 'bhaa o,
'in wa yia o 'kwie viteli kpa lu.

⁹ «'Lee, sa oo kpa -kanyo 'ka nua? O
'de yia yia, o 'ka nyuma tie, wa 'ka waa -
busalubhonunya 'bha, 'in o 'ka kpa nyuma
-putu yoo 'nye.»

¹⁰ «-We mia -Lagosebhe 'wo celida, a 'ni -slo
we zeli? We nee:

<Tokpa, -we -budusubhanya -saa kwnee,
mu -zea gwigwiyli -tukpa -zonu.

¹¹ -O nua gbu ni le, Jejitape -wa.

'In wee gbu mia, -a -ka we 'yi,
'in we namania -amiaa dli.> »

¹² Wee gbvu nine mia, Zuifvu 'yugalnya -yi
we 'ji nu, ma -yo -Zezu -saa we. Wa ka 'kli 'yi,
wa 'ka o kpa. Nu, nyuma -zlo wa mia sdaa
'gbu, wa yia o -yo 'bhv, 'in o yia mni.

'Gwezi plube *Sezaa kwee
(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

¹³ Faliznyuma talva -yo Ewloodu nyuma,
'ma wa tiea -Zezu -gbe, wa 'ka o zu bhli, 'in
o 'dee gbagbaweli 'ka o gbuan. ¹⁴ Wa yia, 'in
wa nee o -yla: «-Amiaa -Slolunyo, -a -yi we 'ji
nu, -we -na gbaa, gbuzonu -wa. -'In so gbvu
'yli, 'in -'in so nyume 'yilio -nyee. Nu, sa -Lago
'yibhaa nyume -mi, 'mu -na slolua gbuzonu
sa. We mi tiklu nu, -amiaa tite nokple, -a
plbv *Sezaa kwee *nison -gwezii? -A plbv we
yaayu, -a 'na plbv we -nu?»

¹⁵ -Zezu -yi we 'ji nu, wa gbagbaweli -yo wa
'wlukoon la popale 'ni -mi -bhlo. O nee wa -
yla: «Lee -lu ka 'gbu a bhli 'mi zaa? A -la 'mi
*Wlomu -tama yabhlo, in 'ka we 'yi.» ¹⁶ Wa
'nyea o tama yabhlo yoo, 'in o yia wa layibha:
'Lee, nyoo ka 'wlu -yo o nyi mi da we -gva?»

'In wa nee o -yla: «Sezaa -wa.»

17 -Bha ɔ gbaa wa -yla: «-We -ka Sezaaa -nu, a nyɛ we Sezaa yoo, 'in -we -ka -Lagɔ -nu, a nyɛ we -Lagɔ yoo.»

'In ɔ gbɔɔ 'bigɔpali weli yia wa nyɛgaga -sobhali.

**Sadusenyima kpelia tɔtɔnyaa titlie lu 'wɔsɔgbɔ*

(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

18 *Sadusenyima mia, wa nɛɛ nu, tɔtɔnyaa 'ni mneni wa 'ka titlie lu 'wɔsɔ.

Wa tɔba yia -Zezuu -gbe, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: 19 «-Slolunyo, -we mia celida Moizu tite 'wɔ, mu mia da. Nu, nyumɛ -ka 'ɔnyɔnɔ kwa, ɔ -yɔ ɔ 'ni gwali, ɔ -ka tli, ɔɔ nyɔnɔ -tɔa ɔ 'bigɔ, ɔ bheli kwaa ɔ, 'in ɔ -yɔ ɔɔ 'nyɔnɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zɔa lala, 'in -mɔɔ 'nyɔ 'ka dɔdɔ -gu -tɔ. 20 Sa 'bhisa, nyumɛ yabhlo ka nokpasuyua gbesɔ, 'in wa kpasa yia 'nyɔnɔ kwa. ɔ -yɔ ɔ 'ni gwali, 'in ɔ yia tli. 21 Wa 'sɔnɔ kwaa ɔ bheli -dɔgbanyɔnɔ, -mɔɔ -yɔ ɔ 'ni gwali, 'in -mɔɔ yi 'yaa tli. ɔɔ 'nyɔnɔ -bhlokpade yia waa bheliaa tanɔ kwa. 22 'Sa wa 'de gbesɔ kwaa ɔɔ 'nyɔnɔ -bhlo -bhlo, wa -yɔ ɔ 'ni gwali, 'in wa yia tli. Wa 'bigɔ, ɔɔ 'nyɔnɔ yi 'yaa tli.

23 «'Lee, 'yli -we nya tɔtɔnyaa yia 'wɔsɔ, nyɔɔ 'ka 'nyɔnɔ ɔ -maa? Nu, wa 'de gbesɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

24 -Zezu nɛɛ wa -yla: «A ka 'yoo mɔɔ, -we ka gbɔ -wa, a 'ni -Lagɔsɛbhe -yi, 'in a 'ni -Lagɔ 'tite -yi. 25 Tɔtɔnyaa -ka 'wɔsɔ, nokpasia -yɔ 'nyɔnɔ 'na 'ka kokwali, nu, 'anzanya -we mia yali, we 'bhisa wa yia -tɔa. 26 'Lee, we -ka tɔtɔnyaa 'wɔsɔgbɔ, -we mia celida Moizu 'sɛbhe 'wɔ, a 'ni -sɔ we zeli? Da misagɔsu pileɛ -bhoa 'yli, 'in -Lagɔ nɛɛ Moizu -ylaɛ: «-Ami -wa *Ablaamu -Lagɔ, *Izaku -Lagɔ, *Zakɔbɔɔ -Lagɔ.» 27 'In -Zezu yia we -gɔdiɛ: «-Lagɔ mia, 'yliyɔganyaa -Lagɔ ɔ -mia. ɔ 'ni tɔtɔnyaa -Lagɔ. A ka mɔɔ bhahba.»

-Lagɔ tite gwesanyɔ yabhlo gbaa gbuzɔnɔ

(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

28 Wa mi -Zezu laylada, 'in -Lagɔ tite gwesanyɔ yabhlo yia we 'nɔ. ɔ 'yia nu, -Zezu mi wa weli 'bigɔpalida 'nanuɔ, ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ laybhaɛ: «-Lagɔ tite weee glaa, -mɔmɔ -wa we 'kadba?»

29 -Zezu yia we 'bigɔpaliɛ: «Tite weee glaa, -we -wa we 'kadɔ mu mia da: «*Izlaɛnyima, a pu yukwli. Nu, Jejitape mia, -amɔaa -Lagɔ -wa, ɔ -bhlogbɔɔ. 30 Jejitape, ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ ze -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wɔlukuɔn lapɔpali weee nya, -na 'tite weee nya.» 31 Wee tite 'sɔnɔ ni: «-In -kali -na -libheyi ze -na 'de 'bhisa.» Tite, -we 'kaa tite sɔ ni 'wɔzi, we 'ni -mi.»

32 ɔ tite gwesanyɔ nɛɛ: «Gbuzɔnɔ -wa. -Lagɔ -bhlogbɔɔ, ɔ 'ni 'sɔ -mi. 33 Nyumɛ -ka -Lagɔ zɛkali ɔ dli weee nya, ɔ 'wɔlukuɔn lapɔpali weee nya, ɔ 'tite weee nya, ɔ 'de weee nya, 'in ɔ -ka ɔ -limaa zɛkali ɔ 'de 'bhisa,

-mɔɔ nanɔ 'yli we -zi 'slaka weee, we -zi nyumɛ 'ka wɔlwalu sie -Lagɔ -yla.»

34 ɔ 'pala we 'bigɔ gbuyilo nya, -Zezu 'yia we -yɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Lagɔ -na 'wɔlapilie 'ni -sɛɛn latlɔlɔ.»

-Muɔ 'bigɔ, nyumɛ, ɔ 'kaa 'tite 'yɔ ɔ -yɔ -Zezu 'ka kpeli, -mɔɔ 'ni 'yie.

-Lagɔ -Bhasanyɔ: nyɔɔ ɔ -mia?

(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)

35 -Zezu mi nyuma gbɔsɔlɔda -Lagɔbudu 'kadɔ nyɛɛ, 'in ɔ nɛɛ: «Waa -Lagɔ tite gwesanya nɛɛ nu, -Lagɔ -Bhasanyɔ mia, -Davidu yu -wa. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ wa yi 'sa gbaa? 36 Nu, -Davidu 'debbihe -gbolu, ɔ Zuzu 'Pɔpa 'nyɛa 'tite, ɔ nɛɛ: «Jejitape nɛɛ na -Kanyɔ -yla:

«-In -di da la na lilisɔlɔ. 'In 'in 'ka -na tɔnyuma -na bhɔ zɔ lapali.» 37 Nu, -Davidu 'de -ka ɔɔ -Lagɔ -Bhasanyɔ la «na -Kanyɔ, sa ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'yu -zea?»

(Mt 23.1-12; Lk 20.45-47)

Nyuma -zlo mia -bha, 'in ɔ gbagbaweli yia wa 'mɔna 'wɔla. 38 ɔ mia wa -sɔlɔda, ɔ nɛɛ: «A zɔ amɔaa 'de 'yliyɔ -Lagɔ tite gwesanyaa gbɛgbɛɛn. Wa 'yibha tɔlɔ -bana 'kadɔ 'wɔplaple, -zugba wa zie we nya. Wa 'yibha wa -sa wa fɔ wa 'nɔnyɛzɔwe nya -zejila 'wɔ. 39 -Lagɔbudu ɔ -yɔ 'fetnya -gu, 'yugbɛn ladidie wa 'yibhaa kpe -zɔnɔnya -gu. 40 -Dɔgbanyɔnɔ wa saa -maa -lu weee kwɛɛ. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ nyuma 'yia 'wɔ kpokpo, nyuma tiklu 'bhisa. We 'gbɔ, -Lagɔ yia wa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, 'in wanuɔ -kasɔ 'ka nyuma tɔbaa -nu 'wɔzi.»

-Lagɔ nyenyɛ -zɔnɔ

(Lk 21.1-4)

41 -Zezu -di 'gwɛzii -gbo kwesi la, -zugba ɔ yla nyuma -maa palɔ -mɔ 'gwɛzi -dɔlɔ -gu. Nu, 'nyumunnya -zlo pala -mɔ 'gwɛzi duun. 42 Bobabha -dɔgbanyɔnɔ yabhlo yia, ɔ palɔ -mɔ tamayua 'sɔ -we 'nia -vale -ka.

43 -Bha -Zezu gbaa ɔ 'bunɔnya -yla: «In nɛɛ au -yla gbuzɔnɔ sɛɛ: bobabha -dɔgbanyɔnɔ mia de nu, 'gwɛzi ɔ wɔla de, we -zi nyuma weee -nu 'wɔ. 44 'Nyumunnya mia, 'gwɛzi -we wa gbɔ 'nia 'wɔ -mi, 'mu wa wɔla. Nu, ɔɔ nyɔnɔ mia, ɔ boba 'wɔ, 'gwɛzi -we ɔ 'kaa lili, 'mu ɔ wɔla.»

13

-We slɔla dɔdɔv bhia bhla, mɔ ni

1 -Zezu 'tɔaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in ɔ 'bunɔnyɔ yabhlo nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Slolunyo: yi 'saa wa, tukpa -zɔnɔ, we -budu nanɔ 'yli 'le!»

2 'In ɔ yia we 'bigɔpaliɛ: «Gbuzɔnɔ -wa, tukpanya -na yia de -yɔ -gɔladidɔ, we 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gu -tɔ. Jitea we 'de weee yia.»

3 Wa mɔna Olivɔsunya -gɔgɔ 'wɔlu, -mɔ wa -da la, -zugba wa yla -Lagɔbudu 'kadɔ. Da wa -nyaa 'wɔ, Pielɔ kɔla, 'Zake kɔla, Zaan

klaa, we -yɔ Andlee, 'in wa yia ɔ layibha: 4 «Lɛbhla -mɔv 'ka lɛnɔa? 'In lɛɛ -lu 'ka we -ain -sɔlɔlɔ, nɩ, we bhla ka ɔɔpaa?»

(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

5 ɔ Nɛɛ wa -yɩa: «A zɔ amɩaa 'dɛ 'yɩiɔ, -mɔv yɩ 'wɩ nɩ, wa nɩ ain -dawli 'wɩ. 6 Nyuma -duun yia na 'ɲɩ -gɩ yia, 'in wa 'ka gbac: (-Amɩ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!) 'in wa 'ka nyuma duun -dawli 'wɔnɩ.

7 «A -ka 'nɩ nɩ, wa mɩ tɔgɔda da -kwɛɩn, 'in a -ka 'nɩ nɩ, wa mɩ tɔgɔda da 'pɩpɩ, a 'na nɔnɩ nyano -nɩ. We mɩ nɩ, we nɩ lɛ, -mɔv 'nɩ -sɔlɔ dɔdɔv bhɩalɩda. 8 Tɔ yia laga 'sɔ nyɩdɩ 'wɔsa. 'In nyumaa 'wlulapɩnyɔ yabhlo 'ka nyumaa 'wlulapɩnyɔ -gɔdɔ -yɔwɔsɔlɔ. Dɔdɔ yia zuklua da tɔlɔa, 'in ɲwɔ 'ka yɩ. Sa 'ɲwɔ -ka gwaha yɩ ɔ sɩa, 'sa wee dɔdɔv bhɩabhiɛ gwɛɩda yia -mɩa.

9 «Amɩa mɩa dɛ, a zɔ amɩaa 'dɛ 'yɩiɔ. Gbɔwɔbhunya 'yɩ wa yia ain kwaa. Bhitɩa wa yia ain -Lagɔɔbudunya zɔ. Dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ -yɔ nyumaa 'wlulapɩnyɔ 'yɩ wa yia ain laa na 'gbɩ, 'in na gbɔdayɩnya a yia -zɛa wa 'yɩ. 10 Tiada, -Lagɔɔgbɩ wa yia gbac 'lakpanya weee -yɩa. 11 Wa -ka ain gbɔwɔbhunya 'yɩ kwa, a 'na lɔlɔ dɩ -nɩ, -we a 'kaa gbac 'gbɩ. -Mɔv bhla, wɛlɩ -we a 'kaa gbɩ, -Lagɔ yia we ain ɲwɛɛ zɔa. We'e 'bhɩ amɩaa 'dɛɛ' 'wlukɔvɩ, Zuzu 'Pɔpa wɩaa we.

12 «Nyumɛ yia ɔ bhɛli wɩaa wa 'ka ɔ 'bha. 'Sa -bhɔkpadɛ, dɩdɛ yia ɔ 'yɩ wɩaa. 'Yua yia wa dɩdɛ -yɔwɔsɔlɔa wa 'ka wa 'bha. 13 Na 'gbɩ, nyuma weee yia ain 'wɔnyɛa. Nyumɛ -ɔ 'nɩ 'mɩ dɩ -gɩ -sa, 'in ɔ 'ka we bhɔlɔluda nyɩnɩ, -Lagɔ yia ɔ gbɩ 'wɔsaa.

(Mt 24.15-31; Lk 17.23-24, 21.20-28)

14 «Nyumɛ -ɔ -ka 'sɛbhɛ nɩ zɛlɩ, ɔ 'nɩ we 'wɩa. Nɩ, -lu -Lagɔ 'mɩ 'yɩbha, 'in -we saa -lu weee la, -ɔ -ka we -yɔyɩ ladɩda, da we 'na 'ka yaa -mɩ, -ɔ -ka 'sɛbhɛ nɩ zɛlɩ, ɔ 'nɩ we 'wɩa. Nyuma -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gɩ -mɩ, wa -yɔ -gwagwɛ mɩ zɛzɛ -gɔgɔnyɩ 'wɩ. 15 Nyumɛ, -ɔ -ka nyapɛda -mɩ 'pɩpɛɛ, ɔ 'na mɩnɩ ɔ -lu 'wɔbhua -budu zɔ -nɩ. 16 'In -mɔmɔ -ka kpaa -mɩ, -mɔɔ 'na yɩlɩ -mɔɔ -bana 'bhɩ -zɔɔ -nɩ. 17 Lɛɛ gbɩnyuu yɩ 'sa nɔkplabhue ɲwɩnɩ -yɔ 'ɲwɩnɩ -wa mɩa 'yua 'nyɛnɩda yɩa, wee 'yɩnyɩ -mɩnɩ nya! 18 A bhɩbhɔɛ -Lagɔ, we yɩ lɛnɩ ɲwɔtɔyɩbhla. 19 We bhla mɩa, sɩasɛ 'kadɩ wa yia 'yɩa. 'Lee, -a -ka 'bhac 'wɩ, we 'sasɔkpa -nɩ ka -sɔlɔ lɛnɩ? 'In lɛ we yia nɔa yɩ? -Innya, we 'na 'ka lɛnɩ.

20 «-Lagɔ 'nɩ yaa wee 'yɩ -gɩsa, -zugba nyumɛ yabhɔgbɔɔ 'nɩ mɩnɩ ɔ 'ka we kwɛɛ -dɩ. Nɩ, nyuma ɔ -saa -bha, wa 'gbɩ ɔ yia wee 'yɩ -gɩsaa. 21 Wa -ka gba nɩ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mɩ -selɩ, 'in wa -ka gba nɩ, ɔ mɩ mɔ, a 'na lalɩ we gbɩzɔnɩ -nɩ. 22 Yocian yia yia, wa 'ka gba, nɩ, ma -wa -Lagɔgbɩ -falɩpanya -yɔ ɔ -Bhasanya. Gwɛdɩgbɩ -yɔ gbɩ 'kadɩ wa yia lɛnɩ, 'in -wa -Lagɔ -saa -bha, wa 'ka wa -dawli nɩ. Nɩ, wa 'na 'ka we mɩnɩ. 23 'Mɔ in

gbac da ain -yɩa 'gamɩ. Nɩ, amɩa mɩa dɛ, a zɔ amɩaa 'dɛ 'yɩiɔ.»

24-25 'In -Zɛzu nɛɛ:

«We bhla, wee sɩasɛɛ 'bɩgɩ,

•Nɩkpɩsɛ yia kpaa, 'yɩlɩ 'na 'ka 'pɩ.

Nɩkpɩsɛ yia kpaa, 'ɔv 'na 'ka lɩ.

Nɩkpɩsɛ yia kpaa,

-zɛlɩ yia yalɩ 'bhɔa we 'ka bhɩ.

-Lu weee mɩa yalɩ, zuklua we yia.»

(Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

26 «-Mɔv 'bɩgɩ wa yia ɔɔ Nyumɛɛ 'Yɩ -yɔyɩa yida -mɔ yalɩpɩpa 'wɩ, 'tɩtɛ -yɔ zɩ weee nya.

27 -Bha ɔ yia 'anzɩnya yoo 'paa, dɔdɔ weee -gɩ. 'In, -wa -Lagɔ -saa -bha 'gbɛ weee 'wɩ, wa 'ka wa la.

28 «-We figɩsɩ sɩɩɩa ain, a 'nɩ we 'wɩa. We 'kɩya -ka tɩmanɩda -mɩ, 'in we -ka tɔpɔda -mɩ, a -yɩ we 'jɩ nɩ, 'nyu -lua bhla ka ɔɔpaa. 29 'Sa -bhɔkpadɛ a -ka 'sasɔkpa -gbɩ -mɩnɩ 'yɩ lɛnɩda, a yɩbhɛɛ we 'jɩ nɩ, ɔɔ *Nyumɛɛ 'Yɩ ka ɔɔpaa, ɔ 'nɩ -sɩɛn latɩlɩ.

30 «In nɛɛ ain -yɩa gbɩzɔnɩ sac: dɛsɩɛn -nyumaa 'dɛ weee 'na 'ka tɩ, 'in wee gbɩnya -mɩnɩ 'kaa lɛnɩ. 31 Yalɩ -yɔ dɩdɩ mɩa, la we yia 'bhɩa, nɩ, na wɛlɩ 'na 'ka labhɩ 'mɩnɩnɩ.

32 Nyumɛ yabhɔgbɔɔ 'nɩ wee sɩasɛɛ bhla -yɔ we 'yɩ -yɩ. Yalɩ -anzɩnya -yɔ -Lagɔɔ 'Yuu 'dɛbhɛ 'nɩ wee 'yɩ -yɩ. Nɩ, na Dɩdɛ -bhɔgbɔɔ -yɩa we 'yɩ.

33 «We 'dɛɛ 'gbɩ, a zɔ amɩaa 'dɛ 'yɩiɔ. A -tɔ 'yɩiɔgada. 'Yɩ -we nya gbɩ nɩ 'kaa lɛnɩ, a 'nɩ we -yɩ. 34 We 'wɩsɛɛ, nyumɛ yabhlo -ɔ mɩ 'lakpa 'wɩ mɩnɩda. ɔ 'kaa mɩnɩ, ɔ yia ɔ zɔ -nyuma lubhɔ 'wɔladɩlɩ. 'In ɔ nɛɛ klɔlɔo ɲwɛkɔnyɔ -yɩa: (-In 'na ɲwɔnɩ 'yɩaa -nɩ.) 35 We 'dɛɛ 'gbɩ, a -tɔ 'yɩiɔgada, a 'na ɲwɔnɩ 'yɩaa -nɩ. Bhla -we nya -buduu -kanyɔ 'kaa yɩ, -dɛ jɩbhezao, -dɛ sabɔo, -dɛ zɩgɩo, -dɛ zɩkɩpɛo, a 'nɩ we -yɩ. 36 ɔ -ka ain 'lɩalɩ, ɔ 'na yɩlɩ ain yɩaa ɲwɔda -nɩ. 37 -We in mɩa da ain -yɩa gbada, mɩ na gbac nyuma weee -yɩa. A -tɔ 'yɩiɔgada.»

14

Zuifɩv -ɔɩan zɔa -Zɛzuu -yɔgbɩ (Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

1 Nɩ, we -tɔ 'wɩ 'yɩ 'sɔ *'Wɔzɩtyɩlɩ 'fɛtɩ -yɔ Zuifɩv 'floo 'nɩa *gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtɩ 'ka nyɩnɩ. -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɩan -yɔ -Lagɔɔ tɩtɛ gwɛsanya yia -Zɛzuu -yɔyɩlɩ pla wa 'ka ɔ kpa -dawli nya, 'in wa 'ka ɔ 'bha. 2 Wa nɛɛ: «-A 'na kpali ɔ 'fɛtɩ 'yɩ nya -nɩ. We 'nɩ -mɔv, 'in 'gbɛ gbɩgbɩlɩa.»

'Nɲwɔ yabhlo slua -Zɛzuu 'wɩwɩ * -lasɩkɩ (Mt 26.6-13; Zn 12.1-8)

3 -Zɛzu mɩa Betani, sɩlɩbhanyɔ 'Simɔɔɔ -budu zɔ, da ɔ mɩa lɩda, 'in 'ɲwɔnɩ yabhlo yia -mɔ pla. ɔ 'ɲwɔnɩ, ɔ ka -bhonyɩda kwɛɛ. * -Lasɩkɩ -zɔnɩ, -we ka -vale 'tɛa, we mɩ we 'wɩ.

Ɔ-dia wee -bhonyida -bli nwee, 'in ɔ yia wee -lasiklɔ -Zezuu 'wluo slu.* ⁴ Nyma tɔba mia -bha, 'in -maa yia 'cɛ 'pa, -zugba wa 'yibhali yibhali la: «Lɛɛ -lu ka 'gbu ɔ nyumɔ -lasiklɔ nia? ⁵ Wa mneni yaa wa 'ka we pelɔ 'pa 'gwɛzi duun lɔ, -we nyume 'kaa 'yi -zɔ nwee, 'in wa 'ka we bobabhanya 'nyɛ.»

'In wa yia ɔɔ 'nwanɔ -yɔ 'cɛpali. ⁶ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a sialɔ ɔa? A 'tide ɔ 'yi. -We ɔ nɔa 'mɪ -yla lɛ, gbu -zɔnɔ -wa. ⁷ Ni, bobabhanya mɪ aɪn glaa 'yɪ weee nya. Da a -ka 'yibhali, a mneni a 'ka wa 'nanɪ 'wɔnɔ. Ni, -amɪ mia, in 'nɪ aɪn glaa -mɪ 'yɪ weee nya. ⁸ -We ɔ mnenia, 'mɔ ɔ nɔa 'mɪ -yla lɛ. Ni, -lasiklɔ ɔ tɪia 'mɪ -yɔ gbawlaa 'gbu 'gamu. ⁹ In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: da wa yia -Lagɔgbu gbaa dɔdɔ weee -gu, -we nwanɔ nɪ nɔa da lɛ, gbaa wa yia we, 'in ɔ lɛnɔgbu 'ka nyumaa dlɪ 'wɔ -tɔ.»

Zudasɪ 'yibha ɔ 'ka -Zezu wla
(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

¹⁰ -Zezuu 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa, nyumɛ yabhlo, wa laa Zudasɪ Isikalɔtɔ, mɔ mɪa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -gbe, ɔ 'ka -Zezu wla. ¹¹ Wa 'nɔa we, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. 'In wa nɛɛ ɔ -yla: «'Gwɛzi -a yia -mɪ 'nyɛa.» Sa ɔ 'kaa nɔ ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhliia we 'yooɔ datale.

-Zezuu 'bunɔnya pia 'Wɔzɪtylu 'feti -gv -lililu
(Mt 26.17-25; Lk 22.7-14; Zn 13.21-30)

¹² 'Floo 'mɪa gɔɔ -yɔ -kaa 'feti ka nyɪ. We 'yɪlu tɪanɔ -we nya wa bhaa *'bhlabhleyua 'Wɔzɪtylu 'feti -gv -lililu nya, wee 'yɪ nɪa -Zezuu 'bunɔnya 'yibhaa ɔ laɛ: «Mɔ -in 'yibha -a mɪ -mɪ -yla 'Wɔzɪtylu 'feti -gv -lililu pia?»

¹³ -Zezu tiea ɔ 'bunɔnya 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A mɪnɪ -zɔɔ. A -ka -mɔ nyɪnɪ, nyumɛ - ɔ 'nyunyida mia 'wlu, a -yɔ ɔ yia 'wɔgbelia, a mɪnɪ ɔ 'bɪ. ¹⁴ Ɔ -ka -budu -mɔmɔ zɔ pla, a gba wee -buduu -kanyɔ -yla: «-Amiaa -Kanyɔ nɛɛ, «Lee, -buduu 'yu -we zɔ -a 'kaa -amiaa 'Wɔzɪtylu 'feti -gv -lililu li nɪ, mɔ we mia?» ¹⁵ 'In ɔ slɔlua aɪn -buduu 'yu 'kadu yabhlo 'klɔ, -mɔ -budu 'wlu, -we zɔ -goladɪ -li -zɔnɔ mia. -Mɔ a 'kaa -amiaa 'Wɔzɪtylu 'feti -gv -lililu pili.»

¹⁶ Wa mɪa, wa nyɪnia -zɔɔ, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yɪ 'saa we yɪ. 'In wa yia wa 'feti -gv -lililu pi.

-Zezu -yɔ ɔ wlawlanyɔ lia
(Mt 26.20-25; Lk 22.14; Zn 13.21-30)

¹⁷ Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ yia yi. ¹⁸ Da wa ma lida 'tabhle -gv, -Zezu nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: aɪn glaa, nyumɛ yabhlo in -yɔ ɔ mia da lida nɪ, mɔ yia 'mɪ wlaa.»

¹⁹ Tɔɔn, wa ple sumania, 'in wa yia ɔ layibha -bhlo -bhlo. «We 'nɪ -amɪ, we 'nɪ mɔbɔ?»

²⁰ Ɔ nɛɛ wa -yla: «Amia kugbua lɛ 'sɔ glaa nyumɛ yabhlo -wa. In -yɔ ɔ 'sɔ mɪ 'floo 'nɔwada zapu -bhlo lɔ. ²¹ Gbɔzɔnɔ -wa: sa we ma celida -Lagɔsɛbhe 'wɔ ɔ daa, 'sa ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu yia mɪa. Ni, nyumɛ -ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mɪ -mɔɔ -nɔ nya. Wa 'nɪ yaa -mɔɔ gwali, we nanɪ 'yɪ.»

-Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya lia
(Mt 26.26-30; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-25)

²² Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wɔbhu. Ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladidɪ. Ɔ dilia we ɔ 'bunɔnya 'wɔla, 'in ɔ nɛɛ: «A 'bhu we 'wɔ, na ku -wa.»

²³ -Mɔbɔ 'bigu, 'in ɔ yia nɔ -kɔpɔ 'wɔbhu, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nye -bhlo -bhlo, 'in wa 'dɛ weee yia we 'ma. Ɔ nɛɛ:

²⁴ «-We mia da nɪ, mɔ -wa na 'pɪɔn -we yia jitea nyuma duun 'gbu, 'in we 'ka -Lagɔ -yɔ nyuma 'sɔ 'wɔsuslolu. ²⁵ Ni, in nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: zɪ -Lagɔ -ka dɔdɔ 'wɔlupɪlɪ, we zɪ na maa nɔ lolu. We 'yɪ 'nɪ -slɔ nyɪnɪ, in 'na 'ka nɔ 'ma.»

²⁶ Wa bhliia -Lagɔ -lɔbɔ 'bhie, wa yie 'tɪa, 'in wa yia *Olivusunyaa -gɔgɔ 'wlu mɪ.

-Zezu nɛɛ nɪ, Pielɪ yia ɔ gbu kpɛla
(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)

²⁷ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Bɪ a yia 'mɪ 'bhua. Ni, we mɪ celida -Lagɔsɛbhe 'wɔ: «Bhlabhleɛ 'yɪliɔzɔnyɔ na yia 'bhaa, 'in bhlabhɛnyɔ 'ka lamnɔ.»

²⁸ Ni, in -ka tɪ, in -ka 'wɔsɔ lɔ, Galilee na yia aɪn wɔlɔa mɪa.»

²⁹ Pielɪ nɛɛ ɔ -yla: «Nyuma weee -ka -mɪ 'bɪ 'bhu, -amɪ 'na 'ka we lɛnɔ.»

³⁰ 'In -Zezu yia we 'bigɔpalɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -zɛɛn sabɔ mia, -na kpɛlɪ na gbu 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɪ -slɔ -zakpa 'sɔnɔ gbo.»

³¹ Pielɪ nɛɛ -bhlokpadeɛ: «-Innya, we 'nɪ -mɔbɔ! We -ka 'bha wa 'ka -in -yɔ 'mɪ 'sɔ 'bha, in 'na 'ka -na gbu kpɛlɪ.»

Tɔɔn, wa 'dɛ weee yia wee wɛlɪ -bhlo gba.

-Zezu bhuhboea -Lagɔ Getisemanee
(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³² -Mɔbɔ 'bigu, -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ nyɪnia Getisemanee, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A -dɪ dɛ la. In 'ka -Lagɔ bhuhboe.»

³³ Ɔ -yɔ Pielɪ klaa, *'Zake klaa, we -yɔ *Zaan, wa yia mɪ. -Bha ɔ -gv yia, 'in 'pɪɔn yia ɔ dlɪ 'wɔ slo. ³⁴ Ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na dlɪ ka sumani bhahba. A -tɔ -seli, a -tɔ 'yɪliɔgada.»

³⁵⁻³⁶ Ɔ bea 'yu -se, ɔ -gbliia dɔdɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhboe, ɔ nɛɛ: «*Aba! Dide! -In mneni -in 'ka -lu weee lɛnɔ. -In -ka we 'yibha nɪ, -in

* 14:3 Wee -lasiklɔɔ -bhonyida mia, tokpa wa laa alibatɪ, mɔ nya wa nɔa we lɛ. Wee -Jasiklɔ, wa laa nahɪ.

vlaŋi 'mɪ siasie 'kadɔ -mɪni gwe. Ni, we 'na -zeli na dɔmagbu -ni: we -ze -na dɔmagbu.»

37 ɔ yia ɔ 'bɪnɔnyaa -gbɛ lɔ, -zugba wa mi 'yɪlaa 'wɔ. ɔ nɛɛ Simɔ Pielɪ -yɪla: «'Yɪlaa -na ŋwaa yi? -In 'nɪ mneni -in 'ka 'yɪliyɔgada -tu 'leli -bhloo -kpaa? 38 A -tu 'yɪliyɔgada, a bhuhhoe -Lago, a yi laylagbɔ lɔ bhli. Ni, nyumɛɛ dli 'yɪbha we 'ka -lu -zɔnɔ lɛnɔ, 'in ɔ ku 'nɪ we mneni.»

39 Tɔn, ɔ 'bhu 'yaa wa -yɔ lɔ, 'in ɔ yia -Lago bhuhhoe wɛli -bhlokpade nya. 40 ɔ yia lɔ, -zugba wa mi 'ya 'yɪlaa 'wɔ, wa 'yɪli ka 'wɔwɔmanu 'gbɔ. Wɛli -we wa 'kaa ɔ -yɪla gba, we 'nɪ -mɪ.

41 ɔ yia lɔ -zakpa tanɔ nya, ɔ nɛɛ wa -ylae: «A mɪ 'yɪlaa 'wɔ -bhlokpade, nyapɛda a mi a yi? We -tu 'sa. Da wa 'kaa Nyumɛɛ 'Yu wɪa gbɔnyuu -lenɔnyaa -yɪla, we bhla ka nyɪ. 42 A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mɪ. A -talɪ, nyumɛɛ -ɔ 'kaa 'mɪ wɪa, mɔ yia mɔ.»

*-Zezu wa yia kpaa
(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zn 18.3-12)*

43 Da -Zezu mi a gɛda, wɛli mɪ ɔ ŋwɛɛ, tɔn Zudasɪ yia yi. ɔ Zudasɪ mi a, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnyaa kugɔua lɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyumaa -zɪlɔ yia yi, tɔgɔgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Ni, -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɪan klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ nyuma kpasi, ma tiea wa. 44 Zudasɪ, -ɔ 'kaa -Zezu wɪa, sa ɔ 'kaa ɔ wɪa, ɔ ka we wa -yɪla gba. ɔ nɛɛ: «Nyumɛɛ in -ka gbɛli ni, mɔ -wa. A kpa ɔ, a -yɔ ɔ 'sɔ mɪ, a zɔ ɔ 'yɪliyɔ 'nanɔ.»

45 Zudasɪ nyɪa -Zezu kwesi, 'in ɔ nɛɛ: «*Wlabi.» 'In ɔ yia ɔ gbɛli. 46 -Bha wa yibhelɪa -Zezu, 'in wa yia ɔ kpa. 47 ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -saa tɔgɔgbɛ tɔkpa 'wɔ tɔn, ɔ yia *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ zɔlubhonɔnyɔ yabhlo yukwli 'wɪlɔ -dɪ.

48 -Zezu nɛɛ wa -yɪla: «'Wienyɔ in -mi a, 'in a yia 'mɪ kpaa yi tɔgɔgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? 49 -Innya, 'yɪlɔ weɛ nya, in mɪ aɪn glaa gbɔ -slɔluda -mɔ -Lagɔbɔbɔdu 'kadɔ zɔ, 'in a 'nɪ 'mɪ kpa. Sanɛɛ a kpaa 'mɪ, 'in -we mi a ɔlɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔ, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛɛ 'gbɔ.»

50 Tɔn, 'in ɔ 'bɪnɔnyaa yia -bha ɔ ti -gwagwie nya. 51-52 Nyimesɔyɔ yabhlo yia ɔ bi, ɔ ka 'naa -bhlogɔɔ -gɔ. Wa kpaa weɛ 'naa, 'in ɔ yia we wa kwɛɛ ti, 'in ɔ yia -gwa kpanɔ nya.

*-Zezu wa kwaa gbɔwɔbhunya 'kadɪ yu
(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)*

53 Wa yia -Zezu -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -gbɛ kwa. Da -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɪan klaa, nyuma kpasi klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya weɛ, wa gbɛli a 'wɔ. 54 Pielɪ mɪ -Zezu 'bi, ɔ 'nɪ ɔ -yɔ ɔɪa. ɔ plalɪa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -budɪnyɛɛ, 'in ɔ yia -kosu -yɔ ladi, ɔ -yɔ 'sloja 'sɔ.

55 -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɪan -yɔ gbɔwɔbhunya weɛ titalɪa -Zezu -yɔ la wa 'ka ɔ gbɔ -dɪlɔ,

'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'nɪ gbɔ yabhlogɔɔ 'yɪ. 56 Nyuma -duun zɔlɔ ɔ yɔ -yɔ, 'in -maa wɛli 'nɪ bhli -bhlo.

57 Tɔlɔ -sɔa 'wɔ, -maa dɪlɔ ɔ yɔ gbɔ 'wɪlɔ la, 'in -maa nɛɛ: 58 «Gbɔ ɔ gɛba, -a ka we 'nɔ. ɔ nɛɛ ni, -Lagɔbɔbɔdu 'kadɔ, -we nyuma 'sɔbhha da ni, -wɪlɔ ɔ yia we. 'In 'yɪlɔ ta zɔ we -putu -we nyumɛɛ sɔ 'nɪa 'tɪlɪli, ɔ 'ka -mɔ 'sɔbhha.» 59 Wee gbɔ ni -gɔ, wa 'a gba wɛli -bhlo.

60 -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -sɔa 'wɔ wa nyɪdɪ, 'in ɔ yia -Zezu layɪbha: «Nyuma ni mi -mɪ gbɔ 'wɪlɔladɪlɔ. -In 'nɪ mneni -in 'ka we -gɔ -saa?» 61 -Zezu 'nɪ ŋwɛ gba. ɔ -sɔ yaa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ layɪbha: «'Lee, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mi a yi? -Lago ka 'ŋni -a mɪnɪa, ɔ 'Yu -in -mi a yi?»

62 -Zezu yia we 'bɪgɔpali: «Cɪn, 'mɔ in -mi a. Nyumɛɛ Yu yia 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ lɪlɪsɔlɔ ladi. 'Yia a yia ɔ yalɪppa -gɔ we nya kwɪlɔ.»

63-64 -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ yia ɔ 'naa yɪla 'cɛ nya. ɔ nɛɛ: «ɔ ka -Lago wɛli, a 'de weɛ ka we 'nɔ. -A 'nɪ -sɛɛn gbɔdayɪnyɔɔ gbɔ -ka.»

ɔ nɛɛ wa -yɪla: «Amia nɛɛ lɛa?»
Wa nɛɛ: «ɔ ka gbɔnyuu lɛnɔ.»

-Zugba wa kɪa 'wɔ: «A 'bha ɔ! A 'bha ɔ! A 'bha ɔ!»

65 Nyuma tɔlɔ slua ɔ -dlɛ -gɔ. Wa -gbɪli ɔ 'naa 'yɪlɔ -gɔ, 'in wa yia ɔ bhɪtɪ -kwɪlɔ nya, wa nɛɛ ɔ -yɪla: «Nyɔɔ 'pa -mɪ -lua? -In gba ɔ 'ŋni!» 'In 'sloja yia ɔ 'kpa yukwli 'wɔ sɔbhha.

*Pielɪ kpɛla -Zezuu -gɔgbɔ
(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)*

66-67 Ni, da Pielɪ mi a 'wɔlɔda -mɔ weɛ -budɪnyɛɛ, 'in -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ zɔlubhonɔnyɔ yia yi. ɔ 'yɪa Pielɪ, 'in ɔ yia ɔ yɪla tenyɪi, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yɪla: «-Mɪ mi a da, -in -yɔ Nazalɛtyu -Zezu 'sɔ mɪ -benyɪ.»

68 Pielɪ nɛɛ: «Yo -wa yo, in 'nɪ ɔ -yi. -We a gɛba de ni, 'in 'nɔ we 'wɔla.»

Tɔn, 'in ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia klolo ŋwɛɛ 'yɪlɪgbɛ. 'In -kɔkɔ yia gbɔ. 69 ɔ 'ŋwɔn 'yɪ 'yaa ɔ, -wa mi a -bha, ɔ nɛɛ wa -yɪla: «ɔ nɔkpasu mi a da ni, ɔ mɪ waa nyuma ni glaa.»

70 Pielɪ nɛɛ: «Yo -wa yo.»

Tɔn, -wa mi a -bha, wa nɛɛ Pielɪ -yɪla: «Gbɔzɔnɔ -wa, -in mɪ wa glaa. Ni, Galilee -nyumɛɛ -in -mi a.»

71 'In Pielɪ yia bi, ɔ nɛɛ: «Nyumɛɛ a sa de 'ŋni, in 'nɪ ɔ -yi, in -ka yo 'tɔbhɔ, -Lago 'pa 'mɪ -kasɔ 'wɔ!»

72 -Bha -bhlokpade, -kɔkɔ yia -zakpaa 'sɔnɔ gbɔ, 'in Pielɪ dɪlɔ yia -Zezuu wɛli -gɔ -bhɔ, ni, ɔ kpɛli -Zezu gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɪ -slɔ -zakpaa 'sɔnɔ gbɔ. 'In Pielɪ yia wie bhli.

15

*Pilati 'bhua -Zezuu -yɔgbɔ 'wɔ
(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zn 18.28-38)*

1 Zlokpe -papa, *-Lagobobonyaa -cian klaa, nyuma kpaasi klaa, we -yo -Lagoo titee gwe-sanya, waa gbowobhunya weee, ma bhlia weli -bhlo. Wa gbwan -Zezu, *Wlamu -nyume -o pilia Zudee -dudu 'wlu la, wa laa Pilati, 'in wa yia -o -moo -gbe kwa, 'in wa yia -o -moo yoo 'nye.

2 -Bha Pilati 'yubhaa o la: «Lee, Zuifov 'wlu-lapilinyo -in -mia yi?»

-Zezu nee o -yla: «'Mu -in gbaa de.»

3 -Lagobobonyaa -cian dila -Zezu gb duun 'wlu la. 4 'In Pilati yia -o -zakpa 'sonu layibha: «Lee, gbuv -zlo wa dila de -m 'wlu la ni, -na nu we, 'in -i'un -sa we -guv?»

5 -Zezu 'ni we 'yabhlogbo 'bigupal, 'in we yia Pilati njegaga -subhali.

6 Ni, Zuifov 'feti -ka nyini ni, -kaslonyume -o nyumaa -zlo 'yubhaa, 'mo Pilati tidea 'yi. 7 -Mo wee -kaslo 'wu, nyume yabhlo wa laa -Balabasi -yo -o -lima mi -mo. Ma -yo duduv 'wlu-lapilinya gu bhaa 'wu, 'in wa yia nyume 'bha. 8 -Bha wa gbaa Pilati -yla: «-We -na nu bhaa 'fetu 'yli nya le, -in nu we le.»

9 Pilati nee wa -ylae: «Zuifov 'wlu-lapilinyo mia, 'mo in 'kaa 'yitide yi?»

10 Pilati 'de -yi we 'ji ni, zenyidli nya -Lagobobonyaa -cian wlaa -Zezu. 11 Ma zolva nyuma nwe ni, wa sumani we 'wo Pilati 'ka -Balabasi -kaslo 'wosa.

12 -Bha Pilati gbae: «Lee, Zuifov 'wlu-lapilinyo mia de ni, lee -lu in 'ka o nonva?»

13 Wa 'kpa 'wu, wa nee: «Kulu o *su -gu la!»

14 Pilati nee: «Gbonyuu -mumu o nu lea?»

15 'In wa yia 'wokpi 'titee: «Kulu o su -gu la!»

16 Ni, Pilati 'yubha o 'ka nyumaa -zloo dumagbu lenu, we 'dee 'gbu o yia -Balabasi 'yitide. Toun, o nee 'sloja -yla: «A seli -Zezu.» 'In o yia wa 'yoo 'nye, wa 'ka -Zezu su -gu lakolu.

*'Sloja nyama -Zezu
(Mt 27.27-31; Zn 19.2-3)*

16 'Sloja kwaa -Zezu yoo -mo duduv 'wlu-lapilinyo gbwobhu -budunwee, 'in wa yia wa -lima weee la 17 wa 'ka o nyani. Wa yia o nyumaa 'wlu-lapilinyo -bana zalv 'wopla, 'in wa yia 'wia -kloo ma, 'in wa yia we o 'wluo -pla, 18 'in wa yia o fusa o glapalie nya: «Zuifov 'wlu-lapilinyo, -na fuv.»

19 Wa bhitia o 'wlu gblee nya, -zugba wa slua o -dle -gu, 'in wa sibhlia 'kukulu o 'yu, wa tia wa 'de 'wu 'kienyi. 20 Da wa bhia o nyame, wa -saa o -bana zalv 'wu, 'in wa yia o 'dee -bana o 'wopla. 'In wa -yo o yia mni, wa 'ka o su -gu lakolu.

*-Zezu wa kolva su -gu la
(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)*

21 Wa mia mnida, 'in wa -yo Silenyu 'Simoo yia gbeli, -zugba o bhv kpa. Ni, Alezandli -yo Wlufusu dide -wa. -Bha 'sloja gbaa o -yla -gla nya ni, o 'bhu -Zezuu su 'wu. 22 Wa yia -Zezu da wa laa Golgota kwa. (-Muv ji -wa

'wluu kwaa da.) 23 Wa 'nyea o nu -we lv wa slua *mil, o 'ni we 'ma. 24 Toun, wa yia o su -gu lakolu, 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo o -bananya glaaa 'gbu.

25 Zlokpa ylv nya wa kolva o su -gu la. 26 -We ka 'gbu wa yia o 'bha, wa ceha we, 'in wa yia we o 'wlu -bita lakolu. 'Mu wa ceha:

-O MIA DA

ZUIFUV 'WLULAPILINYO -WA

27 Wa ka 'ya 'wienu 'so su -gu lakolu. 'Yabhlo mi o lilisalu, 'in -gudu mia o koposalu. [28 Ni, sanee 'sa -Lagosebhee beta yabhlo gbaa, beta -we gbaae: «Wa ka o gbonyuuu kwe -cian glaa zeli.»]

29 Nyuma mia 'plida, -zugba wa bite 'wlu, wa velia o, wa nee: «Aya, -mi gbaa -in 'ka -Lagobudu 'kadu -wlo, 'in -in 'ka we 'subha 'yli ta zo ni, 30 -sa -na 'de gbu 'wu, 'bhv su -gu -in 'sibhli la.»

31 -Lagobobonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya klaa, ma gbubgali 'yaa -yla o nyame nya, -maa nee: «Ni, o ka nyuma talva pue, o 'ni -slee-n mneni o 'ka o 'de pue! 32 Mo, -Lagoo -Bhasanyo, *Izraelu 'Wlu-lapilinyo, o -ka su -gu 'bhv o -ka lasibhli ni, -a -ka o -yoyi, 'in -a zva o dli -gu.»

-Wa mia su -gu o kwesi, -maa ka 'ya o veli.

-Zezuu tida

(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

33 'Ylv 'ka -glonyidi nyinia yi, nikipise yia kpa dudv weee -gu, we li 'leli ta. 34 We bhla -bhlokpade, -Zezu 'kpa 'wu 'titee, o nee: «Eloi, Eloi, lama sabakatani?» -Muv ji -wa: «Na -Lago, na -Lago, lee -lu ka 'gbu -in yi 'mi 'bi 'bhva?»

35 Nyuma talva -wa mia -bha, -wa 'nva we, wa nee: «Aya, o mi Elii lada!»

36 Wa lv nyume yabhlo -yo -gwagwie mnua, o 'bhua -fuu 'wu, o yia we kalo nu lv fa. O zva we gbleee 'yliya 'wu, 'in o yia we o nwe -yodi, -de -moo yi we njwajwonus, 'in o nee: «A wu -slo. -De Elii yi yi, -moo 'ka o lasibhlii, -a 'ka -bha 'yi.»

37 -Zezu 'kpa 'wu 'titee, 'in o yia thi.

38 'Naa bizia -Lagobudu 'kadu zo, mu bhlia 'woylaylie we nyidi -mo yali tiklu, 'in we yia zo nyini.

39 Wlamu -sloja glv gbuu 'yugalinyo -o 'yig-bea -Zezu 'yu, 'in o yia o 'wokpiweli 'nu, 'in sa o titla 'wola, 'in o yia -bha 'yi, o nee: «O nyume mia da ni, -Lagoo Yu -wa 'piem.»

40-41 Magidala -njwano Malii klaa, 'Zake -yule -yo Zoze 'nyaa Malii klaa, we -yo Salomee, ma mia o 'bi. Ni, ma pia -benyi o -yla da wa mia Galilee. Wa -yo 'njwani duun talva -yo -Zezu ka bha -Zeluzalemo mni. Wa 'yigbe -mo 'pipi, -zugba wa yia o.

**-Zezefv zva -Zezuu 'kwie gbawla nokple
(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)*

42-43 Jibheza ylo nya, Alimateyu *-Zezefo yia yi. O mi *Zuifoo gbowliwodnyaa glaa -nyume yabhlo, -o wa zaa -bha nya. Bhla -we nya -Lago 'kaa dodu 'wlulapili, o mi we woda.

We zli mia, Zuifoo mi wa -lu lamnazida, 'in zli -ka zli, mu -wa wa *Nyapeyli. We 'dee 'gbu -Zezefo yia dli 'temani, o yia Pilatu -gbe mni o 'ka -Zezuu 'kwie -moo -zlali. 44 Pilatu nee o dli zo: «Aya! O ka tli -papa -bhlo.»

'In o yia Wlomu -sloja glb gbuu 'yugalnyo la, 'in o yia o layibha: «'Lee, o tiftli bi ka 'wogwlee?»

45 -Moo njnua we -yo, 'in o yia -Zezefo o 'kwie yoo 'nye. 46 -Zezefo zaa 'naa -zonu, o -saa -Zezuu 'kwie su -gu, o zaa we 'naa -yo, 'in o yia we 'bhoka 'wo fa. Wee 'bhoka mia, wa ka bha we 'bhlu tukpa 'wo. Toun, o glipea tukpa -boklo, 'in o yia wee gbawla njwella.

47 Da wa zaa -Zezuu 'kwie gbawla nukple, Magidala -njwno Malii -yo Zozee 'nyaa Malii ka -bha 'yi.

16

-Zezu -saa 'wo tltlnya glaa (Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

1 Nyapeyli 'plia, Magidala -njwno Malii klaa, *Zakee 'nyaa Malii we -yo Salomee, ma zaa -lasikla, -we ka njne menia, wa 'ka we -Zezuu 'kwie -yotli.

2 Dimasu zlokpe -papa, da 'ylo -saa 'wo, 'in wa yia gbawla -gu mni, 3 -zugba wa 'yibhalia yibhalia lae: «'Lee, tukpa 'kadu mia da gbawla njwee, nyoo 'ka we glipe -ain -yia?»

4 Wa -talia -mo, 'in wa yia wee tukpa -boklo 'kadu -yoyi. Nu, wa ka 'cin we glipe.

5 Wa plaa gbawla nukple, in wa yia -mo nyimesloyu yabhlo 'yi. Oo nyimesloyu -dili lilisalo la. O -bana polu. Nyanu yia wa dli 'woslo.

6 O nee wa -yia: «A 'na nonu nyanu -ni. Nazaletiyu -Zezu, -o wa kulba *su -gu la, o da a talia yi? Nu, o ka 'woso tltlnya glaa. O 'ni -seli -mi. A -tali, da wa palia o la, -bha ni da.

7 Nu, o ka ain 'yugali Galilee. -Mo a yia o 'yia, saa 'de o gbaa zlume ain -yia, 'sa. Nu, a mni, a 'tolu o 'binonya -yo Piel.»

8 -Bha wa 'tlaa gbawla nukple -gwagwie nya, -zugba wa taha nyanu nya. Wa mi nyanu nodaa 'gbu, wa 'ni nyime yabhhogbo -yia gbu gba.

Magidala -njwno Malii 'yia -Zezu (Mt 28.9-10; Zn 20.11-18)

[9 -Zezu -saa tltlnya glaa 'wo dimasu zlokpe. Magidala -njwno Malii, -o 'wo o vua zuzu 'nyii gbeso, o yia o 'de -moo 'kloslolu tia.

10-11 -Wa -yo -Zezu 'so mia 'cin, -bha Malii mnia wa -gbe. Wa mi wida. O 'tolu wa nu, o ka -Zezu 'yi, o -ga 'yliyo. Wa 'ni we la gbuzonu.

-Zezu -slolua o 'de o 'binonya 'so 'klb (Lk 24.13-35)

12 -Muu 'bigu, -Zezuu 'binonyaa glaa -nyuma 'so mia kpaas -yloogblo nada, 'in o yia o 'de -maa 'kloslolu sa -putu sa. 13 Wa 'bhitia lu, 'in wa yia wa -lima 'tolu, -maa 'ni 'ya we la gbuzonu.

-Zezu -slolua o 'de o 'binonya kugbua le -bhlo 'klb

(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.1-8)

14 -Sleen, o 'binonya kugbua le -bhlo mi lida, 'in -Zezu yia o 'de wa 'kloslolu. O nee wa -ylae: «Nyuma nee ain -yia ni, in ka 'woso tltlnya glaa, 'in wa yia 'mi 'yi. A 'ni we la gbuzonu. Lee ka 'gbu a 'ni 'mi dli -gu zaa? Lee ka 'gbu a su sa yukwli -yaa?»

15 Toun, 'in o nee wa -yia: «A 'plili dudu weee -gu, a 'ka -mo -Lagobu gba nyuma weee -yia.

16 Nyume, -o -ka 'mi dli -gu zo, 'in wa -ka o batizee, -Lago yia o gbu 'wosaa. Nu nyume, -o 'ni 'mi dli -gu zo, -Lago yia o gbu dlia. 17 -Wa zaa 'mi dli -gu, gwedigbu wa yia lenu, mu ni: na 'ni nya wa yia zuzu 'nyuu vua. Weli -we wa 'nia -yi, 'mu wa yia gbaa. 18 Wa yi tibe 'wobhuoo, wa yi gu 'maoo, gbu yabhhogbo 'na 'ka wa yli. Wa yi nyuma so -golapaloo, 'in -maa pu.»

19 Nyuma -Kanyo -Zezu bhua gbu gbagbie, -Lago 'bhua o 'wo, o mnia yali, 'in o yia -Lago lilisalo ladi. 20 'In o 'binonya yia -Lagobu gbaa mni, da weee. 'In Nyuma -Kanyo saa wa 'wo wa lubho 'wo. O yia wa 'tite 'nye wa 'ka gwedigbu lenu. Mu yia we -slolua, 'in nyuma weee 'ka we 'jiyibheli ni, wa weli mi gbuzonu nya.]

Luki 'sebh'e Sa Luki gbaa-Zezuu gbuzonu gbu

-Dotloyu -o -yo *Polv mnia 'lakpa 'wu, mo -wa. Luki 'sebh'e o c'elia, we gwedida o nee ni, -we ka 'gbu o yia 'sebh'e ni celi, mu -wa nu, nyuma 'ka -Zezu -gogbuu 'debhie yibheli.

-We ka 'gbu Luki yia 'sebh'e ni celi mu nu

1 Teofilu 'kadu, -na fuv! -We plia -seli -an glaa, nyuma duun ka we c'elicehe layla. 2 Nyuma, -wa 'yia wee gbuv gwedidida, 'in wa yia -Lagowelu gbagbanya -ze ni, -we wa gbaa -an -yla ni, 'mu wama c'elia. 3 Na 'debhie -gbolu, da wee gbu d'ia gwe, sa we 'p'ip'ia 'wola, 'in in yia we layibha. Sa we munnia 'wola, 'in in yia we yibheli njwee njwee. We 'gbu, Teofilu, we nani 'mi dudu, 'mu in c'elia da 'sebh'e 'wu, 'in in yia -mi we yoo 'pa. 4 In 'ni -mi 'woceli bhebhe. -Zezuu weli wa -s'olua -mu, sa we -zea weli -zono, -in 'ka we 'jiyibheli 'gbu, in yia -mi 'woceli.

Zakalii-yo Elizabetu 'yugwalgbu

5 Bhla -we nya dudu 'wlulapilnyo *Ewlodu pilu bhaa Zudee -dudu 'wlu la ni, *-Lagobubonyo yabhlo, -o mi bhaa -bha, 'mo wa laa Zakalii. *-Lagobubonyaa zua wa laa Abia, -mo wa nyidi o mia. O 'njwono 'nji wa laa Elizabeti. 'In o yia -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu *-Awozon zwayli 'bhu. 6 Zakalii -yo Elizabeti 'soo nonobhu tiklu -Lago 'y'liya 'wu. 'In wa zua -bha -Lago tite sazono sa, we -yo o weli 'de weee 'so. 7 -Gblo Elizabeti -toaa 'gbu, wa 'ni 'yu -ka, 'in wa 'de 'so yia go.

8 'Yi yabhlo nya, 'in Zakalii nu -Lagobubu z'aa 'yi yia nyini. 'In Zakalii yia o -Lagobubu -lubho nua mni, -mo *-Lagobudu 'kadu zo. 9 -Lagobubonyaa lenogbu 'cun 'wu, wa -ka gba wa 'ka wa libho d'lii ni, -nigbi wa paa. -Mu zli mia, wa 'paa wee -nigbi ni, Zakalii -gu we bhilila, o 'ka -mo -Lagobudu 'kadu zo pla, o 'ka -mo 'wli -s'iee 'gbu. 10 Wee 'wlu -sie bhla nyinia ni, -zugba -Lago nyumaa -zlo -di -bha 'pipee la, wa mi -Lago bhuhboeda.

11 Zakalii mi -Lago buboda, Jejitapee 'anzi yabhlo yia o 'klotlali. We 'yigbe -bha 'shakagosali, -we -gu wa siea 'wlnya, we lilisobu. 12 Da Zakalii 'yia wee 'anzi -yo, 'p'won sloa o d'lu, 'in -nyanigbu yia o -k'pali. 13 'Anzi nee o -ylae: «Zakalii, -in 'na nono nyano -ni. -Lago ka -na -Lago -bhuhboeweli 'w'nyanu. N'okpasuyu -na 'njwono Elizabeti yia gwaha -mi -yla. O -ka o gwali, 'in -in 'ka o 'nji zo *Zaan. 14 O 'yuu 'gbu, 'muna 'kadu yia -mi 'wu yia. Nyuma -duun o gwaligwale yia 'muna 'wola. 15 -We ka gbu -wa ni, -bha Jejitapee 'yu, nyume 'kadu o yia -zea. O 'na 'ka -d'lo zalu 'ma, o 'na 'ka no kalo 'ma. O mi -mo o 'nyaaa nokple ni, 'in -Lago Zuzu 'P'upa 'kaa

o ye. 16 *Izraelnyuma -duun o yia Jejitapee, -o -wa wa -Lago -gbe lulaa. 17 Nyumaa -Kanyo 'yugalinyo o -mia, 'in zuzu -yo 'tite, -we mi bhaa *Elii -gu ni, mu yia o -gu yia. O 'ka we leno, 'in didea -yo 'yua 'so 'ka 'yubhali -yubhali. 'Bhie, -wa' a zua -Lago 'n'nywe, o 'ka wa muna tiklu gbu yilo 'nye. O 'ka 'sa wa -yomnazi Nyumaa -Kanyo -nu nya.»

18 -Lago 'anzi gba 'saa, Zakalii nee: «-Ami ka go, 'in na 'njwono mi njwokaa nya, -na weli -in gbaa da 'lee, sa we 'ka 'w'olap'ip'ia?»

19 'Anzi yia we 'bigopali, we nee: «-Ami -wa Gablie. -Lago o 'yu na yligbea, mo tiea 'mi, ni, in yi, in 'ka -mi -yla weli ni -yo gbuzono -gbu ni gba. 20 Weli -we in gbaa de -mi -yla, -in 'ni we d'li 'wodu' gbu ni, we 'bhu -zeen 'wu, bhobho -na yia -zea, weli 'na 'ka -mi njwee 'tla. 'Yi -we -Lago 'paa njwee, we -ka nyini 'bhie, 'in -in 'kaa gba.»

21 Zakalii mi -Lagobudu 'kadu zo -gwle da kplokploo 'gbu, -Lago nyuma -wa mia -bha 'pipee o w'oluda, njwegaga ka wa sobha. 22 Ni, o 'tlaa, o 'ni mneni o 'ka wa -yla gba. 'In nyuma yia we -yoyi nu, -lu yabhlo ka o 'klu 't'ali -mo -Lagobudu 'kadu zo. 'In -zugba o paa wa -yla so. O 'ni mneni o 'ka gbu -gusa. 23 Onno -Lago bubu yi bhua ni, 'in o yia o -zoo lumni.

24 'Yi 'so -le 'plia, 'in Zakalii 'njwono Elizabeti yia nokpla pla. 'Cu gbu 'wu, -zugba o zize o 'de. 'In o nee o 'de d'li zae: 25 «-Aa! -Lago ka 'mi nyazi 'y'lu, o ka 'mi zo 'klu -sa nyuma 'y'liya 'wu. 'In in yia gwali njwono -ze.»

Sa 'anzi kwaa Malii-Zezuu gwalgbu 'di

26 Elizabeti plaa nokpla, o ka 'cu gbelibhlo, 'in -Lago yia o 'anzi Gablie tie -mo Nazalet, Galilee -dudu -gu. 27 -Mo 'yieslonjwonyu -gbe o tiea we. O 'nji wa laa Malii. O 'ni -slo nokpasu -yi. Ni, nyume yabhlo wa laa *-Zezefu, o bhoyi -wa. Nyumaa 'wlulapilnyo *-Davidu zwayli -nyume yabhlo -wa. 28 -Lago 'anzi plaa o -gbe, 'in we nee o -ylae: «Malii, a fuv! A li 'muna. Ama -Lago 'nyea o zozono, ama na saa fu, -Lago -yo an 'so mi.»

29 Malii 'nua weli -muni, we ka o d'li sumani. 'In o yia o 'de layibha 'lee: «Fu -mumu we -saa de 'mi, sa -mumu 'ji mia?» 30 'Anzi nee o -ylae: «Malii, nyano 'na s'olu an d'lu -ni. -Lago ka o zozono an 'nye. 31 A -tali, nokpla a yia plaa, a 'ka nokpasuyu gwali, 'in a 'ka o 'nji zo -Zezu. 32 Nyume 'kadu o yia -zea, 'in wa 'ka o la Yali -Lago 'Yu. 'Mo Jejitapee yia o dukpasa -Davidu 'njmnikpe 'w'olada, 'in o 'ka nyuma 'wlulapi. 33 Mo yia Izraelnyuma weee 'wlulapia 'komu, 'in o nyumaa 'wlu -lapile 'ni bh'oluda -ka.»

34 Malii nee 'anzi -ylae: «In 'ni nokpasu -yi, sa we 'ka 'w'olanon'na?»

35 'Anzi yia we 'bigopali o -ylae: «Zuzu 'P'upa yia an -gu yia, 'in Yali -Lago 'tite yia an -gugblia zuzu 'bhisa. We 'gbu, o 'yu a yia gwaha, o mi -m'w'oluda, 'mo wa yia laa -Lago

'Yu. ³⁶ Ama zɔayli ηwnɔ Elizabethi mi nokpla, ni, ɔ ka go. Nokpasuyi ɔ yia gwaha, ɔ wa laa zlume-gblotɔ ηwnɔ, ɔ 'cɔ gbelibhlo mia da. ³⁷ -We ka gbɔ-wa ni, -lu yabhlogbɔɔ 'kaa -Lago sahi, we 'ni -mi.»

³⁸ Tɔɔn, 'in Malii nɛɛ: «Jejitapeɛ lubhonɔηwnɔ in -mia. Sa -in gbaa dɛ, we nu 'sa na -nu nya.» 'In 'anzi yia ɔ kwesi 'bhv, 'in we yia mni.

Malii mnia Elizabethi yia

³⁹ Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, Malii -sɔa 'wɔ -gwagwie nya, 'in ɔ yia Zudee -dɔdɔɔ da -gɔgɔ -zuaa 'gbe yabhlo 'wɔ mni. ⁴⁰ ɔ plaa Zakaliiii -budu zɔ, 'in ɔ yia Elizabethi fusa. ⁴¹ Da Elizabethi 'nɔa Maliiii fɔsaweli ni, yu mia ɔ nokplɛ, 'in ɔ yia lazuklu. 'In Zuzu 'Pɔpa yia Elizabethi ye. ⁴² 'In ɔ yia 'wɔkpɔ 'titeɛ:

«Malii! -Lago ka an 'nyularjwna, we 'ka 'ηwni weee -zi. 'In ɔ ka 'ya 'yu ɔ mia an nokplɛ 'nyularjwna. ⁴³ Aya! Nyɔɔ in -mia, 'in na -Kanyɔɔ 'nyaa yi na -gbe yia? ⁴⁴ Nu, a yu -yɔɔ! 'In 'nɔa amaa na fɔsaweli, tɔɔn, 'yu ɔ mia 'mi nokplɛ, 'in ɔ yia lazuklu 'mɔna 'kadɔ nya. ⁴⁵ Gbɔ Jejitapeɛ gbaa an -yla, a ka we dli 'wɔdi ni, lɛ we yia nɔaa 'gbɔ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi amaa -nu nya.»

Malii -mɔnɔa -Lagoɔ 'ηni

⁴⁶ Elizabethi gba 'saa, -bha -bhlokpade Malii nɛɛ:

«Cun, Jejitapeɛ 'yili, ɔ 'ηni na yia -mɔnɔa. ⁴⁷ 'Mɔna ka na dli ye, na Gbɔwɔsanyɔ -Lagoɔ 'gbɔ.

⁴⁸ -We ka gbɔ -wa, -Lago ka 'mi 'yili -gu 'pa, ɔ nyazidli nya.

-Ami, ɔ lubhonɔηwnɔ, ɔ 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi. We 'gbɔ, we 'bhv -zɛɛn 'wɔ, bhla weee nya, nyuma yia na daa gbaa: ('Nɔwɔ, ɔ -Lago ηwna 'nyu la.)

⁴⁹ -Lago ɔ ka 'tite pɔlia 'tite weee 'wlu la, ɔ ka 'mi gbɔ 'kadɔ -yla lɛnu. ɔ 'ηni mi -mɔwɔbda.

⁵⁰ Nyuma -wa zɔa ɔ 'nɔηwe, bhla weee nya ɔ yilia wa nyazi.

⁵¹ ɔ sɔɔ 'tite ɔ -slolua, 'in -wa ka dli zɔ, 'dɛɛ 'ylimanie mia, ɔ yia wa -yɔsisali.

⁵² -Lago ka dɔdɔɔ 'wlulapɔnya wa 'ηnmnɔkpe -gu -sa.

'In ɔ yia nyuma -sɛ -sɛ 'bi 'kadɔ 'nye.

⁵³ Nyuma -wa 'kli mia 'bhada, ɔ ka wa -lu -zɔnɔ 'nye duun, 'in ɔ yia 'ηnmnɔnya vu, wa kwɛ klo nya.

⁵⁴⁻⁵⁵ ɔ ka ɔ lubhonɔηwnɔ *Izlaɛli -yɔbɛ.

'In ɔ 'ni ɔ nyazidli lɛnɔgbɔ 'wɔdɔ, *Ablaamɔ -yɔ ɔ 'yuoyuaa gbɛgbɛin, -zɔ weee nya.

Sa ɔ gbaa -amɔaa dɔkpasɔ -yla,

'sa ɔ mia we nɔda.»

⁵⁶ Malii -dɔla Elizabethi -gbe la, we li sa 'cɔ ta, 'bhie, ɔ yia ɔ -zɔɔ lɔmni.

*'Zan *-Batisu gwaligbɔ*

⁵⁷ Bhla -we nya Elizabethi 'kaa 'wlusa we nɔnia, 'in ɔ yia nokpasuyi gwali. ⁵⁸ Elizabethi kwesinyuma -yɔ ɔ zɔayli -nyuma 'nɔa ni, Jejitapeɛ ka Elizabethi nyazi 'kadɔ 'yili, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia we 'mɔna li.

⁵⁹ Da 'yu lia lɔkɔwlu -bhlo, wa yia ɔ kni 'wɔ 'paa, 'in wa nɛɛ, wa 'ka ɔ dide Zakaliiii 'ηni ɔ zɔ. ⁶⁰ 'In ɔ 'nyaa nɛɛ: «'Innya! 'Mɔ wa laa Zaan.»

⁶¹ Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Nni -mni 'ni amaa zɔayli -mi.»

⁶² 'In wa yia ɔ dide layibha sɔ nyae: «Sa -in 'ka ɔ 'ηni zɔa?» ⁶³ Zakalii 'yibhaha wa -boklo falɔ ni, 'in ɔ yia we -gu cɛli ni: «'Yuu ηni -wa Zaan.» 'Nni -we ɔ cɛlia, wa 'yia we -yɔ ni, 'in ηwegaga yia wa 'dɛ weee sɔbha.

⁶⁴ -Bha -bhlokpade Zakaliiii miɔ -bloa, 'in ɔ yia gbagbie bhli, -zugba ɔ mni -Lagoɔ 'ηni. ⁶⁵ Tɔɔn, nyano yia ɔ kwesinyuma weee 'wɔslo, -zugba nyuma weee, -wa mia Zudee -gɔgɔ -dɔdɔ -gu, gbɔgbali we -yla. ⁶⁶ -Wa weee 'nɔa wee gbɔ -mni, dli zɔ wa dɔla we la, 'in wa yibhali -yibhaha laɛ: «'Ao! Nyɔɔ 'yu -mɔni 'ka ɔ -zɛa?» Ni, -Lagoɔ 'tite -yɔ ɔ 'sɔ mi.

Gbɔzɔnɔ -gbɔ, -Lago nɔa lɛ, Zakalii 'paa we -fali

⁶⁷ Zuzu 'Pɔpa yea ɔ 'yuu dide Zakalii, 'in ɔ yia gbɔɔ -falɔpɔye bhli:

⁶⁸ «Jejitapeɛ, ɔ -wa Izlaɛlnyuma -Lago, -a -mni ɔ 'ηni. Mɔ bɛa ɔ nyuma -yɔ, 'in ɔ yia wa gbɔ 'wɔsa.

⁶⁹ Nyumaa Gbɔwɔsanyɔ 'kadɔ, ɔ 'bhva -Lagoɔ lubhonɔηwnɔ -Davidu zɔayli, ɔ ka ɔ -an 'nye.

⁷⁰ -Lago ka 'cun we gba ɔ -mɔwɔ gbɔɔ -falɔpanyaa ηwe nya.

⁷¹ Ni, mɔ yia -an -amɔaa tonyuma kwɛɛ -saa, 'in ɔ 'ka -an -wa weee nyɛa -an 'wɔ, wa 'tite zɔ -sa.

⁷² 'Sa -Lago -slolua sa ɔ nyazidli -amɔaa dɔkpasɔ 'klɔ.

'In ɔ ligbea ɔ -yɔ ɔ nyuma 'sɔɔ -mɔwɔ *'wɔsuslɔlɔgbɔ.

⁷³ -Lago ka zlume -amɔaa dɔkpasɔ Ablaamɔ -yla bi, ni,

⁷⁴ -amɔaa tonyuma kwɛɛ ɔ yia -an -saa, 'in ɔ 'ka -an nyano dli -sa, -a 'ka ɔ lubho nu,

⁷⁵ -mɔwɔlɔwɔe -yɔ 'wɔtɔtɔe tiklu nya ɔ 'yu, bhla -a -gaa 'yliyɔ.

⁷⁶ 'In -mi, na 'yu, wa yia laa, Yali *-Lagoɔgbɔ -falɔpanyɔ.

Ni, -mi yia Nyumaa -Kanyɔ 'yu nɔa, 'in -in 'ka ɔ 'yloogblɔnya -yɔ mnazi.

⁷⁷ 'In -in 'ka ɔ nyuma -yla we 'wɔyleli ni,

-Lago -ka wa -yogbu 'woti, mu slolua wa 'pupue.

78 -Amiaa -Lago nyazidli 'kadu 'gbu, o yia yali san -we -yo zlukpa ylu san 'wowlua,

-an -gu 'mnia,

79 we 'ka -wa mia nikipise 'wo ladida -yo -wa mia tlithee zuzu 'wo ladida, glaa layi.

'In we 'ka -an 'wototue -dlao 'yloogblo dasloluu 'gbu.»

80 'Yule mi 'ylimanida, 'in o 'wlukoon mi ladoluda. 'In o yia da beblee ladlia mu o 'de -bhlo tiklu 'bhie, 'yli -we nya o -slolua o 'de Izlaelnyuma 'klu, 'in we yia nyini.

2

-Zezuu gwahgbu (Mt 1.18-25)

1 -Mu bhl, nyumaa 'wluwapilyo 'kadu *Sezaa Ogusi palia tite yabhlo, nu, wa zeli o nyuma weee, dudu weee -gu. 2 Bhla -we nya Kilinius mia Siliii -dudu -gu nyumaa 'wluwapilyo nya, we bhla wa zelia nyuma tianu. 3 Nyuma weee yia wa 'dee -zoo wa 'hni celta mni -bhlo -bhlo.

4 *-Zezefu -moo yi 'yaa Nazaletigbe 'wo 'bhu, Galilee -dudu -gu, 'in wa yia -Davidu 'gbe wa laa Betilemu nokple mni, Zudee -dudu -gu. -Davidu zwayli -yo o -budu zo -nyume o -mia, -Davidu -budu zo. 5 O -yo o bhoyi Malii, o mia 'wlowlu -nokpla 'so, 'in wa yia mni, wa 'ka wa 'hni celu 'gbu. 6 Wa mi Betilemu, 'bhie, Maliii 'wluwabhla yia nyini. 7 'In o yia o 'wokpialu yu gwali, nokpasuyu nya. O bibelia o 'naa -yola ni, 'in o yia o numaa 'wolili -gbo 'wo lapili. Nu, wa 'ni 'bi 'yi 'lakpanyaa -budu zoo 'gbu.

-Lago 'anzi yabhlo -laa bhlabhle yliyozunya 'dizonu

8 -Mo wee dudu -bhlokpadu -gu ni, kpa bhlabhle 'yliyozunya gua. Sabo, -zugba wa ku wa bhlabhle -zlo hwe. 9 -Jejitapee 'anzi yabhlo yia wa 'klotlali, 'in -Lago 'hnumnee san 'kadu yia wa gbeli. 'In -nyanigbo yia wa -kpalu. 10 'Anzi nee wa -ylae: «A 'na nyamanu -ni, nu, 'dizonu in -laa au. Mu yia nyuma weee 'muna 'kadu dli zo slua. 11 -Zeen sabo, wa ka amaa Gbuwosanyo gwali, -mo -Davidu -zoo. Mo -wa -Lago -Bhasanyo, 'in mo -wa Nyumaa -Kanyo. 12 -Lu -we 'kaa o -slolu, 'bhie, a 'ka o yibheli mu ni: 'yuyolu yabhlo a yia 'yia, 'naa mi o -yolabelidida, -zugba o pi numaa 'wolili -gbo 'wo la.»

13 Toon, yali 'anzu -zlo yia 'anzi -gobho, -Lago 'hnumnee nya, -zugba we gbaa:

14 «-Lago 'hni 'yli -mo yali 'pupi, 'in nyuma -wa -Lago 'yibhaa, 'wototue -dlao mi wa -no nya dudu -gu.»

Bhlabhle 'yliyozunya mna Betilemu

15 Da -Lago 'anzunya 'bhua wa kwesi, 'in we 'de weee yia yali mni ni, -bha bhlabhle 'yliyozunya zozlua 'di, wa nee: «-A

mni Betilemu, gbu -we nua -mo le, Jejitape -slolua -an 'klu, -a 'ka we 'yi.»

16 Wa -saa 'wo -gwagwie nya, 'in wa yia -mo mni. 'In wa yia -mo Malii -yo -Zezefu yli. 'Yuyolu pi numaa 'wolili -gbo 'wo la, 'in wa yia o 'yi. 17 Da wa 'yia o 'yuyolu ni, -we 'anzi gbaa wa -yla o 'yuu daa, 'in wa yia we 'disasie bhli nyuma talua -yla. 18 Gbu -we bhlabhle 'yliyozunya gbaa, -wa weee 'nua we, hwegaga subhaa wa. 19 Gbu weee 'phia, Malii yia we dli zo ladli. O -ka ladu, -zugba o pupali we -gu 'wlukoon la. 20 -Mu 'bigu, 'in bhlabhle 'yliyozunya yia lomni, -Lago 'hni ylimanie -yo o 'hni mni nye. -We wa 'nua klaa, 'in wa 'yia -yo klaa, nu, sa 'anzi gbaa we wa -yla, 'sa we nua.

Malii -yo -Zezefu 'so yia -Zezu -slolua mni, -Lagobudu 'kadu zo

21 'Yuu lokawlu -bhlo nyinia, 'in wa yia o knu 'wopa. 'In wa yia o 'hni zo -Zezu. Wa 'ni -slo o nokpla pla, 'hni -we 'anzi gbaa o 'nyaa -yla ni, 'mu wa zoa o.

22 'In da Maliii -yowolu yli nyinia, sa we mia celda *Moizu tite 'wo, 'sa -Zezefu -yo Malii kwaa 'yu *-Zeluzalemu, wa 'ka o Jejitape 'kloslolu. 23 Nu, we mi celda Jejitapee tite 'wue:

«'Wokpialu nokpasuyu wa yia -bha -saa Jejitapee -no nya.»

24 Wee tite -bhlokpadu gbaa wa bubo -Lago, -de gbele soo, -de -kpakon yua soo, we nya, 'in Malii -yo -Zezefu -yo we yia mni.

'Simeo 'paa -Lago fuo -Zezuu 'gbu

25 Nu, nyume yabhlo mi bhua -Zeluzalemu, 'mo wa laa 'Simeo. Nyume tiklu -wa, 'in o zoa -Lago 'nunwe, 'in o mia *Izlaeli Gbuwosanyo woda. Zuzu 'Papa mi o -gu. 26 -Mo nee o -yla 'cienu, nu, -Lago -Bhasanyo o yia yoo 'paa, o 'ni -slo -moo 'yi, o 'na 'ka ti. 27 -Lago Zuzu 'bhua 'Simeo 'wo, 'in o yia -Lagobudu 'kadu zo mni. We bhla, -Zezuu idea ka wa 'yu -Lagobudu 'kadu zo kwa. 'In -we Jejitapee tite gbaa, wa 'ka we lenu o -yla. 28 'Simeo 'bhua 'yu 'wo, o 'paa -Lago fuo, 'in o nee:

29 «Jejitape, -we -in gbaa, we ka lenu. -Sleen -in mneni -in 'ka -na lubhononyo 'yitide,

o 'ka ti -dlao.

30 Nu, *nyumaa Gbuwosanyo -in 'paa yoo, in ka o 'ya na 'yli 'so nya.

31 Nu, nyume o -in nua le, nyumaa Gbuwosanyo nya, nyuma weee 'yu, in ka o 'yi.

32 Mo -wa, zli -we 'kaa dudu -nyuma weee nikipise 'wosa. Izlaelnyuma -in -saa -bha, wa 'hni 'ka mni o 'gbu.»

'Simeo -falpagbu

33 Gbu 'Simeo mia gbada -Zezuu daa, we ka o 'nyaa -yo o dide 'so hwegaga -subhali.

13 'In Zaan yia we 'bigɔpali wa -ylae: «'Gwezi -we a 'kaa -sa, amiaa 'de -yi we, a 'na pali we -gɔ -ni.»

14 'In 'sloja yia ɔ layibha 'yae: «Sa -amia 'ka nɔa?»

ɔ nɛɛ wa -ylae: «A 'na -sali nyuma 'gwezi kwɛɛ -gla nya -ni, a 'na lili wa -bi 'wɔ -ni. Amiaa 'penigwezi namani aɔn dɔdɔ.»

15 Nyuma, -wa mia wɔda, maa yibhaa -maa 'de la dli zɔ, «Zaan mia de, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ 'kaa yi, -de mɔɔ?» 16 Ni, Zaan nɛɛ wa 'de weee -ylae: «-Ami, 'nyu nya na batizea aɔn. Ni, ɔ mia yida, ɔ 'tite -zi na -nɔ. 'In 'ni we 'klo -ka, 'in 'ka ɔ -sakwlaa 'luluke -blo. Mɔ yia aɔn batizea Zuzu 'Pɔpa -yɔ -kosu nya. 17 ɔ ka ɔ bɔte kwɛɛ, ɔ 'ka ɔ 'mno 'wɔpɔ, 'in, ɔ 'ka we 'ya -yɔ we vavi -yɔsɔsali. 'In ɔ 'ka we 'ya -zɔnɔnya -gbagbɔ 'wɔ slu, 'bhie, ɔ 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wɔ viteli.»

18 Zaan mi nyuma 'di duun zɔda, -zugba ɔ gba wa -yla -Lagɔweli -zɔnɔ. 19 Ni, we bhla Zaan paha dɔdɔ 'wluɔpɔlɔnyɔ Ewloɔ -yla gbɔ la, ɔ bhelii 'ɲwɔɔ Ewloɔdiadi ɔ -saa -mɔɔ -glo, 'in ɔ yia ɔ kwa, we -yɔ gbɔnyuu -duun ɔ nɔa lɛɛ 'gbɔ. 20 Ni, 'in Ewloɔ yi 'yaa gbɔnyuu yabhlo lɛnɔ -tapa: ɔ ka Zaan -kaslo 'wɔpa.

Zaan batizea -Zezu (Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)

21 Da wa 'nia -slo Zaan -kaslo 'wɔpa, we bhla ɔ batizea nyuma duun -yɔ -Zezuu 'debhie -gbolu. ɔ batizee bhla, -Zezu mi -Lagɔ bhuhhoeda, 'in yali yia ɲwe -kali. 22 'In Zuzu 'Pɔpa yia ɔ -gɔ lasibhli, ɔ 'wlo sa -kpakɔn. 'In wa yia weli yabhlo 'bhwa -Lagɔɔ -gbe 'nɔ, we nɛɛ: «Na 'Yu -in -mia, 'in -kali -na zɛ. -Mi 'in 'nyɛa na dli weee yoo.»

-Zezuu dɔkpasu 'ɲnɔnya ni (Mt 1.1-17)

23-38 -Zezu ka sa -zɔ glɔ -bhlo -zɔ kugbua, 'bhie, ɔ yia ɔ lubhoo nɔnɔe gwedi. ɔ dɔkpasu ɲni ni:

- *-Adaan dide -wa -Lagɔ.
- Adan gwalia Seti, Seti gwalia Enɔsɔ.
- Enɔsɔ gwalia Kainamɔ, Kainamɔ gwalia Maleleli.
- Maleleli gwalia -Zalɛdi, -Zalɛdi gwalia Enɔko.
- Enɔko gwalia Matuzala, Matuzala gwalia Lamɛki.
- Lamɛki gwalia *Nowee, Nowee gwalia Sɛmɔ.
- Sɛmɔ gwalia Alifakisadi, Alifakisadi gwalia Kainamɔ.
- Kainamɔ gwalia Sala, Sala gwalia Ebeli.
- Ebeli gwalia Faleki, Faleki gwalia Wlago.
- Wlago gwalia Seluko, Seluko gwalia Nakɔɔ.
- Nakɔɔ gwalia Tala, Tala gwalia Ablaamɔ.
- Ablaamɔ gwalia Izaki, Izaki gwalia Zakɔbɔ.
- Zakɔbɔ gwalia Zuda, Zuda gwalia Falesi.

Falesi gwalia Eslɔmɔ, Eslɔmɔ gwalia Alini. Alini gwalia Adime, Adime gwalia Aminadabɔ.

Aminadabɔ gwalia Naasɔn, Naasɔn gwalia Sala.

Sala gwalia -Boazi, -Boazi gwalia Obɛdi. Obɛdi gwalia -Zesee, -Zesee gwalia -Davidi.

-Davidi gwalia Natan, Natan gwalia Matata.

Matata gwalia Mena, Mena gwalia Melea. Melea gwalia Eliakimɔ, Eliakimɔ gwalia -Zonamɔ.

-Zonamɔ gwalia -Zezɛfɔ, -Zezɛfɔ gwalia Zuda.

Zuda gwalia 'Simeɔɔ, 'Simeɔɔ gwalia *Levii.

Levii gwalia Matati, Matati gwalia Zolimɔ. Zolimɔ gwalia Eliezɛɛ, Eliezɛɛ gwalia -Zezu. -Zezu gwalia Eli. Eli gwalia Elumadamɔ. Elumadamɔ gwalia Kozamɔ, Kozamɔ gwalia Adii.

Adii gwalia Melkii, Melkii gwalia Neli. Neli gwalia Salatieli, Salatieli gwalia Zolobabeli.

Zolobabeli gwalia Wlesa, Wlesa gwalia Yoana.

Yoana gwalia Zoda, Zoda gwalia Zozeki. Zozeki gwalia Semeini, Semeini gwalia Matatiasi.

Matatiasi gwalia Mati, Mati gwalia Nagai. Nagai gwalia Esili, Esili gwalia Naumɔ. Naumɔ gwalia Amɔsɔ, Amɔsɔ gwalia Matatiasi.

Matatiasi gwalia -Zezɛfɔ, -Zezɛfɔ gwalia Zanaɔ.

Zanaɔ gwalia Melkii, Melkii gwalia Levii. Levii gwalia Matati, Matati gwalia Eli. Eli gwalia -Zezɛfɔ. 'In we mi nyuma dli nu, -Zezɛfɔ nɔkpasuyu -wa -Zezu.

4

**Kuzu ylaa -Zezu la (Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)*

1 Zuzu 'Pɔpa yea -Zezu tɔn, 'in ɔ yia Zudeɛn -gɔgɔ -gɔ 'bhɔ, 'in ɔ Zuzu 'Pɔpa yia ɔ da beblɛɛ kwa. 2 'In *Kuzu yia -mɔ ɔ layla, 'yli glɔ 'sɔ nɔkplɛ. Wee 'ylɔnya -mɔni nya, ɔ 'ni -lu yabhlogbɔ li. Wee 'ylɔnya 'pla, 'in ɲwɔ yia ɔ -yɔkpa.

3 'Kuzu nɛɛ ɔ -ylae: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piɛn, -in gba tɔkpa mia ni -yla, we -zɛ 'floo.»

4 'In -Zezu yia we 'bigɔpali we -ylae: «We mi celɔda *-Lagɔsɛbhe 'wɔɔ: «We 'ni lilili -bhlogbɔɔ -gɔ nyimɛɛ 'yliyɔgagie tilili.» »

5 'Kuzu yia -Zezu 'wɔpa -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu kwa, -bha -bhlokpadɛ we -sloɔa ɔ dɔdɔɔ 'ɲumɔni -da weee 'klo. 6 'In we nɛɛ ɔ -ylae: «'Tite weee ni klaa, 'in dɔdɔ -gɔɔ 'ɲumɔni

weee klaa, in 'ka -mɪ we 'nye. Wa ka 'mɪ we 'dɛ weee yoo 'nye. Nyumɛ ɔ in -ka 'yɪbha, 'mɔ in mnenia in 'ka we 'nye. ⁷ -In -ka 'mɪ 'yu 'kukolu 'sɪbhli, -in -ka 'mɪ bɔbɔ ni, 'in we 'dɛ weee zɛa -na -nɔ.»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bigɔpali we -ylae: «We mi celida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

<-In bɔbɔ Jejitape,

ɔ -wa -na -Lago,

'in -in nɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla lubho.» »

⁹ 'Kuzu yia -Zezu -Zeluzalemɔ kwa. We dia ɔ -Lagɔbudu 'kadɔ 'wlu la, 'in we nɛɛ ɔ -ylae: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mɪ 'piɛn, -in -blu 'wɔ, -in 'ka lasɔbhli. ¹⁰ Nu, we mi celida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

<-Na 'gbu, gbaa ɔ yia ɔ 'anzunya -yla we zɔ -mɪ 'yliya.

¹¹ 'In we 'ka we sɔnya -mɪ zɔ laslɔbɔ, -na bhɔ yi tɔkpa gozoo 'gbu.» »

¹² 'In -Zezu yia we 'bigɔpali 'Kuzu -ylae: «-Lagɔsɛbhɛ nɛɛ,

'Jejitape ɔ -wa -na -Lago,

-in 'na ylati ɔ la -nɔ.» »

¹³ 'Kuzu bhia -Zezuu laylaylie sɔ weee lu ni, 'in we yia ɔ gwɛvla -sɛ.

-Zezu dia ɔ *lubhoo gwe Galilee -dɔdɔ -gv*
(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

¹⁴ -Lagɔɔ Zuzuu 'tite mi -Zezu yeda, 'in ɔ yia Galilee lɔyi. 'In ɔ 'ɲni yia lamneni Galilee -dɔdɔ weee -gv. ¹⁵ Nyuma ɔ slolua *-Lagɔbudunya zɔ, 'in nyuma weee kwalia ɔ 'ɲni.

Nazaleti -nyuma 'ni -Zezuu gbu -yɔɲwuu
(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

¹⁶ -Zezu ka Nazaleti mni, -mɔ wa zɔa ɔ. *Nyapeyli nya ni, sa ɔ plaa 'cɪn -Lagɔbudu zɔ ni, 'in ɔ yi 'saa -mɔ pla. ɔ yia 'wɔsɔ -Lagɔsɛbhɛɛ zelizelɛɛ 'gbu. ¹⁷ 'In wa yia ɔ -Lagɔgbɔ -falpanyɔ Ezaiii 'sɛbhɛ yoo 'nye ghida, ɔ yia we 'wokali, da wɛli ni mia celida ni, 'in ɔ yia we 'yi, 'in ɔ yia we zelɛ:

¹⁸ «Jejitapeɛ Zuzu mi 'mɪ -gv.

ɔ ka -bha 'mɪ -sa,

'in 'ka nyazunya -yla -Lagɔgbɔ gba.

ɔ ka 'mɪ tie, in 'ka -kaslonyuma -yla gba nu:

«Amiaa -kaslu ka -zɛɛn bhia.»

«Lɔlonya, amiaa 'yli ka -zɛɛn -blo.»

«Amia wa nyɛa 'wɔ, a ka -zɛɛn gbu 'wɔbhɔ.»

¹⁹ 'In, -zɔ -we nya Jejitape 'kaa ɔ zɔzɔnɔ lɛnɔ, 'in 'ka we 'di wa -sali.»

²⁰ -Zezu glia wee 'sɛbhɛ, 'in ɔ yia we -Lagɔbudu zɔɔ lubhononyɔ yoo 'nye, 'in ɔ yia ladi. Nyuma weee -wa mia -bha, -maa yia ɔ ylada -tɔ sa tenyii. ²¹ Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-We 'sɛbhɛɛ 'ya gbaa, we ka -zɛɛn lɛnɔ, amia polɔa da 'mɪ yukwli, amiaa 'yibadi.»

²² -We wa 'dɛ weee yia -yɔ -Zezuu gbɛgbɛin, 'in wa yia we gbagbɛ bhli. 'In gbuzɔnɔ -gbunya ɔ mia gbada, we ka wa nyɛgaga -sobhali. 'In wa nɛɛ: «Nyumɛ mia dɛ, ɔ 'nɪ -Zɛzɛfɔv yuu?» ²³ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Nine 'ni

a yia 'mɪ -yla 'paa, gbuzɔnɔ sa. Gbaa a yia: <-Dɔtlɔɔ, -in jipe -na 'dɛ.» 'In gbaa a yi 'yaa 'mɪ -ylae: <-We weee -in nɔa lɛ Kapenaumɔ ni, -a ka we 'di 'nɔ. -In nɔ wee gbunya -bhloo 'dɛ lɛ -na 'dɛɛ dɔdɔ -gv -seli.» »

²⁴ -Zezu nɛɛ wa -yla 'yae: «Cɪn, gbuzɔnɔ -wa, wa'a -tɔlɔ -Lagɔgbɔ -falpanyɔ nyumɛ, ɔ 'dɛɛ dɔdɔ -gv. ²⁵ Gbuzɔnɔ na gbaa da an -yla. -Dɔgbarɲni duun mi Izlaɛli -dɔdɔ -gv zlɛɛ, -Lagɔgbɔ -falpanyɔ Eliii bhla. -Zugba 'nyu'u lɔa -zɔ ta 'cɔ gbɛlɛbhlo, 'in nyɔ 'kadɔ yabhlo yia wee dɔdɔ weee -gv yi. ²⁶ 'In -mɔv bhla, -Lago 'nɪ Elii tie -dɔgbarɲni mia Izlaɛli -dɔdɔ -gv -gbe, 'in ɔ 'ka wa 'yabhlo 'wɔsa. Nu, -dɔgbarɲni ɔ mia Salepɔtagbe nɔkplɛ, Sidɔɔn -dɔdɔ -gv, ɔ -gbe -Lago tiea Elii. ²⁷ -Lagɔgbɔ -falpanyɔ Elizɛɛɛ bhla, -zugba *sɔlɛbhanya duun mi Izlaɛli -dɔdɔ -gv. Elizɛɛɛ 'nɪ wa 'yabhlogbɔ jipe, ni, Silii -yu Naamaa ɔ jipea.»

²⁸ Nyuma weee -wa mia -Lagɔbudu zɔ, wa 'nɔa wee wɛlnya -mni, 'in we yia wa 'cɛdlɔ la. ²⁹ Wa 'dɛ weee -sɔa 'wɔ, 'in wa -yɔ -Zezuu 'susue yia 'gbe -glima mni. 'In -gɔgɔ -we kwesi wa 'gbe mia 'sobhada, 'in wa yia we 'wlu ɔ kwa, wa 'ka ɔ zɔ vitelii 'gbu. ³⁰ Nu, 'in -Zezu yia wa nyidi 'plɪl, 'in ɔ yia mni.

-Zezu puea nyumɛ ɔ *kaa zuzu 'nyuu 'bɪ*
(Mk 1.21-28)

³¹ Tɔɔn, -Zezu mɔia Kapenaumɔ, Galilee -dɔdɔv 'gbe yabhlo nɔkplɛ, 'in ɔ yia nyuma -Lagɔgbɔ -slolu Nyapeyli weee nya, -Lagɔbudu zɔ. ³² ɔ nyuma -slolu sɔ ka wa nyɛgaga -sobhali. Ni, se -we -Lago 'nyɛa -Zezu, we nya ɔ gbaa.

³³ -Mɔ -Lagɔbudu zɔ, nyumɛ yabhlo kaa pɔn -ka -zuzu 'nyuu 'bɪ, mɔ 'kpia 'wɔ 'titeɛ, ɔ nɛɛ: ³⁴ «'Aa! Nazaletiyu -Zezu, -naa lɛɛ -gbu pɪli -amiaa gbu 'wɔ la? -Amiaa lasasɛɛ 'gbu -in yia yi yi? In -yi -mɪ nyɛɛ nyɛɛ: -Lagɔɔ -Mɔwlonyɔ ɔ tiea, 'mɔ -in -mia.»

³⁵ -Zezu yia we, we nyɛɛ labhali -gla nya. ɔ nɛɛ we -ylae: «'Mu nyɛɛ, 'bhɔ ɔ 'wɔl!» Zuzu 'nyuu yia ɔɔ nɔkpasu labhli dɔdɔ, nyuma weee -zejila 'wɔ, 'in we yia ɔ 'wɔta, we 'nɪ ɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛnɔ.

³⁶ Nyɛgaga yia wa 'dɛ weee sobha, 'in wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidɛ: «Mɔɔ -wɛli mɔ dɛa? Se -yɔ 'tite nya ɔɔ nyumɛ gbaa zuzu 'nyii -yla gbu, 'in we tlaa nyuma 'wɔl!» ³⁷ 'In -Zezuu 'ɲni yia lamneni wee dɔdɔ weee -gv.

-Zezu jipea guzɔnya
(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

³⁸ -Zezu 'bhɔa -Lagɔbudu zɔ ni, 'in ɔ yia 'Simɔɔɔ -budu zɔ mni. -Zugba 'Simɔɔɔ 'nyaa ku -su sa -glagla, 'in wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ zɔkpa -wa, ɔ jipe ɔ. ³⁹ -Zezu kwlia ɔ -gv 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ kusulo -yla wɛli 'tite nyae: «-In 'bhɔ ɔ -gu la.» ɔ gba 'saa tɔɔn, 'in we yia ɔ -gv labhu. -Bha -bhlokpadeɔɔ 'nyɔnɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia wa -yla pipie bhli.

40 Jibheylu nya, -wa kaa guzunya 'yli -bhlo -bhlo ni, 'in -maa -yo -maa guzunya yia -Zezuu -gbe yi. O yia wa kwezɛ -bhlo -bhlo, 'in o yia wa jipe. 41 Zuzu 'nyii yi 'yaa guzunya duun 'wɔtla 'wɔkpɛkɛ nya: «-Lagoo 'Yu -in -mia!» -We ka gbu -wa, wa -yi we 'ji -nya ni, -Zezu mia, -Lagoo -Bhasanyo -wa. 'In -Zezu yia we wa nwee labhali -nya, o 'ni nɔwuu wa 'ka gba.

-Zezu mnua -Lagobv gbaa dɔdɔ weee -gv (Mk 1.35-39)

42 Zɛ 'ka 'wɔladolua mni tɔɔn, 'in -Zezu yia 'gbe nokplɛ 'tla, 'in o yia da yabhlo mni -flii. 'In nyumaa -zlo yia o 'yli 'bɛ lanɔnɔe bhli, da o mia ni, 'in wa yia -bha nyini. Wa 'yibha o 'na 'bhɔlɔ wa -yo -ni, 'in wa yia o lakpɔkpaɛ. 43 'In -Zezu nɛɛ wa -ylae: «We mi 'ya ni, in gba *-Lagoo nyumaa 'wlulapɛgbɔ 'gbe tɔba 'wɔ. We 'gbɔ, -Lago yia 'mi tie.» 44 'In o gbaa -Lagobv, -Lagobudunya zo, dɔdɔ weee -gv.

5

*-Zezu laa o *'bnɔnya tianɔ (Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)*

1 'Yɛ yabhlo nya, -Zezu mi Zenezalɛti * -nyu 'kadɔ yabhloo -gɔgɔ -gv, 'in nyuma duun yia o gbeli, wa 'ka -Lagowɛli 'nɔɔ 'gbɔ. 2 'In 'glɔ sɔ mia 'nyuu -gɔgɔ nɔwe -yo, -Zezu yia we -yoyɛ, -zugba zibhi -bhanya ka we 'wɔtla, wa mi wa 'sowlinya -wɔlɔda. 3 Wee 'glɔ sɔbhie glaa, 'yabhlo -wa 'Simɔɔɔ -nɔ. -Zezu -gbɛlaa we 'wɔ, 'in o nɛɛ o -ylae: «'Simɔɔ, -in vla gwe 'nyuu -gɔgɔ -yo -sɛ.» -Zezu mi wee 'glɔ nokplɛ, -zugba o slolu nyuma -Lagowɛli.

4 Da o bhia gbagbie, o nɛɛ 'Simɔɔ -ylae: «-In be 'nyuu 'wɔlɔda 'glɔ nya, 'bhie, a 'ka amiaa 'sowlinya viteli.»

5 'In 'Simɔɔ nɛɛ o -ylae: «Na -Slolunyo, -a ka siada -tu sabɔ weee, -a 'ni -lu yabhlogbɔɔ 'yi. Ni, -mi gbaa -a nɔ we lɛɛ 'gbɔ, vitelia na yia wee 'sowlinya.»

6 Wa vitelia wee 'sowlinya, 'in wa yia zibhii -zlo 'pli, wa 'ni we 'wɔgbizee mneni, 'in wa 'sowli yia ylaylie gwedi. 7 We 'dɛɛ 'gbɔ, wa -lima mia 'glɔ yabhlo 'wɔ, 'in wa yia wa la sɔ -papie nya, -maa 'ka wa 'wɔsa. 'In wa -yo wa 'glɔ yia yi. 'In wa yia wee zibhi wee 'glɔ sɔbhie 'wɔslu. We ka we ye kɛkɛɛ 'gbɔ, we fɛli 'nyu glu mnia. 8 Ni, Simɔ Piɛli 'yia gbu -mni -yo ni, 'in o yia 'kukolu 'sibhli -Zezu 'yu, 'in o nɛɛ o -ylae: «-In vla gwe 'mi -yo, na -Kanyo! -We ka gbu -wa, gbunyuu -lɔnɔyo in -mia.»

9 Zibhi -duun wa 'bhaa, da wa 'yia we -yo ni, 'in -nyanɔgbɔ yia Simɔ Piɛli -kpaɛ, we -yo o nɔnɔnya 'sɔ. 10 Ni, Zebedee 'yua *'Zake -yo Zaan -wa mia 'Simɔɔ nɔnɔnya nya, 'sa -bhloo 'dɛ -nyanɔgbɔ -kpaɛ -maa.

'In -Zezu nɛɛ 'Simɔɔ -ylae: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, ni, sa na kpaɛ da zibhi ni, -slɛɛn, nyumaa -zlo -na yia -Lagoo -gbe laa.» 11 Ni,

wa -laa wa 'glɔ 'nyuu -gɔgɔ -yo lɔ, 'in wa yia -bha -lu weee ti, 'in wa yia -Zezu 'bɛ mni.

-Zezu jipea solibhanyo yabhlo (Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

12 'Yɛ yabhlo nya, -Zezu mi 'gbe yabhlo nokplɛ, nyumɛ o ka ku solɛ 'bhua la sa -kan, 'in o yia -Zezu 'yi. O bea o -yo, 'in o yia dɔdɔ lagbli o 'yu. O nɛɛ o -ylae: «-Na zupka -wa, na -Kanyo. -In -wɔlɔ 'mi -yo. Ni, we -ka -mi dɔdɔ nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

13 -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, 'in o yia o solibhanyo ku kwezɛ, 'in o nɛɛ: «We nani 'mi dɔdɔ, we 'ka -mi -yo 'bhul!» -Zezu gba 'saa tɔɔn, -bha -bhlokpade wee solɛ 'bhua o nyumɛ ku -yo. 14 -Zezu nɛɛ o nyumɛ -ylae: «-In -ka mi ni, -in 'na -salɛ we 'dɛ nyumɛ yabhlogbɔɔ -ni. Ni, -in mni -na 'dɛ -Lagobubonyo 'klusolua. O -ka -mi 'yi, 'in 'slaka Moizi gbaa -na -sɔkpa -nyumɛ wla ni, -in 'ka we wla. 'In nyuma 'ka we 'jiiyibheli ni, solɛ ka -mi ku 'wɔ 'bhɔ.»

15 Ni, -Zezu gba 'saa da o -ylaoo, -mɔɔ bhla o 'nɔ -yo lamnenie mnia bhahba. 'In nyumaa -zlo yia o gbeli, wa 'ka o wɛli yukwli pɔlɔ, 'in o 'ka 'ya wamɔa jipe. 16 'In -Zezu bhua wa glaa 'kɔmɔɔ, 'in o mnia -Lago bhuhhoea da bebleɛ.

-Zezu jipea zɔlaslonyo yabhlo (Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

17 'Yɛ yabhlo nya, -Zezu mi -Lagobv nyuma -sloluda, -zugba *Faliznyuma -yo titee -cian -dɛ o kwesi la, wa pɔlɔ o yukwli. Waa nyuma -mani, Galilee -yo Zudee -dɔdɔɔ 'gbe weee nokplɛ wa 'bhua. Tɔba 'bhua -Zeluzalɛmɔ. Jɛjitapɛɛ 'tite -yo -Zezu 'sɔ mi, -zugba o jipe 'sa we nya guzunya. 18 Nyumaa -zakpa -bhlo -yo zɔlaslonyo yabhlo yia yi, -zugba o mi 'sowli 'wɔ. -Budu -we zo -Zezu mia, wa 'yibha wa -yo zɔlaslonyo 'ka -mɔ pla, 'in wa 'ka o -Zezu 'yu ladi. 19 Nyumaa -zloo 'gbɔ, da wa 'kaa 'plili -bha 'ni -mi. Tɔɔn, 'in wa yia wee -budu 'wlu -gbɛla. Wa yia -bha nɔwe -dɛ, wa -lalia -bha o, 'in wa yia wee -budu zo o lasibhli nyumaa -zlo nyidi -Zezu 'yu tɛɛn. 20 -Zezu 'yia ni, wa ka o dli -gv zo, o nɛɛ o guzonyo -ylae: «'Tale, in ka -na gbonyii 'wɔti.»

21 -Zezu gba 'saa da tɔɔn, -Lagoo titee gwesanya -yo Faliznyuma yia 'nɔwɔwue nɔwɔwue bhli: «Nyoo o nyumɛ -mɔni -mia, 'in o vɛlɛ -Lagoo? Nyoo mneni o 'ka nyumaa gbonyii 'wɔti? -Lagoo 'dɛbhlogbɔɔ mnenia we, we 'ni mɔɔ?»

22 Gbu -we wa mia dli zo lapɔpalida, -Zezu yibhelia we 'ji ni, 'in o nɛɛ wa -ylae: «Lɛɛ ka 'gbɔ a papalɛ sa gbɔ -mni dli zo la? 23 'In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wɔti», -mɔɔ -kalia -yo yaayu in 'ka gba: «-In -sɔ 'wɔ, -in 'ka nɔɔ, -mɔɔ -kalia -yo yi? 24 'In 'yibha a yibheli we 'ji ni, *Nyumɛɛ 'Yu ka we se dɔdɔ -gv, o 'ka nyumaa gbonyii 'wɔti.» Tɔɔn, 'in o nɛɛ zɔlaslonyo -ylae: «-Sɔ 'wɔ, 'bhɔ -na 'sowli 'wɔ, mni -buduɔwɛɛ.»

* 5:1 'Mo wa la 'yaa Galilee.

6

25 -Bha -bhlokpade, zolaslonyo -soa 'wo nyuma weee 'yibadi. J 'sowli -we -gu o pi yaa la, o 'bhua we 'wo, 'in o yia o -buduñwee mni, -Lagoo 'ñni mnini nya. 26 Nyuma weee -wa mia -bha, ñwegaga yia wa sobha, 'in -nyanğb yia wa -kpal. Wa yia -Lagoo 'ñni -mni, 'in wa nee: «-Yia! -A ka -zeeñ gwedighonyaa da 'yi!»

-Zezu laa Levii, o 'ka o 'bi no (Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

27 -Muu 'bigu, -Zezu 'tlaa, o mi sa -zieda, 'in o yia *nisun -gwezisanyo yabhlo 'yu, -zugba -moo -di -moo lubhonu -budu zo la. 'Mo wa laa Levii. 'In -Zezu nee o -yiae: «Yi 'mi 'bi.» 28 Toun, *Levii -soa 'wo, o tia -bha o -lu weee, 'in o yia -Zezu 'bi mni.

29 -Muu 'bigu, 'in Levii yia -Zezu -yla lilili 'kadu pi o -budu zo. -Zugba nisun -gwezisanya duun -yo nyuma talba mi -bha, 'in wa yia li dabudu. 30 Falizinyuma -yo wa -Lagoo titee gwesanya 'yia we -yo, 'in wa yia wa zo ñwujwenie bhli. 'In wa nee -Zezuu 'bunonya -yiae: «Lee ka 'gbu a -yo nisun -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian talba 'so li, 'in a -yo wa 'so maa?»

31 -Zezu 'bhua weli 'wo, 'in o nee wa -yiae: «Nyuma -wa -yala, wa'a mni -datloo -gu, nu, guzunya mnia -datloo -gu. 32 'In 'ni nyuma -wa laa wa 'de nyuma tiklu lahee 'gbu yi. Nu, gbonyuu -lenonyaa 'gbu in yia yi, wa 'ka wa dli 'bhiti.»

-Lagoo gbuzonu -yo nyumaa lenogbu 'ci'in no dabudu (Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)

33 'In nyuma talba nee -Zezu -yiae: «Zaaan 'bunonya plaa 'sun, 'in wa bhuhhoea -Lago, 'sa Falizinyumaa 'bunonya nu 'yaa. 'In -nanuu 'bunonya mi lida, -zugba wa ma!»

34 -Zezu yia we 'bigupali wa -yiae: «Nyume -ka o 'ñwoko -kwa -feti -sada -mi, o -ka o 'talea la, a mneni a 'ka gba wa -yla wa pla 'sun, -zugba oo 'ñwoko 'lowli mi wa glaa? 35 Bhla yabhlo yia nynia, 'in wa 'ka 'ñwoko wanyo wa glaa -sa. Wee 'yinya -mni nya, wamia 'kaa 'sun pla.»

36 'In -Zezu yi 'yaa wa gbuu nine -mni 'pali. J nee wa -yiae: «Nyume yabhlogboo 'ni mneni o 'ka 'naa lolu yla, 'in o 'ka we 'pi 'naa saa -yolaneni, 'in o 'ka we pipe. We -ka -muu, -zugba yla wa ylaa wee 'naa lolu bhe. We 'yili 'na 'ka 'wowlu. 37 'In nyume yabhlogboo 'ni mneni o 'ka nu lolu *bala saa 'wo slu. J -ka 'sa nu, 'in we wlaa. 'In wee nu jitea dudu, -zugba wee balanya ka -nyumu. 38 We 'gbu, a slu nu lolu bala lolu 'wo. 39 'In nyume -o -ka nu saa 'ma, nu loluu 'ma tu'v 'bha o. -We ka gbu -wa, gbaa o yia nu: «Nu saa nani 'yili.» »

-Zezu mi Nyapeylu -Kanyo nya (Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

1 Zuifuu Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu -yo o 'bunonya mi blekpaanya* 'plida, o 'bunonya -ka bleya 'kwa, wa -ka we 'titli, -zugba wa li we. 2 Wa mi 'sa noda, Falizinyuma talba 'yia wa -yo ni, 'in wa yia wa layibhae: «-We -amaa tite gbaa, wa 'na nnu Nyapeyli nya le -ni, lee ka 'gbu a nu we lee?»

3 -Zezu yia we 'bigupali wa -yiae: «-We nyumaa 'wlulapulnyo -Davidi nua le, -we mia celida -Lagosebhe 'wo, a 'ni -slo we zeli? 'Yi yabhlo nya, 'in ñwo yia o -yo o 'bunonya 'bha, 4 -Davidi plaa -Lagoo bhobudu zo, 'floo wa 'nyea -Lago, o 'bhua we 'wo, o lia we, 'in o yia o ntonnyaa -nu wla, 'in -maa yia we li. Wee 'floo -mni, -amaa tite nee, -Lagobhonyaa 'dekpa 'ka yaa we li.» 5 -Zezu nee 'yia wa -yiae: «Nyume Yu mia, mo -wa Nyapeyli -Kanyo.»

Nyapeyli nya -Zezu jipea nyime ka so 'kua (Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

6 Nyapeyli yabhlo nya 'ya, -Zezu plaa -Lagobudu zo, 'in o yia -Lagowelu -slolusolue bhli. -Zugba nyume -o ka lilikweso 'kua, o mi wee -budu zo. 7 -Zugba -Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma waa -Zezu tenyii, -de o yi nyume jipe Nyapeyli nya, 'in sa o'v zua tite 'noñwe, wa 'ka we gbu o 'wlu di. 8 Nu, -Zezu -yi wa 'wlukoon lapupaligbu, we 'gbu, o nee oo nyume ka so 'kua -yiae: «-In -so 'wo, -in 'yligbe nyuma weee -zejila 'wu.» Jo nyume yia 'wuso, 'in o yia 'yligbe. 9 -Zezu nee wa -yiae: «Weli 'ni na yibhaa sa an la. Sa tite gbaa? We nee wa nu gbu -zonu le *Nyapeyli nya yaayu, wa nu gbu 'nyuu lee? Wa pue nyume yaayu, wa 'bha oo?» 10 -Zezu ylaa wa 'de weee -gu -ylilii, 'in o nee oo nyume -yiae: «-Glo -na so 'wu.» -Moo nu 'saa -Zezuu weli -gu, 'in -moo so yia 'pu. 11 -We -Zezu nua le, 'in we yia -Lago titee gwesanya -yo Falizinyuma 'ce 'nyuu dlo la. 'In -we wa 'kaa -Zezu 'wluo nu, 'in wa yia we pupali wa 'dekpa nyidi.

-Zezu -saa -bha o tietienya kugbua le 'so (Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

12 We bhla, -Zezu yia -Lago bhuhhoee 'gbu -gogo 'wlu mni, 'in o yia -Lago bhuhhoea -tu zli yia o -zlii. 13 Zli zla, o yia o 'bunonya la. Wa glaa, 'in o yia nyuma kugbua le 'so -bha -sa. 'In o yia wa la o tietienya. 14 Wa ñni ni: 'Simoo (-o ka -banji o zua Pielu) -yo -moo bheli Andlee, 'Zake -yo *Zaan, Filipu -yo Batlemii, 15 Matie -yo Toma, Alfee 'yu 'Zake -yo 'Simoo wa laa *Zelotu, 16 'Zakee 'yu Zudas -yo Zudas Iskaliotu, -o 'kaa -Zezu wla o tonyuma kwee.

* 6:1 'Flooya wa laa -tuauweli 'wo: «bl'ee».

-Zezu mi nyimaa -zlo -sloluda, -zugba o jipe 'sa guzonya (Mt 4.23-25)

17 -Zezu -yo o tietienya kugbua le 'so 'bhva -gogoo 'wlu, 'in o yia da yilalaa yabhlo 'yigbe, -zugba o 'binonya talbaa -zlo mi -bha de. Nyuma -duun 'bhva Zudee -yo -Zeluzalemu -dudu -gu, we -yo Tili -yo Sidoon -gbenya mia gumonyuu -gogoo -gu. 18 Wa 'de weee yia, -Zezu wulu yukwli pulbe -yo o 'ka wa jipee 'gbu. Nu, -wa zuzu 'nyii mia sialida, -Zezu ka wa jipe. 19 Nyuma duun 'yibha wa 'ka o kwezi, -we ka gbu -wa, 'tite bhva o 'wo, we mi wa 'de weee jipeda.

'Wototue -dlao -yo gbonnyuuu gbu (Mt 5.1-12)

20 -Zezu ylaa o 'binonya, 'in o nee wa -ylae: «Amia bobabhanya,

'wototue -dlao mi amiaa -nu nya, nu, -Lago poli an 'wlu la.

21 Amia nyoo mia da 'bhada, 'wototue -dlao mi amiaa -nu nya, -we ka gbu -wa, lba a yia.

Amia mia da wida, 'wototue -dlao mi amiaa -nu nya, -we ka gbu -wa, nyaa a yia.

22 Nyuma -ka an 'wonye, wa -ka an kwnye -sa, wa -ka an veli, 'in wa -ka amiaa daa gbonnyuu gba Nyumee 'Yuu 'gbu, 'wototue -dlao mi amiaa -nu nya.

23 «-Muu 'sasokpa -gbonya -ka an yli, a lite 'muna nya. Nu, amiaa -tnoo 'kadi mi -mo an woda -Lago -gbe. Nu, 'sa wa dukpası palı bhaa -Lagobbu -falipanya 'klyie 'wu.

24 Amia, 'nyammunya, gbonnyuu mi amiaa -nu nya, a ka amiaa zozonunya kwee -seli dudu -gbu 'gbu.

25 Amia -wa lba da, gbonnyuu mi amiaa -nu nya, -we ka gbu -wa, nyoo yia an 'bhaa yia.

Amia -wa mia da nyada, gbonnyuu mi amiaa -nu nya, -we ka gbu -wa, gu yia an 'wowlba, 'in a 'ka wi.

26 Nyuma weee -ka amiaa gbuzono gbada -mi, -zugba gbonnyuu mi amiaa -nu nya. Nu, 'sa wa dukpası nu bhaa yoyogbu -falipanya.

A -kai amiaa nyima 'nyiii ze (Mt 5.38-48, 7.12)

27 «Amia -wa polba da 'mi yukwli, in nee an -ylae: a -kali amiaa tonymaa ze, -wa nyee an 'wu, a nu wa zozono 'wluo. 28 -Wa bhla an gwewe, a nywa wa 'nyu la, -wa palia an 'klyie 'wu, a bhuhhoe -Lago wa 'nyii nya. 29 Nyume -ka -na yukwli yabhlo 'kpa 'wosobha, -in 'bhiti o -yla we -bodu. 'In o -ka -na -goslunaa 'wobhu, -in 'na 'totolo -na -bana

o kwee -nu. 30 Nyoo nyoo -ka -mi -lu -zlali, -in 'nye we o. 'In nyoo -ka -na -lu 'wobhu, -in 'na 'yibhali we -yo la -nu. 31 -We a 'yibhaa nyuma nu an -yla le, amia nu 'ya we le wa -yla.

32 «-Wa -kalia amiaa ze, we -ka -maa -bhloo 'dee ze a -kali, a 'na pupali 'wluobu la -ni nu, -Lago yia an 'penia we 'gbu -nu. Gbonnyuu -lenonya -kali 'ya -wa -kalia wamiaa ze, we 'ni saa? 33 -Wa nua an 'nanı 'wu, a -ka maa -bhloo 'de 'nanı 'wono, -Lago 'nia an 'penia yi. 'Sa gbonnyuu -lenonya -maa nu 'ya, we 'ni muu? 34 Nyuma -wa saa amiaa kpagbu, a -ka -maa -bhloo 'de kpagbu -yofa, lee -lu a 'ka 'yi we 'penie nya -Lago kwee? Gbonnyuu -lenonya mia nu, gbonnyuu -lenonya wa fa kpagbu -yo. 'In wa 'ka we 'bigopali -nu 'yu 'gbu! 35 We 'gbu, in nee an -ylae, a -kali amiaa tonymaa ze. A nu zozono le. A fa kpagbu, amiaa dli 'na -tulo we 'bigopali -nu -yla -nu. Nu, Yali -Lago yia an 'penia, 'in a 'ka o 'yua -ze. -Lago mi zozono lenonya nya, -wa 'na 'nanı -yi -yo nyuma 'nyii gbegben. 36 Sa amiaa Dide -Lago kaa nyazidli ni, amia -ka 'ya 'sa nyazidli.

A 'na 'bhulu nyima -putuu -yogbu 'wu -ni (Mt 7.1-5)

37 «A 'na 'bhulu nyima -putuu -yogbu 'wu -nu, -Lago yi amiaa -yogbu 'wobhu. A 'na dili nyuma wa gbonnyuuu 'gba 'wlu -ni, -Lago yi amiaa -nu an 'wlu di. A ti nyimaa -yogbu 'wu, in -Lago 'ka amiaa -yogbu 'woti. 38 A 'nye nyuma, 'in -Lago 'ka an 'nye. A -ka 'sa nu, 'in -Lago slua amiaa bi 'wu -lu, 'in wa bhua we, 'in we kua, 'bhie, we sloa gwe -yo la. Sa a nyee nyuma, 'sa -Lago yia an 'nyee.»

39 'In -Zezu yi 'yaa wa gbuu nine yabhlo 'pali: «'Lolonyo mneni o 'ka 'lolonyo su lakpa, 'in o 'ka o 'yoo da -sloou? Wa -ka 'sa nu, 'in wa 'de 'so bhllia 'bhoka 'wu, we 'ni muu?»

40 «Nu, 'kpiakpianyoo yabhlogboo 'ni o -slolonyo 'wuzi. 'Kpiakpianyoo -ka 'wosibhli, o -kanyoo o -yo o mnenia 'wu.»

41 «Buee go -le mia -na bheli 'yliya 'wu, 'mu -na yia -yo, 'in su -kibhe 'kadu -we mia -na 'yliya 'wu, -in 'yi we -yo. Lee -lu ka 'gbua?»

42 -Mi, -momo kaa su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, 'in -in 'yia we -yo, sa -na gba -na bheli -ylae: «Na bheli, -in 'tide mi 'yi, in 'ka -mi wee buee go 'yliya 'wu -saa? Welı 'so -nyume, -in -sa -slb -na 'de su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, -in 'ka layi, 'bhie, -in 'ka buee go -na bheli 'yliya 'wu -sa.»

Suu 'bhue -yo wa yibhelia we (Mt 7.16-20, 12.33-35)

43 «Su -zono'u tno 'bhue 'nyuu, 'in su 'nyuu'u tno 'bhue -zono. 44 Suu 'bhue -yo wa yibhelia we. Wa 'a -sa magloo mnawia 'wlu, 'in wa 'a -sa *-dloya 'yilu su 'wlu. 45 Nyume -zono mia, gbuzono mia o dibhe 'wu, 'mu o nua le. 'In nyume 'nyuu mia, gbonnyuu mia o dibhe 'wu, 'mu o nua le. Nu, gbonya bhva nyumee dibhe 'wu, mu tlaa o nyee.

-Budu 'sɔɔ gbvɔ nine (Mt 7.24-27)

⁴⁶ «Lɛɛ ka 'gbvɔ, a la 'mɪ «-amɪaa -Kanyɔ, -amɪaa -Kanyɔ», 'in -we na gbaa aɩn -yɪa, 'in a'a nɔ we lɛa? ⁴⁷ Nyumɛ -ɔ yɪa na -gbɛ, -ɔ pulɔa na wɛɪ yukwɪ, 'in ɔ nɔa we -gv, ɔ 'wɔwɔ na yɪa aɩn 'klɔslɔlɔa. ⁴⁸ ɔ 'wɔ sa nyumɛ -ɔ yɪa ɔ -budu 'sɔbhaa, 'in ɔ yɪa 'wɔtɔlɔ -bhɔka 'bhlu, 'in ɔ yɪa we gwe glu palɪ tɔkpa -gv, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gblɪgbɪ yɪlɪa wee -budu -yɔ, we 'nɪ we -wɔlɔ, wee -budu mɪ 'sɔbhada 'nanɔvɔ 'gbvɔ. ⁴⁹ 'In nyumɛ -ɔ pulɔa na wɛɪ yukwɪ, 'in ɔ'ɔ nɔa we -gv nɪ, ɔ 'wɔ sa nyumɛ -ɔ 'sɔbhaa ɔ -budu dɔdɔ klo -gv, 'in ɔ 'nɪa we gwe glu 'pa, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gblɪgbɪ yɪa, 'in we yɪa we -wɔ -bha -bhlokpade. 'In wee -budu yɪa lamumɩi weee.»

7

-Zezu jipea 'slɔjaa 'yugalɩnyɔ zɔlɔbhɔnɔnyɔ (Mt 8.5-13)

¹ Da -Zezu bhɪa wɛɪɩnyɔ -mɩnɪ gbagbɛ, nyumaa -zlo -wa mɪa ɔ yukwɪ pulɔda -yɪa, 'in ɔ yɪa Kapenaumɔ gbe nɔkplɛ mɩnɪ. ² -Mɔ Kapenaumɔ, *Wɩmɔ -slɔja glɔ gbɩu 'yugalɩnyɔ ka zɔlɔbhɔnɔnyɔ yabhlo ɔ 'yɪbhaa bhabha. ɔ zɔlɔbhɔnɔnyɔ ka gu -yɔ, we -tɔ 'wɔ -sɛ, ɔ 'ka tɩ. ³ Da ɔ 'slɔjaa 'yugalɩnyɔ 'nɔa -Zezuu 'dɪ, 'in ɔ yɪa Zuɪfɔvɔ nyuma kpasɩ tɔlɔa ɔ 'wɔtɩɛ, nɩ, ɔ yɪ ɔ 'ka ɔ zɔlɔbhɔnɔnyɔ jipe. ⁴ Wa mɩnɪa, 'in wa yɪa -Zezuu -gbɛ nyɩnɪ, wa bhɔbhɔea ɔ bhabha, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumɛ mɪa da, nyumɛ -zɔnɔ -wa, ɔ ka we 'klɔ, -ɩn 'ka ɔ -yɔbɛ. ⁵ ɔ kalɪ -amɪaa nyuma weee zɛ, 'in mɔ 'sɔbhaa -amɪaa -Lagɔbudu.» ⁶ 'In -Zezu -yɔ wa 'sɔ yɪa mɩnɪ.

Wa 'ka ɔ -budu -yɔ ɔɩpaa yɪ, 'in ɔ 'slɔjaa 'yugalɩnyɔ yɪa ɔ 'talea tɩɛ, nɩ, wa mɩnɪ -Zezu yoo wa gbae: «Na -Kanyɔ, -ɩn 'na salɪ -na 'dɛ -nɪ, 'in 'nɪ we 'klɔ -ka, -ɩn 'ka na -budu zɔ pla. ⁷ 'In 'nɪ we 'klɔ -kaa 'gbvɔ, na 'dɛ 'nɪa -na -gbɛ mɩnɪ. -Mɩvɔ 'gbvɔ, -ɩn gba wɛɪ yabhlogbɔɔ, 'in na zɔyɪ 'ka 'pɔ. ⁸ Nɩ, 'in ka 'wɩlɔpɩnyɔ, 'in na zɔa wa 'nɔɩɩɛ. 'In ka 'slɔja, -wa 'wɩlɔ 'in pulɔ la. 'In -ka 'yabhlo -yɪa gbae: «'In mɩnɪ», 'in ɔ mɩnɪ. 'In -ka 'ya -budu -yɪa gbae: «'In yɪlɪ», 'in -mɔɔ yɪa. 'In 'in -ka na zɔlɔbhɔnɔnyɔ -yɪa gbae: «'In nɔ -mɩnɪ lɛ!», 'in ɔ nɔa we lɛ.»

⁹ Da -Zezu 'nɔa wɛɪɩnyɔ -mɩnɪ, 'in ɔ yɪa ɔ 'slɔja glɔ gbɩu 'yugalɩnyɔ 'ɩnɩ kwali. 'In nyumaa -zlo mɪa ɔ 'bɪ, ɔ 'bhɩtɪa wa -gbɛ la, ɔ nɛɛ wa -ylae: «'In nɛɛ aɩn -ylae: nyumɛ, -ɔ zɔa sa dɩ nɪ, 'in 'nɪ -slɔ we -kanyɔ 'yɪ Izlɛɪɪ -dɔdɔvɔ 'debhɩɛ -gbolɔ -gv.» ¹⁰ -Zezu gba 'saa tɔvɔ, 'slɔja glɔ gbɩu 'yugalɩnyɔɔ tɩɛtɩɛnyɔ yɪa ɔ -gbɛ lɔbhɩtɪ, wa 'kaa yɪ, -zugba ɔ zɔlɔbhɔnɔnyɔ kaa gu -yɔ, ɔ ka 'pu.

-Zezu 'bhua -dɔgbɔa 'ɩɩwɔɔ nɔkpasuyɪ yabhlogbɔɔ 'wɔ tɩtɩɛ lɔ

¹¹ -Mɩvɔ 'bɪgv, 'yɪlɪ yabhlo nɪa, 'gbe yabhlo wa laa Nainɪ, 'in -Zezu yɪa -mɔ mɩnɪ, -zugba ɔ 'bɩnɔnyɔ -yɔ nyumaa -zlo -yɔ ɔ 'sɔ mɩ nɔda. ¹² ɔ 'ka wee 'gbee 'suo 'ɩwɛ -yɔ ɔɩpaa mɩnɪ, -dɔgbɔa -ɩwɔnɔ yabhloo nɔkpasuyɪ yabhlogbɔɔ tɩa, wa mɩ ɔ 'bhɩlɔda mɩda. -Zugba wee 'gbee nɔkplɔ -nyumɔ duun -yɔ ɔɔ -dɔgbɔa 'ɩwɔnɔ nɔ, wa mɩnɪ 'bhɔka -gv. ¹³ Da Nyumaa -Kanyɔ 'yɪa ɔɔ -dɔgbɔa -ɩwɔnɔ -mɔnɪ -yɔ, 'in -mɔɔ yɪa ɔ nyazɪ 'wɔla bhabha. ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «A -gɔlɔ 'wɔ, a 'na wɩlɪ -nɪ.» ¹⁴ 'Bhɩɛ, ɔ bɛa -bha, 'in ɔ yɪa 'kwɩɛ -gbɔ kwɛzɪ. 'In we 'wɔbhɩnyɔ yɪa 'yɪlɪgbɛ. -Zezu nɛɛ: «Nyɩmɛsɔyɪ, 'in nɛɛ, -ɩn -sɔ 'wɔ!» ¹⁵ -Zezu gbaa 'sa tɔvɔ, 'in ɔ tɩtɩɩnyɔ yɪa 'wɔsɔ, 'in ɔ yɪa gbagbɛ bhɩ. 'In -Zezu yɪa ɔ 'nyaa ɔ yoo 'nyɛ.

¹⁶ -Nyanɩgbɔ yɪa nyumɔ weee -kpalɪ. 'In wa yɪa -Lagɔ 'ɩnɩ yɩmanɩɛ bhɩ, wa nɛɛ: «-Lagɔgbɩvɔ -falɩpanyɔ 'kadu yabhlo ka -aɩn glaa yɪ. -Lagɔ ka ɔ nyumɔ 'wɔsaa yɪ.» ¹⁷ -Zezuu 'ɩnɩ -zɔnɔ yɪa lamnenɩ Zudee -dɔdɔ weee -yɔ wee kwɛsɩ -gbe weee -gv.

'Zan -Batisɩ tɩɛa nyumɔ -Zezuu -gbɛ (Mt 11.2-19)

¹⁸ -We weee 'plɩa, 'Zan -Batisɩ 'bɩnɔnyɔ yɪa we ɔ -salɪ lɔdɪ nyɔ. 'In 'Zan -Batisɩ yɪa wa glaa nyumɔ 'sɔ la. ¹⁹ 'In ɔ yɪa wa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu -gbɛ tɩɛ, wa 'ka ɔ layɩbha 'lee: «Nyumɛ -ɔ 'kaa yɪ, -a mɪa wɔda, 'mɔ -ɩn -mɪa yɪ, yaayɩ, -a wɔ nyumɛ -putuu?»

²⁰ ɔ 'Zan -Batisɩ 'bɩnɔnyɔ nyɩnɪa -Zezuu -gbɛ, wa nɛɛ ɔ -ylae: «'Zan -Batisɩ tɩɛa -aɩn -na -gbɛ, -a 'ka -mɪ layɩbha 'lee: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -ɔ 'kaa yɪ, -a mɪa wɔda, 'mɔ -ɩn -mɪa yɪ, yaayɩ, -a wɔ nyumɛ -putuu?» »

²¹ Wee bhɩa -bhloo 'dɛ nyɔ, -Zezu jipea guzɔnyɔ duun -yɔ 'kukunya, 'in nyumɔ -wa kaa zuzu 'nyɩlɪ 'bɪ, ɔ yɪa we wa 'bɪ vɩ, 'in ɔ yɪa 'lɔlɔnyɔ duun 'yɪlɪ -blo. ²² 'Bhɩɛ, ɔ nɛɛ 'Zan -Batisɩ tɩɛtɩɛnyɔ 'sɔ -ylae: «A mɩnɪ, -we a 'yɪa -yɔ, 'in a 'nɔa, a -salɪ we 'Zan -Batisɩ lɔdɪ nyɔ: «Nɩ, 'lɔlɔnyɔ mɪ layɩda, 'tɩgɩtɩnyɔ mɪ nɔda 'nanɔvɔ, *sɔlɩbhanya ka 'pɔ, 'sulɔnyɔ mɪ 'nɔda, tɩtɩɩnyɔ ka tɩtɩɛ lɔ 'wɔsɔ, 'in wa mɩ -Lagɔgbɩvɔ gbada bobabhanya -yɪa.» ²³ Nyumɛ -ɔ 'nɪ 'mɪ dɩ -gv -sa, 'wɔtɔtɔɛ -dɩɔ mɩ ɔ -nɔ nyɔ.»

-Zezu gbaa 'Zan -Batisɩ gbvɔ ɔ 'bɩnyumaa -zlo -yɪa

²⁴ Da 'Zan -Batisɩ tɩɛtɩɛnyɔ 'bhɩtɩa lɔ, -bha -Zezu bhɩa 'Zan -Batisɩ gbvɔ gbagbɛ nyumaa -zlo -yɪa. ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu a mɩnɪ yɪaa da debɩɛa? Gblee -we -pɩpɛ mɪa zɩklɩda, mɩ -wa yɪ? -'Innyɔ! ²⁵ 'In lɛɛ -lu a mɩnɪ -slɛɩn -mɔ yɪaa? Nyumɛ -ɔ -plaa 'ɩnɩmɩnɪ naa 'wɔ, mɔ -wa yɪ? A -yɪ we 'jɪ nɩ, nyumɔ -wa plaa 'ɩnɩmɩnɪ -naa -zɔnɔnyɔ 'wɔ, 'in wa mɪa 'ɩnɩmɩnɪ -lɩ nyɩdɪ nɩ, nyumaa 'wɩlɔpɩnyɔ -budu zɔ wa -dɩɩa la. ²⁶ Lɛɛ -lu a mɩnɪ -mɔ yɪaa tenyɩa? -Lagɔgbɩvɔ -falɩpanyɔ -wa yɪ? 'In, 'in nɛɛ aɩn -ylae: ɔ 'yɪlɪ,

o -zi -Lagögbuu -falpanyoo 'dagbolu. 27 Nu, -Lago nEE o 'sebhe 'wu 'Zan -Batisu daac: <Mí 'yu na paa na *tietienyo yoo,

'in o 'ka -na 'yoo -yomnazli.>

28 In nEE aun -yIae: nyuma -wa 'ñwni gwalia, wa glaa, nyume -o 'kaa 'yli, o 'ka 'Zan -Batisi -zi, -moo 'ni -mi. -Zugba, nyuma -wa -Lago pilia 'wlu la glaa, nyume 'kienyile 'yli, -moo -zi o 'wu.>

29 Nyuma weee -yo nison -gwezisanya -wa polba 'Zan -Batisu weli yukwli, wa ka we 'jiyibheli nu, -Lago tiklu, 'in wa yia wa 'de 'Zan -Batisi yoo 'nye, 'in -moo yia wa batizee. 30 Nu, Falizinyuma -yo -Lago titee gwesanya ka zozonu -Lago 'kaa wa -yla lenu kwnEE -sa, 'in wa 'ni ñwnu 'Zan -Batisi' ka wa batizee.

31 -Zezu nEE 'yae: <Waa desleen -nyuma, nyoo in 'ka wa 'wupalaa? Nyoo wa -yo o 'wowlba?>

32 Wa 'wlu sa 'yilaasi -dia la -gblögbu 'wu, ma. -Zugba wa lidali, 'in wa gba wa -lima -yIae:

<A ka aun -yla -lili bhli,

a 'ni lite!

'In -a yia aun -yla guzo -lbu bhli,

a 'ni wil!

33 Nu, 'Zan -Batisi yia, o'o lia lilili -zonu, o'o 'maa nu, 'in a nEE: <O ka zuzu 'nyuu 'bi.> 34 *Nyume 'Yu yia nu, o li, 'in o maa. 'In a nEE: <A -tali, nyume mia de, liligbu -yo nomagbu o kaa. *Nison -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian, wa 'tale o -mia.> 35 Nu, -wa ñwnua -Lagögbu -yo, ma yibhelia we 'ji, -Lagoo gböyilo mia, we tiklu.>

-Zezu tia gbonyuuu lenu -ñwno yabhloo -yagbu 'wu

36 Falizinyume yabhlo laa -Zezu, wa 'ka li dabudu. 'In -Zezu yia oo FalizinyumEE -budu zo pla, 'in o yia lilili gwe ladi. 37 -Muu bhla, gbonyuuu lenu -ñwno yabhlo mi wee 'gbe -moo nokple. O 'noa nu, -Zezu mi FalizinyumEE -gbe lida, o -yo *-lasiklo -zonu -bhonyidaa yeyeno yia -mo mni. 38 'In o yia -Zezu lbu ladi, -moo bhonya -yo, -zugba o wi. 'In o 'mia yia -Zezuu bhu wotolu. 'Bhie, o yia we -yose o 'nyi nya, o yia we gbleli, 'in o yia -lasiklo o bhu -yo slu. 39 Falizinyume, -o laa -Zezu wa 'ka li dabudu, o 'yia we -yo, o nEE o 'deE dli zoe: <oo nyume -moo -ka yaa -Lagögbuu -falpanyo 'pien, 'ñwno -o mia de o kwezida, sa o mia, -zugba, o ka yaa o yibheli gbonyuuu lenu ñwno nya.>

40 -Zezu 'bhua weli 'wu, o nEE oo Falizinyume -yIae: <'Simoo, 'in 'yibha 'in 'ka -mi -yla gbu yabhlo gba.>

'Simoo nEE: <Na -Kanyo, -in gba.>

41 'In -Zezu nEE: <Nyume yabhloo kpagbu mia nyuma 'so -yo. 'Yabhlo ka taaa 'wlu glb gbu -zakpa gbu 'wlu (500.000), 'in -gudu kaa 'wlu glb 'so 'wlu kugbua 'wlu (50.000). 42 Nu, waa nyuma 'so 'na 'ka wee kpagbu -saa 'gbu, 'in oo nyume yi 'saa we ti. 'Lee wa 'de' 'so glaa nu, nyoo 'ka oo nyume 'yibha bhahha?>

43 'In 'Simoo yia we 'bigöpalae: <-Ami dlu ni, -o kaa 'gwezi 'kadu 'wlu, mo 'kaa o 'yibha bhahha.>

'In -Zezu nEE o -yIae: <Gbu -zonu -in gbua.>

44 Töon, -Zezu 'bhitia la 'ñwnoo -gbe, 'in o nEE 'Simoo -yIae: <-Na yi mo 'ñwno ni -yoo?> In plaa -na -budu zo, -in 'ni 'mi 'nyu 'nye, 'in 'ka bhu -yo budo. Nu, mo budoa na bhu -yo o 'mo nya, 'in o yia we -yo se o 'nyi nya. 45 -In 'ni 'mi gbleli, nu, o plaa, mo -toa na bhu gblelida. 46 -In 'ni 'mi 'kpi 'wluo slu, nu, mo slua na bhu -yo -lasiklo. 47 We 'gbu, 'in nEE -mi -yIae: -Lagoo ze o kalia bhahhaa 'gbu, -Lago ka o gbonyuu duun 'woti. Nu, nyume -o noa gbonyuu 'kienyi le, 'in -Lago yia o -yögbu 'woti, o -Lagoo zekaldli -se.>

48 'In -Zezu nEE oo 'ñwno -yIae: <'In ka amaa gbonyii 'woti.>

49 -Wa -yo o 'so mia lida, -maa nEE -mo dli zoe: <'Moo -nyume moa, 'in -moo ti nyumEE gbonyuu 'wota?>

50 'In -Zezu nEE oo 'ñwno -yIae: <Amaa dli ka aun pue, a mni, 'wototue -dloo -yo aun 'so -mi!>

8

'Ñwnu -wa noa -Zezu 'bi

1 -Muu 'bigu, -Zezu yia 'gbe 'kadu -yo 'gbe yua 'wu mni, *-Lagoo nyumaa 'wlulapüEE gbuzonnyaa gbagbie nya, -zugba o 'bunonya kugbua le 'so -yo o mi. 2 'In, 'ñwnu talba o vua zuzu 'nyii 'bi, -yo o jipea, -maa mi 'ya -bha. Wa ñni nu: Magidala -ñwno Malii zuzu 'nyii gbeso 'laa 'wu, 3 Ewloodu lubhononyo 'kadu Kuzaa 'ñwno Zani, -yo 'Suzani -yo 'ñwnu dumadu, -wa -saa -Zezu -yo o 'bunonya 'wu, wa zozonu nya.

'Mnapanyo gbuu nine

(Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)

4 Nyumaa -zlo 'bhua 'gbe -bhlo -bhlo 'wu, 'in wa yia -Zezu -yo 'wlu gbleli. 'In o yia gbuu nine -muni wa 'pali. 5 <Nu, kpaapanyo mnia o 'mno 'paa. O mi o 'mno 'pada, o 'mnia we, 'in we -zakpa -bhlo yia 'yoo ñwe -yo bhli. 'Phlunya noa we -gu, 'in 'zianya yia we li. 6 Talba yia tukpa -dudu -gu bhli, we mia, -bhaa bla 'ni 'nyu 'wulakaa 'gbu, 'in we yia ye. 7 Talba yia -kpöga glaa bhli, 'in -moo -yo we 'so yia 'wosa, 'in -moo yia we -gu palili, 'in we yia we 'tuntnu. 8 Talba yia dudu -zonu -gu bhli, 'in we yia mi, we 'paa lakpa, we lakpa -bhlo -sa -mo 'yaa glb gbu.>

'In -Zezu yia we -gu dli weli 'tite nyae: <-O -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, o 'no we.>

-Mömo ka 'gbu -Zezu pa gbuu ninea?

(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

9 O 'bunonya ka o wee gbuu nine -muni 'ji layibha. 10 'In o yia we 'bigöpalae wa -yIae: <-Lago ka o nyumaa 'wlulapüigbu mia zizada aun 'kluslolu. 'In nyuma talba -nu mia, gbuu nine nya wa 'paa we wa -yla. <Wa -ka -lu yla, wa'a 'yi we -yo,

'in wa -ka gbu 'nu,
wa'a 'nu we 'wola.»

-Zezu gbaa wee gbuw ninee 'ji
(Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

¹¹ «Wee gbuw ninee ji ni: 'mnɔya mia, we 'wlo -Lagɔweli. ¹² Nyuma tolba 'wlo 'yoo nwe -yo da 'mnɔya bhli: wa -ka -Lagɔweli 'nu ni, 'in *Kuzu yia, 'in we saa we wa dibhe 'wɔ, wa yi we dli -gu zɔ, 'in wa yi gbu 'wɔbhɔw 'gbu. ¹³ -Mɔmɔnya mia tukpa -bita -gu: -mɔw 'wlo nyuma -tolba, -wa nɔa -Lagɔweli, 'in wa nɔwua -bha we -yo 'mɔna nya ni, wa'a 'tide we 'yi, we'e fa wa 'wɔ somi. Bhla -sele nya, wa nɔwua we -yo, 'in laylagbunya -ka yi, 'in wa dli bhua we -gu. ¹⁴ Nyuma tolba 'wlo 'mnɔya -we bhli -kpaga glaa: wa -ka -Lagɔweli 'nu, bhla -gɔdu -ka nyi, 'in wa tidea wa 'de 'yi -se -se, 'in dliɔwe -yo 'nɔmɔni -li, dɔdɔ -gɔw 'mɔna -li tuntɔna wa, 'in wa'a wla 'ya, -mɔw'ɔ zal. ¹⁵ 'Mnɔya -we bhli dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ, -mɔwɔnya 'wlo nyuma -wa nɔa -Lagɔweli dli -zɔnɔ nya, 'in wa zɔa we la, wa dli weee nya, 'in wa paa 'ya bhla weee nya.

'Napee gbuw nine -yo -Lagɔweli yukwli pɔlɔ
sɔ

(Mk 4.21-25)

¹⁶ «Nyume -ka 'nape -nyuma, ɔ'ɔ -gbli we -solu 'wluo, 'in ɔ'ɔ fa we 'lii zɔ. Nu, yalɔ ɔ dia we la -budu zɔ, 'in -wa -ka pla, wa 'ka we san -yɔyi. ¹⁷ Nu, -we weee mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa, 'in -we weee mia 'wiemi -lu nya, 'ji wa yia we yibhelia, 'in we 'ka 'bhlewlo weee. ¹⁸ We 'gbu, a zɔ amiaa gbuw yukwli pɔlɔ sɔ 'yliyɔ. Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nɔ wa yia -gɔpali, 'in nyume ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sele -we -gɔ ɔ dli mia, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.»

-Mama -wa -Zezu bhelia -yo ɔ 'nyaa?
(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

¹⁹ -Zezu bhelia -yo ɔ 'nyaa 'sɔ yia ɔ 'yia ni, nyuma duun 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ yli. ²⁰ 'In wa yia -Zezu 'di kwae: «-Na 'nyaa -yo -na bhelia mi 'pipee. Wa 'yibha wa 'ka -mi 'yi.»

²¹ 'In -Zezu nɛɛ wa 'de weee -ylae: «-Wa pulba -Lagɔweli yukwli, 'in wa nɔa we -gu ni, ma -wa, na 'nyaa -yo na bhelia.»

-Zezu 'yigbelia -pipe 'kadɔ
(Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)

²² 'Yli yabhlo nya, -Zezu -yo ɔ 'binɔnya -gblaa 'glɔ yabhlo 'wɔ ni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-A 'plili 'nyuu kakpe -putu -gu.» 'In wa yia mni. ²³ Da wa mia 'nyu 'wɔdida, 'in -Zezu yia 'yiaa nɔwɔ. Tɔwɔn, -pipe 'kadɔ yia 'nyu -gɔ 'plipie bhli. 'Nyuu mi 'glɔ yeda, we -tɔ 'wɔ -se, wa 'ka 'nyu glu mni.

²⁴ -Zezu 'binɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ gano. 'In wa nɛɛ 'wɔkpɔkpɛ nya: «-Slolunyɔ, -Slolunyɔ, -amia thia!»

-Zezu gano, 'in ɔ yia -pipe 'wluo 'kpili. 'In 'nyuu -gbɔgbu yia zabe, we yia 'yigbe blenyii. 'In -bha yia 'woku.

²⁵ -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylae: «Mɔ amiaa dliɔzɔwe mia?»

-Nyangbɔ -kpala wa ni, 'in nɔwɛgaga yia wa sobha. 'In wa nɛɛ wa 'dekpɔa nyidiɛ: «Mɔw -nyume ɔɔ -mɔni -mia, 'in ɔ gba 'nyu -yo -pipe -yla, 'in we zɔ ɔ 'nɔnɔwɛ?»

-Zezu -saa nyume yabhlo zuzu 'nyii 'bi
(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

²⁶ -Zezu -yo ɔ 'binɔnya -dia 'nyu 'wɔ, Zelazɔ -nyumaa dɔdɔ * mia nyuu kakpe yabhlo -gɔ, Galilee 'klɔ, -mɔ wa nyinia. ²⁷ Da -Zezu 'bhua 'glɔ 'wɔ ɔ 'sibhliia la, 'in wee 'gbee nɔkpla -nyume yabhlo yia ɔ yoo yi. ɔ nyume mia, zuzu 'nyii mia ɔ 'wɔ. 'Bi ka 'wɔgwɛ, ɔ'ɔ -pla -bana 'wɔ, 'in ɔ'ɔ -gɔ -budu zɔ, ni, gbawla -nyidi ɔ gɔa. ²⁸ Da ɔ 'yia -Zezu -yo, 'in ɔ yia 'wɔkpɔ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ -yo bhlii. 'In ɔ nɛɛ weli 'tite nyae: «-Naa lɛɛ -gbu pili na gbu 'wola, -Zezu, Yali -Lagɔw 'Yu? -Mi na bhuhhoea, -in 'na pali 'mi 'klyiye 'wɔ -ni!» ²⁹ -We ka 'gbu ɔ nyume yi 'saa gba, zuzu 'nyuu mia ɔ 'wɔ, 'mɔ -Zezu gbaa we 'tla ɔ 'wɔ. Wee zuzu 'nyuu mia, 'wɔ we bhua ɔ -zakpa duun nya. Wa -ka ɔ sɔnya gboan nɛtɛlikpe nya, 'in wa -ka ɔ gbloko bhɔ 'wɔ fa, 'in ɔ dia we 'de weee. 'In wee zuzu 'nyuu kwaa ɔ -flii.

³⁰ -Zezu yia ɔ layibhae: «Sa wa la -na 'nɔma?»

'In ɔ nɛɛ: «Na 'nɔni wa laa 'Slobjaa -zlo.» -We ka gbu -wa, zuzu 'nyii duun mi ɔ 'wɔ. ³¹ 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylae: «-Na zukpa -wa, -in 'na kwali -aun *glukasɔ 'wɔ -ni!»

³² -Zugba -boboo -zlo mi liilulu datalida -gɔgɔw nɔkpla -gɔ. 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylae: «-Na zukpa -wa, -in kwa -aun -bobonya mia ni 'wɔ!» 'In -Zezu yia we 'yoo 'nye ni, we pla we 'wɔ. ³³ Tɔwɔn, zuzu 'nyii yia ɔ nyume 'wɔ 'tla, 'in we yia -bobonya 'wɔ pla. 'In wee -boboo weee yia -gɔgɔ kwli -gwagwie nya, 'in we yia 'nyu lɔ slo, 'in we yia ti -nya.

³⁴ Da wee -boboo 'yliyazɔnya 'yia gbu 'pla ni -yo, 'in wa -yo -gwagwie yia 'gbe 'kadɔ -yo kudanya 'wɔ we 'di lamneni. ³⁵ Da wee gbu -mni 'pla, 'in nyuma yia -mɔ 'yia mni. Wa nyinia -Zezu kwesi, nyume ɔ 'wɔ zuzu 'nyii 'tlaa, 'in wa yia ɔ 'yi, -zugba ɔ -di -Zezu bhɔ -yo la, -bana mi ɔ 'wɔ, 'in ɔ 'wluksɔn ka ladolu. 'In -nyangbɔ yia wa -kpali weee. ³⁶ Sa ɔ zuzu 'nyii 'wɔ -nyume 'paa ni, -wa 'yia wee gbu weee da, 'in -maa yia we 'di -sa wa -yla. ³⁷ Tɔwɔn, Zelazɔ -nyuma weee nɛɛ -Zezu -yla, ɔ 'bhɔ wa dɔdɔ -gɔ. Nu, -nyangbɔ ka wa -kpali. 'In -Zezu yia 'glɔ 'wɔgbla, ɔ 'ka lumnu.

³⁸ Nyume ɔ zuzu 'nyii 'tlaa 'wɔ, bhuhhoea -Zezu, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «In -yo -mi 'sɔ 'ka mni.» 'In -Zezu yia ɔ lɔlabhitili, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: ³⁹ «Mni -na -budunɔwɛ. -We weee -Lago nɔa -mi -yla

* 8:26 'Mɔ wa la 'yaa Gadale -nyumaa dɔdɔ.

9

le, -in gba we nyuma -yla.» Ɔo nyume mnia, -we weee -Zezu nua ɔ -yla le, 'in ɔ yia we 'di lamneni, wee 'gbe 'kadu ɔnɔkple weee.

-Zezu puea 'ɥwɔɔ yabhlo, 'in ɔ yia -Zalusu 'ɥwɔɔyɔ 'yliyɔgagie' nye (Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

40 Da -Zezu yia lu 'nyuu kakpe -putu -gɔ, 'in nyumaa -zlo yia ɔ yoo -sa, wa mi ɔ wɔdaa 'gbu. 41 We bhla, nyume ɔ wa laa -Zalusu nynia -Zezuu -gbe. -Lagɔɔbuduu -kanyɔ yabhlo ɔ -mia. 'In ɔ yia -Zezuu bhu -yɔ bhlii, ɔ yia ɔ bhuhhoe nu, ɔ yi ɔ -buduɔwɛɛ. 42 -We ka gbu -wa, ɔ 'ɥwɔɔyɔ yabhlogbɔɔ kaa -zɔ kugbua le 'sɔ, mɔ mia tɔida.

Da -Zezu mia -mɔ mɔnda, -zugba nyumaa -zlo tuntnu 'saa ɔ sɔ weee lu. 43 Wa nyidi, 'ɥwɔɔ yabhlo mia -bha, ɔ kwɛɛpale li ɔ -yɔ -zɔ kugbua le 'sɔ. 'In ɔ yia 'gwɛzi weee -nyumɔ. -Ɖɔtɔɔ yabhlogbɔɔ 'nɔ ɔ jipe. 44 Ɔ 'plɔda -Zezu luɔ, 'in ɔ yia ɔ -banaa ɔwɛ kwɛzi. -Bha -bhlokpade ɔ 'pɔɔn yia 'wɔkanu.

45 'In -Zezu yia layibhae: «Nyɔɔ zɔ 'mɔ kwea?»

Wa 'de weee mi we kpɛɔɔdaa 'gbu, 'in Pielɔ nɛɛ: «Na -Slolunyɔ, nyuma -wa gbelia -mi, ma tuntnu -mi sɔ weee lu!»

46 'In -Zezu nɛɛ: «Nyume yabhlo ka 'mɔ kwɛzi, in ka we 'jijibheli nu, na 'tite ka lubho nu.»

47 Ɔo 'ɥwɔɔ 'yia we -yɔ nu, wa ka we 'jijibheli, 'in ɔ -yɔ telitelɛ yia -Zezuu bhu -yɔ bhlii mni. 'In -we ka 'gbu, ɔ yia ɔ kwɛzi, 'in sa ɔ 'pɔa -bha -bhlokpade, ɔ yia we gba ɔ -yla, nyuma weee 'yibadi. 48 -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na 'yu, amaa dɔ ka an pue, a mni, 'wɔtɔtɔe -ɔɔ -yɔ an 'sɔ -mi!»

49 Da -Zezu mia gbu -mni gbada, nyume yabhlo 'bhua -Zalusu -buduɔwɛɛ, ɔ yia 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In na sɔɔɔ Nyumaa -Kanyɔ -ni, -na 'ɥwɔɔyɔ ka tɔu.»

50 -Zezu 'nua we ni, ɔ nɛɛ -Zalusu -ylaɛ: «-In na nɔnɔ nyano -ni, -in zɔ dɔ! 'Pɔa ɔ yia.»

51 -Zezu nynia wee -buduɔwɛɛ, ɔ 'ni 'ɥwɔɔ nyuma -putu 'ka wee -budu zɔ pla, 'mɔ we 'ni Pielɔ klaa, *Zaan klaa, *Zake klaa, we -yɔ 'yuu dide -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhu. 52 Nyuma weee mi wida, -zugba wa bhali ɔɔ 'ɥwɔɔyuu 'gbu. 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na wili -ni, ɔ 'ni tɔ, 'yala 'wɔ ɔ mia.»

53 'In wa -yi we 'ji nu, 'yu ka tɔu 'gbu, wa yia ɔ gla pali. 54 -Zezu kpalia ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpi, ɔ nɛɛ: «Na 'yu, a -sɔ 'wɔ!» 55 Ɔ zuzu 'sibhlii ɔ -gɔ la, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -bha -bhlokpade. -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'nye ɔ lilili.» 56 -We 'plia, 'in we yia ɔɔ 'ɥwɔɔyuu 'nyaa -yɔ ɔ dide ɔwɛgaga -subhali. 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na gbali we nyume yabhlogbɔɔ -yla -ni!»

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ (Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)

1 'Yɔ yabhlo nya, -Zezu gbelia ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ 'wɔlu, 'in ɔ yia wa se -yɔ 'tite 'nye, wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu nyuma -yɔ -sa. 2 'Bhie, ɔ yia wa tie, wa 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔɔgɔ gba. 'In wa 'ka guzɔnya jipe. 3 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -ka nɔa mnia yi ni, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni: kɔɔsu, *-bada, 'floo -yɔ 'gwɛzi 'na -mni an kwɛɛ -ni. 'In nyume yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu -bana 'sɔ 'wɔ -ni. 4 -Budu -we ɔwɛɛ a -ka mni, wa -ka amiaa 'lakpasu kpa, a -tɔ -bha tɔkɔ, 'in amiaa lubhiti yɔ 'ka nyini. 5 -Budu -we ɔwɛɛ a -ka mni, wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a 'tɔa wee 'gbe nɔkple. A gbɔɔ amiaa bhu -yɔ *-bhuhui, 'in nyuma 'ka we 'jijibheli nu, wa 'ni -Lagɔɔgɔ -yɔɔwɔ.» 6 -Zezuu 'binɔnya yia mni. 'In wa yia 'gbe weee 'wɔ 'plɔi, -Lagɔɔgɔɔ gbagbie -yɔ guzɔnyaa jipe nya da weee.

Ewloɔɔ lɔa dɔ -Zezuu 'gbu (Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)

7 We bhla, -we weee mia 'plɔda, 'in Galileee 'wlulapɔɔnyɔ Ewloɔɔ yia we 'nu. -We ɔ 'kaa 'wlukɔɔn lapɔɔpali, we 'ni -mi. Ni, nyuma -tɔɔɔ nɛɛ: «Zan -Batisi -sɔa 'wɔ tɔɔɔɔnyaa glaa.»

8 'In nyumaa -zakpa -bhlo nɛɛ: «Elii yia lu dudu -gɔ.» 'In tɔɔɔ nɛɛ 'yae: «Bhabenyii -Lagɔɔgɔɔ -falpanyaa 'yabhlo -sɔa 'wɔ tɔɔɔɔnyaa glaa.»

9 Ewloɔɔ nɛɛ: «Na wɛɔ -gɔ, wa ka Zaan 'wɔlu -gɔ -di. 'In nyume ɔ ka -gugbɔ na nua de, nyɔɔ mɔa?» 'In ɔ yia -Zezu 'yilibanɔnɔ, ɔ 'ka ɔ 'yi.

-Zezu 'nye a nyumaa 'wɔlu gbɔ -bhlo 'wɔlu gbu lilili (Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zn 6.1-14)

10 -Zezuu tietienya yia ɔ -gbe lu, -we wa nua le, 'in wa yia we 'dɔ ɔ -sali. Ɔ -yɔ wa 'sɔ vɔɔɔ gwe, 'in wa yia 'gbe -we wa laa Betsaida kwesi mni. 11 Nyumaa -zlo 'nua we, 'in wa yia ɔ 'bɔ mni. 12 -Zezu yia wa kpa sɔ 'sɔ nya, 'in ɔ yia wa -yla -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔɔgɔ gba. Nyuma -wa 'yibhaa ɔ jipe wa, 'in ɔ yia -maa jipe.

13 Da jibhe mia zɔda, 'in -Zezuu 'binɔnya kugbua le 'sɔ yia ɔ kwesi be. 'In wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Da -a mia -seli, -bha tɔɔɔ la. -In gba nyuma -mani -yla, wa mni 'gbenya -yɔ kudanya mia kwesi 'wɔ, wa 'ka lililunya -yɔ lapida 'yɔ.»

13 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Amiaa 'de 'nye wa lilili!»

'In wa yia we 'bigɔɔpali: «Floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ -a kaa kwɛɛ. -In 'yibha, nu, -amnia mni nyumaa -zlo -manu lilili zɔaa?» 14 (Nu, sa, nyumaa 'wɔlu gbɔ -bhlo 'wɔlu gbu mia -bha (5.000)).

'In -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla, wa dɔ wa la sa gbɔ 'sɔ 'ya kugbua, kugbua ɔwɛɛ.

15 Wa nu 'saa, 'in wa yia wa 'de weee ladi. 16 -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wɔ, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lago fuo 'pa. ɔ didlia we la, 'in ɔ yia we ɔ 'binɔnya yoo 'nye, wa 'ka we nyumaa -zlo 'woladlili. 17 Wa 'de weee lia, 'in wa yia lu. 'In -we -tɔa 'wɔ, wa -yo we -ciɛɛ yeye -nu kugbua le 'so yia mni.

*Pielɛ nɛɛ -Zezu -wa -Lagoɔ -Bhasanyɔ
(Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)*

18 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lago bhuhhoeda, ɔ 'de -bhlo, -zugba ɔ 'binɔnya mi ɔ kwesi. 'In ɔ yia wa layibhaɛ: «Nyɔɔ nyumaa -zlo pali 'mi 'wɔa?»

19 'In wa yia we 'bigɔpaliɛ: «-Zakpa -bhlo nɛɛ, 'Zan -Batisi -in -mia. Tɔlba nɛɛ, Elii -in -mia, 'in tɔlba nɛɛ 'yaɛ, -Lagoɔbuɔ -falpanya mi bhaa bhlasabhla, wa 'yabhlo -soa 'wɔ tɔltɔlɔnya glaa.»

20 'In -Zezu yia wa layibhaɛ: «'In amia, a nɛɛ, nyɔɔ in -mia?»

'In Pielɛ yia we 'bigɔpaliɛ: «-Lagoɔ -Bhasanyɔ ɔ ka gbu ɔ gbaa, 'mɔ -in -mia.»

*-Zezu 'paa ɔ tɔltɔlɔ -fal
(Mt 16.20-28; Mk 8.30-9.1)*

21 'In -Zezu nɛɛ wa -yla 'klɔ 'ciɛɛ nyae: «A 'na gbaɛ we nyume yabhlogbɔɔ -yla -ni.» 22 'In ɔ yia we -gɔdiɛ: «We mi ni, ɔ Nyumɛɛ 'Yu sia bhahba. 'In Zuifɔɔ nyama kpasɛ klaa, *-Lagoɔbubɔnyaa -cian klaa, we -yo -Lagoɔ titee gwesanya yia ɔ kwnɛɛ -saa. 'Bhaa wa yia ɔ, 'in 'yli 'so we tano nya, tɔltɔlɔnya glaa ɔ yia 'wɔsoa.»

Sa wa 'ka -Zezu 'bi nɔa

23 'Bhie, ɔ nɛɛ wa 'de weee -ylaɛ: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mi 'bi nɔ, ɔ -sa ɔ 'de dli, ɔ 'bhu ɔ siasɛɛ *su 'wɔ, 'yli weee nya, 'in ɔ 'ka 'mi 'bi yi. 24 Ni, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'wɔbu ni, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'wɔbu na 'gbu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ -mɔɔ yia 'yia. 25 Nyume -ka dɔdɔ -gɔv zɔzɔnu weee 'yi, 'in ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagie 'wɔbɔ, ɔ -ka ɔ 'de lasa dɔdɔ -gɔ, lɛɛ -lu ɔ 'ka we 'wɔ 'yia? 26 Nyume ɔ -ka in -yo na weli 'so zɔ nu, zli Nyumɛɛ 'Yu yia yia ɔ -yo ɔ Dide -yo -mɔɔ -mɔwɔlɔ -anzinyaa 'ɲumɲie 'wɔ, we zli -mɔɔ nu 'yaa ɔnu zɔ. 27 In nɛɛ an -yla gbɔzɔnu saɛ: 'wa mia da -seli, wa tɔlba ka -Lagoɔ nyumaa 'wlulapɛ da 'yi, 'bhie, wa 'kaa tɔ.»

*-Zezu bhilitia 'wɔla
(Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)*

28 -Zezu gbaa weli -mni, we 'bigɔ, lɔkɔwlu -bhlo 'pha sa, -Zezu -yo Pielɛ, Zaan -yo 'Zake 'so mnia, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu -Lago bhuhhoɛa mni. 29 Da -Zezu mia -Lago bhuhhoeda, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhiti, 'in ɔ 'wɔ -bana yia pɔmani, -zugba we li 'bibi. 30 -Bha -bhloo 'de, 'in nyuma 'so yia ɔ 'klɔ 'tɔli, -zugba ɔ -yo wa 'so gba. Moizu -yo Elii sɔ -wa. 31 Ma 'tɔaa -Lagoɔ 'ɲumɲie san -nyidi. Sa -Zezu 'kaa ɔ lubho

'wlubha -Zeluzalɛmɔ, ɔ tɔltɔlɔ nya, 'in wa -yo ɔ 'so yia we -gɔgɔ gba. 32 Pielɛ -yo ɔ -lima 'so ka -gblo 'yɔla nya. Da wa ganɔa, 'in wa yia -Zezuɔ 'ɲumɲie san -yoɔ, we -yo nyuma sɔ mia ɔ kwesi. 33 Da waa nyuma mia -Zezu kwesi 'bhuda, 'in Pielɛ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Slolunyɔ, -a -ka -seli -tɔ we nanɔ 'yli. Pali yua ta -a yia 'sɔbhha, -na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Elii -nu -bhlo.» (Ni, -we Pielɛ mia gbada, ɔ 'ni we -yi.)

34 Da ɔ mi 'saa gbada ni, 'in yalɔpɔpɔ yia wa -gɔgɔbli. We -gbli wa -gɔ, 'in -nyangbɔ yia wa -kpaɛ. 35 'In weli yabhlo yia wee yalɔpɔpɔ nyidi 'tɔa, we nɛɛ: «-ɔ Mia dɛ, na Yu -wa, 'mɔ in -saa -bha, a pɔlɔ ɔ yukwli!»

36 Da wa 'nua weli -mni, -mɔv 'bigɔ, -Zezu 'debhlogbɔɔ wa 'yia -yo. 'In ɔ 'binɔnya yia ɲwe 'mu 'ɛɛ, -we wa 'yia -yo, wa 'ni we 'di -sa nyume yabhlogbɔɔ -yla, we bhla.

*-Zezu vua zuzu 'nyuu, 'yu yabhlo 'bi
(Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)*

37 Zli zlia, 'in wa yia -gɔgɔ 'wlu 'bhu. Nyumaa -zlo yia -Zezu yoo yi. 38 -Mɔ nyumaa -zlo nyidi, nyume yabhlo yia 'wokpi: «Na -Kanyɔ, -mi na bhuhhoe, -in yla na 'yu, mɔ -wa na 'yu yabhlogbɔɔ! 39 -In -tali, zuzu 'nyuu -ka ɔ kpa, 'in ɔ kpa 'wɔ, -bha -bhlokpade, we zuklua ɔ 'titeɛ, 'in we wlelia ɔ 'fufli gbaa ɲweɛ. We -ka ɔ sialɔ kplokplo, 'bhie, we bhɔa ɔ -gɔ. 40 In ka -na 'binɔnya bhuhhoe ni, wa vu wee zuzu 'nyuu ɔ 'bi, wa 'ni we kwe -yo mneni.»

41 -Zezu yia 'wokpi: «Deɛɛɛn -nyoma 'wa'a zɔ dli, nyuma 'nyii, 'yli zuma in -yo an 'so 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zɔ 'yilgbeda -tɔa? -In -yo -na 'yu yi -seli.»

42 Bhla -we nya 'yu mia -Zezu kwesi bɛda, 'in zuzu 'nyuu yia ɔ labhli, we yia ɔ lazuklu 'titeɛ. 'In -Zezu yia wee zuzu 'nyuu 'wluokpɛɛ. 'In ɔ yia ɔ 'yu jipe, ɔ yia ɔ dide ɔ yoo 'nye. 43 'In -wa weee mia -bha, -Lagoɔ 'tite 'kadɔ yia wa ɲwegaga -sɔbhali.

*-Zezu gbaa ɔ tɔltɔlɔe gbu 'ya 'so
(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)*

-We weee -Zezu nɔa lɛ, we ka wa ɲwegaga -sɔbhali -bhlo -bhloo 'gbu, ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylaɛ: 44 «Amia, -we na gbaa da a 'nu we, *Nyumɛɛ 'Yu wa yia nyuma yoo 'nye.» 45 -Zezu gbaa weli -mni, ɔ 'binɔnya 'ni we 'wɔlanɔ. We 'ji mi zizada wa -yla, wa yi we 'wɔlanɔ 'gbu. 'In wa 'ka we -Zezu layibha, nyano mi wa dli.

Nyɔɔ 'yia?

(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)

46 'Yli yabhlo nya, -Zezuu 'binɔnya yia kpɛɛ bhli wa 'dekpɔa nyidi. 'In wa nɛɛ 'lee: «Nyɔɔ 'yli -an glaa?» 47 -Zezu yibhelia -we -gu wa mia kpɛɛɛda 'ji, 'in ɔ yia 'yule 'wɔbhu, 'in ɔ yia -mɔɔ ɔ 'de kwesi 'yilgbeli. 48 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-ɔ -ka 'yu -mɔni kpa 'nanɔ na 'ɲni nya, na 'de ɔ kpaɛ 'nanɔ. 'In ɔ -ka 'mi kpa 'nanɔ,

-o tiea 'mi, 'mo o kpa'a 'ya 'nanoo. Nu, -o -ka o 'de 'buhu 'kienyi, mo -wa nyime 'kadu' a'nglaa.»

Nyime -o 'nia amiaa tonyime, amiaa nyime -wa

(Mk 9.38-40)

49 Zaan 'bhua weli 'wo, o nee: «-Amiaa -Slolunya, -a ka nyime yabhlo 'yi, zuzu 'nyuu o vua -na 'hni nya. -A 'yibha yaa -a 'ka o 'yigbeli, o -yo -ain 'so 'ni -mu' gbu.»

50 Nu, -Zezu yia we 'bigopal o -ylae: «A 'na 'yigbeli o -ni. -We ka gbu -wa, -o 'ni amiaa tonyime, amiaa nyime -wa.»

Samalii -gbe yabhlo 'ni -Zezuu gbu -yohwuu

51 Da -Zezuu dudu -gu -bhu -ylunya cipaa, 'in o nee, -Zeluzalemu o mnia -kpa. 52 O yia nyuma tie o 'de 'yu. -Maa mnia, 'in -maa yia Samalii -gbe yabhlo nukple pla, wa 'ka da o 'kaa -gu lamnazu 'gbu. 53 O mi -Zeluzalemu mnidaa 'gbu, *Samalii -nyuma 'ni o gbu -yohwuu. 54 -Zezuu 'binonya 'Zake -yo Zaan 'nua we, 'in wa nee -Zezu -ylae: «-Amiaa -Kanyo, -in 'yibha -a gba -kosu 'bhu yali, we 'ka wa lasaa?»

55 -Zezu 'bhitia la wa -gbe, 'in o yia wa -yla gba 'klu' 'cici nya: [«Dli -we zua weli -muni ain hwee, a 'ni we -yi. 56 Nu, Nyime 'Yu 'ni dudu -yo yi nyumaa lasasiee 'gbu. Nyumaa puepuee 'gbu o yia yi.>] 'In -Zezu -yo o 'binonya yia 'gbe -putu 'wo mni.

-Wa 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bi no

(Mt 8.19-22)

57 Da wa mia mnida 'yloogblu, 'in nyime yabhlo nee -Zezu -ylae: «Dao da -in -ka mnida -mi, in mi -mi 'bi.»

58 -Zezu nee o -ylae: «-Totonya ka 'bhoka, 'in 'ziana kaa lulu. Nu, da Nyime 'Yu 'kaa ladlu, -bha 'ni -mu.»

59 'In -Zezu nee nyime yabhlo -ylae: «-In yi 'mi 'bi.»

'In -mo'o nee: «Nyumaa -Kanyo, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka na dide 'bhlu mni 'bhie.»

60 -Zezu yia we 'bigopal o -ylae: «-In 'tide titlunya 'yi, wa 'ka wa titlunya 'bhlu. Nu -mi, -in mni -Lago nyumaa 'wlulapiligu gbaa.»

61 Yabhlo nee 'ya o -ylae: «Nyumaa -Kanyo, 'bi na yia -mi na, nu, -in 'tide -slu 'mi 'yi, in 'ka na nyuma weli 'paa mni.»

62 -Zezu nee o -ylae: «Nyime -o kpa gwwee koku la, 'in o dia lubhoo gwe, 'bhie o -talia lu, o 'ni mneni o 'ka -Lago nyumaa 'wlulapilue o pla.»

10

-Zezu tiea o 'binonya gbu ta 'ya kugbua le 'so

1 -Muu 'bigu, Nyumaa -Kanyo -Zezu laa o 'binonya, 'in o yia wa glaa gbu ta 'ya kugbua le 'so -bhasa. 'In 'gbenya -yo da o 'de 'ka yaa mni, 'in o yia -mo wa tie 'so o 'de 'yu. 2 -Zezu nee

wa -ylae: «'Mo'o ka zali duun, we kpa'a 'yi, 'in we -didunya 'ni 'wuzu. We 'gbu, a bhuhoe kpa'a -kanyo, 'in o 'ka lubhononya yoo 'pa, wa 'ka o 'mo'o -di. 3 A mni, bhlabhlyua 'bhisa na tiea ain gbi glaa. 4 A 'na 'bhulu 'gwezi klaa, -bada klaa, we -yo -sakwla 'wo -ni. 'In a 'na -gweli 'yloogblu fusasiee 'gbu -ni. 5 A -ka -budu -mumu hwee nyini, a gba tiea: «'Wototue -dlao -mi -budu -muni hwee.» 6 We -ka 'wototue -dlao -nyime yabhlo mi wee -budu hwee, amiaa 'wototue -dlao a gbaa o -yla, we -tu o -gu. We 'ni -mumu, amiaa 'wototue -dlao yi amiaa -gbe lu. 7 A -tu wee -budu -muni hwee, -we wa -ka ain 'nye a li, 'in a 'ma. Nu, lubhononya mia, o 'penlu o yia. A 'na 'plli -budu -bhlo -bhlo hwee -ni. 8 Da a -ka 'gbe -mumu 'wo pla, wa -ka ain kpa 'nanoo wa 'lakpanya nya, -we wa -ka ain 'nye, a li we. 9 A jipe wee 'gbee guzunya. 'In a gba -mo -nyuma -ylae: «*-Lago nyumaa 'wlulapilue ka ain -yo cipa.» 10 Nu, 'gbe -we 'wo a -ka mni, -mo -nyuma 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a 'tla -gblagblu 'kadu 'wo. A gba wa -ylae: 11 «Amiaa 'gbee nukpla -bhuhui -we sloa -ain bhu -yo, 'mo -a yia ain -gu gboto'la. 'In a yibheli we 'ji nu, -Lago nyumaa 'wlulapilue ka cipa.» 12 In nee ain -ylae, zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, 'gbe -muni nukpla -nyuma yia sia bhabha, we 'ka *Sodamu -nyumaa -nu 'wuzi.

'Gbenya 'nia -Lago gbu -yohwuu

(Mt 11.20-24)

13 «Kolazen -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Betsaida -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Ninee 'hnpaligbu -Lago nua le amiaa -gbe, we -ka yaa nu, Tili -yo Sidoo 'so o nu we le, -zugba -mo -nyuma ka yaa wa dli 'bhiti pepe. 'In wa ka yaa we -slolu, -gbenaa 'woplalie -yo 'toto' wluo -slusue nya. 14 We 'gbu, zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, amiaa -nu o yia 'wobhua, we 'ka Tili -yo Sidoo -nu 'wuzi. 15 'In amia, Kapenaumu -nyuma, amia dlu nu, 'wo a yia -soa yali yi? -Innya, we 'ni -muv, zo -Lago yia ain beha titlunya dudu -gu.»

16 -Zezu nee 'ya o 'binonya -ylae: «Nyime -o -ka ain yukwli polu, -ami o puloa yukwli. -O 'ni ain kpa 'nanoo, -ami o 'nia kpa 'nanoo. 'In -o 'ni 'mi kpa 'nanoo, -zugba, -o tiea 'mi, 'mo'o 'nia kpa 'nanoo.»

-Zezuu 'binonyaa gbu ta 'ya kugbua le so yia lu

17 -Muu 'bigu, waa tietienyaa gbu ta 'ya kugbua le 'so yia luyi 'mona nya. 'In wa nee -Zezu -ylae: «-Amiaa -Kanyo, -a -ka gbu gba zuzu 'nyii -yla, -na 'hni -gu, 'in we zua -ain 'nu hwee.»

18 -Zezu yia we 'bigopal wa -ylae: «In ka *-Saatan -yoyi yali -bhoda nee nyu 'pa 'yika, 'in we yia bhli. 19 A yia, in ka ain se 'nye, a 'ka tubhe -yo -klagbeta -gu no. 'In a 'ka 'ya amiaa tonyime 'tite lawlali, 'in -lu yabhlogbo'o 'ni

mneni we 'ka a:n gbonyuu 'wluo nu. ²⁰ A 'na lili 'muna zuzu 'nyii ka a:n 'nɔɔwɛ zɔɔ 'gbu -ni. Nu, amiaa 'ɛni -Lagɔ cɛlia yali, a li -mɔɔ 'gbu 'mɔna.»

-Zezu lia 'mɔna
(Mt 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, Zuzu 'Pɔpa yia -Zezu 'mɔna yeli. 'In ɔ yia 'wokɔri: «Dide, -na 'ɛni na mnɔna, yali -yɔ dɔdɔɔ -Kanyɔ, in 'pa -mɔ fuo. -We ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbɔyilonya -yɔ 'yilimnanya kwɛɛ, 'mɔ -in -slolua 'nyenyɛyua 'klu. Gbɔzɔnɔ -wa, Dide, -na 'dɛ 'yibhaa we -mɔ 'sa.

²² «Na Dide ka 'mɔ -lu weee 'nyɛ. ɔ Yu mɔa, nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ ɔ -yi, we 'nɔ ɔ Didee 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ. 'In ɔ Dide mɔa, nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ ɔ -yi, we 'nɔ ɔ 'Yu 'wɔbhɔ, we -yɔ -wa ɔ 'Yu -slolua ɔ 'klu, ma -yia ɔ.»

²³ 'Bhie, -Zezu 'bhɔtia ɔ 'bɔnɔnyaa -gbɛ la, 'in ɔ nɛɛ -maa 'dɛkpɔa -ylae: «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɔ amiaa -nɔ nya, -we a mɔa da -yɔyɔda, a ka we -yɔyɔ 'gbɔ! ²⁴ Nu, in nɛɛ a:n -ylae: -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya duun -yɔ dɔdɔɔ 'wlu -lapilunya 'yubha bhaa, -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyɔ, 'in wa 'nɔ we -yɔyɔ. -We a nɔa, wa 'ka we 'nɔ, 'in wa 'nɔ we 'nɔ.»

-In -kali -Lagɔ -yɔ -na -libheyii zɛ

²⁵ -Bha -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo -sɔa 'wɔ, ɔ 'ka -Zezu laylaa 'gbɔ. 'In ɔ yia ɔ layibhaɛ: «-Slolunyo, sa in 'ka nɔ, 'yliyɔgagie -we 'nɔa bhloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

²⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Sa we mɔ cɛlida titee 'sɛbhɛ 'wɔa, 'in -in -ka we zɛli sa -na nɔ we 'wɔla?»

²⁷ 'In ɔɔ nyɛmɛ yia we 'bɔgɔpalɛ: «Jejitape, ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zɛ -na dli weee nya, -na nɔ zuzu weee nya, -na 'tite weee nya, -na 'wlukɔɔn lapɔpalɛ weee nya.

'In -in -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

²⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «-In ka we 'bɔgɔpalɛ tiklu. -In nɔ 'sa, 'in -in 'ka 'yliyɔgagie 'yɔ.»

²⁹ Nu, ɔɔ -Lagɔɔ titee gwesanyɔ 'yubha ɔ 'ka zukpa 'yɔ 'gbɔ, 'in ɔ yia -Zezu layibhaɛ: «Nyɔɔ -wa na -libheyia?»

³⁰ -Zezu yia we 'bɔgɔpalɛ: «Nyɛmɛ yabhlo 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, ɔ mɔ Zelikogbe 'wɔ mnɔda, 'in 'wienya yia ɔ 'yiligbeli. Wa 'bhua ɔ -lu weee 'wɔ, wa bhɔtia ɔ, ɔ -gbloa, 'in wa yia -bha ɔ ti, 'in wa yia mɔ. ³¹ Sa 'bhisa, -Lagɔɔbɔnɔyɔ yabhlo bhliia wee 'yloogbɔ, ɔ 'yia ɔɔ nyɛmɛ -yɔ lapɔda, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlili, 'in ɔ yia mɔ. ³² Sa -bhlokpade *Leviin zɔaylinyɛmɛ yabhlo nɔnia 'ya -bha. ɔ 'yia ɔɔ nyɛmɛ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlili, 'in ɔ yia mɔ.»

³³ «Nu, Samalii -nyɛmɛ yabhlo mɔa 'lakpa 'wɔ mnɔda. ɔ nɔnia ɔɔ nyɛmɛ -yɔ, ɔ 'yia -mɔɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazi 'wɔla. ³⁴ ɔ nɔnia -mɔɔ

-yɔla -tapa, 'in ɔ yia -mɔɔ danya lɛ nɔa, 'kpɔ -yɔ nyakpɔ palu, 'in ɔ yia we gbɔan. 'Bhie, ɔ yia ɔ 'wɔbhɔ ɔ -sokofali -gu, 'in ɔ yia ɔ 'lakpanyaa -budu zɔ kwa. -Mɔ ɔ gwɔlɔlɔ ɔ -yɔ. ³⁵ We zli zlia, ɔ -saa -mɔ 'gwɛzi* , 'in ɔ yia we wee -buduu -kanyɔ yoo 'nyɛ. 'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylae: «-In gwɔlɔ nyɛmɛ -nɔ -yɔ, da in -ka -seli luyi, -na 'gwɛzi -we -in -ka we -gɔpalɛ, in 'ka we kpagbɔ -sa na 'dɛ nya.»

³⁶ -Zezu yia we -gɔdɛ: «Waa nyuma ta -manɔ glaa, -mɔ dli, nyɔɔ -wa nyɛmɛ 'wienya bhɔtiaa -libheyia?»

³⁷ -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yia we 'bɔgɔpalɛ: «Nyɛmɛ ɔ 'yilia ɔ nyazi, mɔ -wa.»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «-In mɔni, -in nɔ 'sa.»

-Zezu mɔna Maati -yɔ Malii fɔsaa

³⁸ -Zezu -yɔ ɔ 'bɔnɔnyaa mɔ 'yloogbɔ, 'in ɔ yia 'gbe yabhlo nɔkplɛ pla. 'Nwɔnɔ yabhlo mɔa -bha, wa laa Maati, mɔ kpaa ɔ 'lakpasu ɔ 'dɛɛ -budu zɔ. ³⁹ Maati bhɔlɔ wa laa Malii, mɔ -dɔa Nyumaa -Kanyɔɔ bhu -yɔ la, -zugba ɔ pulɔ ɔ nyumaa gbɔslolu wɛli yukwli. ⁴⁰ Maati 'yiligwe -su la pipie nya. ɔ yia -Zezu kwesi, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, na bhɔlɔ tila na 'dɛ -bhlo lubho weee, we'e -la -mɔ -sian 'wɔ? -In gba ɔ -yila nɔ, ɔ -sa 'mɔ 'wɔ!»

⁴¹ Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bɔgɔpalɛ ɔ -ylae: «Maati, Maati, amaa 'dɛɛ dli a sumana bhe, 'in a palia amaa 'dɛ -bɔbɔ 'yiligwe gbu duuun 'gbɔ. ⁴² Nu, -lu yabhlogbɔɔ mɔ -lu -zɔnɔ nya. -We nania 'yli, 'mɔ Malii -saa -bha. 'In nyɛmɛ 'nɔ mneni ɔ 'ka we ɔ kwɛɛ -sa.»

11

-Zezu slolua -Lagɔbhuhoe ɔ 'bɔnɔnyaa
(Mt 6.9-13, 7.7-11)

¹ 'Yli yabhlo nya, -Zezu mɔ -Lagɔ bhuhoe da yabhlo. Da ɔ bhua, ɔ 'bɔnɔnyaa 'yabhlo nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, -in -slolua -a:n -Lagɔbhuhoe, sa 'Zan -Batisi -slolua ɔ 'bɔnɔnyaa.»

² -Zezu nɛɛ wa -ylae: «A -ka -Lagɔ bhuhoe da -mɔ, a gbaɛ:

ɔ Dide,
wa zɔ -bha -na -mɔwɔlɔ ɛni,
-na nyumaa 'wlu lapɛie yi.

³ 'Yli -we -ka -mɔ,
-in 'nyɛ we lilili -a:n.

⁴ -In ti -amɔaa -yɔgbɔ 'wɔ.
-Wa nɔa -a:n gbonyuu 'wluo,
sa -a ti wa -yɔgbɔ 'wɔ, 'sa.

-In 'na kwali -a:n laylagbɔ lɔ -nɔ.»

Nyɛmɛ ɔ mɔna ɔ 'tale fɔlo -zɛlia

⁵ -Zezu nɛɛ 'ya wa -ylae: «Sa 'bhisa, a:n glaa, 'yabhlo ka 'tale yabhlo. ɔ -ka ɔ -gbɛ mɔni zli -nyidi, ɔ 'ka ɔ -yila gbaɛ: «'Tale, -in fa 'mɔ 'floodhako taa kpagbɔ -yɔ. ⁶ Nu, dɛslɛn, na 'tale yabhlo 'bhua 'lakpa 'wɔ, 'in ɔ yia na -gbɛ

* 10:35 'Yli 'sɔɔ lubhoo 'gwɛzi -wa.

yi. In 'ni -lu yabhlogbɔɔ -ka, 'in in 'ka we ɔ 'nye.»

7 «'In sa 'bhisa, ɔ 'tale-mɔɔ yia we 'bɔgɔpali-budu zɔɛ: <In 'tide 'mi 'yi 'ce! In ka -budu kla -laki nya, we 'bi ka 'wɔgwɛ. In -yɔ na 'yua mi lapida, in 'ni nmeni in 'ka 'wɔsɔ, 'in in 'ka -mi 'floo yoo 'nye!> 8 In nɛɛ an -yla, ɔ 'na 'ka 'wɔsɔ, ɔ 'ka wee 'floonya wla ɔ 'tale-ɲwɛɛ. Nu, -mɔɔ mi we -zlazlagbɔ kpada sɔ 'sɔ nya -klii 'gbɔ, 'wɔ ɔ yia -sɔa, -we weee -mɔɔ -ka 'yibha, ɔ 'ka we -mɔɔ yoo 'nye.

9 «We 'gbɔ, -amɔ nɛɛ an -ylaɛ: a -zla -lu, 'in wa 'ka we an 'nye. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali an -yla. 10 Nu, ɔ zlaa -lu, 'mɔ wa nya we. -ɔ talia -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhli -budu, mɔ -yla wa kalia -bha.

11 «An glaa, 'yabhlo -ka 'yuu dide nya -mi, ɔ 'yu -ka ɔ ['floo -zlali, ɔ yi ɔ tukpa 'nyeɛ? Yaayu, ɔ -ka ɔ jibhi -zlali, ɔ yi ɔ tubhe 'nyeɛ? 12 'In ɔ 'yu -ka ɔ nynugan -zlali, ɔ yi ɔ -klagbeta 'nyeɛ? 13 Nu, amia -mama -wa nyuma 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zɔnɔ 'nye sa. We -ka 'sa -mi, amiaa Dide ɔ mia yali, ɔ kaa 'nani, -wa ziala ɔ Zuzu 'Pɔpa, ɔ 'na 'ka we wa 'nyeɛ?»

-Zezu nɛɛ nu, ɔ 'tite'ɛ 'bhv -Saataan -gbe (Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

14 'Yli yabhlo nya, zuzu 'nyuu -we -zɛlia nyumɛ yabhlo bhobho, -Zezu mi we vuda, da wee zuzu 'tlaa -mɔɔ 'wɔ, 'in -mɔɔ yia gbagbie bhli -bha -bhlokpadɛ. Tɔɔn, nyumaa -zlo -wa mia -bha, 'in ɲwɛgaga yia wa sobha. 15 Nu, nyuma -tɔlɔa -wa mia -bha, wa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ *Belizebuli nyɛa ɔ se, ɔ 'ka zuzu 'nyii vu.» 16 Tɔlɔa 'yubha wa 'ka ɔ laylaa 'gbɔ, wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ nɔ gwɛdigbɔ yabhlo lɛ, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -Lagɔɔ -gbe ɔ bhɔa.

17 'In -Zezu -yi wa 'wlukɔɔn lapपालie 'gbɔ, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Dɔɔv -we ka -gɔ -nyuma -ka tu -gɔ wa 'dɛkpɔa nyidi, la wee dɔɔv bhɔa. 'In -budu -bhlo ɲwɛɛ -nyuma -ka -yɔwɔsɔsɔlɔda -mi, bhlii wee -budu yia. 18 A nɛɛ, zuzu 'nyii na vua, Belizebuli nyɛa 'mi we se. -Saatan -ka we 'dɛ -yɔwɔsɔlɔ, sa we dɔɔv 'ka 'wolotɔlɔa? 19 Belizebuli -ka -amɔ se 'nye, in -ka zuzu 'nyii vu, nyɔɔ nyɛ amiaa -lima se, 'in -maa vu wee zuzu 'nyii? We 'gbɔ, amiaa -limaa 'dɛbhieɛ lɛnugbɔ solua nu, -we a gbaa yo -wa. 20 Gbɔzɔnɔ sa, -Lagɔɔ sɔ nya na vua zuzu 'nyii, we ji -wa nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛ mi an nyidi.

21 «Lalɛlɔnyɔ ɔ kaa 'li -yɔ -gbɛ kwɛɛ, ɔ -ka ɔ kɔda 'wɔkɔda -mi nu, ɔ zɔzɔnɔ weee mi 'wɔpada 'cɛ. 22 'In, nyumɛ 'tɛa la, ɔ zia ɔ, -mɔɔ -ka yi, 'in -mɔɔ -ka ɔ ɲwɛ -zi, 'in ɔ 'li -yɔ -gbɛ -we ɔ di yaa dli 'wɔ, 'in -mɔɔ saa we ɔ kwɛɛ. 'In -we weee -mɔɔ -saa ɔ kwɛɛ, 'in -mɔɔ dilia we. 23 Nyumɛ ɔ -yɔ 'mi 'ni -mi, na tɔnyɔ -wa. Nyumɛ ɔ ɔ -saa 'mi 'wɔ, -a 'ka nyuma -yɔɔbɛli, la ɔ munnia wa.

Zuzu 'nyuu lɔyiyie (Mt 12.43-45)

24 «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyumɛ yabhlo 'wɔ, we mni, we yi, -mɔ yɛyɛ da, laddaa datale nya, we 'ka ladi. We 'ni da 'yii 'gbɔ, we nɛɛ we 'dɛ -ylaɛ: 'Na -budu -we zɔ in 'bhɔa, -mɔ na bhitia lɔ.» 25 'In da we 'bhitia -mɔ lɔ, we yia -bha wee -budu yli, -zugba we nukplɛ mi laylipɛda, 'in -mɔ mi lamnazida. 26 Tɔɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nukplɛ -nyua 'yli bhahha, -we -zia wɛmɔ, 'in we yia -mɔɔ 'bɔmni. 'In we -yɔ we 'sɔ yia wee -budu zɔ luyi, dabɔɔv. 'In we yia -mɔ ladi duaa. -Slɛɛn, 'in ɔɔ nyumɛɛ -kwikwi yia 'ylinyumanɔ, 'in we yia we tianɔ 'wɔzi.»

Mvnaa 'dɛgbolu

27 Da -Zezu gba 'saa, 'in 'ɲwɔnɔ yabhlo nɛɛ ɔ -yla, -mɔ nyuma -nyidi wɛli 'tite nyae: «'Nwɔnɔ ɔ plaa -na nukpla, 'in ɔ yia -mi 'nyɛni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ -nɔ nya.»

28 'In -Zezu yia we 'bɔgɔपालie: «A gba saɛ: nyuma -wa pulɔa -Lagɔwɛli yukwli, 'in wa zɔa we 'nɔɲwɛ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nɔ nya.»

Nyuma 'yibhahla -Zezu gwɛdigbɔ (Mt 12.38-42)

29 Da nyumaa -zlo gbelia -Zezu, 'in ɔ yia gbagbie bhli wa -ylaɛ: «Deslɛɛn -nyuma mi nyuma 'nyii nya. Ma yibhahla 'mi gwɛdigbɔ. Gwɛdigbɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa -yla lɛnu, 'mɔ we 'ni *Zonasii gbɔ -zɛ. 30 Sa *Zonasɔ -zɛa we 'yli -slolunyo *Niniɔv -nyuma -yla, 'sa Nyumɛɛ 'Yu yia we 'yli -slolunyo -zɛa deslɛɛn -nyumaa -nɔ nya. 31 Sebɔaa 'wlulapilɔɲwɔnɔ 'bhɔa dɔɔv bhɔlɔlɔda, 'in ɔ yia *Salomɔɔɔ gbuyilɔwɛli yukwli pulɔa yi. Nu, nyumɛ ɔ zia Salomɔɔ, ɔ mi da. We 'dɛɛ 'gbɔ, zli -Lago yia nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'in ɔɔ 'ɲwɔnɔ sɔa 'wɔ deslɛɛn -nyuma 'yu, 'in ɔ dilia -maa gbɔ. 32 Niniɔv -nyuma 'nɔa Zonasii wɛli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyumɛ ɔ -yilia ɔ -zia Zonasɔ, ɔ mi da. We 'dɛɛ 'gbɔ, zli -Lago yia nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'in Niniɔv -nyuma sɔa 'wɔ deslɛɛn -nyuma 'yu, 'in wa dilia -maa gbɔ.»

'Napeɛ gbɔv nine (Mt 5.15-15, 6.22-23)

33 -Zezu 'paa wa -yla gbɔv nine yabhlo 'ya, ɔ nɛɛ: «Nyumɛ -ka 'nape -nyuma, ɔ ɔ zize we, 'in ɔ ɔ zɔ we -solu zɔ. Nu, yali ɔ dia we la, 'in -wa -ka -budu zɔ pla, 'in wa yia we san -yɔ. 34 -Na 'yli mi -na kuu 'nape nya. We -ka nu, -na 'yli -yali, -na ku -kpabhie mi zli 'wɔ. We -ka -na 'yli ka gu -yɔ, -na ku mi nikpise 'wɔ. 35 Nu, -in zɔ -na 'dɛ 'ylyi, zli -we mia -mi 'wɔ, we 'na -zɛli nikpise -ni. 36 -Na ku weee -ka zli 'klɔ -mi, we kibhe 'ni nikpise 'wɔ -mi, we -kpabhie mia zli 'klɔ. Sa 'napeɛ san dolua -mi -yɔ la bɛblɛɛ, 'sa.»

-Zezu dia Faliznyuma -yɔ -Lagɔɔ titeɛ gwe-sanya gbɔ wlu (Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

37 -Zezu bhia gbagbɛ, Falizinyume yabhlo yia ɔ la, ɔ -yo ɔ 'ka li. -Zezu plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa yia lilie bhli. 38 Falizinyume 'yia nu, -Zezu 'ni kwɛ budo, 'in ɔ yia lilie bhli, we yia ɔ njwegaga -sobhali.

39 Nu, Nyumaa -Kanyo nɛɛ ɔ -yɛɛ: «Sa amia Falizinyuma mia, mo ni: 'kɔpɔ -yo 'wɔliliknaa ku -yo a wɔba, -zugba 'wie -yiliyie -yo 'nyii mi amiaa dibhe yeda. 40 -Gowɔtunya! -Lagɔ ɔ nuɔ -luu ku -yo lɛ, mɔ nuɔ we nokplɛ lɛ 'ya, we 'ni muɔ? 41 -Lu -we mia amiaa 'kɔpɔ -yo amiaa knanya 'wɔ, a 'nyɛ we bobabhanya. 'In we 'dɛ weee 'ka -mɔwɔb amiaa 'nɔ nya.

42 «Amia Falizinyuma, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! Amiaa -titikpi weee -we menia, 'matɔ -yo wluu* 'bhisa, we kugbua -gɔ -bhlo a nyɛa -Lagɔ. 'In gbu tiklunya -we nania -Lagɔ dɔdɔ -yo amiaa -Lagɔ zɛkahe, a ka we 'yli latlili, 'mɔ a 'ka yaa lɛnɔ tia. 'In a 'na dɔbɔ -luu kugbua -gɔ -bhloo wlawhe 'wɔ -ni.

43 «Amia Falizinyuma, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! -We ka gbu -wa, 'yugbɛin ladidie a 'yubhaa -Lagɔbudu zɔ. 'In a 'yibha, wa -sa an fu -zejila 'wɔ amiaa 'nɔnjwɛzɔvɛ nya.

44 «Gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! A 'wɔ sa gbawla wa'a 'yɛ -yo, wa -ka we -gɔ nɔda -mɔ, wa 'ni we 'ji -yi.»

45 -Lagɔ titee gwesanyaa 'yabhlo nɛɛ -Zezu -yɛɛ: «Na -Slolunyo, -in -ka 'sa gbada -mɔ, -amiaa -in mi 'yaa velida!»

46 -Zezu yia we 'bigupalɛ: «Titee gwe-sanya, gbɔnyuu mi 'ya amiaa -nɔ nya! -We ka gbu -wa, 'gba 'kadu -we ka didɛ -kalia -yo, 'mɔ a dia nyuma 'wɔ, 'in amiaa 'dɛɛ -kwitaya -bhlogbɔɔ 'tili we.

47 «Gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! -We ka gbu -wa, -Lagɔgbɔ -falpanyaa gbawla a paa, 'in amiaa didea 'bhaa wa. 48 -We a mia lɛnɔda, mɔ slolua we nu, -we amiaa didea nɔa lɛ, we nanɔ an dɔdɔ. Amiaa dɔkpasɔ 'bhaa -Lagɔgbɔ -falpanya, 'in amiaa mia wa gbawla 'pada. 49 We 'gbɔ, -Lagɔ Gbɔyilo nɛɛ: «Wa -gbɛ na yia gbɔ -falpanya -yo tietienya tiea. 'In -maa glaa tɔba wa yia 'bhaa, 'in wa 'ka tɔba 'klyɛ 'wɔpali.» 50 Nu, we 'ka dɔdɔ gwedilida -yo 'bhɔ, -Lagɔgbɔ -falpanya wa 'bhaa, -wa ka 'pɔn wa jitea, wa 'pɔn -Lagɔ yia dɛlɛn -nyuma layubhaa. 51 Tia, wa ka *Abelɔ 'bha, 'in 'wɔbhɔlɔda wa yia Zakalii 'bha, 'slakagɔsalɔ -yo -Lagɔ -mɔwɔda nyidi. Cɔn, in nɛɛ an -yɛɛ: dɛlɛn -nyuma -Lagɔ yia we 'gba 'wɔ dia.

52 «Amia titee gwesanya, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! -We ka gbu -wa, -lakli -we kalia gbɔyilo njwɛɛ, 'mɔ a 'bhaa 'wɔ, 'in amiaa 'dɛ 'ni -mɔ pla. 'In -mama 'yubhaa -maa 'ka -mɔ pla, 'in a yia -maa 'yoo -kolɔ.»

53 Da -Zezu 'tlaa wee -budu zɔ, -Lagɔ titee gwesanya -yo Falizinyuma yia ɔ -yo 'cɛ 'nyuu 'pali. 'In wa yia gbu duun ɔ layibha. 54 ɔ

zɔbhlibhlie nya, 'in gbu -kpɔa wɛli -ka ɔ njwɛɛ 'tla, wa 'ka we nya ɔ gbu -lueli.

12

A 'na -zɛli wɛli 'sɔ -nyuma -ni (Mt 10.26-27)

1 We bhla, nyumaa 'wlu -nyacɔn yia 'wlug-beli -Zezu kwesi. Wa 'wɔzuloo 'gbɔ, bhɔ ladida'a 'yɛ. -Zezu nɛɛ ɔ 'bɔnɔnya -yɛ tiaɛ: «A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ Falizinyumaa 'flooɔ *gɔɔɔ gbɛgbɛin. Nu, wa wɛli 'sɔ 'sɔ. 2 Nu, -we weee mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. 3 We 'gbɔ, -we weee a gbaa nikpise 'wɔ, 'nɔa wa yia we zli 'klɔ. 'In -we weee a njwɔwɛa nyume -yɛa komi lɔv, -budu 'wlu wa yia we wɛzia.»

A sɔ -Lagɔ 'dɛbhlogbɔ (Mt 10.28-31)

4 'In -Zezu nɛɛ 'yɛɛ: «Na 'talea, in nɛɛ amia -yɛɛ: -wa mnenia wa 'ka nyumɛɛ ku 'bha, 'in wa 'nia we 'bigɔ gbɔ yabhlogbɔɔ lɛnɛ mneni, a 'na sɔw wa -ni. 5 ɔ a 'kaa sɔ, 'mɔ na yia an 'klɔslolua: a sɔ -Lagɔ, amiaa titlie 'bigɔ, mɔ kaa we se, ɔ 'ka an -kosu 'wɔ viteli. Cɔn, in nɛɛ an -yɛɛ: 'mɔ a 'kaa sɔ!

6 «Nyuma 'yliya 'wɔ, bhuyua 'ni -vale -ka. Tama 'sɔ lɔ wa paa we gbu pelɔ. 'In -muɔ bhla, -Lagɔ dɔ we 'yabhlogbɔɔ 'wɔ. 7 -Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii njwɛɛ. We 'gbɔ, a 'na nɔnɔ nyano -ni. A 'yli -Lagɔ 'yliya 'wɔ, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wozi.

-Wa njwɔna -Zezuu gbu -yo 'in -wa'a njwɔna -Zezuu gbu -yo (Mt 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

8 «In nɛɛ an -yɛɛ: -ɔ -ka gba na daa -zejila 'wɔ, nu, ɔ mi na -nɔ nya, gbaa *Nyumɛɛ 'Yu yia ɔ daa, -Lagɔɔ 'anzinya 'yu, ɔ mi ɔ -nɔ nya. 9 ɔ yia na gbu kpɛlia -zejila 'wɔ, nu, Nyumɛɛ 'Yu yia ɔ gbu kpɛlia -Lagɔɔ 'anzinya 'yu. 10 Nyɔɔ -ka Nyumɛɛ 'Yuu daa wɛli 'nyuu gba, -mɔɔ -yɔgbɔ -Lagɔ tia 'wɔ. Nu, -ɔ -ka Zuzu 'Pɔpa veli, -Lagɔ 'na 'ka -mɔɔ -yɔgbɔ 'wɔtɔ.

11 «Wa -ka amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhua yi, wa -ka an -Lagɔbudunya zɔ kwa, 'in wa -ka an nyumaa 'yugalnya -yo 'gbee 'wlulapilnya 'yu kwa, sa a 'kaa we amiaa 'dɛ -gɔ -sa, 'in -we a 'kaa gba, a 'na lɔlɔ we 'gbɛ dli -ni. 12 Nu, -we a 'kaa gba, we bhla, Zuzu 'Pɔpa yia we an njwɛɛ zɔa.»

'Nyimnunyɔɔ -gɔwɔtɔnɔv gɔvɔv nine

13 -Mɔ waa nyumaa -zlo nyidi, nyume yabhlo nɛɛ -Zezu -yɛɛ: «Na -Slolunyo, -in gba na bheli -yɛ, 'bɔ -amiaa dide tia, ɔ dlii we, ɔ 'ka na -nɔ wla.»

14 -Zezu yia we 'bigupali ɔ -yɛɛ: «'Tale, nyɔɔ pali 'mi la amiaa gbɔwɔbhunyɔ -yo amiaa zɔzɔnɔv dlinyo nya?» 15 -Muɔ 'bigɔ, ɔ nɛɛ wa 'dɛ weee -yɛɛ: «A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ,

* 11:42 'Matɔ -yo wluu mia: -titikpi -we Zuifonya pali bhaa zapo lɔ, mu -wa.

'ḡnumnuluu dli 'wonyyninynee gbεgbεin. Nu, 'yliyogagiee 'degbolu mia, we'e 'bhu nyumεε 'ḡnumnuluu-gbε, saa 'de ɔ yi 'ḡnumnuyɔ 'kadu -zε.»

16 'In -Zezu yia wa gbυυ nine yabhlo 'palie: «'Nnumnuyɔ yabhlo mɩ -bha, ɔ ka kpaanya -we tɩva ɔ -yla duun. 17 ɔ pɔpalia 'wlukυυn la, ɔ yia ɔ 'de layibhae: <Sa in 'ka da we nva? Da in 'kaa na kpa -li slu, -bha 'nɩ -mɩ.> 18 'In ɔ yia we -gɔdie: <-We in 'kaa lεnυ, mυ nɩ! Na wɔnya na yia -yɔmnazia, 'in in 'ka we 'wolayilmani. 'In in 'ka -mɔ na 'mnɔ -yɔ na -lu -zɔnυ tɔlva slu. 19 'In na yia na 'de -yla gbaae: «Na nyumε, -in ka zυzɔnυ -zlo, -zυ duuun -nυ nya. -In -dɩ la, -in nyape, -in li, -in 'ma, -in li 'mɔna!» > 20 'In -Lago nεε ɔ -ylae: <-Gɔwɔtɔnyɔ, -zεen sabɔ -na tɩa. 'In -we weee -in gɔgwɩlaha 'wlu -na 'de -yla, nyɔɔ -yla we 'ka -tɔa?» >

21 -Zezu yia we -gɔdie: «Nyumε ɔ gɔgwɩlaha zɔzɔnɩya 'wlu ɔ 'de -yla, 'sa we mia ɔ -nυ nya. 'In -mɔɔ 'nɩ 'ḡnumnuyɔ nya -mɩ -Lago 'yliya 'wυ.»

A zυ -Lago dli -gυ (Mt 6.25-34)

22 'In -Zezu nεε ɔ 'bɩnɔnya -ylae: «We 'gbυ, in nεε ain -ylae: -we a 'kaa li, 'in a 'ka 'yliyogagie 'yi, a 'na lɔb we 'gbυ dli -nɩ. 'Naanya a 'kaa 'wɔpla, a 'na lɔb we 'gbυ dli -nɩ. 23 -We ka gbυ -wa, nyumεε 'yliyogagie -zi lililu, 'in nyumεε ku -zi 'naa. 24 A yla 'ḡwaa: we'e 'pa 'mnɔ, 'in we'e -dɩ we, 'in we'e bɔbbɩ we wɔ 'wυ. Nu, -Lago nyεa we lililu. Amia 'yli a -zi 'ziyanya! 25 Ain glaa, nyɔɔ mneni ɔ 'ka ɔ dlɩbe nya, ɔ 'yliyogagiee 'yli -gυ palia? 26 'In amia 'nɩa mneni, a 'ka wee -lu 'kienyile -mɩnɩ lεnυ, lεε ka 'gbυ a lυ we pnu 'gbυ dhia?

27 «A yla -fliisuu -bu: we'e nυ lubho, 'in we'e lva 'naa. In nεε ain -yla nu: *Salomɔɔɔ 'deε 'ḡnumnie 'kadu 'wυ, ɔ 'nɩ 'ylinano -bana -bhlogbɔɔ 'yi suu -bɔnya nu 'yabhlo 'bhisa. 28 Dli 'kienyi -zɔnya! Su -we mia -flii -zεen, 'in wa 'kaa -kosu 'wυ viteli ɔzi, -Lago -ka sa -mυυ -kpeli, -zakpa zuma ɔ 'na 'ka 'sa amia -kpelia! 29 -We a 'kaa li, 'in -we a 'kaa 'ma, a 'na sumani amiaa 'deε dli -mυυ 'gbυ -nɩ. 30 Nu, dɔdɔgυ -nyuma weee, -wa 'nɩa -Lago -yi, ma taha -luu da 'komυυ. 'In amia mia, amiaa Dide -Lago -yi -we -wa amiaa -yɔkpagbυ. 31 A -tali -Lago amiaa 'wlulapilie da tɩa, 'bhie, -Lago 'ka ain -lu weee -mɩnɩ 'nye.

A dɩ amiaa 'ḡnumnuli -Lago kwesi la (Mt 6.19-21)

32 «Na kwiiyua, a 'na nɔnυ nyanɔ -nɩ. Nu, we nanɩ amiaa Dide -Lago dɔdɔ, ɔ 'ka ain ɔ nyumaa 'wlulapilie zɔ kwa. 33 A 'pa amiaa zɔzɔnɩya pεb, 'in a 'nye we -yɔ -gwezi bob-abhanya. 'Gwezi -bhɔɔ -we'e -nyumɔa, a nυ we lε. A gɔgwɩlali amiaa 'ḡnumnuli 'wlu -Lago kwesi, da we 'na 'kaa mɩnɩ. 'Wienya 'nɩ mneni wa 'ka we 'wɔbhυ, 'in ḡwɔnυ 'nɩ

mneni we 'ka we li. 34 -We ka gbυ -wa, mɔ -na 'ḡnumnuli mia, -mɔ -na dli mia.

A mnazi amiaa 'de la, 'in a 'ka -Zezu wυ

35 «A mnazi amiaa 'de la, a ju -jlaa, amiaa 'nape -tυ -nyumada. 36 Zɔlubhonɔnya mia wa -kanyɔ mɩnɩ 'ḡwnɔkwafeti -gυ wɔda, a mɩ wa 'bhisa. Da ɔ -ka lɔyi, ɔ -ka kɔkɔ bhli, 'in wa 'ka -bha -kali ɔ -yla -bha -bhlokpade. 37 Zɔlubhonɔnya -manu -kanyɔ -ka wa 'yliyogada yli, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɩ wa -nυ nya! In nεε ain -yla, gbυzɔnυ -wa: ɔ -jlaa ɔ yia jia, ɔ 'ka wa ladi, lililuu 'gbυ. 'In ɔ 'ka we wa 'woladlili. 38 ɔ -ka lɔyi, -de zli -nyudu, -de zli -gυυ, ɔ -ka wa 'yliyogada yli, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɩ wa -nυ nya! 39 -We mia da, a 'nυ we 'wɔla: bhla -we nya 'wienyo 'kaa yi, -buduu -kanyɔ -ka yaa we -yi, ɔ 'na 'ka ɔ 'yitide, ɔ 'ka ɔ -budu zɔ pla. 40 Amia, a mnazi amiaa 'de la 'yae. Nu, bhla -we a 'nɩa -tɔlυ, we nya Nyumεε 'Yu yia yia.»

Zɔlubhonɔnyɔ -zɔnυ -yɔ zɔlubhonɔnyɔ 'nyuu (Mt 24.45-51)

41 Pielɩ yia ɔ layibhae: «Nyumaa -Kanyɔ, -amia -bhlo -na palia wee gbυυ nine yaayu, nyuma weee -in mia we 'palida yi?»

42 Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bɩgɔpali ɔ -ylae: «-ɔ -wa zɔlubhonɔnyɔ tikli, 'in ɔ -yia gbυ, sa ɔ mia? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyɔ tɩa -budu -yɔ, ɔ 'ka we 'yliyɔzυ. 'In lilibhla -ka be, ɔ 'ka zɔlubhonɔnya tɔlva lililu 'nye. 43 'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɩ ɔ zɔlubhonɔnyɔɔ -nυ nya. ɔ -kanyɔ -ka lɔyi, 'in ɔ 'ka ɔ 'yi, -zugba ɔ mɩ wee lubho nuda. 44 In nεε ain -yla gbυzɔnυ sae: ɔ -kanyɔ yia -mɔɔ zɔzɔnυ weee ɔ yoo 'nyεa, ɔ 'ka we 'yliyɔzυ. 45 We -ka nu, ɔ zɔlubhonɔnyɔ nεε dli zɔe: <Na -kanyɔ mɩ -mɔ -gwɩleda.> 'In ɔ yia zɔlubhonɔnya -yɔ lubhonɔnyɩnɩ tɔlva bhite bhli, ɔ yia li, ɔ yia 'ma, 'in ɔ yia ɔ 'de nυ 'bhali. 46 'Yi -we nya ɔ zɔlubhonɔnyɔ -mɩnɩ 'nɩa ɔ -kanyɔ wɔda -mɩ, 'in bhla -we ɔ 'nɩa -tɔlυ, we nya -mɔɔ yia yia. Vua ɔ -kanyɔ yia ɔ, 'in ɔ 'ka ɔ -kaslɩ 'wɔpa. Sa -Lago paa wa'a ḡwnua ɔ gbυ -yɔ -kaslɩ 'wυ, 'sa. 47 Zɔlubhonɔnyɔ ɔ -yia ɔ -kanyɔɔ dɔmagbυ, 'in ɔ ɔ mnazia ɔ 'de la, ɔ 'ka we lεnυ, gan -duun wa yia ɔ 'paa. 48 Zɔlubhonɔnyɔ ɔ -nɩa ɔ -kanyɔɔ dɔmagbυ -yi, 'in ɔ nua gbunyuu lε, gan -sε wa paa ɔ. 'In nyumε -ɔ wa 'nyεa -lu duun yoo, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa. 'In nyumε -ɔ kwεe wa zɔa -lu duun la, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa bhahba.

-Zezuu 'gbυ -yɔbhɔbhɩwe yia nyuma nyidi -bhɔa (Mt 10.34-36)

49 «-Kosu in -laa dɔdɔ -gυ, 'in na dli 'yibha 'yaa nu, we -nyuma -bha -bhlokpade. 50 Siasie -we -wa na batizee -gbυ, we lεnυe in mia wɔda dlɩbe nya. 51 Amia dli nu, dɔdɔgυ -nyuma nyidi in -laa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ yi? -Innya,

in nee ain -yiae, -yobhbhbloe in -laa wa nyidi. 52 We 'bhu -zeen 'wu, nyima gbu -ka -budu yabhlo zo -mi, -yo wa yia 'bhbbhlba. Ta yia 'so -yo gwe 'paa, 'in 'so 'ka ta -yo gwe 'pa. 53 Dide yia o 'yu -yowosolba, 'in 'yu 'ka o dide -yowosolb. 'Nyaa yia o 'nywonyu -yowosolba, 'in 'nywonyu 'ka o 'nyaa -yowosolb. 'Lowlii 'nyaa yia o 'yuu 'nywonyu -yowosolba, 'in 'yuu 'nywonyu 'ka o 'lowlii 'nyaa -yowosolb.»

*A 'nu bhlaa 'ji 'wu la
(Mt 16.2-3)*

54 -Zezu nee 'ya nyimaa -zlo -yiae: «Da yali -ka layluman, 'in a gbaa -bha -bhlokpadé nyu yia lba, 'in we lba 'saa 'pien * . 55 'In da 'yib -ka 'woso zlokpe -papa, a nee: «Sloo yia yia, 'in we yi 'saa 'pien, we 'ni muv?† 56 Welu 'so -nyima! -We weee pia dudu -gu -yo yali, a -yi we 'ji. 'In -we mia desleen 'plida, a'a 'nu -muv 'wu la!

*-In -yo -na tonyo 'nwnn 'wola?
(Mt 5.25-26)*

57 «Lee ka 'gbu, gbu mia tuklu a 'ni we 'wosisalida dayia? 58 Nyime -ka -mi gbu 'wlu laddi, o -yo -mi 'so -ka gbuwobbhunya 'yu mnda -mi, da a mia 'slo 'yloogblo, -in 'yi 'kli, -in -yo o 'so 'ka gbu -bhia. O yi -mi gbuwobbhuny o 'yu kwa, 'in -moo yi -mi 'sloja yoo 'nye, 'sloja yi -mi -kaslu 'wopa. 59 In nee -mi -yiae: -in 'ni -slo o 'wobhlolu -su wla, -in 'na 'ka -mo 'tla.»

13

A 'bhiti amiaa dli, we 'ni -muvv, 'in a tlia

1 We bhla, Galilee -nyima -wa ma 'slaka -sada, sa dudu 'wluapluny Pilati 'bhaa wa, 'in nyima talba yia we gbaa yi -Zezu -yia. 2 -Zezu yia we 'bigopalí wa -yiae: «Amia dli nu, waa Galilee -nyima wa 'bhaa, ma -wa gbuonyu -lenonya, we 'ka Galilee -nyima talba 'wuzi yi? 3 -Innya, in nee ain -yiae, a 'ni amiaa dli 'bhiti, a 'de weee yia tlia wa 'bhisa. 4 In nyima kugbua le gbeta, -wa -gu Siloe we -wa tlolobudu 'kadu bhililia, 'in we yia wa 'bha, amia dli nu, ma noa gbuonyu le, ma -zia -Zeluzalemv -nyima talba yi? 5 -Innya, in nee ain -yiae, a 'ni amiaa dli 'bhiti, a 'de weee yia tlia wa 'bhisa.»

*Gblotvu wa laa *figisuu gbv nine*

6 -Zezu 'pa 'yaa wa -yia gbv nine, o nee: «Nokpasu yabhlo faa o *-dlakpaa *figisu. 'Yli yabhlo nya, o yia we 'bhuee da mni, 'in o 'ni we 'bhuee yabhlogbwo 'wlu yli. 7 Toun, o nee o kpaaa lubhononyaa -kanyo -yiae: «-In yia, we -zu ta ni, -zugba na yi figisu -muni 'bhuee da, 'in 'yi we 'bhuee yabhlogbwo. -In -di we -gu! Lee ka 'gbu we klali dudu 'wu bhea?»

* 12:54 Wee dudu -muv -gu, 'ylob bhililida 'nyu bhloba 'komuv. laa slo.

8 «O kpaaa lubhononyaa -kanyo nee o -yiae: «Na -kanyo, -in ti -bha we, -zu -mni nya -slo, in 'ka we -yo 'bhlu, 'in in 'ka -ylikpee zenzennv we gwe -yo slu. 9 -De we yi 'sa -mo tnv logadaa. We 'ni tnv, 'in -in 'ka 'mi -yia gba, in -di we -gu.»

-Zezu jipea 'kwegvnywv yabhlo

10 Zuifv Nyapeyli yabhlo nya, -zugba -Zezu mi nyima gbu -sloluda -Lagobudu yabhlo zo. 11 We bhla, 'nywonyu yabhlo kaa gu -yo, o mi -bha. -Zu kugbua le gbeta 'wu 'kwezuzu 'kwnaa o 'wu, 'in o 'ni mneni o 'ka 'woglo tuklu. 12 Da -Zezu 'yia o 'nywonyu -yo, o yia o la, 'in o nee o -yiae: «A ka amaa gu kwee 'tla!» 13 -Zezu palia o so -gu la, -bha -bhlokpadé o -gloa 'wu tuklu, 'in o yia -Lagoo 'nyu mnue bhli.

14 -Zezu ka 'nywonyu -mouni jipe Zuifv *Nyapeyli nyaa 'gbu, -Lagobudu 'yugalnyo yia 'ce 'pa. O nee nyimaa -zlo -yiae: «-A ka 'yli gbelibhlo -a 'ka we nya lubho nu. A yi -muv nya amiaa 'de jipea. We 'na -zeli Nyapeyli nya -ni!»

15 Nyimaa -Kanyo yia we 'bigopalí o -yiae: «Weli 'so -nyima, Nyapeyli nya a'a -sa amiaa 'bhli -yo amiaa -sokofali lubhu we 'wolili -gbo -yo -bhlo -bhloo.» 17 -Zezu gbaa weli -muni, 'mo -Saatan gboan, we -zu kugbua le gbeta ni, in nee ain -yia 'lee, we mi nu, wa 'ka o -blo Nyapeyli nyaa?» 17 -Zezu gbaa weli -muni, toun, zu yia o tonyima weee 'bha. 'In -zugba gbu 'kadu weee o mia lenoda, nyimaa -zlo li we 'muna.

*Su wa laa *mutadi, we 'yaa gbv nine
(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)*

18 -Muv 'bigu, -Zezu nee: «Lee -lu -Lagoo nyimaa 'wluaplue -yo we 'wowlba, 'in lee in 'ka we 'wupalia? 19 Su wa laa *mutadi, -we ka 'ya nyime yabhlo gba o kpa, 'mu we -yo we 'wowlba: we mia, we yia su -ze, 'in 'zianya yia we 'kliya -nyidi lolo 'sobha.»

*'Floo gwo gbv nine
(Mt 13.33)*

20 -Zezu nee 'yae: «Lee -lu in 'ka -Lagoo nyimaa 'wluaplue 'wupalia? 21 Goo 'nywonyu yabhlo slua 'floo -bhobhvu kilo glu -bhlo 'ya gbu lu, o bhua we, 'in we yia 'yli, 'mu *-Lagoo nyimaa 'wluaplue -yo we 'wowlba.»

*Plalida poo
(Mt 7.13-14, 21-23)*

22 -Zezu mi -Zeluzalemv -gben mnda, -zugba o -yo nyimaa -sloluslolu mni 'gbe 'kadu -yo 'gbe yua nokple. 23 'In nyime yabhlo yia o layibhae: «Nyimaa -Kanyo, nyima -wa 'kaa gbu 'wobhu, wa 'na 'ka 'wozuu?»

-Zezu yia we 'bigopalí wa -yiae: 24 «A 'tamanu amiaa 'de la, a 'ka plalida poo 'wu

† 12:55 Wee dudu -muv -gu, 'ylob 'woslodaa lilisolo -pape

'pllu. In n̄e ain -yla, nu, nyuma -duun yia -bhaa 'plihe laylaa, 'in wa 'na 'ka we mneni. 25 Da -buduu -kanyo -ka 'woso, o -ka o -budu -gbali, 'in a toa 'pipee. A bhliia -buduu bhlibhlie, 'in a gbaae: 'Nyumaa -Kanyo, -in -kali -bha -ain -yla. We 'bigu o yia 'palia ain -ylae: 'In 'ni amiaa 'bhuloda da -yi! 26 Toon, 'in a gbaa o -ylae: 'A -yo -mi 'so ka li, 'in -a yia 'ma dabodu, 'in -in yia -amiaa 'gbee -gblogblu 'wu nyuma -slo! 27 Gbaa o yi 'yaa ain -ylae: 'In 'ni amiaa 'bhuloda da -yi. Amia weee nua gbonyuu le, a vla 'mi gwe! 28 Da a yia *Ablaamu, *Izaki, *Zakobu -yo -Lagobuu -falpanya weee 'yia, -Lagoo nyumaa 'wlulapiligbe 'wu, 'in wa 'ka amia 'pipee viteli, -bha a yia wia, 'in a 'ka gla 'woli! 29 Ylbu 'wosaloda, 'ylbu bhilida, 'ylbu 'wosaloda lilisolu -yo kopesolu, -ma nyuma yia 'bhua, 'in wa 'ka dabodu li -Lagoo nyumaa 'wlulapiligbe 'wu. 30 'In -sleen da, -wa -gaa lu, talva yia 'yuganya -zea, 'in -wa -gaa 'yu, -maa talva yia loganya -zea.»

-Zezu wia -Zeluzalemv 'gbv (Mt 23.37-39)

31 We bhla, Falizinyuma talva bea -Zezu kwesi, 'in wa n̄e o -ylae: «-In 'bhu da, -in mni da -putu. Nu, Ewlodu 'yibha o 'ka -mi 'bha.»

32 -Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: «A mni, a gba -totoo -bho -nyume mia ni -ylae: zuzu 'nyii na vua, 'in na jipea guzunya -zeen -yo cizi. 'In we 'yli taa zli na bhia na lubho. 33 Nu, -zeen, cizi -yo cizielv, we mi nu, in zo na nonve 'yliy. Nu, wa 'ka -Lagobuu -falpanyo 'bha 'gbe -putu -gu, we 'ni 'yli nani, 'mu we 'ni -Zeluzalemv 'wobhu.»

34 «-Zeluzalemv -nyuma, -Zeluzalemv -nyuma, amia -wa bhaa -Lagobuu -falpanya, 'in nyuma -Lago paa ain yoo, -wa bhaa wa gbaku 'wu. Bhla weee nya, sa nyuu gogwalia we 'yua 'wlu we -kapue zo, 'in we gbliia we -gu la, in 'yibha in 'ka 'sa ain 'wluogwiali, 'in a 'ni we -yogwuu. 35 We 'gbv, -Lago yia amiaa -budu 'kadu solv lapalida. 'In in n̄e ain -ylae: a 'na 'ka 'masleen 'mi 'yi tiklu, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nu,

«Nyume o yia Nyumaa -Kanyo » ni nya, -Lago njwa o 'nyu la, 'in we bhla 'kaa nyini.»

14

-Zezu jipea guzonyo yabhlo, Zuifv Nyapeyli nya

1 Zuifv Nyapeyli yabhlo nya, Falizinyumaa 'yugalnyaa 'yabhlo laa -Zezu o 'de -gbe, o -yo o 'ka li dabodu. -Zezu plaa o -budu zo, -zugba Falizinyuma -wa mia -bha, -maa yla o tenyii. 2 -Zugba nyume yabhlo kaa 'yilyigu -yo, -moo 'yiligbe o 'yu. 3 'In -Zezu yia -Lago titee gwesanya -yo Falizinyuma layibhae: «Lee, -amiaa tite nye nyume 'yoo

yaayu, we'e 'nye o 'yoo, o 'ka nyume jipe Nyapeyli nyaa?»

4 'In wa 'ni 'yibha wa 'ka we 'bigupali. -Zezu 'bhitia o guzonyoo -gbe la, 'in o yia o jipe. 'In o n̄e o -yla: -in mni. 5 'Bhie, o n̄e wa -ylae: «Ain glaa -nyume yabhlo, -de o yaau, o -ka -klo 'wobho, o 'na 'ka -moo o -saa, yaau, -de o bhlii, we -ka -klo 'wobho, o 'na 'ka -moo we -sa Nyapeyli nyaa?»

6 Da -Zezu gba 'saa, wa 'ni mneni wa 'ka we 'bigupali o -yla.

-In 'na 'bhulu -na 'de 'wonyume 'kadu 'bhisa -ni

7 -Wa wa laa wee 'feti -gu, -wa mia 'bi -zonu 'wobhuda, -Zezu 'yia wa -yo, 'in o yia wa gbuu nine -mni 'pali: 8 «Da nyume yabhlo -ka -mi la 'njwokwafeti -gu, -in -ka -moo nyini, -in 'na -dili 'bi -zonu mia 'yugbein -gu la -ni. -We ka gbua -wa, nyume o ka -vaci -zia -mi, -de wa ka -moo laa! 9 'In nyume o laa a 'de 'so wee 'feti -gu, o -ka yi, 'in o 'ka -mi -yla gbae: «-In 'nye o 'bi -mnu, zu nya -na yia 'wosaa, 'in -in 'ka logbein ladia mni. 10 Nu, da nyume -ka -mi la 'feti -gu, -in -ka -moo nyini, -in mni -in -di logbein la. 'In o laa -mi da o -ka yi, 'in o 'ka -mi -yla gba: «'Tale, yi, -in 'ka 'bi -zonu -gu ladi.» Toon, 'in -moo yilimania -na 'ni, nyuma -wa -in -yo wa 'so mia lililu gwe 'yliya 'wu. 11 Nu, nyume o yilimania o 'de, zo -Lago yia o belia, 'in nyume o belia o 'de zo, 'yilimania -Lago yia o.»

-Wa a 'kaa la lililu -yo

12 'Bhie -Zezu n̄e o laa o -ylae: «Da -in -ka lililu lenv, -in 'na lali -na 'talea, -na bhelia, -na zoaylinyuma -yo -na -lima 'njumunyaa 'dekpaa -ni. Nu, zli wanuu 'yli -ka nyini wa -ka -mi la, -zugba -we -in nua le we 'bigu wa 'palia. 13 Nu, -in -ka 'feti lililu lenv, -in la bhobabhanya, 'kukunya, 'tigutigunya -yo 'lolenya. 14 Nu, -in -ka 'sa no, -zugba, 'wototve -dlao mi -na -nu nya. Wa 'ni mneni wa 'ka -mi -lu yabhlogboo 'nye we 'bigu. Nu, -Lago yia we 'bigupalia -mi -yla. Da nyuma tiklu yia titlunya glaa 'wosaa, we zli.»

'Feti 'kaduv gbuv nine (Mt 22.1-10)

15 -Moo 'bigu, nyuma -wa mia lililu gwe, wa glaa -nyume yabhlo 'nua welinya -mni, o n̄e -Zezu -ylae: «Nyume o yia lia -Lago nyumaa 'wlulapiligbe 'wu, 'wototve -dlao mi -moo -nu nya.»

16 -Zezu n̄e o -ylae: «Nyume yabhlo -saa 'feti 'kadu, 'in o yia nyuma duun la. 17 Lilibhla bea, 'in o yia o zolubhononyo yabhlo tie, o gba -wa o laa -ylae: «A yi, nu, lililuu pipie ka bhia.»

18 «'In wa 'de weee yia gbagbie bhli -bhlo -bhlo nu, «-In ti -amiaa -yogbu 'wu. Tianu n̄e o zolubhononyo -ylae: 'In ka kpaayabhlo zo, 'mu na mnia 'yia -kpa. We 'gbv, -mi na bhuhhoe, -in ti na -yogbu 'wu.» 19 'In 'yabhlo n̄e o -ylae: 'In ka 'bhli kugbua zo, 'mu na

15

mnia laylala. -Mī na bhuhhoe, -in ti na -yogbu 'wu.> ²⁰ -Budu nee 'ya o -yiae: <Desleen na bhua da 'hwno kwada. We 'gbu, in 'ni mneni in 'ka mni.>

²¹ «Zolubhononyo 'bhitia lu o -kanyoo -gbe, 'in o yia we 'bigu -dinya o -sali. 'In -buduu -kanyo yia 'ce -papie bhli. 'In o nee o zolubhononyo -yia: <-In mni 'gbe nokple sibi, -mo we -gblogblonya -yo we -gwelenya -gu, -in -yo bobabhanya, 'kukunya, 'l'olnya -yo 'tigitiginya yi.> ²² -Muu 'bigu, zolubhononyo yia, 'in o nee: <Na -kanyo, -we -in gbaa in nu le, in ka we lenu. 'In 'bu tolba yi 'yaa 'woto.> ²³ 'In -buduu -kanyo nee o zolubhononyo -yiae: <-In mni, -in 'plidi -gwelenya -gu, we -yo kpaas -yoonya 'wu, 'in -wa -in -ka 'yi, -in gba wa -yia -gla nya, wa yi na -gbe. 'In na -budu 'ka ye. ²⁴ 'In nee aun -yiae: wa tianyama -wa in laa, wa 'yabhogbo 'na 'ka na 'feti -gu -lu li.> »

Sa wa 'kaa -Zezu 'bi nu, mo ni (Mt 10.37-38)

²⁵ Nyumaa -zlo -yo -Zezu mi 'yloogblo nuda, o 'bhitia wa -gbe, 'in o nee wa 'de weee -yiae: ²⁶ «Nyume -o -ka 'mi 'bi yi, in namani o dudu, we 'ka o dide, o 'nyaa, o 'hwno, o 'yua, o bhelia, o bhala -yo o 'debbie -gbolu 'wuzi. We 'ni -mubu, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ze. ²⁷ 'In nyume -o 'ni o stasiee *su 'wobhu, o 'ka 'mi 'bi yi, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ze.

²⁸ «Nu, amaa lu -nyume -momo, -o gba o 'ka -budu 'kadu 'sobha, 'in o -di la, o 'zeli 'gwezi we mia o kwesa? 'In -de wee 'gwezi mneni we 'ka wee -budu bhua? 'In o yibheli we 'jia? ²⁹ We 'ni -mubu, o -ka wee -buduu gwe glu pali, o so -ka we 'sobhasobhee -yobhali, -wa weee yia -bha 'yia, 'in wa bhlia o nyame? ³⁰ Gbaa wa yiae: <Nyume -momi bhlia -buduu sobhasobhee, 'in o so yia we -yobhali.>

³¹ «Sa -bhlokpade, nyumaa 'wlulapinyo yabhlo kaa 'sloja 'wlu gw 'so 'wlu kugbua, o -ka gba, o 'ka nyumaa 'wlulapinyo -putu o kaa onu 'sloja -zakpa 'soo -gbe tu kwa, la o dia, 'in o yibhaa o 'de la: <'Lee, in mneni in -yo o 'ka tu gvu?> ³² We -ka o 'ni we mneni, 'in o tiea nyuma, nyumaa 'wlulapinyo -momi -gbe. Da -moo -tluloo -slo o -yo la, 'in o 'ka -moo -yia gba 'wototoo -doo -tu wa nyidi.

³³ «Sa -bhlokpade, nyoo nyoo -ka amiaa lu -nyume nya -mi, o 'ni o -kakalu weee -bli -gu 'pali, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ze.»

Gumu -we 'bhua 'nuhwe (Mt 5.13; Mk 9.50)

³⁴ 'In -Zezu yia we -godie: «Gumu mia, -lu -zoo -wa. 'In gumu -ka 'nuhwe 'bhu, sa wa 'ka we namania? ³⁵ We 'ni 'ylinani, dudu -nu nya, we 'ni 'ylinani -ylikpeduduu -nu nya. 'Pipee wa vitelia we.

«-O -ka we 'nonu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

Bhlabhle mnaa gbuv nine (Mt 18.12-14)

¹ 'Yi yabhlo nya, *nison -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian tolba bea -Zezu kwesi, wa 'ka o weli yukwli pulo. ² Faliznyuma -yo -Lagoo titee gwesanya saa -Zezuu 'hni, wa nee: «Nyume -momi kpaas gbonyuuu kwe -cian so 'so nya, 'in o -yo wa lia dabodo!»

³ 'In -Zezu yia wa gbuv nine -mni 'pali: ⁴ «Amaa lu -nyume yabhlo -ka bhlabhle gbu -ka, we lu -bhlabhle yabhlo -ka mni, o 'ni mneni o 'ka we glu -mni 'ya kugbua le gbomna lida tu? O 'ka wee -bhlo mna 'yilibanona mni, 'in o ka we 'yu? ⁵ 'In da o 'yia wee bhlabhle, o dli namania, -wa popalia 'wluwon la nu, wa gbu 'ni dli 'bhiti gbu 'wolapili, wee 'mna -zi wa -nu 'wu.

⁷ «In nee aun -yia, 'sa -bhlokpade, gbonyuu -lenonyo yabhogbo 'bhua o gbonyuu 'bu 'gbu, 'mna 'kadu mi yali. Nyuma tiklu glu -mni 'ya kugbua le gbomna, -wa popalia 'wluwon la nu, wa gbu 'ni dli 'bhiti gbu 'wolapili, wee 'mna -zi wa -nu 'wu.

'Gwezi tama mnaa gbuv nine

⁸ «Yaayu, 'hwno yabhlo kaa 'gwezi tama kugbua, 'in we 'yabhlo -ka mni, o 'ni mneni o 'ka 'nape -nyuma, 'in o 'ka -budu zo laylipe, o 'ka we datah ylele, 'in o 'ka we 'yu? ⁹ 'In da o 'yia wee 'gwezi tama -bhlo, o laa o 'talea -yo o ladunya, 'in o nee wa -yiae: <A -yo 'mi 'so li 'mna. Nu, na 'gwezi tama -bhlo mna, in ka we 'yu!»

¹⁰ «In nee aun -yia 'sa -bhlokpade, gbonyuu -lenonyo yabhogbo 'bhua o gbonyuu 'bu 'gbu, 'mna 'kadu mi -Lagoo 'anzi nyidi.»

Mnomnyu gbuv nine

¹¹ -Zezu nee 'yae: «Nyume yabhlo ka nukpasiyua 'so. ¹² 'Bisobhayu nee o dide -yiae: <Dide, -na 'bi -in 'ka yaa -aun -yo ti ni, -in dlili we, 'in -in 'ka na -no wa.> 'In wa dide yia wee 'bi o 'yua sobhie 'woladlili.

¹³ «'Yi 'so -le 'pia, 'in o nyimesloyu yia onu wee 'bi pelu 'pa. O 'bhua we 'gwezi 'wu, 'in o yia dudu -putu -gu mni 'pupi. -Mo o -nyumona wee 'gwezi, pumplagbu lenue nya. ¹⁴ Da o bhia o 'gwezi weee nyumoe, 'in hwo 'kadu yia wee dudu -gu yi. Toun, o 'ni lilili -kaa 'gbu, 'in hwo yia o 'bhahie bhli. ¹⁵ -Bha o mnia -slee wee dudu -gu nyume yabhloo -gbe lubho na. 'In -moo yia o -moo kpaas kwa, o 'ka -bobo hweku. ¹⁶ O 'yibha yaa gwesi -we -bobo lia, o 'ka we li. 'In nyume yabhogbo o 'nye we o.

¹⁷ «Toun, o dli -saa o zukpa, 'in o nee: <Na didee lubhonunya ka lilili duun, wa 'ni mneni, wa 'ka we li. 'In, -zugba, -ami, na tl hwo nya -seli. ¹⁸ Didee -gbe na yia lobhitia, 'in

in 'ka o -yla gbae: «Dide, in ka gbonyuu leno -Lago -yla, 'in in yia -mu -yla we leno. 19 In 'ni -sleen we 'klu -ka, -in 'ka 'mi la -na 'yu. Nu, 'bhu 'mi 'wu -na lubhononyaa 'yabhlo 'bhisa.» 20 O -saa 'wu, 'in o yia o didee -gbe lubhiti.

«Da o -tlubaa -slo -budunwee -yo la, o dide yia o -yoyi. 'In nyazi yia o 'wu yi bhabha, o -yo -gwagwie mnia o yoo, 'in o yia o gbleli. 21 Toun, o 'yu nee o -ylae: «Dide, in ka -Lago -yla gbonyuu leno, 'in, in yia -mu -yla we leno. In 'ni -sleen we 'klu -ka, -in 'ka 'mi la -na 'yu.»

22 «'In o dide nee o zolubhononya -yla: «A 'pulo! A -la o 'yilinano -bana yabhlo. A -pla we o 'wo, a fa o sawulu so 'wo, a -pla o -sakwla bho 'wu. 23 'Bhli -dogbo pala de 'kpi, a -yo we yi. A 'bha we, 'feti -wa! -A 'ka li! 24 Nu, na yu mia da, o ka tli, 'in o yia gano, o ka mno, 'in in yia o 'yi.» 'In wa yia 'feti -sasiee gwedi.

25 «We bhla, -zugba o 'yu kpaasa mi lubho noda kpa. O mi -zoo yida, da o cipaa -budunwee, 'in o yia luv -yo -lilii weli 'nu. 26 O laa zolubhononyo yabhlo, 'in o yia o layibha: «Lee, ee -lu no lea? 27 Zolubhononyo yia we 'bigopal o -ylae: «Na bheli yia lu, we 'gbu, 'kpiabhlii -dogbo -a 'siala, 'in -na dide yia we 'bha. -We ka gbu -wa, o ka 'kwayli, 'in o yia o 'yi.»

28 «'In oo 'yu kpaasa yia 'ce 'pa, o nee o 'nia -budunwee nyini. O dide 'laa, 'in o yia o bhuhoe nu, o mni -budunwee. 29 'In 'yu yia we 'bigopal o dide -ylae: «Tali, in ka -mu -yla lubho nu -zo duun nya. In 'ni -slo -na weli yabhlogbooo 'nonwe -sa. 'In -zugba, -in 'ni -slo -amu wliyu yabhlogbooo 'nye, in -yo na -lima 'ka 'feti -sa. 30 -Na 'yu o -nyumaa -na -li 'naabizunwu nya ni, mo yia luv 'gbu, 'in -in yia 'kpiabhlii -dogbo 'kadu -a 'siala ni 'bha!»

31 «O dide nee o -ylae: «Na 'yu, -mi -yo 'mi mi 'yli wee nya. -Lu weee in ka, we mi 'ya -na -no nya. 32 Nu, -na bheli -na yia da -yo, o ka tli, 'in o yia gano. O ka mno, 'in in yia o 'yi. We 'gbu, -a mneni, -a 'ka 'feti 'kadu -sa 'mona nya.» »

16

-Luu 'yliyozonyo 'nyuuu gbuv nine

1 -Zezu nee o 'bunonya -ylae: «'Yi yabhlo nya, 'nyumonyo yabhlo ka o zozonyo 'yliyozonyo yabhlo, 'in nyuma yia o -yla fen 'tobhoo mni nu: «-Na zozonyo 'yliyozonyo mi -na zozonyo -nyumoda.» 2 Toun, o yia o zozonyo 'yliyozonyo la, 'in o nee o -ylae: «In ka 'di 'nyuu 'nu -na gbegeen. Lubho -we -in nua, -in -slo lu 'mi we 'klu. -We ka gbu -wa, -in 'na 'ka -sleen na zozonyo 'yliyozonyo -ze.»

3 «'In oo lubhononyo nee o 'de dli zae: «Na -kanyo -ka 'mi kwnee -sa, sa in 'ka we nua? In 'ni late, in 'ka kpaalubho nu. 'In, in 'ka -kon, zo -muv bhala 'mi. 4 Aa! Da na -kanyo -ka 'mi

kwnee -sa, -we in 'kaa leno, 'in nyuma toba 'ka 'mi 'bi 'nye, in -yi we!»

5 «'In -wa o -kanyoo kpagbu mia 'wlu, o yia wa la -bhlo -bhlo. O yia tianu la, 'in o nee -moo -ylae: «Na -kanyoo kpagbu zuma mi -mi 'wlua?»

6 «-Moo yia we 'bigopal o -ylae: «'Kpi -balii glu gbu mia 'mi 'wlu.»

«'In o nee -moo -ylae: «-Na 'sebbe ni, -in -du la sli, -in celi glu 'so 'ya kugbua.»

7 «-Muv 'bigu, 'in oo lubhononyo yia 'yabhlo layibhae: «'In -mi, kpagbu zuma -in ka 'wlua?»

«'In -moo yia we 'bigopal o -ylae: «'Mno bii glu gbu.»

«O nee o -ylae: «-Na 'sebbe ni, -in celi glu -mnu.»

8 «Nu, -luu 'yliyozonyo 'nyuuu -kanyo yia o 'nyi kwali o nacikakie 'gbu.» 'In -Zezu yia we 'wluha, gbagbe nyae: «Nu, dovu ni -gu -nyuma ka naci 'nyuu wa 'dekpu nyidi, we 'ka zli 'klu -nyuma -zi.»

9 -Zezu yia we -godie: «In nee an -ylae: a dli nyuma 'tale, dovgbu 'nyumnu nya. Zli we yia an 'woba, 'in wa 'ka amiaa 'lakpasu kpa, -Lago -zoo.

10 «Nyime o mia tiklu -li yua -sesee lenoda, o tiklu 'ya -li 'kadu lenoda. Nyime o 'nia -mi tiklu -li yua -sesee lenoda, o 'ni 'ya tiklu -mi -li 'kadu lenoda. 11 A 'ni -mi tiklu, 'in a 'ka dovu -gbu 'nyumnu -we bhoo la kpa, nyoo 'ka an 'nyumnu -zoo yoo 'nye?» 12 'In a 'ni -mi tiklu, a 'ka nyuma -putuu -lu kpa sa -yibheli, -we -wa amiaa -nu, nyoo 'ka we an 'nye?»

A 'na 'bhulu 'gwezi 'wu amiaa -kanyo nya -mi

13 «Lubhononyo yabhlogbooo 'ni mneni o 'ka -cian 'so -yla lubho nu. Nu, 'yabhlo o yia 'wonyea, 'in o 'ka -bhloo zekali. 'Yabhlo -yo o yia lanee, 'in -bhlo 'ka o dovdunyanu. A 'ni mneni a 'ka -Lago -yo 'gwezi -yla lubho nu daboo.»

-Zezu gbaia Faliznyuma -go (Mt 11.12-13, 5.31-32; Mk 10.11-12)

14 'Gwezi nanu Faliznyuma dovu 'gbu, wa 'nua welya -mni, -zugba wa pali -Zezu gla. 15 -Zezu nee wa -ylae: «Amia nua amiaa 'de nyuma tiklu 'wu nyuma 'yliya 'wu, 'in -Lago -yi amiaa dli. Nu, -we mia 'kadu nyuma 'yliya 'wu, 'wu -Lago nyee we.

16 «We 'ka 'Zan -Batisu bhla yli, -zugba Moizu titee 'sebbe -yo -Lagobbu -falpanyaa 'sebbe mi la. We 'ka wee bhla 'wobho, -Lago nyuma 'wulapilgbu wa gba. 'In nyuma duun gva la, wa 'ka we zo pla. 17 Nu, yali -yo dovu mneni we 'ka labhu. 'In titee celuu 'ya yabhlogbooo 'ni mneni we 'ka 'sa labhu.

18 «Nyime o -ka o 'nyuma kwnee -sa, o -ka 'nyuma -putu kwa, gbonyuu o nua ee. 'In o -ka kwnee sanjwano kwa, gbonyuu -moo nua ee.»

'Nnumnunyɔ -yɔ bobabhanyɔ -Lazali

19 -Muu 'bigu, -Zezu yia wa gbuu nine -muni palɔ: «'Nnumnunyɔ yabhlo mi bhua, 'ylinano -naanya ka -vale 'tea, 'mu ɔ plaa 'wu. 'In 'yli weee zli, ɔ saa 'feti 'muna nya. 20 -Muu bhla, bobabhanyɔ yabhlo wa laa -Lazali, ɔ ka ku 'gbia 'bhua la, -moo pi ɔ 'nnumnunyɔ -budunwee la. 21 'In lililunya -we bhlia ɔ 'nnumnunyɔ 'tabhle zo, -Lazali 'yibha yaa ɔ 'ka we li. 'In -zugba gwinya menɔ ɔ 'gbia 'yli la.

22 «'Yli yabhlo nya, bobabhanyɔ yia thi. 'In -Lagoo 'anzinya yia ɔ Ablaamu kwesi kwa. 'Nnumnunyɔ -moo yi 'yaa tli, 'in wa yia ɔ 'bhlu. 23 'Nnumnunyɔ mi siada -moo tilitunya dudu -go, ɔ 'bhua 'wlu 'wu, 'in ɔ yia Ablaamu -yoyi 'pɔpi, -zugba -Lazali mi -moo kwesi. 24 Tɔon, 'in ɔ yia 'wokɔri: «Dide Ablaamu, -in 'yili 'mi nyazi, -in tie -Lazali, ɔ 'ka ɔ -kwitayaa 'mne 'nyu lo fa, 'in ɔ 'ka na mu -go lawotɔlo. Nu, in mi siada bhabha -seli -kosu 'wu.»

25 «'In Ablaamu yia we 'bigupali ɔ -yiae: «Na 'yu, -in 'pa -bha dli nu, -in ka -nanuu zozonu weee 'yi zlume dudu -gu, -zugba -Lazali sia. -Sleen, wa mi -Lazali dli -belo -yɔpalida -seli, -zugba -mi -na sia. 26 'In 'ya, 'gbiwlu 'kadu mi a -yɔ -aun 'so nyidi. We 'gbu, nyuma -wa 'yibhaa wa 'ka -amiaa -gbe 'bhu, wa 'ka amiaa -gbe mni, wa 'ni we mneni. 'Sa -bhloo 'de, da -in mia, nyume yabhlogbo ɔ 'ni mneni -moo 'ka 'ya -mo 'bhu, 'in -moo 'ka -amiaa -gbe yi.»

27 «'In ɔ 'nnumnunyɔ nee: «Dide, -mi na bhuhoe, we -ka 'sa -mi, -in tie -Lazali na didee -budunwee. 28 Nu, in ka bhelia gbu, -Lazali kwa wa weli, wamua yi 'ya siasida -muni yi.»

29 «Ablaamu yia we 'bigupali ɔ -yiae: «-Na bhelia ka Moizu titee 'sebhe -yɔ -Lagobuu -falpanyaa 'sebhe kwee, -we we gbaa wa -yia, wa zo we 'nunwe!»

30 «'In ɔ 'nnumnunyɔ nee: «Dide Ablaamu, gbuzonu -wa, mu -nanu -wa 'bhie, nu, nyume yabhlo -ka -seli 'bhu tilitunya -gbe, ɔ -ka wa weli kwa, 'in wa 'bhitia wa dli.»

31 «'In Ablaamu nee ɔ -yiae: «-We Moizu titee 'sebhe -yɔ -Lagobuu -falpanyaa 'sebhe gbaa, wa 'ni we 'nunwe zo, nyume 'de yi 'woso tilitunya glaa, ɔ yi wa weli kwaoo, wa 'na 'ka ɔ weli 'wunwuu.» »

17

Gbonyuu -yɔ nyume -yɔgbu 'wotitie (Mt 18.6-7, 21-22; Mk 9.42)

1 -Zezu nee ɔ 'binanya -yiae: «Gbu -we 'kaa nyuma gbonyuu lokwa, we mi la 'komuu. Nyume ɔ ka -gbe wee gbonyuu -ka 'bhu, gbonyuu mi ɔ -nu nya. 2 'In wa -ka ɔ tokpa 'kadu -bli -yɔ gbuaɔni, wa -ka ɔ gumunyu lo

viteli, we nanu 'yli ɔ -nu nya. ɔ yi 'yilaasi -manu 'yabhlo gbonyuu lokwa. 3 A zu amiaa 'de 'yliyɔ!

«-Na bheli -ka gbonyuu lenu, -in palɔ we ɔ -yia la. ɔ -ka we yibheli, -in ti ɔ -yɔgbu 'wu. 4 -Na bheli -ka -mi -yia gbonyuu lenu -zakpa gbeso 'yli -bhlo nokple, 'in ɔ -ka -na -gbe yi, ɔ -ka we yibheli, wee 'yli -bhloo 'de nya -zakpa gbeso, -in ti ɔ -yɔgbu 'wu.»

-In 'ylimani -amiaa dli zɔve -gɔwola

5 'Yli yabhloo zli, -Zezuu tietienya nee ɔ -yiae: «Nyumaa -Kanyo, -in 'ylimani -amiaa dli zɔve -gɔwola.»

6 'In Nyumaa -Kanyo yia we 'bigupalie: «Amiaa dli zɔve -ka -mi 'kienyi mutadu 'ya 'bhisa, a mneni a 'ka su -muni -yia gba: «-In 'tlu, -in 'ka -na 'de faa mni gumunyu lo, 'in we zoa aun 'nunwe.

Lubhononyo nnu -lubho

7 «Sa 'bhisa: aun glaa, nyume yabhlo ka lubhononyo yabhlo, kpaapanyo nya, 'naolu 'yliyozonyo nya. Da -moo -ka kpa 'bhu, ɔ -ka -moo -yoyi, ɔ yi -moo -yia gba: «-In yi sli, -in 'ka lii?» 8 -Innya, nu, gbaa ɔ yia ɔ -yiae: «-In pi na lililu, -in 'bhiti -na -bana. -In wla na lililu, in -ka lilie bhia 'bhie, -in 'ka -na -nu li.» 9 ɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ lubhononyo fuo 'pa, -we ɔ gbaa -moo -yia, -we -moo nua lee 'gbu, we 'ni muu? 10 'Sa we mi 'yaa amiaa -nu nya: -we weee -Lago gbaa a nu le, a -ka we lenu, a gbae: «Lubhononyo -kpua -amia -mia, -we -Lago gbaa -a nu le, 'mu -a nua le.» »

*-Zeu jipea *solbhanya kugbua*

11 Da -Zezu mia -Zeluzalem munda, 'in ɔ yia Samalii -yɔ Galilee 'wogbelida 'plili. 12 Da ɔ plaa 'gbe yabhlo nokple, 'in *solbhanya kugbua yia ɔ yoo yi. 13 Wa -tlolo ɔ -yola, 'in wa yia 'wokpɔrie bhli: «-Zezu, -Slolonyo, -in 'yili -aun nyazi!»

14 -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in ɔ nee wa -yiae: «A mni amiaa 'de -Lagobubunya 'klosolua.»

Da wa mia munda, 'in wa yia 'pu. 15 Wa glaa, 'yabhlo yibhelia we 'ji nu, ɔ ka 'pu, 'in ɔ yia lubbhiti, -zugba ɔ mnuu -Lagoo 'nɔni, 'wokpɔrie nya. 16 ɔ bhlia -Zezuu bhu -yɔ, ɔ yia ɔ 'wlu zofa, 'in ɔ yia ɔ fuo 'pa. ɔ nyume mia, *Samalii -nyume -wa. 17 Tɔon, -Zezu nee: «'Lee, nyuma kugbua 'ni 'puu, wa ghomnu pnu 'na? 18 'Mu we 'ni lakpayu -mɔni 'wobhu, nyume yabhlogbo ɔ 'ni 'wlukuon lapupali, ɔ 'ka -Lago fuo 'paa yii?» 19 'Bhie, -Zezu nee ɔ -yiae: «-In -so 'wu, -in mni. -Na dli zɔve ka -mi pue.»

-Lagoo nyumaa 'wlulaplie mi an nyidi (Mt 24.23-28,37-41)

20 Faliznyuma yia -Zezu layibha 'lee: «'Lebhla -Lagoo nyumaa 'wlulaplibhla 'ka nynia?» 'In -Zezu yia we 'bigupali wa -yiae: «-Lagoo nyumaa 'wlulaplie mia, wa'a 'yi we -yɔ 'yli nya. 21 Wa 'na 'ka gba nu, «A -tali, -Lagoo nyumaa 'wlulaplie mi -seli!» 'in «We

mi mɔ! A yibheli we 'ji nu, *-Lagɔɔ nyumaa 'wɔlɔpaliɛ mi aun nyidi.»

'Yi -we nya Nyimɛɛ 'Yu 'kaayi

²² 'Bhie, -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -yɔlɛ: «Bhla yabhlo yia nɔnya, 'in a 'ka gba, a 'ka *Nyimɛɛ 'Yu 'yi, 'yɔlɛ -bhlogbɔɔ nya, 'in a 'na 'ka ɔ 'yi. ²³ Nyuma -ka gba: ɔ mi -seli, 'in wa -ka gba, ɔ mi mɔ, a 'na dɔlɛ we dli 'wɔ -ni, 'in a 'na mɔnu -mɔ -gwagwie nya -ni. ²⁴ Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, we -nyumali bhɔa yalu gwedɔlɔda, 'in we mɔna we bhialɔ, zɔlɛ Nyimɛɛ 'Yu yia yia, 'sa ɔ yia -mia. ²⁵ We mi nu, ɔ sia -sɔ bhahba, 'in dɛslɛɛn -nyuma 'ka ɔ sɔɔɔ lapali.

²⁶ «-We 'plia *Noweeɛ bhla, Nyimɛɛ Yuu yiyizɔlɛ, mɔ -bhloo dɛ yia lɛnɔa. ²⁷ Noweeɛ bhla, nyuma mi lida, wa mi 'mada, wa mi kɔkwalɔda, wa mi wa 'ɲwɔnyua yɔlɛ zɔda, 'in Noweeɛ batoo 'wɔ -gbɔa yɔlɛ yia nyini. Nowee -gbɔaa batoo 'wɔ, tɔɔn, zezeguda lɔa, 'in 'nyu yia nyuma lasa.

²⁸ «*Lɔtɔɔ bhla 'sa -bhlokpade we nɔa: nyuma mi lida, wa mi 'mada, -zugba, wa zɔ lu, 'in wa pa -vale, wa pa kpaɔ, 'in wa sɔbha -budu. ²⁹ 'In 'yɔlɛ -we nya Lɔtɔɔ 'bhua *Sodɔmɔ, wee 'yɔlɛ nya -Lagɔ kwɔlɔlɔ -kosu -yɔ -bhuhui sɔlɛ, 'in we yia wa lasa.

³⁰ «'Yɔlɛ -we nya Nyimɛɛ 'Yu yia 'bhlewɔa, 'sa -bhlokpade we yia nɔa.

³¹ «Wee 'yɔlɛ nya, ɔ -ka nyapɛda -mi 'pipeɛ, ɔ 'na mɔnu ɔ 'gba 'wɔbhuɔa -budu zɔ -ni. 'Sa -bhlokpade, ɔ -ka kpaɔ -mi, -mɔɔ 'na bhɔtili lɔ -zɔɔ -ni. ³² A 'pa Lɔtɔɔ 'ɲwɔɔ dli -gɔ. ³³ Nyume ɔ -ka ɔ 'yɔlɔyɔgagie 'wɔgɔ, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In ɔ -ka ɔ 'yɔlɔyɔgagie 'wɔbɔ, kwɛɛ we yia ɔ -tɔa.

³⁴ 'In nɛɛ aun -yɔlɛ gbɔzɔnɔ sɛɛ: wee 'yɔlɛ -mɔnu sɔbɔ, nyuma 'sɔ -ka lapida -mi, 'yabhlo wa yia 'wɔbhuɔa, 'in wa 'ka -bha -gɔdɔ tɔ. ³⁵ 'Nyɔnɔ 'sɔ -ka -lu bhuda -mi, 'yabhlo wa yia 'wɔbhuɔa, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɔ. [³⁶ Nyuma 'sɔ -ka kpaɔ -bhlo 'wɔ -mi, 'yabhlo wa yia 'wɔbhuɔa, wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɔ.]»

³⁷ 'In -Zezuu 'binɔnya yia ɔ layibha 'lee: «Nyumaa -Kanyɔ, da gbɔ -mɔnu 'ka lɛnɔa?»

'In -Zezu yia we 'bigɔpaliɛ: «Da 'kwie -ka -mi, -bha -ɲwaaa -zɔlɛ mia.»

18

Gbɔwɔbhuɔnɔ 'nyuu -yɔ -dɔgbajwɔnɔ

¹ -Mɔɔ 'bigɔ, -Zezu yia wa gbɔɔ nine 'pali, ɔ 'ka we wa 'kɔsɔlɔlɔ nu, -Lagɔ wa 'kaa bhuhhoeda -tɔ 'kɔmɔɔ, 'kɔa 'na wɔlɔlɔ wa 'yɔlɔlɔ -ni. ² «Gbɔwɔbhuɔnɔ yabhlo mia 'gbe yabhlo 'wɔ, ɔ'ɔ sɔ -Lagɔ, 'in ɔ'ɔ zɔ nyume yabhlogbɔɔ 'nɔɲwɛ. ³ Wee 'gbe -bhloo 'dɛ 'wɔ, -dɔgbajwɔnɔ yabhlo mi -bha 'ya. 'Kɔmɔɔ ɔ mɔna ɔ gbɔwɔbhuɔnɔ -gbe, 'in ɔ gbɔaa ɔ -yɔlɛ: «'In 'bhu -in -yɔ na tunyɔ 'sɔɔ nyidi gbɔ 'wɔ.»

⁴ «'Yɔlɛ weee nya, ɔ gbɔwɔbhuɔnɔ'ɔ ɲwɔnu we -yɔ. 'Bhie, 'yɔlɛ yabhlo nya, 'in ɔ yia 'wɔlɔkɔɔn lapɔpali, ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: «'In

sɔ -Lagɔ, 'in 'in zɔ nyume yabhlogbɔɔ 'nɔɲwɛ, gbɔzɔnɔ -wa. ⁵ Nu, -dɔgbajwɔnɔ -mɔnu mi 'mi sɔlɔda duuun 'gbɔ, ɔ gbɔ na yia 'wɔbhuɔa. We 'ni -mɔɔ, 'in ɔ yia 'mi sɔlɔlɔ 'yɔlɛ weee nya.» »

⁶ 'Bhie, Nyumaa -Kanyɔ yia we -gɔdɛ: «-We ɔ gbɔwɔbhuɔnɔ 'nyuu gbɔaa, a pɔɔɔ we yukwɔlɛ! ⁷ 'In -Lagɔ naa, -mɔɔ -bhasanya -ka ɔ gbɛgbɛɛn 'wɔkpida -mi zɔkpe -yɔ jibheza, -mɔɔ 'na 'ka wa -yɔgbɔ 'wɔbhuɔ tikli? 'Lee, we 'bɔ ɔ yia 'wɔgwɔlɔlɔ yɔ? ⁸ 'In nɛɛ aun -yɔlɛ: -innya, wa gbɔ ɔ yia 'wɔbhuɔ sɔlɔ. 'In da Nyimɛɛ 'Yu -ka yi, ɔ yi dɔlɔzɔnya dɔdɔ -gɔ yɔlɛ?»

Falizinymɛɛ -yɔ nison -gwɛzisanɔɔ gbɔɔ nine

⁹ Nyuma -wa yia wa 'dɛ tikli -Lagɔ 'yɔliya 'wɔ, 'in wa tilɔlɔ nyuma tɔɔɔ 'yɔlɛ, ma -yɔlɛ -Zezu 'paa gbɔɔ nine -mɔnu: ¹⁰ «Nyuma sɔ mɔna -Lagɔbudu 'kadu zɔ -Lagɔ bhuhhoɛa. 'Yabhlo -wa Falizinymɛɛ, 'in -budɔ -wa nison -gwɛzisanɔɔ.

¹¹ «'In Falizinymɛɛ -mɔnu yia -Lagɔ bhuhhoɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: «'Oo -Lagɔ, nyuma -tɔɔɔ -wa 'wiɛnya, tɔɔɔ 'ni -mi tikli, 'in tɔɔɔ -yɔ ɲwɔnɔ -putu dia -budu 'wɔ. -Ami 'ni -maa 'bhisa -mi, 'in 'debbie, 'in 'ni nison -gwɛzisanɔɔ -mɔnu 'bhisa mi 'gbɔ, na paa -mi fuo. ¹² Lɔkɔwɔlu -bhlo 'wɔ na pla 'sun 'yɔlɛ 'sɔ, 'in -lu weee na yia, 'in na nɛɛ -mi we kugba -yɔ -bhlonɔ.»

¹³ «Nison -gwɛzisanɔɔ -mɔɔ vɔlɔa gwe, ɔ 'ni 'yɔbha ɔ 'ka yalɔ yɔlɛ, ɔ kpaɔ 'wɔlɔ la, 'in ɔ nɛɛ: «'Oo -Lagɔ, -in 'yɔlɛ -ami gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ nyazi.» »

¹⁴ 'In -Zezu yia we -gɔdɛ: «'In nɛɛ aun -yɔlɛ: ɔɔ nyume -mɔnu, da ɔ mia ɔ -budunwɛɛ mɔnda, ɔ -yɔ -Lagɔ ka wɛɔ -bhlo, we 'ka Falizinymɛɛ -zi, -Lagɔ ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔtɔ 'gbɔ. Nu, nyume ɔ yɔlɔmanɔ ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ belɔ, 'in nyume ɔ belɔ ɔ 'dɛ zɔ, 'yɔlɔmanɔ -Lagɔ yia ɔ.»

-Zezu ɲwɔna 'yɔlɔlɔ: 'nyu la (Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

¹⁵ 'Yɔlɛ yabhlo nya, nyuma yia -Zezu 'yuyulɔ -la, ɔ 'ka wa 'nyulanɲwɔna, wa kwɛ -gɔ lapaliɛ nya. -Zezuu 'binɔnya 'yia we -yɔ, 'in wa yia waa nyuma vuvue bhli wa 'wɔlɔ kpiɛ nya. ¹⁶ 'In -Zezu yia waa 'yuyulɔ ɔ 'dɛ -yɔbɛɛ, 'in ɔ nɛɛ: «A 'tide 'yua 'yi, wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kɔɔɔ wa 'yoo -ni. Nu, nyuma mia sa 'yɔlɔlɔ: mi 'bhisa, -Lagɔɔ nyumaa 'wɔlɔpaliɛ mi -maa -nɔ nya. ¹⁷ 'In nɛɛ aun -yɔlɛ gbɔzɔnɔ sɛɛ: ɔ 'ni -Lagɔɔ nyumaa 'wɔlɔlɔlɔlɔ -yɔɲwɔnɔ 'yɔlɔkpiɛ 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔɔ -gbɛ pla.»

'Nyɔmɔnu nyimesɔyɔ (Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

¹⁸ 'Yɔlɛ yabhlo nya, Zuifɔɔ 'yugalɔnyɔ yabhlo 'yɔbha -Zezu laɛ: «Na -sɔlɔnyɔ -zɔnɔ, lɛɛ -lu 'in 'ka lɛnɔ, 'bhie, 'yɔlɔyɔgagie -we 'na bhɔlɔlɔda -ka, 'in 'in 'ka we 'yia?»

¹⁹ -Zezu yia we 'bigɔpali ɔ -yɔlɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na la 'mi nyume -zɔnɔa? We 'ni -Lagɔɔ

'dehhlogbɔɔ 'wɔbhu, nyume -zɔnu 'ni -mi. 20 - In -yi -Lagoo *titenya: «In -yo 'ɲwɔɔ -putu 'na -dli -budu 'wɔ -ni* , -in 'na 'bhali nyume -ni, -in 'na yili 'wie -ni, -in 'na zɔɔ nyume yo -yo -ni, -in zɔ -bha -na dide -yo -na 'nyaa.» »

21 Ɔɔ nyume nee: «Na -kanyɔ, in mi nyimeslo nya, 'in in yia tite -mni 'nuɲweZɔve bhli.»

22 -Zezu 'nva gbu -mni, 'in ɔ nee ɔ -ylae: «- Lu -we -in 'kaa lenu, we -tu 'wɔ -bhlo: -in 'pa -na zɔzɔnu weee pelu, 'in -in 'ka we 'gwezi bobabhanya 'woladlii. 'In -in 'ka 'ɲmmnie 'yi -Lagoo -gbe. -In -ka we lenve bhia, -in yi 'mi 'bi.»

23 Nu, ɔɔ nyume 'nva weli -mni, ɔ mi 'ɲmmniyo 'kadu nyaa 'gbu, 'in we yia ɔ dli sumani. 24 -Zezu 'yia we -yo nu, ɔɔ nyume dli ka sumani, 'in ɔ nee: «'Nmmniya 'ka -Lagoo nymaa 'wlulapiligbe 'wɔ pla, -yo we -kalia! 25 'Nmmniyo 'ka -Lagoo nymaa 'wlulapiligbe 'wɔ pla, we -kai -yo we -zi *-nyomee seenu 'bhoka 'wɔplhie.»

26 Nyima -wa mia -Zezu yukwli pɔɔɔda, wa nee ɔ -ylae: «Aya! We -ka 'sa -mi, nyoo -momo 'ka gbu 'wɔbhua?»

27 -Zezu yia we 'bigɔpali: «-We ka lenve nyuma 'nia mneni, -Lago mneni we lenve.»

28 Tɔɔn, Piel nee -Zezu -yla: «-In -tali, -a ka -amaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mi 'bi yi.»

29 -Zezu nee wa -ylae: «In nee an -yla gbuzɔnu sac: *-Lagoo nymaa 'wlulapiliee 'gbu, nyoo nyoo -ka ɔ -budu klaa, ɔ 'ɲwɔ klaa, ɔ bhelia klaa, ɔ dide -yo ɔ 'yua -bha ti, 30 -lu -duun ɔ yia 'yia bhla -mni nya, we 'ka -bha 'wɔzi. 'In -mɔɔ 'bigu, bhla -we yia yia, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka.»

-Zezuu -zakpa tanɔ gbaa ɔ tilithe -yo ɔ 'wɔsɔ gbu

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

31 -Zezu -yo ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ mi mniɔda, 'in ɔ nee wa -ylae: «A -tali, -Zeluzalemɔ -a mnia da. Gbu -we -Lagɔgbu -falpanya cɛlia Nyumee 'Yuu daa, -mɔ we yia lenva. 32-33 Nu, nyuma -wa 'nia -Lago -yi, -maa -yla wa yia ɔ wlaa. 'In -maa 'ka ɔ gla pali, -maa 'ka ɔ veli, 'in -maa 'ka ɔ -dle -gu slu. Sɛlia wa yia ɔ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, we 'yli taa zli, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tilitinya glaa.»

34 Nu, weli -we -Zezu gbaa, we 'ji mi zizedaa 'gbu, ɔ 'binɔnya 'ni we 'wolanu.

-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ yabhlo Zelikoo gbe nokple

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

35 -Zezu 'ka Zelikoo kwesi bea yi, 'lɔlɔnyɔ -di yoo ɲwe -yo la, -zugba ɔ zla. 36 Ɔɔ 'lɔlɔnyɔ 'nva 'plɔɔlɔnyaa weli, 'in ɔ yia layibha, lee nu lea?

37 'In -maa nee ɔ -yla: «Nazaletiyu -Zezu mia 'plida.»

38 Tɔɔn, ɔ yia 'wɔkpi: «*-Davidu 'Yu -Zezuɔɔ, -in 'yili 'mi nyazoo!»

39 Nyima -wa mia -Zezu 'yu nɔda, 'in -maa yia ɔ 'wluo 'kpɔli, wa nee ɔ -yla: «'Mu ɲwe!» 'In ɔ yi 'yaa 'wɔkpi 'tɛɛ: «-Davidu 'Yuuɔɔ, -in 'yili 'mi nyazoo!»

40 -Zezu 'yiligbea, 'in ɔ nee nyima -yla, wa -yo ɔ 'sɔ yi. Da 'lɔlɔnyɔ bea ɔ kwesi, 'in -Zezu yia ɔ layibha: 41 «Lee -lu -in 'yibha in nu le -mi -ylaa?»

-Moo yia we 'bigɔpali: «Na -Kanyɔ, -in -blo na 'yili, in 'ka layi lu.»

42 -Zezu nee ɔ -ylae: «-Na 'yili -bloe, -na dɔzɔve ka -mi pue.» 43 -Bha -bhlokpade, ɔ bhli layiyie, ɔ in ɔ yia -Zezu 'bi mni, -Lagoo 'ɲmi mniie nya. Nyimaa -zlo 'yia we -yo, 'in -maa yi 'yaa -Lagoo 'ɲmi mniie bhli.

19

-Zezu -yo -Zasee

1 'Yli yabhlo nya, -Zezu plaa Zelikoo, ɔ mi wee 'gbe 'wɔɔɔda, 2 'ɲmmniyo yabhlo mia -bha, *nison -gwezisanyaa -kanyɔ nya, 'mɔ wa laa -Zasee. 3 Ɔ mi 'kli 'yida, -de nyoo -wa -Zezuu, ɔ 'ka ɔ -yoyu 'gbu. Ɔ mi nyume kibhe nya, nyimaa -zloo 'gbu, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ -yoyu. 4 Yoo -we -Zezu mia kwada, -Zasee tia -gwagwie la, su wa laa sikomɔ -we 'yiligbea wee 'yoo ɲwe -yo, 'in ɔ yia we -gbia. -Zezu yia -bha 'plɔɔɔ, ɔ 'ka ɔ 'yu 'gbu.

5 -Zezu nɔnia wee su zɔ, ɔ ylaa yali, 'in ɔ nee -Zasee -ylae: «-In 'sibhli la slu, -na -gbe in 'kaa -zeen -gu.» 6 -Zasee 'sibhli la -gwagwie nya, 'in ɔ -yo -Zezu 'sɔ yia ɔ -buduɲwee mni 'mɔna nya.

7 -Wa weee 'yia -bha, 'in -maa yia -Zezu zɔ ɲwɔɲwenie bhli, wa nee: «Ɔɔ nyume ka gbɔnyuuu kwɛ -kanyoo -gbe -gɔa mni.»

8 'In -Zasee yia Nyimaa -Kanyɔ 'yu be, 'in ɔ nee ɔ -ylae: «Na -Kanyɔ, in 'yibha in 'ka bobabhanya na zɔzɔnu kibhe 'nye. 'In nyoo in -ka 'gwezi duun kwɛ -sa, in 'ka -moo we -zakpa -mnoa 'nye.»

9 'In -Zezu nee ɔ -ylae: «'Pɔpɔe ka -zeen -budu -mni zɔ pla. -We ka gbu -wa, -mi mi 'ya Ablaamu zɔaylɔnyume nya. 10 Nu, nyuma -wa mnoa, 'ma Nyumee 'Yu yia 'yilibanɔnoa, 'in ɔ 'ka wa gbu 'wosa.»

Zɔlɔbhonɔnya taa gbɔv nine (Mt 25.14-30)

11 Da nyuma mia -Zezuu weli yukwli pɔɔɔda, 'in ɔ yi 'yaa wa -yla gbuɔ nine yabhlo 'pa. -We ka gbu -wa, da ɔ cipaa -Zeluzalemɔ -yo, 'in wa yia we 'wlukɔɔ lapɔpali ni, deslee -Lago sloua ɔ nyimaa 'wlulapilie.

12 Ɔ nee wa -ylae: «'Nmmniyaa zɔaylɔnyume yabhlo mnia dudu -putu -gu, wa 'ka ɔ nyimaa 'wlulapilɔnyɔ -zeli, 'in ɔ 'ka luyi. 13 Da ɔ 'kaa mni, 'in ɔ yia ɔ zɔlɔbhonɔnya

* 18:20 Glekiwel 'wo, we ji -wa nu: -wa kukwalia, wa -yo nyuma -putu 'na -dli -budu 'wɔ -ni.

glaa nyuma kugbua la. 'In o yia wa -can gbua -bhlo -bhlo 'wladlili. O nee wa -ylae: <A 'pali we -vale, 'in na loyibhla 'ka 'sa nyini.>

14 «'In o dudv -gv nyuma mi o 'wonyedaa 'gbu, wa yia nyuma o 'bi tie, 'in wa nee: <-A 'ni 'yibha nyume -mou pilu -an 'wlu la.>

15 «Wa -zela o nyumaa 'wlulapinyo, 'in o yia o dudv -gv luyi. Tou, o zolubhononyo o 'nyea zlume 'gwezi yoo, 'in o yia wa la. 'In -we wa 'yia, o 'ka we nyee yibheli.

16 «O zolubhononyo zonu -in -mia, 'in o nee: <Na -Kanyo, 'gwezi -we -in 'nyea 'mi yoo, we -zakpa kugbua ka we -gubho.>

17 «Nyumaa 'wlulapinyo nee o -ylae: <We nani 'yli, zolubhononyo -zonv -in -mia, -in ka -lu -selee lenve 'yliyozov 'gbu, 'gbe kugbua na yia -mi yoo 'nyea, -in 'ka we 'wlulapil.>

18 «O zolubhononyo soun yia, 'in -moo nee: <Na -kanyo, 'gwezi -we -in 'nyea 'mi yoo, we -zakpa gbu ka we -gubho.>

19 «Nyumaa 'wlulapinyo nee o -ylae: <M1 -mou, 'gbe gbu na yia -mi yoo 'nyea, -in 'ka we 'wlulapil.>

20 «O zolubhononyo tanv yia, 'in -moo nee: <Na -kanyo, -na 'gwezi in zizea 'naa pi 'wv mu ni. 21 In mi -mi sodaa 'gbu, in yi 'saa nu. Ni, -in mi dlitelonyo nya. -Lu -we -in 'ni ladi, mu -na bhua 'wv. 'In da -in 'ni 'mno 'pa, -bha -na dia 'mno.>

22 «Nyumaa 'wlulapinyo nee o -ylae: <Zolubhononyo 'nyuu -in -mia. -Na 'dee nyee weli -gv, na yia -na -yogbv 'wobhua. -In yi we 'ji ni, dlitelonyo in -mia, 'in -lu -we in 'ni ladi, 'mu na bhua 'wv, 'mno -we in 'ni 'pa, 'mu na dia. 23 Lee ka 'gbv -in 'ni na 'gwezi banki 'wv kwa, we 'ka -gubhoa? 'In in -ka luyi, in 'ka -mo we -saa?>

24 «-Mou 'bigv, nyuma -wa mia -bha, o nee wa -ylae: <A -sa 'gwezi o kwee, o 'yia we -zakpa kugbua a 'nye we -moo yoo.>

25 «Wa nee o -ylae: <-Amiaa -kanyo, -moo ka 'cun we kugbua kwee!>

26 «'In o yia we 'bigopalv wa -ylae: <In nee, -wa weee kaa -lu duun, wa -nv wa yia -gopala. 'In nyume o 'nia -lu duun -ka, we -selee de mia o kwee, kwee wa yia we o -saa. 27 -Sleen na tonyuma 'nia 'yibha in pilu wa 'wlu la, a -yo wa yi -seli, 'in a -di wa -blu na 'yibadi.> »

*-Zezu nynia -Zeluzalemv
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Zn 12.12-19)*

28 -Zezu bhia sa gbagbie, -mou 'bigv, o yia nyumaa -zlo 'yugali, 'in o yia -Zeluzalemv mu. 29 Da o mia Betifazee -yo Betani kwesi be da, -gogv wa laa *Olivosunyaa -gogv kwesi, 'in o yia o 'binonya 'so tie o 'de 'yu. 30 O nee wa -ylae: «'Gbe -we mia -meme -aun 'yu, da a -ka -mo nyini ni, -sokofali -dogbv a yia lubhu -jida ylia, nyume yabhlogbo 'ni -slv we -gv ladi, a -sa we lubhu, a -yo we yi -seli. 31 We -ka nyume yabhlo ka an layibhae: <Lee -lu ka 'gbu a sa

we lubhua?> A gba o -ylae: <-Amiaa -Kanyo 'yibha we.> »

32 Waa tietienya mnia, saa 'de -Zezu gbaa we wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 33 Wa mu wee -sokofali -dogbv lubhu -sada, 'in we -cian yia wa layibhae: <Lee -lu ka 'gbu a sa we lubhua?>

34 'In wa yia we 'bigopalv: <-Amiaa -Kanyo 'yibha we.> 35 'Bhie, wa -yo wee -sokofali yia -Zezuu -gbe yi. 'In wa yia we wa 'naanya -gv lapali. 'In wa yia -Zezu we -gv -gblali. 36 Da -Zezu mia mnida, -zugba nyuma -yo 'naa -slovlv mu 'yloogbv o yu.

37 O 'plilia Olivosunyaa -gogv yoo 'wv, o 'ka -Zeluzalemv cipaa yi, 'mna yea o 'binonya -zlo, 'in wa yia -Lagoo 'nnumme bhli, weli 'tite nya, ninee 'nupalgbv weee ka da wa 'yaa 'gbu. 38 'In wa nee:

<Nyumaa 'wlulapinyo mia yida Jejitapee 'nmi nya,

-Lago nywa o 'nyu la.

'Wototve -dlv -mi yali, 'in -Lagoo 'nmi 'yilimani!>

39 Falizinyuma -tolva mia nyumaa -zlo glaa, wa nee -Zezu -ylae: <-Sloonyo, -in gba -na 'binonya -yla wa 'mu nyee.>

40 -Zezu yia we 'bigopalv: <In nee an -ylae, mu -ka nyee 'mu, 'in tokpanya kpia 'wv!>

-Zezu wia -Zeluzalemv 'gbv

41 -Zezu nynia -Zeluzalemv kwesi, o -taha wee 'gbe -gv, 'in o yia we 'gbv wi. 42 O nee: <Cun, -Zeluzalemv, -we 'kaa -mi 'wototve -dlv 'nye, -in -ka yaa -zeev yli nya we yibheli, we nani 'yli. Ni, -sleen we mi zizada -mi kweee 'gbv, -in 'ni mneni -in 'ka we 'yi. 43 -We ka gbu -wa, bhlnya yia nynia -na -no nya, 'in -na tonyuma 'ka -mi 'suo bibeli. 'In wa 'ka -mi 'wokla so weee lv. 44 Ni, la wa yia -in -yo -na nyuma 'so -saa. -Na -budunya wa yia wlaa, we tukpa 'na 'ka -gv ladihla -tv. -We ka gbu -wa, bhla -we nya -Lago 'yilia -mi nyazi, 'in o yia -mi 'wvsa yli, -in 'ni we yibheli.>

*-Zezu vaa -valepanya -Lagobudu 'kadv nyee
(Mt 21.12-17; Mk 11.15-19; Zn 2.13-22)*

45 -Zezu mnia -Lagobudu 'kadv nyee, 'in o yia -valepanyaa vuvue bhli. 46 O nee wa -ylae: <We mi celida -Lagosebhe 'wv: <Na -budu mia, -Lago -bhuhoe -budu -wa. 'In 'mu amia nva 'wienyaa zizada 'wv.>

47 'Komou, -Zezu solua nyuma -Lagobudu 'kadv zo, -zugba, *-Lagobonyaa -cian klaa, -Lago titee gwesanya -yo Zuifov 'yugalunya yia 'kl, wa 'ka o 'bha. 48 'In sa wa 'kaa no, wa 'ka o 'bha, 'sa 'ni -mi. -We ka gbu -wa, nyuma duun ka o nyee weli -zonv yukwli pulve -mani.

20

*Da -Zezuu gbolenv se 'bhovla?
(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)*

1 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi nyuma gbu -sloluda -Lagobudu 'kadu zo, -zugba o gba wa -yla -Lagogbu. 'In -Lagobubonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya -yo Zuifun nyuma kpasu yia o -gbe yi. 2 'In wa yia o layubhae: «Se -mumu nya -na nu gbonya -muni lea, -in gba we -ain -yla. 'In nyoo 'nye -mi we lenu sea?»

3 -Zezu yia we 'bigopali wa -ylae: «Gbuu go -bhlo na yi 'yaa amia layubhae. 4 Nyoo tie *Zaan o batizee nyuma, -Lago -wa yaayu, nyuma -wa yi? A gba 'mi -yla we.»

5 'In wa yia we -gu kpelie bhli wa 'dekpuu nyidi, 'in wa nee: «-A -ka gba, (-Lago tiea o), 'in o yubhaa -ain lae: «Lee ka 'gbu a 'ni Zaaan weli 'wonwunua?» 6 'In -a -ka gba: «Nyume tiea o», 'in nyumaa -zlo bhaa -ain gboku 'wu. -We ka gbu -wa, nyuma -yi we 'ji nu, Zaan mi -Lagogbuu -falpanyo nya.» 7 We 'gbu, wa yia we 'bigopali -Zezu -ylae: «-O tiea Zaan, -a 'ni o -yi.»

8 'In -Zezu nee wa -ylae: «-Aa. We -ka 'sa -mi, o 'nyea 'mi wee gbonya -muni lenu se, -ami 'na 'ka 'ya -moo -kanyoo 'hni ain -yla gba.»

Nvokple 'ylinyunonya -wa nua -dlokpaalubho
(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

9 -Muu 'bigu, -Zezu yia nyumaa -zlo gbuu nine -muni 'pali: «Nyume yabhlo 'paa -dlokpaal, 'in o yia we -gu -busalubhononya la-pali. 'In o yia -moo -gwle -lakpa 'wu mni. 10 Da -dloya -sa bhla nynia, 'in o yia o zolubhononyo yabhlo tie -busalubhononya 'bi, wa 'ka o -nu wla. 'In waa -busalubhononya -manu yia oo zolubhononyo -monu bhuti, 'bhie, wa yia o vu kwee klo nya. 11 'In oo kpaal -kanyo yi 'yaa o zolubhononyo -putu tie. 'In waa -busalubhononya yi 'yaa -moo bhuti, wa yia o veli, 'in wa yia o vu kwee klo nya. 12 O yi 'yaa o zolubhononyaa tanu tie. Wa nu 'yaa -moo le, 'in wa yia -moo kpaal -gnima viteli.

13 «Oo -dlokpaal -kanyo nee: «Sa in 'ka nua? Na yu, o ka ze in -kala, 'moo na yia tiea. Na dli zo nu, -bha wa yia o zua.»

14 «Nuu, da -busalubhononya 'yia oo 'yu, wa nee wa 'dekpuu nyidi: «-O 'kaa ci oo kpaal -kanyoo 'bili, mo nu. -A 'bha o, 'in wee kpaal 'ka -amuaa -nu -ze.» 15 'In wa yia o kpaal -gnima viteli, 'in wa yia o 'bha.»

'In -Zezu yia layubhae: «Lee, sa oo -dlokpaal -kanyo 'ka wa nua? 16 Yia o yia, o 'ka o -busalubhononya -manu 'bha, 'in o 'ka wee kpaal nyuma -putu yoo 'nye.»

Da nyuma 'noa wee weli -muni, 'in wa nee: «-Gbaal -Muu 'na 'ka lenu!»

17 'In -Zezu ylaa wa, o nee: «Weli mia da celida, sa we 'ji mia?»

'Tukpa -we -budusubhanya -saa kwnee, mu -zea -buduu gwigwiyili -tukpa -zoo.»

18 Nyoo nyoo -ka wee tukpa -muni -gu bhili, la o wowlala. 'In wee tukpa -ka nyoo -gu bhili, o tapu we saa.»

Nison -gwewzi plowe Sezaa kwee
(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

19 -Lagoo titee gwesanya klaa, -Lagobubonyaa -cian klaa, wa ka we 'jiyibheli nu, ma -yo -Zezu -saa wee gbuu nine. Wa mi 'kli 'yida, wa 'ka -Zezu kpa -bha -bhlokpade, 'in wa yia nyumaa -zlo so. 20 Wa mi sa -Zezu -kuda, -moo 'bigu, 'in wa yia o 'wiemu gbuu lenonya yoo 'pa, -wa nua wa 'de nyuma tuklu 'bhisa. Waa nyuma -manu 'ka o zobbli, o layubhie nya. 'In weli -kpuu -ka o nyewe 'tia, wa 'ka o gbu 'wlu di, 'in dudu 'wulupilunyoo kaa 'tite -yo se, wa 'ka o -moo yoo 'nye. 21 'In wa yia o gbu -muni layubhae: «-Amiaa -Slolunyo, -we -na gbaa, 'in -na slolua, -a -yi we 'ji nu, we tuklu. -I 'in yla nyume -kwikwi. Sa -Lago 'yubhaa nyume -mi, 'in -na slolua gbuuzoo sa. 22 'Yoo -amuaa tite nye -ain, -a plolu *Sezaa kwee nison -gwewzi yaayu, -a 'na plolu we -nu?»

23 -Zezu yibhelia wa -dawlii 'ji, 'in o nee wa -ylae: 24 «A -slolu 'mi *Wlomu -tama yabhlo 'klu. Nyoo ka 'wlu -yo o hni mi we -gaa?»

'In wa nee: «Sezaa -wa.»

25 'In o nee wa -ylae: «-We -ka *Sezaa -nu, a 'nye we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagoo -nu, a 'nye we -Lago yoo.»

26 Weli -we o mia gbada nyumaa -zlo 'yu, we -mumu -gu wa 'kaa o kpaal, -moo 'ni 'yu. Nii, o gbuu 'bigopali weli ka wa nyewegaga -subhalu 'gbu, wa yia nyewe 'muda -tu.

Lee, tilitnya yi 'wusoo?
(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

27 *Sadusenyuma, -wa gbaa tilitnya 'ni mneni wa 'ka tilitie lu 'wusoo, ma bea -Zezu kwesi, 'in wa nee o -ylae: 28 «-Amiaa -kanyo, Moizu ka we celi -ain -yla titee 'sebbe 'wue: «Nyume -ka 'hwnoo -ka, o -ka tli, o 'ni 'yu -ka, o bheli kwa o -dugbadaa. 'In o -yo oo 'hwnoo 'so 'ka o bhelii zua lala, 'in -moo 'hni 'ka dudu -gu -tu.» 29 Nii, zlume nyume yabhlo ka nukpasuyaa gbeso. Wa kpaal kwaa 'hwnoo, o 'ni gwali, 'in o yia tli. 30 Wa 'sano yia oo 'hwnoo kwa. 31 'Bhie, wa tanu yia o kwa. 'Sa we nua waa bhelia gbesoo -nu nya, wa 'de weee -yo o 'ni gwali, 'in wa yia tli. 32 Wanuu 'bigu, 'in oo 'hwnoo -moo yi 'yaa tli. 33 Nii, waa bhelia gbeso ka oo 'hwnoo -monu kwa -bhlo -bhlo. 'In 'yil -we nya tilitnya yia 'wusoo, nyoo ka 'hwnoo o -mia?»

34 'In -Zezu yia we 'bigopali wa -ylae: «Bhla -muni nyuma mi kokwalida. 35 Nii, nyuma -wa -Lago -saa -bha, 'in -wa kaa we 'klu, wa 'ka 'wusoo tilitnya glaa, 'in wa 'ka dudu lolu -gu mni, wa 'na 'ka kokwali. 36 Nii, wa 'ni -sleen mneni wa 'ka tli, -we ka gbu -wa, wa 'wlu -Lagoo 'anzuya. Wa mi -Lagoo 'yua nya. -Lago ka wa 'wobhu tilitnya lu, 'in wa yia

'yliyogagie 'yi. ³⁷ Moizi ka we -slolu vaa, nu, titlunya yia 'wosaa, 'in wa 'ka 'yliyogagie 'yi. Da misagosu pilee -bhoo 'yili, 'in o yia Jejitape la: <Ablaamu -Lago, Izaku -Lago, Zakoboo -Lago.> »

³⁸ 'In -Zezu yia we -godie: «Weli -muni slolua nu, -Lago mia, 'yliyoganyaa -Lago -wa, o 'ni titlunyata -Lago. Nu, wa 'de weee mi 'yliyoganya nya -Lago 'yilia 'wu.»

³⁹ -Lago titee gwesanya tava nee -Zezu -ylae: «-Amiaa -slolunyo, -we -in gbaa, gbuzonu -wa.» ⁴⁰ 'In waa nyuma 'ni masleen 'yibha, wa 'ka gbv -putu o layibha.

-Lago -Bhasanyo mi -Davidu -Kanyo nya (Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)

⁴¹ -Zezu nee wa -ylae: «Lee ka 'gbv wa gba -Lago -Bhasanyo mia, -Davidu yu -wa? ⁴² Nu, -Davidu 'debhie -gbolu nee Luusebhe 'wde: <Jejitape nee na -Kanyo -ylae:

«-In -di da la na lilislo.

⁴³ 'In 'in 'ka -na tonyuma -na bhv zo lapali, -in 'ka wa -gv no.» »

⁴⁴ Nu, sa oo -Lago -Bhasanyo 'ka 'ya -Davidu 'yu -zea?»

A 'na nonv -Lago titee gwesanyaa lenvgbv le -ni

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

⁴⁵ Da nyuma weee -wa mia -bha, wa mia -Zezu yukwli poloda, 'in o nee o 'binonya -ylae: ⁴⁶ «A zo amiaa 'de 'yliyogagie -Lago titee gwesanyaa gbegebein. Wa 'yibha tlolo -bana 'kadi 'woplalie, -zugba wa zie we nya. 'In wa 'yibha wa -sa wa fu, wa 'nuywezube nya -zejila 'wu. -Lagobudu zo -yo 'fetunya -gv, 'yugbein ladiie wa 'yibhaa kpe -zonunya -gv. ⁴⁷ -Dugbanwmi wa saa -maa -lu weee kwee. 'In wa bhuhoea -Lago nyuma 'yilia 'wu kpokpo, nyuma tiklu 'bhisa. We 'gbv, -Lago yia wa -yogbv 'wobhua, 'in wanuu -kaslu 'ka nyuma talbaa -nu 'wuzi.»

21

Bobabha -dugbanwmi (Mk 12.41-44)

¹ -Zezu ylaa o 'de kwesi, 'nnumunya mia 'gwexi -gbo 'wo palida -bhlo -bhlo, -Lagobudu 'kadu zo, 'in o yia wa -yoyi. ² Wee bhla -bhlokpade nya, bobabha -dugbanwmi mia wee -gbo 'wu tamayaa 'so palida, 'in o yi 'yaa -moo -yoyi. ³ -Bha -Zezu gbaa: «In nee au -yla gbuzonu sae, bobabha -dugbanwmi -mou wlaa duun, mo -zia wa 'de weee 'wu. ⁴ 'Nnumunya mia, 'gwexi -we wa gbv 'nia 'wu -mi, 'mu wa wlaa. 'In mo, o boba 'wu, 'gwexi -we o 'kaa lili, 'mu o wlaa.»

-Zezu gbaa -Lagobudu 'kadu -wlowbee gbv

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

⁵ -Muu 'bigv, nyuma talba mi -Lagobudu 'kadu 'ylinano gbv gbada. Tokpa 'nani wa

'sobhaha we klaa, 'in -lu 'nani wa 'nyea -Lago, -we nya wa namania we zo 'yili, we 'gbv. 'In -Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: ⁶ «'Ylunya yia yia, -buduu tokpanya a yia de -yo -gladidida, we 'yabhlogboo 'na 'ka we -libheyi -gv -tu. Jitea we 'de weee yia.»

Gbonyii 'kaa lenv duduv bhahue 'yu (Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

⁷ 'In wa yia o layibhae: «-Amiaa -slolunyo, lebhla -muu 'ka lenva? Lee -lu 'ka wee -li -muni lenobhla -slolua?»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bigupalie: «A zo amiaa 'de 'yilyo, nyume 'na nonv au -dawli -ni. Nu, nyuma -duun yia na 'nini -gv yia, 'in wa 'ka gbae: «-Ami -wa -Lago -Bhasanyo! 'In: <We bhla ka nyini! Nu, a 'na nonv wa 'bi -ni. ⁹ Da a -ka togogye -yo -yowosolobee 'di 'nu, a 'na nonv nyano -ni. We mi nu, we nu le tia. Nu, -muu 'ni desleen duduv bhahida.»

¹⁰ 'Bhie, o yia we -godie: «Tu yia laga 'so nyidi 'wosaa. 'In nyumaa 'wlulapilunyo yabhlo 'ka nyumaa 'wlulapilunyo -gudu -yowosolo. ¹¹ Dudu yia zuklua, nwo yia yia, 'in gu 'kadi yia nyuma -yobhoa duduv da weee. -Nanagbunya -yo gwedigbunya wa yia -yoyia yali, 'in we 'ka nyuma -nyangbo -gv -la.

-We 'kaa -Zezuu 'binonya yli mu ni

¹² «In -muu weee 'yu, kpaaw yia au, wa 'ka au 'klyie 'wopali, wa 'ka au -Lagobudunya zo kwa, wa 'ka amiaa -yogbv 'wobhu, 'in wa 'ka au -kaslu 'wopa. Nyumaa 'wlulapilunya -yo duduv 'wlulapilunya 'yu wa yia au kwaa na 'gbv. ¹³ -We weee mia de yia lenva, 'in na gbunya ka da a 'yia, a 'ka we gba. ¹⁴ -We a 'kaa gba, a 'ka amiaa 'de gbo -gv -sa, a 'na pupali we 'wlukoon la -ni. 'In a 'na lolv we 'gbv dli -ni. ¹⁵ Nu, na 'debhie -gbolu yia au gbuwilo weli nyee zaa. Sa amiaa tonyuma 'na 'kaa we kpeli, 'in wa 'na 'kaa we 'bigupali weli 'yi, 'sa. ¹⁶ Nu, amiaa didea -yo amiaa 'nyaanya, amiaa bhelia, amiaa nyuma -yo amiaa 'talea yia au wlaa. 'In wa 'ka au glaa nyuma duun 'bha. ¹⁷ Na 'gbv, nyuma weee yia au 'wonyea. ¹⁸ Nu, amiaa 'wluonyii go yabhlogboo 'nia mnaa yi. ¹⁹ We 'dee 'gbv, a kpa amiaa 'de la -kli, 'in a 'ka 'yliyogagie -zonv 'yi.

-Zezu gbaa -Zeluzalemuv -wlowbee gbv (Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)

²⁰ «Da a -ka we -yoyi, -Zeluzalemuv tonyumaa 'sluja ka we gbeli, -zugba a yibheli we 'ji nu, -Zeluzalemuv gbee labhobhla ka cipa. ²¹ -Muu bhla, -wa -ka Zudee -dudu -gv -mi, -maa -yo -gwagwie mu zizea -gogonya 'wlu. -Wa -ka -Zeluzalemogbe nokple -mi, -maa 'tla wee 'gbe nokple. 'In -wa -ka kpaaw -mi, -maa 'na yili -zoo -ni. ²² Sa -Lago 'kaa o nyumaa -yogbv 'wobhu, wee 'ylunya nokple mu ni. We mi celida, 'in le we yia nua. ²³ Lee gbonyuu yi 'sa, nokplabhue nnumi -yo -wa mia

'yua nyenida ylia, wee 'ylunya -muni nya! Nu, siasie 'kadu yia wee dudv -gv yia. 'In -Lagoo 'ce 'ka -moo -nyuma -yowosobv. ²⁴ 'Bhaa wa yia tlvaa tvgugble nya, 'in wa 'ka tlvaa dudv -putunya -gv kwa gali nya. Nyuma -wa 'nia Zuifu, -gv wa yia -Zeluzalemv noa, wa 'ka we su, 'bhie, wanuv bhla 'ka 'saa bhia.

*Nyume 'Yuu yiyie
(Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)*

²⁵ «Gwedili wa yia -yoyia, 'ylv klaa, 'cu -yo -zeli klaa, we -gv. Gumunyu saju -pa -jiji 'kadu yia lenva, 'in dudvuv -nyuma weee dli 'ka sumani, nyano 'ka wa 'wuslo. ²⁶ 'In -we weee yia lenva dudv -gv, 'muv nyuma mia 'wlukuvon lapopalida, we dli -sulo yia wa 'bhaa. Nu, yali 'tite weee yia zuklua. ²⁷ Nu, Nyume 'Yu wa yia -yoyia yida yaluppa -gv, o 'tite -yo o 'nyumnie nya. ²⁸ Da wee gbonya -muni lenve -ka gwedi, a 'yiligbe gege, 'in a 'bhu 'wlu 'wo. Nu, -Lagoo amiaa gbuvosayli ka cipa -kwain.»

*-We figisu slolua mv ni
(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)*

²⁹ 'In o yia wa gbuv nine -muni 'pali. O nee wa -ylae: «A yla figisu -yo su -tlvaa weee -muni! ³⁰ Da a -ka we -yoyi nu, we mi topoda, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lvaa bhla ka cipa. ³¹ 'Sa -bhlokpade, da a -ka gbonya -muni lenve -yoyi, a yibheli we 'ji nu, -Lagoo nyumaa 'wlu-lapile ka cipa. ³² 'In nee ain -yla gbuvonv sae: desleen -nyumaa 'de weee 'na 'ka ti, 'in wee gbonya -muni 'kaa lenv. ³³ Nu, la yali -yo dudv yia 'bhva, na weli 'na 'ka labhv 'mnumnu.

A -tv 'yliyogada

³⁴ «A zv amiaa 'de 'yliyoo! A 'na yeli amiaa dibhe 'fetnya -yo nv bhahhaa mamue -ni, 'in a 'na lolvdlv dudv -gvuv -lii 'gbv -ni. We 'ni -muvuv, 'in Nyume 'Yuu yiyiyli tlvaa ain. ³⁵ Nu, sa 'sowli tlvaa zibhi, 'sa -bhlokpade weee yli -muni yia dudvuv -nyuma weee 'tlvaa. ³⁶ We 'dee 'gbv, a -tv 'yliyogada, a 'na nyonuv 'ytaa -ni. A -tv -Lagoo bhuhhoeda 'komuv, a 'ka 'tite 'yi, 'in gbv weee yia yia, a 'ka we lu. 'In a 'ka Nyume 'Yu 'klv 'yiligbee mneni.»

³⁷ Zli, -Zezu slolua nyuma -Lagobudu 'kadu zv. 'In jibheza, o mnua lapia -gogv wa laa *Olivosunyaa -gogv 'wlu. ³⁸ Zlukpe 'tutu, 'in nyumaa -zlo yia -Lagobudu 'kadu zv, o weli yukwli pulva.

22

*Zuifuv 'yugalnya zva -Zezuu -yogbv
(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Zn 11.45-53)*

¹ *'Floo -we 'nia goo -yo -ka, -we ka 'feti dia gwe *'Wozitylu 'feti zli, we ka cipa. ² -Lagobobonyaa -cian -yo -Lagoo titee gwe-sanya 'yia 'kli, wa 'ka -Zezu 'bha. Nyumaa -zlo gbelia -Zezu, wa sosvee 'gbv, wa 'ni we mneni.

*Zudasv nva -Zezu -dawli 'wv
(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)*

³ Nu, -Zezuu 'binonya kugbua le 'soo lv -nyume yabhlo wa laa Zudasv Isikaliov, -Saatan ka o 'wv pla. ⁴ Sa Zudasv 'kaa -Zezu wla, 'in o yia we gbaa mni -Lagobobonyaa -cian -yo 'sloja kva -Lagobudu 'kadu nyee -cian -yla. ⁵ We yia wa 'mona 'wola. 'In wa nee o -yla, wa 'ka o 'gwezi 'nye. ⁶ Zudasv nyumaa we -yo, 'in sa o 'kaa wa -Zezu yoo 'nye, 'in nyumaa -zlo 'na 'kaa we 'jyibheli, -zugba o talia we 'yoo da.

*-Zezu nee o 'binonya pi 'Wozitylu 'feti -gv -lililu
(Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Zn 13.21-30)*

⁷ Yli -we nya wa 'kaa 'Wozitylu 'feti -gv *'bhlabhleyua 'bha, we -yo 'Floo -we 'nia goo -yo -kaa 'feti, we 'yli ka nyini. ⁸ 'In -Zezu yia Pielv -yo Zaan tie, o nee wa -ylae: «A mni -ain -yla 'Wozitylu 'feti -gv -lililu pia, -a 'ka we li.»

⁹ 'In wa yia o laybhae: «Mo -in 'yubha -a mni we pilia?»

¹⁰ -Zezu nee wa -ylae: «Bhla -we nya a -ka -zoo plaa yi ni, nyume yabhlo a -yo o yia gbelia, o ka 'nyunyida 'wlu. -Budu -we zv o yia plaa, a pla o 'bu. ¹¹ A gba -buduu -kanyoo -ylae: «-Amiaa -slolunyo nee, -buduu 'yu -we zv o -yo o 'binonya 'kaa 'Wozitylu 'feti -gv -lililu li, da we mia?» ¹² -Buduu 'yu 'kadu mia we 'wlu, -we kaa -goladi -li -zovon zv, 'in o slolua we ain da. -Bha a yia wee -amiaa lililu pia.»

¹³ 'In wa yia mni, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia 'feti -gv lililu pi.

*Nyumaa -Kanyoo -mowlv -lililu
(Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kol 11.23-25)*

¹⁴ Da lilibhla nyinia, 'in -Zezu -yo o tietienya yia lililu gwe ladi. ¹⁵ O nee wa -ylae: «'In 'yubha in -yo ain 'ka 'Wozitylu 'feti -gv -lililu li dli weee nya, 'bhie, na siasia yli 'ka nyini! ¹⁶ Nu, in nee ain -ylae: we 'bhu -zeen 'wv, in 'nia lililu nu -putu lia yi. Zli a -ka we lililuu 'ji 'wolanv kpeen kpeen, -moo -Lagoo 'wlulapiligbe 'wv, we zli na lia we.»

¹⁷ -Zezu 'bhua nv -kovv 'wv, 'in o yia -Lagv fuv 'pa. 'In o nee: «A 'bhu 'kovv nu 'wv, a dlili we nukpla -lu a 'dekpva nyidi. ¹⁸ Nu, in nee ain -ylae: we 'bhu -zeen 'wv, in 'na 'ka 'masleen nv 'ma, 'in -Lagoo nyumaa 'wlulapile 'kaa yi.»

¹⁹ -Muv 'bigv, o 'bhua 'floo 'wv, 'in o yia -Lagv fuv 'pa. O didlia we la, 'in o yia we wa 'woladlili. 'In o nee: «-We mia da na ku -wa, 'muv in wlaa amiaa 'gbv. A li wee 'floo -mni, 'in a 'ka 'muv ligbeda -tv bhla weee nya.» ²⁰ Wa bhla lilie, 'in -Zezu yi 'yaa 'sa wa nv -kovv yoo 'nye. 'In o nee: «Wee 'kovv -mni -wa -Lagv -yo nyuma 'soo *'wosuslolue -lolu, -we ka 'gbv na 'pion yia jite amiaa 'gbv.»

21 «In a yla: -o 'kaa 'mi pelo 'pa nyuma kwεε, o mi da. Na so -yo o so mi lililu lu kna -bhlogboɔ 'wo. 22 Gbozonu -wa, sa -Lago 'yibhaa we, 'sa Nyumεε 'Yu yia mnia. Nu, nyumεε -o 'kaa o wla, 'in wa 'ka o 'bha, gbonyuu mi -moo -nu nya.» 23 'In wa yia layibhalie bhli: «-Ain glaa nyoo 'ka -moo lenva?»

-Ain glaa nyoo -wa 'kadva?

24 -Zezuu 'binonya nyidi kpεhe 'kadu yia -bha -bho. Wa 'yibha, -o -wa wa glaa 'kadu, wa 'ka o yibheli. 25 -Zezu nεε wa -ylae: «Dudogu -nyumaa 'wlulapilunya piti wa 'wlu la, 'tite weee nya. 'In -wa kaa wa, -maa 'yibha wa la -maa gbozonuu lenunya.» 26 'In amia 'na nuu 'sa -maa 'bhisa -ni. Nu, -o -wa 'kadu an glaa, o -mi 'yislakpile 'bhisa. 'In -o -wa amiaa -kanyo, o -mi amiaa zolubhononyo 'bhisa. 27 Nu, nyumεε -o -dia lililu gwe la, mo 'yila yaayii, -o mia lililu dilida -moo 'yila yi? -o -dia lililu gwe la mo 'yila. We 'ni -moo? We nanu 'yili! -Moo bhla, -amii mi ain nyidi nyumεε zolubhononyo 'bhisa!

28 Da wa mia 'mi stalida, amia mia da, amia -toa 'mi kwesi 'li weee nya. 29 Sa na Dide 'nyea 'mi nyumaa 'wlulapilie se, 'sa -bhlokpade -ami na nyca 'ya we amia. 30 -Mo na 'wlulapiligbe 'wu, lia a -yo 'mi 'so yia, 'in a -yo 'mi 'so 'ka 'ma. 'In 'nyumnikpe -go a yia ladia, 'in a 'ka *Izlaeli *zoa kugbua ε 'soo -yogbu 'wobhu.

-Zezu nεε Pielii yia o gbu kpεha

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Zn 13.36-38)

31 «'Simoo, 'Simoo, -in pu yukwii! *-Saatan 'yibha o 'ka an 'wobhli, sa wa bhlia 'mno 'wu, 'in sa wa sisalia we 'ya -yo we fli 'wu, 'sa. 32 In ka -Lago bhuhhoe -na 'gbu, dilizove yi -mi 'woboo 'gbu. 'In 'yil -we nya -in -ka lubbhiti na -gbe, -in 'temanu -na bheliaa dli la.»

33 Pielii nεε o -ylae: «Nyumaa -Kanyo, in ka dli -sa, -in 'ka -kaslu 'wu mnuoo, in -yo -mi 'so. -In -ka thoo, in -yo -mi 'so.»

34 'In -Zezu yia we 'bigopali: «In nεε -mi -ylae: -zeen -yil -muni nya, -koko 'na 'ka gbu, 'in -na kpelia na gbu -zakpa ta. 'In -na gbaa, -in 'ni 'mi -yi.»

A mnazi la, a 'ka tv go

35 -Zezu nεε wa -ylae: «Da in tiea an, 'in a 'nia 'gwezi -bhoto, -bada -yo -sakwla 'wobhu, -lu ka an 'woboo?»

'In -maa yia we 'bigopali: «Innya, -lu yabhlogboɔ 'ni -an 'wobo.»

36 'In o nεε wa -ylae: «Nu, -sleen -o -ka 'gwezi -ka, o 'bhu we 'wu. -O -ka -bada -ka, o 'bhu we 'wu. 'In -o 'ni tugugble -ka, -moo 'pa -moo -bana 'kadu pelu, 'in o 'ka we 'yabhlo zo. 37 In nεε an -ylae: weli -we wa celia -Lagosebhe 'wu, -we gbaa:

«Wa ka o gbonyuuu kweε -cian glaa zeli, na 'gbu wa yia we celi. Nu, -we wa celia na 'gbu, we mi nu, we nu le, -bha -tu 'wu -se.»

38 O 'binonya nεε o -ylae: «Nyumaa -Kanyo, tugugble so nu.»

'In o nεε wa -ylae: «We -tu sa!»

-Zezu bhuhhoea -Lago Olivusunyaa -gogo 'wlu

(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

39 -Zezu 'tlaa, 'in o yia *Olivusunyaa -gogo 'wlu mni, o -yo o 'binonya 'so. Sa o nua -benyi 'sa. 40 Da o nynia wee da, 'in o nεε wa -ylae: «A bhuhhoe -Lago, a yi laylagbu lu bhilili.»

41 'Bhie, sa nyumεε -ka gboko viteli da we bhlia, 'in o yi 'saa wa gwevla. O 'sibhlia 'kukolu, 'in o yia -Lago bhuhhoe. 42 O nεε: «Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlali 'mi siasie 'kadu -muni gwe. We 'na -zeli nanuu dumagbu -ni, we -ze -na dumagbu.» [43 Tsoo, -Lago 'anzi yabhlo 'bhua yali, 'in we yia o 'klutlali, we 'ka o dli latemanu 'gbu. 44 -Zezuu dli sumania tenyi tenyii, 'in o yi 'yaa -Lago bhuhhoe 'titeε. 'In o -yo o sloo 'wba 'pion, we yia bhliida -tu doɔo.]

45 Da o bhua -Lago bhuhhoe, o -soa 'wu, 'in o yia o 'binonyaa -gbe luyi. 'In o yia wa 'yila -nywoda yli, -we ka gbu -wa, wa dli -su. 46 O nεε wa -ylae: «Leε ka 'gbu a nyoo 'yila? A -so 'wu, 'in a bhuhhoe -Lago, a yi laylagbu lu bhilili.»

-Zezu wa kpa

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zn 18.3-11)

47 -Zezu mi o 'binonya -yia gbu gbada, 'in nyumaa -zlo yia o 'tlali. O 'binonya kugbua ε 'soo 'yabhlo wa laa Zudas, mo -galia wa 'yu. 'In o yia -Zezu kwesi be, o 'ka o gbellei. 48 'In -Zezu nεε o -ylae: «Zudas, -in 'ka *Nyumεε 'Yu pelo 'paa 'gbu -na gbelleia o yi?»

49 Gbu -we 'kaa -Zezu yli, da o 'binonya 'yia we -yo, 'in wa yia o layibhae: «Nyumaa -Kanyo, -a 'pa waa nyuma ni tugugbleε?» 50 Tsoo, 'in wa lu -nyumεε yabhlo yia -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu zolubhononyoo lilikweε -yukwli o 'wlu -di.

51 'In -Zezu nεε: «A 'tite we 'yi, we -tu 'sa!» O zia oo nyumεε yukwli kweε, 'in o yia o jipe.

52 'Bhie, -Lagobubonyaa -cian, -Lagobudu 'kaduu nyekunyaa -cian, -yo -Lagobudu zoo nyuma kpa, -wa yia -Zezu kpa, -Zezu nεε wa -ylae: «'Wiengo in -mia, 'in a yia 'mi kpa yi tugugbleε -yo su kibhe nya kweε -nya yi?»

53 'In -yo an 'so mi 'kamuu -Lagobudu 'kadu zo, a 'ni 'mi kpa. Nu, wee bhla -muni mi amiaa -no nya, 'in we mia -Saataan 'tite mia nikpise 'wuu -no nya.»

Pielii nεε o 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.57-58,69-75; Mk 14.53-54,66-72; Zn 18.12-18,25-27)

54 Wa kpa -Zezu, wa -yo o mnia, 'in wa yia o *-Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu -budu zo 'pa, -zugba Pielii mi -Zezu 'bi, o 'ni o -yo cipa.

55 Wa -dia -kosu 'yi wee -budunweε, nyuma -wa mia 'woloda, 'in Pielii yia wa nyidi ladi. 56 Zolubhononnyoo 'yia o -kosu nyweε -yo ladida,

o ylaa o tenyii, in o nee: «Do nyume-mo ni mi 'ya -Zezuu 'bunonyo nya zlume.»

⁵⁷ 'In Pielu yia we 'bigopali do 'hwno -ylae: «We 'ni gbuzonu, in 'ni o -yi.»

⁵⁸ -Bha bea -se, nyume yabhlo mia -bha, o ylaa Pielu tenyii, o nee: «-Mi mia de, -in mi 'ya o 'bunonyaa glaa -nyume yabhlo nya.»

'In Pielu yia we 'bigopali do nyume -ylae: «-Innya, -ami 'ni o 'bunonyo.»

⁵⁹ -Muu 'bigu, 'leli -bhlo 'plia sa, 'in nyume yabhlo yi 'yaa we 'hwe -yokpale: «Cuun, gbuzonu -wa, do nyume mia de, o -yo o 'so mi zlume, ni, Galilee -nyume -wa.»

⁶⁰ 'In Pielu yia we 'bigopali do nyume -ylae: «'Tale, lee -in 'yubha -in 'ka gba -bha? 'in 'nu -na weli 'wola.» Pielu mi -slo gbada, toun, 'in -koko yia gbo. ⁶¹ Nyumaa -Kanyo 'bhitia, 'in o yia Pielu yla tenyii. Toun, weli -we Nyumaa -Kanyo gbaa, 'in Pielu dli yia we -gu -bho, o nee o -ylae: «Pielu, nyuma -yla -na yia gbaa ni, -in 'ni 'mi -yi, -zakpa ta, 'bhie, -koko 'kaa -zeen gbo.»

⁶² Pielu 'tlaa, 'in o yia nyaziwie wida -tu kpokpo.

*-Zezu wa vela, 'in wa yia o bhiti
(Mt 26.67-68; Mk 14.65)*

⁶³ Nyuma -wa mia -Zezu 'hwekoda, -zugba wa pali o gla, 'in wa bhiti o. ⁶⁴ Wa -gblia o 'naa 'yli -gu, 'in wa yia o layibha: «Nyoo 'pa -mi -lua? -In gba o 'hni!» ⁶⁵ 'In wa yi 'yaa o veli, weli 'yli -bhlo -bhlo nya.

*-Zezu wa kwaa gbowlwodnya 'yu
(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Zn 18.19-24)*

⁶⁶ Da zli zlia, Zuifuu nyuma kpasu, -Lagobobonyaa -cian -yo -Lagoo titee gwe-sanya yia 'wlu gbeli. 'In wa yia -Zezu gbowlwodnya 'yu kwa. ⁶⁷ 'In wa yia o layibha: «-Lagoo -Bhasanyo -in -mia yi? -In gba we -ain -yla.»

-Zezu yia we 'bigopali wa -ylae: «In -ka we gba ain -yla, a 'na we gbuzonu laa yi. ⁶⁸ In -ka ain layibha, a 'na 'ka we 'bigopali 'mi -yla. ⁶⁹ Ni, desleen 'debbie -gbolu, Nyume 'Yu dia 'tite -ka -Lagoo lilisalo la.»

⁷⁰ Toun, 'in wa 'de weee yia 'wokpi: «-Zugba, -Lagoo 'Yu -in -mia yi?»

'In o yia we 'bigopali wa -ylae: «'Mu a gbaa de: 'mo in -mia.»

⁷¹ 'In wa nee: «-A 'ni we daynyaa gbo -ka! -A ka -amiasa 'de nya o 'hwee weli 'nu feifei.»

23

*-Zezu wa kwaa Pilati: 'yu
(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zn 18.28-38)*

¹ Nyuma weee -saa 'wu, 'in wa yia -Zezu Pilati 'yu kwa. ² 'In wa yia o gbu 'wluladilie bhli -mo. Wa nee: «-A 'kaa nyume -mo ni 'yi, -zugba o mi -amiasa nyuma mnonoda. O nee -ain -yla, -a 'na 'peni Sezaa *nison -gwezi -ni.

'In o nee, o de -wa -Lagoo -Bhasanyo, mo -wa nyumaa 'wlulapilunya.»

³ Pilati yia o layibhae: «'Lee, Zuifuu 'wlu-lapilunya -in -mia yi?»

-Zezu yia we 'bigopali o -ylae: «'Mu -in gbaa de.»

⁴ 'In Pilati nee -Lagobobonyaa -cian -yo nyumaa -zlo -ylae: «Gbu -we ka 'gbu in 'kaa nyume -mo ni -kaslu 'wopa, 'in 'yi we -yo.»

⁵ 'In wa nee 'ya weli 'tite nyae: «O gboslolu weli -gu nyumaa -zlo solva nyumaa 'wlu-lapilunya -yo 'wu. Galilee dudu -gu o dila we gwe, 'in o -yo we yia Zudee -dudu -gu 'plili, 'bhie, o -yo we 'so yia -zeen da -seli nyini -Zeluzalemu -dudu -gu.»

-Zezu wa kwaa Ewlodu 'yu

⁶ Pilati 'nua wa 'hwee Galilee 'hni, 'in o yia layibha: «Do nyume -mo ni, Galilee -nyume -wa yi?» ⁷ O 'nua ni, dudu -we Ewlodu pila 'wlu la, -mo -Zezu 'bhua, 'in o nee, wa kwa o Ewlodu. -Muu bhla, -zugba Ewlodu mi -slo -Zeluzalemu -dudu -gu.

⁸ Ewlodu 'ya -Zezu, 'in o yia 'mona li. Ni, wa ka -Zezuu gbu -gbada -gwle, -zugba o nu we. O 'yubha o 'ka o 'yi, -muu 'bi ka 'wogwle. 'In o 'yubha o 'ka o gwedigbu yabhloo lenoda 'yi. ⁹ O yia o gbu duun layibha, 'in -Zezu 'ni we 'yabhlogoo 'bigopali. ¹⁰ -Muu bhla, -Lagobobonyaa -cian -yo -Lagoo titee gwesanya mi -bha, -zugba wa dli -Zezu gbu 'wlu la -gla nya. ¹¹ Ewlodu -yo 'sloja palia -Zezu gla, 'in wa yia o gbu -kpua -nyume 'wonu. 'In o nee, wa -pla o 'ylinano -bana 'wu, wa kwa o Pilatu -gbe lu. ¹² -Benyi, Ewlodu -yo Pilati 'so mi tonyuma nya. Wee 'yli -bhlokpade nya, wa -zea 'tale -yo 'tale.

Zuifu yubha -Zezuu tlithe

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zn 18.39-19.16)

¹³ -Lagobobonyaa -cian klaa, nyumaa 'yugalunya kpasu -yo 'gbee nukpla -nyuma weee, Pilati gbelia 'wlu. ¹⁴ 'In o nee wa -ylae: «A -laa 'mi nyume -mo ni, 'in a nee, o mi nyuma mnonoda. Mu mia! 'Mo in yubha de la ain 'yu. 'In gbonyii a dila o 'wlu la, in 'ni o 'yi we 'yabhlogoo lenunya nya. ¹⁵ 'In Ewlodu -moo 'ni 'ya o 'yi we lenunya nya. We 'gbu, o yia o lola -amiasa -gbe. -Muu 'bigu, nyume -mo ni, gbonyuu -we o nua le, -we ka 'gbu o 'kaa tli, -muu 'ni -mi. ¹⁶ We 'gbu, gbaa na yia wa seli o -pni nya bhabha, 'bhie, in 'ka o 'yitide. [¹⁷ Sa *'Wuzitlylu 'feti nyinia -bhlo, 'sa Zuifuu tite gbaa Pilati 'tide wa -yla -kaslunya yabhlo 'yi.]

¹⁸ 'In Pilati 'yubha o 'ka -Zezu 'yitidee 'gbu, wa 'de weee yia 'wokpi: «-In 'bha do nyume -mo ni, 'in 'tide -ain -yla -Balabas 'yi!» ¹⁹ Zlume -Balabas -solva dudu 'wlulapilunya -yo 'wu -Zeluzalemuge nukple, 'in o yia nyume 'bha. We 'gbu, wa yia o -kaslu 'wopa.

20 Pilati 'yibha o 'ka -Zezu 'yitidee 'gbu, o yi 'yaa weli 'wobhu 'so, 'in o yia waa nyumaa -zlo -yla gbu gba. 21 'In wa yia 'wokpi 'titee o -yla: «Kulo o *su -gu la! Kulo o su -gu la!»

22 Pilati 'bhua weli -zakpa tanu 'wu, 'in o nee wa -ylae: «Gbonyuu -mumu o nu lea? Gbonyuu -we o nua le, -we ka 'gbu o 'kaa tli, 'in 'yi we -yo. We 'gbu, gbaa na yia wa seli o -pni nya bhahba, 'bhie, in 'ka o 'yitide.»

23 'In wa yia 'wokpi, -zugba wa kpali wee gbu -bhloo 'de nwe, wa kulo -Zezu su -gu la. 'In wa nwe -yotelo yia Pilati 'wuzi. 24 We 'gbu, -we wa 'yibhaa, 'in Pilati yia we lenugbu -yohwuu. 25 Nyume -o -sloba nyumaa 'wulapilunya -yo 'wu, 'in o yia nyume 'bha, 'mo wa 'yibhaa wa tide 'yi. 'In Pilati yia -moo 'yitide. 'In o yia wa -Zezu yoo 'nye, 'in -we wa -ka 'yibha, wa 'ka we o nono.

*-Zezu wa kolva su -gu la
(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zn 19.17-27)*

26 Da wa -yo -Zezu mia mnida, 'in Sileniyu 'Simoo, wa -yo -moo yia gbeli, -zugba o bhu kpaa. 'Sloja yia o kpa, 'in wa yia o -Zezuu su -bliga 'wulapali, o 'ka we o 'bi kwa. 27 Nyumaa -zlo mi o 'bi. 'In nwanu mia wa glaa, -zugba -maa bhiti kukli, 'in wa bhali o 'gbu.

28 -Zezu 'bhitia la wa gbegbein, o nee wa -ylae: «-Zeluzalemu -nwanu, 'na wili na 'gbu -ni, a wi amiaa 'de -yo amiaa 'yuaa 'gbu! 29 Nu, we bhla yia nynia, 'in wa 'ka gbae: «'Nwanu -wa 'nia mneni wa 'ka 'yu gwali, -wa 'nia -slo gwali, 'in -wa 'nia -slo 'yu 'nyni, 'wototwe -dlao mi -maa -nu nya!» 30 Nu, nyuma yia gbaa -gogonya -yla:

«A bhilili -ain -gu!» 'In wa 'ka gba 'kpidanya -yla:

«A zize -ain!»

31 Nu, we -ka 'sa wa nu sa su yalu, 'in lee -lu 'ka suu yeeyeno ylia?»

32 Wee bhla -bhlokpade nya, nyuma so mia gbonyuu -lenonya nya, 'in 'sloja -yo -maa yi 'yaa yi, wa 'ka wa -yo -Zezu 'bha dabudu.

33 Da wa nynia da ka 'nani wa laa «'Wluu 'kua», -bha 'sloja kolva -Zezu su -gu la. 'In wa yi 'yaa -bha gbonyuu -lenonya 'so su -gu lakulo. 'Yabhlo mi o lilisolo, 'in -gudu mia o kopesolo. 34 Toot, -Zezu nee, «Dide, -in ti wa -yogbu 'wu, -we wa mia lenoda wa 'ni we -yi.»

'In wa yia -ngbu 'pa, -zugba wa dlili o -bana, wa 'dekpaa nyidi.

35 Nyumaa -zlo mia -bha, -zugba wa yla -we mia 'plida. Zuifoo 'yugalunya yia o gla pali, -zugba wa gbae: «O ka nyuma talba pue, o pue -sleen o 'de, -zugba *Klisi -o wa -Lagoo -Bhasanyo, o -ka o nya -mi!»

36 'Sloja yi 'yaa -Zezu gla pali. Wa bea o kwesi, 'in wa yia o kalo nu 'nye. 37 'In wa nee: «We -ka Zuifoo 'wulapilunya -in -mi, -in -sa -na 'de gbu 'wu.»

38 O 'wlu -bita, wa yia -bha celi:
-O MIA DA

ZUIFUU 'WLULAPILINYO -WA

39 'In waa gbonyuu -lenonyaa 'yabhlo mia su -gu lakoloda, -moo yia -Zezu weli. O nee: «-In 'ni -Lagoo -Bhasanyoo? -In pue -na 'de, 'in -in 'ka -amia pue!»

40 'In, oo gbonyuu -lenonyo -gudu yia o -libheyi -yla gbu lapali. O nee o -ylae: «-In 'in so -Lagoo? Nyume -o -a -yo o 'so mia da tithi -kaslo -bhlo 'wu, omo 'ni gbonyuu yabhlogboo leno. 41 We klu -wa -amia 'ka -kaslo -muni pla, gbonyii -a nua le, we 'penie -wa. 'In omo 'ni gbonyuu yabhlogboo leno.» 42 'Bhie, o yia we -gudie: «-Zezu, zli -in -ka -na nyuma 'wulapilia yi, -in ligbe 'mi.»

43 -Zezu yia we 'bigupali o -ylae: «In nee -mi -yla gbuzono sae: -zeen -yli -muni nya, -in -yo 'mi 'so mi -Lagoo dudu -gu.»

*-Zezu tithie
(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zn 19.28-30)*

44 'Ylu 'ka -glonyidi nynia yi, we nyumoa 'wu, 'in nikpise yia kpa dudu weee -gu. We li 'leli ta. 45 'In 'naa bizia -Lagobudu 'kadu zo, we yia 'woyla 'so we nyidi. 46 -Zezu 'kpa 'wu weli 'tite nya, 'in o nee: «Dide, -mi kwee na zua na zuzu.» O bhia 'saa gbagbie, toon, 'in o yia tli.

47 -We weee 'plia, *Wlomso -sloja glu gbuu 'yugalunya 'yia we -yo, 'in o yia -Lagoo 'nani -muni, 'in o nee: «Gbuzono -wa, oo nyume -muni, nyume tiklu -wa 'pien!»

48 Nyuma -duun -wa yia gbu -muni ylaa, -we weee 'plia, 'in wa yia we -yoyi. 'In nhotolo yia wa -gu slu, 'in wa -yo kukli bhitie yia nyazi nya wa -zoo lbhiti. 49 -Zezuu 'talea weee -yo 'nani -wa -yo o 'bhua Galilee, 'in wa yia o yoo kwaa, wa 'yilige 'pipi, -zugba wa yla -we weee mia 'plida.

**-Zezefo 'bhluu -Zezu
(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zn 19.38-42)*

50-51 Zuifoo 'gbe yabhlo wa laa Alimatee, we nyume yabhlo wa laa *-Zezefo, -moo mi 'yaa -bha. Nyume -zono -yo nyume tiklu -wa. O mi -Lagoo nyumaa 'wulapilie woda, 'in o mia Zuifoo gbowliwodunya glaa -nyume yabhlo nya. -We gbowliwodunya talba pupalia, 'in wa nua le, o -yo wa 'so 'ni we -gu weli -bhlo -ka. 52 O -Zezefo mnia Pilatu -gbe, 'in o yia -moo -Zezuu 'kwie -zlah. 53 -Moo 'bigu, 'in o yia wee 'kwie su -gu -sa, 'in o yia we 'naa -yo zo. 'Bhuka -we wa 'bhluu tokpa 'wu, 'in wa 'nia -slo 'kwie nukple fa, we nukple o faa wee 'kwie. 54 'Yli -we nya wa mnazia wa 'de la, wee 'yli nya -Zezefo faa wee 'kwie 'bhuka 'wu. 'In we nya *Nyapeyli dia gwe.

55 'Nwanu -wa -yo -Zezu 'bhua Galilee -dudu -gu, -maa -yo -Zezefo yia 'bhuka -gu mni. Wa yia wee 'bhuka 'wu -tali, 'in sa wa palia -Zezuu 'kwie la, 'in wa yia we -yoyi. 56 -Moo 'bigu, 'in wa yia wa -zoo lbhiti. 'In nne -ka kpi -yo -lasiklo -we ka nne menia, wa yia we pi, -we wa 'kaa 'kwiee ku -yo 'pa. Wa tite nee,

Zuifub Nyapeyli nya, wa 'na nono lubho -ni. We 'gbu, wa yia nyapeda -tu.

24

-Zezu -saa 'wu tltlnya glaa (Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Zn 20.1-10)

1 Dimasu zlokpe -papa, 'in 'njwɔ yia kpi -we ka njɛ menia wa pia, we nya gbawla -gu mni. 2 Bhla waa 'njwɔ 'ka -bha nyini, -zugba tokpa -boklo 'kadu 'ni gbawla njwɛ -mi, wa ka we glipe. 3 Wa -talia gbawla nokple, wa 'ni Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'kwie 'yi. 4 -We waa 'njwɔ 'kaa 'wlukoon lapopali, wa 'ni we -yi. 5 Tɔon, nyuma so kaa libana 'pɔpa 'ylyly 'wu, -maa yia wa 'klotlali. 6 Nyano sloa 'njwɔ 'wu, 'in wa yia 'wlu lagbli. 7 Waa nyuma 'so nɛɛ wa -ylae: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a tali 'yliyoganyoo da tltlnya glaa? 6 ɔ 'ni -seli -mi. ɔ ka 'wɔso tltlnya glaa. Da ɔ mia zlmɛ Galilee, -we ɔ gbaa ain -yla, a ligbe we: 7 «We mi nu, wa 'nye *Nyumɛɛ 'Yu gbonyu -lenonya yoo. Wa 'ka ɔ su -gu lakulu, 'in 'yhi 'so we taa zli, ɔ 'ka tltlnya glaa 'wɔso.»

8 'In waa 'njwɔ yia -Zezuu wɛlnya ligbe. 9 Wa 'bhua gbawla -gu, 'in wa yia we gbaa mni -Zezuu 'binonya kugbua lɛ -bhlo -yla, we -yo nyuma -tolba -yo wa 'so mia. 10 'Njwɔ -wa -laa wee 'di -mni -Zezuu tietienya, wa njɔ ni: Magdala -njwɔ Malii, Zani, *Zakee 'nyaa Malii -yo 'njwɔ -tolba -yo wa 'so mia. 11 'In waa -Zezuu tietienya nɛɛ wa 'dɛɛ dli zɔɛ, -we waa 'njwɔ mia gbada, gbu -kpua -waa 'gbu, wa 'ni wa dli 'wodi. 12 -Bha Piel -saa 'wu, 'in ɔ -yo -gwagwie yia gbawla -gu mni. ɔ kwlia 'wu, ɔ -talia 'bhoka 'wu, 'naapinya wa bibelia 'kwie -yo la, we 'dɛkpua ɔ 'yia -yo. 'In njwɛgaga yia ɔ subha, -we weee 'plaa 'gbu. 'In ɔ yia ɔ -budunwɛɛ lomni.

-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'binonya 'so 'klv (Mk 16.12-13)

13-14 'Gbe -we wa laa Emausi, we -yo -Zeluzalem 'so, kilo kugbua lɛ -bhlo mia we nyidi. Wee 'yli -bhlokpadɛ nya, -Zezuu 'binonya glaa -nyuma 'so mia -mɔ mnida. -We weee 'pia, -zugba wa -yo we 'disasɛ mni 'yloogblo. 15 Bhla -we nya wa mia gbada, 'in wa mia kpelida, -Zezuu 'dɛbhie -gbolu yia wa kwesi bɛ, 'in ɔ -yo wa yia bhu 'wu mni dabodo. 16 -Zezuu 'binonya 'yia ɔ -yo, 'in -lu yabhlo'o njwɔ, wa 'ka ɔ yibheli.

17 'In -Zezu yia wa layubha: «'Lee, lɛɛ gbu -go a kpeli nɔda 'yloogblo?»

Tɔon, wa dli yia sumani, 'in wa yia 'yiligbe. 18 Wa 'dɛ 'so glaa 'yabhlo wa laa Kleopasi, -mɔ nɛɛ ɔ -ylae: «'Na 'dɛ -bhlo -wa -Zeluzalem -nyumɛ, ɔ 'nia gbu 'pia 'wobhlo -ylnya ni nyaa 'ji -yi yi?»

19 'In ɔ yia wa layubha: «Mɔɔ -gbu we -ma?»

'In wa yia we 'bigupali ɔ -ylae: «Gbu -we 'yha Nazaletiyu -Zezu, mɔ -wa! -Lagɔgbu -falpanya 'tite ɔ -mia. ɔ ka we -slolu

ɔ lenogbonya -yo ɔ wɛlnya 'wu, -Lagɔ -yo nyuma 'yu. 20 -Amiaa *-Lagɔgbonyaa -cian -yo -amiaa 'yugalinya ka -Zezu wla, wa 'bha ɔ, 'in wa yia ɔ *su -gu lakulu. 21 -Amia dɔ we dli 'wu ni, mɔ 'ka yaa Izlaɛlnyuma gbu 'wɔsa. 'In -mɔ weee -gu, gbonya 'pia, we 'yli taa zli mia -zɛɛn. 22 Gbuzonu -wa, -amia glaa njwɔ tolba ka -ain njwɛgaga -subhali. Zlokpe -papa, 'in wa yia gbawla -gu mni. 23 Wa 'ni ɔ 'kwie 'yi. 'In wa yia luyi, -bha wa gbaa -ain -ylae, -Lagɔɔ 'anzinya ka wa 'klotlali, 'in we nɛɛ wa -ylae: «-Zezu -ga 'yliyoo!» 24 -Amia lu -nyuma tolba ka gbawla -gu mni, 'in gbu -we 'njwɔ gbaa, wa yi 'saa we yhi. Wa 'ni -Zezuu 'dɛ 'yi.»

25 'In -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Nyuma -wa 'ni 'ylimna, 'in gbu -we -Lagɔgbu -falpanya gbaa, -wa'a 'nu we 'wola -pa! 26 We mi nu, -Lagɔɔ -Bhasanyo sia sa, 'bhie, -Lagɔ 'ka ɔ 'njumnie ɔ yoo 'nyɛ.» 27 -Mɔ 'bigu, -we wa cɛla ɔ daa, -Lagɔsbhe 'wu, ɔ yia we gwe -sa wa -yla. ɔ dia we gwe Moizu 'sɛbhe -gu, 'in ɔ -yo we yia -Lagɔgbu -falpanyaa 'sɛbhe weee 'wu pla.

28 'Gbe -we 'wu ɔ 'binonya 'so mia mnida, da wa nyinia we kwesi, 'in -Zezu yia nu nɛɛ, da 'pɔpɔ ɔ mi mnida. 29 'In wa yia ɔ -klotlu, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: «'In -yo -ain 'so -tu! Jibhe ka zɔ, 'in sabo ka bɛbɛɛ bhia.» 'In ɔ yia -budu zɔ pla, ɔ -yo wa 'so 'ka -tu.

30 ɔ -yo wa -dia lilili gwe la, ɔ 'bhua 'floo 'wu, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. -Mɔ 'bigu, ɔ didida we la, 'in ɔ yia we wa 'woladlili. 31 Tɔon, wa 'yli -bloa, 'in wa yia ɔ yibheli. -Bha -bhlokpadɛ, ɔ yia wa 'yiligwe mnɔnɔ. 32 'In wa nɛɛ, wa 'dɛkpua nyidiɛ: «'Da -a mia 'yloogblo, ɔ mia -ain -yla gbu gbada, -zugba ɔ sa -ain -yla -Lagɔsbhe gwe, 'muna ka -ain dli zɔ ye, we 'ni mɔ?»

33 Wa -saa 'wu -bha -bhlokpadɛ, 'in wa yia -Zeluzalem lumni, -mɔ wa yia -Zezuu tietienya kugbua lɛ -bhlo -yo wa -lima 'wlu gbelida. 34 'In -maa nɛɛ wa -ylae: «Gbuzonu -wa, Nyumaa -Kanyo ka tltlnya glaa 'wɔso. Ni, ɔ ka 'Simɔɔ 'klotlali.» 35 'In -maa 'so yia -we 'pia 'yloogblo 'dɔ -sa wa -yla. Sa wa yibhelia -Zezu, -zugba ɔ mi 'floo ladidida, 'in wa yi 'yaa -mɔ gba wa -yla.

-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'binonya 'klv (Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)

36 Da wa mia -slo gbada, 'in -Zezu yia ɔ 'dɛ -slolu wa nyidi. 'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «'Wɔtɔue -dlɔ -yo ain 'so -mi!»

37 -Nyanigbo -kpalia wa, 'in wa yia nyano nu. Wama nɛɛ yaa 'sa nu, nyumɛzuzu -wa. 38 -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Lɛɛ -lu sumani amiaa dlia? 'In lɛɛ ka 'gbu a lu sa dlia? 39 A yla na -kwite -yo na bhupatonya, -ami -wa, gbuzonu sa! A zi 'mi kwe, 'in a yla, ni, nyumɛzuzu 'ni yice -yo 'koa -ka. Sa a yia dɛ 'mi -yo 'bhisa.»

⁴⁰ Ɔ gba 'saa, 'bhie, ɔ yia ɔ -kwɛtɛ -yɔ ɔ bhɔpatunya wa 'kluslolu. ⁴¹ 'Mona ka wa ye, 'in ɛwɛgaga yia wa sɔbhaa 'gbɔ, -we -Zezu mia wa -yla gbada, wa 'nɪ mneni wa 'ka we dɪ 'wɔdɪ. 'In ɔ yia wa layibhae: «-Lu -we a 'kaa li, we mɪ -seli aɪn kwɛɛ?» ⁴² 'In wa yia ɔ llalla -zibhii kibhe 'nye. ⁴³ Ɔ 'bhua we 'wɔ, 'in ɔ yia we li wa 'yibadi.

⁴⁴ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Da in -yɔ aɪn 'sɔ mia -benyi, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: we mɪ nɪ, -we weee wa cɛɪa na daa, Moizɪ titee 'sebhe 'wɔ, -Lagɔgbɔɔ -falpanyaa 'sebhe -yɔ Lɔɔsɛbhe 'wɔ, we nɔ lɛ.» ⁴⁵ 'In ɔ yia wa 'wlukɔɔn ladolu, wa 'ka -Lagɔsɛbhe 'wolanɔ. ⁴⁶ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-We mia cɛɪɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔ mɔ nɪ: we mɪ nɪ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ sia, 'in ɔ 'ka tɪ. Wa -ka ɔ gbawla 'wɔfa, 'yɪ 'sɔ we taa zɪ, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ flɪtlɪnya glaa. ⁴⁷ Ɔ 'ɛnɪ nya, -Lagɔgbɔ -we 'kaa nyɪmaa dɪ 'bhiti, 'in -Lagɔ 'ka wa -yɔgbɔ 'wɔtɪ, a bhli we gbagbie -Zeluzalɛmɔ, 'in a -yɔ we 'ka dɔdɔ weee -gɔ mɪ. ⁴⁸ Nɪ, aɪnɪ -wa we dayɪnya. ⁴⁹ 'In Zuzu ɔ Dide gbaa ɔ 'ka aɪn 'nye, -aɪnɪ yia we aɪn yoo 'paa. We 'dɛɛ 'gbɔ, aɪnɪ, a -tɔ wee gbe nɪ nokple tɪkɪ, 'in -Lagɔɔ 'tɪɛ 'ka aɪn -gɔ lasibhli.»

-Zezu mɪnɪ yalɪ

(Mk 16.19-20; Lngb 1.9-11)

⁵⁰ -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia Be-tani kwesi mɪ, ɔ yia sɔ 'wɔbhu, 'in ɔ yia wa 'nyulanɛwɪna. ⁵¹ Da ɔ mia wa 'nyulanɛwɪna, ɔ yia wa gwɛvɪ, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu, ɔ yia yalɪ mɪ. ⁵² Wa 'ylimanɪ ɔ, 'bhie, wa yia -Zeluzalɛmɔ lɔbhiti 'mɔna 'kadɔ nya. ⁵³ 'Kɔmɔɔ, wa mɪ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba wa mɪnɪ -Lagɔɔ 'ɛnɪ.

Zaan 'sebhε Sa Zaan gbaa -Zezuu gbuzonu gbu

-Zezuu -gugbu *Zaan celia, mu -wa. Nu, Zaan mi -Zezuu *'bunanya kugbua ε 'soo glaa -nyume yabhlo nya. 'Mo wa laa «'bunanyo -o ka ze -Zezu -kali» wee 'sebhεε da tɔlva. -We ka 'gbu Zaan yia 'sebhεε ni celi, mu -wa nu, nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo, mo -wa -Lagoo Yu, 'in -o -ka o dli -gu zo, 'in -moo yia 'yliyogagie o 'ηni nya.

Weli -zeε nyime

1-Lago 'nia -slo -lu weee lala, -o wa laa Weli o mi la. Wee Weli -yo -Lago 'so mi. Wee Weli -yo -Lago mi -bhlo. 2-Lu weee gwedida, o -yo -Lago 'so mi. 3 O gbεgbεin -Lago -laa -lu weee la. -Lu -we mia lalada o 'bigu we 'ni -mi. 4 Nu, o -gu 'yliyogagie 'bhva, 'in wee 'yliyogagie mia, we ka nyuma zli -la. 5 Wee zli mi lida nikpise 'wu, 'in nikpise 'ni we nyumonu.*

6 -Lago ka nyume yabhlo tie, 'mo wa laa *Zaan,† 7 mo -wa gbodayinyo, mo yia o 'ka zli -gugbu gba. Yi o yia nyuma -ka o weli 'nu, 'in wa 'ka dli zo. 8 O 'de 'ni wee zli nya -mi, nu, yi o yia o 'ka wee zli -gugbu gba. 9 -We mia da ni, mu -wa zli 'zayli, wee zli yia dudu -gu, we san mi 'mnida nyuma weee -gu.

10 O Weli ka dudu -gu yi. O gbεgbεin -Lago -laa dudu la, we mi 'sa 'bhie, dudu -nyuma 'ni o yibheli. 11 O yia o 'deε nyumaa -gbe ni, wa 'ni o kpa 'nanuu. 12 Nu, tɔlva 'paa o yi, 'in wa yia o dli -gu zo. -Maa mia, -maa o 'nyeε 'yoo wa 'ka -Lagoo 'yua -ze. 13 Sa nyuma gwalia wa 'yua dudu -gu, we 'ni 'sa -manu -ze -Lagoo 'yua. We 'ni nyume mi wa dide nya. Nu, -Lago 'nyeε wa 'yliyogagie.

14 O Weli ka nyume -ze, 'in o yia -an glaa ladi. O 'gbu -a yia 'nanidli -yo -Lagoo gbuzonu yibheli. -A ka o yla, 'in sa o 'ηni mna -Lagoo 'ηni 'bhisa, -a ka we -yoyi. Nu, 'ηnumnie -we -Lagoo 'Yu -bhlo 'yia o Dide kwεε, mu -wa. 15 Zaan mi o gbodayinyo nya, o 'kpa 'wu, o neε: «Da in gbaa: (-o yia na 'bigu, o 'ηnumnie -zi na -nu, -we ka gbu -wa, bhla in 'ka 'wlo o mi -bha» mo in saa 'ηni.»

16 'Nandli duun o kaa, we nya o ηwnaa -a 'de weee 'nyu la. O palia -an so -zonu -gu la, 'in o yia we -gupali. 17 Nu, -Lago palia o tite *Moizu gbεgbεin, nu, -Zezu *Klisu gbεgbεin -a yibhelia o 'nanidli -yo o gbuzonu. 18 Nyume yabhlogoo -ni -slo -Lago 'yi, nu, o 'Yu -bhlogoo -o -yo o mia -bhlo, 'in -o mia o Dide kwesi, mo slolua -an -Lago.

'Zan *Batisu day:gbu
(Mt 3.11-12; Mk 1.7-8; Lk 3.15-17)

19-20 *Zuifov 'yugalunya -wa mia *-Zeluzalemu, ma tiea -Lagobubunya -yo wa -yobɛnya *Leviii zoaylinyuma tɔlva, wa 'ka Zaan layibha nyoo o -mia. Zaan 'ni kali 'pa, 'sa o 'palia we 'bigu sa tiklu. -We ka da o 'yia, 'mu o gbaa, mu -wa nu: «-Ami, in 'ni -Lagoo -Bhasanyo nya -mi.»

21 'In wa yi 'yaa o layibha: «We -ka 'sa -mi, nyoo -in -mia? * -Lagobuu -falpanyo *Elii -in -mia yi?»

O neε: «-Innya, in 'ni -moo.»

Wa neε 'yae: «O -Lagobuu -falpanyo -putu -a mia woda ni, 'mo -in -mia yi?»

O neε: «-Innya.»

22 We 'deε 'gbu wa neε o -yla: «Nyoo -in -mia? -A -ka mnɪ, -wa tiea -an, -a 'ka wa 'di -sali, -in neε -na 'deε daa lea?»

23 Weli -we -Lagobuu -falpanyo *Ezaii gbaa, 'mu Zaan palia:

« 'Nyume yabhlo -o 'kpa 'wu -mo da bebleε: a nu Nyumaa -Kanyoo 'yoo tiklu o 'yu, 'mo in -mia.»

24 Nyuma -wa wa tiea Zaan -gbe, *Falizunyuma mi wa glaa. 25 Wa 'yibhaa o la: «Nu, -in 'ni -Lagoo -Bhasanyo nya -mi, -in 'ni -Lagobuu -falpanyo Elii, 'in -Lagobuu -falpanyo -putu -a mia woda, -in 'ni -moo, we -ka 'sa -mi, leε -lu ka 'gbu -na batizee nyuma?»

26 O neε: «Gbuzonu -wa, -ami mia, nyuma na batizea 'nyu nya. Nu, an nyidi, nyume yabhlo mi -bha, a 'ni o -yi. 27 Mo yia 'mi 'bi yia, in 'ni mnɪ in 'ka o -sakwlaa 'llukpe -le.»

28 -We weee mia da, Betani we nva la, mo Zudeen nyu 'ylob 'wɔsoloda, da Zaan batizea nyuma.

-Zezu, saa -bha nyuma gbonyuu

29 Zli zlia, -Zezu mi Zaan gbεgbεin yilida, 'in Zaan yia o -yoyi, 'in o neε: «A yla, -Lagoo *Bhlabhleyu ni, o mi dudu -nyuma gbonyuu -bhasada. 30 Da in gbaa nu, nyume yia 'mi 'bi yia, o 'tite -zi na -nu, nu, wa 'nia -slo 'mi gwali, o mi la, 'mo in saa 'ηni. 31 Zlume, in 'ni o -yi, in 'ka o *Izlaelnyuma -slolu wa 'ka o yibheli, we 'gbu in yia nyuma batizea yi 'nyu nya.»

32-33 Zaan ka 'ya o gbuv da 'yi, o neε: «Nu, zlume, in 'ni o -yi, nu, -Lago -o tiea 'mi in 'ka nyuma batizee 'nyu nya, o neε 'mi -yla: (-o -gu -in -ka -Lagoo Zuzu 'yi kwilida, 'in we 'ka bha -tu, mo -wa nyume -o 'kaa nyuma batizee -Lagoo Zuzu 'Pɔpa nya. Nu, -ami -wa o gbodayinyo. In ka -Lagoo Zuzu -yoyi. O 'bhva yali, o 'sibhlia o -gu la -kpakon 'bhisa, 'in o yia -bha -tu.» 34 -Ami, in ka o -yoyi, mu 'gbu in yia gba nu, oo nyume mia da, -Lagoo 'Yu o -mia.»

-Zezu laa o 'bunonyaa tianv

35 Zli zlia, Zaan -yo o 'bunanya 'so mi 'ya -bha, 36 'in -Zezu yia 'plia yi. Zaan ylaa o, o neε: «A -tali, -Lagoo Bhlabhleyu ni.»

* 15 We 'ji yabhlo -wae: 'in nikpise 'ni we 'wolanu. † 16 Nu, 'Zan -Batisi -wa.

37 Ɔ 'bunonya 'so 'nva -we ɔ gbaa, 'in wa yia -Zezu 'bi mni. 38 -Zezu 'bhitia la, ɔ 'yia ni, wa mi ɔ 'bi, 'in ɔ nee wa -yia: «Lee -lu ka da a talia?» Wa nee ɔ -yia: «*Wlabi, mo -in -dli la?» (Ni, Wlabii ji -wa zuifoweli 'wu: «Gbuslolunyo».)

39 Ɔ nee: «A yi, 'in a 'ka -bha 'yi.»

Wa mnia da ɔ -dli la, 'in wa yia -bha 'yi, -zugba jibhezaa -leli -mnuanɔ ka nyini. 'In wa yia wee 'yili pnu bhia ɔ -gbɛ.

40 Wa 'desobhie glaa, -wa 'nva Zaaan weli, 'in wa yia -Zezu 'bi mni, wa 'yabhlo -wa Simɔ Pielu bheli Andlee. 41 Tiada, mo yia ɔ bheli 'Simɔ laa, 'in ɔ nee: «-A ka Mesi 'yi.» (We ji -wa «-Lagɔɔ -Bhasanyo».)

42 'In ɔ -yo -mɔɔ 'so yia -Zezuu -gbɛ mni. -Zezu ylaa ɔ, 'in ɔ nee: «-Mt -wa 'Simɔɔ, -na dide wa laa Zaan. -Na 'ŋmi wa yia zɔa Sefasi.» ('Mu wa bhitia 'wola Pielu, -mɔv ji -wa tokpa.)

-Zezu laa Filipu -yo Natanaeli

43 Zli zlia, -Zezu 'yibha ɔ 'ka Galilee -dɔdɔ -gɔ mni. Ɔ -yo Filipu gbelia, ɔ nee ɔ -yia: «Yi 'mi 'bi.» 44 Filipu mia, Betsaida -dɔdɔ -gɔ ɔ 'bhva, Andlee -yo Pielu klaa 'ya. 45 -Mɔv 'bigu, Filipu -yo Natanaeli yia 'wɔgbeli, 'in ɔ nee ɔ -yia: «-Lagɔɔ titee 'sebhe 'wu, Moizu ka nyume yabhloo gbɔ gba, -Lagɔgbɔv -falpanya ka 'ya ɔ gbɔ gba wee 'sebhe 'wu. -A ka ɔ 'yi. Ni, mo -wa *-Zezefɔv 'yu -Zezu, Nazaletigbe 'wu ɔ 'bhva.»

46 -Mɔɔ nee ɔ -yia: «'Lee, -lu -zɔnɔ mneni we 'ka Nazaleti 'bhɔv?»

Filipu nee: «Yi -na 'de 'ka -bha 'yi.»

47 Ni, Natanaeli yia -Zezuu -gbɛ yi. Ɔ bea ɔ -yo, -Zezu 'yia ɔ -yo, 'in ɔ nee ɔ daa: «A yia, *Izlaelnyumee 'debhie -gbolu ni, ɔɔ nyume mia, kahi 'ni ɔ dli 'wu -mi.»

48 Natanaeli nee: «Sa -in yibheli 'mi 'wu la?»

Ɔ nee: «Da Filipu 'nia -slɔ -mi la ni, in ka -mi 'yi, -zugba -in mi *figisu zɔ.»

49 -Bha Natanaeli gbæ: «Wlabi, -in mi -Lagɔɔ 'Yu nya, Izlaelnyumaa 'wluapilunyo -in -mia.»

50 -Zezu 'palia we 'bigu, ɔ nee: «In gbaa ni, in ka -mi 'yi figisu zɔ, we 'gbɔ -in yia 'mi dli -gɔ zɔ, mo -wa yi? -Li 'kadi -we -zia -mɔni 'yia -na yia we. 51 In nee aun -yia gbɔzɔnɔ sae, yali a yia 'yia ŋwe -kalida. 'Anzinya a yia 'yia kwilda -yo -gblada *Nyumee 'Yu -gɔ.»

2

-Zezu 'bhitia 'nyu nɔ 'wola

1 -Mɔv 'bigu, 'yil 'so 'plia, 'in wa yia 'ŋwɔkwafeti -sa Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wu. -Zezuu 'nyaa mi -bha. 2 'In wa yi 'yaa -Zezu -yo ɔ 'bunonya la wee 'feti 'wu. 3 -Bha bea, 'in nɔ yia bhia, 'in -Zezuu 'nyaa nee ɔ -yia: «Nɔ ka bhia.»

4 -Zezu 'palia we 'bigu, ɔ nee: «'Maa, amaa nɔ gbɔ -wa yaayu, na nɔ gbɔ -wa yi? Bhla -we

nya wa 'kaa na 'titee 'debhie -gbolu 'yi, we 'ni -slɔ nyini.»

5 -Zezuu 'nyaa nee lililuu dlilinya -yia: «-We weee ɔ yia aun -yia gbaa, a nɔ we le.»

6 'In tukpa nyida 'kadi gbelibhlo mi -bha wa kwesi. -Mɔv 'wu wa plia 'nyu, 'in wa budoo: 'sa Zuifɔv tite gbaa. Ni, we 'yabhlo bhɔ 'wu litli gbɔ gbu. 7 -Zezu nee waa lililuu dlilinya -yia: «Nyiɔdanya mia da ni, a yeli we 'nyu.» 'Sa wa yelia we sa ke! ke! ke!

8 -Zezu nee: «A 'pli -sleen we, a 'ka we 'fetu 'yugalunyo kwa.» 'In wa yia we ɔ kwa. 9 Ɔɔ 'fetu 'yugalunyo 'yia wee 'nyu ŋwe, -zugba we ka nɔ 'wɔlabhitili. Da wee nɔ 'bhulva, ɔ 'ni -bha da -yi, ni, -wa 'plia 'nyu, wa -yi -bha da. 'In ɔɔ 'fetu 'yugalunyo yia 'ŋwɔɔ -kwanyɔ la. 10 'In ɔ nee: «Da weee, nɔ -zɔnɔ wa wlaa -slɔ tia, wa -ka 'ma duun 'bhie, wa wlaa kalɔ nɔ. 'In -mi, -in yia nɔ -zɔnɔ ladu, 'in senee bhla yia we yli.»

11 Ni, gwedigbɔv tianɔ -we -sloɔa ɔ 'ŋnumnee 'tite, Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wu ɔ nɔa we le. 'Sa ɔ -sloɔa ɔ 'ŋnumnee 'tite, 'in ɔ 'bunonya yia ɔ dli -gɔ zɔ. 12 We 'bigu, 'in ɔ yia Kapenaumɔ mni, ɔ -yo ɔ 'nyaa klaa, ɔ bhelia klaa, we -yo ɔ 'bunonya. 'In wa yia -mɔ 'yil ya 'sɔle li.

*-Zezu vua -valepanya *-Lagɔbudu 'kadu ŋwee*

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-18; Lk 19.45-46)

13 Ni, Zuifɔv *'Wɔzitylu 'feti ka cupa, 'in -Zezu yia -Zeluzalemɔ mni. 14 Ɔ plaa *-Lagɔbudu 'kadu ŋwee, nyuma -wa paa 'bhli klaa, bhlabhle klaa, we -yo -kpakon pelv, 'ma ɔ ylia -bha, 'in ɔ yi 'yaa 'gwezi -bhitiya -bha yi, wa -di wa 'tabhle -yo la. 15 Ɔ pnaa 'llukpe -yelipe 'bhisa, 'in ɔ yia nyuma weee vu -mɔ -Lagɔbudu 'kadu ŋwee, we -yo wa 'bhli -yo wa bhlabhlenya 'sɔ. Ɔ mnia 'gwezi -bhitiyaa 'gwezi, 'in ɔ yia wa 'tabhle labhli. 16 Ɔ nee -kpakɔv pelɔpanya -yia: «A -sa da we, a 'na nɔnɔ na Didee -budu -vale -budu 'wu -ni.»

17 -We *-Lagɔsebhe gbaa, 'in ɔ 'bunonyaa dli yia we -gɔ -bho:

«'A! Na -Lagɔ, -na -budu in 'yibhaa, we 'to mi 'mi 'bhada.»

18 Ɔɔnɔ, 'in Zuifɔv 'yugalunya yia ɔ layibha: «Sane -na nɔa yi? -In nɔ gwedigbɔ yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jiyibheli ni, -Lagɔ ka -mi 'yoo 'nye.»

19 -Zezu 'palia we 'bigu, ɔ nee: «Wee -Lagɔbudu 'kadu mia, a -sa we la, 'in in 'ka we 'yigbeli 'yil ta nya.»

20 Wa nee ɔ -yia: «Aya! Wa 'kaa -budu ni 'subha, wa li -zɔ gbɔ 'sɔ -zɔ gbelibhlo, 'in -mi, -in nee -in 'ka we 'subha 'yil ta nya?» 21 Ni, -budu -zɔnɔ -Zezu saa 'ŋni, ɔ 'dee kuu gbɔ ɔ gbaa. 22 We 'dee 'gbɔ, da -Zezu -ka tilitunya glaa 'wɔsɔ, ɔ 'bunonyaa dli yia we -gɔ -bhoa, -we ɔ gbaa we -yo -we mia celida -Lagɔsebhe 'wu, 'mɔ wa zɔa dli -gɔ.

-We mia nyumaa dli zo, -Zezu -yi we

²³ Zuifov 'Wozitlylu 'feti nya -Zezu mi -Zeluzalemv. J gwedighbonya -we slolua o 'tite, 'mvo o nva le, nyuma duun 'yia we -yo, 'in wa yia o dli -gv zo. ²⁴ -Zezu 'ni wa dli -gv zo, -we ka gbu -wa, o -yi wa 'de weede dli. ²⁵ Nu, nyume o -ka o -limaa gbu lapali o -yla, -Zezu 'ni -mvo gbu -ka, nu, -we mia nyumee dli zo, o 'de -yi we.

3

-Zezu -yo 'Nikodemv

¹ Nu, nyume yabhlo wa laa 'Nikodemv, o mia Falizinyumaa so lv, 'in o mia Zuifov 'yugalnyo yabhlo nya, ² mo yia -Zezuu -gbe sabo, 'in o nee: «Wlabi, -a -yi we 'ji nu, -Lago ka -mi tie, -in 'ka -aun gbu -slolu. -Lago -yo -mi 'so 'ni -mi nu, -in 'ni mneni -in 'ka 'sasokpa -gwedighbonya ni lenv.»

³ J nee 'Nikodemv -ylae: «In nee -mi -yla gbuzovv sae: nyume o ka 'lululu * wa 'ni gwali, o 'ni mneni o 'ka nyuma -wa -Lago pila 'wlu la glaa -mi.»

⁴ 'Nikodemv nee: «Sa wa 'ka nyume kpasaa 'lululu gwalia? Nu, o mneni o 'ka o 'nyaa nokple pla, wa 'ka o 'sonv gwali?»

⁵ -Zezu 'palia we 'bigv, o nee: «Nu, in nee -mi -yla gbuzovv sae: we -ka nu, wa 'ni nyumee 'lululu gwali, 'nyu -yo -Lagoo Zuzu nya, -moo 'ni mneni -moo 'ka -wa -Lago pila 'wlu la glaa -mi. ⁶ -We ka gbu -wa, -wa 'nyaa -yo dide gwalia, wa mi nyumaa nyuma nya, 'in -wa -Lagoo Zuzu gwalia, wa mi -Lagoo Zuzuu nyuma nya. ⁷ We -ka 'sa -mi, in -ka gba nu, wa gwali amaa 'lululu, we 'na subhali -mi njewaga -ni. ⁸ Nu, da -pape 'yibhaa we 'ka 'pli, -bha we plia, 'in -na nva we -jiji, nu, da we bhobva, mo we mnia, -in 'ni -bha da -yi. Sa -pape mia, -wa -Lagoo Zuzu gwalia, 'sa wa mia.»

⁹ 'Nikodemv nee: «Sa -mvo 'ka 'wv la 'piph?»

¹⁰ 'In -Zezu nee: «Gvoslolunyv, o ka 'nini wa -yia *Izlaeli -dodv -gv, 'mo -in -mia, 'in -in 'ni wee gbu ni -yii? ¹¹ Nu, in nee -mi -yla gbuzovv sae: -we ka 'ji -a -yia, we -gvgbv -a gbaa. -We ka da -a 'yia, we 'di -a saa. 'In a 'ni 'yibha a 'ka -amua -bhayigbv -yovvnu. ¹² In ka aun -yla ddogv gbu gba, a 'ni we -yovvnu. We -ka 'sa -mi nu, da na yia aun -yla yali gbu gbaa, a 'na 'ka we -yovvnu, we 'ni mvo? ¹³ Nu, nyume yabhlogbov 'ni -slv -Lagoo -gbe -gbla, we 'ni oo Nyumee 'Yu 'wobhu, moo 'bhua yali.»

¹⁴ «Nu, Moizt ka nete -tibhe 'wobhu yali da behlee nyuma weee 'yu, 'sa -bhlokpade wa yia Nyumee 'Yu 'wobhua yali, ¹⁵ 'in -wa weee -ka o dli -gv zo, wa 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi. ¹⁶ We 'dee 'gbv, 'sa -Lago -kalia ddogv -nyumaa ze, 'in o yia o 'Yu yabhlogbov wla, 'in -wa -ka o dli -gv zo, wa 'na 'ka labhv. 'Yliyogagie -we 'nia bhloluda

-ka, 'mvo wa yia 'yia. ¹⁷ Nu, -Lago 'ni o 'Yu tie dodv -gv o 'ka nyuma gbu dli, nu, o 'ka wa gbu 'wvsa, we 'gbv o yia o tie. ¹⁸ -J -ka oo 'Yu dli -gv zo, -Lago 'na 'ka o gbu dli, 'in -o 'ni o dli -gv zo, -Lago ka o gbu dli pepe. -We ka gbu -wa, o 'ni -Lagoo 'Yu -bhlogbov dli -gv zo. ¹⁹ Saee -Lago bhua nyumaa -yogbv 'wv, nu, zli ka dodv -gv yi, 'in nyuma 'ni we -yovvnu, nu, wa 'yibha nikpise, -we ka gbu -wa, gbonyuu wa nva le. ²⁰ -Wa weee nva gbonyuu le, zli wa nyaa 'wv, 'in wa'a 'tla zli 'klv. -We ka gbu -wa, wa mi nyano nuda, nyume yi wa lenogbv yibheli. ²¹ Nu, -wa nva -Lagoo domagbv le, zli 'klo wa tlaa. 'Sa nyuma yia wa lenogbv -yo sa tenyiu, 'in wa yibhelia we 'ji nu, wa mi -Lago 'nohwe zoda.»

Zaan nee -Zezu -gali o 'yu

²² -Mvo 'bigv, -Zezu -yo o 'binonya yia Zudee -dodv -gv mni, 'in o yia wa -gbe 'yli 'sole li, -zugba o batizea nyuma. ²³ 'In Zaan mia, -moo mi 'ya nyuma batizada: o mi Enoo, Salimu kwesi, da 'nyu -zua, -zugba nyuma yi o -gbe o batizee wa. ²⁴ Nu, wa 'ni -slv Zaan -kaslv 'wupa. ²⁵ -Bha kpikpele -bhoo Zaaan 'binonya -yo Zuifv yabhlo nyidi, sa Zuifov tite gbaa wa budo wa 'ka -mowlv, we -gv. ²⁶ We 'gbv wa bea Zaan -yo, 'in wa nee: «Wlabi, nyume o -yo -mi 'so mia Zudeen nyu lv, 'in -in yia o -gvgbv gba -aun -yla, omo, o mi nyuma batizada, 'in nyuma weee mi o -gbe mnida.»

²⁷ 'In Zaan nee: «-Lago 'ni nyume -lu 'nye, o 'ni mneni o 'ka we 'yi. ²⁸ Amiaa 'de mi na gvodayinya nya, a ka 'mi njwee 'no nu, -ami, in 'ni -Lagoo -Bhasanyv, nu, -Lago tiea 'mi o 'yu. ²⁹ -We ka gbu -wa, we -ka nanvv gbu, nu, nyume o mia 'njwv kwada, o 'tale o mnazia -lu weee, 'in 'feti 'ka nna, 'mo in -mia. 'In da oo 'njwvkwanyo -ka wee feti 'wv yi nu, o 'tale -ka o yi yi di 'no nu, 'in 'muna bhaa o. -Ami mia, in mi 'muna lida sa duun, 'sa nanvv gbu mia. ³⁰ Omoo, o 'bhu 'bi 'wv, 'in -ami 'ka zobe.»

³¹ «Nu, o bhua -Lagoo -gbe, o -gali nyuma weee 'yu. -J bhua dodv -gv, ddogv -nyume o -mia, 'in o gbaa ddogv gbu. Omoo, o bhua -Lagoo -gbe, o -gali nyuma weee 'yu. ³² -We o 'yia, -we o 'nva, we -gvgbv o gbaa. 'In nyume yabhlogbov o njwv o gvsv dayigbv -yo. ³³ -J -ka o gvsv dayigbv -yovvnu, mo slolua nu, -we -Lago gbaa, gbuzovv wa. ³⁴ Nu, o -Lago -ka tie, -Lagoweli o gbaa, -we ka gbu -wa, -Lago nyaa o o Zuzu kplo! kplo! ³⁵ Dide -Lago -kahi o 'Yuu ze, 'in o ka o 'tite o kwee zv -lu weee -gv. ³⁶ -J -ka o 'Yu dli -gv zo, o ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka. Nu, o -o zva o 'Yu 'nohwe, o 'na 'ka 'yliyogagie 'yi. -Lagoo 'ce zo o tua.»

4

-Zezu -yo Samaliyovv

* ³³ 'Lululu: weli 'bhitie tolaa nee yali.

1 -Moo 'bigu, Falizinyuma ka 'no nu, nyuma duun mu -Zezu 'buyida o 'ka wa batizee we -zi Zaan. 2 (Nu, we 'ni o de, o 'bunonya batizea nyuma). Da -Zezu yibhelia we 'ji, 3 -bha o 'bhva Zudee, 'in o yia Galilee lo mnu.

4 'J 'ka Galilee mni, we mu nu, o -di Samalii -dudu 'wo. 5-6 Da o mia Samalii -dudu -gu 'plhida, 'gbe yabhlo wa laa Sikaa, -bha o nynia we nokple. Wee gbe mia, da *Zakobu ka bhaa dudu kibhe, 'in o yia -bha -klo 'bhlu, wee dudu -we o 'nyea o 'yu *-Zezefu, we kwesi we mia. -Zezu sia nonve kwee, 'in o yia wee -klo -yo ladi. Nu, 'ylogbagbu -wa.

7 -Bha Samaliynwo yabhlo yia 'nyu 'plia, 'in -Zezu nee o -yla: «A 'nye 'mi 'nyu in 'ka 'ma.» 8 (Nu, o 'bunonya ka lililu zaa mni 'gbe nokple.)

9 'Jo 'hwno nee o -yla: «Aya! -Mi Zuifu zlahla -ami Samaliynwo 'nyu yi?» Nu, Zuifu -yo *Samalii -nyuma'a* 'nonno 'wola.

10 -Zezu nee o -yla: «A 'ni -Lagoo wlawlalu -yi, 'in a 'ni -o mia an 'nyu -zlahida -yi. A -ka yaa we 'ji -yi, ama yi yaa o 'wlowlonyu -zlahla, 'in o 'ka we an 'nye.»

11 'J nee: «Na -Kanyo, -in 'ni floko kwee -ka, 'in -klo -to 'wu, sa -in 'ka 'mi wee 'wlowlonyu 'nyea?» 12 -Amiaa dukpasa Zakobu 'bhlu wee -klo, o 'de ka we 'nyu 'ma, we -yo o 'yua -yo o 'noolii -gnuu -zlo. -Mi dli 'wo nu, -mi 'yia -mi -zia o yi?»

13 -Zezu nee o -yla: «Nyume -o -ka nyu ni 'ma, 'nyumato yia o 'bhaa lo. 14 Nu, 'nyu -we na yia wlaa, nyume -o -ka we 'ma, 'nyumato 'na 'ka 'masleen o 'bha. 'In wee 'nyu zea o 'wu 'wlowlonyu, da 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, we bhva.»

15 'Jo 'hwno nee o -yla: «Na -Kanyo, 'nye 'mi wee 'nyu, 'nyumato yi -sleen 'mi 'bha, in yi 'masleen -seli 'nyu 'plia yi.»

16 -Zezu nee o -ylae: «A mni amaa 'lowli laa, a -yo o 'so 'ka yi.»

17 'J nee: «In 'ni 'lowli -ka.»

18 'J nee: «Gbuoznu a gbaa, nu, a 'ni 'lowli -ka. 19 Nu, a 'yi 'lowlia gbu. -Momo a -yo o 'so mia de ni, o 'ni amaa 'lowli. Gbuoznu -wa.»

20 'Jo 'hwno nee: «Cun, na -Kanyo, in -yi we 'ji nu, -Lagobuu -falipanyo -in -mia. 20 -Gogo 'kadu ni 'wlu -amiaa dukpasi bobo bhaa -Lago, 'in amia nee: -Zeluzalemu wa 'kaa -Lago bobo.»

21 -Zezu nee o -yla: «Bholo, a zu 'mi dli -gu. Bhla yabhlo yia bea, we 'ni -gogo 'kadu 'wlu, 'in we 'ni -Zeluzalemu wa 'ka Dide -Lago bobo. 22 Nu, amia *Samalii -nyuma, -we a boboa, a 'ni we -yi. 'In -we -amia Zuifu boboa, -a -yi we. -We ka gbu -wa, Gbuwsanyo mia, Zuifub -gbe o bhva. 23 Nu, bhla -we nya -wa boboa Dide -Lago tuklu, wa 'kaa o bobo Zuzu nya saznu sa, we bhla ka cipa, 'in we ka nyini. Nu, we 'sasokpa -nyumaa da -Lago talia,

wa 'ka o bobo. 24 -Lago mi Zuzu nya. -Wa 'kaa o bobo, wa bobo o Zuzu nya saznu sa.»

25 'Jo 'hwno nee o -yla: «In -yi we 'ji nu, Mesi yia yia. (We ji -wa -Lagoo -Bhasanyo.) 'J -ka yi ni, mo yia we 'de weee 'wusisala.»

26 'J nee o -yla: «Mo mia da an -yla gbad.»

27 -Bha -bhlokpade o 'bunonya yia lo. 'In wa yia -Zezu -yo 'hwno yabhlo -yoyi 'di -sada. 'In we yia wa 'hwegaga -sobhali, -zugba wa gba -mo dli zoe: «Lee -lu o yibhali oo 'hwnoo? Lee -gbu o gba o -yla?» Nu, 'sasokpa -laybhaweli ni 'ni nyime yabhlogboo 'hwee 'tla.

28 'Toun, oo 'hwno tia -bha o 'nyu -nyida, 'in o yia 'gbe nokple pla. 'J nee nyuma -yla: 29 «A yi! A yi -nya, a 'ka nyime yabhlo 'yu! Mo gbaa na lenugbu weee. We 'wlo sa mo -wa -Lagoo -Bhasanyo.» 30 'Toun, wa yia 'gbe nokple 'tla, 'in wa yia -Zezuu gbegein mnu.

31 We bhla, o 'bunonya mi o bhuhuoeda o 'ka li. 32 'In o nee wa -ylae: «Lililu -we in 'kaa li, a 'ni we -yi.»

33 'In o 'bunonya nee wa 'dekpa nyidi: «Aya! Nyoo 'nye o lililua?»

34 'J nee wa -yla: «Na yoopanyoo dumagbuu 'nohwezooze -yo o lubhoo 'wluhbabhie, mu -wa na lililu. 35 Amia, a nee nu, we -to 'wu 'co -mnu, 'in -luu -didi bhla 'ka nyini, -ami nee an -yla, nu, we -didi bhla ka -sleen nyini. A -tali kpa -gu, we 'ya ka zali. 36 -'J -ka -luu -didnyo nya -mi, o ka onuu -tnu 'yi. Nu, o mi nyuma 'wlogogwlahida, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -Lago 'ka we wa 'nye. 'In we gluglonyo -yo we -didnyo 'ka 'muna li dabhlo. 37 Nu, nine yabhlo nee: «Nyime yabhlo gba, 'in nyime -putu dia.» Gbuoznu -wa. 38 Kpa -we 'wu a 'nia lubho nu, -mo in tiea an we -luu -didi bhla. Tolva ka -mo lubho nu, 'in wa yia sia. 'In -amia yia we 'wu -tnu.»

39 -Moo 'bigu, oo 'hwnoo gbagbaweli -gu Samalii -nyuma duun zaa -Zezu dli -gu. 'J nee wa -yla: «'Jo nyime ni gbaa 'mi -yla na lenugbu weee.» 40 We 'dee 'gbu, Samalii -nyumaa -zlo yia -Zezuu -gbe yi. 'In wa yia o -bel -yopal, o -yo wa 'ka -tu. 'J li -bha 'yi 'so.

41 'In tolva yia wa -gu -bho dluozoo nya, o 'dee 'hwee weli 'gbu. 42 Wa nee oo 'hwno -yla: «We 'ni -sleen amaa weli -bhlogboo 'gbu -a yi o dli -gu zu. Nu, -amiaa 'de ka o 'hwee weli 'nu. Nu, -a -yi -sleen we 'ji nu, mo -wa dudogu -nyuma weee Gbuwsanyoo 'debhie.»

-Zezu jipea nyime 'kadu yabhloo 'yu

43 -Zezu li -bha 'yil 'so, we tanuu zli, 'in o yia o 'yoo bhli, o 'ka Galilee -dudu -gu lo mnu. 44 (Nu, -Zezuu 'de ka gba nu, wa'a zu -bha -Lagobuu -falipanyo o 'dee -zoo.) 45 'Toun, o nynia Galilee, 'in nyumaa -zlo yia o yoo -saa yi. -We ka gbu -wa, gwedigbu o nua le -Zeluzalemu 'Wozitylu 'fetu bhla, wa ka -bha 'yu.

* 4:9 Zuifu 'ni mneni wa 'ka Samalii -nyumaa kna kwezi.

46 Bhie ɔ yia Kana lɔ mni, Galilee -dɔdɔ -
gɔ, da ɔ 'bhitilia 'nyu nɔ 'wɔla. Nu, *Ewloɔvɔ
nyumɛ 'kadɔ yabhlo ma Kapɛnaumɔ, ɔ 'yu ka
gu -yɔ. 47 ɔ 'nɔa nu, -Zezu ka Zudee 'bhɔ, ɔ ka
Galilee mni, 'in ɔ nyumɛ yia Kana mni, ɔ 'ka
ɔ 'yi. ɔ nyinia ɔ -gbɛ, ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa
-wa! -A mni Kapɛnaumɔ, -in 'ka na 'yu jipe, ɔ
yi tli.»

48 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «We 'ni gwɛdigbɔnya
'wɔbhɔ, a 'ni mneni a 'ka 'mɔ dli -gɔ zɔ.»

49 ɔ nyumɛ 'kadɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, -a
mni -mɔ, na 'yu yi tli.»

50 ɔ nɛɛ: «Mni -budunwɛɛ, nu, -na 'yu ka
'pɔ.»

'In ɔ nyumɛ yia -Zezuu wɛlɔ dli -gɔ zɔ, 'in ɔ
yia ɔ -budunwɛɛ mni. 51 ɔ mɔ mni, 'in ɔ -yɔ
ɔ zɔyua yia gbeli 'yloogbɔ. -Maa nɛɛ ɔ -yla:
«-Na 'yu ka 'pɔ.»

52 'In ɔ yia wa layibhaɛ: «'Lee, bhla -mumɔ
nya ɔ yili 'wɔa?»

Wa nɛɛ: «Zɔbha 'ylogbagbɔ 'lɛlu tianɔ nya
ɔ 'pɔa.»

53 ɔ 'yuu dide yia we 'jiyibheli nu, weɛ
bhla -bhlokpade nya, -Zezu gbaa ɔ -ylaɛ: «-
Na 'yu ka 'pɔ.» -Bha ɔ -yɔ ɔ -budunwɛɛ -nyuma
weɛ zɔa -Zezu dli -gɔ.

54 Weɛ gwɛdigbɔ 'sɔnɔ ɔ nɔa dɛ lɛ ɔ Zudee
-bhɔda, ɔ 'ka Galilee mni.

5

-Zezu jipea guzɔnyɔ yabhlo *Nyapeyli nya

1 -Mɔvɔ 'bigɔ, Zuifɔvɔ 'feti yabhlo nyinia, 'in -
Zezu yia 'wɔsɔ, ɔ 'ka -Zeluzalemɔ mni. 2 Nu,
-mɔ -Zeluzalemɔ, klolo 'kadɔ yabhlo mɔ -
bha, 'mɔ wa laa Bhlabhlɛ Klolo. -Bha weɛ
klolo kwesi, 'nyu yabhlo mɔ -bha, 'mɔ wa
laa zuifowɛlɔ 'wɔ Betesda. Nu, palɔvɔ bhɔ
gbu gbelia we. 3 Nu, guzɔnyaa -zlo slu we -
yɔ la: 'lalɔnya klaa, 'tigitiɔnya klaa, we -yɔ
zɔlaslɔnya mɔ -bha. [Nu, 'nyuu zuklue wa
mɔ wɔda. 4 -We ka gbu -wa, bhla tɔla nya,
'anzɔ sibhlii weɛ 'nyu lɔ la, 'in we zuklua we
'klɔ. 'In ɔ -ka -mɔ -bho tia, guo gu -we -ka ɔ
-yɔ -mɔ, 'in ɔ pɔa.]

5 Nu, wa glaa, nyumɛ yabhlo ka gu -yɔ, we -
zɔvɔ gɔ -bhlo 'ya kugbua lɛ gbeta ni. 6 Da -Zezu
'plɔlia -mɔ, ɔ 'yia ɔ, 'in ɔ yia 'nɔ nu, weɛ gu ka
ɔ -yɔ -gwɛ. ɔ bɛa ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ layibha: «-In
'yibha -in 'ka 'pɔvɔ?»

7 'In ɔ guzɔnyɔ yia we 'bigɔpalɛ: «Na -
kanyɔ, 'nyu -ka zuklu, nyumɛ ɔ -'kaa -mɔ 'mɔ
'pa, ɔ 'ni -mɔ. Bhla in 'ka 'wɔsɔ, nyumɛ yabhlo
ka 'mɔ 'yugal.»

8 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Sɔ 'wɔ! -In 'bhu -na
-bita 'wɔ, -in mni.» 9 -Bha -bhlokpade, ɔ
nyumɛ 'pɔa, ɔ -sɔa 'wɔ, ɔ 'bhua -bita 'wɔ, 'in ɔ
yia mni.

Nu, *Nyapeyli nya we nɔa lɛ. 10 -Bha Zuifɔvɔ
'yugalɔnya gbaa ɔ wa jipea -yla: «Nu, -zɛɛn
mɔ, Nyapeyli -wa. 'In -amɔaa tite nɛɛ, -in 'ni
mneni -in 'ka -na -bita 'wɔbhɔ, -in 'ka nɔ.»

11 ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyumɛ ɔ jipea 'mɔ, ɔ nɛɛ
'mɔ -yla: «-In 'bhu -na -bita 'wɔ, -in 'ka mni.» »

12 -Bha wa 'yibhaa ɔ laɛ: «Nyɔɔ gba -mɔ -yla,
'bhu -na -bita 'wɔ -in mni?» 13 Nu, ɔ nyumɛ
ɔ jipea ɔ, ɔ 'ni ɔ -yi. Nu, -Zezu ka ɔ 'yiligwe
lamnɔnɔ, nyuma -zu -bitaa 'gbɔ.

14 -Mɔvɔ 'bigɔ, -Zezu plaa -Lagɔbudu 'kadɔ
zɔ, ɔ 'yia ɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In ka -slɛɛn
'pɔ, -in 'na nɔnɔ 'maslɛɛn gbɔnyuu lɛ -niɛ. We
'ni -mɔvɔ, -we yia -mɔ yia, we -nyu 'yli.»

15 -Bha ɔ nyumɛ mni, 'in ɔ nɛɛ Zuifɔvɔ -ylaɛ:
«-ɔ puea 'mɔ ni, -Zezu -wa.» 16 Nu, Nyapeyli
nya ɔ jipea nyumɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ wa yia ɔ -
yɔwɔsɔvɔ, wa 'ka ɔ sialɔ.

17 Nu, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Bhla weɛ nya,
na Dide mɔ lubho nɔda, ɔ 'bhisa -amɔ mɔ
'yaa lubho nɔda.» 18 We 'dɛɛ 'gbɔ Zuifɔvɔ
'yugalɔnya yia ɔ -yɔwɔsɔvɔ, wa 'ka ɔ 'bha.
We 'ni wa Nyapeyli -bhlogbɔ ɔ 'ni 'nɔnɔwe
zɔvɔ gbɔ, ɔ nɛɛ 'ya nu, -Lagɔ -wa ɔ Dide, 'in ɔ
yibhɔla ɔ 'dɛ -Lagɔ.

-Zezu wlaa 'yliyɔgagie

19 -Zezu 'paha we 'bigɔ ɔ nɛɛ: «Nu, in nɛɛ
aun -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: 'Yuu 'debhlo 'ni mneni
ɔ 'ka -lu yabhlogbɔ lɛnɔ, nu, -we ɔ 'yia ɔ Dide
lɛnɔda, we 'dekpa ɔ nɔa lɛ. -We Dide nɔa lɛ,
'mɔ 'Yu nɔ 'yaa lɛ. 20 Nu, Dide -kali ɔ 'Yuu zɛ,
'in ɔ slɔlua ɔ ɔ lɛnɔgbɔ weɛ. Cun, gbɔ 'kadɔ -
we 'yilia -we -zia -we a 'yia, 'mɔ ɔ yia ɔ -slɔlua,
'in we 'ka aun 'jwɛgaga -sɔbhali. 21 Sa Dide
ganɔa tɔtɔnya, 'in ɔ nyɛa wa 'yliyɔgagie, 'sa
-bhlokpade 'Yu nyɛa 'yliyɔgagie nyuma -wa ɔ
'yibhaa ɔ 'ka we 'nyɛ. 22 Dide 'e 'bhu nyumɛɛ
-yɔgbɔ 'wɔ, ɔ ka we 'dɛ weɛ ɔ 'Yu yoo 'nyɛ,
23 'in nyuma weɛ 'ka 'Yu 'nɔnɔwe zɔ ɔ Dide
'bhisa. -ɔ 'ni 'Yu 'nɔnɔwe zɔ ni, ɔ Dide, -ɔ tiea
ɔ, ɔ 'ni -mɔvɔ 'nɔnɔwe zɔ.

24 «In nɛɛ aun -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: ɔ -ka na
wɛlɔ yukwli pɔvɔ, 'in ɔ tiea 'mɔ, ɔ 'ka ɔ dli -
gɔ zɔ, ɔ ka 'yliyɔgagie -we 'nia -bhloɔda -ka.
Gbɔdɔlie 'na 'ka ɔ -nɔ nya -mɔ. Nu, ɔ ka tɔtie
'wɔbhɔ, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie 'wɔplɔli. 25 In nɛɛ
aun -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: da tɔtɔnya 'kaa -Lagɔ
'Yuu wɛlɔ 'nɔ, 'in -wa yia we 'nɔa, 'yliyɔgagie
wa yia 'yia, we bhla ka cɔpa, 'in we ka nyini.
26 Sa Dide kaa 'yliyɔgagie 'wɔ, 'sa 'Yu kaa
'yliyɔgagie 'wɔ. Nu, Dide 'nyɛa we ɔ 'Yu.
27 'In ɔ yia ɔ 'Yu se 'nyɛ, ɔ 'ka nyuma -yɔgbɔ
'wɔbhɔ. -We ka gbu -wa ni, ɔ mɔ *Nyumɛɛ 'Yu
nya. 28 Gbɔnya ni 'na sɔbhali aun 'jwɛgaga -
ni. 29 We bhla mɔ yida, da tɔtɔnya weɛ -wa
wa 'bhluu, wa yia ɔ wɛlɔ 'nɔa, 'in wa 'ka wa
gbawla 'wɔtla. -Wa nɔa gbɔ -zɔnɔ lɛ, wa -ka
tɔtɔnya glaa 'wɔsɔ, 'yliyɔgagie wa yia 'yia. 'In
-wa 'nia gbɔ -zɔnɔ lɛnɔ, wa -ka 'wɔsɔ, gbɔdɔlie
yia wa -nɔ nya -mɔa.

-Zezuu gbɔdayɔnya

30 «Nu, in 'ni mneni in 'ka -lu yabhlogbɔ
lɛnɔ na 'dɛ nya. Sa Dide gbaa, 'sa na
bhua nyumaa -yɔgbɔ 'wɔ, we 'gbɔ, na
gbɔwɔbhuhue mɔa tikli. -We ka gbɔ -wa,

i'in -tali na 'deε domagbuv da, -o tiea 'mi, o domagbuv da na talia.

³¹ «We -ka na de mi na gbudayinyo nya, -we na yia gbaa, a 'na 'ka we la gbuzonu. ³² Nu, na gbudayinyo yabhlo mi -bha. 'In, in -yi we 'ji nu, -we o gbaa na daa gbuzonu -wa. ³³ Na 'gbu a yia nyuma tie Zaaan -gbe, wa 'ka o layibha. -We o gbaa ain -yla na daa, gbuzonu -wa. ³⁴ -Ami, in 'ni we gbu -ka, nyume 'ka na gbudayinyo -ze. Nu, Zaaan gbu na gbaa ain -yla, a 'ka gbu 'wobhuv gbu -wa. ³⁵ Zaan 'wlu llnape, 'in a yia nwnu a 'ka 'muna li o san 'wo, bhla -bhlo nya. ³⁶ Nu, in ka gbudayinyo yabhlo -o 'yia -o -zia Zaan. Sa wa 'kaa we 'jiyibheli nu, Dide tiea 'mi, mu -wa nu, lubho -we ka 'gbu o yia 'mi tie, in mi we nuda. ³⁷ 'In o Dide -o tiea 'mi, o 'de mi na gbudayinyo nya. Nu, a 'ni -slo o weli 'nu, in a 'ni -slo o 'klv 'yi. ³⁸ O weli 'ni an 'wo -mi, -o o tiea, a'a zo o dli -gvu 'gbu. ³⁹ -Lagosebhe 'wo a talia, 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka, a 'ka we 'yi we nukple. Nu, gbuzonu -wa, wee weli de gbaa na -gvgbu. ⁴⁰ 'In a'a yi na -gbe, a 'ka 'yliyogagie -zonu 'yi.

⁴¹ «In 'ni nyumaa 'hni kwale datalida -mi. ⁴² Nu, in -yi an, in -yi we 'ji nu, -Lago zekalie 'ni an 'wo -mi. ⁴³ -Ami -mamo yia na Didee 'hni nya, a'a nwnu na gbu -yo, 'in nyume -putu -ka yi, o 'deε 'hni nya, o gbu a nwnu -yo. ⁴⁴ 'Nni kukwale da a talia, nu, -Lago -bhlogbo 'ka amaa 'hni 'ylimani, a'a -tali -muv da. -We mia daa 'gbu, a'a zva 'mi dli -gv. ⁴⁵ 'Lee, -ami yia ain gbu dila -Lago 'yu yi? -Innya, we 'ni -ami yi an gbu dila -Lago 'yu, nu, a ka Moizi dli 'wo dt, mo yia ain gbu dila. ⁴⁶⁻⁴⁷ A -ka yaa Moizi dli -gv zo nu, -zugba a ka 'mi dli -gv zo. Lee -lu ka 'gbu? -We ka gbu -wa ni, Moizi ka na daa celi -Lagosebhe 'wo nu, -we o celi a 'ni we dli -gv zo, we 'deε 'gbu a'a zva na 'deε weli dli -gv.»

6

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ -Muv 'bigv, -Zezu mna Galilenyu kwesi, 'in o yia wee 'nyu 'wodi. (Nu, wee nyu mia, 'mu wa la 'yaa Tibeliadi). ² 'In nyumaa -zlo yia -Zezu 'bi yi, nu, gwedigbu o nua le nyumaa jipee nya, wa ka we -yoyu 'gbu. ³ -Bha o -ghlaa -gogo yabhlo 'wlu, 'in o yia -mo ladi, o -yo o 'bunonya 'so. ⁴ Nu, Zuifuv *'Wozitilyu 'feti ka cipa. ⁵ -Zezu -talia -bha toon, 'in o yia nyumaa -zlo -yoyu o -gbe yida, 'in o neε Filipu -ylaε: «Da -a 'ka 'floo zo, 'in nyuma ni 'ka lia?» ⁶ -We -Zezu 'kaa lenu, o 'de -yi we. Nu, la o ylaa Filipu, we 'gbu o yia we o layibha.

⁷ Filipu neε: «Aya! 'Cu gbetaa lubhoo 'penigwezii 'debhie nya, -a 'ni mneni -a 'ka 'floo zo, 'in wa 'de weee 'ka li -seε.»

⁸ -Zezuu 'bunonyo yabhlo mi -bha, 'mo wa laa Andlee, Simo Pielu bheli -wa. O neε: ⁹ «Nukpasuyu yabhlo mia da, o ka *luzifloo gbu -yo zibhi 'so kwεε. Zibhinya -yo 'floonnya ni 'ni 'wozu, wa 'de weee 'ka li. We 'ni muv?»

¹⁰ -Zezu neε o 'bunonya -yla: «A 'tulo wa, wa -di la.» Nu, wee da mia, -petu -zu -bha. Waa nyuma -dia la, wa nyini nukpasiaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000). ¹¹ O 'bhua 'floo 'wu, o 'paa -Lago fuo, -wa mia ladida, 'in o yia we wa 'wulo dilii. 'Sa o dilii 'yaa wa zibhi 'wola, 'in wa yia li wa dlu da. ¹² Da wa 'de weee lva ni, 'in -Zezu neε o 'bunonya -yla: «A 'bhu we pnu la, a -yo we yi, we 'ya yabhlogbo yi mna.» ¹³ Wee 'floo gbu nyuma lia, 'in wa yia lv. We pnu -we -tva 'wo, 'mu o 'bunonya 'bhua la, mu yea -cice kugbua le 'so.

¹⁴ Gwedigbu o nua le, wa 'yia we -yo, 'in wa neε: «Gbuzonu -wa, -Lagobuv -falpanyo -o 'kaa yi ni, 'mo o -mia.» ¹⁵ -Zezu -yi we 'ji nu, wa 'yibha wa 'ka o 'wobhu -gla nya, wa 'ka o wa 'wlulapilnyo -zeli. We 'deε 'gbu o yia wa gwelva, 'in o 'debhlo yia -gogo 'wlu mni.

*-Zezu nua 'nyu -gv
(Mt 14.22-27; Mk 6.45-52)*

¹⁶ Jibhe zaa, -bha o 'bunonya kwlia -gogo 'nyu kwesi. ¹⁷ -Bha wa -bhoo 'glv 'wo, wa 'ka 'nyu 'wodi, 'in wa 'ka Kapenaumu mni, -zugba -Zezu 'ni -slo wa glaa -mi, 'in sabo yia be. ¹⁸ Nu, 'nyuu -gbvgbu yia zukue bhli, -pape 'kadu mi 'phidaa 'gbu. ¹⁹ We bhla, kilometli gbu, kilometli gbelibhlo wa nua le -mo 'nyu -gv. Nu, wa mi 'nyu 'wodida, 'in wa yia -Zezu -yoyu yida wa gbegbein 'nyu -gv -nane nya. -Bha wa nua nyan. ²⁰ 'In -Zezu neε wa -ylaε: «-Ami -wa. A 'na nunu nyan -ni.» ²¹ O 'bunonya 'yibha wa 'ka o 'wobhu 'glv 'wo. Toon, mo wa mia munda, 'in wa 'glv yia -bhoo dobu yli.

²² Zli zlia, nyumaa -zlo -wa -tva 'nyuu kakpe yabhlo -gv, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, 'glv -bhlogbo mia -bha. 'In nyuma -yi we 'ji nu, -Zezuu 'bunonya ka 'glv 'wobho, 'in wa yia mni, -zugba o 'ni wa glaa -mi. ²³ -Sleεn, nyuma -wa 'bhua Tibeliadigbe nukple, 'in wa yia 'glv talva 'wobho, 'in wa yia mni. Wa mna, da Nyumaa -Kanyo bhuhhoea -Lago, 'in nyumaa -zlo yia 'floo li, 'in wa yia -bha nyini. ²⁴ Nyumaa -zlo mia -bha, wa yibhelia we 'ji nu, -Zezu -yo o 'bunonya 'ni -bha -mi, wa -bhoo 'glonya 'wo, 'in wa yia -Zezu 'yli 'bi lanonua mni Kapenaumu.

-Zezu -wa 'floo -we nyεa nyuma 'yliyogagie

²⁵ Wa yia -Zezu kakpe -putu -gv, 'in wa neε o -yla: «*Wlabi, 'lee, lebhla -in nyini -selia?»

²⁶ -Zezu 'palia we 'bigv, o neε: «In neε an -yla gbuzonu sac: a ka 'floo li, 'in a 'ni lv -se, we 'gbu a talia na da. We 'ni nu, na gwedigbunya in nua le, we 'ji a 'nu 'wulaa gbu. ²⁷ Lililu -we nyumaa, a 'na nunu we 'gbu lubho -ni. Nu, lililu -we gwlea, 'in we nyεa nyume 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka, a nu we 'gbu lubho. Wee lililu ni, Nyumeε Yu yia we an 'nyεa. Nu, 'mo Dide -Lago zva o yibhelia -yo.»

28 -Bha wa 'yubhaa o lae: «Lee, sa -a 'ka nu, lubho-we nania -Lago dudu, 'in -a 'ka we nua?»

29 -Zezu nee wa -ylae: «Lubho -we -Lago 'yubhaa a nu, mu -wa -o o tiea, a zo o dli -gu.»

30 Wa nee o -yla: «Gwedigbu -mumu -in 'ka leno, -a 'ka -yoyi, 'in -a 'ka -mi dli -gu zva? Sa -in 'ka nua? 31 Nu, da -amiae dukpasu -dilu bhaa da beblee la -bhlo -bhlo, wa ka *manu li. 'Sa we mia celida -Lagosebhe 'wue:

'Floo -we 'bhua yali,
o ka we wa 'nye,
wa 'ka we li.»

32 O nee: «In nee an -yla gbuzonu sae: o 'nyea an yalu 'floo ni, we 'ni Moizi: nu, na Dide nyea an yalu 'floo 'zayli. 33 Nu, -we ka gbu -wa, -Lago nu 'floo mia, mu -wa -o 'bhua yali, 'in o nyea dudugu -nyuma 'yliyogagie.»

34 -Sleen, wa nee o -yla: «-Amiae -Kanyo, wee 'floo mia ni, 'nye we -an 'yli weee nya.»

35 -Bha -Zezu gbaa wa -ylae: «Nu, 'floo -we nyea nyume 'yliyogagie, -amu -wa. -O -ka na -gbe yi, 'nyo 'na 'ka 'masleen o 'bha. 'In -o -ka 'mi dli -gu zo, 'nyumato 'na 'ka 'masleen o 'bha. 36 Nu, in ka we an -yla gba: amia, a ka 'mi 'yi, 'in a'a zo 'mi dli -gu. 37 -Wa weee na Dide nyea 'mi, na -gbe wa yia yia. 'In nyoo nyoo yia na -gbe, 'in 'na 'ka o 'pipee viteli. 38 Nu, in 'ni yali 'bhu in 'ka na 'de domagbu leno yi, -o tiea 'mi, o domagbu in yia leno. 39 -O tiea 'mi, o domagbu -wa nu, nyuma o 'nyea 'mi yoo, in 'na mnano wa 'yabhhlogbo -ni. Nu, dudubu bhia zli, in -salo wa 'wo thitinya glaa. 40 Cuu, na Didee domagbu ni: -wa -ka 'Yu 'yi, 'in wa -ka o dli -gu zo, 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka, 'mo wa yia, 'in dudubu bhia zli, in -salo wa 'wo thitinya glaa.»

41 Tuon, Zuifu yia -Zezu -yo nyuwonie bhli, -we ka gbu -wa, o nee nu, o mi 'floo -we 'bhua yali nya. 42 Wamia nee: «-O mia de ni, -Zezu -wa. We 'ni mu? -A -yi o dide -yo o 'nyaa. Nu, *Zezefuu 'yu o -mia. Sa o gba -sleen nu, yali o 'bhua?»

43 -Bha -Zezu 'palia wa weli 'bigue: «A 'na 'nyuwonie a 'dekpaa nyidi -ni. 44 Nu, nyume yabhhlogbo 'ni mnenei o 'ka na -gbe yi, 'mu we 'ni nu, na Dide -o tiea 'mi, mo gbize o 'wo. 'In -o -ka na -gbe yi ni, dudubu bhia zli, 'in na salo a 'wo thitinya glaa. 45 -We mia celida -Lagobu -falpanyaa 'sebbe 'wu, mu ni: «-Lago yia wa 'de weee gbu -slolua.» Nyuma weee -wa nua na Didee weli, 'in -we o slolua, 'in wa nyuma we -yo, ma yia na -gbe. 46 Nu, -o 'bhua -Lago -gbe o 'debhlogbo 'yia Dide. We 'ni mo 'wobhu, nyume yabhhlogbo 'ni -slo Dide 'yi. 47 In nee an -yla gbuzonu sae: nyume -o zva 'mi dli -gu, 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka, we mu o -nu nya. 48 Nu, 'floo -we nyea nyume 'yliyogagie, -amu -wa. 49 Da beblee mia, amiae dukpasu ka -mo *manu li, we mi 'sa 'bhie, 'in wa yia ti. 50 Nu, -muv -ka wee 'floo -we bhua yali ni, nyume -o -ka we

li, o 'nia tlia yi. 51 In nee, 'floo -we 'bhua yali, -we wlaa 'yliyogagie, -amu -wa. Wee 'floo mia, nyume -o -ka we li ni, 'in o yia 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka. Nu, 'floo na yia wlaa, mu -wa na yice, 'mo na yia wlaa dudubu -nyumaa 'yliyogagiee 'gbu.»

52 -Bha Zuifuo kpikpehe sumania 'wo, 'in wa nee: «Lee, sa nyume ni 'ka o yice -an 'nye lililu 'bhisaa?»

53 Tuon, -Zezu nee: «In nee an -yla gbuzonu sa nu, a 'ni Nyume 'Yuu yice li, 'in a 'ka o 'pion 'ma, 'yliyogagie 'na 'ka an 'wo -mi. 54 Nyume -o lia na yice, 'in -o maa na 'pion, o ka 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka. 'In dudubu bhia zli ni, -amu na salo a 'wo thitinya glaa. 55 Nu, na yice mia lililu -zono -wa, 'in na 'pion mia, 'mamalu -zono -wa. 56 Nyume -o -ka na yice li, 'in o -ka na 'pion 'ma, o mi 'mi 'wo, 'in -amu mi o 'wo. 57 Sa Dide -o tiea 'mi, o -gaa 'yliyogagie, 'in in yia 'yliyogagie 'yi o 'gbu, 'sa -bhlokpade -o -ka 'mi lida -tu, 'in -mo yia 'yliyogagie na 'gbu. 58 Nu, -we -wa 'floo -we 'bhua yali ni, mu ni: wee 'floo mia, we -yo amiae dukpasu lilifloo 'ni 'wowlu. Nu, wamia ka ti. 'In nyume -o -ka wee 'floo ni li, o mi 'yliyogada 'yli weee nya.»

59 Nu, gbu weee -we mia de, -mo Kapenaumu *Lagobudu zo o -slolua we.

Nyuma -zlo jlaa -Zezu 'bi

60 Da -Zezu 'binonya 'nua o weli, 'in wa glaa nyuma duun nee: «Nyoo mnenei o 'ka o weli ni -yonywua? Wee weli ni 'ni 'te -se.»

61 Da -Zezu yihelia we 'ji nu, -we o gbaa, o 'binonya mi we 'gbu 'nyuwone, o nee wa -yla: «-We mia da ni, mu da amiae 'kua 'wo yi? 62 'In da a -ka -sleen *Nyume 'Yu -yoyi yali bmnida, sa a 'ka gbaa? 63 Nu, -Lago Zuzu wlaa 'yliyogagie, we 'ni -muv ni, nyume 'de -bhlo 'ni we mnenei. Weli -we in gbaa da an -yla, -Lago Zuzu nya in gbaa we, 'in we nyea nyume 'yliyogagie. 64 We mi 'sa 'bhie, nyuma toba mi an glaa, wa'a zo 'mi dli -gu.» Nu, we bhili we gwedida, nyuma -wa 'nia o dli -gu zo, we -yo nyume -o 'kaa o wla, wa 'ka o 'bha, -Zezu 'de -yi wa. 65 -Bha o gba 'yae: «We 'gbu in yia da an -yla gba nu, nyume -o Dide 'ni 'yoo 'nye o 'ka na -gbe yi, o 'ni we mnenei.»

66 We 'bhu we bhli ni 'wo, o 'binonya glaa, nyuma duun yia o 'bi 'bhu. Wa -yo o' bhli -sleen 'yoo -bhlo. 67 -Sleen, -Zezu nee o 'binonya kugbaa e 'so -yla: «'In amia naa, amia 'ni 'ya 'yubha a 'ka mnu?»

68 Simo Piel 'palia we 'bigu, o nee: «Na -Kanyo, 'lee, nyoo ka -gbe -a 'ka mnia? Nu, weli -we nyea nyume 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka, -mi kwee we mia. 69 Nu, -amua mia, -a ka dli zo, 'in -a yia we 'jijibheli ni, -Lago -Mowlonyo o tiea, 'mo -in -mia.»

70 -Zezu nee wa -ylae: «Amia nyuma kugbaa e so mia de ni, -amu -saa -bha an, we 'ni mu? Nu, an glaa, nyume yabhuo mia *Kuzu -nu

mɔ!» 71 ɔ mia we gbada, Simɔ Iskalistɔv 'yu Zudasi ɔ saa 'ɲni. Nii, ɔɔ Zudasi mia, ɔ mi -Zezuu 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa, 'bɛhie, mɔ yia ɔ wlaa.

7

-Zezuu bhelia 'ni ɔ dli -gɔ zv

1 -Mɔv 'bigɔ, -Zezu yia Galilee -dɔdɔ -gɔ mni, -zugba ɔ phli 'gbenya 'wɔ. Nii, ɔ 'ni 'yibha ɔ 'ka Zudee -dɔdɔ -gɔ nyini, Zuifɔv 'yugalnya mi ɔ 'bhabhiee 'kɛ 'yɪdaa 'gbɔ. 2 Zuifɔ -fɛti -we wa laa -fa -fɛti, we ka cɪpa, 3 'in ɔ bhelia nɛɛ ɔ -yla: «-In 'bhɔ -seli, 'in 'ka Zudee mni, 'in -na 'binɔnya 'ka -na lɛnɔgbɔ -yɔyɪ. 4 Nyumɛ ɔ 'yubhaa ni, wa yibheli ɔ, ɔ'ɔ zize ɔ lɛnɔgbɔ. -Slɛɛn, 'in mi gbɔnya ni lɛnɔdaa 'gbɔ, 'in -slɔlu -na 'dɛ dɔdɔgɔ -nyuma 'klɔ wa 'ka -mi -yɔyɪ.» 5 Nii, -Zezuu bheliaa 'dɛbhie 'ni ɔ dli -gɔ zv.

6 'In -Zezu nɛɛ: «-Ami mia, nanɔ 'yɪ -zɔnɔ 'ni -slɔ nyini. Amia, 'yɪ weɛ nanɔ 'yɪ amiaa -nɔ nya. 7 Dɔdɔgɔ -nyuma 'ni mneni wa 'ka an 'wɔnyɛ, ni, -ami wa nyɛa 'wɔ, -we ka gbɔ -wa, 'in ka wa lɛnɔgbɔ 'yɪliyalabɛli, 'in un nɛɛ ni, wa lɛnɔgbɔ -nyu 'yɪ. 8 Nii, amia, a mni 'fɛti ni -gɔ. Nanɔv 'yɪ 'ni -slɔ nyinii 'gbɔ, -ami 'na 'ka mni.» 9 ɔ bhia -we mia dɛɛ gbagbie, 'in ɔ yia Galilee -tu.

10 Nii, ɔ bhelia mni weɛ 'fɛti -gɔ, 'in -Zezuu 'dɛbhie yia -mɔ mni zizewiem. ɔ 'ni -zejila 'wɔ 'tɪa. 11 Wa mi 'fɛti -sada, -zugba Zuifɔv 'yugalnya nɔnɔ ɔ 'yilibɪla, 'in wa gbaa: «Da ɔɔ nyumɛ ni mia?»

12 -Bha nyuma duun kpɛtia ɔ -gɔ, tɔlvɔ nɛɛ: «Gbɔ -zɔnɔ ɔ nɔa lɛ», tɔlvɔ nɛɛ: «-Innya, we 'ni 'sa -mi, nyuma ɔ nɔa -dawli 'wɔ.» 13 Nii, wa mi Zuifɔv 'yugalnya sɔdaa 'gbɔ, ɔ 'kaa -Zezuu gbɔ gba -zejila 'wɔ, we -kanyo 'ni -mi.

-Fa -fɛti 'yɪ nya -Zezu -slɔluɔ nyuma gbɔ

14 Da 'fɛti 'yɪ ya 'sɔlɛ 'pɪa, -Zezu plaa -Lagɔbɔdu 'kadɔ zv, 'in ɔ yia -mɔ nyuma gbɔslɔluɛ bhli. 15 -Bha ɲwɛgaga -subhɪalia Zuifɔ, 'in wa nɛɛ: «ɔmɔ nyumɛ 'nia 'sɛbɛ 'kɪa, 'lee, sa ɔ nɔ, 'in ɔ -yi 'sɛbɛ?»

16 ɔ nɛɛ: «Na gbɔslɔluɛ mia, weɛ 'bhɔ na 'dɛɛ -gbɛ. Nii, ɔ tɛia 'mi, ɔ -gbɛ we bhɔa. 17 Nii, nyumɛ ɔ -saa dli ɔ 'ka -Lagɔɔ dɔmɔgbɔ lɛnɔ, 'ji ɔ yia we yibhelia ni, weɛ gbɔslɔluɛ mia, -de -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔv, 'in -dɛ na 'dɛɛ 'ɲni nya na gbaa. 18 Nyumɛ ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ 'ɲni nya, ɔ 'dɛɛ 'yɪlimanɛɛ da ɔ talia. Nii, nyumɛ ɔ talia ɔ tɛia ɔ, -mɔɔɔ 'ɲni 'yɪlimanɛɛ da, gbɔzɔnɔ ɔ gbaa, ɔ'ɔ 'tɔbhɔ yo. 19 Moizi palia tite an -yla, we 'ni mɔv? 'In weɛ tite mia, an glaa nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni we 'nɔɲwɛ zɔda -mi. Nii, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a 'ka 'mi 'bhɛaa?»

20 -Bha waa nyuma -zɔ gbɛ: «Zuzu 'nyuu kpaa -mi yi? 'Lee, nyɔɔ gbɔ ɔ 'ka -mi 'bhɛaa?»

21 -Zezu 'palia we 'bigɔ, ɔ nɛɛ: «Gwɛdigbɔ -bhlogbɔɔ in nɔa lɛ, mɔ subhɪalia dɛ a 'dɛ weɛ ɲwɛgaga. 22 Nii, Moizi ka an kni -plapɪlie -slɔlu. ('In weɛ kni -plapɪlie mia, we 'ni Moizi -la we la, ɔ dɔkpasɪ* -wa.) We 'gbɔ, amia, *Nyapɛyɪ nyaaɔ, 'in a paa nɔkpasu kni 'wɔ. 23 Amia -ka nyumɛ *kni 'wɔpa Nyapɛyɪ nya, Moizi tite 'nɔɲwɛzɔvɛɛ saa ni, -slɛɛn, -ami -ka nyumɛ -kpabhie jɪpɛ Nyapɛyɪ nya ni, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a palɪ 'mi -yɔ 'cɛa? 24 Sa a yia -lu -yɔ, a 'na 'bhulu 'sa we -yɔgbɔ 'wɔ -ni, a 'bhu gbɔ 'wɔ sa tikɪu.»

-Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyo yi?

25 -Bha -Zeluzalɛmɔ -nyuma tɔlvɔ gbɛ: «Nyumɛ ɔ ka da wa mia -talɔda wa 'ka ɔ 'bha, mɔ 'ni da -mi? 26 Mɔɔ gbɛaa -slɛɛn dɛ gbɔ -zejila 'wɔ, 'in wa'a -sa ɔ -gɔ! 'Ji -amɪaa 'yugalnya yibhelia we ni, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyo -zɔnɔ yi? 27 Nii, ɔmɔ, ɔ -mɔ mia da, -a -yi ɔ 'bhulɔda da. 'In -Lagɔɔ -Bhasanyo mia, ɔ -ka yi, da ɔ yia 'bhɔa, nyumɛ 'ni -bha da -yi.»

28 Da ɔ mia nyuma gbɔ -slɔlɔda -Lagɔbɔdu 'kadɔ zv, -bha ɔ 'kɪa 'wɔ 'tɪɛɛ: «A nɛɛ ni, a -yi 'mi, 'in da in 'bhɔa a -yi -bha da. We mi 'sa 'bhie, we 'ni na 'dɛ nya in yi. Nii, ɔ tɛia 'mi, ɔ mi tikɪu. Amia 'ni ɔ -yi, 29 -ami in -yi ɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ -gbɛ na bhɔa, 'in mɔ tɛia 'mi.» 30 We 'dɛɛ 'gbɔ wa 'yibha wa 'ka ɔ kpa. Nii, ɔ 'yɪ 'ni -slɔ nyinii 'gbɔ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni ɔ kwɛzi.

31 Waa nyuma glaa, nyuma duun ka ɔ dli -gɔ zv. -Maa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyo mia, ɔ -ka yi ni, gwɛdigbɔ nyumɛ ni nɔa dɛ lɛ, ɔmɔ -nɔ 'na 'ka -mɔɔ -zi.»

32 -We nyuma duun mia 'ɲwɔɲwɛda ɔ daa, Faliznyuma 'nɔa we, -bha *Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Faliznyuma tɛia -mɔ -Lagɔbɔdu 'kadɔv ɲwɛkɔnya wa 'ka ɔ kpa.

33 -Zezu nɛɛ 'yaa: «In -yɔ an 'sɔ mi -slɔ da bhla -sɛlɛ nya, -mɔv 'bigɔ, ɔ tɛia 'mi, ɔ -gbɛ na yia lɔ 'bhɪtia. 34 Nii, na da a yia -talɪa yia, 'in a 'nia 'mi 'yia yi, -we ka gbɔ -wa, da na mni, amia, a 'ni mneni a 'ka -mɔ mni.»

35 -Bha Zuifɔ gbɔgbɪalia -ylaa: «Mɔ ɔ 'ka mni, 'in -a 'na 'ka ɔ 'yia? 'Lee, Zuifɔ mia -glɔgɔ -mɔ *Glɛkɪ glaa, wa glaa ɔ yia mni ya yi? 'Lee, waa Glɛkɪ ɔ yia -slɔluɔ mni ya yi? 36 Welɪ -we mia da ni, sa we 'ji mia? ɔ nɛɛ: «Na da a yia -talɪa, a 'nia 'mi 'yia yi, 'in: «Da in mia mni da, amia, a 'ni mneni a 'ka -mɔ mni.» »

37 Nii, 'fɛti 'wɔbhɔlɔlu -yɪ mia, -we -wa weɛ 'yɪu 'kadɔ, we nya -Zezu bɛa nyuma 'yu, 'in ɔ nɛɛ welɪ 'tɛtɛ nyaa: «Nyumɛ ɔ -nyumatɔ -ka 'bha, ɔ yi na -gbɛ, 'in ɔ 'ka 'ma. 38 Nyumɛ ɔ -ka 'mi dli -gɔ zv, 'wɔwɔlvnyu -we wlaa 'yɪliyagɛ, mɔ yia ɔ dli zɔ 'wɔba, 'sa we mia cɛlda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ.» 39 'Nyuu -we ka gbɔ ɔ gbɛaa, -Lagɔɔ Zuzu -wa. Nyuma -wa zɔa ɔ dli

* 7:22 Dɔkpasɪ: ni, Ablaamɔ -Lagɔ 'nyɛa kni -plapɪlie tɪa.

-gbu ni, mu -Lago yia wa 'nyea. Nu, -Lago 'ni -slo Zuzu yoo 'pa, o 'ni -slo -Zezu 'nyililo 'nye' 'gbu.

40 Nu, nyuma duun 'nua -Zezuu weli, wa talba nee: «-O mia de, -Lagobbu -falpanyo -a mia woda, mo -wa.»

41 Nyuma talba nee 'ya: «-Lagoo -Bhasanyo mia, mo -wa,» nu, talba nee: «-Lagoo -Bhasanyo 'na 'ka Galilee 'bhu, we 'ni muu?»

42 -Lagosebhe nee nu, -Lagoo -Bhasanyo mia, *Davidu zwayli o yia 'bhua. Betilemu -Davidu -zoo mia, -mo o yia 'bhua.»

43 O -Zezuu 'gbu waa nyuma ni yia -yo 'bhobhlo. Wa 'ni masleen weli -bhlo -ka.

44 Nyuma talba 'yubha wa 'ka o kpa. Nu, nyume yabhlogbo 'ni o kwezi. 45 Da waa -Lagobudu 'kadu nyekonya 'bhua we nyee, 'in wa yia -Lagobunyaa -cian -yo Falizinyumaa -gbe lu mu. -Bha -maa 'yubha wa lae: «Lee -lu ka 'gbu a 'ni -Zezu kpa, 'in a -yo o 'ka yia?»

46 Wa nee: «-A -ka bhaa 'wlu, nyume 'nia -slo nyume ni 'bhisa gba.»

47 'In Falizinyuma nee wa -yla: «Amia, o ka 'ya ain -dawli 'wono, we 'ni muu?»

48 Zuifoo 'yugalunya -yo Falizinyuma glaa, nyume yabhlogbo 'ni o dli -gu zo. 49 'In waa nyuma mia de, wa 'ni -amuaa tite -yi, 'in -Lago ka wa me -yo la ti.»

50 Nu, Falizinyume yabhlo mi wa glaa, 'mo wa laa 'Nikodemu. (O 'Nikodemu, o mnia -Zezu 'yia zlme, mo -wa.) O nee wa -yla: 51 «-Amuaa tite 'ni gba nu, -a 'bhu sa nyumee -yogbu 'wu. -A 'nu -slo o weli, 'in -we o nua le, -a 'ka we yibheli 'bhie, -a 'ka o gbu dili.»

52 Nu, talba palia o nyee, wa nee: «-Mi mia de, Galilee -nyume -mi mi 'yaa yi? -In -tali -slo -Lagoweli zo, 'in -na yia nu, -Lagobbu -falpanyo yabhlogbo 'na 'ka Galilee 'bhu.»

[53 -Sleen, -mamoo -ka 'woso, 'in -moo mnia -moo -budu nyee.

8

'Nywao -o wa kpaanokpasu -putu nya

1 Nu, -Zezu mnia *Olivunyaa -gogo 'wlu, 2 zli zlia, we zlokpé -papa, -bha o mnia -Lagobudu 'kadu zo lu, 'in nyuma weee yia o -gbe yi. 'In -Zezu yia ladi o 'ka nyuma gbu -slo. 3 -Sleen, -Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma -laa ylikwonywao yabhlo -Zezu 'yu. O nywao mia, 'mo wa kpaanokpasu -putu mi -budu 'wodida. -Bha wa 'yilgbelia o wa 'de weee nyidi. 4 -Maa nee -Zezu -yiae: «-Solonyo, nu, 'nywao o mia da ni, o -yo nokpasu -putu mi -budu 'wodida, 'in wa yia o kpa. 5 Moizi nee tite 'wu nu, 'sasokpa -nywao mia, wa 'bha o gbako 'wu. 'In -mi, -in nee saa?»

6 O zobhllilie nya wa gbaa de weli ni, o 'dee weli 'ka o kpa, 'in wa 'ka o gbu dili. Nu, -Zezu kwlia 'wu, 'in o yia -di la tli dudu o -kwiteya nya. 7 Wa mi o layibhadaa 'gbu, o -soa 'wu,

o nee: «Ain glaa, nyume -o 'nia -slo gbonyuu yabhlogbo lenu, -moo 'pa nywao ni gboko tia.»

8 'Bhie, o yi 'yaa 'wokwli, -zugba o celi dudu.

9 Da wa 'nua o weli, 'in wa yia mnumnie bhli -bhlo -bhlo, we bhlii nyuma kpaanokpasu -gu, 'in -Zezuu 'debhlo yia -bha -to we -yo zo 'nywao.

10 -Sleen, -Zezu -soa 'wu, o nee: «Bhola, da wa mia? Da amaa gbodulnyaa 'debhie mia? 'Lee, nyume yabhlogbo 'ni -to o 'ka ain gbu -dili?»

11 O nee: «Na -Kanyo, nyume yabhlogbo 'ni da -to o 'ka 'mi gbu -dili.»

'In -Zezu nee: «'In -ami, 'in -dili 'ya ain gbu. Nu, a mni -budu nyee. We 'bhu -zeen 'wu, ama -putu 'na nono gbonyuu le -nie.】

-Zezu mi dudugu -nyumaa zli nya

12 -Sleen, -Zezu nee 'ya nyuma -yla: «-Ami -wa dudugu -nyumaa zli. Nyume -o yia 'mi 'bi nua, o 'nia nikpise 'wono ya. Nu, zli -we wlaa 'yliyogagie, 'mu o yia 'yia.»

13 -Bha Falizinyuma gbae: «-Na 'de -wa -na gbodayinyo, weli -we -na yia gbaa, -a 'na 'ka we gbuzoo la.»

14 O 'palia we 'bigu, o nee: «Nu, na 'de yi na gbodayinyo nya -moo, gbuzoo -wa. -We ka gbu -wa, mo na bhua, we -yo mo na mnia, in -yi -bha da. We mi 'sa 'bhie, amia, da na bhua, a 'ni -bha da -yi, 'in mo na mnia, a 'ni -bha da -yi. 15 Sa dudugu -nyuma bhua gbu 'wu, 'sa a bhua nyumaa -yogbu 'wu. Nu, -ami mia, 'in 'bhu nyume yabhlogbo -yogbu 'wu.

16 Nu, we -ka nyumee -yogbu in 'ka 'wobhu, na gbobobhubhue mi tikli. -We ka gbu -wa, we 'ni na 'debhlogbo bhu wee gbu 'wu, Dide -o tiea 'mi, in -yo o 'so mi. 17 We mi amuaa tite 'wu celida ni, -we gbodayinyo 'so -ka gba weli -bhlo nya, a mneni a 'ka we dli -gu zo.» 18 -Ami mi na gbodayinyo nya, 'in Dide, -o tiea 'mi, -moo mi 'yaa na gbodayinyo nya.

19 Wa nee o -yla: «Da -na Dide mia?»

-Zezu nee: «Amia, a 'ni 'mi -yi, 'in a 'ni na Dide -yi, a -ka yaa 'mi -yi, -zugba a -yi yaa na Dide.» 20 Nu, wee gbu ni -Zezu gbaa, -zugba o mi nyuma gbu -slo -laa -Lagobudu 'kadu zo, da wa palia -Lagoweezi, we kwesi. Onoo 'yli 'ni -slo nywao 'gbu, nyume yabhlogbo 'ni o kpa.

-Zezu nee ni, mnia o yia

21 -Zezu nee 'ya wa -yla: «Mnia na yia, 'in na da a yia -talia. Nu, amaa gbonyuu lu a yia tlia. Da in mia mnia a 'ni mneni a 'ka -mo mni.»

22 -Sleen, Zuifoo 'yugalunya nee: «O 'de o yia 'bhaa yi? -We ka gbu -wa, o nee: «Da in mia mnia, a 'ni mneni a 'ka -mo mni.» »

23 O 'palia we 'bigu, o nee: «Amia, dudu -no a -mia, 'in -ami, yali -no in -mia. Dudugu -nyuma a -mia, 'in -ami 'ni dudugu -nyume. 24 We 'dee 'gbu in yia gba nu, amuaa gbonyii lu a yia tlia. 'In tlia a yia amuaa gbonyii lu, we -ka nu, a 'ni we dli -gu zo nu, -o in -mia, 'mo in -mia.»

25 -Bha wa 'yibhaa ɔ lae: «Nyɔɔ -in -mia?»
 ɔ neɛ: «We 'bhu we gwedida, in mi we ain -yla gbada. 26 In mneni in 'ka gbu duun gba amiaa daa, 'in in 'ka ain gbu dili. Nu, ɔ tiea 'mi, ɔ mi tiklu, 'in -we in 'nva ɔ -gbe, 'mu na gbaa dɔdɔgbu -nyuma -yla.»

27 Wa 'ni we 'wɔ la 'nu nu, ɔ Didee gbu ɔ mia gbada. 28 We 'gbu, ɔ neɛ wa -yla: «A -ka Nyumɛɛ 'Yu 'wɔbhu yali 'bhie, a yibhelia we 'ji nu, ɔ in -mia, 'mɔ in -mia. 'Ji a yia we yibhelia nu, 'i in nu -lu yabhlogbɔɔ lɛ na 'de -bhlo, nu, -we Didee -slolua 'mi, 'mu na gbaa. 29 Nu, ɔ tiea 'mi ɔ -yo 'mi 'sɔ mi. 'Yli weee nya, -we nana ɔ dɔdɔ 'mu na nva lɛ, we 'dɛɛ 'gbu, ɔ 'ni na 'de -bhlo ti.»

30 Da ɔ gbaa gbu ni, -bha nyuma duun zɔa ɔ dli -gbu.

Gali 'zayli

31 -Zezu neɛ Zuifu -wa zɔa ɔ dli -gbu -ylaɛ: «A -ka na weli -gbu nɔ, a mi na 'bunɔnya -zɔnɔ nya. 32 'In a yibhelia gbɔzɔnɔ, 'in wee gbɔzɔnɔ saa ain gaylo 'wɔ.»

33 Wa neɛ: «Nu, *Ablaamɔv 'yuoyua -a -mia, -amiaa klu -ka bhaa 'wɔ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ -ain gali -zeli. Lɛɛ -lu ka 'gbu -na gba -slɛɛn nu, -in 'ka -ain gayloflii -saa?»

34 -Zezu -saa wa -gbu, ɔ neɛ: «In neɛ ain -yla gbɔzɔnɔ sa nu, ɔ nva gbonyuu lɛ, gbonyuu gaylo ɔ -mia. 35 Gaylo mia, yiyinyɔ -wa, ɔ 'ni -budunweɛ -nyumɛ 'yli weee -nɔ nya. 'In, -budunweɛ -kanyɔɔ 'yu mia, -budunweɛ -nyumɛ ɔ -mia 'yli weee nya. 36 Nu, -Lagɔɔ 'Yu -ka ain gayloflii -sa ni, gayloflii a 'bhɔaa 'dɛbbie -gbolu. 37 Ablaamɔv 'yuoyua a -mia, in -yi we 'ji. Nu, a 'yibha a 'ka 'mi 'bha, -we ka gbu -wa, a'a njwɔ na weli -yo. 38 -Ami mia, -we in 'yia Didee -gbe, 'mu na gbaa. 'In amia, -we a 'nva amiaa didee -gbe, 'mu a nva lɛ.»

39 Wa neɛ: «-Amiaa didee mia, Ablaamɔv -wa.»

ɔ neɛ wa -ylaɛ: «A -ka Ablaamɔv 'yua nya -ni gbɔzɔnɔ saa, -we ɔ nva lɛ, a ka yaa we lenɔ. 40 Nu, -slɛɛn mia, na 'bhabhie da a mia -talida, 'in in ka -nanɔ ain -yla gbɔzɔnɔ gba, gbɔzɔnɔ -we in 'nva -Lagɔɔ -gbe. Wee gbu mia, Ablaamɔv 'ni we 'sasɔkpa -nɔ lenɔ. 41 Nu, amia mi amiaa didee lenɔgbu lenɔda.»

-Bha wa gbɛ: «-A 'ni bhoyi -gbu yua nya -mi. -A 'dɛ weee ka Didee -bhlo, -Lagɔ -wa.»

42 ɔ neɛ wa -yla: «-Lagɔ -ka yaa amiaa Didee, -zugba a -kali yaa na ze. -We ka gbu -wa, ɔ -gbe na bhɔa, 'in ɔ 'gbu in mia -seli. We 'ni na 'dɛ nya in yi, mɔ tiea 'mi. 43 A 'ni na weli 'wolanɔda -mi, lɛɛ -lu ka 'gbɔa? -We ka gbu -wa, a 'ni mneni a 'ka na weli 'nu. 44 Nu, amiaa didee -wa 'Kuzu, 'in a 'yibha a 'ka 'Kuzu domagbu lenɔ. We 'bhu we gwedida, we mi nyumɛbhanyɔ nya. Gbɔzɔnɔ 'ni -slɔ

we njweɛ 'wɔ. Gbɔzɔnɔ 'ni we 'wɔ -mi 'gbu. We 'dɛɛ weli mia, -wa yoyoweli. We mi *yokanyɔ nya, 'in we mia *yoo didee nya. 45 'In -ami, gbɔzɔnɔ na gbaa 'gbu, a'a njwɔ na gbu -yo. 46 Ain glaa, nyɔɔ 'ka we -slolu nu, in ka gbonyuu lenɔa? Nu, in -ka gbɔzɔnɔ gba ni, lɛɛ -lu ka 'gbu a'a njwɔ we -yaa? 47 Nu, nyumɛ -ka -Lagɔɔ -nɔ nu, -Lagɔɔ weli ɔ nva. A 'ni -Lagɔɔ -nɔ, we 'dɛɛ 'gbu a 'nia wee weli nya 'noda -mi.»

-Zezu -yo Ablaamɔv 'sɔ nyidi, nyɔɔ 'yia?

48 -Slɛɛn, Zuifu neɛ: «-A -ka gba nu, Samaliyu -in -mia, 'in zuzu 'nyuu mi -mi 'wɔ, -a 'ni yo 'tubhu, we 'ni muɔ?»

49 -Zezu neɛ: «-Innya, we 'ni nu, zuzu 'nyuu mi 'mi 'wɔ. Nu, na Didee na zɔa -bha. Amia'a zɔ -bha 'mi. 50 'In 'ylimani na 'dɛ, ɔ 'yibhaa na 'njɔ 'ylimani, ɔ mi -bha, mɔ bhua gbu 'wɔ. 51 In neɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saaɛ: nyumɛ ɔ zɔa na weli 'nɔnjwe, ɔ 'na 'ka titlie 'yi.»

52 Zuifu neɛ: «Nu, -a -yi -slɛɛn we 'ji nu, zuzu 'nyuu mi -mi 'wɔ. Ablaamɔv -yo -Lagɔgbɔv -falpanya ka ti. 'In -mi, -in neɛ, nyumɛ ɔ -ka -na weli 'nɔnjwe zɔ, ɔ 'na 'ka titlie 'yi. 53 Nu, -amiaa didee Ablaamɔv ka ti. Lee, -mi 'yia -mi -zia -amiaa didee Ablaamɔv yi? -Lagɔgbɔv -falpanya ka 'ya ti. Sa -na bhu -na 'dɛ 'wɔa?»

54 -Zezu neɛ: «In -ka na 'dɛ 'ylimani, -mɔv 'ni 'ji -ka. Nu, na Didee 'ylimani na 'njɔ, na Didee ɔ ka daa a gbaa: «Mɔ -wa -amiaa -Lagɔ.» 55 'In, a 'ni ɔ -yi, -ami -yi ɔ. In -ka gba ni, in 'ni ɔ -yi, -zugba amia 'bhisa in mia yokanyɔ nya. Nu, in -yi ɔ, 'in na nɔa ɔ weli -gbu. 56 'Mona ka amiaa didee Ablaamɔv ye, nu, 'yli -we nya in 'kaa yi, ɔ 'ka -bha 'yu 'gbu. ɔ 'yia wee 'yli -yo, 'in ɔ yia 'muna li.»

57 Zuifu neɛ ɔ -yla: «Aya! -In 'ni -slɔ -zɔ glu 'sɔ 'ya kughua li, 'in -in yia Ablaamɔv 'yi yi?»

58 -Zezu neɛ: «In neɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saaɛ: Ablaamɔv 'nia -slɔ 'wɔ, -ami mi.» 59 -We mia daa 'gbu, wa yia gbɔkɔ labhu, wa 'ka we ɔ 'wɔbha. Nu, -Zezu zizea, 'in ɔ yia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'tla.

9

-Zezu -bloa 'lɔnɔnyɔɔ 'yili

1 Da -Zezu mia mɔnda, nyumɛ yabhlo wa 'kaa gwali, ɔ 'la, 'in ɔ yia ɔ 'yi. 2 -Bha ɔ 'bunɔnya 'yibhaa ɔ lae: «Wlabi, nyumɛ mia dɛ ni, wa 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔda. Lee, mɔ nva gbonyuu lɛ yaayi, ɔ 'nyaa -yo ɔ didee -wa yi?»

3 ɔ 'palia we 'bigu, ɔ neɛ: «Omɔ klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yo ɔ didee, we 'ni wa gbonyuuu gbu. Nu, 'lɔ ɔ 'lɔ da ni, -Lagɔɔ lubho 'ka we 'dɛ -slolu ɔ gbɛgbɛin gbu -wa. 4 Da zli mia -slɔ da, we mi nu, ɔ tiea 'mi -a 'ka ɔ lubho nu. Nu, sabɔ mi yida, da nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nia mneni ɔ 'ka lubho nu. 5 Da in mia -slɔ dɔdɔ -gbu, dɔdɔgbu -nyumaa zli in -mia.»

* 8:58 Wee weli ni -Zezu gbaa da ni, we -yo 8.24 'sɔɔ 'ji -bhlo. Nu, -Lagɔɔ -mɔwɔ njɔ 'dɛbbie ɔ zɔa ɔ 'dɛ. Zuifuɔv 'wlukoon nu, -Lagɔ -ɔ vɛla.

6 -Zezu bhia gbu ni gbaghie, o 'paa -dle dudub, o nua plapli le we nya, 'mu o thia 'lalnonyo 'yli -gu. 7 'In o nee: «Mni budoa 'nyu -we wa laa Siloe lv. (Siloe ji -wa: pa yoo.) O mnia -mā, o budoa wee 'nyu lv, o 'kaa loyi, -zugba o mi la 'yida sa 'vayii.»

8 O -zoo -bhelia -yo -wa yia 'cun o zlada, -maa nee: «O mia da ni, nyume o zladaa mā, we 'ni mao?» 9 Nyuma talba nee: «Mā -wa mā!» Talba nee 'ya: «-Innya, we 'ni o mā, o 'wōwlv -wa.»

-Bha o 'de gbae: «-Ami -wa gbuzōnv sa.» 10 Wa nee o -yla: «Sa -na 'yli -bhlolu 'wōlaa?»

11 O nee: «Nyume wa laa -Zezu, o nua plapli le, 'mu o thia na 'yli -gu. 'In o nee ni, in mni budoa Siloe lv. In mnia -mā, in budoa, 'in na 'yli yia -blo.»

12 Wa nee: «Da o nyume mia?» O nee: «In 'ni o da -yi!»

13 -Sleen, 'lalnonyo -o ka 'yli -Zezu -bloa, 'mā wa kwaa Falizinyumaa 'yu. 14 Ni, 'yli -we nya -Zezu nua plapli le o -dle nya, 'in o yia 'lalnonyo 'yli -blo ni, Nyapeyli -wa. 15 We 'dee 'gbu, da wa kwaa o 'lalnonyo Falizinyumaa 'yu, sa o 'yli -blolua 'wōla, 'in -maa yi 'yaa we o la 'yibha. O nee: «O thia na 'yli -gu plapli, in budoa, 'in in yia layi.»

16 Waa Falizinyuma glaa, talba nee: «Nyume mia da ni, o 'ni -Lago -gbe 'bhv, we 'dee 'gbu o o zva Nyapeyli tite 'nōwē.»

Ni, talba nee 'ya: «Nyume -o nua gbonyuu le, o 'ni mneni o 'ka 'sasokpa -gwedigbu lenv.» Gbu ni -gu wa 'ni weli -bhlo -ka.

17 -Sleen, wa yi 'yaa o 'lalnonyo layibhae: «In -mi naa, -o -bloa -na 'yli, sa -na gba o daa?»

O nee: «-Lago gbu -falpanyo -wa.»

18 Ni, waa Zuifov 'yugalnya 'ni we -yōwlv nu, o nyume ka zlume 'lo, 'in -sleen, o mi layida. -We mia da, we 'dee 'gbu wa yia o dide -yo o 'nyaa la. 19 'In wa yia wa layibhae: «Lee, nyume ni mi amiaa 'yu nya gbuzōnv saa? A nee ni, a 'kaa o gwali, o mi 'loda? Lee -lu no le 'in o yi -sleen laa?»

20 -Maa nee: «-A -yi we 'ji nu, -amiaa yu -wa, ni, -a 'kaa o gwali, o mi 'loda. 21 -We nua le 'in o yia -sleen la, 'in -o -bloa o 'yli, -a 'ni we -yi. A 'yibha o 'de la. Sa we 'plia o gbe gbe in o 'de 'ka we gba, ni, o 'ni 'nyenyeyu.» 22 O dide -yo o 'nyaa mi Zuifov 'yugalnya sdaa 'gbu, wa yi 'saa gba. -Maa ka we zv nu, nyume -o -ka gba ni, -Zezu -wa -Lago -Bhasanyo, wa 'ka o -Lago budu zo vu. 23 We 'dee 'gbu o dide -yo o 'nyaa nee: «O 'ni 'nyenyeyu, a 'yibha o 'de la.»

24 Falizinyuma laa o -zakpa 'sōnv, wa nee o -yla: «-In gba gbuzōnv -Lago 'yu, -amia -yi we 'ji nu, o nyume mia, gbonyuu -lenonyo -wa.»

25 O nee: «-ka gbonyuu -lenonyo, in 'ni we 'ji -yi. Gbu -we in -yia 'ji, we -bhlogbo: in ka 'lo, 'in -sleen, in mi layida.»

26 -Maa nee: «Mā -lu o nv -mi -yla lea? Sa o nv, 'in o yi -na 'yli -bloa?»

27 O 'palia wa weli 'bigv, o nee: «In ka yaa we an -yla gba, 'in a 'ni na weli yukwli pulv, lee -lu ka 'gbu a 'yibha 'ya a ka we 'nua? Lee a 'yibha a 'ka o 'binonyo -ze -wa yi?»

28 Wa vela o, wa nee: «-Mi -wa o 'binonyo. -Amia mia, Moizi 'binonyo -a -mia. 29 -We ka 'ji -a -yia, mu -wa nu, -Lago ka Moizi -yla gbu gba. 'In o mā mia, da o bhulva, -a 'ni -bha da -yi.»

30 O nyume nee wa -yla: «-We sbhhalia nyume hwegaga mu ni: amia 'ni o 'bhuloda da -yi, 'in o yia na 'yli -blo! 31 Ni, -a -yi we 'ji nu, -Lago o 'nu gbonyuu -lenonyo weli. Nyume o mia -Lagonyume 'zayli nya, 'in o nua o dumagbu le, o weli -Lago nua. 32 -A 'ni -slv -nva -gba ni, nyume wa 'kaa gwali, -o 'loa, nyume yabhlo ka o 'yli -blo. 33 Nyume -o nua gbu ni le, -Lago -gbe o bhva, we 'ni yaa we gbu, o 'ni -lu yabhlogbo mneni.»

34 Waa Falizinyuma nee: «We 'bhv -na gwali bhla, -na -kpabbie mi gbonyuu lv. -Mi 'ni mneni -in 'ka -amia gbu -slolu!» -Bha Falizinyuma vua o.

Lalnonyaa 'zayli

35 Ni, -Zezu ka 'no nu, wa ka o nyume vu. O 'yia -mā, 'in o nee o -yla: «Lee -mi, Nyume 'Yu -na zv dli -gub?»

36 O nyume nee: «Na -kanyo, nyoo o -mia? Gba we, 'in in 'ka o dli -gu zv.»

37 -Zezu nee o -yla: «Mā -na yia da -yo, 'in mā mia da -mi -yla gbada.»

38 -Bha o gbae: «Na -Kanyo, dli na zva -mi -gu.» 'In o yia o bubo o 'yu 'kukolu sibhlie nya.

39 We 'bigv, -Zezu nee: «-We -wa nyumaa -yogbo 'wōbhuhue, -we ka 'gbu in yia dudv -gu yi ni, mu -wa ni, nyuma -wa'a 'yia la, wa 'ka layi, 'in -wa yia la, wa 'ka 'lo.»

40 Falizinyuma talba -wa mia -bha, wa 'nua we, 'in wa nee: «-Amia naa, 'lalnonyo -a -mia yi?»

41 -Zezu nee: «A -ka yaa 'lalnonyo ni, a 'na 'ka ya gbonyuu 'wlv -ka. -Sleen, a nee: «-A yi la» we 'dee 'gbu amiaa gbonyuu mi an 'wlv.»

10

Bhlabhle 'yliyozonyo -zōnv

1 «Ni, in nee an -yla gbuzōnv sae: nyume -o 'nia 'suoo nwē plali, -o -gblalia 'suoo da -putu, 'wienyo -yo nyume 'nyuu o -mia.

2 Ni, nyume -o plalia 'suoo nwē, mā -wa bhlabhle 'yliyozonyo. 3 'In bhlabhle 'suoo nwēkonyo kalia klolo o -yla, 'in bhlabhle nua we 'yliyozonyo weli. Bhlabhle -mōv -ka -mi, we 'hni -yo o lalia we, 'in o kwaa wee bhlabhlenya 'pipee. 4 O -ka we 'de weee wleli, 'in o nua we 'yu. O mi -sleen we 'yu, 'in we nā o 'bi, -we ka gbu -wa, we -yi o weli.

5 We'e no nyume -putu 'bi. Ni, kwē we gwaa o, we 'ni o weli -yii 'gbu.» 6 Gbuo nine o 'paa da -zugba o mi gbada, nyuma 'ni we 'wolanu.

7 -Bha -Zezu gba 'yae: «In n̄ee ain -yla gbuzɔnu sa nu, -am̄i -wa bhlabhleε 'suoo ηweε. 8 In 'nia -slo yi, -wa weee yia, 'wienya wa -mia, 'in wa mia nyuma 'nyii nya. Nu, bhlabhle 'ni wa weli 'nu. 9 In bhlabhleε 'suoo ηweε mia, -am̄i -wa. Nu, nyumε -ɔ -ka na -gbe plali, 'in ɔ bhva gbv 'wv. Wee 'suoo ηweε ɔ yia plala, 'in -bha ɔ yia 'talia 'bhiε, ɔ 'ka lililu 'yi. 10 Wienyɔ mia, ɔ -ka yi ni, 'wie klaa, 'bhabhie klaa, we -yɔ lasasie, we 'gbv ɔ yia. -Am̄i mia, nyuma 'ka 'yliyogagie 'yu 'gbv in yia yi. 'In wee 'yliyogagie mia, wa 'ka we 'yi duun.

11 «Nu, -am̄i -wa bhlabhleε 'yliyɔnyɔ -zɔnu. Bhlabhleε 'yliyɔnyɔ -zɔnu mia, ɔ 'd̄ee 'yliyogagie ɔ saa dli -gv ɔ bhlabhleε 'gbv. 12 Nu, lubhononyɔ -ɔ 'nia bhlabhleε 'yliyɔnyɔ, 'in bhlabhle 'nia ɔ -nu, -fliigwi -ka yida -mi, ɔ -ka we -yoyi, 'in ɔ tia -bha wee bhlabhle -gwagwie nya. We -ka bhlabhle talva kpa, 'in we p̄nu munnia la. 13 -We ka gbv -wa, lubhononyɔ -ɔ mia 'gwεzii dataida, ɔ ɔ stali ɔ 'd̄e bhlabhleε 'gbv. 14 Nu, -am̄i -wa bhlabhleε 'yliyɔnyɔ -zɔnu. Sa in -yia na bhlabhle, 'in na bhlabhle -yia 'mi ni, 15 'sa Dide -yia 'mi, 'in, in -yia na Dide. 'In na palia na 'yliyogagie la na bhlabhleε 'gbv. 16 Bhlabhle talva in kaa, -m̄om̄onya mia da suo ni 'wv, we 'ni -slo -m̄v glaa -mi. We mi nu, in gogwala we 'wlu. Na weli we yia 'nva, 'in we 'd̄e weee 'ka -zlo -bhlo -we kaa 'yliyɔnyɔ -bhlo -zε.

17 «Nu, na Dide -kali na zε. -We ka gbv -wa, in ka na 'yliyogagie lapali. 'In 'wv na yia we 'bhua. 18 Wee na 'yliyogagie mia, nyumε yabhlogbɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'mi we kwεε -sa, na dli da in palia we la. In ka we se in 'ka we lapali, 'in, in ka we se in 'ka 'ya we 'wobhu. Tite na Dide tia 'mi -yɔ, m̄v mia d̄ε.»

19 -Zezuu weli ni sisala Zuifu -yɔ. 20 Wa glaa, nyuma duun n̄ε: «Zuzu 'nyuu mi ɔ 'wv, -sabh̄ε mi ɔ 'bhada, l̄εε -lu ka 'gbv a polv ɔ yukwlia?»

21 Talva n̄ε: «Weli -we ɔ gbaa d̄ε ni, Zuzu 'nyuu 'wom̄nyɔ weli 'ni 'sa -mi. 'Lee, zuzu 'nyuu mneni we 'ka 'l̄ɔnyɔ ɔ 'yli -bloo?»

-Zezu n̄εε ɔ mi -Lagɔɔ 'Yu nya

22 Nu, -Lagɔbudu 'kad̄v -kalyilu 'feti ka nyini -Zeluzalem̄v. -Zvɔ -zv, -sa wa saa we. 'In, ηwɔtloyibhla -wa. 23 -Lagɔbudu 'kad̄v ηweε, da wa laa Salom̄ɔɔ palv 'kad̄v, we bhunya -yɔ -Zezu mia -zieda. 24 -Sl̄εn, Zuifu gbelia ɔ, 'in wa n̄ε: «L̄εbhla -in 'ka -am̄iaa dli yali -saa? Nu, -mi, in -ka -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, gba we -ain -yla sa 'vayii.»

25 -Zezu n̄εε wa -ylae: «In ka we ain -yla gba, 'in a 'ni we dli -gv zv. Nu, gbv na nva l̄ε na Dideε 'η̄mi nya, m̄v -wa na gbɔdayinya. 26 Nu, a 'ni na bhlabhle glaa -mi, we 'd̄ee 'gbv a'a zva 'mi dli -gv. 27 Na bhlabhle mia, na

weli we nva. -Am̄i -yi we, 'in we n̄a 'mi 'bi. 28 'Yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'm̄v na nyεa we. We 'na 'ka labhv -bhl̄kɔɔ -gba, 'in nyumε yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi we kwεε -sa. 29 Na Dide -ɔ 'nyεa 'mi we yoo, ɔ 'yli ɔ -zi -lu weee. 'Bhie, nyumε yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka we na Dide kwεε -sa.* 30 -Am̄i -yɔ na Dide 'sɔ, -a -bhlo.»†

31 -Bha, Zuifu 'bhu 'yaa gb̄kɔ la wa 'ka we ɔ 'wobha. 32 We 'd̄εε 'gbv -Zezu n̄εε wa -ylae: «Libho -zɔnv -zlo, -we 'bhva na Dideε -gbe, in nva l̄ε am̄iaa 'yibadi, a 'yia -yɔ, we glaa, -m̄om̄v ka 'gbv a 'ka 'mi 'bha gb̄kɔ nyaa?»

33 Zuifu n̄εε ɔ -yla: «We 'ni lubho -zɔnv 'gbv -a 'yibha -a 'ka -mi 'bha gb̄kɔ nya, nu, -Lagɔ -in veta, we gbv -wa. Nu, nyumε -in -mia, 'in -na bhua -na 'd̄ε 'wv -Lagɔ 'bhisa!»

34 -Zezu n̄εε: «We mi celida am̄iaa tite 'wv nu, -Lagɔ n̄εε: <lagonya a -mia.>

35-36 -A -yi we 'ji nu, -we mia celida -Lagɔεbhe 'wv, nyumε 'ni mneni ɔ 'ka we lasa. -Wa ka -nv nya -Lagɔweli mia celida, ɔ -ka -maa la <lagonya> ni, 'in -am̄i, -Lagɔ -ka -bha 'mi -sa, 'in ɔ -ka 'mi tie d̄vɔv -gv ni, 'lee, sa a mneni a 'ka gba nu, in ka -Lagɔ veta, nu, in n̄εε in mi -Lagɔɔ 'Yu nyaa 'gbv? 37 Nu, in 'ni na Dideε lubho nv ni, a 'na zolv 'mi dli -gv -ni. 38 Nu, in -ka we l̄nv ni, 'in a 'ni yaa 'mi dli -gv zva yoo, wee libho -zɔnv mia, a zv we dli -gv. 'In a 'ka we 'jiyibheli 'nan̄v nu, Dide mi 'mi 'wv, 'in in mi ɔ 'wv.» 39 Wee gbv nu 'gbv, wa 'yibha 'ya wa 'ka ɔ kpa, 'in ɔ yia wa kwεε 'tia.

40 -Sl̄εn, -Zezu yia Zud̄εn nyuu -kakpe yabhlo -gv mn̄i. Da Zaan batizeε bh̄aa nyuma, -bha ɔ -dia la. 41 Nyuma duun yia ɔ -gbe, wa n̄εε: «Zaan 'ni gw̄εdigbv yabhlogbɔ l̄nv, nu, -we weee ɔ gbaa nyumε nu daa, we mi gbuzɔnv nya.» 42 -We mia ni -gv, nyuma duun zva ɔ dli -gv.

11

-Lazalu th̄l̄hgbv

1-2 Nu, nyumε yabhlo wa laa -Lazali, ɔ -zɔɔ -wa Betani. Malii -yɔ Maat̄ 'sɔ mi 'ya Betani, ɔ bh̄ɔla wa -mia. (Malii -ɔ 'kaa Nyumaa -Kanyɔ *-lasikl̄ bhv -yɔ dli, 'in ɔ 'kaa we -yɔsε ɔ 'd̄εε 'nyi nya ni, ɔ Malii -wa.) Nu, 'yli yabhlo nya, 'in -Lazali yia gu bhli. 3 We 'd̄εε 'gbv, ɔ bh̄ɔla yia nyumε tie, wa 'ka -Zezu la. ɔ m̄nia -Zezuu -gbe, 'in ɔ n̄εε: «Na -Kanyɔ, -na jijli -tale ka gu -yɔ.»

4 Da -Zezu 'nva we, ɔ n̄εε: «Nu, gu -we yia -Lazali -yɔ, we 'ni ɔ 'bhabhieε 'gbv we yi ɔ -yoyi, we 'ka -Lagɔɔ 'η̄m̄m̄n̄εε 't̄t̄ε -sl̄oluu gbv -wa. -Bha wa yia -Lagɔɔ 'Yuu 'η̄mi -m̄n̄na.»

5 Nu, -Zezu 'ni Maat̄ klaa, ɔ bh̄ɔl̄ klaa, we -yɔ -Lazalu zekali -sε. 6 'In ɔ 'nva nu, -Lazalu

* 10:29 'Sebhe talva n̄εε: «-We na Dide 'nyεa 'mi yoo, we 'yli we -zi -lu weee.» † 10:30 Nu, -Zezu -ka gba nu, ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ -bhlo, -Lagɔ ɔ veta Zuifu 'wlukoon, wa titeε s̄lv. We 'd̄εε 'gbv wa 'yibha wa 'ka ɔ 'bha.

ka gu -yo, wa laa o, o 'ni -mo mni. Da o mia, o li -bha 'yli 'so. 7 'In o nee o 'bunonya -yla: «A mni Zudee lo.»

8 O 'bunonya nee: «*Wlabi, daylida, Zuifv 'yubha wa 'ka -mi 'bha gbokv nya, 'in -na gbaa -in 'ka -mo lmmi yi?»

9 O nee: «We bhili zlgv, jibhe 'ka zo, mu -wa 'yly zli. Nyume o naa zli, o' gozo, -we ka gbv -wa, zlu san mi -bha. 10 Nu, we -ka sabo o no, 'in o gozoa, -we ka gbv -wa, san 'ni -bha -mi.» 11 Welunya nu 'bigv, o nee: «-Amiaa 'tale -Lazali ka 'ytaa nwo, nu, mnda in mia in 'ka o gano.»

12 O 'bunonya nee o -yla: «-Amiaa -Kanyo, we -ka 'ytaa o nwo, 'pva o yia.» 13 -We -Zezu 'yubhaa o 'ka gba, mu -wa nu, -Lazali ka tl. Nu, o 'bunonya nee 'sa nu, 'ytaa 'debbie o saa 'ni.

14 -Bha -Zezu gbaa wa -yla sa tukue: «-Lazali ka tl. 15 Nu, o ka tl, 'in in 'ni -mo -mi, we 'dee' gbv na lia 'mna amiaa daa. 'In, a 'ka 'mi dli -gv zvv gbv -wa. Nu, -a mni o -gbe.»

16 -We mia ni -gv, Toma wa laa -Zlyua nee -Zezu 'bunonya talva -yla: «-A -yo o 'so mni, 'in -a 'ka dabhlo tli.»

17 Nu, da -Zezu mia -mo, 'in o yia 'nv nu, wa ka -Lazali 'kwie gbawla 'wofa, we li 'yli -mna. * 18 Nu, Betani mi -Zeluzalemv kwesi, we nyidi mneni we 'ka kilometi ta nyini. 19 We 'dee' gbv Zuifv duun yia Maati -yo Malii -gbe yi, wa 'ka wa 'yuo 'pa wa bheli tltlee 'gbv.

20 Da Maati 'noa nu, -Zezu mi yida, 'in o yia o yoo -saa mni, -zugba Malii -mo -di -budu zo la. 21 Maati -yo o gbelia 'wv, 'in o nee o -yla: «Na -Kanyo, nu, -in -ka yaa -seli -mi, na bheli 'na 'ka yaa tli. 22 Nu, in -yi -sleen we 'ji nu, -we -na yia -Lago -zlahi, 'nyea o yia -mi we.»

23 O nee o -yla: «'Wv amaa bheli yia -soa.»

24 -Mo nee: «In -yi we 'ji nu, ddbv bhia zli mia, o -yo tltlunya yia 'wsoa.»

25 -Zezu nee o -yla: «Tltlunya 'wsoabnyo mia, -ami -wa, 'in -o nyea nyima 'yliygagie, -ami -wa. Nyume o -ka 'mi dli -gv zo, o 'de yi tho, 'yliyo o yia -gaa. 26 'In nyume o -gaa 'yliyo, 'in -o zva 'mi dli -gv, o 'na 'ka tl. -We in gbaa de, 'lee, a zo we dli -gv?»

27 O nee: «In, na -Kanyo, in ka we dli -gv zo nu, in mi -Lago -Bhasanyo nya, 'in -in mi -Lago 'Yu -o 'kaa ddbv -gv yi nya.»

28 Welu ni -gv o mna o bholo Malii laa, 'in o yia o nyuwenie: «-Amiaa -Slolunyo mi da, o nee a mni.» 29 Malii 'noa we, -bha o -soa 'wv sa slvi, 'in o yia o -gbe mni, 30 -zugba -Zezu 'ni -slv wee -zo pla, da Maati ta o, -bha o mia. 31 Zuifv talva -yo Malii -di -mo -budu zo la, -zugba wa pa o 'yuo. Malii -soa 'wv sa slvi, o 'taa, wa 'yia o -yo, 'in wa yia yylali, 'in wa nee wa 'dekpa nyidi nu, gbawla -gv o mna o 'ka -mo wili, -bha wa mna o 'bi.

32 Da -Zezu mia, Malii nynia -bha, o 'yia o -yo, 'in o yia o bhv -yo bhili, -bha o gbae: «Na -Kanyo, -in 'ka yaa -seli -mi nu, na bheli 'na 'ka yaa tli.»

33 Da -Zezu 'yia o wida, 'in Zuifvnya -wa -laa o yoo, -maa mi 'yaa wida, -bha -gbagbi sloa o 'wv, 'in o dli yia sumani. 34 O nee: «Da a zo o 'kwiea?»

Wa nee: «-Amiaa -Kanyo, -in yi -in 'ka -bha 'yly.»

35 -Bha -Zezu wia.

36 'In Zuifv nee: «A -tali, o 'ni o zekali -se!»

37 Nu, wa glaa nyuma talva nee: «Nyume o -bloa 'lolonjaa 'yli, lee -lu ka 'gbv o 'ni mneni o 'ka yaa -Lazali tltlie 'yoo -kloba?»

-Zezu -solva -Lazali 'wv tltlunya glaa

38 Ya -bhlokpade, -gbagbi sloa -Zezu kuzo, 'in o yia gbawla -gv mni. Nu, wee gbawla mia, tokpaa gbaczv we mia, 'in tokpa -boklo 'kadu mia we nyee. 39 O nee: «A -sa -bha wee tokpa.»

'In o tlia, o bholo Maati nee: «Na -Kanyo, o 'ni -bha nyee 'pa -sleen? O tlia, we 'yly -mna nu -zee.»

40 Nu, -Zezu nee o -yla: «'Lee, in 'ni ain -yia gba nu, a -ka 'mi dli -gv zo, 'in a yia -Lago 'nyumne -yo?»

41 -Bha wa -saa -bha tokpa. -Zezu 'bhua 'klv 'wv yali, o nee: «Dide, -Mi na paa fuo, -we ka gbv -wa, -in ka na weli -yonywu. 42 Nu, in -yi we 'ji nu, 'wv -na nywua na weli 'yly weee nya. Gbozov mu, nyuma duun -wa gbelia da 'mi 'gbv na gbaa we, wa 'ka dli zo nu, -mi tiea 'mi.» 43 O gbaa weli nu, 'in o nee weli 'tite nyae: «-Lazali, 'tla -ma!» 44 -Lazali, o tli yaa, o 'taa -mo, -zugba o bhv -yo o sonya mi gbawanda 'naa kibhe nya. 'Na mi o 'klv -yo bibenda.

-Bha -Zezu gbaa nyuma -yla: «-We weee mia de o -yo, a -blo we, a 'tide o 'yi, o 'ka mni.» (Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Lk 22.1-2)

45 Zuifvnya -wa yia Malii -gbe, 'in -we -Zezu nva le, -wa 'yia we -yo, wa glaa, nyuma duun yia o dli -gv zo. 46 Nu, talva mna Faliznyumaa -gbe, -we -Zezu nva le, 'in wa yia -maa 'di -sali. 47 -Bha -Lagobubonyaa -cian -yo Faliznyuma laa wa -lima gbwobhunya wa 'de weee 'ka 'wlugbeli, 'in wa nee: «Nyume ni mi gwedigbo duun lenuda, 'lee, sa -a 'ka o nva?» 48 Nu, -a -ka o 'yitide, o -yo we lenve 'ka mnda -mi, 'in nyuma weee zva o dli -gv. Wa -ka o dli -gv zo, 'in *Wlomo -nyumaa 'wluapilunya yia, 'in wa saa -amiaa bubolva -yo -amiaa klu la.»

49 Waa Zuifv glaa, yabhlo mi -bha, 'mo wa laa Kaifu. * -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu o -mia wee -zo ni nya. O nee: «A'a 'nv -lu yabhlogbo 'wola! 50 We 'dee' gbv a pupali 'wluobon la 'nanv! We nani 'yly amiaa -nv nya nu, nyume -bhlo tl -amiaa kluu 'gbv. -A

* 11:17 Nu, Zuifv -gbe, nyume -ka tl, 'in wa faa o 'kwie gbawla 'wv wee 'yly -bhlokpade zli.

-ka 'sa nu, -Zuifu weee 'na 'ka labhu.» ⁵¹ Nu, weli -we Kaifu gbaa, we 'ni o 'dee -gbe 'bhu. Nu, wee -zo ni nya, mo -wa -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu. -Bha -Lago zaa o weli njwee, 'in o nee nu, -Zezu yia tia Zuifu weee 'gbu. ⁵² We 'ni Zuifu -bhlogbo 'gbu o 'ka ti, nu, -Lago 'yua weee mia dudu weee -gu, o 'ka wa 'wlugwglali, 'in o 'ka wa nyuma -bhlo -zelu gbu -wa 'ya.

⁵³ Nu, we 'bhu wee 'yli 'wu, -bha Zuifuv 'yugalnya pupalia -sleen gbu nu, wa 'ka -Zezu 'bha. ⁵⁴ -We mia 'dee 'gbu, o 'zie -sleen Zuifu glaa zli 'kbo. Nu, 'gbe -we wa laa Eflaimu, -we mia -mo da beblee, -mo o mnia, 'in o -yo o 'bunonya 'so yia -mo ladi.

⁵⁵ Zuifuv *Wozitylu 'feti ka cipa. Wee 'feti 'ni -slo nyini, 'in nyuma duun yia da weee 'bhu, 'in wa yia -Zeluzalem yi. Nu, wa 'ka wa 'de lamnazli, 'in wa 'ka -mowlo, wa 'ka wee 'feti -sa. ⁵⁶ Wa mi -mo -Lagobudu 'kadu zo, -zugba wa taha -Zezu da, 'in wa gbugbali -yiae: «Lee, nyume ni 'nia feti 'wu yia yi -wa yi? Sa amia yi wea?» ⁵⁷ -Sleen, -Lagobubonyaa -cian -yo Faliznyuma zaa gbu, 'mu wa gbaa nyuma -yia: «Nu, nyume o -ka -Zezu da -yi, o yi o 'ka we gba, 'in wa 'ka o kpa.»

12

Malii tia -lasikl -Zezuu bhv -yo (Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ Nu, we -tu 'wu 'yli gbelibhlo, 'in 'Wozitylu 'feti 'ka nyini. -Bha -Zezu -saa 'wu, 'in o yia Betani mni. Wee Betani -Lazali mia, nyume o -Zezu -solva zlume tilitnya glaa 'wu, mo -wa. ² -Bha wa pia o -yia, 'in Maati mi we dililida. -Wa -yo -Zezu 'so mia lida, o -Lazali mi wa glaa. ³ Wa mi lida ni, Malii bea -Zezu -yo, -lasikl -zonu liti -kibhe -we ka -vale 'tea, o 'bhua we 'wu, o tia we -mo bhv -yo, 'in o yia we -yose o 'nyi nya. 'In wee -lasikl o njee yia -budu zo ye.

⁴ Nu, -Zezuu 'bunonyo yabhlo wa laa Zudasi Isikaliato, o 'kaa ci o wla, o 'bhua gbu 'wu, o nee: ⁵ «Lasikl nu -vale 'te, we -vale mneni we 'ka lubhononyo -zo -bhloo 'penigwezi nyini. Lee -lu ka 'gbu -a 'ni we pelv 'pa -a 'ka we 'gwezi bobabhanya 'nyea?» ⁶ -We o gbaa da ni, we 'ni nu, bobabhanya daa o ka nyazidlu nu, 'wieny o -miaa gbu -wa. Nu, 'gwezii lazonyo o -mia, 'yli weee nya -zugba o sa -bha zizewiem.

⁷ 'In -Zezu nee o -yiae: «'Bhu o -yo! Nu, -we o tia da 'mi -yo ni, na ku o mnazia la zli wa 'kaa 'mi gbawla 'wu fa, we 'gbu. ⁸ Bobabhanya mia ni, -maa -yo ain 'so mi 'yli weee nya. Nu, -ami mia ni, 'in 'na 'ka ain glaa -tu 'yli weee nya.»

⁹ Zuifuv -zlo 'nua nu, -Zezu mi Betani, 'in wa yia -mo mni. -We ka 'gbu wa yia -mo mni ni, we 'ni o 'debhloo gbu, nu, wa 'yubha 'ya wa 'ka -Lazali 'yi, o o -solva tilitnya glaa 'wu.

¹⁰ We 'dee 'gbu -Lagobubonyaa -cian yi 'yaa -Lazali 'bhahie pupali. ¹¹ Nu, nyumaa -zlo mi wa -gbe 'bhoda o 'gbu, -zugba wa zo -Zezu dli -gu.

Nyumaa -zlo -saa -Zezu yoo (Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹² Zli zlia, nyumaa -zlo, -wa yia 'feti ni -gu, wa 'nua nu, -Zezu mi -Zeluzalem yida, ¹³ wa 'tlaa wee 'gbe 'wu, yoo wa mnia o -saa saun nya kwee. Wa 'kpa 'wu, wa nee:

«A -mnu -Lago 'jnu!

-O mia Jeitapee 'jnu nya yida,

-Lago njna o 'nyu la.

-Lago njna Izlaelnyuma 'Wlulapinyo 'nyu la.»

¹⁴ -Zezu 'yia -sokofali -dogbu, 'in o yia we -gu -gbla, 'sa we mia celida -Lagosebhe 'wue:

¹⁵ «A 'na nnu nyano -ni, *Sion -gbe!

A -tali, amaa 'wlulapinyo mi yida!

O -di -sokofali -dogbu -gu la.»

¹⁶ We gwedida, -we mia 'plida, o 'bunonya 'ni -slo we 'wla 'nu. Nu, -Zezu -ka -sleen o 'njyililo 'yi 'bhie, wa dli bhilia -bha nu, -we weee mia de ni, we mi celida -Lagosebhe 'wu, 'in o -gugbu we gbaa.

¹⁷ Nyumaa -zlo, -wa -yo -Zezu 'so mia gbawla njee, da o gbae: «-Lazali, 'tla -mo», 'in o yia o 'wosolo tilitnya glaa, -we wa 'yia -yo, wa mi we 'di -sada. ¹⁸ We 'dee 'gbu nyumaa -zlo ka -Zezu yoo -saa yi. Nu, wa ka 'nu ni, o ka wee gwedigbu lenu. ¹⁹ Tuon, Faliznyuma nee wa 'dekpva nyidie: «Lee, a 'ni mneni a 'ka -lu yabhlogbo lenu? Mu mia de, nyuma weee mi o 'biholuda!»

²⁰ Nu, Gleti talva yia -Zeluzalem wa 'ka -Lago buba 'feti bhla. ²¹ Ma yia Filipuv -gbe, -Zezuu 'bunonyo o 'bhua Betisaida, Galilee -dudu -gu, mo -wa. 'In wa nee o -yiae: «-Na zukpa -wa, -a 'yubha -a 'ka -Zezu 'yi.»

²² Filipu gbaa we Andlee -yia, 'in -muv 'bigu, wa 'desobhie yia we -Zezu -yia gbaa mni. ²³ O nee: «-Sleen, we bhla ka nyini, bhla -we nya -Lago 'kaa *Nyume 'Yuu 'jnu 'ylimani, we ka nyini. ²⁴ Nu, bleya -we bhlia dudu, ti we tia, we 'ni -muv, 'in we tua 'wu -bhlo. We -ka ti ni, 'in we wlaa 'yaa -zlo. ²⁵ In nee ain -yia gbuzonu sae: nyume o -ka o 'yliyogagie 'yubha, kwee we yia o 'tlaa. Nu, nyume o nyea o 'yliyogagie 'wu dudu ni -gu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, mu yia o -no nya -mia. ²⁶ -O -ka gba o 'ka na lubho nu, o no 'mi 'bi, 'in da in -ka -mi, na lubhononyo mi 'ya -bha. Nyume o -ka na lubho nu ni, na Dide yia o -bha zva.»

²⁷ «-Sleen, na dli ka sumani bhahba. 'Lee, sa in 'ka gbaa? 'Sa in 'kaa gba: «Dide, -in -sa 'mi siasa bhla ni 'wu yi?» -Innya! Nu, we 'dee 'gbu in yia yi. ²⁸ Dide, 'ylimani -na 'dee 'jnu!»

Weli yabhlo 'bhva yali, we nee: «In ka we 'ylimani pepe, 'in 'ylimania na yia we lu.»

29 Nyumaa -zlo -wa mia -bha, 'in -wa 'noa wee weli, wa nEE: «DEE -gangan -jiji -wal!»

Tolva nEE: «'Anzi ka o -yla gba!»

30 -Zezu nEE wa -ylae: «We 'ni na 'dee 'gbu weli ni yi gba, nu, amaa gbu -wa. 31 Bhla -we nya -Lago 'kaa dudu -nyumaa -yogbu 'wobhu, we bhla ka nyini. 'In bhla -we nya o 'kaa dudu -nyumaa 'yugalnyo 'nyuu* vu, we bhla ka nyini.

32 «'In -amü mia, wa -ka 'mü 'wosölv dudu -gv, 'in na gbizea nyuma weee 'wv na gbegbein.» 33 Wee welnnya o gbaa da ni, nu, sa o 'kaa tli 'mü o mia -sloluda.

34 Nyumaa -zlo nEE o -ylae: «Titee 'sebhe nEE ni, -Lago -Bhasanyo mia, 'yli weee nya o yia -bha -tva, we ni müv? Nu, sa -in mneni -in ka gba ni, NyumEE 'Yu wa yia 'wosölv? O NyumEE 'Yu, nyoo o -maa?»

35 O nEE wa -ylae: «Bhla -sele ni nya, zli mü -slv aun glaa. A no -nya, da zli mia -slv -bha, nikipise yi aun -kpal. -We ka gbu -wa, nyumEE o nva nikipise 'wv, mo o mnia, o 'ni -bha da -yi. 36 Da a kaa da zli, a zo we dli -gv, 'in a 'ka zli 'yua -ze.» Da o bhia gbagbie, 'in o yia wa kwEE zizea mü.

Zuifv v -Zezu dli -gv

37 -Zezu ka gwedigbu duun lenv Zuifv 'yibadi, 'in wa'a zo o dli -gv. 38 Sa -Lagagbu -falpanyo Ezaii gbaa, 'sa we 'pia, o nEE: «Nu, Jejitape, nyoo zo -amüa weli dli -gva? 'In nyoo Jejitape -slolu o 'tite 'klva?»

39 We 'gbu Zuifv 'ni mneni wa 'ka o dli -gv zo. Sa Ezaii gbaa we da -putu sa -wa:

40 «-Lago ka wa 'lolv.

O ka wa dli 'wvkl,

-müv yi 'wlv nu, wa 'yli 'yi la,

'in wa dli 'no gbu 'wvla.

We 'dee 'gbu wa'a 'bhitia -Lago -gbE la o 'ka wa pue.»

41 -We ka 'gbu Ezaii yia wee weli ni gba, mü -wa nu, o ka -Zezuu 'nmmnie -yoyi, 'in o mia o gbu gbada.

42 Nu, -mü Zuifv 'yugalnya glaa, nyuma duun ka -Zezu dli -gv zo. Nu, wa'a 'wlv 'klv we gbagbie nya Falizunymaa 'gbu. Wa mü sda wa yi wa vu -Lagobudu zo. 43 Wa 'yibha nyuma kwali wa 'nvi we -zi -Lago 'ka wa 'nvi kwali.

-Zezuu weli bhva o Didee -gbE

44 -Zezu 'kpa 'wv, o nEE: «NyumEE -o -ka 'mü dli -gv zo, we 'ni na 'debhlo o zo dli -gv, nu, -o tiea 'mü, 'mü o zo 'yaa dli -gv. 45 'In nyumEE -o yia 'mü -yo, -yo o yia -o tiea 'mü. 46 Nu, zli in -mia, in ka dudu -gv yi, 'in nyumEE -o -ka 'mü dli -gv zo, o 'na 'ka nikipise 'wv. 47 Nu, nyumEE -o nua na weli, 'in o'v zoa we 'nojwe, -ami, 'in dli o gbu. Nu, we 'ni nyumaa gbodilee 'gbu in yi yi, in 'ka wa gbu 'wosaa 'gbu in yia yi. 48 Nu, nyumEE -o 'ni 'mü -yoywü, in -o -ka na weli kpela 'wv, nu,

o gbuvobhunyo mü -bha. Duvbv bhia zli, weli -we in gbaa, mü yia o -yogbu 'wobhua. 49 Weli in gbaa, we 'ni na 'dee -gbE 'bhv. Nu, Didee -o tiea 'mü, o -gbE we 'bhva. Gbu in 'kaa gba, 'in sa in 'kaa we gba, o 'de ka 'mü we -slolu. 50 'In, in -yi we 'ji nu, Didee tite mia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mü we wlaa. Weli weee na gbaa, sa Didee gbaa 'mü -yla we, 'sa na gbaa we.»

13

-Zezu -wölv o 'binonyaa bhv -yo

1 Nu, we -tv 'wv 'yli -bhlo, Zuifv 'Wozitylu 'feti 'ka nyini. -Zezu -yi we 'ji nu, 'yli -we nya o 'kaa dudu -gv 'bhv, 'in o 'kaa o Didee -gbE mü, we 'yli ka nyini. O -kai o dudu -gv -bheliaa ze, 'in -sleen, o -kai wa ze o dli weee nya. 2 Nu, jibhe ka zo, 'in -Zezu -yo o 'binonyaa 'so mü lida. *Kuzu ka 'cün Zudasi, Simo Isikaliöv 'yuu dli zo -Zezuu wlawlie zo. 3 -Zezu -yi we 'ji nu, o Didee ka o -lu weee kwEE zo. 'In o -yi we 'ji nu, Didee -gbE o 'bhva, 'in o -gbE o yia lümmia. 4 Da wa mia lida, o -saa 'wv, o -saa o -bana 'wv, o 'bhua 'naa 'wv, 'in o yia we zleti -gba. 5 -Müv 'bgu, o slua 'nyu kna 'wv, o -wölv o 'binonyaa bhv -yo, 'naa -we o -gbaa zleti, 'in o yia we -yo se we nya.

6 Tvöv, o nynia Simo Pieli -gv, 'in -müv nEE o -ylae: «Aya! Na -Kanyo, nanöv bhv -yo -mü na yia -wölv yi?»

7 O nEE: «-We in mia lenvda, -'in 'no -slv we 'wölv. Nu, cüv -in 'kaa we 'wolanv.»

8 Pieli nEE o -ylae: «-Innya, -in 'na 'ka na bhv -yovwlv -gba!»

O nEE o -ylae: «'In 'ni -na bhv -yovwlv, -in 'na 'ka -lu 'yabhlogbö 'yi 'mü kwEE.»

9 Simo Pieli nEE: «Na -Kanyo, we -ka 'sa -mü ni, -in 'na -wölv na bhv -bhlo -yo -ni. Nu, -in -wölv 'ya na so -yo na 'wlv -yo!»

10 O nEE o -ylae: «NyumEE -o -ka budo ni, o 'ni -yovwlv gbu -ka, we 'bhv o bhv 'wv, o ka -mövlv 'lü. We 'dee 'gbu, amia, a mü -mövlvda, 'in, we 'ni a 'de weee.» 11 Nu, -o 'kaa o wla, o -yi o, we 'dee 'gbu o yia gba nu: «A 'de weee 'ni -mövlvda -mü.»

12 Da -Zezu bhia o 'binonyaa bhv -yovwlv, o -plaa o -bana 'wv, 'in o yia ladi. O nEE wa -ylae: «Lee, -we in noa da aun -yla le, a nu we 'wölvaa? 13 -Amü a laa (-Slolunyv) we -yo (-Kanyv), 'in amüa gbu menü, nu, 'mü in -mia. 14 Nu, -ami -wa amüa -Kanyv, we -yo amüa -Slolunyv, 'in in ka amüa bhv -yo -wölv, we 'dee 'gbu a 'dekpva 'kaa bhv -yo wölv. 15 'In ka we 'yli aun -slolu: sa in -yla aun -yla, a nu 'sasvpa -gbu le. 16 'In aun -yla gbuöv sa nu, lubhononyv 'ni 'nojwe -ka o 'ka o -kanyv -zi, tietienyo 'ni 'le -ka -o tiea o, o 'ka -müv -zi. 17 -Sleen, a -yi we 'de weee 'ji. Nu, a -ka we lenv ni, 'wvövöv -dlov mü amüa -nv nya.

* 12:31 Nu, -Saatan wa saa 'nvi.

18 «Nu, in 'ni a 'de weee 'hni sa -nya. -Wa in -saa -bha, in -yi wa. Welɩ -we mia cɛlɩda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, lɛ we yia nɔa. We nɛɛ: <Nyume -ɔ -yɔ 'mɩ 'sɔ lia, ɔ ka na tɔnyume -zɛ.>

19 Da we 'nia -slɔ da 'pli ni, gba na gbaa -slɛɛn we aɩn -yla. Nu, we bhla -ka nyini ni, 'in a 'ka dli zɔ nu, -amɩ mia, -ɔ in -mia, 'mɔ in -mia.>

20 In nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyume -ɔ -ka na tietienyɔ kpa 'nanɔv, -amɩ ɔ kpaɔ 'nanɔv. 'In nyume -ɔ -ka 'mɩ kpa 'nanɔv, -ɔ tiea 'mɩ, 'mɔ ɔ kpaɔ 'nanɔv.>

-Zezu nɛɛ ɔ 'bɩnɔnyɔ yabhlo yia ɔ wlaa (Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

21 -Zezu bhua gbɔnya ni gbagbɛ, 'in ɔ dli yia sumanɩ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla sa tiklu: «In nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: aɩn glaa, nyume yabhlo yia 'mɩ wlaa.>

22 Nu, -Zezuu 'bɩnɔnya yia yiyali, -ɔ ɔ saa 'hni, wa 'ni ɔ -yi. 23 Da wa mia lida, ɔ 'bɩnɔnyɔ yabhlo, -ɔ ka zɛ ɔ -kalia, -mɔɔ mɩ ɔ kwesi.

24 Simɔ Pielɩ yia ɔ -yla 'yika 'pa, ɔ 'ka -Zezu layibha nu, nyɔɔ ɔ sa 'hnia.

25 -Mɔɔ pia -Zezuu gbɛgbɛɛn 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ layibha 'hɔwɔjwe wɛlɩ 'wɔɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ 'ka -mɩ wlaa?>

26 ɔ 'palia we 'bigɔ, ɔ nɛɛ: «'Floo -kibhe na yia zapɔ lɔ 'hɔwaa, -ɔ in -ka we yoo 'nye, mɔ 'kaa 'mɩ wla.>

Tɔɔn, ɔ 'hɔwaa 'floo -kibhe zapɔ lɔ, 'in ɔ yia we Simɔ Isakaliɔtɔv 'yu Zudasɩ yoo 'nye.

27 Da -mɔɔ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wɔ, -bha -bhlokpade *-Saatan plaa -mɔɔ 'wɔ. -Mɔv 'bigɔ, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-We -in 'kaa lɛnɔ, -in nɔ we lɛ slɔv.» 28 -Wa mia -bha lida, wa 'ni we 'wulanɔ. -We ka 'gbu -Zezu yia we ɔ -yla gba, wa glaa, nyume yabhlogbɔɔ 'ni we -yi.

29 -Zezu gbaa wɛlɩ mia de ni, -zugba nyuma talva papalia 'wlukɔnɩ laɛ: «'Sa ɔ 'yibhaa ɔ 'ka gba nu, ɔ mɩ 'fetiguli zɔa yaayɩ, ɔ mɩ bobabhanya 'gwezi 'nyɛa yi?» Zudasɩ mɩ 'gwezi lazonyɔ nyaa 'gbɔ.

30 Zudasɩ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wɔ, -bha -bhlokpade ɔ 'tlaa -budu zɔ, -zugba sabo ka bɛ.

Tite lolu

31 Zudasɩ mɩna 'bhie, -Zezu nɛɛ: «-Slɛɛn, Nyumɛɛ 'Yu ka 'hnyililo 'yi. ɔ 'wɔ wa yia -Lagɔɔ 'hnyililo yibhelia. [32 'In wa -ka -Lagɔɔ 'hnyililo yibheli ɔ 'wɔ nu.] Nu, ɔɔ 'Yu -ka -Lagɔɔ 'hni 'ylimanɩ ni, 'in -Lagɔɔ 'debbie slolua ɔɔ 'Yuu 'hnyililo ɔ 'de 'wɔ, 'in dayɩ ɔ slolua we. 33 Na 'ylaasɩn, in -yɔ aɩn 'sɔ mɩ -slɔ bhla -sɛlɛɛ -nɔ nya. 'In -mɔv 'bigɔ, na da a yia -talia. -We ka gbɔ -wa, da na yia mɩna, a 'ni mneni a 'ka -mɔ mɩ. Nu, in ka zlɩme we Zuifɔ -yla gba. 'In, 'mɔ na gbaa -slɛɛn aɩn -yla. 34 Nu, tite lolu na palia aɩn -yla, mɔ nu: a kɩkɩlɩ zɛ. Cɩn, sa in -kalia amɩaa zɛ, a kɩkɩlɩ 'sa zɛ. 35 We -ka 'sa -mɩ, a -ka zekukalɩ, 'in nyuma weee yibhelia we 'ji nu, a mɩ na 'bɩnɔnya nya.>

-Zezu nɛɛ Pielɩ yia ɔ gbɔv kpɛlia (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

36 Simɔ Pielɩ nɛɛ -Zezu -yla: «Na -Kanyɔ, mɔ -na mɩna?»

ɔ 'palia we 'bigɔ, ɔ nɛɛ: «'Mɔ na mɩna, -in 'ni -slɔ mneni -in 'ka 'mɩ 'bɩ yi, ni, cici -in 'kaa 'mɩ 'bɩ yi.»

37 Pielɩ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, in 'ni -slɛɛn mneni in 'ka -mɩ 'bɩ yii? 'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔa? Nu, in mneni in 'ka na 'deɛ 'yliyɔgagɛ wla -na 'gbɔ!»

38 ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-In mneni -in 'ka -na 'deɛ 'yliyɔgagɛ wla na 'gbɔ 'piɛn? In nɛɛ -mɩ -yla gbɔzɔnɔ sa ni, -kɔkɔ 'na 'ka gbo, 'in -na kpɛlia na gbɔ -zakpa ta.»

14

-Zezu -wa 'Yoo -we mɩna Didee -gbɛ

1 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɩnɔnya -ylae: «A 'na lɔlɔ dli -ni. A zɔ -Lagɔ dli -gu, 'in a zɔ 'ya 'mɩ dli -gu.

2 -Buduu -zlo mɩ na Didee -budunwɛɛ. We 'ni ya 'sa -mɩ ni, in 'na 'ka aɩn -yla gba nu, amɩaa ladida na mɩna la mnazia, we 'ni mɔv? 3 'In, in -ka aɩn -yla ladida la mnazi ni, lɔ na yia yia in -yɔ aɩn 'so 'ka mɩni, 'in da in mia, a 'ka -bha -mɩ. 4 'In da na mɩna, 'yoo -we mɩna -mɔ, a -yi we.»

5 Toma nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, da -na mɩna -a 'ni -bha da -yi! 'Lee, sa -a mneni -a 'ka -bhaa 'yoo da -yia?»

6 ɔ nɛɛ: «Nu, -amɩ -wa yoo, gbɔzɔnɔ we -yɔ 'yliyɔgagɛ. Nyume -ɔ 'ni 'mɩ 'wɔplɩ ni, ɔ 'na 'ka Didee -gbɛ mɩni. 7 A -ka 'mɩ -yi, -zugba a -yi na Dide. 'In we 'bhɔ -slɛɛn 'wɔ, a -yi ɔ, 'in a ka ɔ 'yi.»

8 Filipɩ nɛɛ ɔ -ylae: «Na -Kanyɔ, -na zukpa -wa, -slolu -aɩn -na Didee 'klɔ. -In -ka we lɛnɔ, 'in -amɩaa dli pia la.»

9 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Filipɩ, 'yɩ -zlo in -yɔ aɩn 'sɔ lia da ni, 'lee, -in 'ni 'mɩ -yii? Nyume -ɔ -ka 'mɩ 'yi, ɔ ka na Didee 'yi. 'In, -mɩ nɛɛ: «-Slolu -aɩn -na Didee 'klɔ!» 10 Nu, in mɩ Didee 'wɔ, 'in Dide mɩ 'mɩ 'wɔ. 'Lee, -i in zɔ we dli -gbɔ? Welɩnya na gbaa da aɩn -yla, we'e 'bhɔ na 'deɛ -gbɛ, nu, na Didee -ɔ -dila 'mɩ 'wɔla, mɔ nɔa ɔ lubho.

11 «In -ka aɩn -yla gba nu, in mɩ Didee 'wɔ, 'in Dide mɩ 'mɩ 'wɔ, a zɔ 'mɩ dli -gu. We 'ni -mɔv ni, a zɔ -ylɛɛ dli na gwɛdigbɔnyaa 'gbɔ.

12 In nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ sa ni, -ɔ -ka 'mɩ dli -gu zɔ nu, 'in ɔ nɔa na lɛnɔgbɔnya lɛ. Cɩn, ɔ lɛnɔgbɔnya yia na -nɔ -zia, -we ka gbɔ -wa, Didee -gbɛ na mɩna. 13 -Lu weee a -ka na 'hni nya -zla, lɛ na yia we nɔa. We -ka 'sa -mɩ ni, 'in 'Yu mɩna ɔ Didee 'hni. 14 Nu, -lu -mɔv a -ka 'mɩ -zɩalɩ na 'hni nya, lɛ na yia we nɔa.

-Yɔbenyɔ yia yia

15 «Nu, a -ka na zekalɩ -nya ni, 'in a zɔa na titenya 'nɔnjwe. 16 'In in 'ka Didee -yobhubhoe ɔ 'ka aɩn -Yɔbenyɔ -putu 'nye. Mɔ 'kaa aɩn -yɔbɛ, 'in mɔ -yɔ aɩn 'so 'kaa -tɔ 'yɩ weee nya.

17 Nu, mo -wa Zuzu -o 'kaa ain -Lagoo gbuzoono 'wokwa. Jo Zuzu mia ni, dudugu -nyuma 'ni mneni wa 'ka o -yohwuu, -we ka gbu -wa, wa'a 'yi o -yo, 'in wa 'ni o -yi. Nu, amia mia, a -yi o, o -yo ain 'so -di dabhlo la, 'in ain 'wo o yia ladila.

18 «In 'na 'ka ain 'woti kwiiyua 'bhisa, nu, amiaa -gbe na yia yia. 19 'In bhla -sele -ka 'pli ni, dudugu -nyuma 'na 'ka 'mi 'yi. Nu, amia mia ni, 'yia a yia 'mi. 'In a yia 'yliyogagie, -am ka 'yliyogagiee 'gbu. 20 Zli we 'yli -ka nyini ni, 'in a yibhelia we 'ji nu, in mi Dide 'wo, a mi 'mi 'wo, 'in in mi ain 'wo.

21 «Nyume -o -ka na titenya -yohwuu, 'in o -ka we 'nujwe zu ni, -zugba -moo -kali na ze. Jo nyume -o -kalia na ze, o ze na Dide yia -kalia. -Ami, o ze na yia -kalia, 'in in 'ka o na 'de -slolu.»

22 Zudasí (-o 'nia Zudasí Isikalisto) nee o -ylae: «Na -Kanyo, 'lee, lee -lu ka 'gbu -in 'ka -an -na 'de -slolu, 'in, -'in -slolu -na 'de dudugu -nyuma weeee?»

23 O nee: «Nyume -o -ka na zekali ni, na weli o zwa 'nujwe. 'In na Dide kalia o ze, 'in -ami -yo na Dide so yia o 'wo la -dilia. 24 Nyume -o 'na na zekali, o o zu na weli 'nujwe. -We na gbaa da ain -yla, we 'ni na 'dee weli, nu, na Dide -o tiea 'mi, o -gbe we bhua.

25 «Wee weli na gbaa ain -yla, da in mia -slo ain glaa. 26 Nu, in -ka mni ni, 'in na Dide paa ain Zuzu 'Papa yoo na 'nji nya, mo 'kaa ain 'wusa. Jo Zuzu 'kaa ain gbu weee -slolu, 'in o ligbea ain gbu weee -we in gbaa ain -yla.

'Wutvte -dlao -zov

27 «'Wutvte -dlao na tia ain -yo. Na 'wutvte -dlao na nyea ain. Sa in kaa 'wutvte -dlao ni, 'sa na nyea we ain. 'In wla we dudugu -nyumaa -luwla solu. A pali dli la, a 'na nono nyano -ni. 28 A ka 'mi njwee 'nu ni: «Mnia na yia, 'in amiaa -gbe na yia lu yia.» A -ka yaa na zekali ni, -zugba a ka yaa 'muna li, nu, na Didee -gbe na mnia. -We ka gbu -wa, Dide 'yli o -zi 'mi. 29 Da -we -nya mia de 'nia -slo 'pli ni, gba na gbaa we ain -yla 'gamu. Nu, we bhla -ka nyini, a 'ka we dli -gu zu. 30 In -yo ain 'so 'na 'ka gba duun, -we ka gbu -wa, dudugu -nyumaa 'yugalnyo 'nyuu* mi yida. O 'ni 'mi kweyomneni. 31 We -ka 'sa -mi ni, dudugu -nyuma 'ka we 'jyibheli ni, in -kali na Didee ze. In -kali o ze, we 'dee 'gbu -lu weee o gbaa in no le, 'in na nua we le. A -so 'wo, -a 'ka mni.»

15

**-Dlusu 'zayli*

1 «Nu, *-dlusu 'zayli, -ami -wa. 'In na Dide mia, we kpaapanyo o -mia. 2 Na 'kliya -we'e tnoa, 'mu o dia, 'in 'kliya -we tnoa, o mnazia we -yo, 'in we 'ka tnu duun. 3 Weli -we in gbaa

ain -yla, we ka ain -yomnazi, 'in we yia ain -mawblu.

4 «A -dili 'mi 'wola, sa in -dilia ain 'wola 'bhisa. Sa suu 'kliya -we 'mia suu 'gbu -yo -mi, we 'nia mneni we 'ka tno we 'de -bhlo ni, 'sa -bhlokpade, a 'ni 'mi 'woladli, a 'na 'ka tnu.

5 «Nu, -ami -wa -dlusu, 'in amia -wa we 'kliya. Nyume -o -ka 'mi 'woladli, sa -ami -dilia o 'wola 'bhisa ni, o nyume, tnoa o yia duun. -We ka gbu -wa, 'in 'ni ain -yobe, a 'ni mneni a 'ka -lu yabhlogbo lenu. 6 Nyume -o 'ni 'mi 'woladli ni, suu 'kliya 'bhisa wa vitelia o. Wee suu 'kliya -ka ye ni, 'mu wa bhua la, 'in wa paa we -kosu 'wlu, 'in we sia. 7 A -ka 'mi 'woladli, 'in na welnya -ka amiaa dli 'woti ni, -lu weee a -ka 'yibha, a -zlati we Dide, 'in o nyea we ain. 8 A -ka tnu duun, mu slolua na Didee 'njumnie -yo a mi na 'bnonya -zono nya.

9 «Nu, sa Dide -kalia na ze, 'sa -bhlokpade in -kalia amaa ze. A -tu na zekalie 'wo. 10 In ka na Didee titenya 'nujwe zu, 'in in yia o zekalie 'woti. 'Sa -bhlokpade, a -ka na titenya 'nujwe zu ni, 'in a tua na zekalie 'wo.

11 «-We mia de, 'mu in gbaa ain -yla, 'in sa 'muna mia 'mi dli 'wo, we 'ka 'sa ain dli 'wo -mi. Cun, 'in amiaa 'muna 'ka -bha -gu zi. 12 Na tite ni: sa in -kalia amaa ze, a kikalí 'sa ze. 13 Nu, nyume -o -ka o 'dee 'yliyogagie wla o -limaa 'gbu, zekalie -we -zia -muu, we 'ni -mi. 14 -We in gbaa a nu le, a -ka we 'nujwe zu, a mi na 'talea nya. 15 'In la 'masleen ain na lubhononya, -we ka gbu -wa, lubhononyo 'ni o -kanyoo gbunya -yi. 'In amia mia, na 'talea na laa ain, -we ka gbu -wa, gbu weee in nua Didee -gbe, in ka we ain -slolu. 16 'Lee, amia -saa -bha 'mi yi? -Innya, we 'ni -muu, -ami -saa -bha ain. Nu, in ka ain 'yoo 'nye a 'ka tnoa mni, 'in we 'ya 'ka -gwle. 'In -lu weee a -ka Dide -zla na 'nji nya, o 'ka we ain 'nye. 17 Nu, tite in palia ain -yla, mu ni: a kikalí ze.

Dudugu -nyuma nyea -Zezu -yo o 'bnonya 'wo

18 «Nu, dudugu -nyuma -ka ain 'wonye ni, a 'na dlolu -ni ni, wa ka 'mi 'wonye tia. 19 A -yo dudugu -nyuma 'so 'ni -mi -bhlo. A -ka yaa -mi -bhlo, 'in wa yibhaa ain, wa 'dee nyuma wa 'yibhaa 'gbu. Nu, in ka -bha ain -sa dudugu -nyuma glaa, 'in a -yo wa 'so 'ni -mi -bhlo, we 'dee 'gbu wa nyea ain 'wo. 20 A ligbe na weli, nu, lubhononyo 'ni 'yli o 'ka o -kanyo -zi. Dudugu -nyuma ka 'mi 'kliye 'wopali. 'In wa -ka 'mi 'kliye 'wopali ni, 'kliye 'wo wa yia ain palia. 'In wa -ka na weli 'nujwe zu, 'in wa zwa amiaa -no 'nujwe. 21 Nu, 'sa wa yia ain kpaa na 'gbu. -We ka gbu -wa, o tiea 'mi, wa 'ni o -yi. 22 In 'ni yaa yi, 'in in 'ka wa -yla gba ni, -zugba wa 'ni yaa gbonyuuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -sleen wa 'ni zizada -ka wa gbonyuu 'yu. 23 Nyume -o -ka 'mi 'wonye, na Dide o nyea 'wo.

* 14:30 Ni, -Saatan wa saa 'nji.

24 Gwedigbonyia -we nyime yabhlogbɔɔ 'nia -slɔ lɛnu, in ka -mɔv lɛnu wa 'yibadi. We 'ni yaa 'sa -mi, -zugba wa 'na 'ka yaa gbɔnyuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -slɛɛn, gwedigbonyia in nɔa lɛ, wa ka we -yɔyɛ, 'in wa nyɛa in -yɔ na Didee 'sɔ 'wɔ. 25 -We mia ɛlɛɪda wa tite 'wɔ, nɛɛ:

«Wa ka 'mɪ 'wɔnyɛ bhe.»
'Wɔ wa nyɛa -aun, -we mia ɛlɛɪda we 'ka lɛnɔv 'gbɔ.

26 «Nu, -Yɔbɛnyɔ yia yia. Mɔ -wa Zuzu ɔ 'kaa aun gbɔzɔnɔ 'wukwa. Didee -gbɛ ɔ bhɔa, yoo na yia ɔ aun 'paa. Nu, ɔ -ka yi ni, mɔ yia na gbɔdayunyo -zɛa. 27 'In amia yi 'yaa na gbɔdayunya -zɛa, -we ka gbɔ -wa, we bhilili we gwedida, a -yɔ 'mɪ 'sɔ mi.»

16

1 «Nu, a yi 'yoo -zɔnɔ -gɔ labhɔlɔ, we 'gbɔ in yia aun -yla gbɔ -mɔni gba. 2 -Lagɔbudunya zɔ wa yia aun vua. 'In we bhla ka ɔpa, da nyuma -wa mnenia wa 'ka aun 'bha, wa yia gbaa wa 'dɛɛ dli 'wɔ nu, 'sa wa nɔa -Lagɔɔ lubho. 3 'Sa wa yia nɔa, -we ka gbɔ -wa, wa 'ni Didee -yi, 'in wa 'ni 'mɪ -yi. 4 Da we bhla 'nia -slɔ nyini, gbunya ni na gbaa aun -yla 'gamv. 'In we bhla -ka nyini ni, a 'ka ligbe nu, in ka we aun -yla gba.

-Yɔbɛnyɔ yia yia

«Nu, in 'ni we aun -yla gba we gwedida, -we ka gbɔ -wa, in -yɔ aun 'sɔ mi -slɔ.

5 «-Slɛɛn, ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ na mɔna. 'In aun glaa, nyime yabhlogbɔɔ ɔ 'yubha 'mɪ lɛɛ: «Mɔ -na mɔna?» 6 Nu, -slɛɛn in 'tɔlɔa da aun ni, we 'dɛɛ 'gbɔ amiaa -gɔ yia 'wɔtɔ yuo. 7 'In gbɔzɔnɔ -nanɔ in mia aun -yla gbada: In -ka mɔni ni, -mɔv nanɔ 'yli amiaa 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, in 'ni mɔni, -Yɔbɛnyɔ 'na 'ka aun -yla yi. Nu, in -ka mɔni ni, 'in na paa ɔ aun yoo. 8 'In, ɔ -ka yi ni, 'in ɔ slɔlua dɔdɔgɔ -nyuma sa wa nɔa wa 'dɛ -dawli 'wɔ wa gbɔnyuu klaa, -we mia tiklu klaa, we -yɔ -Lagɔɔ gbɔwɔbhuhuee daa. 9 Nu, dɔdɔgɔ -nyuma mɪ wa 'dɛ -dawli 'wɔnɔda tiada gbɔnyuuu daa, wa'a zɔ 'mɪ dli -gɔv 'gbɔ. 10 'In, we 'sɔnɔ nya, wa mɪ wa 'dɛ -dawli 'wɔnɔda, -we mia tiklu daa. -We ka gbɔ -wa, Didee -gbɛ na mɔna, 'in a 'na 'ka 'mɪ 'yi. 11 Dɔdɔgɔ -nyuma mɪ wa 'dɛ -dawli 'wɔnɔda we tanɔ nya, -Lagɔɔ gbɔwɔbhuhuee daa. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ ka dɔdɔgɔ -nyumaa 'yugalinyɔ 'nyuuu -yɔgbɔ 'wɔbhɔ pepe.

12 «Nu, in ka -slɔ wɛli duun in 'ka we aun -yla gba. 'In a 'ni -slɛɛn mneni a 'ka we zɔ 'yiligbe. 13 Gbɔzɔnɔ -Zuzu -ka yi ni, mɔ 'kaa aun gbɔzɔnɔv 'dɛbhie 'wukwa. -We ka gbɔ -wa, ɔ 'na 'ka ɔ 'dɛɛ 'ɛni nya gba, nu, -we weee ɔ 'nɔa, 'mɔ ɔ gbaa, 'in -we 'nia -slɔ 'pli ni, 'mɔ ɔ palia aun zli. 14 -We mia na -nɔ nya, 'mɔ Zuzu yia 'yia, 'in ɔ palia aun zli. 'Sa ɔ mɔnɔna na 'ɛni. 15 -We weee na Didee kaa, we mɪ 'ya na -nɔ nya. We 'dɛɛ 'gbɔ, in yia aun -yla gba nu, -we

mɪa na -nɔ nya, 'mɔ Zuzu yia 'yia, 'in we zli ɔ yia aun 'palia.

-Zezu nɛɛ nu, mɔna ɔ yia

16 «Bhla -sɛɛ nya, a 'na 'ka 'mɪ 'yi, 'bhie, bhla -sɛɛ nya, 'in a yia 'mɪ.»

17 -Zezuu 'bɔnɔnya glaa, tɔlɔa gbɔgbalia -ylaɛ: «ɔ nɛɛ -aun -yla: «Bhla -sɛɛ nya, a 'na 'ka 'mɪ 'yi, 'bhie, bhla -sɛɛ nya, 'in a yia 'mɪ.» ɔ nɛɛ 'ya -aun -ylaɛ: «Na Didee -gbɛ na mɔnaa 'gbɔ, -lee, sa we 'ji mia?»

18 'In wa nɛɛ 'yaɛ: «ɔ -ka gba «Bhla -sɛɛ ni, 'lee, sa -mɔv 'ji mia? -We ɔ gbaa, -a'a 'nɔ we 'wɔla.»

19 -Zezu -yi we 'ji ni, ɔ 'bɔnɔnya 'yubha wa 'ka ɔ layibha, tɔnɔ, ɔ nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ aun -yla: «Bhla -sɛɛ nya, a 'na 'ka 'mɪ 'yi, 'bhie, bhla -sɛɛ nya, 'in a yia 'mɪ.» We 'ji da a mia -talida a 'dɛkpɔa nyidi, we 'ni mɔv? 20 In nɛɛ aun -yla gbɔzɔnɔ sa nu, wia a yia, 'in -gle a yia 'paa. Nu, dɔdɔgɔ -nyuma yia 'mɔna lia, -zugba amiaa dli sumanɔ, 'in amiaa dli sumanɔ yia 'mɔna -zɛa. 21 'Nwɔnɔ -ka luzi -bho, ɔ dli -su, -we ka gbɔ -wa, ɔ siasia bhla ka nyini. Nu, ɔ -ka gwali ni, 'in ɔ dliɔ ɔ siasie 'wɔ. 'In ɔ lia 'mɔna, ɔ ka 'yu gwalu 'gbɔ. 22 'Sasokpa sa, -slɛɛn amiaa dli -su, nu, in -ka aun 'yi lɔ ni, 'in a lia 'mɔna. 'In, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka wee 'mɔna aun kwɛɛ -sa. 23 Nu, wee 'yli -ka nyini ni, a 'na 'ka 'maslɛɛn 'mɪ gbɔ yabhlogbɔɔ layibha. In nɛɛ aun -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -lu weee a -ka Didee -zɛlɛ na 'ɛni nya, 'nyɛa ɔ yia we aun. 24 A 'ni -slɔ -lu na Didee -zɛlɛ na 'ɛni nya. Nu, a -zɛa, a -ka -zɛa ni, 'in a yia we, 'in amiaa 'mɔna 'ka -bha -gɔ zi.

-Zezu ka dɔdɔ lu

25 «Nu, -we weee mia dɛ, in ka we aun -yla gba gbɔv nine nya. We bhla ka ɔpa, bhla -we nya in 'na 'kaa gbɔ gba gbɔv nine nya, 'in in 'kaa aun -yla Didee gbɔ gba sa 'vayi. 26 Wee 'yli -ka nyini ni, 'in a bhuhhoea na Didee na 'ɛni nya. 'In, in 'ni gba aun -yla nu, bhuhhoea na yia ɔ amiaa 'gbɔ. -Innya, we 'ni -mɔv. 27 -We ka gbɔ -wa, Didee 'dɛbhie -kali amiaa zɛ. A -kali na zɛ, 'in a zɔa dli nu, Didee -Lagɔɔ -gbɛ na bhɔa, we 'gbɔ ɔ -kalia amiaa zɛ. 28 Nu, Didee -gbɛ in 'bhɔa, 'in in yia dɔdɔ -gɔ yi. -Slɛɛn, dɔdɔ -gɔ na yia 'bhɔa in 'ka Didee -gbɛ lɔmɔni.»

29 'In ɔ 'bɔnɔnya nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Mɔ mia dɛ, -slɛɛn -'in gba gbɔv nine nya, nu, sa tiklu -na gbaa. 30 -Slɛɛn, -a -yi we 'ji ni, -in -yi gbɔ weee 'ji. Nu, -a 'ni -slɔ -mɪ gbɔ yabhlogbɔɔ layibha, 'in -in -yia -we -a 'kaa -mɪ layibha. We 'gbɔ -a zɔa dli nu, -Lagɔɔ -gbɛ -na bhɔa.»

31 -Zezu 'palia we 'bɔv, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Dli a zɔ -slɛɛn 'mɪ -gɔv? 32 In nɛɛ, we bhla mɪ bɛda, 'in we ka nyini, da a 'kaa lamumni, 'in ɔ -ka -mɪ, ɔ 'kaa ɔ da lɔmɔni, 'in a 'kaa -bha na 'dɛ -bhlo ti. Nu, we 'ni na 'dɛbhlo mɪ, Didee -yɔ 'mɪ 'sɔ mi 'gbɔ.

³³ «-We mia de in gbaa ain -yla a 'ka 'wotutue -dlɔɔ 'yi 'mi 'wɔ. Sia a yia dudɔ -gv. Nu, a 'tɛmanɪ dli: in ka dudɔ lu.»

17

-Zezu bhubhoa-Lagɔ

¹ Nu, -Zezu bhia -we weee mia dɛɛ gbagbie, ɔ ylaa yal, 'in ɔ yia -Lagɔ bhubhoe. ɔ nɛɛ:

«Dide, we bhla ka nyi. -Slolu -na 'Yuu 'ɲnylilo, 'in -na 'Yu 'ka -na 'ɲnylilo -slolu.

² Nu, -in ka ɔ 'yoo 'nye nyuma weee -gv. 'In waa nyuma weee -wa -in 'nyɛa ɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, ɔ 'ka we -maa 'nye. ³ Nu, nyuma -ka -mi -yi, -mi, -ɔ ka 'de -bhlo mia -Lagɔɔ 'zayli nya, 'in wa -ka -Zezu Klisi, -ɔ -in tiea -yi ni, mu -wa 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. ⁴ In ka -na 'ɲnumnie -slolu dudɔ -gv, 'in lubho, -we -in 'nyɛa 'mi, in ka we bhia. ⁵ Dide, dudɔ 'nia -slɔ la -mi, na 'ɲni mɪna 'cɪn -na -gbɛ. Nu, 'nye -slɛn 'mi wee 'ɲnumnie -bhlokpade -mi kwesi.

⁶ «Nu, nyuma -wa -in -saa -bha dudɔgv -nyuma glaa, 'in -in yia 'mi wa 'nye, in ka -maa -na 'ɲni -slolu. Wa mi -na -nɔ nya, 'in -in yia wa 'mi 'nye, 'in wa yia -na wɛli 'nɔɲwe zo. ⁷ -Slɛn, wa -yi we 'ji nu, -we weee -in 'nyɛa 'mi, -na -gbɛ we bhua. ⁸ -We ka gbɔ -wa, wɛli -in zɔa 'mi 'ɲweɛ, in gbaa we wa -yla, 'in wa yia we -yɔɲwɪ. 'In wa ka we yibheli sazɔnɔ sa nu, -na -gbɛɛ na bhua, 'in wa yia dli zɔ nu, -mi tiea 'mi.

⁹ «Nu, wa 'gbɔ na bhubhoa -mi. In 'ni dudɔgv -nyumaa 'gbɔ -mi bhubhoeda -mi, nu, -wa -in 'nyɛa 'mi, wa 'gbɔ na bhubhoa -mi. -We ka gbɔ -wa, wa mi -na -nɔ nya. ¹⁰ Nu, -wa weee mia na -nɔ nya, wa mi -na -nɔ nya. 'In nyuma weee mia -na -nɔ nya, wa mi na -nɔ nya, 'in wa mɪna na 'ɲni. ¹¹ Wamɪa mia, dudɔ -gv wa yia -slɔ -gwɛa, nu, -ami mia, in 'na 'ka dudɔ -gv -gwɛ: -na -gbɛ na yia mɪna. -Mɔwɔ -Dide, zɔ wa 'yliyɔ -na 'ɲni 'tite nya, 'ɲni -we -in 'nyɛa 'mi, wa 'ka 'wɔtɔ -bhlo, sa -ami -yɔ -mi 'sɔ mia -bhlo 'bhisa. ¹² Bhla -we -nyɛ 'in mia wa glaa, in ka wa 'yliyɔzɔ -na 'ɲni 'tite nya, 'ɲni -we -in 'nyɛa 'mi. In ka wa 'yliyɔzɔ, 'in nyumɛ yabhlogɔɔ 'ni mɔnɔ wa glaa, we 'ni -ɔ 'kaa mɔnɔ 'wɔbhɔ. Mɔ 'kaa mɔnɔ, 'in -we mia cɛlɪda -Lagɔsbhe 'wɔ, we 'ka lɛnɔ.

¹³ «'In -slɛn, in mi -na -gbɛ mɪna. Da in mia -slɔ dudɔ -gv, wɛlɪnya ni na gbaa, wa 'ka na 'mɔna dli 'wɔ -ka, 'in we 'ka -bha -gɔzi. ¹⁴ In ka wa -na wɛli 'nye, 'in dudɔgv -nyuma yia wa 'wɔnyɛ. -Maa -yɔ wa 'sɔ 'ni -mi -bhlo, 'sa -bhlokpade in -yɔ dudɔgv -nyuma 'nia -mi -bhlo, we 'dɛɛ 'gbɔ wa yia -maa 'wɔnyɛ. ¹⁵ In 'ni -mi bhubhoeda -mi nu, -in 'ka wa dudɔ -gv -sa. -Innya, nu, bhubhoe na bhubhoa -mi -in 'ka wa 'yliyɔzɔ gbɔnyuuu dide kwɛɛ. ¹⁶ Wa -yɔ

dudɔgv -nyuma 'sɔ 'ni -mi -bhlo, -ami 'bhisa. ¹⁷ -Sa wa dudɔgv -nyuma kwesi -na 'de -yla gbɔzɔnɔ nya. Nu, -na wɛli mi gbɔzɔnɔ nya. ¹⁸ Sa -in tiea 'mi dudɔgv -nyumaa -gbɛ, 'sa -bhlokpade na tiea na 'bunɔnya dudɔgv -nyumaa -gbɛ. ¹⁹ Na 'de na wlaa -mi -yla wa 'gbɔ, 'in wa 'ka 'ya -mi -yla -mi 'piɛn.

²⁰ «Nu, in 'ni -maa 'debhloo 'gbɔ bhubhoeda -mi. Bhubhoe na bhubhoe 'yaa nyuma -wa yia -maa wɛli 'gbɔ 'mi dli -gv zɔa, wa 'gbɔ. ²¹ Bhubhoeda in mia wa 'de weee 'ka -mi -bhlo, nɛɛ -mi -ami 'wɔ, 'in -ami -mi 'wɔ, nu, Dide, wa -yɔ -ain 'sɔ -mi -bhlo. We -ka 'sa -mi nu, 'in dudɔgv -nyuma zɔa dli nu, -mi tiea 'mi. ²² 'ɲnumnie -we -in 'nyɛa 'mi, in ka we wa 'nye, wa 'ka -mi -bhlo, -ami -yɔ -mi 'sɔ 'bhisa. ²³ -Ami mi wa 'wɔ, 'in -mi -mi -ami 'wɔ, we -ka 'sa -mi nu, -bhlo wa yia -mia sazɔnɔ sa. 'In wa -ka -slɛn -bhlo -mi, 'in dudɔgv -nyuma yibhelia we 'ji nu, -in ka 'mi tie, 'in sa -in -kalia na zɛ, 'sa -in -kalia wa zɛ.

²⁴ «Dide, dudɔ 'nia -slɔ la -mi, -in -kali na zɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ -in yia 'mi 'ɲnumnie 'nye. -Slɛn, in 'yubha nu, -maa -in 'nyɛa 'mi, wa -yɔ 'mi 'sɔ 'ni 'ya da na mɪna, wa 'ka wee 'ɲnumnie -yɔyi.

²⁵ «Dide tikli, dudɔgv -nyuma 'ni -mi -yi, nu, -ami -yi -mi, 'in na 'bunɔnya -yia we 'ji nu, -mi tiea 'mi. ²⁶ In ka wa -na 'ɲni -slolu, 'in -sloluda na yia we -tɔa, 'in sa -in -kalia na zɛ, wee zɛkalie 'ka wa 'wɔ -mi, 'in -ami 'ka wa 'wɔ -mi.»

18

'Sloja kpaa -Zezu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

¹ -Zezu bhia -Lagɔ bhubhoe, ɔ -yɔ ɔ 'bunɔnya -sɔa 'wɔ, 'in wa yia mɪ. Wa mia mɪna, -gbɔa -we wa laa Sedlɔn, 'in wa yia we 'wɔdɪ. Nu, su -kpaa yabhlo mi -mɔ, -bha -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya plaa.

² Zudasi, ɔ mia -Zezu wlada, ɔ -yi -mɔ da, -we ka gbɔ -wa, -mɔ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya gbelia 'wɔ zli tɔlɔaa zli. ³ Nu, -Lagɔbudu 'kadɔb ɲwɛkɔnya -wa *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Falizinyuma tiea, we -yɔ Wɔmɔ -sloja, Zudasi -gali wa 'yu, 'in wa yia wee su -kpaa mɪ. Wa 'kaa -mɔ nyini ni, wa -yɔ 'napɛ -yɔ yɔ yia yi, -zugba 'sloja ka tɔgɔgbɛ kwɛɛ.

⁴ -We weee 'kaa -Zezu yɪ, ɔ 'de -yi we, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia wa gbɛgbɛn mɪ, 'in ɔ yia wa layɪbhaɛ: «'Lee, nyɔɔ ka da a talia?»

⁵ Wa nɛɛ: «Nazaletiyu -Zezu, ɔ da -a mia -talɪda.»

ɔ nɛɛ wa -yɪlaɛ: «-Ami -wa.» (-Zugba Zudasi, ɔ mia ɔ wlada, mi -maa glaa.)

⁶ Da -Zezu gbaa wa -yɪlaɛ: «-Ami -wa» ni, waa 'sloja yilia gwe tɔnɔ, 'in wa yia bhli.

⁷ ɔ yia wa layɪbha -zakpa 'sɔɛ: «Nyɔɔ ka da a talia?»

'In wa nɛɛ: «Nazaletiyu -Zezu, ɔ da -a mia -talida.»

⁸ 'In -Zezu yia we 'biɔɔpali wa -ylae: «In ka we am -yla gba pepe, -amɩ -wa. Ni, we -ka na da a mi -talida, a 'tide -maa mia de 'yi, wa 'ka mni.»

⁹ -We mia da, 'mɔ ɔ gbaa, ɔ weli -we ɔ gbaa 'cin we 'ka lenɔv 'gbv: «Dide, nyuma -wa -in 'nyea 'mi, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni mnɔ wa glaa.»

¹⁰ Ni, Simɔ Pielɩ ka tɔgɔgbɛ kwɛɛ. ɔ -saa we we tukpa 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv zɔlubhononyɔ we pa, 'in ɔ yia -mɔɔ lilikwɛ -yukwli -bha -di. (ɔ zɔlubhononyɔ wa laa Malikusɩ.)

¹¹ Ni, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Fa -na tɔgɔgbɛ we tukpa 'wɔ. -Mi dli 'wɔ, siasie 'kadu -we Dide dia 'mi -yla la, in 'mia we zɔ 'yiligbea yi -wa yi?»

(Mt 26.57-58; Mk 14.53-54; Lk 22.54)

¹² Waa 'sloja -yɔ wa 'yugalunya, we -yɔ Zuifɔv -Lagɔbudu 'kadɔv nwekunya kpaa -Zezu, 'in wa yia ɔ gbɔan. ¹³ Ni, Anasɩ -gbe wa kwaa ɔ tia. -We ka gbv -wa, Anasɩ -wa Kaifɔv nwekɔ dide. Wee -zɔ nya, Kaifɔ -wa * -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu. ¹⁴ Ni, Kaifɔ zɔa Zuifɔv 'yugalunya 'di, ɔ nɛɛ: «We nanɩ 'yli ni, nyumɛ -bhlo tli -amɩaa nyumaa 'gbv.»

Pielɩ tia kpɛlie ni, ɔ 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Simɔ Pielɩ -yɔ -Zezuu 'bunonyɔ yabhlo yia -Zezu 'bi mni. Ni, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yi ɔɔ -Zezuu 'bunonyɔ yabhlo -mɔni, we 'dɛɛ 'gbv -mɔɔ -yɔ -Zezu 'sɔ yia ɔɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv -budunwɛɛ pla.

¹⁶ Ni, Pielɩ yia 'pipee -tv, 'yoo nweɛ. Tɔn, ɔɔ -Zezuu 'bunonyɔ yabhlo, ɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yia, 'in -mɔɔ yia 'tia. ɔ gbaa 'yoo nwekɔnwekɔ -yla gbv, 'in ɔ yia Pielɩ -plali. ¹⁷ ɔɔ 'yoo nwekɔnwekɔ nɛɛ Pielɩ -ylae: «ɔɔ nyumɛɛ 'bunonyɔ yabhlo -in -mia, we 'ni mɔv?»

Pielɩ yia we 'biɔɔpali ɔ -ylae: «-Innya, -gba! -gba!»

¹⁸ Ni, nwekɔ mɩ yida. We 'dɛɛ 'gbv lubhononya -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔv nwekunya yia -kosu 'yidi, -zugba wa wɔɔ. Pielɩ mi 'ya wa glaa 'wɔɔɔda -kosu -yɔ.

-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu yibhaa -Zezu

la

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹ Ni, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu mi -Zezu layibhada, ɔ 'bunonya -yɔ -we ɔ slolua -gv. ²⁰ ɔ 'palia we 'bigv, ɔ nɛɛ: «In ka nyuma weee -yla gba -zejila 'wɔ. Ni, 'yli weee nya na slolua -Lagɔbudunya zɔ we -yɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ da Zuifɔv weee gbɛlia 'wlu. 'In gba gbv yabhlogbɔɔ 'wiemi. ²¹ Lee, -amɩ -na yibhaa la yi? Nyuma -wa in -slolua, wa -yi -we in gbaa, 'yibha we wa la.»

²² -Zezu gbaa -we mia de ni, -Lagɔbudu 'kadɔv nwekunya yabhlo mia -bha, ɔ bea ɔ

-yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'kpa yukwli 'wɔ sobha. 'In ɔ nɛɛ -Zezu -ylae: «Lee, sanɛɛ -na gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yla yi?»

²³ ɔ nɛɛ -buduu nwekunya -ylae: «Lee, gbv 'nyuu -mɔmɔ in gbaa, -slolu 'mi we 'klv, 'in we -ka ni, in 'ni gbv 'nyuu gba ni, lɛɛ -lu ka 'gbv -na pa 'mi -lua?» ²⁴ Tɔn, 'in Anasɩ yia 'sloja 'yoo 'nyɛ, wa 'ka -Zezu -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu Kaifɔv -gbe kwa, -zugba ɔ mi gbɔanda.

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Ni, Simɔ Pielɩ mi wee -budunwɛɛ 'wɔɔɔda. Wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Mi mia 'de ɔɔ nyumɛɛ 'bunonyɔ yabhlo -in -mia, we 'ni mɔv?»

ɔ kpɛla we, ɔ nɛɛ: «-Innya, yo -wa yo!»

²⁶ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv gaylo yabhlo mi -bha, nyumɛ ɔ ka yukwli Pielɩ -dia -bha, ɔ kɔda -nyumɛ yabhlo -wa. ɔɔ lubhononyɔ nɛɛ Pielɩ -yla: «Ni, -mi in 'yia da su -kpaa, -in -yɔ -Zezu 'sɔ, we 'ni mɔv?» ²⁷ Ni, 'in Pielɩ yia we -zakpa tanu kpɛli. Wee kpɛlie mi ɔ nweɛ, 'in -kɔkɔ yia -bha -bhlokpade gbogboe bhli.

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Ni, we 'bigv, wa -yɔ -Zezu yia Kaifɔv -gbe 'bhv. *Wlɔmɔ -nyumɛ Pilatɩ, ɔ pilɩ Zuifɔv dɔdɔ 'wlu la, -mɔɔ -budunwɛɛ wa kwaa ɔ. Zɔkpɛ tutu -wa, Zuifɔv 'yugalunya 'ni wee -budu zɔ pla. Wa -ka -mɔ pla, -zugba wa ka pɔn pla wa tite 'yu. 'In wa -ka pɔn -ka ni, wa 'ni mneni wa 'ka *Wɔzityili 'feti -gv -lu li. ²⁹ We 'dɛɛ 'gbv wa yia 'pipee -tv, 'in Pilatɩ, -ɔ pilɩ Zuifɔv 'wlu la yia 'tia. ɔ nyinia wa -yɔ la, 'in ɔ yia wa layibha: «Lee, gbv -mɔmɔ a dili nyumɛ nia?»

³⁰ Wa 'palia we 'bigv, wa nɛɛ ɔ -ylae: «-A -ka -mi nyumɛ mia de -la ni, -zugba gbɔnyumonyɔ -wa.»

³¹ Pilatɩ nɛɛ wa -ylae: «Amɩaa 'de 'bhv ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ -yɔgbv 'wɔbhhu amɩaa titeɛ sɔɔ.»

Tɔn, 'in wa nɛɛ: «We -ka nyumɛɛ -yɔgbv -a 'bhv 'wɔ, -a 'ni we 'klv -ka, -a 'ka ɔ tɩtɩe -dɩ.»

³² 'Sa -mɔv 'plɩ, -Zezuu weli 'ka gbɔzɔnɔ -zɛɛ 'gbv. Sa ɔ 'kaa tɩ, wee weli ka we -slolu.

³³ Pilatɩ plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu la. -Mɔɔ bea ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Lee, Zuifɔv 'wlu lapɩnyɔ -in -mia yi?»

³⁴ -Zezu 'palia we 'bigv, ɔ nɛɛ: «Lee -lu ka 'gbv -na yibha 'mi we laa? Lee, -na 'de yibhaa 'mi we la yaayɩ, nyuma -putu la 'saa 'mi yi?»

³⁵ Pilatɩ nɛɛ: «Lee, Zuifɔv in -mia yi? Ni, -na 'dɛɛ Zuifɔbhɛlia -yɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka -mi 'mi -la. Lee, lɛɛ -lu -in nɔ lɛa?»

³⁶ ɔ nɛɛ: «Na 'wlu lapɩtɩe se mia, we'e 'bhv dɔdɔgbv -nyumaa -gbe. We -ka yaa wa -gbe we 'bhv ni, -zugba na lubhonunya ka yaa jelɩgba gv, -mɔv yi 'wlv ni, Zuifɔv 'yugalunya kpa 'mi. Ni, -unnya, we'e 'bhv dɔdɔgbv -nyumaa -gbe.»

³⁷ Pilatɩ nɛɛ ɔ -ylae: «Ni, nyumaa 'wlu -lapɩnyɔ -in -mia, we 'ni mɔv?»

Ɔ nɛɛ: «'Mb -in gbaa dɛ. We 'dɛɛ 'gbu wa yia 'mɪ gwali. In 'ka gbuzɔnɔv dayinyo nya -mɪ 'gbu in yia dɔdɔ -gu yi. -Wa weee mia gbuzɔnɔv -nɔ nya, na wɛlɪ wa pulɔa yukwli.» (Mt 27.15-31; Mk 15.6-20; Lk 23.13-25)

38 Pilatɪ nɛɛ: «Gbuzɔnɔv, lɛɛ -lu we -mia?» Pilatɪ bhia -we mia dɛ gbagbie, 'in ɔ yia -budu zɔ 'tla. Ɔ mɪna 'pipee Zuifɔv -gbɛ, ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nɪ, -we ka 'gbu in 'kaa nyumɛ nɪ gbu dili, i'in 'yɪ we -yɔ. 39 Amiaa lɛnɔgbu 'cin 'yɪbha nɪ, in 'tide -kaslɔnyumɛ yabhlo 'yi 'Wɔzitylu 'fɛtu bhla. 'Lee, a 'yɪbha nɪ, in 'tide an -yla Zuifɔv 'Wlulapilinyɔ 'yii?»

40 Wa 'kpa 'wɔ, wa nɛɛ: «-Innya! -In 'na 'tide -mɔɔ mia dɛ 'yi -nɪ. 'Tide -Balabasɪ 'yi -aun -yla!» -Zugba ɔɔ -Balabasɪ mia, nyumɛ 'nyuuu 'debbie -wa.

19

1 Tɔɔn, 'in Pilatɪ nɛɛ wa -yla nɪ, wa 'bhu -Zezu 'wɔ wa 'ka ɔ selia mɪ. 2 'Sloja maa 'wia -kloo, 'in wa yia we -Zezu 'wluo -pla. 'In wa yi 'yaa ɔ -bana zalɔ 'wɔpla, nyumaa 'wlulapilinyɔ 'bhisa. 3 Wa -ka ɔ -yɔ lanyɪnɪ -bhlo, -zugba wa nyania ɔ. Wa nɛɛ ɔ -ylae: «Zuifɔv 'wlulapilinyɔ, -na fɔv.» 'In wa sɔbhaa ɔ 'kpa yukwli 'wɔ.

4 Pilatɪ 'tlaa lɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «A pɔ yukwli -nya, nɪ, lɔ na laa ɔ an 'pipee, 'in a 'ka we 'wolanɔ nɪ, -we ka 'gbu in 'kaa nyumɛ nɪ gbu dili, i'in 'yɪ we -yɔ.» 5 Tɔɔn, 'in -Zezu yia 'tla, ɔ ka we -bana zalɔ 'wɔ, 'in 'wia -kloo mia ɔ 'wluo. 'In Pilatɪ nɛɛ wa -ylae: «ɔɔ nyumɛ nɪ!»

6 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔv nɛwɛkunya 'yia -Zezu -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpɪkpɪ bhli. Wa nɛɛ: «Kɔlɔ ɔ *su -gu la! Kɔlɔ ɔ su -gu la!»

Pilatɪ nɛɛ wa -ylae: «Amiaa 'dɛ 'bhu ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ su -gu lakɔlɔ. Nɪ, -we ka 'gbu in 'kaa ɔ gbu dili, i'in 'yɪ we -yɔ.»

7 Zuifɔv nɛɛ ɔ -yla: «-A ka tite yabhlo, 'in wee tite nɛɛ nɪ, wa 'bha ɔ, -we ka gbu -wa, ɔ nɛɛ nɪ, -Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia.»

8 Da Pilatɪ 'nɔa wa wɛlɪ nɪ, 'in ɔ nyano yia -gɔbho. 9 Ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu layɪbha: «Mɔ -na bhɔa?» Nɪ, -Zezu 'nɪ we 'yabhlogbɔɔ 'bigɔpali. 10 Tɔɔn, 'in Pilatɪ nɛɛ ɔ -ylae: «-I'in sisali nɛwe -gu -amɪ -ylaa? -Amɪ, in ka we se in 'ka -mɪ 'yitide, 'in in ka 'ya we se in 'ka -mɪ su -gu la kɔlɔ, 'lee, -in 'nɪ we 'ji -yi -wa yi?»

11 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ se -ka 'mɪ -gu, we 'nɪ -we ka se -Lago 'nyɛa -mɪ 'wɔbhɔ. We 'dɛɛ 'gbu -mɔmɔ -laa 'mɪ -mɪ 'yu, ɔ gbɔnyuuu 'yɪ we 'ka -na -nɔ -zi.»

12 Wee wɛlɪ nɪ 'bigɔ, Pilatɪ 'yɪbha yaa ɔ 'ka -Zezu 'yitide, 'in Zuifɔv yia 'wɔkpɪkpɪ bhli. Wa nɛɛ: «-In -ka nyumɛ mia dɛ 'yitide nɪ, -zugba -in 'nɪ Wlɔmɔv 'wlulapilinyɔ 'kadɔv

'tale! Nɪ, nyumɛ ɔ -ka gba: «Nyumaa 'wlulapilinyɔ in -mia» -zugba -mɔɔ mɪ nyumaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔv tonyumɛ nya.»

13 Pilatɪ 'nɔa wɛlɪnya nɪ, 'in ɔ yia -Zezu la ɔ 'ka 'tla. We 'bigɔ, 'in Pilatɪ yia gbɔwɔbhukpe -gu ladi. -Budunɛɛɛ da -le wa mnazia la tɔkpa nya, -bha -wa. 'Mb wa laa «Gabata» zuifɔwɛlɪ 'wɔ.

14 Nɪ, 'yɪ -we nya wa mnazia wa 'dɛ la 'Wɔzitylu 'fɛtu 'gbu, wee yɪ -wa. 'Yɔ nyɪna -glɔnyɪdɪ, 'in Pilatɪ nɛɛ Zuifɔv -yla: «Amiaa 'wlulapilinyɔ nɪ.»

15 'In wa yia 'wɔkpɪkpɪ bhli. Wa nɛɛ: «'Bha ɔ! 'Bha ɔ! Kɔlɔ ɔ su -gu la!»

Pilatɪ nɛɛ wa -ylae: «'Lee, in kɔlɔ amiaa 'wlulapilinyɔ su -gu laa?»

'In -Lagɔbɔbɔnyaa -cian yia we 'bigɔpali: «-Amiaa 'wlulapilinyɔ -bhlogbɔɔ, Wlɔmɔv 'wlulapilinyɔ 'kadɔ -wa.»

16 Tɔɔn, 'in ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyɛ, wa 'ka ɔ su -gu lakɔlɔ.

'Sloja kɔlɔa -Zezu su -gu la
(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'In wa -yɔ -Zezu 'sɔ yia mɪ. 17 Wa 'kaa 'gbe 'tla nɪ, su -we -gu wa 'kaa ɔ la kɔlɔ, ɔ 'dɛ ka we -bligba. Wa mɪ mɪnda, 'in wa yia da -we wa laa 'Wluu 'Kɔaa da nyɪnɪ. (-Bha wa laa «Gɔlɔgɔta» zuifɔwɛlɪ 'wɔ.) 18 -Bha 'sloja kɔlɔa -Zezu su -gu la. 'In wa yi 'yaa nyuma -putu 'sɔ su -gu lakɔlɔ. 'Yabhlo mɪ -Zezuu lilisɔlɔ, 'in 'yabhlo mia ɔ kɔpɛsɔlɔ.

19 Pilatɪ nɔa su falɔ lɛ, 'in wa yia we -Zezuu su -gu lakɔlɔ. Wee su falɔ -gu ɔ celia:

NAZALɛTYU -ZEU
ZUIFU' WLULAPILINYɔ

20 Nɪ, Zuifɔv duun zɛlia -we mia wee su falɔ -gu celɔda. -We ka gbu -wa, da wa zɔa -Zezu su -gu, -bha cɪpa 'gbe 'kadɔv -yɔ, 'in wa celɔ we -zakpa ta: tia zuifɔwɛlɪ 'wɔ, we 'bigɔ wlɔmɔwɛlɪ 'wɔ, 'bhie glekɔwɛlɪ 'wɔ. 21 *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian zɛlia we, -bha wa mɪna Pilatɪ -gbɛ, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Mɪ celia: <Zuifɔv 'Wlulapilinyɔ> nɪ, we 'nɪ mɛnɛni we 'ka 'sa -tɔ! -In celɔ nɪ: «Nyumɛ nɪ nɛɛ: -Amɪ -wa Zuifɔv 'wlulapilinyɔ.» »

22 Pilatɪ 'paha we 'bigɔ, ɔ nɛɛ: «-We in celɔa, celɔda we tɔa.»

23 Da 'sloja kɔlɔa -Zezu su -gu la, 'in wa yia ɔ 'wɔplali dlili. Wa dlili we 'wɔ la -mɔnɔa, 'slojayu -mɔmɔ -ka -mɪ, -mɔɔ ka -mɔɔ -nɔ. 'In wa yi 'yaa ɔ -banaa zɔbana -zɔnɔ 'wɔbhɔ. Nɪ, wee -bana mɪ lɔada 'naa kibhe -bhlo nya, we 'bhɔ -hɪ -yɔ we 'ka bhɔ -yɔ nyɪnɪ. We 'nɪ pipɛda -mɪ. 24 Wa nɛɛ wa 'dekpɔa nyɪdɛ: «-A 'na yɪalɔ wee -bana -zɔnɔ -nɪ, nɪ, -a 'pa -nɪgbɪ, 'in ɔ ka -nɔ -yɔ we -ka -tɔ nɪ, -mɔɔ 'ka we 'wɔbhɔ.»

Nɪ, 'sa -we mia -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ celɔda 'kaa sa 'pli. We nɛɛ: «Wa ka na 'wɔplali dlili wa 'dekpɔa nyɪdɪ. 'In wa yia -nɪgbɪ 'pa,

-o yia na -bana 'bhaa,
wa 'ka o yibheli.»

Nu, -we 'sloja nva le, mo mia de.

²⁵ -Zugba -Zezuu 'nyaa klaa, o 'nyaa bholo
klaa, Klopasu 'njwano Malii klaa, we -yo
Magidala -njwano Malii mi -bha wee *su
kwesi. ²⁶ Nu, 'in -Zezu yia o 'nyaa -yoyi. O
'binonyo yabhlo -o ka ze o -kalia, -moo mi o
'nyaa kwesi. 'In o nee: «'Maa, amaa yu ni.»
²⁷ We 'bigu, o nee 'binonyo -ylae: «-Na 'nyaa
ni.» Toun, we 'bhu -bha 'wu, 'in oo 'binonyo
yia o, o 'dee -gbe belu.

-Zezuu thlile

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

²⁸ We 'bigu, -Zezu -yi -sleen we 'ji nu, -lu
weee ka gba. 'In -we mia celida -Lagosebhe
'wu, we 'ka lenoo 'gbu, o nee: «'In 'ka 'ma.»

²⁹ Wee da mia, kalo nu nyida mi -bha. Wa
faa -fuu wee kalo nu lu, wa biza we suu *
'yilia 'wu, 'in wa yia we -Zezuu nje -yo belu.

³⁰ Nu, o 'maa wee kalo nu ni, we 'bigu, o nee:
«We ka bhia!» O -laa 'wlu zo toun, 'in o yia thl.

³¹ Nu, 'yli -we nya wa mnazia wa 'de la wa
Nyapeylu 'gbu, wee yli -wa. Wee *Nyapeyli
mia, 'yli -zounoo 'debbie -wa. We 'dee 'gbu
Zuifu 'ni 'yibha nu, 'kwie -tu su -gu wee
Nyapeyli nya. We 'gbu wa 'yugalnya yia
Pilati 'yoo -zlalia mni, wa 'ka waa nyumaa
bhu 'kate, 'in wa 'ka wa 'kwie su -gu -sa.

³² Toun, wee da wa kulba waa nyuma su -gu
la, 'in 'sloja yia -mo mni. Wa nynia -mo ni, 'in
wa yia waa nyuma so 'so lu mia -Zezu kwesi
be. Wa 'kate yabhloo bhunya, 'bhie, wa yia
'sounoo -nu 'kate. ³³ Wa nynia -Zezu -yo la, 'in
wa yia we -yoyi nu, o ka thl, we 'dee 'gbu wa 'ni
o bhunya 'kate. ³⁴ Nu, 'in 'slojaya yabhlo yia
-Zezuu gbaci zo tno o 'li nya. -Bha -bhlokpade
'pion -yo 'nyu 'tlaa o 'wu. ³⁵ Nyume -o mia -bha
we zli, 'in -we 'plia, -o 'yia we -yo, -moo -wa we
dayinyo. Nu, wee gbunya ni o gbaa, 'in a 'ka
'yia we dli -gu zo. O gbodayiweli mi gbuzanu
nya, 'in o -yi we 'ji nu, -we o gbaa gbuzanu -
wa.

³⁶ -We weee mia de 'plia, 'in -we mia celida
-Lagosebhe 'wu, we 'ka leno. We nee: «Wa
'na 'ka o 'kua yabhlogbo 'kate.» ³⁷ 'In wee
'sebhie kibhe yabhlo nee: «'In, ylaa wa yia -o
ka gbaci -zo wa tnva.»

³⁸ Nu, nyume yabhlo wa laa *-Zezefu, Al-
imateyu -wa, o mi -Zezuu 'binonyo yabhlo
nya zizewiemu. -We ka gbu -wa, o mi Zuifoo
'yugalnya soda. O nyume ni mnua Pilati
'yoo -zlalia o 'ka -Zezuu 'kwie 'wobhu. 'In
Pilati yia we -yoywuu. Toun, -Zezefu yia lu
ni, 'in o yia -Zezuu 'kwie 'wobhu. ³⁹ Nyume
yabhlo wa laa 'Nikodemu, -moo yi 'yaa o 'bi
mni. Nu, nyume -o mnua zlume -Zezu 'yia
sabo, mo -wa. O mia mnida, o -yo -lasiklo
botolo -nu 'so, 'in wa yia mni. 'Mo wa laa
*mili -yo aluesi. We 'wobwobe mneni we 'ka

kilo gbu -bhlo 'ya kugbua nyni. ⁴⁰ -Zezefu -
yo 'Nikodemu yia -Zezuu 'kwie 'wobhu. 'In
wa yia o 'naapunya -we wa slua wee botolo -
lasiklo -gu, -yo labibeli. Nu, 'sa Zuifu mnazia
'kwie -yo, 'bhie wa faa we gbawla 'wu.

⁴¹ Da wa kulba -Zezu *su -gu la, su -kpa
mi -bha. Wee su -kpa, 'bhoka -lolu, -we 'wu
wa 'nia -slo 'kwie yabhlogbo fa, we mi -bha.
⁴² Nu, 'yli -we nya Zuifu mnazia wa 'de la
wa Nyapeylu 'gbu, wee yli -waa 'gbu, 'in wee
'bhoka cipa -bhaa 'gbu, wa yia -Zezuu 'kwie
-mo fa.

20

-Zezu 'ni gbawla 'wu -mi

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ Nu, 'yli 'pli -bhlo, we 'sounoo zligu, dimasu
nya, da zli 'nia -slo ladolu, 'in Magidala -njwano
Malii yia gbawla -gu mnu. Nu, wa ka zlume
we kla tukpa -boklo 'kadu nya, 'in Malii -
talia -bha ni, o 'ni wee tukpa -yoyi we njwe.
² Toun, 'in o -yo -gwagwie yia Simo Piel -yo
'binonyo yabhlo, -o ka ze -Zezu -kalia, 'di kwa.
O nee wa -ylae: «Wa ka -amua -Kanyo gbawla
'wosa, 'in da wa zua o, -a 'ni -bha da -yi.»

³ Piel -yo oo -Zezuu 'binonyo yabhlo ni -
soa 'wu, 'in wa yia wee gbawla -gu mnu. ⁴ -
Gwagwie nya wa 'desobhie mia -mo mnida.
'In oo 'binonyo -mou -gwagwie -zi Piel. Moo
nynia -mo tia. ⁵ O kwlia 'wu, 'in o yia
'naapunya -yoyi -bha lasluda, nu, o 'ni -mo
pla. ⁶ Simo Piel yia o 'bi, o nynia, o plaa
gbawla nokple, 'in o yia -mo 'naapunya -yoyi,
-bha lasluda. ⁷ O ka 'ya 'naa -we wa gboania -
Zezuu 'wlu -yola -yoyi. Nu, wee 'naapi 'ni we
-lima glaa -mi, we mi glida we 'dee saa da -
putu. ⁸ -Moo 'bigu, 'binonyo -o nynia tia, o yi
'yaa gbawla nokple pla. O 'yia we -yo, 'in o yia
dli zo. ⁹ (Nu, -we mia -Lagosebhe 'wu celida,
wa 'ni -slo we 'wolanu: nu, 'wu -Zezu yia -soa
thitinya glaa.)

-Zezu 'tlaa Malii 'kl

(Mk 16.9-11)

¹⁰ Toun, 'binonya sabhie yia -budunwee
lobhiti. ¹¹ Nu, Malii mi -bha gbawla kwesi
-zugba o wi. O mi wida, 'in o yia 'wokwli o
'ka gbawla nokple 'yilabhli. ¹² 'In o yia -mo
'anzi 'so -yoyi ladida da wa palia -Zezuu 'kwie
la. Yabhlo mi o 'wluu 'bigu, 'in yabhlo mia o
bhunyaa 'bigu. 'Woplalu 'pupa mia we 'wu.
¹³ Nu, 'in wee 'anzi yia Malii layibha. We nee:
«'Bhlo, lee -lu wili an a?»

O nee we -yia: «Wa ka na -Kanyo -bha lasali,
'in da wa zua o, 'in 'ni -bha da -yi.» ¹⁴ O mi -we
mia de gbada, o 'bhitia la, 'in o yia -Zezu -yoyi,
o 'ni we 'yiyibheli nu, -Zezu -wa.

¹⁵ 'In -Zezu yia o layibha: «'Bhlo, lee -lu ka
'gbu a wia? Nyoo a nono 'yilibla?»

Malii dli 'wu nu, su -kpaay lubhononyo -
wa. Toun, o nee o -ylae: «-Na zukpa -wu, we

* 19:29 Wee su mia de, *isoposu -wa.

-ka nu, -m1 'bhu ɔ 'kwie 'wɔ, gba 'm1 -yla da -in zɔa ɔ, 'in in 'ka ɔ 'bomni.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Malii!»

Malii 'bhitia ɔ gbeɣbein la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla zuifowɛli 'wɔɛ: «Wlaboni!» We ji -wa: «-Slolunɔ.»

¹⁷ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «A 'na kpali 'm1 la -ni, in 'n1 -slɔ Didee -gbɛ mni 'gbɔ. Ni, a mni a 'ka na bhelia -yla gbɛ: na Dide, ɔ m1a amiaa Dide nya, na -Lagɔ, ɔ m1 'yaa amiaa -Lagɔ nya, ɔ -gbɛ na mni.»

¹⁸ Tɔɔn, 'in Magidala -ɲwɔn Malii yia -Zezuu 'binɔnya -gbɛ mni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «In ka -amiaa -Kanyɔ 'y1.» 'In ɔ yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla, we 'd1 wa -sali.

-Zezu 'tiala ɔ 'binɔnya 'klɔ

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ Wee 'y1 -bhlokpadeɛ jibheza, 'binɔnya yia 'wɔɣbeli -budu zɔ. Ni, wa ka -buduu klolo -gbali, wa m1 Zuifɔv 'yugalnya sɔdaa 'gbɔ. 'In -Zezu yia wa glaa yi. ɔ 'yiligbe wa nyidi, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Lagɔ 'nye an 'wɔtɔtɔe -dlɔ!» ²⁰ ɔ bhia we gbagbie, 'in ɔ yia ɔ -kwite wa 'kluslolu, we -yɔ ɔ gbaci zɔ. Wa 'yia Nyɔmaa -Kanyɔ -yɔ, 'in wa yia 'mɔna li.

²¹ ɔ nɛɛ wa -yla -zakpa 'sonɔ nyɛ: «-Lagɔ 'nye an 'wɔtɔtɔe -dlɔ!» Ni, sa Dide tiea 'm1, 'sa -bhlokpadeɛ na tiea an.» ²² Wee wɛlnya nu 'bigɔ, ɔ 'paa wa -pipɛ -gɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Zuzu 'Pupa -m1 amiaa -nɔ nya. ²³ A -ka nyɔmaa gbɔnyuu 'wɔt1 ni, 'in we 'gba bhua wa 'wlu. Ni, a 'ni nyɔmaa gbɔnyuu 'wɔt1 ni, 'in we tɔa wa 'wlu.»

-Zezu -yɔ Toma

²⁴ Da -Zezu yia wee -budu zɔ, -zugba ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa yabhlo wa laa Toma (-ɔ ka 'ɲni -yɔgbaluɲni -wa -Zluya), ɔ 'n1 -bha -m1. ²⁵ Tɔɔn, 'binɔnyaa pnu nɛɛ ɔ -yla: «-A ka -amiaa -Kanyɔ 'y1.»

Ni, Toma nɛɛ wa -ylaɛ: «We -ka nu, in 'n1 poɛndee 'b1 'y1 ɔ -kwite, 'in in 'n1 we 'b1 'wɔ na -kwitaya fa, 'in in 'n1 ɔ gbaci zɔ na sɔ fa ni, in 'na 'ka we dli -gɔ zɔ.»

²⁶ Lɔkɔwlu 'pl1 -bhlo, 'in -Zezuu 'binɔnya yi 'yaa 'wɔɣbeli -budu zɔ. Ni, Toma m1 -bha. Wa ka -buduu klolonya -gbali, 'in -Zezu yia wa glaa yi. ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ 'nye an 'wɔtɔtɔe -dlɔ!» ²⁷ 'In ɔ nɛɛ Toma -ylaɛ: «D1 da -na -kwitaya, 'in yla da na -kwite: belida -na sɔ, 'in fa we na gbaci zɔ. 'Bhɔ dliɔɔɔe 'b1, 'in -in 'ka dli zɔ!»

²⁸ Toma nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, na -Lagɔ!»

²⁹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In ka 'm1 'y1, we 'gbɔ -na zɔa dli, we 'n1 mɔv? -Wa 'n1a 'm1 'y1, 'in wa zɔa dli, 'wɔtɔtɔe -dlɔ m1 -maa -nɔ nya.»

Wee 'sebheɛ wlu ni

³⁰ -Zezu ka gwedigbɔnya tɔɔbaa -zlo lenɔ ɔ 'binɔnyaa 'yibadi, ni, -mɔv 'n1 ɛɛlida -m1 'sebheɛ ni 'wɔ. ³¹ Ni, -we -nya m1a da ɛɛlida ni, -bha we m1a a 'ka dli zɔ ni, -Zezu -wa -Lagɔ

-Bhasanyɔ -yɔ -Lagɔ Yu. 'In, a -ka ɔ dli -gɔ zɔ, a 'ka 'yliyɔgagie 'y1 ɔ 'ɲni nya.

21

-Zezu 'tiala ɔ 'binɔnya 'klɔ Tibeliadnyu kwesi

¹ -Mɔv 'bigɔ, 'in -Zezu yi 'yaa ɔ 'de ɔ 'binɔnya 'kluslolu Tibeliadnyu kwesi. Sa we 'plia mɔ ni: ² Simɔ Piel1 klaa, Toma (-ɔ wa laa -Zluya) klaa, Natanaɛli (Galilee Kanagbe 'wɔ yu) klaa, Zebedee 'yua klaa, we -yɔ -Zezuu 'binɔnya -putu 'sɔ m1 -bha. ³ Simɔ Piel1 nɛɛ wa -yla: «'Nyɔ na mni -dɔa.» Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Amia m1 'ya yida -a -yɔ -m1 'sɔ 'ka mni.» Wa mni, 'in wa yia 'glɔ 'wɔbhɔ. Ni, sabɔ weee 'plia ni, wa 'n1 zibhi yabhlogbɔɔ 'bha.

⁴ Zli bhliia zlzlie, -zugba -Zezu m1 -bha wee 'nyuu ɲwe -yɔ. Ni, ɔ 'binɔnya 'n1 we 'jiyibheli ni, mɔ -wa. ⁵ ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «In! Nyimesia, a 'n1 zibhi 'bha -nyaa?»

Wa 'palia we 'bigɔ, wa nɛɛ: «In, -a 'n1 zibhi yabhlogbɔɔ 'y1!»

⁶ ɔ nɛɛ wa -yla: «A viteli 'sowli amiaa 'glɔɔ lilisɔɔ, 'yia a yia.» Wa vitelia 'sowli, tɔɔn, zibhi -zlo -we wa 'bhaa, we 'wɔzuloo 'gbɔ, wa 'n1 masɛɛn 'sowli 'nyu lɔ -sasie mneni.

⁷ 'Binɔnyɔ -ɔ ka ze -Zezu -khalia nɛɛ Piel1 -yla: «-Amiaa -Kanyɔ -wa!» Simɔ Piel1 'nɔa «-Amiaa -Kanyɔ -wa!» tɔɔn, 'in ɔ yia ɔ -banaa -gubana 'wɔpla, ni, ɔ ka we 'wɔsaa 'gbɔ, 'in ɔ yia 'nyu lɔ -bho. ⁸ 'In 'binɔnyaa pnu -yɔ 'glɔ yia yi, -zugba 'sowli m1a yeda zibhi nya, wa gbize we 'wɔ. Ni, wa 'n1 yaa 'nyuu ɲwe -yɔ latlɔɔ, sa 'bhisa 'metli glɔ gbu sisala wa -yɔ. ⁹ Wa 'tlaa -gɔgɔ -gɔ, 'in wa yia -bha -kapɔ 'y1. Zibhi m1 'y1, 'in 'floo m1a -bha.

¹⁰ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Zibhi -we a 'bhaa da ni, a -yɔ we tɔɔa y1.»

¹¹ Simɔ Piel1 -gblaa 'glɔ 'wɔ tɔɔn, 'in ɔ yia 'sowli 'wɔgbize dɔɔ. We m1 yeda zibhi 'kad1 nya, we ɲwe nyini zibhi glɔ gbesɔ 'ya kugbua lɛ ta (153). Ni, wee zibhi -zu 'wɔ, 'in wee sowli'i yla. ¹² -Zezu nɛɛ wa -yla: «A yi a 'ka li!» Waa 'binɔnya glaa nyime yabhlogbɔɔ 'n1 ɲwe -ka ɔ 'ka ɔ layibhaɛ: «'Nyɔ -in -mia?» Wa -yi we 'ji ni, Nyɔmaa -Kanyɔ -wa. ¹³ -Zezu bɛa wa kwesi, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, ɔ dilia we wa 'wɔla, 'in ɔ yia wa zibhi 'nye. ¹⁴ Ni, -Zezu -sɔa tɛtɛlnya glaa 'wɔ, ɔ 'deɛ slolue ɔ 'binɔnya -yla -zakpa tanɔ m1a de.

¹⁵ Wa bhia lilie, -Zezu nɛɛ Simɔ Piel1 -yla: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -in -kali na ze we -zi waa?»

ɔ nɛɛ ɔ -yla: «In, na -Kanyɔ, -in -yi we 'ji ni, in -kali na ze.»

-Mɔɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Nye na bhlabhɛyua.»

¹⁶ ɔ nɛɛ ɔ -yla -zakpa 'sonɔ nyɛ: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -in -kali na ze?»

-Mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «In, na -Kanyɔ, -in -yi we 'ji ni, in -kali -na ze.»

-Zezu neε ɔ -ylaε: «-Zε na bhlabhleε 'yliyɔɔnyɔ.»

¹⁷ 'In ɔ yia ɔ layibha -zakpa tanɔ nyaε: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -in -kalɔ na zεε?»

Pielu -gɔ yia 'wɔ -tɔ -kɔɔn, nu, ɔ ka ɔ layibha -zakpa ta: «'Lee, -mɔ, -in -kalɔ na zεε?» We 'gbɔ, ɔ neε ɔ -ylaε: «Na -Kanyɔ, -in -yi -lu weε 'ji: -in -yi we 'ji nu, in -kalɔ -na zε.»

-Zezu neε ɔ -yla: «'Nyε na bhlabhle. ¹⁸ In neε -mɔ -yla gbɔzɔnɔ sa nu, da -in mia nyimeslɔyɔ nya nu, -na dε gbaa -na -cεsli, 'in -na mɔɔ na mɔ -in 'yibhaa. Nu, -in -ka gɔ nu, -na sɔ -na yia 'wɔbhua, 'in nyɔma -putu yia -na -cεsli -gbaa, 'in wa kwaa -mɔ da -in 'nɔ 'yibha.» ¹⁹ (-We -Zezu gbaa dε nu, sa Pielɔ 'kaa tlɔ, 'in ɔ 'kaa -Lagɔɔ 'ɲnɔ -mnɔɔ ɔ -tɔtlɔ 'wɔ, 'mɔ ɔ mia -sloluda.) 'Bhie, -Zezu neε Pielɔ -ylaε: «Yi 'mɔ 'bɔ.»

²⁰ Pielɔ 'bhitia la, 'in ɔ yia wa 'lɔɔ -gbɛɔn 'bɔnyɔ ɔ ka zε -Zezu -kaha -yɔyɔ wa 'biyida. (Nyɔmε ɔ, wa mia zɔmε lida, ɔ puha -Zezuu gbεgbɛɔn 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ layibha nu, nyɔɔ 'ka ɔ wla nu, mɔ -wa.) ²¹ Pielɔ 'yɔɔ 'bɔnyɔ -yɔ, 'in ɔ yia -Zezu layibhaε: «'In -mɔɔ mia da na?»

²² -Zezu neε ɔ -ylaε: «In -ka 'yibha nu, ɔ -tɔ -bha, 'in in 'ka lɔ yi nu, 'lee, lεε -lu -mɔɔ 'ka -mɔ nɔnɔa? -Mɔ, nɔ 'mɔ 'bɔ!» ²³ Tɔɔn, 'in we 'dɔ yia 'mɔɔ 'bɔnyɔ glaa nu, ɔɔ 'bɔnyɔ -mɔnɔ 'na 'ka tlɔ. Nu, -Zezu 'nɔ gbaε: «ɔ 'na 'ka tlɔ.» Nu, ɔ neε: «In -ka 'yibha nu, ɔ -tɔ -bha, 'in in 'ka lɔ yi nu, 'lee, lεε -lu -mɔɔ 'ka -mɔ nɔnɔa?»

²⁴ Nu, ɔɔ 'bɔnyɔ -bhlokpade -wa we dayɔyɔ, 'in mɔ cεha we. -A -yi we 'ji nu, -we ɔ gbaa, gbɔzɔnɔ -wa.

²⁵ -Zezu ka gbɔɔ -zloo tɔba lεnɔ. Nu, sa we 'plia, we -ka 'sa wa cεl we -bhlo -bhlo nu, we 'wɔzuloo 'gbɔ, weε 'sɛbhɛnya 'na 'ka yaa dɔdɔ weε -gɔ mneni.

-Zezuu tietienyaa lenogbunya

'Sebheε 'sɔnu -we Luki cɛlia, mu -wa. Sa tia *Jeglizunyaa gbu dia gwe, 'mu we gbaa -aun -yla. Nyima 'sɔɔ -gɔgbu we gbaa -aun -yla tenyi tenyii: Pieli -yɔ *Pɔlv. Gbu ta wee 'sebhe ni slolua -aun: -we tia -Lagɔnyima zɔa dli -gu, sa *Zuifv 'nia wee gbu -yɔɲwuu, we -yɔ -we Wlɔmu -nyuma nɔa -Lagɔnyima 'wluo.

-Zezu nεε, ɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa yoo 'pa

¹ Na bheli Teofli, -na fuv! Na 'sebhe tianv 'wɔ, -we wee -Zezu nɔa lε, 'in ɔ -slolua, we 'ka we gwedida 'bhv, we 'ka ɔ yalumnihla yli, in ka we cɛli. ² Nyima -wa ɔ -saa -bha ɔ tietienya nya ɔ 'kaa yali mni, -we ɔ gbaa wa -yla Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya, mu ni. ³ -Zezu tlia, we 'bigv, ɔ yia ɔ 'dε ɔ tietienya 'kbslolu -zakpa duun, wa we slolue nya nu, ɔ 'ni tli, ɔ -ga 'yliyo. ɔ li 'yli glv 'sɔ, -zugba ɔ tlali wa 'klv, ɔ gba *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilgbu wa -yla.

⁴ 'Yli yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ tietienya 'sɔ mi lida, 'in ɔ nεε wa -ylae: «A 'na 'bhɔlv *-Zeluzalεmɔgbε nukplε -ni. -We Dide gbaa ɔ 'ka an yoo 'pa, -we ka gbu in gbaa zlumε an -yla, a wɔ we. ⁵ Nu, *-Zaan -mɔɔ ka nyuma batizee 'nyu nya, -bha -tu 'wɔ -sε, 'in -Lagɔ 'ka an batizee Zuzu 'Pupa nya.»

Da -Zezu mnia yali

⁶ -Muv 'bigv, -wa gbelia 'wlu -Zezu kwesi, wa yia ɔ layibha, wa nεε ɔ -ylae: «-Amiaa -Kanyɔ, wee bhla -mni nya, -na yia *Izlaelnyuma wa dɔdɔv 'wlulapilie yoo 'nyea lv yli?»

⁷ -Zezu yia we 'bigv palɔ wa -ylae: «We bhla -yɔ we yli mia ni, we 'ni amianv gbu. Na Dide ka we zɔ. 'In ɔ 'dεbhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka we lεv ɔ 'dεε se nya. ⁸ Nu, amia yia 'tite 'yia, Zuzu 'Pupa yia an -gu lasibhla, 'in a zεa na gbɔdayunya -Zeluzalεmɔgbε nukplε, Zudee -yɔ Samalii -dɔdɔv -gu, 'in we 'ka dɔdɔv bhloluda nyini.»

⁹ Da ɔ bhia wee gbunya -mni gbagbie, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu yali, -zugba ɔ tietienya mi ɔ 'bi ylada sa tenyii. -Muv 'bigv, yalɔpupa yia ɔ 'wɔzize. Wa'a 'yi 'maslεεn ɔ -yɔ. ¹⁰ Da -Zezu mia -mɔ 'yu beda, 'in ɔ tietienya mia ɔ 'bitalida yali, -bha -bhlokpade, nukpasia sɔ kaa -bana 'pupa 'wɔ, 'tlalia wa 'klv. ¹¹ -Maa nεε wa -ylae: «Galilee -nyuma, -bhade a 'yligbea, -zugba a yla yali yi, lεε ka 'gbvɔ? ɔ -Zezu, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhu an glaa, ɔ ka yali mni. Sa a 'yia da ɔ mnida yali, 'sa -bhlokpade ɔ yia lɔyia.»

¹² Tɔɔn, -Zezuu tietienya 'bhua -gɔgɔ wa laa *Olivosunyaa -gɔgɔ 'wlu, 'in wa yia -Zeluzalεmɔ lumnɔ. Wee -gɔgɔ mi -Zeluzalεmɔ kwesi, we 'dε 'sɔ nyidi ka sa kilo -bhloo -kpɔa nyini. ¹³ Wa plaa -Zeluzalεmɔ nu, 'in wa yia

komi yabhlo, -we mia -budu 'wlu zɔ mni. - Mɔ wa dilia la -benyi. Pieli klaa, *Zaan klaa, *Zake -yɔ Andlee klaa, Filipv -yɔ Toma klaa, Batlemii -yɔ Matie klaa, Alfεee 'yu 'Zake klaa, 'Simɔ *Zelɔtv -yɔ 'Zakee 'yu Zudasɔ klaa, -maa mi 'ya wee -budu zɔ. ¹⁴ Wamia klaa, 'ɲwɔi klaa, -Zezuu 'nyaa Malii -yɔ -Zezuu bhelia klaa, 'zlabhue zɔ wa 'dε weee gbelia 'wlu, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ dli -bhlogbɔɔ nya dabɔv.

Matiasɔ wa -saa -bha Zudasɔ 'bigv

¹⁵ 'Yli yabhlo nya, -Lagɔbhelia gbelia 'wlu, wa mneni wa 'ka nyumaa glv gbelibhlo nyini. Pieli -sɔa 'wɔ, ɔ 'yligbea wa nyidi, 'in ɔ nεε wa -ylae: ¹⁶ «Na bhelia, weli -we Zuzu 'Pupa gbaa 'cun, 'in wa cɛlia *-Lagɔsɛbhe 'wɔ, we mi nu, we nu lε. Zuzu 'Pupa ka Zudasɔ gbu gba nyumaa 'wlulapilnyɔ *-Davidu ɲwe nya 'cun. Nyuma -wa kpaɔ -Zezu, ɔ Zudasɔ -galia wa 'yu. ¹⁷ Zudasɔ mi zlumε -amiaa lɔnyumε yabhlo nya. Tietie -lubho -a nɔa, ɔ yia ɔ -nu 'yl.» (¹⁸ 'Gwezi wa 'penia ɔ, ɔ gbonyuuv 'gbu, 'in ɔ yia we kpaɔ yabhlo 'wɔzɔlv, 'in ɔ yia ɔ 'dε 'bha. ɔ 'sibhlia 'wlu, ɔ nukpla yia ɲwanɔ, 'in ɔ 'mvi weee yia 'pipee 'mni. ¹⁹ -Zeluzalεmɔ -nyuma weee yia we 'nu. We 'gbu, wa yia we kpaɔa 'ɲni zɔ wa weli 'wɔ, «Akelidama.» We ji -wa («Piɔn -Kpaɔ.»)

²⁰ «Nu, we mi Luɔsɛbhe 'wɔ cɛldae:

ɔ -budu -tv klo nya,
nyumε yabhlogbɔɔ 'na -dli we zɔ la -ni.»
'In we mi 'ya cɛldae:
«Nyumε -putu nɔ ɔ 'bigv lubho.»

²¹ We 'gbu, nyumε yabhlo -bho -aun glaa, 'in sa Nyumaa -Kanyɔ -Zezu -sɔa 'wɔ titlie lv, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka we dayunya -ze. Nyuma -wa -yɔ -aun 'sɔ nɔa, -zugba -amiaa -Kanyɔ -Zezu -yɔ -aun 'sɔ mi dɔdɔv weee -gu 'plilida, ɔ nyumε -ze wa lɔnyumε yabhlo, ²² 'yli -we nya Zaan batizea -Zezu, we 'bhv we -yɔ, 'in we 'ka -Zezuu yali -mni bhla yli.»

²³ 'In wa yia nyuma 'sɔ wla: Matiasɔ -yɔ *-Zezefv wa laa Balisabasɔ, 'in wa la 'yaa Zutusi. ²⁴ 'Bhie, 'in wa 'dε weee yia -Lagɔ bhuhhoe dabɔv, wa nεε: «Jelitape, -mi -yia nyuma weee dli, waa nyuma sɔ ni glaa, ɔ -in -saa -bha, -in -slolu ɔ -aun 'klv, ²⁵ ɔ 'ka *tietienyɔ -ze Zudasɔ 'bigv. 'In lubho -we -mɔɔ 'tidea 'yi, ɔ 'ka we nu. Nu, 'bi -we ka 'klv Zudasɔ kaa, 'in ɔ yia -muv -gu mni.»

²⁶ -Muv 'bigv, wa yia -nigbi 'pa, we yia Matiasɔ -gu bhlii. 'In ɔ yia -Zezuu tietienya kugbua lε -bhlo glaa -bho.

2

-Lagɔ 'paa ɔ Zuzu 'Pɔpa yoo

¹ *Pantikɔtv 'yli nynia ni, 'in -Lagɔnyuma weee yia 'wlu gbeli da yabhlo. ² Tɔɔn, -jiji yabhlo yia yali gba. We 'wlv sa -pɔpε 'kadv -we mi 'plida, 'in we yia -budu -we ka zɔ wa -dia la ye weee. ³ -Bha -bhlokpade, -we

wa 'yia -yo, we 'wlv sa -kosuu mɔnya. We 'bhɔbhloa -yo, 'in we yia wa -gv ladi -bhlo -bhlo. 4 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa ye. Wa yia weli -putunya gbagbie bhli. Sa Zuzu zva we wa 'hwɛɛ, 'sa wa gbaa we.

5 Nu, Zuifu -wa zva -bha -Lago, -wa 'bhva dɔdɔ weee -gu, -Zeluzalemɔ wa -dia la. 6 -Jiji -we gbaa yali da wa 'nua we, wa -zlo -yo -gwagwie yia -mɔ 'wlugbelia mni, -we nua lɛ, wa 'ka we 'yi. Wa nɔnya -mɔ, we ka wa 'hwɛgaga -sɔbhali. -We ka gbu -wa, -Lagonyuma mi wa weli gbada -bhlo -bhlo, -zugba wa nu we. 7 We ka wa -lvɛli, 'in wa yia -folu. 'In wa nɛɛ: «Aya, -mɔv 'ni -slɔ gbɔzɔnɔ! Nyuma -wa mia dɛ -amɔaa weli gbada -nya, wa 'ni Galilee -nyumaa? 8 Sa we nu, 'in wa gba -amɔaa weli -bhlo -bhlo, -zugba -a nu wea? 9 -An glaa, nyuma -tolva mi Paati -nyuma nya, talva mia Medi -yo Elamu -nyuma nya. 'In talva bhva Mezopotami, Zudee -yo Kapadɔsɔ -dɔdɔ -gu, Pɔɔn -yo -Azii -dɔdɔ -gu, 10 Flizii -yo Panfilii, Eziputɔ -dɔdɔ -gu, we -yo Silengbe 'wv Libii -dɔdɔ -gu. Nyuma -talva 'bhva *Wlɔmɔ, 11 Zuifu -yo nyuma -wa zva Zuifu -Lago dli -gu. Klɛti -nyuma -yo Alabɔnya mi -bha, 'in -zugba -a nu -Lagoɔ lenogbu 'kadi wa 'hwɛɛ -amɔaa 'dɛɛ weli 'wɔ! 12 We ka wa -lvɛli. Sa wa 'kaa 'wlukɔɔn lapɔpali, 'sa 'ni -mi. 'In wa nɛɛ wa 'dekpaɔ nyidiɛ: «Sa -mɔv 'ji mia?»

13 'In nyuma talva yia wa glapalie bhli, 'in wa nɛɛ: «Nu wa lva 'wv, mɔ mia wa 'bhada!»

Pielɔ gbaa nyumaa -zlo -yla gbu

14 Pielɔ -yo tietienya kugbua lɛ -bhlo -sɔa 'wv, 'in ɔ yia nyumaa -zlo -yla gbu -gbagbie bhli weli 'tite nyae: «Amɔa Zuifu, 'in amɔa weee dlia -Zeluzalemɔ la, -we mia 'plida, a 'nu we 'wɔla. 'In -we na yia gbaa, a pɔlv we yukwli 'nanɔv. 15 Sa a pɔpalia dɛ we 'wlukɔɔn la, we 'ni 'sa -mi. Nu 'ni nyuma ni 'bhada -mi, nu, zlvka -lɛli gbomnɔvɔv 'wv -a mia da. 16 Nu, -we *-Lagoɔgbɔv -falpanyɔ -Zowelɔ gbaa, mɔ mia -slɛɛn da lenɔda. ɔ nɛɛ ni, -Lago nɛɛ:

17 «We 'kaa lenɔ 'wɔbhlo -ylnyaa zli mɔ ni. Na Zuzu na yia nyuma weee -gu lamnenia.

Amɔaa nɔkpasiyua -yo amɔaa 'hwɔnyua yia gbuɔ -fali 'paa.

Amɔaa nyimesia yia -li -yɔyia wa 'yli 'wv, 'in amɔaa nyiɔv 'ka 'yilaanya yla.

18 Cɔn, wee 'ylnya -mni nya, na Zuzu na yia na lubhonɔnya -yo na lubhonɔnyɔ -gu slua, 'in wa 'ka gbuɔ -fali 'pa.

19 Gbu 'kadi na yia lenɔa yali. 'In in 'ka gwɛdigbu lenɔ dɔdɔ -gu. 'Pɔn klaa, -kosu klaa, gbeylo -ylukpa klaa, mɔ -wa.

20 Nikpise yia 'yiv 'yliya 'wv kpaɔ, 'in 'cɔ 'ka zamanɔ nɛɛ 'pɔnɔ.

-Mɔv 'bigv, 'bhie, Nyumaa -Kanyɔɔ yiyiyli 'kado

ka 'hwɔmni 'kaa yi.

21 'In nyɔɔɔ nyɔɔ -ka Nyumaa -Kanyɔɔ 'hwɔn la, -Lago 'ka ɔ gbu 'wɔsa.»

22 Pielɔ nɛɛ 'yae: «izlaɛlu nyuma, -we na yia an -yla gbaa, a pɔlv we yukwli: -Lago ka Nazaletiyu -Zezuu 'tite an 'klɔslolu. -Zezuu gbɛgbɛn -Lago nua ninee 'hwɔmpalgbu klaa, gbu 'kadi klaa, we -yo gwɛdigbu lɛ an nyidi. Amɔaa 'dɛ -yi we 'ji. 23 Wa 'kaa an -Zezu yoo 'nye -Lago -yi we 'ji, 'in ɔ dɔmagbu -wa, ɔ ka we 'wlukɔɔn lapɔpali 'cɔn. A ka -Zezu 'bha, a ka ɔ gbonyuu -lenɔnya yoo 'nye, 'in wa yia ɔ *su -yo lakolu. 24 -Lago ka -Zezu 'wɔbhutlie lv, 'in ɔ yia ɔ thliee siasiee 'llukpe -yɔdi, we se 'ni -mi, ɔ 'ka thliee 'tite zɔ -tv. 25 Nyumaa 'wlulapilnyɔ -Davidi nɛɛ -Zezu daaɛ:

'Komɔv na yia Nyumaa -Kanyɔ -yo na 'dɛ 'yu.

ɔ mi na lilisɔlv, in yi bhlii 'gbv.

26 We 'gbv, na dli 'wlv gumu, 'in na 'hwɛɛ weli mi yeda 'mɔna nya.

'In na ku -ka tlɔ, -zugba nyapɛda we mia: na dli 'tɛ 'wv -Lago -gv.

27 Nu, na -kanyɔ, -in 'na 'ka 'mi thliee lɔti thitlnyaa dɔdɔ -gu.

-In 'na 'ka -na -mɔwlvnyɔ 'yitide ɔ 'ka 'bhuka 'wv zɛni.

28 -In ka 'mi 'yliyɔgagie -we 'nia bhlo luda -kaa 'yoo daslolu.

In -ka -mi 'yu -mi, 'mɔna -na yia 'mi yelia.»

29 Pielɔ nɛɛ 'yae: «Na bhelia, amɔaa zukpa -wa, a 'nye 'mi 'yoo, in 'ka -amɔaa dukpasa -Davidu -mgbu gba kpɛɛn kpɛɛn. ɔ ka tlɔ, wa ka ɔ 'bhlu. 'In ɔ gbawla mi -zɛɛn yli nya -an nyidi. 30 Bhla -we nya, nyumaa 'wlulapilnyɔ -Davidi -gaa 'yliyɔ ni, ɔ mi -Lagoɔgbɔv -falpanyɔ nya. 'In ɔ -yi we 'ji, -Lago ka ɔ -yla bi: nu, ɔ 'yuoyu -kpa yia ɔ 'hwɔmni 'wɔbhua.

31 Nyumaa 'wlulapilnyɔ -Davidi ka we -yoyi -mɔ 'yugbɛn ni, *Klisi, -Lagoɔ -Bhasanyɔ yia 'wɔsa thlie lv. We 'gbv, ɔ nɛɛ ni, -Lago 'nia ɔ thitlnyaa dɔdɔ -gv 'wɔbania yi. 'In ɔ ku 'na 'ka zɛn gbawla nɔkple. 32 ɔ -Zezu, ɔ ka gbu in mia da gbada, -Lago ka ɔ 'wɔbhutlie lv, -amɔa -mama mia da, -a 'dɛ weee mi we -bhayinya nya. 33 -Lago ka ɔ 'wɔbhutlie lv lilisɔlv, 'in ɔ yia Zuzu 'Pɔpa 'yi, ɔ Dide -Lago gbaa zlɔmɔ ɔ 'ka yoo 'pa. 'In ɔ yia ɔ Zuzu -an -gu slu, 'mɔ a mia -yoyida, 'in 'mɔ a mia 'nɔda -slɛɛn. 34-35 Nu, nyumaa 'wlulapilnyɔ -Davidi 'ni cɔ yali mni, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ nyae:

'Jɛjitape nɛɛ na -Kanyɔ -ylae:

«-In -di na lilisɔlv la,

-in 'ka -na tonyuma -na bhv zɔ lapali, -in 'ka wa -gv nɔ.»

36 «izlaɛlnyuma weee yibheli we 'ji sazɔnɔ sa: nu, ɔ -Zezu a kulva su -gv la, 'mɔ -Lago nua Nyumaa -Kanyɔ -yo -Bhasanyɔ 'wv.»

37 Da wa 'nɔa welnya -mɔni, 'in we yia wa dli kwɛzi bhabha. 'In wa nɛɛ Pielɪ -yɔ tietienya tɔlɔa -ylae: «Bhelia, sa -a 'ka we nɔa?»

38 Pielɪ nɛɛ wa -ylae: «A 'bhiti amiaa dli, 'in wa batizee a 'dɛ weee -bhlo -bhlo -Zezu Klisi 'ɲni nya. 'In -Lago 'ka amiaa gbɔnyii 'wɔti, 'in ɔ 'ka ɔ Zuzu 'Pɔpa aɔn 'nye, ɔ kwelu nya.

39 Ni, -we -Lago gbaa ɔ 'ka wla, we mi amia -yɔ amiaa 'yuaa -nɔ nya. We mi 'ya nyuma -wa mia 'pɪpɪ -nɔ nya, we mi nyuma weee -nɔ nya, -wa Jejitape, -amiaa -Lago 'kaa la.»

40 Pielɪ ka wa -yla weli tɔlɔa gba duun, ɔ 'ka wa lu, 'in ɔ 'ka wa dli latemanu 'gbɔ. ɔ nɛɛ wa -ylae: «A 'ɲwɔnɔ 'pɔpɔɛ gbɔ -yɔ, a vla mɔnɔmɔnya gwe.»

41 Wa glaa nyuma duun yia Pielɪ weli -yɔɲwɔnɔ, 'in wa yia wa batizee. Wee 'yli nya, nyuma -wa 'nye wa 'dɛ -Lago yoo, wa yi sa nyumaa 'wlu kugbua lɛ gbu nyini (3.000), 'in wa yia -Lagɔnyuma 'cin -gubhli.

-Lagɔnyumaa gbɔlenɔ sɔ

42 'Kɔmɔsɔ, wa pulɔa tietienyaa gbɔ -sloluweli yukwli, 'in wa tɔa dabɔdɔ, bhelia -yɔ bhɔlɔa 'bhisa. Dabɔdɔ wa lia, 'in wa dia wa 'floo 'wɔ, 'in wa bhuhhoea -Lago dabɔdɔ.

43 -Nyani gbɔ ka wa -kpali -bhlo -bhlo, gbɔ 'kadɪ -yɔ gwɛdigbɔ -duunnya tietienya mia lenɔdaa 'gbɔ. 44 -Wa weee plaa -Lago, we bhla dabhlo wa mia, 'in dabɔdɔ wa -lu weee mia. 45 Wa -kakali -yɔ wa zɔzɔnɔnya wa paa pelɔ, 'in wa dilia we 'gwɛzi wa 'dekpa nyidi. Sa -mɔmɔ ka -yɔgbɔ -ka -mi, 'sa wa nyea -mɔ.

46 'Yli weee nya, *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ wa gbelia 'wlu. 'In wa lia ladidilifloo wa -budunwɛɛ dabɔdɔ,* 'in wa lia wa 'sukwe 'mɔna -yɔ dli -dɔɔ nya. 47 -Lago 'ɲni wa mɔnia, 'in -zugba nyuma weee -wa mia wee 'gbe nokple, kwali wa 'ɲni. 'In 'yli weee nya, Jejitape saa nyuma gbɔ 'wɔ, 'in ɔ palia wa -Lagɔnyuma -gu.

3

'Kukunyɔyabhlo 'yia 'pɔpɔɛ

1 'Yli yabhlo nya, -Lago -bhuhhoe bhla bɛa, Pielɪ -yɔ Zaan 'sɔ yia dabɔdɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ mɔni, wa 'ka -Lago bhuhhoe jibheyilɔ 'lɛlu tanɔ nya. 2 -Lagɔbudu 'kadɔ plalida wa laa Plalida -Zɔnɔ, we kwesi nokpasu yabhlo ɔ 'nyaa gwalia, -zugba ɔ mi 'kuda, -bha ɔ dia la. 'Yli weee nya, ɔ nyuma -yɔ ɔ yia -bha, 'in wa dia -bha ɔ la, ɔ 'ka nyuma -wa plaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'gwɛzi -zlalu 'gbɔ. 3 ɔ 'yia Pielɪ -yɔ Zaan 'sɔ plada -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in ɔ yia wa -lu -zlali. 4 Pielɪ -yɔ Zaan 'sɔ 'bhitia la, wa ylaa ɔ tenyii, 'in Pielɪ nɛɛ: «Yla -aun.» 5 'In ɔ nokpasu yia wa ylada -tv. ɔmɔ dli ni, -lu yabhlo wa yia ɔ 'nyea.

6 'In Pielɪ nɛɛ ɔ -ylae: «'In 'ni 'gwɛzi -ka, 'in 'ni -can -ka. Ni, -we 'in kaa, 'mɔ na yia -mi 'nyea: Nazaletyɔ -Zezu Klisi 'ɲni nya, -sɔ 'wɔ, nɔ!»

7 'In ɔ yia ɔ lilisɔ -yɔ kpali, ɔ yia ɔ 'wɔbhu.

-Bha -bhlokpade, ɔ 'kukunyɔ bhɔnya -yɔ we -kwikwianya 'tɛmanɩ la. 8 ɔ -mi 'wɔ -bhlogbɔ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ 'sɔ -gu 'yilgbe, ɔ yia nɔnɔɛ bhli. 'In ɔ -yɔ wa 'sɔ yia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ pla, nɔnɔɛ nya, 'wɔbhublu nya, we

-yɔ -Lago 'ɲni -zɔnɔ mɔnɩ nya. 9 'In nyuma weee mia -bha, 'in wa yia ɔ -yɔyɔ nɔda, -zugba ɔ mɔnɩ -Lago 'ɲni -zɔnɔ. 10 Wa ka ɔ nokpasu yibheli. Mɔ -dia -benyi -Lagɔbudu 'kadɔ plalida -Zɔnɔ la, -zugba ɔ zla -li. 'In nyano yia wa 'wɔslo, 'in we yia wa -lɔɛli, -we

yia ɔ nokpasu 'gbɔ.

Pielɪ gbaa nyuma -yla gbɔ -Lagɔbudu 'kadɔ

zɔ

11 ɔ nyume 'ni Pielɪ -yɔ Zaan 'bi 'bhɔda -mi, 'in nyuma weee 'ɲwɛgaga sɔbhaa, -maa -yɔ gwagwɛ yia wa gbegbɛin mɔni, -Lagɔbudu 'kadɔ -kapue kaa bhɔ, wa laha *Salomɔ 'ɲni, we zɔ. 12 Da Pielɪ 'yia gbɔ -mɔni -yɔ, 'in ɔ nɛɛ nyumaa -zlo -ylae: «'Izlaɛli nyuma, lɛɛ ka 'gbɔ nyume -mɔni 'pɔpɔɛ sɔbhali aɔn 'ɲwɛgaga? Lɛɛ ka 'gbɔ a yla -aun nɛɛ -amiaa 'dɛɛ 'tite -yɔ -amiaa -Lago -yɔlanɛnɛ nya -a jipe ɔ nyume -mɔni?» 13 *Ablaamɔ, *Izakɪ -yɔ *Zakɔbɔsɔ -Lago, -amiaa dokpasu -Lago ka ɔ luhhɔnɔnyɔ -Zezuu 'ɲni 'ylimani. Amiaa 'dɛ ka ɔ wla nyumaa 'wɔlupɔnya -yla, 'in a yia ɔ kwnɛɛ -sa Pilatɪ 'yu, -zugba -mɔ 'yibha yaa -mɔ 'ka ɔ 'yitide. 14 A ka -Mɔwɔlɔnyɔ mia Nyume Tiklu nya kwnɛɛ -sa, 'in a nɛɛ Pilatɪ -yla, ɔ 'tide nyumɛbhanyɔ 'yi aun -yla. 15 Saneɛ 'sa, a 'bhaa 'yliyɔgagɛɛ -Kanyɔ. 'In -Lago ka ɔ 'wɔbhu titɩnya glaa, -a mi we dayinya nya.

16 Nyume a yia dɛ -yɔ, 'in a -yia, -Zezuu 'ɲni 'tite -yɔ ɔ dli -gɔzɔvɛ 'nyea ɔ latɛɔ. -Zezuu dli 'wɔzɔvɛ jipea ɔ nyume -mɔni kpɛɛn kpɛɛn, sa a 'dɛ weee yia dɛ we -yɔ.

17 «'In -slɛɛn, na bhelia, 'in -yi we 'ji zɔzɔnɔ sa ni, a -yɔ amiaa 'yugalunya 'sɔ, gbɔ -we a nɔa lɛ -Zezuu gbegbɛin, a 'ni we 'wɔyɪi 'gbɔ, a yia we lɛnɔ. 18 'In gbɔ -we -Lago gbaa zlɛɛ ɔ gbɔsɔ -falpanya weee 'ɲwɛ nya, ɔ ka 'sa we lɛnɔ. ɔ nɛɛ zlɛɛ ni, sɔ -Lago -Bhasanyɔ yia. 19 'In nɛɛ, a 'bhiti amiaa dli, a yi -Lago -gbe lu, 'in ɔ 'ka amiaa gbɔnyii lamumni. 20 'In Jejitape 'ka aɔn nyapɛbhla 'nye, -pɪpɛ 'ka aɔn -yɔplɪli. 'In Klisi, -Lago -saa -benyi -bha amiaa -nɔ nya, ɔ 'ka ɔ aɔn yoo 'pa, mɔ -wa -Zezu.

21 We mi ni, yali -Zezu Klisi yia -slɔ -tɔa, 'in -lu weee lamnazɪ bhla 'kaa nyini. Sa -Lago gbaa we zlɛɛ, ɔ gbɔsɔ -falpanyaa -mɔwɔlɔ nɔsɔ 'ɲwɛ nya, 'sa.

22 «'In, *Moizɪ nɛɛ: 'Jejitape -ɔ -wa amiaa -Lago, mɔ yia aɔn glaa

* 2:46 'Sa -Lagɔnyuma ligbɛa -Zezuu titɩɛ, sa ɔ -slɔlɔa we wa 'wɔbhɔlɔ -lililuu lida.

o gbuv -falpanyo yabhlo -bha -saa, -am
'bhisa.

Amiaa 'deε bheli yabhlo o yia -zeα.

-We weee o yia an -yla gbaa,
yukwli a yia we pulba.

23 Nyoo nyoo 'ni oo -Lagobguv -falpanyo -
mouu

weli yukwli pulb,

-Lagoo nyuma glaa wa yia o -saa,

'in o 'ka labhu.>

24 'In we 'ka Samucl -gu gwedi, -Lagobguv -
falpanya -wa gbaa -bhlo -bhlo, wa 'de weee
ka 'ylunya -mnuu gbu gba. 25 -Lu -we -Lago
'kaa wla, o gbaa o gbuv -falpanyaa nwe nya,
we mi amiaa -nu nya. 'In *'wosuslolue -we ka
weli -Lago -yo amiaa dukpası bhla, -mouu mi
'ya amiaa -nu nya. Da o gbaa Ablaamu -ylae:
<-Na 'yuoyuaa 'gbu na yia

dudbu -nyuma weee 'nyulanwaa.>

26 'In tia -Lago ka o lubhononyo yoo 'pa amiaa
'gbu. O ka o tie, o 'ka an 'nyulanwaa, 'in o 'ka
an amiaa lenogbu 'nyii 'bisa -bhlo -bhlo.>

4

Pielı -yo Zaan wa kwaa *Zuifvu
gbuwliwodunya yu

1 Da Pielı -yo Zaan mia nyumaa -zlo -yla gbu
gbada, 'in -Lagobubonya klaa, -Lagobudu
'kadu nwekunyaa -kanyo -yo *Sadusenyuma
yia -bha wa ylı. 2 'In wa yia 'ce 'pa, da Pielı
-yo Zaan 'so mia nyumaa -zlo -sloluda nu, -
Zezu ka tlitlinya glaa 'wuso, mu slolua we
nu, tlitlinya mneni wa 'ka tlitlie lo 'wuso.
3 Wa kpaa wa, jibhe ka zoo 'gbu, wa yia wa -
kaslubudu zo -gueli. 4 -Mou bhla, nyumaa -zlo
-wa 'nua -Lagobguv, yia we -yo njuu. Wa nyi
sa nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu. (5.000)

5 -Mou zlı zha, Zuifvu 'yugalnya klaa,
nyuma kpası -yo -Lagoo titee gwesanya yia
'wlugbeli -Zeluzalem. 6 Nyuma -wa mia
-bha wa nni ni: *Lagobubonyaa -kanyo
'kadu Anası, Kaifu, Zaan, Alezandı we -yo
-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu zoaylinyuma
weee. 7 'In wa yia Pielı -yo Zaan kwa wa 'yu,
'in wa yia wa layibhae: <Se -mouu nya a jipe
oo 'kukunya? 'In nyoo ka 'nı -gu a nu we
lea?>

8 Zuzu 'Papa yea Pielı, o neε wa -ylae: <'Yu-
galnya, nyuma kpası, 9 -a ka guzonyo -mou
zozou -yla lenou 'gbu, wa yibhaa -zeεn ylı
nya -an la, sa -a jipeli oo nyume 'wola? 10 A 'de
weee yibheli we 'ji, 'in Izlaelnyuma yibheli
we 'jie: Nazaletyu -Zezu Klisi a kulba su -gu
la, 'in -Lago 'bhua 'wu tlitlinya glaa, o 'nı nya
nyume -mou 'pua, 'in o 'yligbea da an 'yu.
11 Nu, we mi celıda -Lagosebhe 'wu -Zezuu
daε:

<Tokpa -we amia -budusobhanya -saa
kwnεε,

mu -zeα -buduu gwıgwıyli -tokpa -zouu.>

>

12 Pielı neε 'yae: <O 'debhlogbooo -gbe wa yia
'pupe. Nu, dudb weee -gu, nyuma weee glaa,
-Lago 'ni nyume -putuu 'nı wla, o 'ka -an gbu
'wusa.>

13 Da *Zuifvu gbuwliwodunya 'yia Pielı -yo
Zaan dlı telv -yo, 'in nwegaga yia wa subha.
'In wa yia we -yoyı nu, nyuma -kpua -yo -wa
'nia 'sebhe -yi, ma -wa. 'In wa -yi 'ya wa -
Zezuu nōnonya 'cın nya. 14 'In wa yi 'yaa
nyume -o wa jipea -yoyı 'yligbeda wa kwesi.
'In wa 'ni weli -ka, wa 'ka we 'bigupali. 15 'In
wa neε wa -ylae: <A 'tla gbuwobhu -budu zo!>
'In wa 'dekpu yia kpelie bhli. 16 Wa neε: <Sa -
a 'ka wa nyuma -manı nua? Wa ka gwedıgbu
lenv, -Zeluzalem -nyuma weee ka -bha 'yi, 'in
-a 'ni mneni -a 'ka we kpeli. 17 Nu, wee gbu -
mnu yi lamneni nyuma -nyıdı -tapaa 'gbu, -a
'yligbeli wa -glaweli nya! Nyoo nyoo -o -ka
-mı, wa yi o -yla gbu gba -Zezuu 'nı nya.>

18 Wa laa Pielı -yo Zaan, 'in wa neε wa -ylae:
<A 'na gbalı nyuma -yla gbu -Zezuu 'nı nya -
nı, 'in a 'na -slolu wa gbu we nya 'mnumnu
-nı.> 19 'In Pielı -yo Zaan neε wa -ylae: <A
'yibha -slv amiaa 'de la. We nanı 'yli, -Lago
'yu, -a zo amia 'nı nwe yaayı, -a zo -Lago
'nı nweε? 20 A! Gbu -we ka da -a 'yia, 'in -a
'nua, -a 'ni mneni, -a 'ka gba -a 'nia we gba.>

21 Gbuwliwodunya yia wa 'ce -yo 'palı 'ya
'so. -Mou 'bigv, 'in wa yia wa 'yıtide. Gbu -we
ka 'gbu wa 'kaa wa 'klyıe 'wopalı, wa 'nı we
'yi. Nyuma weee mi -Lagoo 'nı -mnuıda, -we
nua lee 'gbu. 22 Nyume -o 'pua gwedi sa, o -zu
mneni we 'ka -zou glv 'so -gozi.

-Lagonyuma bhuhoea -Lago

23 Da wa 'tidea Pielı -yo Zaan 'yi, 'in wa yia
wa bheliaa -gbe mnu. 'In -we *Lagobubonyaa
-cian -yo nyuma kpası gbaa wa -yla, wa yia
we -sa lodı nya. 24 Da waa -Lagobhelia 'nua
gbu -mnu, 'in -maa yia -Lago bhuhoe bhli
dabudu. 'In wa neε: <-Amiaa -Kanyo, -mı nua
yali -yo dudb -yo gumunyu le, 'in -we weee
mia we -gu -yo we nukple, -mı nua we le. 25 -
Mı gbaa, Zuzu 'Papa nya, -amiaa dukpasa -
Davidı -o -wa -na lubhononyo, o nwe nyae:

<Leε ka 'gbu dudbu -nyuma weee
dı -zle la 'deε 'yilimanıe nya?

Leε ka 'gbu wa pupalı gbu -kpua gbu?>

26 Dudbu 'wluapulınya -saa 'wu to nya,
'in nyumaa 'yugalnya yia gwe 'pa,
Jelitape -yo o -Bhasanyo -yo.>

27 Nu, gbuzou -wa, -na lubhononyo -Zezu -
o mia -mawlada, -in -saa -bha, 'in -in slua
'kpi 'wluo, *Ewlođu klaa, Ponsı Pilatı klaa,
'lakpanya -yo *Izlaelı zoaylinyuma ka o -yo
gwe 'palı, wee dudb -gu. 28 -We weee -in
gbaa -ın 'tite -yo -na domagbu nya pepe, 'mu
wa nua de le. 29 'In Jelitape, sa wa 'palia -
an 'ce -yo, -in yla we. 'In -ın 'temanı -na
lubhononyaa dlı la, wa 'ka -na gbu gba. 30 -In
-glo -na so 'wu, 'in nyumaa jipee -yo gwεdigbu

-yo gbu 'kadi 'kadi nu le, -na lubhononyo -Zezu mia -mawlodaa 'nri nya. We -mi 'sa.»

³¹Bhla -we nya wa bhua -Lago bhuhhoe, da wa -dia la, 'in -bha yia zuklu. 'In Zuzu 'Papa yia wa 'de weee ye, toun, wa yia -Lagoweli gbagbie bhli, dli telo nya.

-Lagonyima suslolua wa zozonvli 'wo da yabhlo

³²Nyuma weee -wa zva -Zezu dli -gu, wa dli -yo wa 'wlukoon lappalie -bhlo. 'In nyume yabhlogbo'o gba nu, onoo zozononyia mia, o 'de -bhloo -nu -wa. Nu, wa zozonu weee mia, 'wo wa suslolua we da yabhlo. ³³Tite 'kadu yabhlo nya, -Zezuu tietienya gbaa Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'wosogbu titlunya glaa. 'In -Lago 'nani 'kadu yia wa 'de weee -gu kwilili. ³⁴Wa glaa bobabhanyo 'ni -mi. -Wa weee kaa kpaas -yo -budunya, pelu wa paa we, 'in wa -yo we -yogwezi yia. ³⁵'In wa -yo wee 'gwezi yia, -zugba wa nye we -Zezuu tietienya yoo. -Muu 'bigu, 'in -maa dlilia we wa 'wola -bhlo -bhlo, sa wa -yogbu -ka -mi, 'in wa bhua we.

³⁶Siployu *-Zezefu, o -wa *Leviii zwaylinyume, o ka 'nri -Zezuu tietienya zva Banabas, 'sa o mia. (Wee Banabas ji -wa, nyumaa dli latemananyo.) ³⁷Kpaas yabhlo o kaa, 'in o yia we pelu 'pa. O -yo we 'gwezi yia -Zezuu tietienyaa -gbe mni, 'in o yia we wa yoo 'nye.

5

Ananias -yo o 'nwno Safilaa gbu

¹Cun, nyume yabhlo o ka 'nri -wa Ananias -yo o 'nwno Safilaa 'paa wa kpaas pelu. ²'In o -yo o 'nwno bhla weli -bhlo, o yia we 'gwezii kibhe 'woti o -nu nya, 'in o -yo we talva yia -Zezuu tietienyaa -gbe mni.

³'In Piel nEE o -ylae: «Ananias, lee ka 'gbu *-Saatan yi -na dli yea? -In ka Zuzu 'Papa -yla yotobhu, 'in -in yia wee kpaas 'gwezi talva 'woti -na -nu nya. ⁴Da -in 'nia -slo wee kpaas pelu 'pa, we mi -na -nu nya. 'In -in 'paa we peloo, we 'gwezi mia, -na -nu -wa, we 'ni muu? Lee ka 'gbu -in yi sanee -sukpa gbu popalia? We 'ni nyuma -yla -in 'tobhu yo, -Lago -yla -in 'tobhua we.»

⁵Ananias 'nua wee welnnya -mni, o bhlia, -bha o tlila. -Wa weee 'nua we, -nyanigbu yia wa -kpaas. ⁶Nyimesia yia 'woso, 'in wa yia o 'naa -yozu, wa -yo o yia mni, 'in wa yia o lazv.

⁷'Leli ta 'pha, 'in o 'nwno Safilaa yia pla, -zugba -we nua le, o 'ni we 'ji -yi. ⁸Piel yia o layibha, o nEE o -ylae: «A gba 'mi -yla gbuzonu, -vale ni nya a 'paa amiaa kpaas pelu yi?»

'In o nEE: «In, we nya -a 'paa we pelu.»

⁹Toun, Piel nEE o -ylae: «Sa we mia, 'in a -yo amaa 'lowli yi weli -bhlo bhla, 'in a yi -Lago Zuzu laylaa? A -tali, -wa 'bhua amaa 'lowli lazoda, wa 'yilgbe -budunwee, ma yi 'yaa ama yoo kwaa.»

¹⁰-Bha -bhlokpade, o bhlia Pielu bhu -yo, o yia tli. Nyimesia 'kaa pla, -zugba o ka tli, wa 'bhua o 'wo, wa -yo o 'so mnia, 'in wa yia o lazv o 'lowli kwesi. ¹¹*Leglizi weee -yo nyuma -talva weee, -wa 'nua wee gbu -mni, -nyanigbu yia wa -kpaas.

-Zezuu tietienya nva gwedigbu 'kadi le

¹²-Zezuu tietienya ka gwedigbu -yo gbu 'kadi duun leno nyuma nyidi. -Lagobudu 'kadu -kapue wa lalia Salomooo palu 'kadu, we zo -Lagonyuma gbelia 'wlu, we bhla wa ka dli -bhlo. ¹³'In nyume yabhlogbo'o 'yi dli o 'ka wa lubho, 'in -zugba nyuma duun mni wa 'nri. ¹⁴'In nyumaa -zlo, nukpasia -yo 'nwni, -wa 'nwnua Nyumaa -Kanyo gbu -yo, 'in -maa yia -Lagonyuma -gubhu. ¹⁵'In nyuma yia guzunya 'yloogbu wlelie bhli. Wa yia wa -gbato -yo -bitanya -gu lapli. 'In bhla -we nya Piel -ka 'pha yi, o zuzu 'ka -ylee 'yabhloo -kpaas -gu 'plli wa glaa. ¹⁶Nyumaa -zlo yi 'yaa 'gbenya mia -Zeluzalemu kwesi 'bhu, 'in wa -yo guzunya -yo nyuma -wa zuzu 'nyii mia 'klyie 'wopalida yia yi, 'in wa 'de weee yia 'pu.

Wa kpaas -Zezuu tietienya

¹⁷-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi -wa weee -wa *Sadusenyuma, zenyidi yia wa 'wobho -Zezuu tietienyaa gbe gben. 'In -we wa 'kaa leno, wa yia we weli bhli. ¹⁸Wa kpaas -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa -kaslu 'wupa. ¹⁹Nu, sabo, -Jejitapee 'anzi yabhlo yia, 'in we yia -Zezuu tietienya nwe -kaslobudu -kalu. We wlelia wa, 'in we nEE wa -ylae: ²⁰«A mni -Lagobudu 'kadu zo. 'In -we weee -wa 'yliyogagie loluu gbu, a gba we nyuma -yla.» ²¹-Zezuu tietienya zva we weli 'nonye, 'in zloke -papa, wa yia -Lagobudu 'kadu zo mni, 'in wa yia nyuma slolue bhli.

-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, wa yia gbowlwodunya -yo Zuifvu nyuma kpaas la, gbuwobhuhue 'kadu -yo. 'Bhie, wa yia nyuma tie -kaslobudu zo, wa mni -Zezuu tietienya 'bu. ²²'In da 'sloja nyina -kaslobudu zo, -maa 'ni -mo wa yli. 'In -maa yia gbuwobhunya -gbe lobhiti, wa yia lodi -sa. ²³Wa nEE: «A ka -kaslobudu klada yli 'nanuu, -zugba we nyekunya 'yilgbe we nyee. Nu, da -a -kalia we, -a 'ni -mo nyume yabhlogbo'o yli.» ²⁴Da -Lagobudu 'kadu nyekonyaa -kanyo -yo -Lagobubonyaa -cian 'nua gbunya -mni, -we wa 'kaa 'wlukoon lappali, wa 'ni we -yi. 'In wa yia wa 'de layibhae: «Lee -lu yli -Zezuu tietienya?»

²⁵Toun, nyume yabhlo 'lalia -bha, 'in -moo nEE wa -ylae: «A -tali! Nyuma -wa a 'paa -kaslu 'wo, wa mi -Lagobudu 'kadu zo nyuma gbu -soluda.» ²⁶'Bhie, -Lagobudu 'kadu nyekonyaa -kanyo -yo o 'sloja yia -Zezuu tietienya 'bumni sa -doo, wa 'ni we nu -gla nya, nyuma yi wa gbaku 'wubhaa 'gbu, nyanu mi wa dli.»

Wa kwaa-Zezuu tietienya gbowliwodinya

yu

²⁷ Da wa -yo wa yia lu, 'in wa yia wa gbowliwodinya 'yu kwa. -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, yia wa layibhayibhwe bhli. ²⁸ O nee wa -yla: «-A ka an -yla gba 'klu 'ci ci nya da nu, a 'na -slo lu nyuma gbv nyume -monu 'hni nya -ni. 'In -momu a nu de lea? A ka amiaa nyumaa gbuslolue lamneni -Zeluzalemu -gbe -kpahie nukple. 'In a 'yibha a 'ka -an o 'bhabhagbo 'wludi.»

²⁹ Piel -yo -Zezuu tietienya tolba yia we 'bigopalie: «-Lago -a 'kaa 'nunjwe zu, we 'ka nyuma -zi. ³⁰ Amia 'bhaa -Zezu, o su -gu lakolbe nya. 'In -amiaa dukpasu -Lago yia o 'wobhu titlunya glaa. ³¹ Nu, -Lago ka o 'wobhu o lilisolu, 'in o yia o 'yigbeli nyumaa 'Yugalnyo -yo wa Gbuwosanyo nya. 'In o 'ka *Izlaeli 'yoo 'nye, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in -Lago 'ka wa gbonyii 'woti. ³² Wee gbonyia -muni, -amia mi we dayinya nya, 'in Zuzu 'Popa -o -Lago 'nye -wa zua o 'nunjwe, o mi 'ya we dayinyo nya.»

³³ Gbowliwodinya 'nua gbonyia -muni, 'in we yia wa 'ce dlo la. Wa 'yibha wa 'ka -Zezuu tietienya 'bha we 'gbv. ³⁴ Wa glaa, *Falizinyume yabhlo wa laa Gamalieli, -Lago titee gwesanyo -wa, nu, nyuma weee zu a o 'nunjwe, o -saa 'wo gbowliwodinya nyidi, 'in o nee, wa wleli -slo -Zezuu tietienya -se.

³⁵ -Muv 'bigu, o nee waa gbowliwodinya -yla: «izlaeli nyuma, gbv -we a 'kaa lenu waa nyuma -manu gbegein, a zu amiaa 'de 'yliy o we 'gbv. ³⁶ Nu, nyume yabhlo wa laa Tedasi, o 'tlaa, we 'bi 'ni 'wogwle, o yia o 'de la nyume -zonu. Sa 'bhisa, nyumaa 'wlu 'so yia o 'bi -bholu. Wa yia o 'bha, 'in -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. 'In gbv -we o 'kaa lenu, we yia 'wotu bhe. ³⁷ -Moo 'bigu, nyumaa zelibhla, Galileyu Zudasi yia 'tla, 'in nyumaa -zlo yia o 'bibholu. 'In wa yi 'yaa -moo 'bha. 'In -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. ³⁸ -Sleen, 'in nee aun -yla: a 'na ylali nyuma -manu 'masleen -ni, a 'tide wa 'yi, wa 'ka mni. We -ka wa 'wlukoon lapopaligbo -yo wa lenogbo mia, nyumaa -gbe we bhu, la we yia 'bhua. ³⁹ Nu, we -ka -Lago -gbe we bhu 'piciin, a 'nu mneni a 'ka we lasa. A zu amiaa 'de 'yliy o, a -yo -Lago 'na golu tu -ni!»

'In gbowliwodinya yia Gamalieli weli 'wunjwu. ⁴⁰ Wa laa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa seli, 'in wa nee wa -yla, wa 'na gbali 'masleen -Zezuu 'hni nya gbv -ni. 'Bhie, wa yia wa 'yitide. ⁴¹ 'In -Zezuu tietienya -yo 'muna yia gbowliwodinyaa -gbe 'bhv, -we ka gbv -wa, -Lago ka we -yoyi nu, wa ka we 'klu, wa 'ka wa 'kluyie 'wopali -Zezuu 'hni nya. ⁴² 'In sa zli zlia, 'sa wa tua -Lagoweli -sloluda, 'in wa tua -Lago -Bhasanyo -Zezuu Gbuzonu -gbada -Lagobudu 'kadu -yo wa -budunya zo.

6

Wa -sa -bha nyuma gbeso, wa 'ka -Zezuu tietienya wosa

¹ We bhla, 'in -Zezuu *'binonya yia -gubho. -Lagonyuma -wa gbaa *glekiweli, ma palia -Lagonyuma -wa gbaa zuifoweli -yla gbv lae: «'Yi weee nya, wa -ka lililu dlilia yi, 'in wa dlba -amiaa -dugbanwu 'wu.» ² -Zezuu tietienya kugbua le 'so gbelia -Zezuu 'binonya weee 'wlu, 'in wa nee wa -yla: «-A -ka -Lagoweli sloluee 'yitide lililu dliliee 'gbv, we 'ni 'ylinani. ³ We 'dee 'gbv, bheliian, a -sa -bha -mo aun glaa nyuma gbeso, -wa ka 'hni -zonu nyuma gbaa, -wa -Lago Zuzu yea, -wa -yia gbv, 'in -a 'ka wa wee lubho kwee zu. ⁴ 'In -amia -ka -Lago bhuhhoe -yo -Lagoweli -sloluda -tu.»

⁵ -We wa gbaa, -wa weee mia -bha, 'in -maa yia we -younwu. 'In Etienu -o zua dli, Zuzu 'Popa mia yeda, 'in wa yia -bha o -sa, we -yo Filipo, Plokoo, Nikanoo, Timoo, Palmenasi -yo Antioo -yu 'Nikolaa, -o zu bhaa Moizu tite 'nunjwe. ⁶ 'Bhie, wa yia wa -Zezuu tietienya 'yu kwa. 'In -maa yia wa so 'wluo lapali, 'in wa yia -Lago bhuhhoe.

⁷ 'In -Lagogbo -yo lamnenie yia mni -tapa. 'In -Zezuu 'binonya yia -gubho duun -Zeluzalemu. 'In *-Lagobobonyaa -zlo yia -Zezuu gbv -younwu dli weee nya.

Wa kpaa Etienu

⁸ Etienu, -o kaa -Lago 'nani -yo o 'tite 'wo, mo nua gbv 'kadu 'kadu -yo gwedigbo le nyuma -nyidi. ⁹ *-Lagobudu wa lala «Gali wa 'tidea 'yii» 'hni nya, we zo nyuma tolba -solba Etienu -yo 'wo. Waa nyuma -yo Etienu kpela, ma nu: Silenu -yo Alzandlii gbee Zuifu, we -yo 'ya Silisi -yo -Aziii Zuifu. ¹⁰ Nu, gbuyilo -Lago Zuzu 'nye o, we nya o gbaaa 'gbv, wa 'ni mneni wa 'ka o lu.

¹¹ 'In wa yia nyuma 'woplali nu, wa gbae: «O mi Moizu -yo -Lago velida, 'in -a yia we 'nu.» ¹² 'Sa wa 'bhua sa nyumaa -zlo, nyuma kpasu -yo -Lago titee gwesanyaa dli 'wo, 'in -maa yia Etienu kwesi be, wa yia o kpa. 'In wa yia o gbowliwodinya 'yu kwa. ¹³ Yoghbu dayinya wa -yo wa yi 'yaa, 'in -maa nee: «O nyume -mo nu, -amiaa -mowlo -Lagobudu 'kadu -yo Moizu titee da o gbaa gbonyuu 'komuu. ¹⁴ -A ka 'nu o njwe nu, oo Nazaletiyu -Zezu yia -amiaa -Lagobudu 'kadu lamumnia, 'in tite Moizu 'nye -aun, o 'ka we 'bhiti.»

¹⁵ Gbowliwodinya weee -wa -dia -bha la, wa ylaa Etienu tenyii, 'in wa yia o 'klu -yoyi nee -Lago 'anzi yabhloo klu.

7

Etienu gbaa -Lagogbo

¹ *-Lagobobonyaa -kanyo 'kadu yia Etienu layibha: «-We weee wa gbaa da -na daa, gbuzonu -wa yi?»

² 'In Etienu yia we 'biɔpupalɛ: «Na bhelia -yo na didea, a pɔlv 'mɪ yukwli! 'Nɪmmɪ -Lagɔ ka -amɪaa dɔkpasa Ablaamu 'klotlali Mezopotami -dɔdɔ -gu. We ka lenɔ 'bhie, Ablaamu yia Alaan -dɔdɔ -gu mɪ. ³ -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ:

«-In 'bhɔ -na nyumaa -gbɛ,
-na dɔdɔ -gu,
-in dɔdɔ -we na yia -mɪ 'kɔvɔlɔlua,
-in mɪ we -gu.»

⁴ Ablaamu 'bhua Kaldee -dɔdɔ -gu, 'in ɔ yia Alaan mɪ.

«ɔ dide tlia, -mɔv 'biɔv, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu Alaan -dɔdɔ -gu, 'in dɔdɔ -we -gu a dia -zɛɛn da la, 'in ɔ yia -bha ɔ -la. ⁵ -Mɔv bhla, -Lagɔ 'nɪ Ablaamu -lu yabhlogbɔɔ 'nye. Dɔdɔv kibhe 'kienyile -we 'wɔla bhɔv 'bi, ɔ 'nɪ 'dɛbhie -gbolu we ɔ 'nye. 'In -Lagɔ nɛɛ Ablaamu -yla, wee dɔdɔ ɔ yia ɔ 'nyɛa, 'in we 'ka ɔ 'yuoyua 'lɔv -yuoyuaa -nɔ -zɛ, ɔ 'biɔv. 'In -zugba Ablaamu 'nɪ 'yu yabhlogbɔɔ -ka. ⁶ -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na 'yuoyua yia 'lakpa -dɔdɔ -gu ladia. 'In wa 'ka -mɔ gali -zɛ, wa 'ka wa 'klyie 'wɔpali -zɔv 'wlu 'sɔ nɔkplɛ.» ⁷ 'In -Lagɔ nɛɛ 'yae:

«Nyuma -wa ka gali wa yia -zɛa,
-maa -yɔgbɔ na yia 'wɔbhua.
-Mɔv 'biɔv, lɔ wa yia yia,
'in wa 'ka 'mɪ bubɔ -seli.»

⁸ 'Bhie, -Lagɔ yia *'wɔsuslɔue ɔ -yɔ Ablaamu nyidi zɔ. -We -slɔlua we mɔ -wa *knɪ 'wɔpapie. 'Sa Ablaamu gwalia ɔ 'yu Izaki, we 'yli gbetaa zli, 'in ɔ yia ɔ knɪ 'wɔpa, 'in Izaki yia -mɔɔ 'yu Zakɔbɔ knɪ 'wɔpa, 'in Zakɔbɔv 'yua kugbua lɛ sɔ mia -amɪaa dɔkpasi nya, 'in ɔ yia wa knɪ 'wɔpa.

⁹ «-Amɪaa dɔkpasi nɔv *-Zɛzɛfɔv zenyi, 'in wa yia ɔ pɛlv 'pa gaylo nya Ezipɔtv -dɔdɔ -gu. 'In -Lagɔ -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ mɪ. ¹⁰ -Lagɔ ka -Zɛzɛfɔ siasie 'wɔsa, 'in ɔ yia ɔ gbɔyilo 'nye, ɔ 'ka Ezipɔtv dɔdɔv 'wlulapɪnyɔ *Falaɔn dɔbɔnamani. 'In -mɔɔ yia ɔ Ezipɔtv zɔzɔnɔ weee -yɔ -mɔɔ 'dɛɛ -buduu 'yliyɔzɔnyɔ 'wɔnɔ.

¹¹ «ɪwɔ 'kadɔ ka Ezipɔtv weee -yɔ Kanaa -dɔdɔ -gu yi. We mɪ siasie 'kadɔ nya. -Amɪaa dɔkpasi 'yi lililu wa'la li. ¹² Da Zakɔbɔv 'nɔa nu, lililu mɪ Ezipɔtv -dɔdɔ -gu, 'in ɔ yia -mɔ -amɪaa dɔkpasi tie tia -bhlo. ¹³ Da wa -zakpa 'sɔnɔ mɪa, 'in -Zɛzɛfɔ yia ɔ 'dɛ -slɔlu ɔ bhelia -yla. -Bha Falaɔn yibhelia -Zɛzɛfɔv zɔaylɪnyuma. ¹⁴ 'In -Zɛzɛfɔ yia nyuma tie, wa mɪ ɔ dide Zakɔbɔv -yɔ ɔ zɔaylɪnyuma 'bɔ. Wa nyumaa glɔ ta 'ya kugbua lɛ gbu. ¹⁵ 'In Zakɔbɔv yia Ezipɔtv mɪ, -mɔ ɔ tɪlia, 'in -mɔ -amɪaa dɔkpasi tɔlvɔ tɪli 'yaa. ¹⁶ 'In wa yia wa 'kwie Sisemugbe 'wɔ kwa, 'in 'bhɔka -we Ablaamu zɔa 'gwɛzi nya Amɔɔ 'yua kwɛɛ, 'in wa yia we 'wɔ wa 'bhɪlulu -mɔ Sisemu.

¹⁷ «Gɔv -Lagɔ gbaa zɪmɛ Ablaamu -yla, da we lenɔ bhla nyina, 'in Zuifo yia zumanɪ Ezipɔtv -dɔdɔ -gu. ¹⁸ Nyumaa 'wlulapɪnyɔ -lɔlu ɔ 'nɪa -Zɛzɛfɔv yibheli, 'in -mɔɔ yia

Ezipɔtv -dɔdɔ 'wlulapɪ. ¹⁹ 'In ɔɔ nyumaa 'wlulapɪnyɔ -mɔnɪ yia -amɪaa nyuma -dawli 'wɔnɔ. ɔ nɛɛ -gla nya, wa 'tide wa 'yuyolua 'yi -maa 'ka tli.

²⁰ «We bhla wa gwalia Moizi. ɔ namɪ 'yli, 'in ɔ nania -Lagɔ dɔdɔ bhahha. Wa 'nyɛnɔ ɔ 'ɔ ta ɔ didee -budu zɔ. ²¹ Da ɔ didea pala ɔ la, wa 'bhua ɔ lɔv, Falaɔn 'ɪwɔnyu yia ɔ 'wɔbhu. 'In ɔ yia ɔ zɔ ɔ 'dɛɛ 'yu 'bhisa. ²² 'Sa wa -slɔlua Moizi gbɔ weee Ezipɔtv -nyuma -yia. 'In ɔ yia nyumɛ 'tite -zɛ, ɔ ɪwɛɛ wɛli -yɔ ɔ lenogbunya 'wɔ.

²³ «Da ɔ 'yia -zɔv glɔ 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ, ɔ bhelia Izlaɛlɪnyuma ɔ mɪa 'yia. ²⁴ Moizi 'yia Ezipɔtv -nyumɛ yabhlo, -zugba ɔ mɪ Izlaɛlɪnyumɛ yabhlo 'klyie 'wɔpada, 'in ɔ yia -mɔɔ lɔpa, 'in ɔ yia Ezipɔtv -nyumɛ 'bha. ²⁵ ɔmɔ dli, 'wɔ ɔ bhelia yia we lenɔ nu, 'mɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua, 'in ɔ 'ka wa gbɔ 'wɔsa. 'In wa 'nɪ we 'wɔlanɔ. ²⁶ -Mɔv 'biɔv, zli zli, 'in Moizi yia Izlaɛlɪ -ylaasi 'sɔ gɔda yli. 'In ɔ 'yibha ɔ 'ka wa 'wɔsuslɔlu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na 'talea, amɪa mɪ bhelia nya, lɛɛ ka 'gbɔ a pɔpali 'klyie 'wɔa?»

²⁷ «'In -ɔ mɪa ɔ -libheyi 'klyie 'wɔpalɪda, 'in -mɔɔ yia Moizi 'su, 'in ɔ nɛɛ Moizi -ylaɛ:

«-In 'bhɔlv 'mɪ 'yula!
Nyɔɔ palɪ -mɪ la -amɪaa 'yugalɪnyɔ
-yɔ -amɪaa gbɔwɔbhunyɔ nya?»

²⁸ Sa -in 'bhaa Ezipɔtvɔv zɔbha,
-in 'yibha -in 'ka 'sa -amɪ 'bhaa?»

²⁹ Moizi 'nɔv wɛlɪnya -mɪnɪ, tɔvɔn, ɔ yia -flii -bho, 'in ɔ yia Madian -dɔdɔ -gu mɪ. -Mɔ ɔ gwalia nɔkpasia 'sɔ.

³⁰ «-Zɔv glɔ 'sɔ 'pɪa, da beblɛɛ *Sinaii -gɔɔ mɪa -bha -Lagɔɔ 'anzi yabhlo 'tlala Moizi 'klɔ, misa -gu -su teklɛɛ mɪa sida we -kosuu mɔ 'wɔ. ³¹ Da Moizi 'yia we -yɔ, 'in ɪwɛgaga yia ɔ sɔbha. ɔ mɪ -bha bɛda ɔ 'ka we yla, 'in ɔ yia Jejitapeɛ wɛli 'nɔ, mɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ:

³² «-Amɪ -wa -na dɔkpasi -Lagɔ.

-Amɪ -wa Ablaamu,
Izakɪ -yɔ Zakɔbɔv -Lagɔ.»

'In Moizi yia tele bhli nyano nya ɔ 'nɪ 'maslɛɛn 'yibha ɔ 'ka -bha -tali. ³³ Jejitapeɛ nɛɛ ɔ -ylaɛ:

«-In -sa -na -sawkwa bhɔ 'wɔ.

Da -in mɪa dɛ, -mɔwlv -da -wa.

³⁴ In ka na nyumaa siasie -yɔyɪ Ezipɔtv -dɔdɔ -gu.

'In in yia wa wieweli 'nɔ,
'in in yia lasibhli,
'in 'ka wa gbɔ 'wɔsa.

-In yi, 'in 'ka -mɪ tie Ezipɔtv -dɔdɔ -gu.»

³⁵ «ɔɔ Moizi -ɔ Izlaɛlɪnyuma -saa zɪmɛ kwɛɛ, 'in wa yia ɔ -yla gbɛɛ: «Nyɔɔ palɪ -mɪ la -amɪaa 'yugalɪnyɔ -yɔ -amɪaa gbɔwɔbhunyɔ nya?», 'mɔ Jejitapeɛ tie wa 'yugalɪnyɔ -yɔ wa gbɔwɔsanyɔ nya, -Lagɔɔ 'anzi -ɔ 'tlala ɔ 'klɔ misa -gu -su teklɛɛ nyidi, ɔ sɔ nya. ³⁶ Moizi -saa Izlaɛlɪnyuma Ezipɔtv -dɔdɔ -gu. 'In ɔ yia gbɔ 'kadɪ -yɔ gwedigbunya lenɔ Ezipɔtv -dɔdɔ

-gv, *gumunya Zalu -gv, we -yo da beblee zov glv 'so nokple.

37 «Do Moizi gba 'yaa Izlaelinyuma -yiae: <-Lago yia aun o gbuv -falpanyo yabhlo yoo 'paa, 'mi 'bhisa.

Amiaa zovaylinarye yabhlo o yia -mia.»

38 Da Izlaelinyuma gbelia 'wlu da beblee, do Moizi mi -bha. Mo -zea 'kolob, -Lago do 'anzu gbaa o -yla gbv Sinaii -gogo 'wlu -yo -amiaa dukpasu nyidi. Mo -yla -Lago gbaa 'yliyogaweli, 'in o yia we -aun -yla gba.

39 «'In -amiaa dukpasu 'ni 'yubha wa 'ka o 'nonye zu. 'In wa yia o kwnee -sa, wa dli 'yubha wa 'ka Ezipoto -dodv -gv lobhiti. 40 Wa nee *-Awlodon -yiae:

<-In nu -aun -yla -Lagonya le, we 'ka -aun 'yugal.

Nu, do Moizi -o -saa -aun Ezipoto -dodv -gv, -we yia o, -a 'ni we -yi.»

41 Tdon, wa yia 'bhliyu bhla, 'in wa yia we bobo. Wa do lenolu ka wa 'muna 'wola 'gbv, 'in wa yia we 'feti -sa. 42 'In -Lago yia wa -bhgu pali. O yia wa kwe -yosa, wa 'ka yalili bobo. We mi 'sa celida -Lagagbuv -falpanyaa 'sebhe 'woe:

<Izlaelinyuma, 'lee -amu a 'nyea 'noolunya -yo -zila boboluu toba, -zuv glv 'so nokple da beblee yi?

43 -Innya! A ka amiaa -lago wa laa Molokuv 'naabudu

-yo -lago wa laa Wlefanu zuzu 'wobhu. Nu, -li a noa le, a 'ka we bobo, mu -wa.

We 'gbv na yia aun gali -zela dudv -putu -gv, Babilonogbe luv 'piti.»

44 Etienu nee 'yae: «-Amiaa dukpasu ka bhaa *'naabudu yabhlo kaa 'wolanonnoee 'sebhe 'gba zo, -mo da beblee. Sa -Lago 'paa we nyee Moizi -yla, 'sa wa noa we. Nu, o nee Moizi -yla, we 'yli -we o 'yia -yo, o nu we le. 45 -Muv 'bigv, 'in -amiaa dukpasu 'yua yia wee *'naabudu 'wobhu -maanv nya. *-Zozue -gali wa 'yu, nyuma -Lago vua wa 'yu, 'in wa yia -maa dudv -gv ladia mni. 'In wa -yo wee 'naabudu yia -mo mni. 'In we yia -bha -tu tiklu, 'bhie, nyumaa 'wlulapilnyo -Davidu nu bhla yia nyini. 46 -Davidu ka -Lago 'nanu 'yi, 'in o yia -Lago 'yoo -zlati o 'ka Zakobuv -Lago -budu 'sobha. 47 'In nyumaa 'wlulapilnyo *Salomoo 'sobhaa wee -budu -Lago -yla.

48 «'In, -zugba, Yali -Lago'o -dli nyume 'sobha 'sobha -budu zo la. Sa -Lagagbuv -falpanyo gbaa we 'sa. 49 Jelitape nee:

<Yali -wa na 'nyunukpe, 'in dudv -gv na dia na bhv la.

-Budv -momo a mnenni a 'ka 'mi -yla 'sobha? 'In da in mnenni in 'ka ladia?

50 'Lee -amu 'ni we 'de weee lalaa?»

51 Etienu nee 'yae: «-Glactaan yukwliyosulonya, amiaa dli -yo amiaa yukwli mi 'wosuluda -Lago lalaweli -yla. 'In a zva -gla Zuzu 'Popa -yla 'komuv. A 'wlv sa amiaa

dukpasu! 52 -Lagagbuv -falpanyo -momo amiaa dukpasu 'ni 'klyie 'wopalia? 'In -wa gbaa zlume Nyume Tiklu yabhogbodo yiyigbv, wa ka -maa 'bha. 'In -sleen, 'mo a wlaa, 'in a yia o 'bha. 53 -Lago ka o tite aun yoo 'nye -Lago 'anzu so nya. 'In a 'ni we 'nonye zu.»

Etienu thlthe

54 Da gbowlwodunya 'noa welnya -mni, 'in 'ce yia wa dlv yi. Wa lia gla 'wv, 'in wa yia Etienu 'ce -yo 'pali. 55 Zuzu 'Popa mi Etienu yedaa 'gbv, o ylaa yali, 'in o yia -Lago 'nyunnie 'kadu -yoti, -zugba -Zezu 'yligbe -Lago lilisobv. 56 'In o nee: «A -tali, na yi yali -yo nywe -kalida, 'in, -zugba, *Nyume 'Yu 'yligbe -Lago lilisobv.»

57 Tdon, wa yia 'wokpi 'titee, 'in wa yia yukwli 'wosulu. 'In wa 'de weee yia o -guslo dabodv. 58 'In wa -yo o 'susue yia 'gbe -gnima mni, -zugba wa bha o gbokv 'wv. 'In -bhayunya yia -maa -bananya nyimesloyu yabhlo wa laa Solv -yoti, -moo 'ka we 'yliyozv.

59 Da wa mia Etienu gboku 'wobhada, 'in o yia -Lago bhuhhoe, o nee: «Na -Kanyo -Zezu, -in 'bhu na zuzu 'wv.» 60 -Muv 'bigv, o yia 'kukolu 'sibhli, 'in o yia 'wokpi 'titee: «Jelitape, -in 'na dli gbonyuu -mni 'gba wa 'wlu -ni!» O bhia 'sa gbagbie tdon, o yia 'yli 'mu.

8

*Solv pala -Zeluzalemuv *leglizt 'klyie 'wv*

1 Solv -yo -wa 'bhia Etienu ka dli -bhlo.

Wee 'yli -bhloo 'de nya, wa bhlia -Zeluzalemuv leglizt 'klyie 'wopahe. 'In -Lagonyuma weee yia lamneni Zudee -yo Samalii -dodv -gv. -Zezuu tietienya 'dekpuv -tua -Zeluzalemu. 2 'In nyuma -wa zva -bha -Lago, yia Etienu 'kwie -gv wili bhahba, 'in wa yia o 'bhlu.

3 Solv 'temania 'kva la, o 'ka leglizt lasa, -zugba o mni -budunya zo -bhlo -bhlo, 'in o kpa -Lagonyuma, nokpasia -yo 'nywv o pa wa -kaslv 'wv.

Filipv gbaa -Lagagbv Samalii -dodv -gv

4 -Lagonyuma -wa mnennia la dudv weee -gv, wa mni mo, wa yi mo, -Lagagbuv gbagbie nya. 5 Filipv yia Samalii 'gbe 'kadu yabhlo nokple mni, 'in o yia -mo nyuma -yla -Lago -Bhasanyo gbv -gbagbie bhli. 6 Nyumaa -zlo polva Filipuv weli yukwli filu, -we wa 'noa, 'in gwedigbv o noa le, wa yia -yoo 'gbv. 7 Nu, zuzu 'nyii yia guzonyaa -zlo 'wotla 'wokpikpie nya, 'in 'kukunya -yo 'tigigunya duun yi 'yaa 'pv. 8 'In we yia 'muna 'kadu -ze, wee 'gbe -mni nokple.

9 We bhla, nyume yabhlo mi 'cun wee 'gbe nokple, 'mo wa laa 'Simoo. -Dlabhia -nyakpoo nonyo -wa. 'In o sobhaha *Samalii -nyuma weee nyegaga. 'In o laa o 'de nyume -zovv. 10 'In we 'ka 'nyenyeyua -yobhu, we 'ka nyuma kpasu yli, wa 'de weee polva o yukwli

filiu. Wa nee: «Ɔɔ nyume -mɔni, -Lagoo 'tite -wa, -we wa laa 'Tite 'Kadu.» ¹¹Ɔ ka -dlabhia -nyakpo nuda -gwle, -zugba we subhali nyuma nwegagaa 'gbu, wa pulba ɔ weli yukwli filiu. ¹²'In -Lagoo nyuma 'wlulapuhgbo -yo -Zezu Klisiu gbu -zonu Filipo gbaa. -Wa weee nwnua we -yo, nukpasia -yo 'nwni, 'in ɔ yia wa batizee. ¹³'Simoo 'de ka we -yɔnwu, 'in wa yia ɔ batizee. Ɔ yia Filipo kwesi -tu. Gwɛdigbo -yo gbu 'kadi mia lenuda, -we ɔ yia -yo, 'in we yia ɔ nwegaga -subhali.

¹⁴-Zezuu tietienya mia -Zeluzalemɔ 'nua nu, Samalii -nyuma ka -Lagobu -yɔnwu, 'in wa yia wa -gbe Piel -yo *Zaan tie. ¹⁵Da Piel -yo Zaan nyina Samalii -dudu -gu, 'in -maa yia -Lago bhuhhoe, -wa nwnua -Lagobu -yo, wa 'ka Zuzu 'Pupa 'yu' gbu. ¹⁶Nu, Zuzu 'Pupa 'ni wa glaa nyume yabhlogbo -gu lasibhli -slɔ. Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'nwi nya -bhlogbo wa batizea wa. ¹⁷'In Piel -yo Zaan 'so yia wa so 'wluo lapali, 'bhie, wa yia Zuzu 'Pupa 'yu.

¹⁸Da 'Simoo 'yia we -yo nu, -Zezuu tietienya -ka nyuma -wa nwnua -Lagobu -yo so 'wluo lapali, 'in wa yia -Lagoo Zuzu ni, 'in ɔ yia Piel -yo Zaan 'gwɛzi -la. ¹⁹'In ɔ nee: «A 'nye 'ya -amɔ wee se -mni, 'in -ɔ in -ka so 'wluo lapali, -moo 'ka Zuzu 'Pupa 'yu!»

²⁰'In Piel yia we 'bigɔpali ɔ -yiae: «-In -yo -na 'gwɛzi 'bhu la dabudu! -We ka gbu -wa, -mɔ dli, -Lagoo wlawlalu mia, wa mneni wa 'ka we zo 'gwɛzi nya! ²¹-Na dli 'ni 'ylinani -Lago 'yilia 'wuu 'gbu, -in 'ni -lu yabhlogbo -ka gbu -mni 'wu. ²²-In 'bhiti -na dli, -in bhuhhoe Jejitape, -de ɔ mneni ɔ 'ka -na 'wlukoon lapopale 'nyuu -yogbu 'wutu? ²³Na yi we -yo ni, -in 'te dli kalo, 'in -in mɔ gbonyuuu gaylo nya.»

²⁴'In 'Simoo nee Piel -yo Zaan -yiae: «Amiaa 'de bhuhhoe -Lago na -nu nya. -Delee gbu -we a gbaa da, we yi 'mɔ ylu.»

²⁵-Muu 'bigu, wa bhia -we ka da wa 'yia, we -yo -Lagobu gbagbie, 'in waa -Zezuu tietienya 'so yia lobbhiti -Zeluzalemɔ. Wa mɔ mnida, -zugba wa -yo -Lagobu gbagbie mɔ Samalii gbe duun nokple.

Filipo -yo Etiopiyu gbelia

²⁶Jejitapee 'anzɔ yabhlo nee Filipo -yiae «'Ylu 'wosolɔda lilisɔlo, 'yoo -we 'bhua -Zeluzalemɔ, 'in we yia -Gazaagbe 'wu mni, -in -so 'wu, -in mni -mɔ.» -Buse -dudu beblee -gu -wa.

²⁷-Bha -bhlokpade, Filipo -soa 'wu, 'in ɔ yia mni. 'In ɔ -yo nyume yabhlo yia gbeli, lɛlɛlɛnyo yabhlo -wa. Etiopii -dudu -gu 'wlulapuhgbo Kandasu lubho ɔ nua, 'nɔmmilii 'yliyozonyo 'kadu -wa. -Zeluzalemɔ ɔ yia, ɔ 'ka -Lago bɔbo, ²⁸'in ɔ mia ɔ dudu -gu lumnida. Ɔ mɔ ɔ numesoon -wotloo 'wu, -zugba ɔ zeli 'sebhɛ -we -Lagobu -falpanyo *Ezaai cɛla. ²⁹-Lagoo Zuzu nee

Filipo -yiae «-In mni, -in nyini -wotloo mia ni -yo.»

³⁰Filipo -yo -gwagwie yia we -yɔnyini, ɔ 'nua -Lagobu -falpanyo Ezaiii 'sebhɛ Etiopiyu mia zɛlida ni, 'in ɔ yia ɔ layubha. Ɔ nee ɔ -yiae: «-We -na zɛla de, -na nu we 'wɔlaa?»

³¹-Moo nee ɔ -yiae: «Nyume 'ni 'mɔ -yia we gwe -sa, sa in 'ka we 'wɔlanɔa?» 'In ɔ nee Filipo -yiae: «-In -gbla -wotloo 'wu, -in -di 'mɔ kwesi la.» ³²-Lagobu gbaa 'ya -we ɔ mia zɛlida mɔ ni:

«Ɔ 'wɔ sa bhlabhɛ -we wa kwa we 'bhalida, ɔ 'ni nwe gba.

'In ɔ 'wɔ sa *bhlabhɛyu -we'e gba, we nyanu -godinyo 'yu, ɔ 'ni nwe gba.

³³Wa ka ɔ 'woti 'kienyi, ɔ 'ni -gogbubganyo tiklu 'yi.

Nyoo 'ka onu 'yuua 'di -sa? Nu, wa ka ɔ lasa dudu -gu.»

³⁴Etiopiyu nee Filipo -yiae: «-Na zukpa -wa, nyoo ka gbu -Lagobu -falpanyo gba sa? Ɔ 'deɛ gbu -wa yaayɔ, nyume -putuu gbu ɔ gbaa yi?» ³⁵Tɔon Filipo yia we -gusa. 'In ɔ yia wee -Lagobu gbaa 'ya kibhe -mni -gu -Zezuu gbu -zonu gbagbie bhli ɔ -yia. ³⁶Wa mɔ sa mnida, 'in wa yia 'yloogblo da yabhlo 'nyu yli, 'in Etiopiyu nee: «Nyu mia da! Lɛɛ -lu ka 'gbu -in 'na 'ka 'mɔ batizea?» [³⁷Filipo nee ɔ -yia: «Wa mneni wa 'ka -mɔ batizee, -zugba -in -ka -Zezu dli -gu zo dli weee nya.» Etiopiyu nee: «In zo we dli -gu ni, -Zezu Klisi mɔ -Lagoo 'Yu nya.»]

³⁸Tɔon, ɔ yia -wotloo 'yligbeli, 'in Filipo -yo ɔ 'so yia 'nyu lo -bho, 'in Filipo yia ɔ batizee.

³⁹Da wa 'laa 'nyu lu ni, 'in -Lagoo Zuzu yia Filipo -bha lasali, Etiopiyu 'ni 'masleen ɔ 'yi. Tɔon, 'in ɔ yia ɔ 'yloogblo 'wobhu 'muna nya.

⁴⁰Filipo mia ni, -moo mɔ Azoto! -Lagobu -zonu ɔ gbaa 'gbenya nukple. Danya ɔ plila tiklu, ɔ 'ka Sezalee nyini.

9

Sɔlv 'bhiti dli, 'in ɔ yia ɔ 'de -Zezu yoo 'nye (Lngb 22.6-16, 26.12-18)

¹We bhla, Sɔlv gbaa 'kɔmɔ ɔ 'ka Nyumaa -Kanyoo 'bunɔnya 'bha, 'in ɔ yia *-Lagobubnyaa -kanyo 'kadu 'yia mni -Zeluzalemɔ. ²'In ɔ nee -moo -yia, -moo cɛli 'sebhɛnya *-Lagobudunya 'wu -Damasigbe nukple. Nyuma -wa mia -Zezuu 'Yloogblo -gu, ɔ -ka -mɔ wa yli, ɔ kpa wa, we yi nukpasia -zɛoo, we yi 'nwni -zɛoo, ɔ Sɔlv 'ka wa 'llukpe pali, 'in ɔ 'ka wa -Zeluzalemɔ kwa.

³Ɔ mɔ sa -Damasɔ mnida, ɔ 'ka wee 'gbee nwe -yɔbea yi, tɔon, san yabhlo yia yali 'bhu, 'in we -nyumali yia ɔ gbeli. ⁴'In ɔ yia bhli dudu, 'in ɔ yia weli yabhlo 'nu. -Muu nee ɔ -yiae: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ ka 'gbu -na pali 'mɔ 'klyie 'wɔa?»

5 'In ɔ yia we 'biɔpalɔ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ ɔn -mia?»

«-Amɩ -Zezu, -in mia 'kɩyɩe 'wɔpalɩda, -amɩ -wa. 6 -In -sɔ 'wɔ, -in pla gbe ni 'wɔ, 'in -we -in 'kaa lɛnu, wa 'ka we -mɩ -yla gba.»

7 Nyɩma -wa -yɔ Solɔ 'sɔ mia, wa yia 'yɩligbe, wa'a -sa gbu -gu nyano nya. Welɩ -we gbaa 'nu wa nu we, 'in wa'a 'yɩ nyɩme yabhlogbɔɔ -yɔ. 8 Solɔ 'kaa dɔdɔ 'wɔsɔ, ɔ 'yɩ mɩ -blɔda, -zugba ɔ 'yɩ -lu yabhlogbɔɔ -yɔ. ɔ sɔ wa kpaa la, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia -Damasɩ pla. 9 ɔ li 'yɩ ta, ɔ 'yɩ la, 'in ɔ 'o li, ɔ 'o ma.

10 -Zugba -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo wa laa Ananiastɩ ɔ mɩ -Damasɩ. Nyɩmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -yla -mɔ ɔ 'yɩ 'wɔ: «Ananiastɩ!»

'In ɔ yia nyɩnu, ɔ nɛɛ: «Nyɩmaa -Kanyɔ, -amɩ ni.»

11 Nyɩmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In -sɔ 'wɔ desɩɛn, -gwele wa laa 'Wɔsna -Gwele, -in 'pɩɩɩ we -gu. -In mɩni Zudasu -budu zɔ, Talisiyu yabhlo wa laa Solɔ, ɔ mɩ -Lagɔ bhuhhoeda, -in 'yɩbha ɔ -yɔla. 12 'In -mɔ ɔ 'yɩ 'wɔ, ɔ ka nokpasu yabhlo wa laa Ananiastɩ -yɔyɩ plada, 'in -mɔ yia ɔ sɔnya -gu lapalɩ, 'in ɔ 'ka lalolu 'yɩ.»

13 Ananiastɩ yia we 'biɔpalɔ: «'A! Na -Kanyɔ, 'in ka 'nu nyuma duun nyɛɛ ni, nyɩme ni ka -na nyuma tikɩu gbɔnyuu 'wɩuo nu -Zeluzalɛmɔ. 14 'In -seli ɔ yia da, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka we se ɔ 'nyɛ, ni, nyuma weee, -wa gbaa -na 'nyɩ, ɔ kpa wa, 'in ɔ 'ka wa 'llukpe palɩ.»

15 Nyɩmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In mɩni! Ni, 'in ka -bha nyɩme -mɔni -sa na lubhonɔlu yabhlo nya. Nyuma -wa 'nia Zuifu klaa, wa dɔdɔ 'wɩlulapɩnya klaa, Izlaɛɩnyɩma klaa, ɔ 'ka wa na 'nyɩ -sɩlu. 16 Sa ɔ 'ka sia na 'nyɩ 'gbu, na de yia -mɔɔ ɔ -sɩlɔla.»

17 Tɔɔn, Ananiastɩ yia mɩ. ɔ nyɩna wee -budu zɔ, 'in ɔ yia Solɔ sɔnya -gu lapalɩ. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Solɔ, na bheli, da -in mia yida ni, Nyɩmaa -Kanyɔ -Zezu ka -mɩ 'kɔɔtlalɩ 'yloogbɩ. Mɔ tiea 'mɩ, -in 'ka lalolu 'yɩ, 'in Zuzu 'Pɔpa 'ka -mɩ ye.» 18 -Bha -bhlokpade, -lu yabhlo 'bhɔa Solɔ 'yɩliya 'wɔ gaza -kwɩkwɩ 'bhisa, we yia bhli, 'in ɔ yia layɩye lolu bhli. ɔ -sɔa 'wɔ, 'in wa yia ɔ batizee. 19 Tɔɔn, ɔ bhia lilie, 'in 'kɔa yia ɔ 'yɩ yi.

Sɔlv gbaa -Lagɔgbɔ -Damasɩ

Solɔ -yɔ -Zezuu 'bunɔnyɔ ka -tu 'yɩ sanɩme nya -Damasɩ. 20 ɔ yia -bha -bhlokpade -Zezuu gbɔɔ gbagbe bhli *-Lagɔbɔdu zɔ. ɔ nɛɛ: «-Zezu mɩ -Lagɔɔ 'Yu nya.» 21 Nyɩma -wa 'nɔa ɔ weli, nyɛgaga yia wa sɔbha, 'in wa nɛɛ: «Nyɩme ɔ palɩdaa nyuma -wa gba -Zezuu 'nyɩ 'kɩyɩe 'wɔ, mɔ 'ni de mɩ? 'In gbu -gble sa, ɔ 'ni de wa kpaa yi, 'in ɔ 'ka wa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian kwaa?»

22 'Yɩ weee nya, Solɔ gbaa -Zezuu gbɔ 'tɩte nya. Da ɔ gbaa -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ

ni, Zuifonyɩ mia -Damasɩ, -we wa 'kaa gba, we 'ni -mɩ.

23 'Yɩ sanɩme pla, 'in Zuifu yia 'wɩlanɔnu, wa 'ka Solɔ 'bha. 24 'In Solɔ yia we 'nu. 'Yɩ weee nya, zɩ -yɔ sabɔ, -zugba wa mɩ gbee palɩdanya nyɛgɔda, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbu. 25 'Yɩ yabhlo nya, sabɔ, nyuma -wa -yɔ Solɔ 'sɔ mia, wa yia ɔ -cɩɛ 'wɔ ladɩ. 'In wa yia ɔ 'suɔ -we gbelia 'gbe, we 'wɩlɔbita -lalɩ, 'in wa yia ɔ we lɔv lasibhli.

Sɔlv mɩ -Zeluzalɛmɔ

26 Solɔ nyɩna -Zeluzalɛmɔ ni, 'in ɔ yia -Zezuu 'bunɔnyɔ lɔbhobhoɛ layla. -Maa weee yia ɔ sɔsɔe bhli. Wa 'yabhlo 'ni we dɩ 'wɔdɩ nu, Solɔ mɩ -Zezuu 'bunɔnyɔ nya. 27 Banabasɩ yia ɔ 'wɔbhɩ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia tietienyaa -gbe mɩni. 'In ɔ yia wa -yla Solɔ gbɔ gba. Sa Solɔ -yɔ Nyɩmaa -Kanyɔ 'sɔ gbelia, 'in ɔ yia ɔ -yla gbɔ gba klaa, 'in sa Solɔ gbaa -Lagɔgbɔ -Zezuu 'nyɩ nya -Damasɩ, -zugba nyano 'ni ɔ dɩu -mɩ, Banabasɩ yi 'yaa -mɔv gba wa -yla. 28 -Mɔv bhla, Solɔ -yɔ tietienyɩ mɩ. ɔ mɩni, 'in ɔ yia wa -gbe -Zeluzalɛmɔ, -zugba ɔ gba -Lagɔgbɔ Nyɩmaa -Kanyɔ 'nyɩ nya, nyano 'ni ɔ dɩu -mɩ. 29 Zuifu -wa gbaa gɩɩkwɛɩ, ɔ -yɔ wa yia 'wɔgbeli, 'in wa yia wɛɩ 'wɔsɩsɩ. Ni, -maa mɩ ɔ dideda, wa 'ka ɔ 'bha. 30 -Lagɔnyuma 'nɔa sa we, 'in wa yia Solɔ Sezalegbe 'wɩkwa. 'Bhie, wa yia ɔ yoo 'pa Talisigbe nokple.

31 -Mɔv bhla -leglizɩ -yɔ -dlɔɔ, Zudee -yɔ Galilee -yɔ Samalɩi -dɔdɔ weee -gu. -Zugba wa temanɩ dɩ, 'in wa zɔ Nyɩmaa -Kanyɔ 'nɔnyɛ. 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa 'wɔsa, 'in wa yia 'wɔzumanɩ bhli.

Enee puepuegbɔ

32 We -ka Pielɩ, -mɔɔ mia dɔdɔ weee -gu 'plɩɩda -Lagɔnyuma 'wɔtalɩ nya. 'Yɩ yabhlo nya, 'in ɔ yia -Lagɔnyuma -wa mia Lidaagbe nokple -gbe mɩni. 33 'In ɔ yia -mɔ nyɩme yabhlo wa laa Enee 'yɩ, -zugba -mɔɔ pɩ -mɔɔ -bita -gu la -zɔ gbeta, ɔ 'kukuee 'gbu. 34 Pielɩ nɛɛ ɔ -ylae: «Enee! -Zezu Klisɩ ka -mɩ pue. -In -sɔ 'wɔ, -in gɩ -na -bita -na 'de nya.» -Bha -bhlokpade Enee -sɔa 'wɔ. 35 Lidaa -nyuma weee -yɔ Salɔɔn -dɔdɔ -gu -nyuma weee 'yia ɔ -yɔ nɔda ni, 'in wa yia -Lagɔ pla.

Tabitaa sɔa 'wɔ tɩtɩe lɔ

36 Ni, 'nyɩna yabhlo mɩ -Zopeegbe 'wɔ, -Zezuu 'bunɔnyɔ ɔ mia. 'Mɔ wa laa Tabitaa, we ji -wa 'lɩe» * gɩɩkwɛɩ 'wɔ. 'Yɩ weee nya, ɔ nɔa gbɔzɔnu gbɔ le, 'in ɔ bea bobabhanya -yɔ. 37 'Yɩ yabhlo nya, 'in ɔ yia gu bhli, 'in ɔ yia tɩ. Wa budɔa ɔ 'kwie, wa yia we lapalɩ -budu 'wɩlu, -mɔ komi yabhlo zɔ. 38 -Zezuu 'bunɔnyɔ -wa mia -Zopee, wa ka 'nu ni, Pielɩ mɩ Lidaagbe 'wɔ, -we mia -Zopee kwesi. Wa yia nyuma 'sɔ tie, ni, wa mɩni ɔ laa wɛɩ ni nya: «-Na zukpa -wa, -in 'na -gwɛɩɩ -mɔ -ni. -In 'yɩ!»

³⁹ Tɔɔn, Pieli -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yɔ wa yia mni. Da ɔ nyinia -mɔ, 'in wa yia ɔ wee komi -we mia -budu 'wlu zɔ kwa. -Dɔgbanjwɔ weee bea ɔ kwesi wie nya. Zɔbana -yɔ -bana -we Tabitaa nɔa lɛ, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, 'mɔ wa -slolua ɔ 'klɔ. ⁴⁰ Pieli wlelia nyima weee -budu zɔ, ɔ kulba 'kukolu 'yli, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. ɔ bhitia 'kwiee gbegbɛn, 'in ɔ nɛɛ: «Tabitaa, a -sɔ 'wɔ!» Tabitaa -bloa 'yli, ɔ 'yia Pieli -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia ladi. ⁴¹ Pieli kpalia ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhu. ɔ laa -Lagonyima -yɔ -dɔgbanjwɔ, 'in ɔ yia ɔ wa 'kluslolu, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ. ⁴² -Zopeegbe 'wɔ -nyuma weee yia we 'nɔ. -Bha nyima duun zɔa Nyɔmaa -Kanyɔ dli -gɔ. ⁴³ Pieli ka 'yli sanɔmɛ li -mɔ -Zopee, -zelibhanyo yabhlo wa laa 'Simɔɔ -gbɛ.

10

Kɔlonɛi 'ylikakɛ Sezalegbe 'wɔ

¹ -Mɔ Sezalee, nɔkpasu yabhlo mɔ -mɔ, 'mɔ wa laa Kɔlonɛi. Wlɔmɔɔ 'slojaa 'wlu ta lu -sloja glɔ gbu -zakpa -bho wa laa Italii -nyuma, wa 'yugalnyɔ ɔ -mia. ² Nukpasu -mɔnɔ, -Lagɔ ɔ zɔa -bha. 'In ɔ -yɔ ɔ -budunwee nyuma sɔ sɔa -Lagɔ. Zuifwɔ bobabhanya duun ɔ saa 'wɔ. 'In ɔ bhuhhoea -Lagɔ 'kɔmɔɔ. ³ 'Yli yabhlo nya, jihheza, lɛlu tanɔ nya, -Lagɔ 'anzɔ yabhlo yia ɔ 'klotali ɔ 'yli 'wɔ. Kɔlonɛi yia we -yɔyɔ vaa. 'In -mɔɔ yia ɔ -gbɛ pla. 'In we nɛɛ ɔ -ylae: «Kɔlonɛi!»

⁴ ɔ ylaa -Lagɔ 'anzɔ tenyii, 'in -nyanɔgbɔ yia ɔ -kpalɔ. ɔ nɛɛ we -ylae: «Na -Kanyɔ, lɛɛ -lu we -ma?»

-Lagɔɔ 'anzɔ yia we 'bigɔpali ɔ -ylae: «-Na -Lagɔɔ bhuhhoe weli -yɔ zɔzɔnɔnya -in nɔa bobabhanya -yla lɛ, -Lagɔ ka we gbu -yɔnjwɔ. ɔ 'nɔ -mɔ 'wɔdɔ. ⁵ -In tie dɛslɛn nyuma -Zopee, nyɔmɛ yabhlo mɔ -bha, 'mɔ wa laa Simɔ Pieli. Wa -yɔ ɔ 'ka yi. ⁶ -Zelibhanyo wa laa 'Simɔɔ, -ɔ ka -budu mia gumunyu -gɔgɔ -gɔ nɔ, ɔ -gbɛ Pieli mia.» ⁷ Da -Lagɔɔ 'anzɔ -we -laa ɔ weli mɔna, tɔn, 'in Kɔlonɛi yia ɔ zɔlubbhonɔnya 'sɔ -yɔ ɔ 'slojayu yabhlo mia ɔ lubho nuda la. Nu, ɔɔ 'slojayu mia, -Lagɔ -mɔ zɔ 'yaa -bha. ⁸ Gbu -we 'plia, ɔ gbaa we 'bigɔ wa -yla weee 'bhie, ɔ yia wa tie -Zopee.

Pielu 'ylikakɛ -Zopeegbe nɔkplɛ

⁹ We zli zla, da wa mia -slɔ 'yloogblɔ, 'in wa mɔ -Zopee -yɔ cipada, -bha Pieli -gblaa -budu 'wlu* . Midiii gbegbɛn, ɔ -gblaa -mɔ, 'in ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe. ¹⁰ -Slɛn, njwɔ 'bhaa ɔ, ɔ 'yubha ɔ 'ka li. Da wa mia ɔ -yla lililu pida, -bha -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia ɔ 'yli -gɔ. ¹¹ ɔ 'yia yali -yɔ njwe -kalida, -bha -lu yabhlo 'bhɔa -mɔ. Wee -lu mia, we 'wɔ sa 'naa 'kadɔ, mɔ 'bhɔa yali, nɛɛ -lu wa kpa la gwɔgwɔ -mɔna 'yli, 'in we yia kwli. ¹² 'In nɔmɔ weee -we kaa 'lali -mɔna klaa, lagbizeli -numa klaa,

we -yɔ zia weee mɔ we 'wɔ. ¹³ Weli yabhlo nɛɛ ɔ -ylae: «Pieli, -in -sɔ 'wɔ, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

¹⁴ Nu, Pieli 'pala we 'bigɔ: «'Ao! -Innya! Na -Kanyɔ, -we ka gbu -wa, in 'nɔa -slɔ punkanɔmɛ -yɔ -na -gba li.»

¹⁵ Wee weli -bhlokpade -zakpa 'sɔnɔ yia gba, we nɛɛ: «-We -Lagɔ tia 'wɔ 'wɔlala nɔ, -mɔ 'na 'yli we punkalu 'bhisa -nɔ.» ¹⁶ We 'plɔ 'wɔ la -zakpa ta, 'in wee -lu yia yali lɔmɔ.

¹⁷ Nu, -we ɔ 'yia dɛ ɔ 'yli 'wɔ, we 'ji Pieli 'yubha ɔ 'dɛ la, 'lee sa -mɔɔ 'ji 'ka -mia? Wee bhla nɔ nya, nyuma -wa Kɔlonɛi tiea, wa yia 'Simɔɔɔ -budu -yɔlayibha. Nu, -slɛn wa mɔ ɔ -buduu kloko njwe. ¹⁸ Wa laa, 'in wa yia layibha: «'Lee -budu nɔ njwe Simɔ Pieli mia yi?»

¹⁹ Pieli mɔ -slɔ -we ɔ 'yia ɔ 'yli 'wɔ, we 'ji -gɔ 'wlukɔn lapɔpalida, -bha -Lagɔɔ Zuzu gbaa ɔ -ylae: «-In -tali, nyuma ta mɔ -na da -talida. ²⁰ -In -sɔ 'wɔ, -in 'sibhli la. 'In -in 'na kpekeli -nɔ, -in -yɔ wa 'sɔ mni, -amɔ tiea wa.»

²¹ Pieli 'sibhli la, 'in ɔ nɛɛ waa nyuma -ylae: «Nyɔmɛ yabhlo da a mia -talida yi? -Amɔ -wa. -A 'nɔ -mɔ? Lɛɛ gbu 'wɔ a yi -nya?»

²² Wa nɛɛ ɔ -ylae: «Kɔlonɛi -ɔ wa Wlɔmɔɔ 'slojaa glɔ gbuu 'yugalnyɔ nɔ, mɔ tiea -aɔn. Nyɔmɛ tklɔ -wa, 'in ɔ zɔa -Lagɔ 'nɔnjwe. Zuifwɔ dɔdɔ -gɔ -nyuma weee saa ɔ zɔzɔnɔɔ 'dɔ. 'Yli yabhlo nya, -Lagɔɔ 'anzɔ yabhlo yia ɔ 'tɔlba yi. Nu, ɔ tie -mɔ nyuma 'wɔ. Wa la -mɔ, -in yi ɔ -gbɛ, 'in weli nya -in 'kaa gba, ɔ 'ka we yukwli pɔlɔ.» ²³ Tɔɔn, Pieli yia wa 'wɔbhu ɔ 'lakpanya nya, 'in wa yia ɔ -gbɛ -gɔ.

Zli zha, 'in Pieli yia 'wɔsɔ. 'In ɔ -yɔ wa 'sɔ yia mni. -Lagɔbhelia -tɔlba -wa mia -Zopee, -maa yia wa yoo kwa. ²⁴ We zlu 'sɔnɔ zha nɔ, 'in wa yia Sezalee nyini. Kɔlonɛi ka ɔ -budunwee -nyuma -yɔ ɔ jijli -talea la. Wa ka 'wlugbeli ɔ -budu zɔ, -zugba wa wɔ Pieli. ²⁵ Da Pieli nyinia Kɔlonɛi -budunwee, ɔ 'ka plaa yi, -bha Kɔlonɛi yia ɔ yoo -saa. 'In ɔ yia 'wɔkwli tenyii, ɔ 'ka Pieli fusa, -mɔɔ 'nɔnjwezɔzɔe nya. ²⁶ 'In Pieli yia ɔ 'wɔbhu. ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In -sɔ 'wɔ, nu, nyɔmɛ -amɔ -mɔ 'ya.» ²⁷ 'Bhie, ɔ yia gbada -tɔ Kɔlonɛi nya. 'In ɔ yia -budu zɔ pla. Pieli yia nyuma -zlo -yɔyɔ 'wlugbelida. ²⁸ ɔ nɛɛ wa -ylae: «A -yi we 'ji nu, we se 'nɔ Zuifwɔ -yla -mɔ, ɔ -yɔ ɔ -nɔa -Lagɔ -yi 'ka ladi. 'In ɔ 'nɔ we se -ka, ɔ 'ka -mɔɔ -budu zɔ pla. -Lagɔ ka 'mɔ we 'kluslolu nu, 'in 'na yali nyɔmɛ yabhlogbɔɔ punkanyɔ -yɔ titinanyɔ 'bhisa -nɔ. ²⁹ We 'dɛɛ 'gbu, da a laa 'mɔ, 'in in yia yi, 'in in 'nɔa -gla zɔ. -We ka 'gbu a yia 'mɔ la, 'in 'yubha in 'ka we 'nɔ.»

³⁰ Kɔlonɛi yia we 'bigɔpali: «We 'yli -mɔna nɔ, wee lɛli -bhlokpade nya, 'ylogbagbu lɛlu tanɔ nya, in mɔ -Lagɔ bhuhhoe da na 'dɛɛ -gbɛ. -Bha -bhlokpade nyɔmɛ yabhlo kaa lilibana 'wɔ tɔlala 'mɔ 'klɔ. ³¹ 'In ɔ nɛɛ 'mɔ -ylae:

* 10:9 Wee -buduu -ba -bedlɛɛ.

«Kòlònéi, -Lago ka -na -Lagoo bhuhhoe weli -yònwuu. 32 In tie nyuma -Zopee, Simo Pielu -gbe wa -yò ò 'ka yi. -Zelibhanyò wa laa 'Simoo, -ò ka -budu mia gumunyuu -gògò -gò ni, ò -gbe Piel mia.» 33 -Bha -bhlokpade in tiea nyuma, wa mnu -mi 'bu, 'in -in yia yiyigbu -yònwuu. -A 'dè weee mi -sleen -seli -Lago 'yu, -a 'ka -we Nyumaa -Kanyò zò -mi ñwée yukwli pulo.»

Piel gbaa Kòlònéi -buduñwée

34 Tòon, Piel 'bhua weli 'wò, 'in ò née: «-sleen, in ka we 'jiyibheli gbòzòon sa nu, -Lago'ò gbuzi nyuma 'wò. 35 Nu, weli -gnu -bhlo -bhlo 'wò, nyume -ò zò -Lago 'nuñwé, 'in ò nua gbu tiklu le, mò nania -Lago dudu. 36 -Lago ka ò weli Izlaelinyuma yoo 'pa. Nu, weli -zòon -wa. 'In -Zezu Klisu 'gbu, -a 'ka 'wototòe -dloò 'yi -Lagoo -gbe. 37 Bha -we nya 'Zan * -Batisi gbaa nyuma -yia: «A yi, in 'ka aun batizee», we bhla wee weli -mni dia gwe Galilee. 'In, -moo 'bigu, -we nua le Zudee -dudu -gò da weee, amiaa 'dè -yi we 'ji. 38 Sa -Lago ñwaa Nazaletyu -Zezu Zuzu 'Pòpaa 'tite nya, a -yi we 'ji. Sa -Zezu 'plhia dudu weee -gò gbuzòon lene nya, 'in sa ò jipea nyuma weee -wa *'Kuzu mia 'klyie 'wopalida, a -yi 'ya -moo 'ji. -We ka gbu -wa, -Lago -yò ò 'sò mi.

39 «-We weee ò nua le Zuifò dudu -gò -yò -Zeluzalemò, -amia mi we dayinya nya. Wa ka 'ya ò 'bha ò *su -gò lakulòe nya. 40 'In 'yì 'sò we ta zli, -Lago yia ò 'wòbhu titlunya ló. 'In ò yia we lenu, ò 'ka -amia ò tietienya 'klotlal. 41 We 'ni nyuma weee 'yi ò, -amia -Lago -saa -bha 'cun ò gbòon dayinya nya, -amia -wa. Da -Lago 'bhua ò 'wò titlunya ló, -amia -yò ò lia, 'in -a -yò ò yia 'ma. 42 -Zezu née -aun -yia, -a gba -Lagògbu nyuma -yia, 'in -a gba nu, 'mò -Lago palia la, ò 'ka titlunya -yò 'yliyòganyaa -yògbu 'wòbhu. 43 -Lagògbu -falipanya weee ka ò gbòon dayigbu gba. Wa née: «Nyume -ò -ka -Zezu dli -gò zò, 'in -Lago tia -moo -yògbu 'wò, -Zezuu 'ñnu 'titee 'gbu.» »

Nyuma -wa 'nia Zuifò, Zuzu 'Pòpa ka wa -gò lasibhli

44 Bha -we nya Piel mia gbada, -wa mia ò weli yukwli pulda, 'in Zuzu 'Pòpa yia wa -gò lasibhli. 45 Zuifò -Lagonyuma -wa -yò Piel 'sò nò, -maa 'yia we -yò nu, -Lago ka -wa 'nia Zuifò Zuzu 'Pòpa -gò lamneni, 'in ñwégaga yia wa sobha. 46 'In -Lagonyuma yia waa nyuma ñwée weli -putunya 'nu, -zugba wa mnu -Lagoo 'ñnu 'kadu.

47 'In Piel née: «Nyuma Zuzu 'Pòpa 'sibhli -gò la -aun 'bhisa, -a mneni -a 'ka gba wa 'na batizeli wa 'nyu nya -nu?» 48 'In Piel née, wa batizee wa -Zezu Klisu 'ñnu nya. 'In wa 'dè

weee née Piel -yia, ò -yò wa 'sò -tu 'yì sanume nya.

11

**Pòl saa 'bigu di -Zeluzalemò leglizi -yia*

1 -Zezu tietienya -yò -Lagòbhelia -wa mia Zudee -dudu -gò ka 'nu nu, nyuma -wa 'nia Zuifò, wa ka -Lagògbu -yònwuu. 2 Da Piel 'yia ló -Zeluzalemò, -Lagonyuma -wa mia Zuifò nya, 'in -maa yia ò tu dli. 3 Wa née: «-In ka nyuma 'nia kni 'wò mi -gbe pla* , 'in -in -yò wa 'sò yia li!»

4 -Bha Piel gbaa wa -yia, -we 'plia -bhlo -bhlo, we bhili we gwedida, ò née wa -yia: 5 «'Yì yabhlo nya, in mi -Zopeegbe 'wò, da in mia -Lagò bhuhhoe, 'in -lu yabhlo -Lago 'paa yoo yia na 'yì -gò yi. Wee 'yì 'wò, in 'yia -lu yabhlo -yò, -zugba we sibhli la na gbegbein. Wee -lu 'wò sa 'naa 'kadò. We mi lakpada we gwígwí -mnoa 'yì, -zugba we bhò yal, 'in we yia 'mi kwesi nyini. 6 In yia we nukple tenyii, 'in in yia nua kaa 'lali -mnoa klaa, -fliinuma klaa, lagbizeli -nua klaa, 'zianya klaa -yòyi. 7 Tòon, 'in in yia weli yabhlo 'no, we née 'mi -yia: «Piel, -in -sò 'wò, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

8 «'In in née: «'Ao, na -Kanyò, -innya! In -ka bhaa 'wò, pònkalu -yò -na -gba 'ni -sò na ñwée pla.»

9 «'In we 'sòon nya, wee weli yia yal 'bhò, 'in we née 'mi -yia: «-We -Lago tia 'wò 'walaal ni, -mi 'na 'yì we pònkalu 'bhisa -ni.» 10 We no 'sa -zakpa ta. 'Bhie, we 'dè weee yia yal lomu.

11 «We bhla tòon, nyuma ta -wa 'bhò Seza-lee, -wa wa tiea 'mi 'wò, -budu -we ñwée in mia, 'in wa yia -bha nyini. 12 -Lagoo Zuzu née 'mi -yia: «-In 'na gbizil nyuma 'wò -ni, -in -yò wa 'sò mni.» -Amiaa -Lagòbhelia gbelibhlo -wa -yò 'mi 'sò yia da -seli ni, ma kwaa 'mi yoo Sezalee. 'In -a 'dè weee yia Kòlònéi -budu zò pla. 13 -We yia Kòlònéi ni, ò yia we gba -aun -yia. Sa ò 'yia ò -budu zò -Lagoo 'anzì 'yiligbede, 'in -moo yia ò -yia gba: «-In tie nyuma -Zopee, nyume wa laa Simo Piel, wa -yò ò 'sò 'ka yi. 14 Sa -in 'kaa nu, 'in -in -yò -na -buduñwée -nyuma 'kaa gbu 'wòbhu, ò 'ka -mi -yia we gba.»

15 «Da in bhliia wa -yia gbu -gbagbie, 'in Zuzu 'Pòpa yia wa -gò lasibhli. Sa we 'sibhli -amia -gò la we gwedida, 'sa. 16 Tòon, Nyumaa -Kanyò weli ò gbaa zlume, 'in we yia 'mi dli lasibhli: «*Zaan ka batizee 'nyu nya, nu, -Lago 'ka aun batizee Zuzu 'Pòpa nya.»

17 Zli -a ñwua Nyumaa -Kanyò -Zezu Klisu gbu -yò, 'in -Lago yia ò Zuzu 'Pòpa -aun 'nye. 'Sa -Lago 'nye 'yaa wama ò Zuzu 'Pòpa. Nyoo -ami mia, 'in in 'ka gba -we -Lago 'kaa lenu, ò 'na nonu we le -nia?»

18 -Lagonyuma 'nua weli nya -mni, 'in we yia wa dli zobelì -dloò. Wa -mnu -Lagoo

* 11:3 Glekaweli née «knplanya».

'ŋni, 'in wa nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa, nyuma -wa 'nia Zuifu, -Lagɔ ka se wa 'nye, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in wa 'ka 'yliyɔgagie -zɔnɔ 'yi.»

Antiosɔw -Lagɔnyima

¹⁹ Etienɔ tɔltɔe 'bigu, 'in wa yia -Lagɔnyuma 'kɔlyie 'wɔpalie bhli. 'In -maa yia lamneni da weee. Tɔlɔa mɔni Fenisi, Siplɔ -yɔ Antiosɔ. 'In wa -ka -Lagɔgbɔ gbaa mɔni, Zuifuɔ 'dekpua -yla wa gbaa we. ²⁰ -Mɔv bhla, Siplɔ -yɔ Silenu -Lagɔnyuma tɔlɔa ka Antiosɔ yi, -zugba wa gba Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu gbɔzɔnɔ gbɔ, nyuma -wa 'nia Zuifu -yla. ²¹ -Lagɔɔ 'tite -yɔ wa 'sɔ mɔi 'gbɔ, nyuma duun yia wa weli -gɔ lanɔwɔnu. 'In wa yia wa 'de -Lagɔ yoo 'nye.

²² -Zeluzalemɔv *leglizɔ 'nɔa gbɔnya -mɔni, tɔɔn, wa yia Banabasɔ tie Antiosɔ. ²³ Da ɔ nyɔnia -mɔ, sa -Lagɔ nɔa -Lagɔnyuma 'nanɔ 'wɔ, ɔ 'yia we -yɔ, ɔ yia we 'mɔna li. 'In ɔ yia wa 'de weee 'koayli 'pa, ni, wa -tɔ -Lagɔ 'wɔ dli weee nya tikli. ²⁴ Banabasɔ mɔi nyumɛ -zɔnɔ nya, Zuzu 'Pɔpa ka ɔ ye, 'in ɔ kaa dli. 'In we 'gbɔ nyumaa -zlo yi 'yaa -maa 'de -Lagɔ yoo 'nye.

²⁵ -Mɔv 'bigu, Banabasɔ yia Sɔlɔv dataɔa mɔni Talisɔ. ²⁶ Da ɔ 'yia ɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia Antiosɔ yi. Wa 'de 'sɔ li -bha -zɔ -bhlo waa -Lagɔnyumaa -gbe, -zugba wa slolu nyumaa -zlo dli -zɔ gbɔ. Ni, Antiosɔgbe 'wɔ wa laa -Zezuu 'binɔnya Kletien tɔtia.

²⁷ We bhla, -Lagɔgbɔv -falɔpanya tɔlɔa 'bhɔa -Zeluzalemɔv, 'in wa yia Antiosɔ yi. ²⁸ Wa 'yabhlo wa laa Agabusɔ -sɔa 'wɔ -Lagɔɔ Zuzu nya, ɔ nɛɛ, ŋwɔ 'kadɔv yia dayli yia dɔdɔv weee -gɔ. 'In wee ŋwɔ yia yi bhla -we nya Klodɔv mɔi nyumaa 'wlulapɔnyɔ 'kadɔv nya. ²⁹ 'In, -Zezuu 'binɔnya yia gbɔ pɔpali ni, ɔ -ka -mɔi -we ɔ -ka 'yi, ɔ wla we, wa 'ka we yoo 'pa, -Lagɔnyuma maa Zudeee dɔdɔv -gɔ wa 'wɔsalu nya. ³⁰ 'Sa waa -Zezuu 'binɔnya nɔa we. -We wa 'yia, 'in wa yia we Banabasɔ -yɔ Sɔlɔv yoo 'nye, 'in -maa yia we leglizɔ nyuma kpasɔ kwa Zudee.

12

*Wa 'bhaa *Zake, 'in wa yia Pielɔ -kasɔwɔpa*

¹ We bhla, nyumaa 'wlulapɔnyɔ Ewloɔv bhli leglizɔ nyuma tɔlɔa 'kɔlyie 'wɔpalie. ² 'In ɔ yia Zaaan bheli *Zake 'bha tɔgɔgble nya. ³ 'In da ɔ 'yia we -yɔ ni, we nanɔ Zuifu dɔdɔv, 'in ɔ yi 'yaa Pielɔ kpa, *Floo -we 'nia gɔɔ -yɔ -kaa 'fetu bhla. ⁴ Ewloɔv kpaa Pielɔ, 'in ɔ yia ɔ -kasɔv 'wɔpa. 'In ɔ nɛɛ 'sloja -mɔnɔa -zakpa -mɔnɔa -yla, -maa -kɔ ɔ ŋwɛ. ɔ 'yibha ɔ 'ka ɔ -yɔgbɔv 'wɔbhu nyuma 'yu, *Wɔzitylu 'fetu bhla zli. ⁵ 'Sloja mɔi Pielɔ ŋwekuda -kasɔlɔbudu zɔ, 'in leglizɔ yia -Lagɔ bhuhboeda -tɔ tikli ɔ gbɔ.

-Lagɔɔ 'anzɔ -saa Pielɔ -kasɔlɔbudu zɔ

⁶ Yli -we nya Ewloɔv 'kaa Pielɔ -yɔgbɔv 'wɔbhu, we sabɔ, -zugba Pielɔ mɔi 'ylaa

'wɔ 'sloja 'sɔ nyidi. ɔ mɔi netellukpe 'sɔ 'wɔ gbuanda, -zugba -kasɔlɔbudu ŋwekunya 'yigbe -kasɔlɔbudu ŋwɛɛ. ⁷ -Bha -bhlokpade Jejitapeɛ 'anzɔ 'tlala -bha -kasɔlɔbudu zɔ, 'in zli yia -mɔ slo. ɔ zia Pielɔ beta yabhlo kwe, ɔ ganɔa ɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In -sɔ 'wɔ slɔ!» Tɔɔn, netellukpenya yia Pielɔ sɔ 'wɔbhu, 'in we yia laslo.

⁸ 'In -Lagɔɔ 'anzɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In ji -na -jlaa, -in -pla -na -sakwla 'bhɔ 'wɔ, -in -gba we 'llukpe!» Pielɔ yia we 'nɔwɛ zɔ. 'In -Lagɔɔ 'anzɔ yia we -gɔdɔ ɔ -ylae: «-In -pla -na -bana 'wɔ, 'in -in yi 'mɔ 'bi.»

⁹ Pielɔ mɔi -Lagɔɔ 'anzɔ 'bi, 'in ɔ yia -kasɔlɔbudu zɔ 'tla. -We -Lagɔɔ 'anzɔ mia lenɔda, ɔmɔ dli we 'ni gbɔzɔnɔ, 'ylaa -ylada ɔ mia. ¹⁰ Wa zia -kasɔlɔbudu ŋwekunya tianɔ -yɔ 'sɔnɔ -gɔ, 'in nete -klolo -we -galia 'gbe, 'in wa yia we -yɔ nyini. Wee klolo -kalia we 'de nya wa 'yu, 'in wa yia 'tla. Wa kwaa yoo yabhlo -se, tɔɔn, 'in -Lagɔɔ 'anzɔ yia Pielɔ kwesi 'bhɔ.

¹¹ Tɔɔn, -we 'plia Pielɔ yibhelia we 'ji, 'in ɔ nɛɛ ɔ dli zɔɛ: «-Sleen na yi we -yɔ ni, gbɔzɔnɔ -wa: Jejitape ka ɔ 'anzɔ tie, 'in ɔ yia 'mɔi Ewloɔv 'tite kweɛ -sa. Gbonyuu Zuifu pupalia na 'gbɔ, 'in ɔ yi 'yaa 'mɔ -mɔv zɔ -sa.»

¹² Da Pielɔ 'nɔa wee gbɔ 'wɔla, 'in ɔ yia Zaan wa laa Malku 'nyaa Maliii -budunɛɛ mɔni. Da -Lagɔnyuma duun gbelia 'wlu, -zugba wa bhuhhoe -Lagɔ ɔ 'gbɔ. ¹³ Pielɔ bhla -buduu klolo, lubhonɔnyɔnɔ wa laa Wloɔv, 'in -mɔɔ yia -bha -talia yi. ¹⁴ ɔ yibhelia Pielɔ weli, ɔ mɔi 'mɔna lidaa 'gbɔ, ɔ 'ni -budu -kali. 'In ɔ -yɔ gwagwie yia gbaa mɔni nyuma tɔlɔa -ylae: «Pielɔ mɔi -budunɛɛ!» ¹⁵ Wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Sabhe bhaa aun yi?» 'In ɔ nɛɛ wa -yla: «Gbɔzɔnɔ -wa!» Tɔɔn, 'in wa nɛɛ: «-Zugba ɔ zuzu -wa!»

¹⁶ -Mɔv bhla, -zugba Pielɔ bhla klolo -bhloɔ 'de. Da wa -kalia -bha, wa 'yia ɔ -yɔ, 'in ŋwegaga yia wa subha. ¹⁷ 'In Pielɔ yia wa -yla sɔ 'pa, a 'mu ŋwɛ. 'In sa Jejitape wlelia ɔ -kasɔlɔbudu zɔ, 'in ɔ yia we 'bigu gba wa -yla. 'In ɔ nɛɛ 'ya wa -ylae: «A gba we 'Zake -yɔ -Lagɔbhelia tɔlɔa -yla.» 'Bhie, ɔ 'tlaa, 'in ɔ yia da -putu mɔni.

¹⁸ Da zli zlia, 'in 'sloja yia gbugblolu, -zugba wa yibhelia yibhelia laɛ, lɛɛ -lu yli Pielɔ. ¹⁹ Ewloɔv nɛɛ wa -tali ɔ da. Wa -talia ɔ da, wa 'ni ɔ 'yi. 'In Ewloɔv yia waa -buduu ŋwekɔ -sloja layibha, 'in ɔ nɛɛ wa 'bha wa.

-Mɔv 'bigu, ɔ 'bhua Zudee, 'in ɔ yia Sezalee ladia mɔi bhla -seleɛ -nɔ nya.

Ewloɔv ka tli

²⁰ Tili -yɔ Sidɔn -nyumaa lilili mia, Ewloɔv dɔdɔv -gɔ we bhua. -Mɔv bhla, Ewloɔv ka wa -yɔ 'ce 'pali. Wa bhla weli -bhlo, 'in wa yia ɔ komii ŋwekunya Blasitɔsɔ ɔ 'wɔkulu. 'In wa nɛɛ Ewloɔv -ylae: «'Wɔtɔtɔe -dloɔ -tɔ -aun nyidi.»

²¹ 'In Ewloḍo yia wa -yla 'yli zḅ. Wee 'yli nynia, ɔ yia ɔ 'ɲnumni -bana 'wɔpla, 'in ɔ yia ɔ gbwɔɔbhukpe 'wɔ ladi. 'Bhie, ɔ yia wa -yla gbɔlapali -zejila 'wɔ. ²² 'In nyuma yia 'wɔkpi: «-Lago yabhlo mia de gbada, -mɔɔ 'ni nyume!» ²³ Wee bhla -bhloo 'de nya, Jejitaɔɔe 'anzi yia Ewloḍo bhiti, ɔ 'ni -Lagoɔ 'ɲni -mnunu 'gbɔ. 'In -mna yia ɔ li, 'in ɔ yia tli.

²⁴ We bhla, -zugba -Lagoɔweli -yo -gowolaylimanie mni, 'in nyuma nyɛ wa 'de -Lago yoo.

²⁵ Da Banabasɔ -yo Sɔlv bhia wa lubho, 'in wa yia -Zeluzaleɔmɔ lobhiti. Wa yia 'Zan Maluki 'wɔbhɔ, 'in wa -yo ɔ 'sɔ yia mni.

13

Zuzu 'Pɔpa tiea Banabasɔ -yo Sɔlv

¹ Antioḅɔ leglizɔ 'wɔ, -Lagoɔgbɔ -falpanya -yo nyumaa gbɔsololunya mia -bha. Wa ɲni ni: Banabasɔ, 'Simeɔɔ wa laa nyume -yɔlukpa, Silɛnyu Lusius, nyumaa 'wɔlulapilinyɔ Ewloḍo Antipasɔ jiji -tale Manaɛɛ -yo Sɔlv. ² Yli yabhloo zli, da wa mia -Lago bhuhhoeda, -zugba wa pla 'sun, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ wa -yɔlɛ: «A -sa -bha Banabasɔ -yo Sɔlv wa 'de saa, lubho -we ka 'gbɔ in yia wa la, wa 'ka we nu.» ³ Wa yia 'sun -plada -yo -Lago -bhuhhoeda -tɔ. -Mɔɔ 'biɔ, 'in wa yia Banabasɔ -yo Sɔlv sɔ 'wɔluo lapali, 'bhie, wa yia wa 'yitide, 'in wa yia mni.

⁴ Zuzu 'Pɔpa tiea Banabasɔ -yo Sɔlv, 'in wa yia Selusii mni, -bha wa 'bhua 'glɔ 'wɔ. 'In 'nyunyidiḍoḍo wa laa Siplɔ, wa yia -mɔ mni. ⁵ Da wa nynia Salamini, 'in wa yia -Lagoɔgbɔ gbagbie bhli Zuifɔ -Lagoɔbudunya zɔ. 'Zan Maluki -yo wa 'sɔ mi, -zugba ɔ sa wa 'wɔ.

⁶ Wa -ɗia 'nyunyidiḍoḍo 'wɔ, 'in wa yia Pafɔsɔgbɛ nukplɛ nyini. -Mɔ wa -yo -ɗlabhia -lenonyo yabhlo wa laa Baali -Zezu gbɛlia. Zuifɔ, ɔ laa ɔ 'de -Lagoɔgbɔ -falpanya, mɔ -wa. ⁷ 'Nyunyidiḍoḍo 'wɔlulapilinyo Selijius Polusɔ -gbɛ ɔ -ɗɗia la, 'ylimnanyo mɔ. ɔ ɔ ɔ ɔ ɔ 'wɔlulapilinyo laa Banabasɔ -yo Sɔlv, ɔ 'yibha ɔ 'ka -Lagoɔweli 'nɔɔ 'gbɔ. ⁸ Nu, -ɗlabhia -lenonyo wa laa glɛkiwɛli 'wɔ Elimasi, -mɔɔ 'ni 'yibha, 'nyunyidiḍoḍo 'wɔlulapilinyo ɲwɔ -Lagoɔ -yo, we 'gbɔ ɔ yia Banabasɔ -yo Sɔlv tɔ dli. ⁹ Zuzu 'Pɔpa yea Sɔlv wa la 'yaa *Pɔlv, ɔ yɔlɛ ɔ Elimasi 'yliya 'wɔ tenyɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yɔlɛ: ¹⁰ «-ɗawli bhahba -yo 'nyii -kanyo, 'Kuzuu 'yu, ɔ -wa gbɔzɔnɔ weee tonyume! -In 'nia -Lagoɔ lenogbɔ da 'wolasalie 'yigbelia yii? ¹¹ -Sɛɛn -in pɔ yukwli: Jejitaɔɔe yia -mi bhita, -in 'ka 'lɔ. 'In -in 'na 'ka 'yɔ -yɔyɔ bhla yabhlo nya.»

-Bha -bhlokpade, Elimasi 'lɔa, 'in ɔ yia nikpise 'wɔ -tɔ, -zugba ɔ bhuhhuli sɔ la, nyume ɔ -kaa ɔ sɔ lakpaa datale nya. ¹² Da 'nyunyidiḍoḍo 'wɔlulapilinyo 'yia -we 'plia

-yo, 'in ɔ yia -Lago -plagbɔ -yɔɲwɔ. 'In -Lagoɔgbɔ wa mia -sloluda, we yia ɔ dli kwɛzɔ bhahba.

Pɔlv -yo Banabasɔ 'sɔ mnia Antioḅɔ Pisidii -ɗɗɔ -gbɔ

¹³ Pafɔsɔgbɛ 'wɔ, Pɔlv -yo ɔ nɔnɔnya -bhɔa 'glɔ 'wɔ, 'in wa yia Pelizigbe nukplɛ mni, Panfilii -ɗɗɔ -gbɔ. -Bha 'Zan Maluki 'bhɔa wa 'bi, 'in ɔ yia -Zeluzaleɔmɔ lɔmni. ¹⁴ -Mɔɔ 'biɔ, wa 'bhɔa Pelzi, 'in wa yia Antioḅɔ mni Pisidii -ɗɗɔ -gbɔ, bhɔ -gbɔ. Zuifɔɔ *Nyapeɔyɔ nya, 'in wa yia -Lagoɔbudu zɔ pla, 'in wa yia ladi. ¹⁵ Da wa bhia tite -yo -Lagoɔgbɔ -falpanyaa 'sebhɛ zelzɛle, 'bhie, -Lagoɔbuduu -cian nɛɛ Pɔlv -yo Banabasɔ -yɔlɛ: «Bheliain, we -ka gbɔ a 'ka gba, 'in a 'ka nyumaa dli latemani, a mneni a 'ka we gba!»

¹⁶ Pɔlv -sɔa 'wɔ, ɔ 'paa sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Izlaɛlu nyuma, amia buḅɔa -Lago, a pɔlv 'mi yukwli! ¹⁷ Izlaɛlnyumaa -Lago -sa -bha -amiasa dukpasɔ, 'in ɔ yia wa zumanɔ da laga 'wɔ Ezipɔtɔ -ɗɗɔ -gbɔ. 'Bhie, ɔ yia wa Ezipɔtɔ -sa ɔ 'tite nya. ¹⁸ 'In ɔ yia wa zɔ ɗɗɔ beblɛɛ -gbɔ, we mneni we 'ka -zɔv glɔ 'sɔ ɲwɛɛ nyini. ¹⁹ 'In ɔ yia zɔv gbesɔ lasa Kanaa -ɗɗɔ -gbɔ. 'In ɔ yia -maa ɗɗɔ ɔ nyuma 'wɔladlilii, 'in we yia -maanɔ -zɛ. ²⁰ -Mɔɔ li -zɔv 'wɔlu sɔ -zɔv glɔ 'sɔ 'ya kugbua (450).

«'Bhie, ɔ yia -amiasa dukpasɔ gbɔwɔbhunya 'nyɛda -tɔ tiklu, 'in we yia -Lagoɔgbɔ -falpanya Samuelu bhla yli.

²¹ «-Mɔɔ 'biɔ, -amiasa dukpasɔ yia -Lago wa 'wɔlulapilinyo -zɔli. 'In -Lago yia wa Kisɔ 'yu Saulɔ 'nyɛ, Bezameɛɛ zɔyɔlyinyɛ nya. -Mɔɔ pili wa 'wɔlu la -zɔv glɔ 'sɔ. ²² -Mɔɔ 'biɔ, -Lago -saa Sɔlv kwnɛɛ, 'in ɔ yia -Davidɔ ɔ 'biɔgɔpali. 'In -Lago nɛɛ -Davidɔ daaɛ: «In ka -Zeseɛɛ 'yu -Davidɔ 'yɔ na dli da -nyume nya. -We weee in 'yibhaa, lɛ ɔ yia we nu.»

²³ «-Davidɔ zɔyɔlyinyɛ yabhlo -wa -Zezu, 'mɔ -Lago -saa -bha *Izlaɛlu Gbɔwɔsanyo nya. Sa ɔ gbɔa zɔmɛ we 'sa. ²⁴ -Zezuu yiyie 'yu, Zaan yia Izlaɛlnyuma weee la. ɔ nɛɛ wa -yɔlɛ: «A 'bhiti amiasa dli, 'in wa 'ka an batizee.» ²⁵ Da Zaan mia ɔ lubhoo 'wɔ 'bhada, 'in ɔ nɛɛ: «Amia dli, nyɔɔ in -mia? -Lagoɔ -Bhasanyo, ɔ a mia wɔda we 'ni -ami. A -tali, yia ɔ yia 'in, 'in, 'in 'ni we 'klɔ -ka in 'ka ɔ -sɔkwɔlɔa 'llukpe -blo.»

²⁶ «Na bhelia, amia Ablaamɔ zɔyɔlyinyɛ, 'in amia mia -seli -Lago buḅɔee 'gbɔ, -a 'de weee yɔlɛ -Lago 'paa nyumaa gbɔwɔsawɛli -mni yoo. ²⁷ Nu, -Zeluzaleɔmɔ -nyuma -yo wa 'yugalinya 'ni -Zezu yibheli *nyumaa Gbɔwɔsanyo nya. 'In -Lagoɔgbɔ -falpanyaa weli -we wa zɛlia Zuifɔ Nyapeɔyɔ weee nya, wa 'ni -mɔɔ 'wolanɔ. 'In wa yia we lenɛ gbali -Zezuu 'bhahɛɛ nya. ²⁸ 'In weli -we -gbɔ wa 'kaa ɔ 'bha wa 'ni we 'yɔ. 'In wa nɛɛ Pilati -yɔlɛ, -mɔɔ 'bha ɔ. ²⁹ -We -Lagoɔsebhɛ

gbaa -Zezuu daa, wa bhia we lenve, wa -saa o *su -gu, 'in wa yia o gbawla 'wo ladi. 30 'In -Lago yia o 'wobhu titlunya glaa. 31 'In nyuma -wa -yo -Zezu 'so 'bhua Galilee -dudu -gu, 'in wa yia -Zeluzalemu mni, o ka o 'de -maa 'kluslolu 'yli duun nya. -Maa mia -sleen o gbodayinya, -zugba wa -yo o gbu -gbagbie mni Izlaelinyuma -yla.

32 «'In gbuzonu -we -Lago gbaa zlume - amiaa dokpasi -yla, 'mu -a yia ain -yla gbaa. 33 -Amia, wa 'yuoyua -yla -Lago nua -sleen we le, -Zezuu 'wobhubhue nya titlunya glaa. We mi celida Lousebheε lobb 'sonu 'woc:

<Mi -wa na yu,
'in we 'bhu -zeεn 'wo,
-ami -wa -na dide.>

34 -Lago ka zlume we gba. Ni, -Zezu o yia 'wobhua titlunya glaa, 'in o 'na 'ka 'masleen tli. 'In o neε weε gbu -mni daε:

<Mawblu -zonunya in gbaa in 'ka -Davidi
'nye,
'mu na yia ain 'nye.>

35 We 'gbu, we mi 'ya celida Lousebheε da yabhloe:

<In 'na 'ka -na -mawlonyo 'yitide
o 'ka 'bhuka 'wo zen.>

36 Da nyumaa 'wulapulinyo -Davidi -gaa 'yliya, sa -Lago 'yibhaa, 'in o yi 'saa o lubho no. O tlia, wa 'bhlu a, o dokpasi kwesi, 'in o yia zen.

37 «-Zezu 'ni glu zeni, -Lago ka o 'wobhu titlunya glaa. 38 Amia, bhelia, -a neε ain -ylae: -Zezuu 'gbu -Lago tia nyumaa -yogbu 'wo. 39 Ni, nyoo nyoo -ka -Zezuu gbu -yohwuu, o 'gbu -na gbonyuuu 'gba bhua -mi 'wlu. Moizu tite 'ni mneni we 'ka we ain 'wlu -sa. 40 A zo amiaa 'de 'yliyoo, gbu -we -Lagogbu -falipanya gbaa, we yi ain yli. 41 -Lago neε:

<A -tali gbuu 'ylilatilinya,
nyεgaga sobha ain,
'in a 'bhu la.

Ni, gwedigbu na yia lenua amiaa bhla.

Wa -ka we 'di ain -sali,
a 'na 'ka we la gbuzonu.> »

42 Da Polv -yo Banabasi mia -Lagobudu zo 'tlada, 'in wa neε wa -ylae: «Amia -a bhubhoe, Zuifoo Nyapeyli -putu -ka nyini, a yi a 'ka weε gbu -bhloo 'de gba -ain -yla!» 43 Wa bhua 'wlugbelie, Zuifoo -zlo -yo nyuma -putu -wa buboo Zuifoo -Lago, 'in wa yia Polv -yo Banabasi yoo kwa. Polv -yo Banabasi mi wa -yla gbu -gbada, -zugba wa temani wa dli la ni, wa 'na 'tideli -Lagoo 'nanu 'yi -ni.

Polv -yo Banabasi gbaa gbu nyuma -wa 'na Zuifo -yla

44 Zuifoo Nyapeyli -putu nyinia, -wa yia -Lagoweli yukwli pulba, we -to 'wu -se, wa 'ka weε 'gbee nukpla -nyuma nyεε nyini. 45 Zuifoo 'yia nyumaa -zlo -mani -yo, 'in zenyidli yia wa

'wobho. 'In -we Polv mia gbada, wa bhitia we saputu sa, -zugba wa veli o.

46 Polv -yo Banabasi neε wa -yla dli 'tite nyae: «We mi ni, amia Zuifo -yla wa 'ka yaa -Lagogbu gba tia. 'In a mi we kwneε -sada, 'in a neε amiaa 'de nya ni, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ni we 'yiyie 'klu -kaa 'gbu, nyuma -wa 'nia Zuifo, wa gbegebein -a yia mnia!

47 «-We Jejitape gbaa -ain -yla, mu ni:
<In ka -mi 'yligbeli,
dudugu -nyuma weε zli nya.

'In, -in 'ka nyuma gbuwosa weli gba duduu da weε.> »

48 Da nyuma -wa 'nia Zuifo 'nua welinya -mni, 'in wa yia 'muna li, wa yia -Lagoo 'hni -mni o weli -zonuu 'gbu. 'In -wa -Lago -saa -bha 'cin, wa 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, 'maa yia -Lago dli -gu zo.

49 'In Nyumaa -Kanyoo weli yia weε dudu weε -gu lamneni. 50 Zuifo 'paa 'hnumni -hni -wa zua -Lago -bha -yo 'gbee nyuma 'kadu dli yali ni, wa pali Polv -yo Banabasi 'klyie 'wo. 'In wa yia -maa vu wa dudu -gu. 51 Da Polv -yo Banabasi 'kaa weε 'gbe nukple 'bhu, 'in -maa yia -maa bhu -yo *-bhuhhui gboto wa 'gbu. 'Bhie, wa yia Ikoniumu mni. 52 'In 'muna -yo Zuzu 'Pupa yia -Zezuu 'binanya ye -mo Antioo -dudu -gu.

14

Polv -yo Banabasi mi Ikoniumu

1 Da Polv -yo Banabasi nyinia Ikoniumu, 'in wa yi 'yaa -meme Zuifoo -Lagobudu zo pla. Wa gbaa -mo -Lagogbu sa kpeεn kpeεn, Zuifoo duun -yo -wa 'nia Zuifo, -maa yia -Lago pla. 2 Zuifo -wa 'nia -Lagogbu -yohwuu, -maa 'bhua nyuma -tolba -wa 'nia Zuifoo dli 'wo, 'in wa 'ka -Lagobhelia -yla gbonyuuu lenu. 3 'In Polv -yo Banabasi yia -muo bhla Ikoniumu -to -daan, -zugba wa gba -Lagogbu, nyano yabhlogboo 'ni wa 'wo -mi. 'In -Lago yia wa se 'nye, wa 'ka gwedigbonya -yo gbu 'kadu lenu. Wa gbaa o 'nanu -gu gbu, 'in -Lago yia we -slo lu ni, wa weli mi gbuzonu nya.

4 'In weε 'gbee nukpla -nyuma yia 'wodu 'so: tolba -zea Zuifoo -nu, 'in tolba yia -Zezuu tietienyaa -nu -ze. 5 Zuifo -yo -wa 'nia Zuifo, we -yo wa 'yugalinya popalia gbu, wa 'ka Polv -yo Banabasi 'klyie 'wupa, 'in wa 'ka wa gboko 'wobha. 6 Da waa nyuma 'so 'nua gbu -mni, 'in wa yia -flii -bho. 'In wa yia Likaoni -duduu 'gbenya wa laa Listli -yo Delibu mni, we -yo we kwesi -gbenya 'wo. 7 'In wa yi 'yaa -meme -Lagogbu gba.

Polv -yo Banabasi mi Listli

8 Nyume yabhlo mi Listli, ladida o tva 'komuu, -we ka gbu -wa, o bhu ka 'ku. 'In weε 'kukue wa gwalia o, o tianu 'ni -slo no. 9 'Yli yabhlo nya, -zugba o polo Polv weli yukwli. 'In Polv yia we -yoyi ni, o dli mi -Zezu -guo

'gbu, o mneni o 'ka 'pu. ¹⁰ Pɔlv nɛɛ o -yla weli 'tite nyae: «-In so 'wu, -in 'yiligbe -na bhu o tuklu!» 'In o nyume yia 'woblu, o yia nɔnɔe bhli -bha -bhlokpade.

¹¹ Gbonya Pɔlv nua le da, nyumaa -zlo 'yia we -yo, 'in wa yia 'wokpi Likaoni -nyumaa weli nya: «-Lagonya ka nyuma -ɛɛ, we ka -amīaa -gbe lasibhli!» ¹² Banabasɩ wa laa -Zeusv, 'in Pɔlv -wa gbogbanyoo 'gbu, wa yia -moo la Elumesi. ¹³ -Lago wa laa -Zeusv, we -budu 'yiligbe wee 'gbee nwe -yo. 'In we bubonyo -yo bhligblonya yia yi, 'in o yia we -kpeli suu -buu nya. O -yo o nyumaa -zlo 'yibha wa 'ka Banabasɩ -yo Pɔlv -zila -yo bubɔlv.

¹⁴ 'In da -Zezuu tietienya Banabasɩ -yo Pɔlv 'nua wee gbu -muni, 'in wa yia wa 'wu * -bananya yla. 'In wa -yo gwagwie yia nyumaa -zlo glaa mni 'wokpikpie nyae: ¹⁵ «Oo! Bhe-lian, lɛɛ -lu ka 'gbu a nu 'sa? Nu, nyuma -amīa -mīa 'ya amīa 'bhisa. -Lagɔgbu -a yia an -yla gbaa. Nu, a 'bhu -sini -kpuanya -muni 'bi, a 'bhiti 'yliyoga -Lagoo gbegebein! Mo nua yali klaa, dɔdɔ klaa, gumunyu -yo we lu -lu weee le. ¹⁶ Bha, bhlasabhla, -Lago ka dɔdɔgbu -nyuma weee 'yitide, 'in wa yia wa 'dɛɛ nuu 'yoo bhli. ¹⁷ 'In -muv bhla, -Lago yia o 'de -slo lu an -yla, o zɔzɔnɔnɔnɔe nya 'kɔmuv: o luali yalonyu, 'in amīaa kpa -li zɔa. 'In o nyea an lililu duun, o yelia 'muna an dli zɔ.» ¹⁸ Banabasɩ -yo Pɔlv ka 'kɩ 'yi, 'in wa yia gbu weee 'bigu 'plli waa nyuma -zlo -yla, nu, wa 'na bubɔlv wamīa -ni, 'bhie -maa yia we -yɔnɔwuu logada.

¹⁹ We bhla Zuifonyia 'bhua Antiošov Pisidii -yo Ikonium -dɔdɔ -gu, wa nynia Lisitli, 'in wa yia nyumaa -zlo lɔbho. 'In wa yia -maa dli 'wobhu, 'in wa yia Pɔlv gbaku 'wobha, wa 'ka o 'bhaa' gbu. 'Bhie, wa yia o 'gbe -gnima kwa, wa mia dli nu, o ka tli. ²⁰ 'In da -Lagonyuma gbelia Pɔlv, o yia 'wusɔ, 'in o yia wee 'gbe nokple lɔmni. -Muv zli zlia, 'in o -yo Banabasɩ 'so yia Delibv mni.

Pɔlv -yo Banabasɩ 'bhiti lu Sili -dɔdɔ -gu

²¹ Pɔlv -yo Banabasɩ gbaa -Lagɔgbu Delibogbe nokple, 'in nyuma duun yia -moo -Lago pla. 'Bhie, wa yia lɔbhiti Lisitli, Ikonium, we -yo Antiošov Pisidii -dɔdɔ -gu. ²² 'In wa temania -Lagonyumaa dli la, -zugba wa pa wa 'kuayli, nu, wa zɔ dli gege. 'In wa nɛɛ wa -ylae: «We mi nu, -a 'plli stasie duun lu 'bhie, -a 'ka *-Lagoo nyumaa 'wlulaplie zɔ pla.» ²³ 'In Pɔlv -yo Banabasɩ yia nyuma kpasɩ lapali *leglizi -bhlo -bhlo zɔ. Wa plaa 'sun, wa bhuhhoea -Lago, 'bhie, wa yia waa -Lagonyuma -wa zɔa -Lago dli -gu, -Lago kwɛɛ zɔ.

²⁴ -Muv 'bigu, wa 'plih Pisidii -dɔdɔ -gu, 'in wa yia Panfilii nyini. ²⁵ Wa gbaa -Lagɔgbu Pelizigbe nokple, -muv 'bigu, 'in wa yia Atalii mni. ²⁶ -Mo wa -gblaa 'glu 'wu Atalii, 'in wa yia Antiošov lɔbhiti Sili -dɔdɔ -gu. -Mo wa zɔa

zɔlue wa -Lagoo 'nanɩ kwɛɛ, lubho -we wa bhua da nunvee' gbu.

²⁷ Da wa nynia Antiošov, 'in wa yia leglizi weee 'wlugbeli. -We weee -Lago nua le wa so nya, 'in sa -Lago -kala -wa 'nia Zuifv -yla 'yoo, 'in -maa 'ka 'ya -Lago pla, wa yia we -sa 'bigu dli nya. ²⁸ 'In Pɔlv -yo Banabasɩ yia Antiošov -to -daan -Zezuu 'binɔnya nya.

15

Antiošovgbee -Lagonyuma kpela Moizu tite -gu

¹ We bhla -bhlokpade nya, nyuma -tɔlv 'bhua Zudee -dɔdɔ -gu, 'in wa yia Antiošov mni. Da wa nynia -moo, wa yia -Lagobhelia gbu -muni slolue bhli, wa nɛɛ: «Sa Moizu tite gbaa, wa 'pa nyuma kni 'wu, a 'ni 'sa kni pla, a 'ni mneni a 'ka gbu 'wobhu!» ² Pɔlv -yo Banabasɩ 'ni wa weli -yɔnɔwuu -gbaa, 'in wa -yo wa 'so yia wee gbu -muni -gu kpeli bhabha. We 'gbu, wa yia Pɔlv, Banabasɩ -yo Antiošov -nyuma tɔlv tie -Zeluzalemu, 'in wa -yo -Zezuu tietienya -yo nyuma kpasɩ 'ka wee gbu -muni gba.

³ We 'gbu, wa mi mnumnie -gu, 'in leglizi yia wa -yɔbe, 'in wa yia wa yoo kwa. 'In wa yia Fenisɩ -yo Samalii -dɔdɔ -gu 'plli, sa nyuma -wa 'nia Zuifv plaa -Lago, -zugba wa -yo we gbagbie mni. 'In wee 'dizɔnɔ -muni yia -Lagobhelia weee 'muna 'kadu 'wɔla.

⁴ Da wa nynia -Zeluzalemu, 'in leglizi klaa, -Zezuu tietienya klaa, we -yo nyuma kpasɩ yia wa 'lakpasu kpa. 'In -we -Lago nua le wa so nya, wa yia we -sa 'bigu dli nya -maa -yla.

⁵ Zuifv -zakpa -bhlo wa laa Falizonyuma wa glaa -nyuma tɔlv, -wa zɔa -Zezu dli -gu -sɔa 'wu, 'in wa nɛɛ: «-Lagonyuma -wa 'nia Zuifv, wa 'pa wa kni 'wu, 'in wa gba wa -yla, wa zɔ Moizu tite 'nɔnɔwe!»

-Lagonyumaa 'wlugbelie -Zeluzalemu

⁶ 'In -Zezuu tietienya -yo nyuma kpasɩ yia 'wlugbeli, wa 'ka wee gbu -muni 'wɔsɩsɩ. ⁷ Wa kpela kɔkɔpo, Pielɩ -sɔa 'wu, 'in o nɛɛ wa -ylae: «Na bhelia, amīaa 'de -yi we 'ji nu, -Lago ka -bha 'mi -sa an glaa, we 'bi ka 'wɔgwɛ, 'in -wa 'nia Zuifv, 'in 'ka wa -yla -Lagɔgbu gba, wa -ka we 'nu, wa 'ka -Zezu dli -gu zɔ. ⁸ -Lago -o -yia nyumaa dli, o ka we -slo lu nu, -wa 'nia Zuifv, o ka wa gbu -yɔnɔwuu, 'in o yi 'yaa wamīa Zuzu 'Pɔpa 'nye, -amīa 'bhisa. ⁹ -Lago 'ni nyume 'wɔgbɩzi, -a -yo wa 'so nyidi. -We ka gbu -wa, o ka wa dli -yɔwɔlv, wa ka -Zezu dli -gu zɔv 'gbu. ¹⁰ 'In -sleeɛ, lɛɛ -lu ka 'gbu a yla -Lago la? 'In 'gba 'kadu -amīaa dɔkpasɩ -yo -amīaa 'de 'nia mneni -a 'ka 'wobhu, 'in a dli we -Zezuu 'binɔnya 'wlua? ¹¹ -Innya! -A dli we dli 'wu nu, Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'nanu 'gbu, -a yia 'pu, wamīa 'bhisa!»

¹² Tɔn, nyuma weee yia nwe 'mu, -zugba wa pɔlv Banabasɩ -yo Pɔlv 'so yukwli.

Gwεdigbo -yɔ gbo 'kadɔ -Lagɔ nɔa lɛ wa sɔ nya -wa 'nia Zuifɔ nyidi, -zugba wa gba we wa nyuma -yla.

**Zake gbaa nyuma -yla gbo*

13 Da wa bhia gbagbie, 'in *Zake yia weli 'wɔbhu, ɔ nɛɛ: «Na bhelia, a polɔ 'mɪ yukwli. 14 Sa -Lagɔ ylaa tɔtia nyuma 'nia Zuifɔ, 'in ɔ yia -bha nyumaa -zakpa -bhlo -sa wa glaa, -maa 'ka ɔ -nɔ -zɛ, we gbo 'Simɔɔ gbaa -an -yla. 15 'In wee weli -mɪnɪ -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falpanyaa weli yia bhli -bhlo. Nɪ, we mɪ cɛlida -Lagɔsbhe 'wɔɛ:

16 'Jejitape nɛɛ:

«-Mɔɔ 'bigɔ,

lɔ na yia yia ci,
'in -Davidu -budu bhli,
in 'ka we 'sobha lɔ.

In 'ka we 'sobha lɔ we 'ku -gɔ,
'in in 'ka we 'yilgbeli.

17 'In nyumaa pnu weee yia Jejitape 'yoo dataia.

Cɪn, nyuma -wa 'nia Zuifɔ in laa
wa 'ka na -nɔ -zɛ, ma -wa.»

18 -We Jejitape gbaa mɔ mia de.

ɔ ka wee gbɔnya -mɪnɪ -slolu 'cɪn,
-mɔɔ 'bi ka 'wɔgwɛ,
'in 'sa ɔ mia we lɛnɔda.»

19 'Zake yia we -gudɛ: «We 'gbɔ, -we na yia -yɔ, nyuma -wa 'nia Zuifɔ, -wa plaa -Lagɔ, -a 'na sialɔ wa -nɪ. 20 Nɪ, -a cɛlɔ wa 'wɔɛ: wa 'na lili -zila -bɔbɔnumɛ -nɪ, we ka pɔɪn. 'In wa 'na nɔnɔ mɔnɔgbɔ lɛ -nɪ. Numɛ -we 'pɔɪn 'nia 'wɔtla, we -yɔ numɛ 'pɔɪn -tokpa, wa 'na lili we -nɪ. 21 -We ka gbɔ -wa, bha bhlasabhla, nyuma slolua Moizu tite 'gbe -bhlo -bhlo 'wɔ, -zugba wa zeli we -Lagɔbudunya zɔ, *Nyapeyi weee nya.»

'Sebhe wa 'paa -Lagɔnyuma 'nia Zuifɔ yoo

22 Tɔɔn, -Zezuu tietienya -yɔ nyuma kpasɪ -yɔ leglizɪ weee yia weli -bhlo bhli nɪ, wa -sa -bha nyuma wa glaa, 'in wa 'ka wa -yɔ Pɔlɔ -yɔ Banabasɪ tie Antioɔsɔ. 'In wa yia -bha Zudasɪ wa laa Bahsasabasɪ -yɔ Silasɪ -sa. Wamɪa nyuma 'sɔ -manɪ, -bha -Lagɔbhelia zɔa wa. 23 'Sebhe wa cɛlia wa zɔa wa kwɛɛ we nokpla -weli nɪ:

Amɪa, -amɪaa bhelia -Lagɔnyuma 'nia Zuifɔ, -wa mia Antioɔsɔgbɛ nokplɛ, Silii -yɔ Silisi -dɔdɔ -gɔ, -amɪa -Zezuu tietienya -yɔ nyuma kpasɪ saa aɪn fɔ.

24 -A ka 'nɔ nɪ, nyuma ka -amɪaa -gbɛ 'bhɔ, 'in wa yia amɪaa dɪ sumania mɪnɪ wa ŋwɛɛ welinya nya. -Amɪa 'nɪ wa tie -mɔɔ 'wɔ. 25 We 'gbɔ, -a yia weli -bhlo bhli, 'in -a yia -bha nyuma -sa, -a 'ka wa tie. 'In wa 'ka -amɪaa jilii -talea Banabasɪ -yɔ Pɔlɔ yoo kwa amɪaa -gbɛ. 26 Waa nyuma 'sɔ ka wa 'pɔpɔɛ dɪ -sa, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ lubhoo nɔnɔɛ 'gbɔ. 27 We 'gbɔ, -a yia Zudasɪ -yɔ Silasɪ tie amɪaa -gbɛ. 'In -we -a

celia aɪn 'wɔ da, wa 'ka we 'wɔsɪsɪlɪ aɪn -yla. 28 Nɪ, Zuzu 'Pɔpa -yɔ -aɪn 'sɔ 'nɪ 'yubha wa dɪ 'gba 'kadɔ aɪn 'wlu. Nɪ, titenya mia da, a zɔ we 'nɔŋwɛ, -gla -wa: 29 a 'na lili -zila -bɔbɔnumɛ -nɪ, we ka pɔɪn. Numɛ 'pɔɪn -tokpa -yɔ numɛ -we 'pɔɪn 'nia 'wɔtla, a 'na lili we -nɪ. 'In a 'na nɔnɔ mɔnɔgbɔ lɛ -nɪ. A -ka we 'nɔŋwɛ zɔ, -zugba gbɔzɔnɔ a nɔa lɛ. -A -sa aɪn fɔ.

-Zezuu tietienya nyina Antioɔsɔgbɛ 'wɔ

30 Wa 'tidea wa nyuma -mɔnɔ -manɪ 'yi, 'in -maa yia Antioɔsɔ mɪnɪ. Wa yia -Lagɔnyuma weee 'wlugbɛli, 'in wa yia wee 'sebhe -maa yoo 'nyɛ. 31 Wa zɛlia wee 'sebhe, we yia wa 'mɔna 'wɔla, we nokplawɛli ka wa 'kɔayli 'paa 'gbɔ. 32 Zudasɪ -yɔ Silasɪ -wa ka de mia -Lagɔgbɔɔ -falpanya nya, wa zɔa -Lagɔbhelia 'dɪ kpokpo, 'in wa yia wa 'kɔayli 'pa, 'in wa yia wa dɪ latemani. 33 'Yɪ sanumɛ 'plia, 'in -Lagɔbhelia yia wa 'yoo 'nyɛ -dɔɔ. Wa yia -wa tiea zlumɛ wa -gbɛ lobhiti. [34 Nɪ, we nanɪ Silasɪ dɔdɔ ɔ 'ka wa -gbɛ -tɔ, 'in ɔ yia -bha -tɔ.] 35 We bhla, Pɔlɔ -yɔ Banabasɪ ka Antioɔsɔ -tɔ. Wa -yɔ nyumaa -zlo 'sɔ, -zugba wa slolu nyuma, 'in wa gba -Lagɔgbɔ.

Pɔlɔ -yɔ Banabasɪ 'bhɔbhɔ -yɔ

36 'Yɪ sanumɛ 'plia, 'in Pɔlɔ nɛɛ Banabasɪ -yɪlɛ: «'Gbɛ weee -we nokplɛ -a -yɔ -Lagɔgbɔ gbagbie 'plia -a 'bhiti -mɔ lɔ. -A 'ka -amɪaa bhelia 'yi, -de sa wa mɪ -mɔɔ.» 37 Da wa mia mɪnda, *Zaan wa laa Maliki, Banabasɪ 'yubha wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mɪ. 38 'In Pɔlɔ 'nɪ we -yɔŋwɪnɪ, -we ka gbɔ -wa, Maliki ka zlumɛ wa 'bhɔ Panfilii -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ 'nɪ wa kwali, wa -Lagɔlubhɔ 'wɔ. 39 Kpɛlie 'kadɔ yia Pɔlɔ -yɔ Banabasɪ nyidi -bhɔ, 'in wa yia -yɔbhɔbhɔ. Banabasɪ yia Maliki 'wɔbhu, 'in wa yia yia 'glɔ 'wɔbho, 'in 'nyunydɪdɔdɔ wa laa Siplɔ, wa yia we -gɔ mɪnɪ. 40 'In, Pɔlɔ -mɔɔ yia -bha Silasɪ -sa. 'In -Lagɔnyuma yia -Lagɔ bhuhɔwe wa 'de 'sɔ -nɔ nya, nɪ, Nyumaa -Kanyɔ nɔ wa 'nanɪ 'wɔ, 'bhie, wa yia mɪnɪ. 41 'In wa yia Silii -yɔ Silisi -dɔdɔ -gɔ 'plɪlɪ, -zugba wa -yɔ leglizɪnyaa 'kɔaylipapɛ mɪnɪ.

16

Pɔlɔ 'bhua Timotee 'wɔ

1 Pɔlɔ nyina Delibɔ -yɔ Lisitlɪ -gbɛnya nokplɛ, -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo wa laa Timotee, -zugba ɔ mɪ -mɔ. Zuifɔŋwɔɔ ɔ zɔa -Zezu dɪ -gɔ, ɔ yu -wa, 'in ɔ dide mia *Gɛkiyu nya. 2 -Lagɔnyuma mia Lisitlɪ -yɔ Ikoniomɔ -gbɛnya nokplɛ, ma gbaa Timotee gbɔzɔnɔ gbɔ. 3 Pɔlɔ 'yubha ɔ -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mɪnɪ. ɔ 'bhua ɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ *kɪnɪ 'wɔpa, Zuifɔ -wa mia wee dɔdɔ -gɔ 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, -maa weee -yi ɔ dide Gɛkiyu nya. 4 Da wa mia 'gbɛnya -gɔ 'plɪda -bhlo -bhlo, gbɔnya -Zezuu tietienya -yɔ -Zeluzalɛmɔɔ -Lagɔnyuma kpasɪ pɔpala, -zugba wa -yɔ we gbagbie mɪnɪ -Lagɔnyuma -yla nɪ, wa zɔ we 'nɔŋwɛ. 5 'In leglizɪnya yia

latemanı dli zovoe 'wv. 'In sa zli zlia, -zugba wa bho -gv.

Masedvanı nyime 'tlaia Pölv 'klv

6 Da Zuzu 'Pöpa gbaa wa 'na gbalı-Lagögbv -Azii-dödv-gv-ni, 'in wa yia Flizii-yo-Galasii-dödv-gv 'plıi. 7 Da wa nyinia Mizii-yo Bitinii 'wogbelida, wa ka Bitinii dödv-gv-mnunnie layla. 'In-Zezuu Zuzu 'ni we nyunu wa -yla. 8 We 'gbv, wa 'plıia Mizii-dödv-gv, 'in wa yia Tloasigbe nukple mni. 9 Sabö, Pölv yia Masedvanı-nyime yabhlo-yöyi 'yiligbeda ö 'yli 'wv. 'In-möö nEE ö -yla: «-Na zukpa -wa, -in 'plıi Masedvanı -dödv-gv, -in 'ka -an 'wösa.» 10 Wee gbv-mni 'bhva Pölv 'yli-gv, -bha-bhlokpade -a gbaa -a 'ka Masedvanı mni. -We ka gbv -wa, -a ka we-yöyi nu, -Lagö ka -an la, -a 'ka-mö -nyuma -yla-Lagögbv gba.

Lidii nyunia-Lagögbv-yö Filipogbe 'wv

11 -A -gblaa 'glv 'wv Tloasi, 'in -a yia 'nyunyıdıdödv wa laa Samotlası-gv mni tuklu. -Möb 'büg zli zlia, 'in -a yia Neapoli nyini. 12 -Mö -a 'bhva, 'in Masedvanı -dödv-gv 'gbe 'kadu wa laa Filipu, -we Wlömv -nyuma plıa 'wlu la, 'in -a yia -mö mni. -A ka 'yli duun li wee 'gbe nukple.

13 Nyapeyli nyinia, 'in -a yia 'gbe nukple 'tla, -a yia -gbva nywe-yö mni. Da -a zua we dli-gv nu, -mö Zuifö bhuhhoelia 'cin-Lagö. 'Nywı-wa gbelia -bha 'wlu, -a -dia la, 'in -a yia wa -yla gbv gba. 14 Waa 'nywı glaa 'yabhlo wa laa Lidii, Tiatiligbe 'wv wa gwalıia ö, 'naa-zalv ka -vale 'tea, 'mü ö paa pelv, 'in ö bövöa-Lagö. Ö mü -an yukwli pulöda, 'in Nyumaa -Kanyö yia ö dli 'wokalı, -zugba -we Pölv müa gbada ö nu we. 15 Da -a batizea ö-yö ö nyuma 'sö, 'in ö nEE -an -ylae: «We -ka an dli -mı, nu, in ka -Lagögbv-yö nyunu 'pıen, a yi na -gbe ladıha.» 'In ö nEE -a nyunu we -yö -kpö.

Filipogbe nukple, wa 'paa Pölv -yö Silası -kaslv 'wv

16 'Yli yabhlo nya, da wa bhuhhoelia -Lagö, -a mü -mö mnıda, 'in gaylonjwno yabhlo yia -an yoo yi. Ö ka -zatıbhe -zuzu -gv, mü nya ö bhıia kwE la. Wee ö kwE labhııie -yö ö yia 'gwezi duun ö -cian -yla. 17 'In ö yia -a -yö Pölv 'sö 'bi -bholu, 'wökpıkie nya: «Waa nyuma müa da, Yalı -Lagö lubhonunya -wa. Sa -Lagö 'kaa an gbv 'wösa, we 'yoo wa müa da an daslolöda.» 18 'Sa ö 'nywı nva 'kömv. We bhıalıda, 'ce yia Pölv dölv, ö 'bhıtia, 'in ö nEE wee zuzu -ylae: «-Zezu Klısu 'nyı nya, in nEE -mı -ylae, -in 'tla ö 'wv!» -Bha -bhlokpade, 'in wee zuzu yia ö 'wöta.

19 Ö gaylonjwno -cian yia we-yöyi nu, ö 'ni 'masleen mneni, ö 'ka wa -yla 'gwezi 'yi. 'In wa yia Pölv-yö Silası kpa, 'in wa yia wa -zejıla 'wv kwa nyumaa 'yugalnyaa -gbe, -gla nya. 20 Wa kwaa wa Wlömv gbvöbhunya 'yu,

wa nEE -maa -ylae: «Nyuma müa da, wa ka -amıaa 'gbe gbughlölu. Zuifonya -wa, 21 'in wa zöaylı -gbv, -amıa Wlömv -nyumaa tite gbaa -a 'na nyunu -yö -ni, 'in -a 'na nonv le ni, 'mü wa slölua.» 22 'In nyumaa -zlo yi 'yaa wa 'ce -yö 'palı.

Wlömv -nyumaa gbvöbhunya nEE wa -sa Pölv -yö Silası -bana 'wv, 'in wa 'ka wa selı. 23 Wa selı wa bhıbha, 'bhıe, wa yia wa -kaslv 'wöpa. 'In wa nEE -kaslvbuduu nyekonyö -yla, ö zu wa 'ylyıyö 'nanv. 24 Wa gbaa sa weli -mni ö -kaslvbuduu nyekonyö -yla, 'in-möö yia wa -kaslvbuduu nyıdı-komı zö 'pa. 'In ö yia wa gbloko bhv 'wv palı.

25 -Mö zli -nyıdı, Pölv-yö Silası 'sö mü -Lagö bhuhhoeda, wa mnınyı -Lagö 'nyı luv nya, -zugba -kaslvnyuma tılv pulv wa yukwli. 26 -Bha -bhlokpade, dödv yia zuklu 'tıtee, 'in -kaslvbuduu -klu yia lazuklu. Tövn, 'in we klolo weee yia -kalı, 'in -kaslvnyuma weee gbloko yia ladıdı. 27 Da ö -kaslvbuduu nyekonyö ganöa, 'in ö yia klölonya -yöyi -kalıda. Ömö dli nu, waa -kaslvnyuma ka -gwa. 'In ö yia -mö ö tögögle -sa, ö 'ka ö 'de 'bha. 28 'In Pölv yia 'wökpı 'tıtee, ö nEE: «-In 'na nonv -na 'de gbonyuu -yla le -ni, -a 'de weee mü -bhal!»

29 Tövn, -kaslvbuduu nyekonyö yia 'nape -yölayıbha, 'in ö yia gwagwie -yö teltelıe nya -buduu komı zö pla, 'in ö yia Pölv-yö Silası 'sö 'yu 'kukolu 'sıbhlı. 30 -Möb 'büg, ö wlelıa wa, 'in ö yia wa layıbha: «Na -cian, sa in 'ka nu, 'in in 'ka gbv 'wöbhva?»

31 'In Pölv-yö Silası yia we 'bügöpalı ö -ylae: «-In zu Nyumaa -Kanyö -Zezuu dli -gv, 'in -in -yö -na zöaylınyuma 'sö 'ka gbv 'wöbhv.» 32 'In wa yia ö -yö ö zöaylınyuma weee -yla -Lagögbv gba. 33 Sabö, bhıa -bhloo 'de nya, 'in ö -kaslvbuduu nyekonyö -yö Pölv -yö Silası 'sö yia ö 'dee-gbe mni. 'In ö yia wa 'gbıa glv, 'in -maa yia -bha -bhlokpade ö -yö ö zöaylınyuma weee batizee. 34 Ö -yö Pölv-yö Silası müa ö -budunwEE, 'in ö yia wa lılılı 'nye. 'In ö nyime -yö ö zöaylınyuma yia 'muna li, -Lagö dli -gözvöve 'gbv.

Pölv-yö Silası wa -saa -kaslv 'wv

35 Da zlı zlia, Wlömv -nyumaa gbvöbhunya yia 'sloja tie -kaslvbuduu nyekanyö -gbe nu, wa 'tıde waa nyuma -manı 'yi. 36 'In -kaslvbuduu nyekonyö yia we weli Pölv kwa, 'in ö nEE: «Gbvöbhunya ka nyuma tie, wa nEE, 'in 'tıde an 'yi. We 'gbv, a mneni a 'ka 'tla, 'in a 'ka mni -dlö.»

37 'In Pölv nEE waa 'sloja -ylae: «-Amıa -wa Wlömv -nyuma, wa 'ni -amıaa -yögbv 'wöbhv sazönu sa, 'in wa yia -an bhıti -zejıla 'wv, 'bhıe, 'in wa yia -an -kaslv 'wöpa. 'In -sleen wa 'yubha wa 'ka -an -kaslv 'wv -sa 'wiemu? -Innya, we 'na 'ka lenv. Wa yi, wa 'ka -an wlelı wa 'de nya!»

38 'In 'tɔlɔja yia we 'dɪ Wlɔmɔ -nyumaa gbɔwɔbhunyaa -gbe kwa. -Maa 'nɔa nɪ, Pɔlv -yɔ Silasɪ mɪ Wlɔmɔ -nyuma nya, 'in we yia -maa nyanɔ dli 'wɔslu. 39 'In wa yia wa bhuhhoea yi, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wɔ -sa. 'In wa nɛɛ: «Amia zukpa -wa, a 'tla 'gbe nɔkplɛ!» 40 Da Pɔlv -yɔ Silasɪ 'tlaa -kaslv 'wɔ, 'in wa yia Lidiii -buduɔwɛɛ mni. Wa 'yia -Lagɔbhelia, 'in wa yia wa 'kɔayli 'pa, 'bhie, wa yia mni.

17

Pɔlv -yɔ Silasɪ sɔ gbaa -Lagɔgbɔ Tesalonikgbe nɔkplɛ

1 Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ 'plɪlia Anfipolisɪ -yɔ Apoloni -gbenya nɔkplɛ, 'in wa yia Tesaloniki nyɪni. -Mɔ Zuifɔv *Lagɔbudu mia. 2 'In Pɔlv yia -mɔ pla sa ɔ nɔa 'cɪn 'sa. 'In Zuifɔv Nyapɛyɪlɪ ta nya, 'in ɔ -yɔ wa yia -Lagɔsɛbhɛ -gɔ kpɛliɪ. 3 'In ɔ yia we 'ji gba, 'bhie, ɔ yia we wa 'klɔslɔlu nɪ, weɛ 'sɛbhɛ nɛɛ, we mɪ nɪ, -Lagɔv -Bhasanyɔ sia, ɔ 'ka tɪ, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɪtɪlɪnya glaa. ɔ nɛɛ nɪ: «ɔɔ -Zezu ɔ ka gbɔ na gbaa da ain -yla, mɔ -wa -Lagɔv -Bhasanyɔ.» 4 Wee wɛlɪ zia wa lɔ Zuifɔv tɔlv dli kwe, wa yia we -yɔɔɔwɪnɪ, 'in wa yia Pɔlv -yɔ Silasɪ 'bibholu. 'Sa -bhlokpade, *Glɛkɪ -duun -wa bɔbɔa Zuifɔv -Lagɔv nɔa, we -yɔ 'ɲɪnmɪnɪ zɔayliɲwɪnɪ -zlo.

5 'In Zuifɔv yia we zenyi nɔ, wa yia gbɔkpɔa -nyuma labhu 'yloogblɔ, 'in wa yia -zle ladɪ 'gbe nɔkplɛ. 'In wa yia Pɔlv -yɔ Silasɪ da mni, Zasɔn -buduɔwɛɛ, wa 'ka wa -zejila 'yu kwa. 6 'In wa 'nɪ Pɔlv -yɔ Silasɪ 'yu 'gbɔ, wa yia Zasɔn -yɔ -Lagɔbhelia tɔlv 'gbee 'wlu -lapɪlɪnya 'yu kwa. 'In wa yia 'wɔkpikpie bhli: «Nyuma -manɪ ka dɔdɔ weɛ gbɔghlɔlu, 'in wa yi 'yaa -slɛɛn -seli yi! 7 Zasɔn ka wa 'bɪ 'nye ɔ 'dɛɛ -gbe! Waa nyuma weɛ'e zɔ nyumaa 'wlu lapɪlɪnyɔ 'kadɔ *Sezaaa titenya 'nɔɔwɛ, 'in wa nɛɛ, nyumaa 'wlu lapɪlɪnyɔ -putu mɪ, 'mɔ wa laa -Zezu.» 8 'In weɛ wɛlɪnya -mɪnɪ yia nyumaa -zlo -yɔ gbee 'wlu lapɪlɪnyaa dli 'wɔbhɪ, 9 'in wa nɛɛ Zasɔn -yɔ -Lagɔbhelia tɔlv -yla, wa plɔlv 'gwezi 'kadɔ yabhlɔ. Wa wlaa we, 'bhie, wa yia wa 'yitide.

Pɔlv -yɔ Silasɪ gbaa -Lagɔgbɔ Beleegbe nɔkplɛ

10 Da sabɔ bea, 'in -Lagɔnyuma yia -bha -bhlokpade Pɔlv -yɔ Silasɪ yoo kwa Belee. Da wa nyɪnɪ -mɔ, 'in wa yia Zuifɔv -Lagɔbudu zɔ mni. 11 Belee -Zuifɔv dli nanɪ 'yli, we 'ka Tesaloniki -Zuifɔv 'wɔzi. Wa ka -Lagɔgbɔ yukwli pɔlv, 'in wa yia we -yɔɔɔwɪnɪ gwagwie nya slɔv 'mɔna nya. 'Yli weɛɛ nya, wa kpia -Lagɔsɛbhɛ, 'in wa 'ka we -yɔyɪ nɪ, -de -we Pɔlv gbaa gbɔzɔnɔv. 12 'In waa Zuifɔv glaa -nyuma duun yia -Lagɔgbɔ -yɔɔɔwɪnɪ. 'In Glɛkɪ glaa 'ɲɪnmɪnɪ zɔayliɲwɪnɪ -yɔ nɔkpasia duun yi 'yaa -Lagɔgbɔ -yɔɔɔwɪnɪ.

13 Da Tesaloniki -Zuifɔv 'nɔa nɪ, Pɔlv mɪ Belee -nyuma -yla -Lagɔgbɔ gbada 'ya, tɔvɔn, 'in wa yia weɛ gbee nɔkplɛ -nyumaa dli yalɪ 'paa mni, 'in -maa yia gbɔghlɔlu. 14 'In -bha -bhlokpade -Lagɔbhelia yia Pɔlv yoo kwa gumunyu -yɔ -gbɛɪn. 'In Silasɪ -yɔ Timotee yia Belee -tɔ. 15 -Wa kwaa Pɔlv yoo, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia Atɛnigbe nɔkplɛ nyɪni. Wa 'bhitia lɔ la, 'in Pɔlv yia wa wɛlɪ zɔ, nɪ, Silasɪ -yɔ Timotee yli -mɔ ɔ slɔv.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbɔ Atɛnigbe nɔkplɛ

16 Da Pɔlv mɪ Silasɪ -yɔ Timotee wɔda Atɛnɪ, ɔ 'yia we -yɔ nɪ, weɛ 'gbee nɔkplɛ -nyuma, yoyolagɔ wa bɔbɔa duun, 'in ɔ dli yia 'wɔsɔ. 17 'In Zuifɔv -yɔ -wa 'nɪa Zuifɔv, -wa bɔbɔa -Lagɔv, ma ɔ -yɔ wa kpɛlia -Lagɔgbɔ -gɔ -Lagɔbudu zɔ. 'In sa zli zlia -bhlo, 'sa ɔ gbaa -Lagɔgbɔ 'plɪplɪnya -yla -gblogblo 'wɔ. 18 'Sɛbhɛ -yilɔnya 'kadɔ wa laa Epikulu 'bnyuma -yɔ Sitoisnyuma, -maa -yɔ ɔ bhliia kpɛlikpɛlie 'ya. Tɔlv nɛɛ: «Zlesanyɔ mia nɪ nɛɛ -bha saa?» Tɔlv nɛɛ: «We 'wlv sa 'lakpa -Lagɔnyaa gbɔ ɔ mɪ gbada.» Nɪ, -Zezuɔ gbɔ -yɔ tɪtɪlɪnya glaa 'wɔsɔgbɔ Pɔlv mia gbada, 'mɔ wa 'nɔa. 19 Da wa kpaa Pɔlv, 'in wa -yɔ ɔ yia wa gbɔwɔbhunya 'yu mni, -gɔgɔ wa laa Aleopazi 'wlv. 'In wa yia ɔ layibhɛ: «Gbɔ -lolu -in mia de -slɔluda, -in mneni -in 'ka we 'ji gba -ain -ylaa?» 20 -We ka gbɔ -wa, -nanagbonya -na gbaa de -ain -yla, -a 'yubha -a 'ka we 'ji 'wɔlanɔ.»

21 Nɪ, Atɛnɪ -nyuma weɛɛ -yɔ wa 'lakpanya tɔa -bha bhla duun nya, 'wɔbhloogbonyaa kpɛlie -yɔ we yukwli pɔlv nya.

22 -Mɔ Aleopazi 'wlv Pɔlv -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Atɛnɪ -nyuma, na yi we -yɔ nɪ, amiaa bɔbɔli nanɪ ain dɔdɔ bhahba. 23 Da in mia amiaa 'gbe nɔkplɛ -zieda, in ka amiaa bɔbɔlii *-bada 'yi. Amiaa -zilagɔbɔbɔlvlu yabhlɔ in 'yia -bha wa celaa: -LAGɔ -ɔ NYɪMA 'NɪA -Yɪ. 'In -we a 'nɪa -yi, a bɔbɔa, we gbɔ in yia da ain -yla gbaa. 24 'In -Lagɔv ɔ nɔa dɔdɔ -yɔ we -gɔ -lu weɛɛ le, mɔ -wa yalɪ -yɔ dɔdɔv -Kanyɔ. ɔ'ɔ -dɪli nyumaa 'subha 'subha zilabɔbɔ -budu zɔ la. 25 -Lagɔv 'nɪ 'yubha nyuma 'nyɛ ɔ -lu yabhlɔgbɔ, nɪ, mɔ nyɛa nyuma 'yliyɔgagie, nyapɛli, we -yɔ -lu weɛɛ. 26 Nyumɛ yabhlɔgbɔ ɔ -laa la, 'in wɛlɪ weɛɛ yia layi -mɔv 'gbɔ, 'in wa yia dɔdɔ weɛɛ -gɔ ladɪ. 'In ɔ yia -zɔv 'wɔsɪsɪlɪda lɛnɔ wa -yla, 'in ɔ yia dɔdɔ wa 'kaa -gɔ ladɪ bɔlv palɪ. 27 Nyuma 'ka -Lagɔv datalu 'gbɔ, ɔ yi 'saa nɔ. Wa -ka siada -mɪ, ɔ datalie nya, 'in wa 'ka ɔ 'yi. 'In -zugba -Lagɔv 'nɪ -ain -yɔbhɔda -mɪ 'pɪpɪ. 28 ɔ 'gbɔ -a -gaa 'yliyɔ, -a nɔa, 'in -a mia la.» Amiaa gbalnyaa tɔlv ka we gba: «-Amia mɪ 'ya ɔ 'yua nya.»

29 «-A mɪ -Lagɔv 'yua nyaa 'gbɔ, -a 'na palɪ -can, 'gwezi -yɔ tukpa -we nyuma telia wa 'ylimnee nya -Lagɔv 'wɔ -nɪ. 30 Da nyuma 'nɪa gbɔ yabhlɔgbɔ -yi, 'sa wa nɔa, 'in -Lagɔv

gbu 'ni-muonyia 'wolapili. Nu, -sleɛn, dudɔgu -nyuma weee ɔ laa, da wa -ka -mu, wa 'ka wa dli 'bhiti. ³¹ ɔ ka 'yli yabhlo zo, ɔ 'ka nyume yabhlo ɔ -saa -bha, ɔ 'ka ɔ -gu 'plili, 'in ɔ 'ka dudɔgu -nyumaa -yɔgbu 'wobhu tiklu. ɔ ka we nyuma weee 'kɔvslolu, ɔ nyumee 'wobhubhue nya titlunya glaa.»

³² Da wa 'nua titlie luv 'wɔsɔ gbu, Pɔlv nɔwee, 'in -zakpa -bhlo yia ɔ gla pali, 'in tɔlva nɛɛ: «'Yli -putu nya, 'bhie, -a 'ka -mu yukwli pɔlv, wee gbu -mnu 'gbu.» ³³ 'In Pɔlv yia wa glaa 'bhv. ³⁴ Nyuma -tɔlva -wa nɔwua -Lagɔgbu -yo, 'in -maa yia Pɔlv 'bɔ mni. Wa glaa Atenu gbuwobhunyaa lunyume yabhlo wa laa Denisi klaa, 'nɔwɔ yabhlo wa laa Damalisti, we -yɔ nyuma tɔlva, ma -wa.

18

Pɔlv mu Kolentigbe nokple

¹ -Muv 'bigv, Pɔlv 'bhua Atenu, 'in ɔ yia Kolenti mni. ² Zuifu yabhlo wa laa Akilasi, wa gwalia Pɔɔn -dɔv -gu, 'in ɔ yia -mɔ ɔ yli, -zugba ɔ -yɔ ɔ 'nɔwɔ Plisili ka Itali -dɔv -gu 'bhv 'lulolu. -We ka gbu -wa, nyumaa 'wlulapilunyɔ 'kadu Klodv nɛɛ, Zuifu 'bhv Wlɔmɔgbe nokple. 'In Pɔlv yia wa -gbe mni. ³ Nu, wa nɔvɔ -lubhoo 'yli -bhlo, *'naabuduu 'naa wa lva, we 'gbu, ɔ yia wa -gbe ladlia mni, -zugba wa nua lubho dabudv. ⁴ Sa *Nyapeyli nymia -bhlo, 'sa Pɔlv bhua weli 'wɔ -Lagɔbudu zo, 'in ɔ gbaa, ɔ yia 'kli, ɔ 'ka Zuifu -yɔ Gleki lu.

⁵ Da Silasi -yɔ Timotee 'bhua Masedvni, Pɔlv yia bhla weee nya -Lagɔgbu gbada -tu, -zugba ɔ gba Zuifunya -yla, nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ. ⁶ 'In Zuifu yia Pɔlv -yɔwɔsɔlv, -zugba wa veli ɔ. 'In ɔ yia ɔ -bana 'wɔvu wa -gɔ*, ɔ nɛɛ wa -ylae: «A -ka mɔv, amiaa 'dɛɛ 'bigv -wa, we 'ni na gbu. Nu, we 'bhv -zɛɛ 'wɔ, -wa 'nia Zuifu, wa -gbe na yia mna.»

⁷ Pɔlv 'tlaa -Lagɔbudu zo, 'in nyume yabhlo wa laa Titiusi Zutusi -ɔ bobɔa -Lagɔ, 'in -ɔ ka -budu mia -Lagɔbudu kwesi, 'in ɔ yia -mɔv -gbe mni. ⁸ -Lagɔbuduu 'yugalnyɔ Klisipusi zɔv Nyumaa -Kanyɔ dli -gu, we -yɔ ɔ zɔaylinyuma. Kolenti -nyumaa -zlo -wa pɔlv Pɔlv weli yukwli, 'in -maa yi 'yaa -Lagɔ dli -gu zo, 'in wa yia wa batizee.

⁹ Sabɔ yabhlo nya, Nyumaa -Kanyɔ 'tlaia Pɔlv 'klu ɔ 'yli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In 'na nɔvɔ nyano -ni, -in -tu gbada. -In 'na munu nɔwe -ni. ¹⁰ Nu, in -yɔ -mu 'sɔ mi. Nyume yabhlogbɔv 'na 'ka -mu kwɛzi, 'in ɔ 'na 'ka -mi -yla gbonyuu lɛv. -We ka gbu -wa, gbe ni nokple, -wa mia na -nu nya wa -zu 'wɔ.» ¹¹ Pɔlv li Kolenti -zɔ -bhlo 'cɔ gbelibhlo, -zugba ɔ slolu -mɔ nyuma -Lagɔweli.

¹² Bhla -we nya Wlɔmɔ -nyume Galioɔn pɔlv Akai 'wlu la, 'in Zuifunya yia Pɔlv -yɔ gwe 'pa, 'in wa -yɔ ɔ yia gbuwobhu -zejila 'yu mni. ¹³ 'In wa nɛɛ: «ɔv nyume -mɔv, sa -amiaa tite 'nia gba, 'sa ɔ gbaa nyuma bobɔ -Lagɔ.»

¹⁴ Pɔlv 'ka nɔwe gbaa yi, 'in Galioɔn nɛɛ Zuifu -ylae: «We -ka nu, ɔv nyume ka tite mɔv, 'in ɔ yi gbu 'kadu -nyumɔ, -zugba in ka yaa dli lapali, 'in in ka amia Zuifu yukwli pɔlv. ¹⁵ -We ka gbu -wa, weli klaa, 'nɔv klaa, we -yɔ amiaa 'dɛɛ tite -gu a mia kpɛlɔlɔdaa 'gbu, amiaa 'dɛɛ gbu mɔ. In 'ni 'yibha in 'ka sanɛɛ -sɔkpa gbuwobhunyɔ -zɛ!» ¹⁶ 'In Galioɔn yia wa vu gbuwobhu -zejila 'yu. ¹⁷ Tɔv, Zuifu weee kpaa -Lagɔbuduu 'yugalnyɔ Sositeni, 'in wa yia ɔ bhiti -bha gbuwobhu -zejila 'yu. 'In Galioɔn 'ni we 'yabhlogbɔv -gusa.

Pɔlv bhitia Antioɔv lv

¹⁸ Pɔlv ka 'ya Kolenti -gwle kplokplɔ. 'Bhie, ɔ yia -Lagɔbhelia weli 'pa, 'in ɔ yia 'glv 'wɔ -gblaa, ɔ yia Silii -dɔv -gu mni, ɔ -yɔ Plisili -yɔ Akilasi 'sɔ. Da wa 'kaa 'glv 'wɔ -gbla, 'in ɔ yia ɔ 'nyi kpla Sankleegbe nokple. -We ka gbu -wa, ɔ ka -Lagɔ -yla bi. ¹⁹ Wa nymia Efezi, -bha Pɔlv tia Plisili -yɔ Akilasi. 'In ɔ yia -Lagɔbudu zo mni, 'in ɔ -yɔ Zuifu yia kpɛli. ²⁰ 'In -maa nɛɛ ɔ -yla, ɔ -tu wa -gbe -slɔ, ɔ 'ni we -yɔnɔwɔ. ²¹ ɔ 'paa wa weli, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-Lagɔ -ka nɔwɔ, 'in na yia amiaa -gbe lv.» 'In ɔ yia 'glv 'wɔ -gbla Efezi, ɔ yia mni. ²² -Muv 'bigv, ɔ nymia Sezalee, 'in ɔ yia -Lagɔnyuma fusaa mni -Zeluzalemu.

'Bhie, ɔ yia Antioɔv mni. ²³ ɔ lia -bha 'yli sanume Antioɔv, 'bhie, ɔ yia lɔmni. ɔ 'plia -Galasii -yɔ Flizii -dɔv -gu -bhlo -bhlo, -zugba ɔ pa -Zezuu 'binanya weee 'kɔayli.

Apolɔsv

²⁴ Zuifu -ɔ wa gwalia Alɛzandli, wa laa Apolɔsv, yia Efezi yi. Gbagbanyɔ -zɔvɔ -wa, 'in ɔ -yia -Lagɔsɛbhe 'nanvɔ. ²⁵ Nyumaa -Kanyɔv 'Yloogblv wa -slolua zlume ɔ, -sleɛn dli weee nya ɔ gbaa, 'in ɔ slolua -Zezuu gbu kpɛɛn kpɛɛn. 'In Zaaan nyumaa batizee -gbu -bhlo ɔ -yia. ²⁶ 'In Apolɔsv yia -Lagɔgbu gbagbe bhli dli telɔ nya, Zuifv -Lagɔbudu zo. Da Plisili -yɔ Akilasi pɔlv ɔ yukwli, wa yia ɔ 'wobhu, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia wa 'dɛɛ -gbe mni. 'In wa yia ɔ -Lagɔv 'Yloogblv -slolu kpɛɛn kpɛɛn.

²⁷ -Muv 'bigv, Apolɔsv 'yibha ɔ 'ka Akai mni. 'In -Lagɔbhelia yia ɔ 'kɔayli 'pa, 'in -maa yia wee dɔv -muv -yɔ -Lagɔnyuma 'sɛbhe yoo 'pa nu, wa kpa ɔ 'nanvɔ wa 'lakpa yu nya. Da ɔ nymia -mɔ, -wa plaa -Lagɔ, -Lagɔv 'nanɔ nya, 'in ɔ yia wa 'wɔsa bhahba. ²⁸ ɔ ka -Lagɔsɛbhe zɛli Zuifu -yla, 'in ɔ yia wa -slolu tiklu nu, -Zezu mɔ -Lagɔv -Bhasanyɔ nya, 'in ɔ 'ni Zuifv weli -yɔnɔwɔ, ɔ yia wa lu -zejila 'wɔ.

* 18:6 Mɔ slolua nu, ɔ ka -mɔ ɔ sɔ -sa. * 19:1 'Mv wa laa -zɛɛn «Asie Mineure» -tuauweli 'wɔ.

19

Pɔlvv-zakpa 'sɔnv mna Efezi

¹ Bhlh -we nya Apolɔsv mna Kolenti, 'in Pɔlv yia -Aziii* -gɔgɔ -ka -dudɔv yali -gbɛin 'plɛli, 'in ɔ yia Efezi nyini. 'In ɔ yia -mɔ -Zezuu 'bunɔnya tɔlv yli. ² 'In ɔ yia wa layibhæ: «Da a zɔv dli -Zezu -gv, Zuzu 'Pɔpa ka an -gv kwɛlii?»

'In wa yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylæ: «-A 'nɪ -slɔ 'nɔ nu, Zuzu 'Pɔpa m.»

³ 'In Pɔlv yia wa layibhæ: «-Zugba, sa wa batizee aian?»

'In wa yia we 'bɪgɔpali: «Zaaan nyimɛɛ batizee batizee sɔlv wa batizea -aun.»

⁴ Pɔlv nɛɛ wa -ylæ: «Nyuma -wa ŋwɛna wa dli 'bhitiɔv, 'ma *Zaan batizea. 'In ɔ nɛɛ wa -ylæ: «Nyumɛ ɔ yia 'mɪ lɔv yia, a zɔ ɔ dli -gv, mɔ -wa -Zezu.» ⁵ Da waa Efezi -nyuma 'nɔv wɛli -mɪnɪ, 'in wa yia wa 'dɛ wla, wa batizee wa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋnɪ nya. ⁶ Pɔlv palia wa sɔ -gv la, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gv kwɛlii. 'In wa yia wɛli -putunyaa gbagbie bhli, -zugba wa paa -Lagɔgbɔv -fali.

⁷ Wa 'dɛ weɛɛ mneni wa 'ka sa nyuma kugbua lɛ 'sɔ ŋwɛɛ nyini.

⁸ -Mɔv 'bɪgv, Pɔlv plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ gbada -tv 'cɔ ta nɔkplɛ dli tɛlv nya, -zugba ɔ gba -Lagɔv nyumaa 'wlu-lapɪɔgv, 'in ɔ yɪ 'kɪ, wa mɪa ɔ yukwli pɔlvɔda ɔ 'ka wa lu. ⁹ 'In duun yia yukwli -yɔsumanɪ, -maa 'nɪ -Lagɔgbɔ -yɔŋwɛnɪ, 'in wa yia -Zezuu 'Yloogblɔ gla pali -zejila 'wɔ. 'In Pɔlv yia wa -yɔ 'bhɔ, ɔ -yɔ -Zezuu 'bunɔnya yia mɪnɪ, -zugba ɔ slɔlv wa -Lagɔgbɔ 'kɔmɔv, Tilanusɪ lakɔnɪ -budu zɔ. ¹⁰ 'Sa ɔ -tɔv nɔvɔda -zɔ 'sɔ nɔkplɛ. 'In Zuifv -yɔ Glekɪ sɔ mɪa -Azii -dɔvɔ -gv, -maa yia Nyumaa -Kanyɔv gɔv 'nɔ.

Sevaava nɔkpasuyua

¹¹ 'In -Lagɔ yia gwedigbɔ 'kadɪ 'kadɪ lɛnɔ, Pɔlv sɔ nya. ¹² 'In 'kɔlv -selɪ -mɪslɔ -yɔ 'naa -kibhenya bhliia ɔ ku ŋwɛ, 'mɔ wa kwaa guzvɔnya. 'In -maa gu yia -maa -yɔ 'bhɔ, zuzu 'nyii -we -dɪla wa 'wɔ la, 'in we yia wa 'wɔ 'tla.

¹³ Zuifv tɔlv -wa jɪlɪa 'gbe, zuzu 'nyii vuvue nya guzvɔnya 'wɔ, -maa yi 'yaa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋnɪ laylali, we vuvue nya. 'In wa nɛɛ zuzu 'nyii -yla: «-Zezu ka gɔv Pɔlv gbaa da, -a nɛɛ, ɔ 'ŋnɪ nya a 'tla wa 'wɔ!»

¹⁴ Zuifv -Lagɔvɔvɔyaa -kanyɔ -mɪ -bha, 'mɔ wa laa Sevaa. ɔ ka nɔkpasuyua gbesɔ, ma nɔ 'saa.

¹⁵ 'In zuzu 'nyuu yia we 'bɪgɔpali wa -yla: «In -yi -Zezu, 'in ɔ Pɔlv -mɪa, in -yi -mɔv. 'In amɪa naa, nyɔv amɪa -mɪa?»

¹⁶ Nyumɛ kaa zuzu 'nyuu 'wɔ, -mɔv yia wa -gɔvɔvɔ. 'In ɔ yia we -slɔlv nɪ, ɔ 'tɛla, ɔ -zi wa. ɔ nɔv wa lɛ, 'in ɔ yia wa -bana yli, 'in wa -yɔ gwagwɛ yia ɔ -budu zɔ 'tla kpanɔ nya.

¹⁷ Zuifv -yɔ Glekɪ mɪa Efezi 'nɔv gɔv -mɪnɪ, 'in nyano yia wa 'wɔslɔ. 'In wa yia Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋnɪ 'ylimanɪ. ¹⁸ Nyumaa -duun -wa ŋwɛna -Lagɔgbɔ -yɔ, 'in wa yia wa gbɔnyuu gbɔv yi 'tɪtɛ nyuma -zejila 'wɔ. ¹⁹ -Dlabhia -lɛnɔnya duun -yɔ wa 'sɛbhɛɛ -zlo yia yi, 'in wa yia we -sie nyuma weɛɛ 'yu. Wa zɛlia we -valɛ we nyini 'gwɛzii 'wlu glu ta 'wlu kugbua lɛ gbu†. ²⁰ 'Sa -Lagɔgbɔ mnenia la, 'in we yia -gɔvɔvɔlaylimanɪ, Jejitaɛɛ 'tɪtɛ slɔlvɛ nya.

-Zle 'kadɔ mɪ Efezi

²¹ Gbɔnya -mɪnɪ 'bɪgv, Pɔlv nɛɛ Masedɔanɪ -yɔ Akai ɔ plɪlia ɔ 'ka -Zeluzalɛmɔ mɪnɪ. ɔ nɛɛ: «-Mɔv 'bɪgv, in -ka -mɔ nyini, we mɪ nɪ, in mɪnɪ 'ya *Wɔmɔv 'yia.» ²² Timotee -yɔ Elastɪ -wa -wa ɔ 'wɔsanya, 'in ɔ yia -maa sɔbhie tie Masedɔanɪ, 'in ɔ 'dɛ yia -Azii -tv 'ylɪ yasɔlv nya.

²³ -Mɔv bhli, 'in gɔv 'kadɔv yia bhli -Zezuu 'Yloogblɔv 'gbɔ. ²⁴ Nyumɛ yabhlo wa laa Demetliuvs, 'gwɛzi nya ɔ bhlaa -lu yua -sɛsɛ. Nyumaa -lagɔ wa laa Atemisɪ† we -buduu 'wɔwɔlv -yua -sɛsɛ ɔ bhlaa. Mɔ -yɔ, ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnya yia 'gwɛzi duun. ²⁵ 'Yɪ yabhlo nya, Demetliuvs gbɛlia ɔ lubhonɔnya -yɔ -wa -yɔ ɔ kaa lubhoo 'yli -bhlo 'wlu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylæ: «'Talean, amɪa 'dɛ -yi we 'jɪ nɪ, 'mɔ lubhɔ nɪ -yɔ -a yɪlia -amɪanɔv 'gwɛzi. ²⁶ -We mɪa 'plɪda, a yɪ we -yɔ, 'in a nɔv we. ɔ Pɔlv nɛɛ nɪ, -lagɔ -we nyuma tɛlia, we 'nɪ -lagɔ -zɔnɔnya. ɔ ka nyuma duun 'wlu -nyumɔ. We 'nɪ -selɪ Efezi -bhlo, we -tv 'wɔ -sɛ, we 'ka -Azii -dɔvɔ weɛɛ -gv lamneni. ²⁷ -Mɔv mneni we 'ka -amɪa lubhɔ -nyumɔ, 'in we 'ka Atemisɪ 'kadɔv -budu -yɔv we 'ŋnɪ lasa. 'In nyuma 'na 'ka -slɛn we 'ylimanɪ. 'In 'mɔ wa bɔbɔa -Azii -yɔ -dɔvɔ weɛɛ -gv.»

²⁸ Da nyuma 'nɔv we gɔv -mɪnɪ, wa 'paa 'cɛ, 'in wa yia 'wɔkɪkɪpɪe bhli: «Efezi -nyumaa Atemisɪ 'yɪlia!» ²⁹ 'In 'gbe -kpabbie yia gbɔvɔlvɔ. 'In Masedɔanɪ -nyuma 'sɔ wa laa Gayusɪ -yɔ Alisitakɪ, -wa -wa Pɔlv nɔnɔnya, 'in wa yia -maa kpa, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia -gbɔvɔvɔ 'wɔ mɪnɪ gwagwɛ nya.

³⁰ Pɔlv 'yɪbha ɔ 'ka wa nyɪdɪ 'tla -zejila 'wɔ, 'in -Zezuu 'bunɔnya nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na nɔvɔvɔ we lɛ -nɪ. ³¹ -Aziii lubhonɔnya 'kadɪ -tɔlv -wa mɪa Pɔlv 'talea nya, -maa yi 'yaa weɛ wɛli -bhlokpade ɔ yoo 'pa, nɪ, ɔ 'na 'sɪbhli weɛ -zejila 'wɔ la -nɪ.

³² -Mɔv bhli, nyuma yiyli -gv, -zugba gbɔvɔvɔ bidɪ -bidɪ bidɪ wa nɔv lɛ. Nyuma tɔlv kɪ† 'wɔ wɛli yabhlo nya, 'in tɔlv kɪ† 'wɔ 'ya wɛli -putu nya. 'In -we ka 'gbɔv wa yia 'wɔvɔvɔvɔ, wa glaa -nyuma duun 'nɪ we -yi. ³³ We bhli Zuifv yabhlo wa laa Alezandɪ mɪ -bha. 'In nyuma tɔlv yia we 'jɪ gba ɔ -yla, -zugba Zuifv tɔlv sua ɔ, ɔ 'ka gba. 'In Alezandɪ yia sɔ

† 19:19 'Yɪ glu 'sɔ 'ylɪ kugbuaa lubhoo 'pɛngwɛzi -wa. ‡ 19:24 'Nɔvɔvɔ -wa.

'wobhu, o 'yibha o 'ka waa nyumaa -zlo -yla gbu gba. ³⁴ Wa yibhelia o Zuifu nya, 'in wa 'de weee yia 'wokpida -to weli -bhlogboo nya 'leli 'so nokplee: «Efezi -nyumaa Atemisi 'yilia! Atemisi 'yilia!»

³⁵ 'In wee 'gbee fengble yia nyuma weee nwe 'munu. 'In o nee: «Efezi -nyuma, nyuma weee -yi we 'ji nu, Efezi -gbe -wa Atemisi bobo -budu 'kadu -yo we teliteli -tokpa, -we 'bhua yalu nwekunya. ³⁶ Nyume yabhlogboo 'ni mnene o 'ka gbu -muni kpeli. We 'gbu, a 'mu nwe, a 'na slolu gbu lu -ni. ³⁷ 'In nyuma -wa a -laa -seli, wa 'ni we -budu zo -lu yabhlogboo yli, 'in wa 'ni -amias -Lago veli. ³⁸ We -ka Demetliuso -yo o lubhonunya 'yibha wa 'ka nyume 'klamani, wa mni gbuwobhunya 'yu, gbuwobhu yli nya. Mo wa 'kaa nyume 'klamani -mo mia de. ³⁹ We -ka ni, a ka 'ya gbu yabhlo, a 'ka we layibha, -a mnene -a 'ka -moo gba -a 'de weee 'wlugbeliyli nya. ⁴⁰ -A feh -amias 'de gb' nya, 'in wa 'ka -ain gbu 'wlu, ni, -amia solua -amias 'wlulapilunya -yo 'wo, gbu -we 'plia -zeen daa 'gbu. Wee 'wlugbelie -muni 'ni 'ji tiklu -ka, 'in gbu -we -a 'kaa gba, -moo 'ni -ni.»

⁴¹ Da oo fengble gba 'saa, 'in o nee nyuma -yla, wa mni wa -budunwee.

20

*Polo mnia Masedvani -yo *Glesi -dudu -gv*

¹ Da -zle bhua, -moo 'bigu, Polo yia -Zezuu 'bunya 'wugbeli. O zwa wa 'di, 'bhie, o yia weli 'pa, 'in o yia Masedvani mni. ² O 'plia wee dudu -muni -gv, 'in o yia -Lagonuma 'di duun zo. -Moo 'bigu, o yia *Glesi nyini, ³ 'in o li -mo Glesi -dudu -gv 'cu ta. Da o mia 'gl' 'wo -gblada, o 'ka Silii mni, 'in o yia 'no nu, Zuifu ni o -yogbu zoda, wa 'ka o 'bha. ⁴ ⁴ Toon, o yia o 'de dli zo lapopal ni, o 'ka Masedvani -dudu -gv lbhiti. ⁴ -Wa -yo Polo mnia, wa ni ni: Belee -nyume Pilusu 'yu Sopatee, Tesaloniki -nyuma Alisitaki -yo Sekondusi, Delibu -nyume Gayusi, 'in Timotee, we -yo 'ya -Azii -dudu -gv -nyuma Tisiki -yo Tlofimu. ⁵ Nyuma -manu -galia -ain 'yu, 'in wa yia -ain wo Tloasigbe nokple. ⁶ *Floo -we 'nia gzo -yo -ka, we 'feti 'plia, 'in -amua yia Filipogbe nokple 'gl' 'wo -gbla. -Ali 'nyu 'kloo 'yli gbu, 'in -a yia wa -gbe nyini Tloasi, -a li -mo bokowlu -bhlo.

Polo ni Tloasi

⁷ Samidii jibheza, -a gbelia 'wlu, -a 'ka 'floo ladidi dabodo, 'in Polo yia gbu -gbagbie bhli -Lagonuma -yla. 'In zli -ka zli mnia o yiaa 'gbu, 'in o yia gbada -to tiklu, 'in zli -gv yia be. ⁸ -Buduu yu mia yali, -we zo -a gbelia 'wlu, 'napae -zlo ni -mo -nyumada. ⁹ Nyimesloyu wa laa Etiki -dia finetli nwe -gv la. Polo ka gbagbie latlomanu 'gbu, Etiki yia 'yila nwo. O zilia 'yila 'wo, 'in o yia 'tazi tanoo finetli 'yili 'bhu, 'in o yia bhli. Wa 'ka o 'wobhu, -zugba o ka tli. ¹⁰ Polo 'sibhilia la, o kwlia o -gv 'wo, 'in

o yia o 'wobhu, o nee: «Amias dli 'na sumani -ni, o -ga 'yliyoo!» ¹¹ -Moo 'bigu, Polo -gblaa 'tazi 'wlu, o didia 'floo la, 'in o yia we li. O gba 'yaa kplokplo, zli dolua 'wola, 'in o yia mni. ¹² 'In wa -yo oo nyimesloyu yia mni, -zugba o -ga 'yliyoo, we yia wa 'de weee dli lapali.

Polo 'bhua Tloasi, 'in o yia Milee mni

¹³ -A -gaa 'yu, -a yia 'gl' 'wo -gbla, 'in -a yia Asoso mni. -Mo -a 'kaa Polo 'wobhu, -we ka gbu -wa, o nee o 'ka -mo mni bhoo -gv. ¹⁴ Polo yia -ain Asoso, 'in -a yia o 'wobhu 'gl' 'wo, 'in -a -yo o 'so yia Mitilenu mni. ¹⁵ -Bha -a -gblaa 'gl' 'wo, 'in -a yia lbhiti gumunyu -gv. -Moo zli zlia, 'in -a yia Kio 'klu nyini. -Moo 'bigu zli zli 'yaa, 'in -a yia Samoso nyini, -moo 'bigu zli zlia, 'in -a yia Milee nyini. ¹⁶ Ni, Polo nee, Efezi o plia, o 'nia -bha 'yigbea yi, o yi bhla lanyumoo -Azii -dudu -gv. O 'yibha o 'ka *Pantikotoo 'yli nya -Zeluzalem ni, sao sa we -ka -mi. We 'gbu, o yia kwelapulo.

Polo 'paa Efezi leglizu nyuma kapas weli

¹⁷ Polo ni Milee, 'in o yia nyuma Efezi tie ni, wa 'ka *leglizu nyuma kapas laa mni. ¹⁸ Da wa nyina Polo kwesi, o nee wa -ylae: «Na tianu nyina -Azii -dudu -gv, sa in -yo an 'so -dia la, amias 'de -yi we. ¹⁹ In ka Nyumaa -Kanyoo lubho no na 'de' 'wotite nya 'kienyi, siasie -yo 'moo nya 'yilya 'wo, na -yogbu Zuifu zaaa 'gbu. ²⁰ Amias 'de -yi we 'ji nu, 'in ni gbu yabhlogboo ain -yo zizeli. -We weee 'kaa ain 'wosa, in ka we ain -yla gba, 'in in ka we ain -slolu -zejila 'wo we -yo amias -budu zo. ²¹ In ka Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu la, wa 'ka wa dli 'bhiti -Lago 'yu, 'in wa 'ka -amias -Kanyoo -Zezu dli -gv zo.

²² «In -sleen, -Zeluzalem na mnia. -Lago Zuzu gbla, in no 'sa -gla nya. -We 'kaa -mo 'mi yli, 'in ni we -yi. ²³ Ni, -we ka 'ji in -yia -bhlogboo, 'gbe -bhlo -bhlo 'wo, Zuzu 'Pupa ka 'mi 'tolu ni, -kasu -yo siasie mi 'mi woda. ²⁴ In 'ka thoo, in 'ka 'poo, -moo 'ni 'mi dli gbu yabhlogboo. -We -wa 'mi dli gbu, mu -wa ni, lubho -we Nyumaa -Kanyoo -Zezu tia 'mi -yo, in no we, in 'ka we bhia. Wee lubho mia, -Lago 'nanu gbuzanu gbu gbagbie -wa.

²⁵ «In ka -Lago nyumaa 'wlulapilugbu gbagbie nya ain glaa 'plii. 'In -sleen, in -yi we 'ji nu, amias 'yabhlogboo na 'ka 'masleen na 'klu 'yi. ²⁶ We 'gbu, in nee ain -yla -zeen e: amias 'yabhlo -ka mni, we 'ni na 'wlu -gbu. ²⁷ Ni, in ka -Lago domagbu weee ain -yla gba. 'In ni we 'yabhlogboo ain -yo zizeli. ²⁸ A zo amias 'de 'yliyoo, 'in a zo leglizu weee 'yliyoo. Wa 'wlu sa bhlahlenya, -wa Zuzu 'Pupa 'nye an yoo, a 'ka wa 'yliyozonya -ze. -Lago ka wa 'wotiti o 'Yuu 'pion nya, wa 'ka o -no -ze. ²⁹ Na munnee 'bigu, gbbhe -bho -nyuma yia ain glaa plaa, 'in wa 'ka wee bhlahlenya gbonyuu -yla leno. ³⁰ 'In 'debbie ain nyidi, nyuma -tolu yia yotobhua, 'in -Zezuu 'bunya 'ka wa 'bhholu. ³¹ A -to

'yliyogada, 'in a ligbe we nu, in ka ain 'dizoda -tu zlokpɛ-ɔ jibheza, -zu ta 'wu, 'muɔ nya 'yli.

³² «'In -sleɛn, -Lago-ɔ ɔ 'nanuweli kwɛɛ na zwa ain. 'In ɔ ka we se, ɔ 'ka ain 'yilimanɔ dlizozwe 'wu, 'in 'bi -we ɔ zwa la, -wa weee mia ɔ -nu nya -yla, ɔ 'ka we ain 'nye. ³³ Na dli 'ni nyume yabhlogboɔɔ 'gwezi, ɔ -can -ɔ ɔ 'naanya 'wonyni. ³⁴ Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -li -we ka 'tu mia in -ɔ na nononya -ɔ, na 'deɛ soɔ lubho nya na yia we. ³⁵ Sa a 'kaa lubho nu, 'in a 'ka bobabhanya 'woyi, in ka we ain -slolu. 'In -a 'ka weli -we Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'de gbaa ligbe: «Nyume -lu -nyenyɛ ka 'muna, we -zi -lu 'yiyie nyume kwɛɛ.» »

³⁶ Pɔlv bhia gbagbie, -muv 'bigu, ɔ -ɔ yɔ wa 'de weee 'sibhlia 'kukolu, 'in wa yia -Lago bhuhhoe. ³⁷ Wa 'de weee bhlia wie, wa gblelia Pɔlv, 'in wa yia ɔ weli 'pa. ³⁸ 'In wa -go yia 'wutu -koon, -we ka gbu -wa, ɔ nɛɛ wa -yla wa -putu 'na 'ka 'masleɛn ɔ 'klv 'yi. Wa kwaa ɔ yoo, 'in wa yia ɔ 'glv -ɔ -nyneni -kpɔ.

21

Pɔlv mnia -Zeluzalemv

¹ -A 'bhua Efezu -Lagonyuma kpasu -gbe, -a -gblaa 'glv 'wu, 'in -a yia 'nyunyididɔdɔ wa laa Kosv -gu mni tkli. -Muv zli zlia, -a nynia Wlodv, 'bhie, -a yia Patalaa mni. ² 'Glv yabhlo mia Fenisi dudv -gu mnida, -mɔ -a ylia we. Tɔon, -a -gbla we 'wu, 'in -a yia mni. ³ -A nynia gumunyuu nyidi, 'in -a yia 'nyunyididɔdɔ wa laa Siplv -yoyi kɔpɛsɔlv. -A mnia Sili -dɔdɔ -gu -gbeɛn, 'in -a yia Tiligbe nokplɛ lasibhli, -bha 'glv 'kaa we nokpla -gba weee lasibhli. ⁴ -Mɔ Til -a ylia -Zezuu 'binonya, 'in -a yia wa -gbe -tu lɔkɔwlu -bhlo. Gbu -we 'kaa Pɔlv ylv, -Lagoɔ Zuzu gbaa we wa -yla, 'in wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na mnun -Zeluzalemv -ni. ⁵ Da weee lɔkɔwlu -bhlo bhia, 'in -a yia 'yoo 'wobhu, wa 'de weee yia -ain yoo kwa. Wa -ɔ yɔ wa 'nyuni -yɔ wa 'yua, 'in -a yia 'gbe nokplɛ 'tla, 'bhie, -a yia 'kukolu 'sibhli gumunyuu -gogv -gu, 'in -a yia -Lago bhuhhoe. ⁶ -Muv 'bigu, -a 'pɔpalia weli, 'bhie, -amia -gblaa 'glv 'wu, 'in -Zezuu 'binonya yia -budunweɛ lobhiti.

⁷ -A 'bhua Tiligbe 'wu 'glv nya, 'in -a yia Pɔtolemais -amiaa nɔnɔɛ 'wluɔbha. -A -saa wee 'gbe nokplɛɛ -Lagobhelia fu, 'in -a yia 'yli -bhlo li wa nya.

⁸ -Muv 'bigu zli zlia, -a 'bhitia lv, 'in -a yia Sezalee nyini. -Bha -a plaa -Lagoɔ gbogbanyo Filipv -budu zɔ, 'in -a yia ɔ -gbe ladli. Nu, ɔ Filipv mɔ nyuma gbesɔ -wa -a -saa zlumɛ -bha -Zeluzalemv, wa lonyume yabhlo nya. ⁹ ɔ ka 'nyunyua -mnua, 'yieslonwɔ nya, wa 'ni yli -mi. -Lagoɔgbv -fali wa paa.

¹⁰ -A ka -bha 'yli duun li, 'bhie, -Lagoɔgbv -falpanyo yabhlo 'bhua Zudee, wa laa Agabus, 'in ɔ yia -bha yi. ¹¹ ɔ yia -ain 'yia, ɔ 'bhua Pɔlv -jlaa 'wu, ɔ gbuan ɔ 'deɛ bhv 'so

-yɔ sɔ 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Weli Zuzu 'Papa gbaa, mu nu: «Nyume ka -jlaa mia da, sa in gbuan da na 'de, 'sa Zuifv yia ɔ gbuaan -Zeluzalemv. 'In wa 'ka ɔ nyuma -wa 'nia Zuifv yoo 'nye.» »

¹² Da -a 'nua gbu -mni, 'in -amiaa 'de -yɔ Sezalee -Lagobhelia yia Pɔlv bhuhhoe, nu, ɔ 'na mnun -Zeluzalemv -ni. ¹³ 'In Pɔlv yia we 'bigupalie: «Leɛ ka 'gbv a wi, 'in a sumanɔ na dhia? Wa 'ka 'mɔ gbuan -Zeluzalemvoo, wa 'ka 'mɔ 'bha 'debhie -gbolu Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'nyu 'gbuoo, in mɔ 'cin lamnazida.»

¹⁴ Nu, ɔ 'ni -amiaa weli 'wɔnywuda -mu 'gbv, -a yia ɔ bhuhhoe 'yitide. 'In -a nɛɛ: «Nyumaa -Kanyoo dɔmagbu nu le!»

¹⁵ -A lia 'yli sanume wee da, 'in -a yia -amiaa 'gbanya -mɔzv, -a yia -Zeluzalemv mni. ¹⁶ -Zezuu 'binonya tɔlv mia Sezalee, -maa yia -ain yoo kwa. 'In wa yia -ain Siplv -nyume yabhlo, -ɔ 'kaa -ain -goda 'nye, -ɔ wa laa Mnasɔɔon -budunweɛ kwa. -Zezuu 'binonyo -wa, we 'bi ka 'wogwle.

Pɔlv -yɔ -Lagonyuma kpasu gbelia 'wlu -Zeluzalemv

¹⁷ Da -a nynia -Zeluzalemv, -Lagobhelia yia -amiaa 'lakpasu kpa 'muna nya. ¹⁸ -Muv 'bigu zli zlia, Pɔlv -yɔ -ain 'so yia *'Zakee -gbe mni. -Mɔ leglizuv nyuma kpasu weee gbelia 'wlu. ¹⁹ Pɔlv -saa wa fu, 'bhie, -we weee -Lago nua le nyuma 'nia Zuifv -gbe, 'in ɔ yia we 'di -sa wa -yla kpɛɛn kpɛɛn.

²⁰ Da wa 'de weee 'nua weli -mni, 'in wa yia -Lagoɔ 'nyu -mnun. 'In wa nɛɛ Pɔlv -ylae: «Bheli -in -tali, Zuifv 'wlu sanume ka -Zezu dli -gu zɔ, 'in wa mia Moizuv tite -yılanɛda. ²¹ -We wa mia gbada wa -yla -na daa mu nu: Zuifv -wa mia 'lakpanya glaa, -in nɛɛ wa -yla wa pali Moizuv tite -bhgv, wa 'na 'pali wa 'yua knɔ 'wu -ni, 'in wa 'bhv -Zuifv lenugbv 'cin 'bi. ²² Sa -a 'ka we nua? 'Nua wa yia we -kpɔ, nu, -in ka yi. ²³ We 'gbv, -we -a yia da -mi -yla gbaa, -in nu we le. Nokpasia -mnua -wa bia -Lago -yla mi -ain glaa -seli. ²⁴ -In -yɔ wa mni, -in -yɔ wa 'ka wa -yɔwɔlv gbu lenv, -in plɔlv wa 'wlu, 'in wa 'ka wa 'nyi -sa. -In -ka 'sa nu, 'in nyuma weee yibhelia we 'ji nu, -we wa gbaa -na daa, we 'ni gbuzɔnu. 'In wa 'ka we -yoyi, nu, Moizuv tite -mi -na zɔ 'ya 'nunwe. ²⁵ We -ka nyuma -wa 'nia Zuifv, -wa zwa -Zezu dli -gu, gbu -we ka weli -a bhlia, -a ka we celv, 'in -a yia we wa yoo 'pa: «A 'na lili -zila -bubɔnumɛ -ni, we ka pɔn. Numɛɛ 'pɔn -tokpa -yɔ numɛ -we 'pɔn 'nia 'wɔtla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nuɔn motnigbu le -ni.» »

²⁶ -Muv zli zlia, tɔon, Pɔlv -yɔ waa nyuma -mnua yia mni. 'In ɔ -yɔ wa yia -yɔwɔlv gbu lenv dabɔv. -Muv 'bigu, 'in ɔ mnia -Lagoɔbudu 'kadv zɔ, 'in 'yli -we nya wee -yɔwɔlv gbu 'kaa bhia, ɔ yia we gba. We ji -wa nu, bhla -we nya wa 'kaa wa -zila bubɔ -bhlo -bhlo.

Pɔlv wa kpa -Lagoɔbudu 'kadv zɔ

22

27 Wee -yowolo yli gbeso 'ka bhia mni, 'in - Azii-dudu -gub Zuifu yia Polu -yoyi -Lagobudu 'kadu zo. Toon, wa 'paa nyuma -zloo dli yali, 'in wa yia o kpa, 'wokpikpie nyae: 28 «Izlaelu nyuma, a be -aun -yoi! Nyume -o mia da, da weee -yoy nyuma weee o slolua gbu -we -wa Izlaelunyima klaa, we -yoy Moizu tite -yoy -Lagobudu 'kadu -yoy -tu. 'In -sleen, nyuma -wa 'nia Zuifu, o ka wa -Lagobudu 'kadu zo -la, sane 'sa o plaha wee -mowlo da pwin -lile!»

29 -We ka 'gbu, wa yia 'sa nu, wa ka Efeziyu Tlofimu 'yi Polu nya -Zeluzalemugbe nukple. Nu, wama dlu, Polu -yoy o 'so ka -Lagobudu 'kadu zo pla.

30 'In wee 'gbee nukpla -nyuma weee gbugblolua, 'in wa -yoy -gwagwie yia da weee 'bhv. 'In wa yia Polu kpa, wa -yoy o lagbizelie yia -Lagobudu 'kadu zo 'la, 'in wa yia -bha kla, -bha -bhlokpade. 31 Zuifu mi 'kl 'yida, wa 'ka Polu 'bha, 'in nyuma yia weli Wlomuu 'slujaa -zloo -kanyo 'kadu kwa, nu, -Zeluzalem -nyuma weee ka gbugblolu. 32 -Bha -bhlokpade, o 'bhua 'sluja -yoy 'slujaa gbu gbuu 'yugalunya 'wu, 'in o -yoy -gwagwie yia nyumaa -zloo gbegein mni. Da wa 'yia o -yoy 'sluja 'so -yoy, 'in wa yia Polu bhute 'yitide. 33 Oo 'slujaa -kanyo 'kadu bea Polu -yoy, o kpa o, 'in o nee, wa gbu o netellukpe 'so nya. 'Bhie, o yia wa layibhae: «Nyoo nyume -mou -mia? Lee -lu o nu lea?» 34 'In nyumaa -zloo glaa, -zakpa -bhlo kpi 'wu -maa 'dee sa, 'in talua kpa 'wu, weli -putu nya. Nu, 'slujaa -kanyo 'kadu 'ni mneni o 'ka weli yabhlogboo 'wolanu, wee -zle duun glaa. 'In o nee, wa -yoy Polu 'so mni 'slujaa -budu 'kadu zo. 35 Da Polu -yoy wa nyina wee -buduu sikalie kwesi, 'in 'sluja yia o 'wobhu nyuma 'wlu yali, nyumaa -zlo glaa, 'ce 'kadu wa mia 'padaa 'gbu. 36 Nu, nyuma weee mi o 'bi, 'wokpikpie nya: «A 'bha o!»

Polu gbaa o 'dee -gvgbu

37 Bhla -we nya wa -yoy Polu 'kaa 'slujaa -budu 'kadu zo pla, o nee 'slujaa -kanyo 'kadu -yoy: «'In mneni in 'ka -mi -yla weli yabhlo gbaa?»

'In -moo yia we 'bigopalie o -yoy: «'In, aya! Gekweli -na gbaa? 38 Ezipotyoy -o 'bhua nyumaa dli 'wu, nyumaa 'wluaplunyoy -yoy, we 'bi 'ni -slu 'wogwe, 'in o -yoy 'binonya 'wlu gbu -bhlo (4.000) yia da beblee ladua mni, we 'ni -mu?»

39 Polu yia we 'bigopalie: «Zuifu in -mia, Talisigbe nukple, Silisi -dudu -gu. Gbe ka 'hni mia mnda, we nukpla -nyume in -mia. -Mi na bhubhoea, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka nyuma -yla gbu gba.»

40 'Slujaa -kanyo 'kadu yia o 'yoo 'nye. Polu 'yigbea sikalie 'wlu, 'in o yia so 'pa nyuma -yla, nu, wa 'mu nywe. Da wa 'de weee 'mua nywe blenyii, 'in Polu yia wa -yla gbu gba zuifoweli 'wu:

1 «Na bhelia -yoy na didea, a pu yukwli, na 'dee gbu 'wusaweli na yia -sleen da aun -yla gbaa.»

2 Da Polu mia gbada wa -yla, wa 'nua we zuifoweli 'wu, 'in wa yia nywe 'mu blenyii.

Toon, 'in Polu nee: 3 «Zuifu in -mia, Talisigbe 'wu wa gwalia 'mi, Silisi -dudu -gu, 'In -seli wa zua 'mi -Zeluzalem. Gamalie -wa na -slolunyoy, mo -slolua 'mi -amuaa dukpasu tite kpeen kpeen. -Lagoo gbu mi 'ya -ami dlu 'kadu, a 'de weee 'bhisa -zeen. 4 Nyuma -wa mia -Zezu 'Yloogbu -gu, in ka wa 'klyie 'wopal, in ka wa 'bha. 'In in yia wa 'llukpe pali, we yi nukpasia -zeoo, we yi 'hwni -zeoo, -zugba na pa wa -kaslu 'wu. 5* -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu -yoy Zuifu nyuma kpasu weee mneni wa 'ka gba, nu, gbuzonu na gbaa. Wa ka 'mi 'sebhenya yoo 'nye, na bhelia Zuifu mia -Damasigbe nukplee 'gbu. 'In in yia wee 'gbe nukple mni, waa -Lagonyuma mia -mo, in 'ka wa 'llukpe 'pali, in 'ka wa -mo -Zeluzalem kwa, 'in wa 'ka wa -kaslu 'wopa.

*Polu gbaa o -Lagoplagnu
(Lngb 9.1-19, 26.12-18)*

6 «'In, in mi 'yloogbu, in 'ka -Damasigbe -yoy cupaa yi, 'ylogbagbu yli nya toon, san 'kadu yabhlo 'bhua yali, 'in we yia 'mi gbeli. 7 'In bhlia dudu, 'in in yia weli yabhlo 'nu, we nee 'mi -yoy: «Sol, Sol, lee ka 'gbu -na pali 'mi 'klyie 'waa?»

8 «'In in yia layibhae: «Na -Kanyo, nyoo -in -mia?»

«'In wee weli yia we 'bigopalie: «Ami Nazaletiyu -Zezu, -in mia 'klyie 'wopalida, -ami -wa.» 9 Na nononya ka wee san -yoyi, 'in o mia 'mi -yla gbu gbada, wa'a 'nu -moo weli.

10 «Toon, in yia layibhae: «Na -Kanyo, sa in 'ka nua?»

«'In Nyuma -Kanyo nee 'mi -yoy: «-In -so 'wu, -in mni -Damasigbe nukple, 'in -we weee -Lago gba, -in nu le, -mo wa yia -mi -yla we gbaa.» 11 In 'ka 'lo wee saan 'tite -mnu 'gbu, na nononya kpa na so la, 'in wa yia 'mi -Damasu kwa.

12 «-Mo -Damasu, nyume yabhlo mi -bha, 'mo wa laa Ananias. Nyume -o zua -bha -Lago, 'mo o -mia, 'in o zua Moizu tite 'nonye. -Damasigbee Zuifu weee gbaa gbuzonu gbu o daa. 13 Ananias yia na -gbe, o 'yigbea 'mi kwesi, 'in o nee 'mi -yoy: «Sol, na bheli, -na 'yli -blo!» -Bha -bhlokpade, na 'yli -bloa, 'in in yia o -yoyi vaa.

14 «'In o yia we -gudi 'mi -yoy: «Amuaa dukpasu -Lago ka -bha -mi -sa 'cin, -in 'ka o dumagbu yibheli, 'in -o wa Nyume Tiklu, -in 'ka o -yoyi, -in 'ka o 'dee weli 'nu. 15 Nu, o gbudayunyoy -na yia -zea. 'In -we -in 'yia -yoy, 'in -in 'nua, -in 'ka we gba dudugv -nyuma weee -yla. 16 'In -sleen, lee ka 'gbu -na wua? -In -so

'wɔ, -in yi, -in la Nyumaa -Kanyɔɔ ɔ, ni, wa 'ka -mɪ batizɛɛ, -Lagɔ 'ka -mɪ -yɔwɔlɔ, -na gbɔnyii 'ka -mɪ kwɛyli 'bhu.»

Pɔlv gbaa sa -Lagɔ tiea ɔ, nyima 'nia Zuifv, wa -gbɛɛ gbu

¹⁷ «-Mɔv 'bɪgɔ, in yia lɔbhiti -Zeluzalɛmɔ. 'Yli yabhlo nya, in mɪ -Lagɔ bhuhhoeda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in Nyumaa -Kanyɔ yia 'mɪ 'klɔtlali na 'yli 'wɔ. ¹⁸ 'In, in 'yia Nyumaa -Kanyɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ 'mɪ -ylae: «-In 'pulo kwɛ la, -in 'bhu -Zeluzalɛmɔ slɔ! Nɪ, na gbɔ -na yia gbaa, -mɔ -nyuma 'na 'ka we -yɔɲwɪ.»

¹⁹ «In yia we 'bɪgɔpalɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, wa 'dɛ -yi we 'ji nɪ, in ka -Lagɔbudunya zɔ 'plɪlɪ, 'in nyuma -wa ɲwɪnua -na gbɔ -yɔ, -zugba na pa wa -kaslɔ 'wɔ, 'in na selɪ wa. ²⁰ 'In da wa 'kaa -na gbɔdayɪnɔ Etienɪ 'bha, -amɪ mɪ 'ya -bha. -Wa mɪa ɔ 'bhada, in ka wa ɲwɪnunu, 'in in yia wa -bananya 'yliyɔzɔ.»

²¹ «'In Nyumaa -Kanyɔ nɛɛ 'mɪ -ylae: «-In mɪnɪ, nɪ, tiea na yia -mɪ 'pɪpɪ, nyuma -wa 'nia Zuifvɔ gbɛgɛɪn!» »

Pɔlv nɛɛ Wlɔmɔv 'slɔjaa -kanyɔ -yla nɪ, Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakpɛ ɔ -mɪa.

²² Nyumaa -zlo pɔlva Pɔlv yukwli tikli, tɔɔn, ɔ yia welnya -mɪnɪ gbagbie bhia. 'In wa yia 'wɔkpɪkpɛ bhlie: «A -sa nyumɛ nɪ la! A 'bha ɔ! ɔ 'nɪ we 'klɔ -ka, ɔ 'ka 'yliyɔgada -tɔ, dɔdɔ nɪ -gɔ!» ²³ Wa 'kpɪa 'wɔ 'titeɛ, wa vitelia wa -bananya, 'in wa yia bla yalɪ 'mɪnɪ. ²⁴ Wlɔmɔv 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ nɛɛ, wa 'pa Pɔlv 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ. Wa 'ka ɔ selɪ, 'in gbɔ -we ka 'gbɔ nyumaa -zlo mɪa sa ɔ 'wɪlɔ 'kpɪlɪda, ɔ 'ka we gba, 'in -mɔɔ 'ka we 'nɔ. ²⁵ 'In da wa gbɔan Pɔlv wa 'ka ɔ selɪ yi, tɔɔn, 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalɪnɔ mɪa -bha, Pɔlv yia ɔ layɪbha 'lee: «We se mɪ ain -yla, a 'ka *Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakpɛ selɪ, -zugba a 'nɪ -slɔ ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhhu?»

²⁶ Da ɔɔ 'slɔjayu 'nɔa wɛlɪ -mɪnɪ, 'in ɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ wɛlɪ kwa, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Lɛɛ -lu -na yi yaa dɛ lɛnɔa? ɔɔ nyumɛ -mɔnɪ, Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakpɛ -wa!»

²⁷ 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ yia Pɔlv 'yia, ɔ bɛa ɔ -yɔ. ɔ yia ɔ layɪbha: «Gba gbɔzɔnɔ, Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakpɛ -in -mɪa 'pɪɛnɪ yi?»

Pɔlv yia we 'bɪgɔpalɛ: «In, 'mɔ in -mɪa.»

²⁸ 'In 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ nɛɛ: «'Gwɛzi 'kadɔ in plɔlɔa 'bhie, in yia Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakpɛ -zɛ.»

'In Pɔlv yia we 'bɪgɔpalɛ: «-Amɪ mɪa, gwali wa gwaliɪa 'mɪ we.»

²⁹ -Bha -bhlokpade, -wa 'ka yaa Pɔlv selɪ, 'in ɔ 'ka gba, -maa yia ɔ gwɛvla. Da 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ yibhelia we 'ji nɪ, Pɔlv -ɔɔ gbɔan, -mɔɔ mɪ Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakpɛ nya, 'in ɔ 'dɛ yia nyano nɔ.

Pɔlv mɪ gbɔwɪliwɔdɪnya 'yu

³⁰ Gbɔ -we Zuifvɔ dia Pɔlv 'wɪlɔ, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ 'yibha ɔ 'ka we 'wɔlanɔ kpɛɛn

kpɛɛn. We 'gbɔ, zɪ zɪa, 'in ɔ yia ɔ gbɔan -llukpɛ 'wɔsa. 'In ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɪliwɔdɪnya 'wɪlugbeli. 'Bhie, ɔ -yɔ Pɔlv yia wa 'yu yi.

23

¹ Pɔlv ylaa gbɔwɪliwɔdɪnya filɪlɪ, ɔ nɛɛ: «Bhelian, in ka -Lagɔ 'yu nɔ 'nanɔv, na dlɪ 'nɪ 'mɪ gbɔ 'nye, 'in we yia -zɛɛn yɪlɪ -mɪnɪ yɪlɪ.»

² 'In -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Ananiasi nɛɛ -wa mɪa Pɔlv kwɛsi -ylae: «A 'pa ɔ ɲwɛ -gɔ -lu!»

³ Tɔɔn, Pɔlv nɛɛ ɔ -ylae: «Wɛlɪ 'sɔ -nyumɛ, -mɪ -Lagɔ yia bhɪtia! -Bha -in -dia la, -zugba -na bhu na -yɔgbɔ 'wɔ titee sɔlɔ, 'in -in nɛɛ, wa bhɪti 'mɪ. Tite 'nɪ 'sa gba.»

⁴ -Wa mɪa Pɔlv kwɛsi, -maa nɛɛ ɔ -ylae: «-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -na velɪ yi?»

⁵ Pɔlv yia we 'bɪgɔpalɛ: «Na bhelia, in 'nɪ we 'ji -yi nɪ, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ ɔ -mɪa. Nɪ, we mɪ celɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ: «-In 'na gbalɪ gbɔnyuu -na nyumaa 'yugalɪnɔ -yla -nɪ!» »

⁶ Pɔlv -yi we 'ji nɪ, nyumaa -zakpa sɔ -wa gbɔwɪliwɔdɪnya. -Zakpa -bhlo -wa *Sadusenyuma, 'in -zakpa 'sɔnɔ -wa Falizinyuma. We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia 'wɔkpɪ 'titeɛ wa 'yue: «Bhelia, Falizinyumɛ in -mɪa, 'in Falizinyumɛɛ 'yu in -mɪa. Tɪtlɪnyaa 'wɔsɔsɔɛ in dia dlɪ 'wɔv 'gbɔ, wa mɪa da na -yɔgbɔ 'wɔbhuda.»

⁷ Da Pɔlv gba 'saa, Falizinyuma -yɔ Sadusenyuma yia kpɛlɛ bhli, 'in wa yia 'wɔdɔ 'sɔ. ⁸ Nɪ, Sadusenyuma nɛɛ, tɪtlɪnyaa 'wɔsɔsɔɛ 'nɪ -mɪ, 'anzɪnya -yɔ zuzu 'nɪ la -mɪ, 'in -zugba Falizinyuma yibhelia we nɪ, we 'dɛ weɛ mɪ la. ⁹ 'In nyumaa -zlo mɪ 'wɔkpɪda 'titeɛ, 'in Falizinyumaa tɔlva -wa -wa -Lagɔɔ titee gwɛsanya, -maa yia Pɔlv lɔpa 'koa 'titeɛ nya. Wa nɛɛ: «A yi we -yɔ nɪ, nyumɛ -mɔnɪ 'nɪ gbɔnyuu yabhloɔ lɛnɔ. -De zuzu yabhlo, -de 'anzɪ yabhlo gba ɔ -yla gbɔv, nyɔɔ -yi we 'jia?»

¹⁰ Wee -zɛɛ kpɔkpala 'wɔ, wa yi Pɔlv 'ylɪsɪsalu 'gbɔ, nyano yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ dɪlɔ slo. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'slɔja -ylae, -maa -sa Pɔlv wa nyɪdɪ, wa kwa ɔ 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ lɔ.

¹¹ -Mɔv 'bɪgɔv sabɔ bɛa, Nyumaa -Kanyɔ yia Pɔlv 'klɔtlali, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In 'temanɪ dlɪ! -In ka na gbɔ gba -selɪ -Zeluzalɛmɔ, we mɪ nɪ, -in gba 'ya we Wlɔmɔgbɛ nɔkpɛ.»

Zuifvɔ zva Pɔlvɔv 'bhabhagbɔ

¹² -Mɔv zɪ zɪa zɔkpɛ, Zuifvɔ -zakpa -bhlo yia wɛlɪ -bhlo bhli, 'in wa yia bi -Lagɔ 'yu nɪ, wa 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li 'in wa 'na 'ka 'ma. ¹³ Nyuma -wa bhli wɛlɪ -mɪnɪ, wa ka nyumaa glɔ 'sɔ -gɔzi. ¹⁴ 'In wa yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyuma kpasɪ -gbɛ mɪnɪ. 'In wa nɛɛ -maa -ylae: «-A ka bi -Lagɔ 'yu, nɪ, -a 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, -a 'na

'ka -lu yabhogbɔɔ li. 15 'In -sleɛn, amia -yo gbɔwliwɔdinya bhli weli -bhlo, 'in a 'ka 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ -yla gba nu, -la aɩn Pɔlv -dawli nya, a 'yibha a 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔsisali tikli. We -ka -amia, -a ka -amɩaa 'de lamnazi -a 'ka ɔ 'bha, 'bhie, ɔ 'ka -seli nyini.»

16 'In weli wa bhli Pɔlv daa, ɔ bhɔlɔɔ 'yu 'nɔa we, 'in ɔ yia 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ Pɔlv 'di -sali mni. 17 Tɔɔn, Pɔlv laa 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalnyɔ yabhlo, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In kwa nyimeslɔyu ni 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv -gbe, ni, ɔ ka gbɔ yabhlo ɔ 'ka we gba ɔ -yla.»

18 ɔɔ 'slɔja -yo ɔɔ nyimeslɔyu yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv -gbe mni, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Kaslonyume Pɔlv laa 'mi, ɔ nɛɛ: in -la -mi nyimeslɔyu ni. -Mɔɔ ka gbɔ yabhlo ɔ 'ka -mi -yla we gba.»

19 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ kpaa nyimeslɔyuu sɔ la, ɔ -yo ɔ vlaa gwe -sɛ, 'in ɔ yia ɔ layibhaɛ: «Lɛɛ -gbɔ -in 'yibha -in 'ka 'mɩ -yla gbaa?»

20 'In nyimeslɔyu yia we 'bigɔpaliɛ: «Zuifo ka weli -bhlo bhli nu, -in kwa cɩzi Pɔlv gbɔwliwɔdinya 'yu. Gbaa wa yia -dawli nya nu, gbɔwliwɔdinya 'yibha wa 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔsisali tikli. 21 'In -in 'na 'nɔnɔ wa weli -ni! Nu, -wa zizea ɔ 'bhahhie 'gbɔ, wa mnɛni nyumaa glɔ 'sɔ -guzi. Wa ka bi -Lago 'yu, wa nɛɛ, wa 'ni -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li, 'in wa 'na 'ka 'ma. Ni, -sleɛn, wa ka lamnazi, -na weli wa mia wɔda.»

22 Da ɔɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ gbaa nyimeslɔyu -yla ni: «-We -in gbaa da 'mɩ -yla, -in 'na gbaɩ we nyume yabhogbɔɔ -yla -ni.» 'Bhie, ɔ yia -mɔɔ 'yitide, 'in -mɔɔ yia mni.

'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ kwaa Pɔlv Felisu -gbe

23 -Mɔv 'bigɔ, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ laa ɔ 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalnya 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Slɔjaa 'wlu -bhlo (200) klaa, numasɔɔn -gɔv 'slɔjaa glɔ ta 'ya kugbua (70) -yo 'slɔjaa 'wlu -bhlo kaa 'li kwɛɛ, a gbɛli da wa 'wlu. 'In a 'de weee mnazi la, jibheza lɛlu gbomnuanu nya, a 'ka Sezalegbe nɔkplɛ mni. 24 A mnazi numasɔɔn -yo, 'in a 'ka Pɔlv 'wɔbhu we -gɔ, 'in a 'ka ɔ dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ Felisu -gbe kwa -dɔɔ.»

25 'In ɔ yia 'sebhɛ cɛliɛ:

26 Dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ Felisɩ 'kadɔ, -amɩ Klodɔ Liziasɩ saa -mɩ fo.

27 Nyume ɔɔ 'in 'paa de -mɩ yoo, Zuifo ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ 'bha. 'In da 'in 'nɔa nu, Wlɔmɔ -dɔdɔwɩakpe -wa, 'in in -yo na 'slɔja yia mni, in yia ɔ wa kwɛɛ -sa. 28 'In 'yibha gbɔ -we Zuifo dia ɔ 'wlu, in 'ka we 'ji 'nɔ. We 'gbɔ, in yia ɔ wa gbɔwliwɔdinya 'yu kwa. 29 'In ka we -yɔyɩ nu, wa 'deɛ titee 'gbɔ, wa dia ɔ gbɔ 'wlu. 'In wa 'ni mnɛni wa 'ka ɔ gbɔ yabhogbɔɔ -yla lapali, -we ka 'gbɔ wa 'kaa ɔ 'bha, 'in wa 'kaa ɔ -kaslv 'wɔpa, we 'ni 'yie.

30 'Bhie, wa yia 'mɩ weli kwae, Zuifo ka ɔ -yɔgbɔ zv. -Bha -bhlokpade, in 'paa ɔ yoo -na -gbe. 'In in nɛɛ ɔ gbɔwliwɔdinya -ylaɛ, wa 'kla ɔ -na -gbe.

31 -We 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ gbaa, ɔ 'slɔja ka we lenɔ. Wa 'bhua Pɔlv 'wɔ sabɔ, 'in wa -yo ɔ yia Antipatlisi:gbe nɔkplɛ mni. 32 -Mɔv zli zlia, 'in 'slɔja mia bhɔ -gɔ nada, -maa yia 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ lɔbhitɩ. 'In wa yia 'slɔja mia numasɔɔn -gɔ 'yitide, -maa -yo Pɔlv yia 'yoo 'yliyɔzv. 33 'Slɔja mia numasɔɔn -gɔ nyina Sezalee, 'in wa yia dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ 'sebhɛ yoo 'nyɛ, 'bhie, wa yia ɔ Pɔlv 'klɔslɔlu. 34 Dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ zelia wee 'sebhɛ, 'in ɔ yia Pɔlv layibha: «Dɔdɔ -mɔmɔ ka nyume -in -mia?» 'In Pɔlv yia we 'bigɔpaliɛ: «Silisi -nyume in -mia.» 35 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Wa dia -mɩ gbɔ 'wlu, wa -ka yi, 'in na yibhaa -mɩ la.» 'In ɔ nɛɛ, wa kwa Pɔlv Ewloɔv gbɔwɔbhubudu 'kadɔ zɔ.

24

Zuifo dia Pɔlv gbɔ 'wlu Felisɩ 'yu

1 'Yli gbɔ 'plia, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Ananiasɩ yia Sezalee nyini. ɔ -yo nyuma kpasɩ tɔlvɔ -yo *lɔpanyɔ yabhlo wa laa Telituli. 'In wa yia Pɔlv 'klaa yi dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ Felisɩ 'yu.

2 Wa laa ɔ, 'in Telituli yia ɔ gbɔ 'wludɩde bhli dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ Felisɩ 'yu: «Felisɩ 'kadɔ! -Na 'gbɔ -a kaa da 'wɔtɔtɔe -dɔɔ weee. 'In gbɔnya -in 'bhitiya gbɔyilo nya, mɔ saa -amɩaa nyuma 'wɔ. 3 -Lu -zunɔ weee -a yia, da weee, 'yli weee nya, we 'gbɔ -a paa -mɩ fuo dli weee nya. 4 'In in 'ni 'yibha, in 'ka -na 'bɩ 'wɔgwɩɩɛ, we 'deɛ 'gbɔ, -mɩ na bhuhhoe, -in 'nyɛ -aɩ bhla -sele, -na dli -zonɔ nya, -in 'ka -aɩ yukwli pɔlv.

5 «-A ka we -yɔyɩ nu, nyume -mɔni, nyume 'nyuuu 'degbolu -wa. Nyumaa -zakpa -bhlo wa laa Nazaletɩ -nyuma, wa 'yugalnyɔ -wa. Zuifo weee ɔ pɔpaliɛ 'wɔ dɔdɔ weee -gɔ. 6 'In ɔ ka we layla 'debhie ni, ɔ 'ka -amɩaa -mɔwlv -Lagɔbɔdu 'kadɔv 'ɩni -nyumɔ, 'in -a yia ɔ kpa. [-A 'yibha -a 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhu -amɩaa titee sɔlv. 7 'In 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ Liziasɩ yia yi, 'in ɔ yia ɔ -aɩ kwɛɛ -sa -gla nya. 8 'Bhie, Liziasɩ nɛɛ Pɔlv gbɔwliwɔdinya -yla, wa yi -mɩ 'yu.] We -ka -na de 'yibha ɔ la, 'in -in 'kaa we 'jiyibheli ni, gbɔ -we -a dia ɔ 'wlu, gbɔzvɔnɔ -wa.»

9 'In Zuifo -maa yi 'yaa Teetulusu weli -gɔ 'yiligbe, 'in wa nɛɛ: «Cun, -we ɔ gbaa de, gbɔzvɔnɔ -wa.»

Pɔlv gbaa ɔ 'deɛ -gɔgbɔ

10 'In dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ yia Pɔlv -yla sɔ 'pa, ni, ɔ gba. 'In Pɔlv nɛɛ:

«In -yi we 'ji, -in ka -zv duun li, -zugba -na bhɩ -amɩaa nyumaa -yɔgbɔ 'wɔ. We 'gbɔ, na dli 'te 'wɔ, in 'ka na 'deɛ -gɔgbɔ gba.

25

11 «In mneni -in 'ka we 'wosisali -na 'de nya, nu, -ami nynia -Zeluzalem, in 'ka -Lago bubo, we 'yli kugbua e 'so 'ni -slo 'phi. 12 Nyume yabhlogbo 'ni 'mi 'yu, -zugba na -yo nyume kpele -Lagobudu 'kadu zo. 'In nyume yabhlogbo 'ni 'mi 'wotlati, -zugba na bhu nyumaa -zloo dli 'wo -Lagobudunya zo -yo daputu, 'gbe nukple. 13 'In -sleen, gbu -we nyuma -manu dia da 'mi 'wlu, wa 'ni mneni wa 'ka we 'woyleli -mi -yla. 14 -Moo bhla, -we in njwnua -yo -mi 'yu, mo ni: -amuaa dukpasu -Lago na bubaa, 'Yloogblo -lolu -we ka gbu wa'a laa gbuzonu, we -gu -nonve nya. 'In -we weee mia celida Moizu titee 'sebhe -yo -Lagobubu -falpanyaa 'sebhe 'wo, 'in na zoa we dli -gu. 15 Sa wamia dia -Lago dli 'wo, 'sa -ami na dia -Lago dli 'wo. Nu, nyuma tiklu -yo nyuma 'nyii 'so, 'wo wa yia -saa tltlunya glaa. 16 We 'gbu na gva la 'yli weee nya, 'in na dli yi 'mi gbu 'nye -Lago 'yliya 'wo, 'in 'ya nyuma 'yliya' wo.

17 «Da in lia -zo duun daputu, 'in in yia -Zeluzalem loyi 'gwexi nya, na nyuma 'wosasio -yo 'slaka -lii wlawhe -Lago -ytaa 'gbu. 18 Da in mia -Lagobudu 'kadu zo, 'in -Aziii Zuifo yia -mo 'mi 'yli, -we in mia lenoda mo ni, in mi -mawlogbu lenoda. Nyumaa -zlo 'ni 'mi 'bi -mi, 'in -zle 'ni 'mi kwesi -mi. 19 'In we -ka yaa nu, -Aziii Zuifo -tolba mia zlume -bha, -maa ka yaa na gbegbuin gbu dli, ma 'kaa 'mi 'kla -na -gbe. 20 Da wa kwaa 'mi gbuwliwodunya 'yu, gbonnyuu in nua le wa 'yia -yo, nyuma -wa 'yiligbea de, wa gba we -mi -yla. 21 'In 'yiligbea gbuwliwodunya 'yu, 'in in nee wa -yla weli 'tite nya: «Tltlunya yia 'wosaa tltlie lu! We nya wa -laa 'mi aun 'yu, a 'ka na -yogbu 'wobhu.» -De moo.»

22 Dodoo 'wlulapilnyo Felisi -yia -Zezuu 'Yloogblo -gogbu 'ji kpeen kpeen, 'in o yia we 'wolanu, -moo yia wee gbuwobhu yli lobeli. 'In o nee wa -ylae: «'Slojaa -kanyo 'kadu Liziasi -ka yi 'bhie, in 'ka amaa gbu 'wobhu.» 23 O nee 'slojaa gbu gbuu 'yugalnyo -ylae: «-In di Polo la -kaslobudu zo. -In 'tide o 'yi, o 'ka o 'de -yla -tu. -In 'nye o 'talea 'yoo, wa 'ka o -yla -li lenu.»

Wa ka Polo Felisi -yo Dlusili 'yu kwa

24 'Yi sanume 'phia, Felisi -yo o 'njwao Dlusili yia yi, Zuifonwao -wa. O nee wa -yo Polo yi, 'in o 'ka o -Zezu Klisu dli -guzu weli yukwli pulu. 25 'In da Polo bhilia nyume nonobhu tiklu klaa, 'dee dli lakpakpie -yo -Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhuhuee gbu gbagbie, 'in Felisi yia nyanu nu. 'In o nee Polo -ylae: «-In mneni, -in 'ka -sleen mni. 'In da in -ka bhua, in 'ka -mi la lu.» 26 Dodoo 'wlulapilnyo Felisi di yaa we dli 'wo nu, 'gwexi Polo yi yaa o 'nyea. We 'gbu, o laa Polo bhla weee nya, o -yo o 'ka 'di -sa.

27 -Zu 'so 'phia, Posiuso Fesituso yia Felisu 'bigopili. 'In Felisi 'yibha o 'ka Zuifo dudonamanu 'gbu, o yia Polo -kaslu 'wo ti.

Wa ka Polo nyumaa 'wlulapilnyo 'kadu Fesituso 'yu kwa

1 Da o nynia wee dodu -gu, we 'yli ta 'phia, Fesituso 'bhua Sezalee, 'in o yia -Zeluzalem mni. 2 -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifoo nyuma kpasu yia Polo 'kla o -gbe. 3 Wa nee Fesituso -yla, o nu wa 'nani' wo, 'in wa yia we nwe -yokpali nu, o -la Polo -Zeluzalem lu. Nu, wa ka Polo -yogbu zo, wa 'yibha wa 'ka o 'bha 'yloogblo. 4 'In Fesituso yia we 'bigopali wa -ylae: «Polo mi -kaslu 'wo Sezalee, 'in dayli na 'degbolu bhitia -mo lu.» 5 'In o yia we -godie: «Amuaa -cian kwa 'mi yoo, we -ka nu, nyume -mami ka gbonnyuu lenu, wa 'ka -mo we gba.»

6 Fesituso li wa -gbe sa 'bhisa 'yli gbonnua. 'Bhie, o yia Sezalee lobbhiti. -Moo zli zlia, 'in o yia gbuwobhu -zejila 'yu ladi, 'in o nee wa -yo Polo yi. 7 Da Polo yia, Zuifo -wa 'bhua -Zeluzalem, -maa yia o gbeli. 'In wa yia o gbonnyii 'kadu -zlo 'wludi, 'in wa 'de 'ni mneni wa 'ka we 'wosisali tiklu. 8 Polo mia o 'dee -gogbu gba, o nee: «'In 'ni gbonnyuu yabhlogbo lenu, Zuifoo tite -yo -Lagobudu 'kadu -yo nyumaa 'wlulapilnyo 'kadu *Sezaa gbegbu.»

9 Fesituso 'yibha o 'ka Zuifo dodu namanu 'gbu, 'in o nee Polo -ylae: «-In 'yibha -in 'ka -Zeluzalem mni? Wa 'ka -mo -na -yogbu 'wobhu 'mi 'yuu?»

10 Polo yia we 'bigopali: «Sezaa gbuwobhu -zejila 'yu in 'yiligbea da, 'in -bha wa 'kaa na -yogbu 'wobhu. In 'ni Zuifo -yla gbonnyuu yabhlogbo lenu, 'in -na 'de -yi we 'ji zozonu sa. 11 We -ka na -yogbu, in gbu -we ka 'gbu wa 'kaa nyume 'bha, in -ka we lenu, in 'na 'ka tltliee daa gba (-nnya). 'In we -ka nu, gbu nyuma -manu mia da 'mi 'wludida, we 'ni gbuzonu, nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka 'mi wa yoo 'nye. In ka na gbu Sezaa 'yu kwa.»

12 Nu, Fesituso -yo o gbuwliwodunya bhua gbagbie, 'in o nee Polo -ylae: «-In ka -na gbu Sezaa 'yu kwa, we 'gbu, Sezaa 'yu -na yia mnia!»

Wa ka Polo Aglipa 'yu kwa

13 'Yi sanume 'phia, nyumaa 'wlulapilnyo Aglipa -yo o bhola Belenisi yia Fesituso fusaa yi Sezalee. 14 Wa mi -bha 'yli duun lida, 'in Fesituso yia nyumaa 'wlulapilnyo Aglipa -yla Polo gbu gba. O nee o -ylae: «Nyume yabhlo Felisi tia -kaslu 'wo, o mi da. 15 Da in mnia -Zeluzalem, *-Lagobubonyaa -cian -yo Zuifoo nyuma kpasu yia o 'kla nu, in 'pa o -kaslu 'wo.»

16 «'In in yia we 'bigopali wa -ylae: (-Amia, Wlamu -nyuma 'ni we bhlabhu, -a 'ka nyume o gbuwliwodunya yoo 'nye, -zugba o 'ni o 'dee -gogbu gba gbuwobhunyoo 'yu.» 17 'In waa nyuma -yo 'mi 'so yia -seli yi dabodu. 'In in 'ni kpeke, -moo zli zlia, in -dia gbuwobhu -zejila 'wo la, 'in in nee na 'sloja -yla, wa -yo o nyume yi. 18 O gbuwliwodunya yia yi. 'In gbonnyii in

pɔpali yaa 'wlukooŋ la, nɪ, 'mɔ wa yi ɔ 'wlu dia, wa 'nɪ -mɔv ɔ 'wlu di. ¹⁹ Nɪ, wa 'dɛɛ -Lagɔbɔbɔvɛ -yɔ nyumɛ yabhlo wa laa -Zezuu gbɔ -gɔ wa -yɔ ɔ 'sɔ kpɛlia. Ɔɔ nyumɛ ka tɪ, 'in Pɔlv nɛɛ, ɔ 'nɪ tɪ, ɔ -ga 'yɪliɔ. ²⁰ Sa in 'kaa gba gbɔ -mɪnɪ 'wɔ, in 'nɪ we -yɪ. Tɔvɪn, 'in in nɛɛ Pɔlv -yɪa, ɔ -ka 'yɪbha ɔ 'ka -Zeluzalɛmɔ mɪnɪ, 'in wa 'ka -mɔ ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhulu, gbɔ -mɪnɪ -gɔ. ²¹ In Pɔlv yia ɔ gbɔ nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ Sezaa 'yɪ kwa. Ɔ 'yɪbha nɪ, -mɔv 'bhu ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. 'In in nɛɛ, wa tɪ ɔ -kaslobudu zɔ bhla -sɛlɛ nya. -Mɔv 'bigv, in 'ka ɔ Sezaa 'yɪ kwa.»

²² Aglipa nɛɛ Fɛsɪtusɔ -yɪaɛ: «Na 'dɛ 'yɪbha in 'ka ɔ nyumɛ -mɔnɪ wɛli 'nɔ.»

Fɛsɪtusɔ yia we 'bigɔpaliɛ: «Cɪzɪ -na nɔa ɔɔ nyumɛ -mɔnɪ wɛli.»

²³ -Mɔv zɪ zɪa, Aglipa -yɔ Belenisɪ -yɔ nyumaa -dɔlv yia -budu 'kadɔ zɔ pla, we -yɔ 'slɔjaa -cɪan -yɔ wee 'gbɛɛ nyɪma kpasɪ. 'In Fɛsɪtusɔv wɛli -gɔ, wa -yɔ Pɔlv yia yɪ. ²⁴ In Fɛsɪtusɔ nɛɛ: «Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, 'in amia weɛɛ -yɔ -aun mia da, a yɪ 'mɔ nyumɛ nɪ. Zuɪfɔ weɛɛ ka ɔ 'klaa yɪ na -gbɛ -Zeluzalɛmɔ, 'in wa yɪ 'yaa -sɛli 'mɪ 'bɪ yɪ, -zugba wa kpɪ 'wɔ, wa 'bha ɔ. ²⁵ -Amɪ ka we -yɔyɪ nɪ, ɔ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔvɛ nɛv, 'in wa 'ka -mɔv 'gbɔ ɔ 'bha. 'In ɔ 'dɛ yia ɔ gbɔ Sezaa 'yɪ kwa. We 'gbɔ, in nɛɛ wa kwa ɔ -mɔv -gbɛ. ²⁶ In -we in 'kaa cɛli -kpɔ na -kanyɔ 'wɔ ɔ 'gbɔ, we 'nɪ -mɪ. We 'gbɔ, in -yɔ ɔ yia aun 'yɪ yɪ, we -yɔ -mɪ nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipaa 'debbie 'yɪ. -In 'yɪbha ɔ la, 'in -we ɔ -ka gba, in 'ka we cɛli. ²⁷ Nɪ, we 'nɪ 'yɪlanɪ -amɪ 'yɪliya 'wɔ, in 'ka -kasɔnyumɛ Wɔmɔ kwa, -zugba gbɔ -we ɔ nɔa lɛ, wa dia ɔ 'wlu, in 'nɪ mneni in 'ka we gba tiklu.»

26

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔ nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa yɪ

¹ Aglipa nɛɛ Pɔlv -yɪaɛ: «-A ka -mɪ 'yoo 'nye, -in 'ka -na 'dɛɛ -gɔgbɔvɛ gba.»

Tɔvɪn, Pɔlv 'paa sɔ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔvɛ gba, ɔ nɛɛ: ² «Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, na dɪ mɛnɪ -zɛɛn bhabha. Nɪ, gbɔ weɛɛ Zuɪfɔ dia 'mɪ 'wlu, in 'ka we na 'dɛ 'wlu -sa -mɪ 'yɪ. ³ -We ka gbɔ -wa, -in -yɪ Zuɪfɔvɛ lɛnɔgbɔ 'cɪn 'nanɔv, we -yɔ gbɔ -we -gɔ wa kpɛlɪlia. We 'gbɔ, -mɪ na bhuhhoea, -in pɔlv 'mɪ yukwɪ dɪtie nya.

⁴ «Sa in mɪmɪnɪ 'wɔla na nyuma weɛɛ nyɪdɪ, we -yɔ -Zeluzalɛmɔ, 'in we 'ka gwɛdɪ na nyimesɔ bhla na lɛnɔgbɔvɛ mɪa, Zuɪfɔ weɛɛ -yɪ we. ⁵ Wa -yɪ 'mɪ -mɔv 'bɪ ka 'wɔgwɛ, wa mneni wa 'ka we gba, -zugba wa -ka we 'yɪbha. Faliznyuma ka kwɛɛ -amɪaa -Lagɔvɛ gbɔ -sua 'wɔ, wa lɔnyumɛ yabhlo in -mɪa. ⁶ In -lu -Lagɔvɛ gbaa ɔ 'ka -amɪaa dɔkpasɪ 'nye, in dia dɪ 'wɔv 'gbɔ, wa mɪa na -yɔgbɔ 'wɔbhuda -sɛɛn. ⁷ -Amɪaa nyumaa *zɔa kugbua lɛ 'sɔv

dɪ mɪ we -gɔ, wa 'ka wɛli nɪ lɛnɔda 'yɪ. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ 'kɔa 'tɪtɛ nya, zɔlvkpɛ jibheza. Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, weɛ wɛli -mɪnɪ in dia dɪ 'wɔv 'gbɔ, Zuɪfɔ yia 'mɪ gbɔ 'wludɪ! ⁸ Lɛɛ ka 'gbɔ, we mɪ amɪa Zuɪfɔ dɪlu nɪ, -Lagɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka tɪtɪlɪnyɔ 'wɔbhulu tɪtie lɔa?»

⁹ «Na 'degbolu ka 'wlukooŋ lapɔpali nɪ, in mneni in 'ka Nazaletɪyɪ -Zezuu 'ɪnɪ lasa sɔ weɛ lɔ. ¹⁰ 'Mɔ in nɔa lɛ -Zeluzalɛmɔ. -Lagɔbɔbɔvɛnyaa -cɪan ka 'mɪ 'yoo 'nye, 'in in 'ka -Lagɔnyumaa -zɔ -kasɔv 'wɔpa. 'In -wa gbaa wa 'ka wa 'bha, 'in na -yɔ -maa paa gwe. ¹¹ Zɪ tɔlv zɪ, 'in na plɪla -Lagɔbudu zɔ. 'In na palɪa wa 'kɪyɪɛ 'wɔ, 'in na gbaa -gla nya, wa vɛlɪ -Zezu. 'Cɛ na palɪ bhaa wa -yɔ 'nyumɛɛ 'gbɔ mɔ nɔa lɛ, 'in na mɪnɪa wa 'kɪyɪɛ 'wɔpalɪa laga -gɔ.

Pɔlv gbaa sa Nyumaa -Kanyɔ laa ɔ, we gbɔ (Lngb 9.1-19, 22.6-16)

¹² «-Mɔv 'gbɔ, 'yɪ yabhloo zɪ, 'in in yia -Damasi mɪnɪ. -Lagɔbɔbɔvɛnyaa -cɪan 'nyɛa 'mɪ we se, 'in wa yia 'mɪ tie nɪ, in kpa -Lagɔnyumaa. ¹³ Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, 'yɪlvbagbɔvɛ in mɪ 'yɔlogbɔvɛ, 'in in yia san bhɔa yalɪ -yɔyɪ. We -nyumalɪ -zɪ 'yɪb, 'in we -nyumalɪ yia 'mɪ gbɛli, we -yɔ na nɔnɔnyɪa. ¹⁴ -A 'dɛ weɛɛ ka bhli dudɔv, 'in in yia wɛli yabhlo 'nɔ, -mɔv nɛɛ 'mɪ -yɪa zuɪfɔwɛli 'wɔv: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na palɪ 'mɪ 'kɪyɪɛ 'wɔa? Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na zɔ -gla bhea, nɛɛ bhli zɔ -gla we -kanyɔvɛ 'pa -pɪn zɔa?»

¹⁵ «In in yia layɪbhaɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔvɔ -in -mɪa?»

«In Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bigɔpali 'mɪ -yɪaɛ: «-Amɪ -Zezu, -in mɪa 'kɪyɪɛ 'wɔpalɪa, -amɪ -wa. ¹⁶ -In -sɔ 'wɔ, -in 'yɪlgɛ -bhade! -We ka 'gbɔvɛ in yia na 'dɛ -mɪ 'kluslɔlu, mɔ nɪ: in ka -bha -mɪ -sa, -in 'ka na lubhonɔnyɔ -zɛ. 'In -in 'ka 'ya na gbɔdayɪnyɔ -zɛ. 'In -we -in 'yɪ -zɛɛn -yɔ klaa, we -yɔ -we na yia cɪ -mɪ 'kluslɔlu klaa, -in 'ka we gba. ¹⁷ Zuɪfɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuɪfɔ -wa ka -gbɛ in tiea -mɪ, na 'dɛ yia -mɪ 'yɪliɔzɔvɛ wa gbɛgbɛɪn. ¹⁸ Wa -gbɛ na tiea -mɪ, -in 'ka wa 'yɪ -blo, -in 'ka wa nɪkpise 'wɔsa, -in 'ka wa zɪ 'klɔ -la. -In 'ka wa -Saataan 'tɪtɛ zɔ -sa, 'in -in 'ka wa -Lagɔvɛ -gbɛ -la. 'In wa -ka 'mɪ dɪ -gɔ zɔ, -Lagɔ 'ka wa gbɔnyuu 'wɔtɪ, 'in wa 'ka 'bɪ 'yɪ -Lagɔvɛ -mɔwɔlv -nyɪma glaa.»

Pɔlv gbaa lubho -we ɔ mɪa nɔdaa gbɔ

¹⁹ «We 'gbɔ, nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, 'yɪlikakɛ -we 'bhɔa -Lagɔvɛ -gbɛ, in 'nɪ we 'nɔvɛ -sa. ²⁰ In -Damasi -nyuma -yɔ -Zeluzalɛmɔ -nyɪma -yɪa in gbaa -Lagɔvɛ tɪa. 'Bhie, in yia Zudeɛ -dɔdɔv weɛɛ -gɔ -nyuma -yɔ nyɪma -wa 'nɪa Zuɪfɔ we -yɪa gba. In nɛɛ wa -yɪa, wa 'bhiti wa dɪ, wa yɪ -Lagɔvɛ -gbɛ, 'in wa lɛnɔgbɔvɛ -slɔlu wa 'bhɪtɪbhɪtie sazɔnɔ sa. ²¹ -We ka 'gbɔvɛ Zuɪfɔ yia 'mɪ kpa, -zugba in mɪ -Lagɔbudu 'kadɔv, 'in wa yia 'klɪ 'yɪ, wa 'ka 'mɪ 'bha, mɔ nɪ. ²² In -Lagɔvɛ zɔa 'mɪ

'yliyo, 'in we yia -ZEEN yli. In mi -slɔ -bha, in 'ka ɔ gbudayinyo -ZE nyuma weee 'yu, nyuma -kpɔa -yo nyuma 'kadi. Gbu -we -Lagɔgbu -falpanya -yo Moizu gbaa nu, le we yia nua, mu -bhloo 'de -amu na gbaa. ²³In nee sa bhee, sia -Lagɔ -Bhasanyo yia. Mo yia tlitlunya glaa 'wɔsɔa tia, 'in mo yia -Lagɔo zlu gbu gbaa Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu -yla.»

Pɔlv nee nyimaa 'wlulapilinyo Aglipa -yla, ɔ pla -Lagɔ

²⁴Pɔlv mi sa ɔ 'deE -gugbu gbaa, 'in dɔdɔ 'wlulapilinyo Fesituso yia 'wɔkpɔ: «Pɔlv, -sabhe bhaa -mu! -In ka 'sebhe 'kpiya duun, we ka -mi -sabhe 'wlu pali!»

²⁵Pɔlv yia we 'bigupali ɔ -ylae: «Fesituso 'kadu, -sabhe 'ni 'mi 'wlu -mi. Welinya in mia da gbaa, gbuzɔnu -yo gbuyilo -weli -wa. ²⁶Nyimaa 'wlulapilinyo Aglipa -yi we 'de weee 'ji. 'In we 'gbu, in mneni in 'ka ɔ -yla wee gbu gba dli telɔ nya. Na dli mi we -gu nu, ɔ -yi wee gbu weee 'ji, -we ka gbu -wa, we 'ni leno da yabhlo zizewiem. ²⁷Nyimaa 'wlulapilinyo Aglipa, gbu -Lagɔgbu -falpanya gbaa, -na zu we dli -gɔv? Dli -na zu we -gu, in -yi we 'ji!»

²⁸Aglipa yia we 'bigupali Pɔlv -ylae: «-Mi dli nu, -Lagɔ 'wɔ -na yia 'mi 'paa bhla -se ni nya yi?»

²⁹'In Pɔlv yia we 'bigupali: «We yi desleen -ZE00, we yi ci -ZE00, -Lagɔ na bhuhhoea, we 'ni -na 'de -bhloo gbu, 'in 'ya amia weee -wa mia da 'mi yukwli pɔbda -ZEEN, sa in mia da, amia 'ka 'sa -mi, we 'bhu 'lukpenya -muni 'wɔ. Nu, in 'ni 'yibha wa gbuan an -ami 'bhisa!»

³⁰Nyimaa 'wlulapilinyo klaa, dɔdɔ 'wlulapilinyo klaa, Belenisi -yo -wa weee -yo wa dia -bha la, 'in wa yia 'wɔsɔ. ³¹Wa 'tlaa, 'in wa nee wa 'dekpɔa nyidie: «Nyume -mɔni 'ni gbu yabhlogbɔo mɔo, 'in wa 'ka -mɔv 'gbu ɔ -kaslo 'wɔpa, 'in wa 'ka ɔ 'bha.»

³²'In Aglipa nee Fesituso -ylae: «Nyume -mɔni 'ni yaa ɔ gbu nyimaa 'wlulapilinyo 'kadu Sezaa -gbe kwa, -zugba -in ka ɔ 'yitide.»

27

Wa kwaa Pɔlv Wlɔmɔ

¹Da wa gbaa, 'glu 'kadu 'wɔ -a yia -gblaa -a 'ka Italii -dɔdɔ -gu mnu, 'in Wlɔmɔv 'slujaa glv gbuu 'yugalnyo yabhlo wa laa Zuluso* , 'mo wa 'nyeE Pɔlv -yo -kaslonnyima talva yoo. ²Adlamitu 'glv 'kadu yabhlo 'kaa -Azii -dɔdɔ -gɔv 'glv 'yigbedanya 'plli, -a -gblaa we 'wɔ, 'in -a yia mni. Tesalonikyuu Alisitaku 'bhua Masedvani, ɔ -yo -an 'sɔ mi.

³-Mɔv zli zlia, 'in -a yia Sidɔngbe nokple nyini. Zuluso -ɔ mia Pɔlv kpada 'nanvɔ, -mɔv

yia Pɔlv 'yoo 'nye, ɔ 'ka ɔ 'talea 'yia mni, 'in -we Pɔlv -ka 'yibha, wa 'ka we ɔ 'nye. ⁴Da -a 'bhua -bha de, -a nynia 'nyunyididɔdɔ wa laa Siplv kwesi, 'in -a yia we kakpe yabhlo -gu 'plli, -pɔpe mi -an yoo yidaa 'gbv. ⁵Bhie, -a -dia Silisi -dɔdɔ -yo Panfilii -dɔdɔv gumunyu 'wɔ, 'in a yia Milaa nyini, Lisii -dɔdɔ -gu. ⁶-Bha Wlɔmɔv 'slujaa glv gbuu 'yugalnyo yia Alezandlii gbee 'glv 'kadu mia Italii mɔda, 'in ɔ yia -mɔ -an 'pa.

⁷'Yli duun nya, -a -tɔa 'nyu -gu nɔda ylelee 'glv nya, 'in -a yia sia bhabha, 'bhie, -a yia 'gbe wa laa Sinidi 'klu nyini. -Pɔpe 'ni 'nyuu, -a 'ka -mɔ -gbein mnu 'gbv, -a yia Salimonee 'plli, 'in -a yia 'nyunyididɔdɔ wa laa Kletu zɔgbein mni. ⁸Siasie duun nya -a nɔnɔa wee 'nyuu kakpe, 'in da wa laa 'Glv 'yigbelida -zɔnɔnya», -a yia -bha de nyini, Lazegbe kwesi.

⁹-Amiaa bhla duun ka lanyumɔv, 'in 'glv 'wɔ -nɔnɔe yia 'ylinyumanɔ -an -yla, -we ka gbu -wa, Zuifvɔ 'sun -pla bhla ka 'plɔphe bhia, pepe† . We 'gbv, Pɔlv yia glv nokplee -lubhonnya talva -yla gbu lapali: ¹⁰«Na 'talea, in ka we -yɔyi nu, -amiaa nɔnɔe yia -ylinyumania, nu, 'glv -yo we nokplee 'gbanya yia -nyumɔa. 'In -a 'ni nu 'nanvɔ, -amiaa 'debhie -gbolu yia -bha tlitlie.» ¹¹'In Wlɔmɔv 'slujaa 'yugalnyo yia 'glv 'kadu 'papanyo -yo 'glv -kanyɔo weli dli 'wɔdi, we 'ka Pɔlv weli 'wɔzi. ¹²Nu, wee 'glv 'yigbelidaa ladiie 'ni 'ylinanɔ njwɔtɔyibhla. We 'gbv, nyuma duun nee, wa 'bhu -bhade. Wa 'yi 'klu, wa 'ka 'glv 'yigbelida Fenisi mni, -mɔ 'nyunyididɔdɔ wa laa Kletu -gu. Wee dɔdɔv 'klu mi 'ylov bhilidaa sɔ 'sɔ lv. -Mo wa yia ladia njwɔtɔyibhla.

-Pɔpe 'kadu 'plia gumunyu -gu

¹³'Ylv bhilida kɔpɛsɔlv, -pɔpe yia 'plɔphe bhli -dlɔo. -Wa mia 'glv 'kadu 'wɔ, we mi wa dli nu, -we wa pupalia, le we yia nua. Wa 'bhua 'glv 'yigbelinete 'wɔ yali, wa mnia, 'in wa yia 'nyunyididɔdɔ wa laa Kletu -gu 'plli. ¹⁴'In 'bi 'ni 'wɔgwle, tɔv, -pɔpe 'kadu yabhlo wa laa Elakilɔn, we yia 'nyunyididɔdɔv -gɔgɔ 'wlu 'bhu. ¹⁵-Pɔpe yia 'glv kwa, 'in nyume 'ni mneni ɔ 'ka we layligbeli tuklu 'gbv, -a yia -amiaa 'de 'yitide, 'in -pɔpe yia -an kwa. ¹⁶-A 'plia 'nyunyididɔdɔ 'kienyi wa laa Kodaaa zɔgbein, 'ylov bhilida kɔpɛsɔlv, 'in -a nynia -bha, we yia -an 'wɔpa -se. 'In -a 'yia sa 'klu -zlo, 'in -a yia gbɔwɔsaglv -yule yabhlo bɔzia 'glv 'kadu 'wlu 'wɔbhu. ¹⁷'In 'glv 'kadu nokplee lubhonnya yia we -gblali. 'In wa yia 'glv 'kadu gbuan nyimaa -yɔbe -llukpe nya. Wa mi sada, wa yi Libii -dɔdɔ -gɔv -bɔse -kakpe -gu bhlii 'gbv, 'in wa yia 'glv 'kadu 'naa 'wɔyɔglɔlv, 'in wa yia 'sa wa 'de 'yitide, -pɔpe yia wa kwa.

* 27:1 Zuluso 'sluja wa laa «nyimaa 'wlulapilinyo 'kadu' sluja». † 27:9 Wee 'yli -mnu 'bigu, glv 'papie yia 'ylinyumanɔ bhlaa 'ylinyunoov 'gbv.

18 -Muu zli zlia, -pɪpe 'kadu mi -ain lazuk-
luda 'tɪtɛ -bhloo 'de, 'glu nukpla -nyuma
yia gbanyaa vitelivitelie bhli, gumunyu lv.
19 We 'ylu tanuu zli, wa yia 'glu 'kadu 'dɛɛ -
yolunyaa vitelie bhli gumunyu lv, wa 'dɛɛ sɔ
nya. 20 'Yli duun nya, -a'a 'yi 'ylo -yɔ -zɛli -yɔ,
-zugba wee -pɪpe 'kadu pli 'saa 'tɪtɛ. 'In -a yia
-amaa 'dɛɛ thltie dli -sa.

21 'Bi ka 'wɔgwɛ, 'in -wa mia 'glu 'kadu
nokple, wa 'ni -lu yabhlogbɔ li. Tɔɔn, Pɔlv
'yɪlgbea wa nyidi, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «Na
'talea, in nɛɛ yaa, -a 'na 'bhulu Kletɪ -ni. A
-ka yaa na wɛli 'wɔɔnwu, -zugba -li 'na 'ka
yaa sa -nyumo. 22 'In -sɛɛn, 'koa na paa
ain 'yli, a 'temani dli. Ni, amiaa lonyume
yabhlogbɔ 'na 'ka ti, 'glu 'kadu 'debhlogbɔ
yia -nyumɔa. 23 -We ka gbɔ -wa, -Lago ɔ ka -
nu in -mia, 'in ɔ ka lubho na nua, ɔ 'anzi ka
'mi 'klotlali -zɛɛn sabo. 24 'In we nɛɛ 'mi -ylae:
'Pɔlv, -in 'na nuuu nyano -ni! Ni, we mi nu, -in
'tla *Sezaa 'yu, wa 'ka -na -yɔgbɔ 'wɔbhhu. 'In
-Lago ka -mi 'nani 'wɔnu, -na 'gbu, -wa weee
-in -yɔ wa mia 'glu 'kadu 'wɔ, -Lago yia wa
puea.» 25 We 'gbu, na 'talea, a 'temani dli!
Ni, na dli mi -Lago -gu. Gbu -we -Lago gbaa
'mi -yla, le we yia nua. 26 Ni, bhli -a yia,
'nyunyididudu yabhloo -gɔgɔ -gu.»

'Glu-wɔwɔlɔe 'nyu-gv

27 'Yli kugbua le -mnuanuu sabo, -zugba -
pɪpe 'kadu mi -ain kwada -bhlokpade Adli-
atiki -gumunyu -gu. -Mo zli -nyidi, 'in we
yia 'glu nukplɛɛ lubhononya dlu lasibhli nu,
-a ka dudɔ -yɔcipa. 28 'In wa vitelia 'nyuu
yibhɔlv -llukpe 'nyu glu, we -tɔ 'wɔ 'metli glu
-bhlo 'ya kugbua le gbesɔ. Wa bea 'yugbein
-sɛ, wa viteli 'yaa we, we -tɔ 'wɔ 'metli glu
-bhlo 'ya gbeta. 29 'In wa mi nyano noda
nu, -amaa 'glu 'kadu yi tukpa -gɔgɔ 'kadu
'wlu bhuu 'gbu, wa yia 'glu 'yɪlgbelinete -
mnu 'nyu lv viteli 'glu lɔgbɛin, 'in wa yia
zli zlizhe woda -tɔ dli sulo nya. 30 'In -mɔ
bhla, 'glu nukplɛɛ lubhononya 'yibha wa 'ka
-flii -bho. 'In wa yia gbɔwɔsaglv -yule kwilili
'nyu lv. 'In wa nɛɛ -dawli nya, 'glu 'kadu
'yɪlgbelinete wa vitelia we 'yugbein. 31 'In
Pɔlv nɛɛ Wɔmɔv 'slojaa glu gbuu 'yugalinyɔ
-yɔ 'sloja -ylae: «Nyuma -mani 'ni 'glu 'kadu
nokple -tɔ, a 'na 'ka 'pu.»

32 Tɔɔn, 'sloja yia 'glu -yule 'llukpenya -yɔdi,
'in wa yia we 'yitide, we 'ka gumunyu -gu
mni.

33 Zli zlizhe 'yu, Pɔlv laa wa 'de weee lililu
-yɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «Amiaa 'yli kugbua le
-mnu nɪ -zɛɛn, dli sulo nya, -zugba a'a 'bhu
lililu yabhlogbɔ 'wɔ, a'a li we. 34 We 'gbu na
laa ain, a 'ka li. Ni, we nani 'yli a 'ka li, 'bhie,
a 'ka 'pu. Amiaa lonyume yabhlogbɔ 'nyii gɔ
yabhlo 'nia mnu ya yi!» 35 We linya -mni 'bigv,
Pɔlv 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lago fuo 'pa wa
'de weee 'yibadi. 'Bhie, ɔ -dia we 'wɔ, 'in ɔ yia
lilie bhli. 36 Tɔɔn, wa 'de weee 'temania dli,

'in wamia yi 'yaa li. 37 -Amia mia wee 'glu
'kadu nokple, -a 'de weee nyi nyumaa 'wlu
-bhlo glu ta 'ya kugbua le gbelibhlo. 38 Da wa
lua, 'in wa yia bleyanya 'nyu lv viteli 'glu 'ka
'wɔtu fefee 'glu.

39 Da zli zlia, 'glu nukplɛɛ lubhononya 'ni
dudu yibheli, 'in wa yia gumunyu sɔ yabhlo
-yɔ -buse -gɔgɔ -yɔyi. 'In wa nɛɛ wa 'ka -
mɔ 'glu 'yɪlgbelia mni, -de wa yi we mnenii.
40 Wa -bloa 'glu 'yɪlgbelinete nya, 'in wa yia
we 'yitide gumunyu lv. 'In 'payli -we nya wa
paa 'glu, wa yia we 'llukpe -blo. 'Bhie, wa
yia 'naa wee 'glu 'yugbein zɔ, -pɪpe 'ka we
kwaa 'gbu, 'in wa yia -buse -gɔgɔ -gu -gbɛin
mni. 41 'In wa nyia gumunyu sɔ 'sɔɔ
nyidi -buseɛ -zlo -gu, 'in 'glu yia -bha zɪ. 'In
wee 'glu 'yugbein yia -buse 'wɔ pla, we 'ni
mneni we 'ka nɔ, -zugba gumunyu -gbɔgbɔ
'tite wla we lɔgbɛin.

42 'In 'sloja 'yibha wa 'ka -kaslonyuma 'bha,
-maa 'yabhlogbɔ yi -flii -bho lolloɛ nyaa
'gbu. 43 'In wa 'yugalinyɔ 'yibha ɔ ka Pɔlv glu
'wɔsaa 'gbu, 'in wa 'sloja pupalia, ɔ nɛɛ wa 'na
nuu we le -ni. 'In -wa -yia llo sa, ɔ nɛɛ -maa
-yla, -maa -bho 'nyu lv ta, 'in wa 'ka -gɔgɔ -gu
mni, 44 'in tɔlv mni wa 'bi, sufalonya -yɔ 'glu
falu -yolanene nya. Sanɛɛ 'sa, wa 'de weee
'tlaa -gɔgɔ -gu -dlɔɔ, 'in wa yia 'pu.

28

Pɔlv mi Maliti

1 Da -a 'pu, 'in -a yia 'nu nu, wee
'nyunyididudu wa laa Maliti. 2 Wee 'gbee
nokpla -nyuma ka -amaa 'lakpasu kpa
'nanuu. 'Nyu mi lɔbada, 'in nɔwɔlv mi 'gbu,
wa -dia -kosu 'kadu 'yi, 'in wa yia -a 'de weee
'bi 'nye, we kwesi.

3 Pɔlv 'bhua -gbali pipi 'wɔ, ɔ yia we -kosu
'wɔ 'pa. 'In 'mɔnumɛ yia -kosuu sloo 'gbu -
gbali pipi 'wɔ 'tla! We yia Pɔlv sɔ mu, 'in
we yia we -yolanɛ! 4 Da 'nyunyididudu -
gɔ -nyuma 'yia wee 'mɔnumɛ -yɔ bɪzɪda Pɔlv
sɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ wa 'dekpaa nyidiɛ: «ɔɔ
nyume -mɔni, nyumɛbhanyɔ -wa 'piɛin. ɔ ka
gumunyu kwɛɛ -di, 'in -Lago 'ni ɔ 'pɔpɔgbu -
yɔɔwɔnu.»

5 Tɔɔn, Pɔlv vua sɔ 'wɔ, 'in wee tibhe yia -
kosu 'wɔ -bho, ɔ ku 'ni glopo. 6 Tɔlv dlu nu,
'yia Pɔlv yia, 'in bhli ɔ yia -bha -bhlokpade,
ɔ 'ka ti. 'In wa yia we -yɔyi nu, 'bi mi
'wɔgwɛda, gbu yabhlogbɔ 'ni Pɔlv yida -mi.
Tɔɔn, wa yia wɛli 'bhiti, 'in wa nɛɛ: «-Lago
yabhlo -wa.»

7 'Nyunyididudu -mni 'wlulapinyɔ wa
laa Publiusu, ɔ dudu mi wee da -mni kwesi.
Mɔ kpaa -amaa 'lakpasu 'yɪ ta, 'in ɔ yia -ain
ɔ -budu zɔ -gueli, ɔ 'talea 'bhisa. 8 Publiusu
dide mi lapida, ɔ ku -su, 'in ɔ kaa kakpa -yɔ.
Pɔlv mni ɔ 'yia, 'in ɔ yia ɔ sɔ ɔ 'wluo lapali, ɔ
yia ɔ 'gbu -Lago bhuhhoe, 'in ɔ yia ɔ jipe. 9 -
Muu 'bigv, wee 'nyunyididudu -gɔv guzɔnya

'Sεbhε Pεlv 'paa Wlomu -nyimā yoo

Nu, -Lagonyuma mia Wlomugbe 'wv, 'ma *Pεlv 'paa 'sεbhε ni yoo. J nεε wa -yla wee 'sεbhε 'wv nu, nyuma 'ni mneni wa 'ka -Lago -yεlanyni wa 'dεε lagogvε nya. Nu, nyuma -ka -Zezu *Klisi dli -gv zv, 'in -Lago tia wa gbonyii 'wv, 'in ε nyεa wa 'yliyogagie lolu.

Fvsaweli

1-Ami, -Zezu Klisi lubhononyo, *Pεlv, -ami cεlia an 'wv. -Lago laa 'm, in 'ka ε *tietienyo -zε, mεε -saa -bha 'mi ε gbvε gbada.

2 Wee -Lagogbv mia dε ni, -Lago ka bha we gba ε gbvε -falpanyaa gbεgbεin, 'in wa yia we cεli *-Lagosebhε 'wv. 3 J Yuu -gvgbv we gbaa. Nu, 'mε wa gwalia ε dukpasa, nyumaa 'wlulapilnyo *-Davidu zεayli, nyumε -kpva 'bhisa. 4 Zuzu Pupa -slolua 'tite nya nu, mε -wa -Lago Yu, ε ka titlinya glaa 'wvεεε gbv. 5 Jε -amīaa -Kanyo -Zezu Klisi mia ni, ε gbεgbεin -Lago nva -an 'nanu 'wv, 'in -a yia ε tietienya -zε ε 'hnu 'gbv -a 'ka dεdεgv -nyuma weεε ε 'tite -slolu, 'in wa 'ka ε weli 'nυhwe zv dliuzvε nya. 6 -Wa ε -saa -bha wa 'ka ε weli 'nυhwe zv, a mi wa glaa, -we ka gbv -wa, ε ka 'ya amia la -Zezu Klisi -nu nya.

7 Amia weεε, -mε *Wlomu, amia -wa ka zε -Lago -kali, 'in amia -wa ε laa a 'ka -mε tiklu, nu, -amīaa Dide -Lago -yε -amīaa -Kanyo -Zezu Klisi hwna an 'nyu la, 'in wa 'nyε an 'wvotvε -dlεε.

Pεlv 'yibha ε 'ka Wlomu -nyima 'yi

8 Tiatia mia, -Lago na paa fuo -Zezu Klisi 'hni nya, a 'dε weεε 'gbv. -We ka gbv -wa, dli a zua, we 'dli ka 'gbe weεε -golammeni. 9 -Lago, ε ka lubho in mia noda na dli weεε nya -Lagogbvε gbagbie nya, ε -yi we 'ji nu, -we na gbaa gbvεzv -wa. We 'gbv, in -ka -Lago bhuhhoeda -mε, amīaa 'hni' bε -mε. 10 Zlabhuezε, na bhuhhoea ε, ε 'ka 'mi 'yoo 'nye, in 'ka amīaa -gbe mni. 11 Nu, amīaa 'yiyee 'tv mi 'mi 'bhada. In -ka amīaa -gbe yi, -Lago Zuzu wlawlala a yia 'yia na gbεgbεin, 'in a 'ka dli 'tεmani. 12 Nu, in 'yibha in -mi an glaa, 'in -a 'ka 'koyli 'pupal nanv dliuzvε -yε amīaa -nu 'sεε gbεgbεin.

13 Bheliau, -we in 'yibhaa a yiheli 'ji, mε -wa nu, amīaa -gbe na yi yaa yia -zakpa duun, 'in in 'ni -slε we 'yoo 'ye. In -ka -mε nyi ni, in 'yibha nu, na lubho mia, sa we 'yia -tnvε laga -dεdε -putu -gv, we nu 'ya 'sa amianv -gbe. 14 -We in 'kaa lεvu, mε -wa nu, in mni dεdε weεε -gv, -wa ka 'yali -bloa klaa, -wa ka 'yli 'nia -blo klaa, -wa -yia 'sεbhε we -yε -wa 'nia we -yi, wa -gbe. 15 We mi 'saa 'gbv ni, na dli mi amīaa -gbe nyinida -mε Wlomu, in 'ka an -yla -Lagogbv gba.

-Lagogbv, mε nu

16 Nu, in -ka -Lagogbv gbada -mε, we'e 'bhali 'mi zv. -Lagoε 'tite -wa, 'in -wa zva ε dli -gv, 'ma ε saa gbv 'wv: *Zuifu ε saa gbv 'wv tia, 'bhie ε saa nyumaa pnv gbv 'wv. 17 -We weεε -Lagogbv slolua, mε nu: nyuma -wa zva ε dli -gv, nyuma tiklu nya ε bhua wa 'wv. Dliuzvε -bhlogbεε nya nyumε bhva gbv 'wv. We mi cεlida -Lagosebhε 'wvε: «-J -Lago yibhelia nyumε tiklu nya dliuzvεε 'gbv, 'yliyogagie -mεε yia 'yia.»

Nyima weεε ka gbvnyuuu 'gba 'wlu -Lago 'yu

18 Nu, -Lago mε ε 'cε -we bhva yali -sloluda, -we ka gbv -wa, dεdεgv -nyuma mi gbvnyuu lεnuda, 'in -we wa nva lε, we 'ni tiklu -mε. 'In wa lεnogbv 'nyii nya wa tuntua -Lagoε gbvεzv. 19 Nu, -we -yε wa mneni wa 'ka -Lagoε gbv yiheli, we mi wa 'yu: -Lago ka we wa 'kluslolu 'nanv.

20 -Lagoε 'tite, we'e bhia, 'in wa'a 'yi we -yε, 'in sa -Lago mia, wa 'ni mneni wa 'ka 'sa ε -yoyi. Nu, da -Lago -laa dεdε la, wa mneni wa 'ka weεε gbv yiheli. -A -ka -Lagoε lalalu yia, -amīaa 'wlukvεn mneni we 'ka -Lago -yε ε 'tite -yoyi. We 'gbv nyuma 'ni zizelida -ka. 21 Wa yibhelia -Lago, wa 'ni ε 'hni -mnu, 'in wa 'ni ε fuo 'pa. 'In, 'mε nyumε 'ka yaa -Lago -yla lεvu. -Slεεn, wa 'wlukvεn lapopalie bhe, wa 'ni gbvnyilo dli -ka, we mi nikpise 'wv. 22 Wamia nεε, wa -yi gbv, 'in -zugba wa nu -sabhebhagbv lε. 23 -Lago, -ε'ε tia, -ε ka 'hni wa 'kaa -mnu, wa ti -bha -mεε, 'in wa bεba telitelili -we 'wba nyuma -wa titlie mnenia -yε blublunuma klaa, 'lalimnvanuma klaa, we -yε dliunvnyuma.

24 -We mia dεε 'gbv, -Lago yia wa kwεbisa wa dliwvnyili 'bi, 'in wa plaha wa 'dε pvin, zvbhaligbvε lεnve nya. 25 Wa ka -Lagoε gbvεzv -bhgopal, 'in wa yia yonya -yεhwnu. 'In -Lago -ε ka 'hni nyuma 'kaa 'yliman sazεv sa 'yli weεε nya, wa yia -bha -mεε 'dε ti, -zugba wa bεbε ε lalali ε 'bvg.

26 We 'dεε 'gbv -Lago yia wa kwεbisa wa zvbhali gbvε 'tv 'bi. Nu, wa 'hwni -yε wa 'lowlia'a -di -slεεn -budu 'wv, 'hwni -putu wa -yε wa dia -budu 'wv. 'Sasokpa gbvε lεnve mia, we 'ni 'ylinan dεdε -gv. 27 'Sa -bhlokpade nukpasia -yε wa 'hwni -dia -budu 'wv. Nukpasiaa tv bhaa wa. Wa -lima wa -yε wa dia -budu 'wv, zv we kaa. -We mia dεε 'gbv, -lu -we ka 'klu wa lεnogbv 'nyuu kaa, 'mε wa yia.

28 Nu, wa 'ni hwnu wa 'ka -Lago yihelii 'gbv, ε yia wa kwεbisa wa 'ka wa 'dεε 'wokanε gbv lεvu. 'In -we nyumε 'na 'kaa lεvu, 'in wa nva we lε. 29 Ylinyunogbvε 'yli -bhlo -bhlo yea wa: nyuma 'nyii wa -mia, wa -limaa kwelu wa dli nyinia 'wv, wa nokplε -nyu 'yli. Zenyi yea wa dli zv, 'in nyuma -bhahie nana wa dεdε. Wa ka -zle, wa -lima wa nva -dawli 'wv, gbokpva -gbv wa nva

le. Nyuma wa saa 'hni, ³⁰ gbonnyuu wa gbaa wa -limaa gbegbɛɛn, -Lagoo tonyuma wa -mia, wa -lima wa velia, wa 'de wa ylimania, wa 'de wa ylia, naci weee da wa talia wa 'ka gbonnyuu leno. Wa'a zu wa dide -yo wa 'nyaa 'nohwe. ³¹ Wa 'ni 'wlukoon -ka, wa'a no wa 'deɛ gbagbaweli -gu, wa 'te, wa 'ni nyazidli -ka. ³² Wa -yi -Lagoo gbuwobhuhue 'ji: -wa nua we 'sasokpa -gbu ni le, tilitie -wa wa -nu. We mi 'sa 'bhie, -zugba wa nu we le, 'in 'debhie, talva -ka we lenoda -mi, 'in wa hwnunu 'yaa -maa.

2

-Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhuhue

¹ We 'deɛ 'gbu, -mi bhua de -na nyumaa -yogbu 'wu, nyoo nyoo -in -ka -mi, -in 'ni zizelida -ka. Nyumaa -yogbu -na bhua 'wu, 'in -we wa nua le, mu -bhlokpadɛ -na nua le. Ni, -in -ka wa -yogbu 'wobhu, -na 'de -in -luelia gbu. ² 'In -a -yi we 'ji ni, -wa nua 'sasokpa gbu le, -Lagoo bhua wa -yogbu 'wu sazono sa. ³ -Mi, -mi bhua -wa nua we 'sasokpa gbu leɛ -yogbu 'wu, 'in -we wa nua le, 'mu -na nua le. Ni, -mi dli 'wu ni, -Lagoo gbuwobhuhue yia -mi -gozia yi? ⁴ -Lagoo ka 'nani bhahba, o dli tie, o yi wosa. 'Lee, nyani -na nyana o yi? 'Lee, -in 'ni we 'ji -yi ni, -Lagoo -ka sa 'nani -ka -na daa, ni, -in 'ka -na dli 'bhiti gbu -waa? ⁵ -In -su yukwli -yo, -in 'ni 'yibha -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'deɛ 'gbu -na zumania -Lagoo 'ce 'wu -na 'de -yo. Wee ce mia, -Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhu -zli, -na yia we. Ni, we zli -Lagoo yia nyumaa -yogbu 'wobhuhue -slolua sazono sa. ⁶ -We nyume -ka leno, we -tnoo o yia 'yia -Lagoo kweɛ. ⁷ Ni, nyuma talva -wa temania dli gbuwonoo leno 'bi, -wa talia 'hnumne klaa, 'hnikwale klaa, we -yo 'yliyogagie da -Lagoo kweɛ, 'yliyogagie -we 'nia bhlohda -ka, 'mu -Lagoo yia wa 'nyea. ⁸ 'In, nyuma -putu -wa solva -Lagoo -yo 'wu, -wa'a zua o gbuwonoo 'nohwe, 'in wa zua 'ylinyunogbu 'nohwe, ma -yo -Lagoo yia o 'ce 'kadu 'paa. ⁹ Stasie 'kadu -yo dhisulo yia nyuma weee -wa nua gbonnyuu le bhiti. Zuifu -gu we yia gwedilia, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. ¹⁰ 'In -wa nua gbuwonoo le, wa 'hni -Lagoo yia -mnuia, 'in o 'ka wa 'hni kwali, 'bhie o 'ka wa 'wototve -dlao 'nye. Zuifu -gu we yia gwedilia, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. ¹¹ Ni, -Lagoo mia, o'o gbizi nyuma 'wu.

¹² -Wa 'nia *Moizu tite -yi, 'in wa nua gbonnyuu le ni, wa 'ni we -yioo, tlia -maa yi 'yaa. 'In -wa weee -yia wee tite, 'in wa nua gbonnyuu le, wee titee gbegbɛɛn -Lagoo yia wa -yogbu 'wobhua. ¹³ Ni, -wa mia tiklu -Lagoo 'yu, ma -wa nyuma -wa zua tite 'nohwe, we 'ni ni, -wa pulva we yukwli, 'in wa'a nua we -yogbu le. ¹⁴ 'In, -wa 'nia Zuifu, wa 'ni tite -yi. We mi 'sa 'bhie, -we wee tite gbaa, talva

nua we -gu. Waa nyuma mia, wa 'ni tite -ka. Wa 'de -wa wa 'deɛ tite. ¹⁵ Wa nɔnɔbhɔ slolua ni, lenogbu -we tite 'yibhaa, we mi celida -mo wa dli zo. Wa 'wlukoon mi we dayinyo nya. Mu nya wa 'deɛ 'wlukoon lapopale bhua wa -yogbu 'wu, ni, wa ka gbonnyuu leno, ni, wa ka gbuwonoo leno. ¹⁶ Gbuwobhu zli, wa yia we -yoyia. Ni, -Lagoo gbu in mia da gbada, we neɛ ni, we zli, -we weee nyuma zizea, -Lagoo yia we gbu 'wobhua -Zezu Klisu gbegbɛɛn.

Zuifu -yo tite

¹⁷ Ni, -mi, -mi laa -na 'de Zuifu, 'in -na dia tite dli 'wu, 'in -na bhua -na 'de 'wu 'kadu, -na -Lagoo 'gbu. ¹⁸ -In -yi -Lagoo domagbu, 'in tite ka -mi -slolu ni, -we mia 'nanoo -in yibheli we. ¹⁹ 'In -na bhua -na 'de 'wu 'lɔlɔnyaa 'yoo da -slolonyo nya, we -yo -wa mia nikpise 'wu wa zli nya. ²⁰ -In neɛ ni, -wa 'nia 'sebhɛ -yi, -mi -wa wa -slolonyo, 'in -in mia 'nyenyeyuaa 'yliyozonyo nya, -we ka gbu -wa, -in mi we -gu ni, tite slolua -mi gbuwonoo -yo -luyilo sa tiklu. ²¹ Ni, -mi slolua nyuma. Leɛ -lu ka 'gbu, -i 'in -slolu -na 'dea? -In neɛ wa -yia: «A 'na yilili 'wie -ni», 'in -zugba mi, -na 'de -na yli 'wiee? ²² -In neɛ: «-In -yo 'hwnoo -putu 'na -dli -budu 'wu -ni* », 'in -mi -na nua we le yi? Yoyolagoo -na nyea 'wu, 'in -na ylia -we mia wa yoyolagoo -budu zo yi? ²³ -Na 'de -na bhua 'wu titee yilonyo nya, 'in -i 'in zo we 'nohwe. -In -ka 'sa nuda -mi ni, -Lagoo 'hni -na belia zo. ²⁴ Ni, we mi celida -Lagoo sbhe 'wɔe: «Amiaa 'gbu, -wa 'nia Zuifu, 'in wa gbaa -Lagoo 'hni 'nyuu.»

Kni 'wɔpapie 'zayli

²⁵ Kni 'wɔpapie mia, -in -ka Moizu tite 'nohwe zo, we ka 'ji. 'In -in 'ni wee tite 'nohwe zo, we 'wu sa wa 'ni yaa -mi *kni 'wɔpa. ²⁶ Sa 'bhisa, wa 'ni nyume yabhlo kni 'wɔpa, 'in -zugba o zo -we tite yibhalia nyume 'nohwe, 'lee, -Lagoo 'na 'ka o 'wobhu nyume wa 'paa kni 'wu 'bhisaa? ²⁷ Nyume, o wa 'nia kni 'wɔpa ku -yo, 'in o zua tite 'nohwe sazono sa, -mi' zua da tite 'nohwe, mo yia -na -yogbu 'wobhua. 'In -zugba wa ka -mi kni 'wɔpa, 'ya tite -we mia celida, we mi -mi kweɛ. ²⁸ Ni, o mia Zuifoo 'zayli nya, we 'ni nyume o wa yibheli ku -yo, 'in wa 'pa kni 'wu ku -yo, mo. ²⁹ Zuifoo 'zayli mia ni, -mo o 'wu wa yibhelia we. -We -wa *kni 'wɔpapie 'zayli ni, mu -wa dli -nu, -Lagoo Zuzu -gbe we bhua, ni, we 'ie 'bho tite -we mia celidaa -gbe. O nyume mia ni, we 'ni nyuma kwali o 'hni, -Lagoo kwalia o 'hni.

3

Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, wa mi gbonnyuu -lenunya nya

¹ Lee, Zuifu mia, leɛ -lu -zonoo ka, -we -zi o 'nia Zuifoo? 'Lee, kni 'wɔpapie ka 'jii? ² Cui,

* 2:22 Glekweli 'wu, we ji -wa ni, -wa kokwalia, wa -yo nyuma -putu 'na -dli -budu 'wu -ni.

we nani 'yli da weee. Tiada mia, Zuifu -yla -Lago wlaa c weli. ³ Zuifo tɔlva 'ni yaa -Lago weli -gu na, 'lee, -a yi yaa gba ni, -Lago 'na 'ka c weli -gu -tu? ⁴ -Innya, we 'ni sa -mi. -A yibheli we 'ji ni, -Lago mia, gbuzɔnu -gbanyɔ -wa, -zugba nyuma wee ka yo. -Lago sebhe ka we -gɔgbu gba -Lago da:

«Wa yibheli -mi tiklu -na gbagbaweli 'wu, 'in wa -ka -mi gbɔwɔbhuda kwa, 'in -na gaha wa -gu.»

⁵ Gbɔnyuu -we -a nɔa lɛ, mɔ slɔlua ni, -Lago tiklu. We -ka 'sa -mi, -Lago -ka -an 'cɛ -yɔpali ni, 'lee, -a mneni -a 'ka gba ni, -Lago 'ni tiklu -mi? (In -ka 'sa gba, dɔdɔgu -nyuma 'bhisa in gbaa we.) ⁶ -Innya, we 'ni 'sa -mi. -Lago 'ni yaa tiklu -mi, sa c 'ka nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua? ⁷ 'In na yɔtɔbhue -ka -slɔlu ni, -Lago gbaa gbuzɔnu, 'in nyuma -ka c 'ɲni -mɲni we 'gbu, lɛɛ -lu ka 'gbu c dili 'mi gbu, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ 'bhisa? ⁸ 'Sa tɔlva velia -an, 'in wa gbaa ni, -amia nɛɛ: «-A nɔ gbɔnyuu lɛ, 'in zɔzɔnu -nɔ 'ka -bha 'tɔal!» Ni, -maa -cian mia dɛ, -kaslɔ 'wɔpapie mi wa -nɔ nya.

⁹ Saa nya? 'Lee, -amia Zuifu 'yilia, -amia -zia nyuma tɔlva yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. In ka 'cun we -slɔlu ni, Zuifu -yɔ nyuma -putu, gbɔnyuu ka 'tite wa 'dɛ weee -gu. ¹⁰ Ni, we mi cɛlida -Lago sebhe 'wɔɛ:

«Nyume cɔ mia tiklu, c 'ni -mi.

Nyume yabhlogbɔɔ 'ni tiklu -mi.

¹¹ Nyume yabhlogbɔɔ 'ni gbɔyilonɔɔ nya -mi.

Nyume yabhlogbɔɔ -tali -Lago da.

¹² Nyuma weee ka 'yoo -zɔnu -gɔlabhɔbɔ, wa ka -nyumo.

Nyume cɔ 'kaa gbuzɔnu lɛnu, c 'ni -mi.

¹³ -We tlaa wa ɲweɛ we 'wɔb, gbawla -kali ɲwe.

Wa mia nya wa nɔa wa -lima -dawli 'wɔ.

-We tlaa wa ɲweɛ, 'mɔnumɛɛ -dlɛ -wa.

¹⁴ Melatiweli 'nyuu yea wa ɲweɛ.

'In wa weli nɔa nyume lɛ.

¹⁵ -Gwagwie nya wa mɲia nyume 'bhaa.

¹⁶ Da wa -ka 'plɔlɔ, -lu wa saa la,

'in wa tia -bha siasie.

¹⁷ Wa 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yoo -yi.

¹⁸ -Lago sɔsɔe 'ni wa dli zɔ -mi.»

¹⁹ -A -yi we 'ji ni, -we weee tite gbaa, -wa -yia tite, wa -nɔ nya we mia. We -ka 'sa -mi ni, nyume yabhlogbɔɔ 'ni zizelida -ka. Ni, nyuma weee ka gbɔnyuuu 'gba 'wlu -Lago 'yu. ²⁰ We 'dɛɛ 'gbu, -Lago 'na 'ka nyume yabhlogbɔɔ 'yi nyume tiklu nya titee 'nɔɲweɛzɔwee 'yiliblanɔnɔe nya. -We tite nɔa lɛ, mɔ slɔlua ni, gbɔnyuu -lɛnɔnya nyuma -mia.

Sanɛɛ -Lago zɛlia nyuma nyuma tiklu

²¹ 'In -slɛɛn mia, sa -Lago 'kaa -an nyuma tiklu -zɛli, c ka we -an 'klɔslɔlu. C -ka -an nyuma tiklu -zɛlia yi, cɔ yla -amiaa titee

'nɔɲweɛzɔwee 'yiliblanɔnɔe. Ni, tite -yɔ *-Lago gbɔbɔ -falɔpanya mi we gbɔdayinya nya, wa ka bha we gba: ²² -Zeu Klisiu dliɔzɔwee gbɛgbɛin -Lago nɔa nyume tiklu. -Wa weee zɔa Klisi dli -gu, 'ma c nɔ 'saa. -We ka gbu -wa, 'wɔgbizie 'ni wa nyidi -mi: ²³ Ni, nyuma weee ka gbɔnyuu lɛnu. Nyume yabhlogbɔɔ 'ni -Lago 'ɲnumɛ -yɔcipa. ²⁴ Ni, -Lago mia, c zɔzɔnu nya, c nɔa nyume tiklu sa bhe, -Zeu Klisiu gbɛgbɛin. Mɔ saa nyuma gbɔnyuuu gaylo 'wu.

²⁵⁻²⁶ -Lago 'yibha ni, -Zeu slu c 'pɔn la 'slaka 'bhisa. 'In c 'slaka nya, -Zeu yia nyumaa gbɔnyuu lamumni, 'in -wa zɔa c dli -gu, wa 'ka tiklumɛ 'yi. Sanɛɛ -Lago 'yibhaa c 'ka -slɔlu ni, c mi tiklu. Ni, c ka dliɛ lɛnu bha, 'in c 'ni we bhla nyuma -kaslɔ 'wɔpa wa gbɔnyuu lɛnɔe 'gbu. 'In -slɛɛn mia, -Lago slɔlua nyuma ni, c mi tiklu, 'in c 'ka nyuma, -wa zɔa -Zeu dli -gu, tiklu nɔ.

²⁷ 'In -amia ka -bha weli yabhlo -a 'ka -amiaa 'dɛ 'yilimanu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. Lɛɛ -lu ka 'gbua? -We ka gbu -wa, -we nania 'yli, we 'ni titee 'nɔɲweɛzɔwee 'yiliblanɔnɔe -amiaa 'dɛɛ lagɔwe nya, ni, -Zeu dliɔzɔwee -wa. ²⁸ -We -gu -a papalia 'wlukɔn la, mɔ ni: nyuma mi tiklu -Lago 'yu, -we ka gbu -wa, wa ka -Zeu dli -gu zɔ. We 'ni titee 'nɔɲweɛzɔwee 'gbu -Lago yi wa 'yi nyuma tiklu nya c 'dɛ 'yu. ²⁹ Ni, -Lago mia, Zuifu -bhlogbɔɔ -nɔ c -mia yaayɔ 'lakpanyaa -Lago c -mi 'yaa yi? 'Lakpanyaa -Lago c -mi 'yaa: ³⁰ ni, -Lago mi -bhlogbɔɔ 'gbu ni, mɔ yia Zuifu nyuma tiklu -zɛlia wa dliɔzɔwee 'gbu, 'in mɔ -bhlokpade yia 'lakpanya nyuma tiklu -zɛlia wa dliɔzɔwee 'gbu. ³¹ 'Lee, we -ka 'sa -mi ni, dliɔzɔwee -gu, tite mi bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi, mɔ nɔa we lɛ, 'in tite kaa 'nɔɲwe.

4

**Ablaamv zɔa -Lago dli -gu*

¹ We -ka 'sa -mi, sa -a 'ka -amiaa dukpasa *Ablaamv daa gbaa? Lɛɛ -lu c 'yi c lɛnɔgbu 'wɔa? ² Ni, -Lago -ka yaa Ablaamv yibheli nyume tiklu nya c lɛnɔgbu 'wɔ, c mneni c 'ka c 'dɛ 'yilimanu. 'Bhie, we 'ni -Lago yu. ³ Ni, -Lago weli nɛɛ: «Ablaamv ka -Lago dli -gu zɔ. C dliɔzɔwee 'gbu -Lago yia c yibheli nyume tiklu nya.» ⁴ Ni, nyume -ka lubho nɔ ni, 'pɛni wa pɛnia c, 'in -we c 'yia, we 'ni bhe c 'yi we, c ka we 'klu. ⁵ Ni, nyume -cɔ dia c lɛnu -lubho dli 'wɔ, -Lago, -c zɛlia gbɔnyuu -lɛnɔnya nyuma tiklu, 'in c zɔa dli -gu ni, cɔ nyume mia, -Lago yibhelia c nyume tiklu nya c dliɔzɔwee 'gbu.

⁶ 'Sa -bhlokpade, -Davidi gbaa cɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -nyumɛɛ gbu, 'mɔ -Lago yia nyume tiklu nya, we 'ni c lɛnɔgbu gbu. C nɛɛ:

⁷ «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -nyuma, ma ni:

-wa ka -yɔgbu -Lago tia 'wɔ,

'in c yia wa gbɔnyuu lamumni, ma -wa.

⁸ 'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -nyume mia, mɔ ni:

Jejitape'e yla -sleen o gbonyuu.»

9 Wee 'wotutwe -dlao mia ni, 'lee, Zuifu -bhlogbodo -nu -wa yi? -Innya, -wa 'nia Zuifu wa -nu -wa 'ya * . -A nee ni: «Ablaamu ka -Lago dli -gu zo, 'in -Lago yia o yibheli nyume tiklu nya.» 10 Lee -bhla -Lago gba ni, Ablaamu mi nyume tiklu nyaa? Da wa 'nia -slo o *kni 'wopa -wa yaayi da wa 'paa o kni wo -wa yi? We 'ni nu, da wa 'paa o kni wo. Da wa 'nia -slo o kni 'wopa ni, Ablaamu mi nyume tiklu nya -Lago 'yu, o ka -Lago dli -gu zo 'gbu. -Moo 'bigu, 'in o yia kni 'wopapie 'yi -luu -slo lulu nya. Wee kni bi -slo lua ni, -Lago ka o 'yi nyume tiklu nya. Nyuma weee -wa zaa -Lago dli -gu, -bha Ablaamu -zea wa dide: wa 'de 'ni kni 'wo -moo, o mi wa dide nya. 12 O yi 'yaa nyuma -wa wa 'paa kni 'wuu dide -ze. We 'ni nu, -wa wa 'paa kni 'wo ku -yo -bhlogbodo, ni, -wa zaa -Lago dli -gu Ablaamu 'bhisa -zugba wa 'ni -slo wa kni 'wopa, ma -wa. Omo, o ka -Lago dli -gu zo, 'bhie wa yia o kni 'wopa.

13 -Lago nee Ablaamu -yo o 'yua -yla ni, 'ma o yia dodo 'nyea. -We -Lago gbaa de ni, we 'ni nu, Ablaamu zaa tite 'nonwee' 'gbu, ni, -we ka gbu -wa, o dli zo zoe 'gbu o yia o 'yi nyume tiklu nya. 14 We -ka yaa ni, zo zono -Lago gbaa o 'ka wla, titee 'nonwezozoe 'gbu -amia -bhlogbodo yi we ni, -zugba, dli zo zoe mia, bhe -wa, 'in -we -Lago gbaa o 'ka nyume 'nye, we 'ni 'ji -ka. 15 Tite laa -Lago o 'ce la, ni, tite 'ni -mi ni, we 'nonwezozoe 'ni -mi.

16 We 'gbu dli zo zoe nya -a yia -lu -we -Lago gbaa o 'ka -aun 'nye. Ni, wla o wlaa we bhe. -Wa weee mia Ablaamu 'yua nya, ma yia we. 'In -wa mia Ablaamu 'yua nya, we 'ni nu, -wa zaa tite 'nonwee -bhlogbodo, ni, -wa zaa dli Ablaamu 'bhisa, ma -wa. Ni, Ablaamu mi -a 'de weee dide nya. 17 'Sa we mia celida -Lago sebhe 'wue: «Ni, -mi mia, -mi in -zelia laga -nyumaa -zloo dide.» Sane Ablaamu mia -amtaa dide nya, -Lago o o zaa dli -gu, -moo 'yu. -Lago o nyee tilitnya 'yliyogagie, 'in -we 'nia lamu, 'in o laa we la, mo. 18 Ablaamu dli 'te -Lago -gu 'wo, da wa 'nia mneni wa 'ka -lu -yablogbodo 'wu, 'in o yia wo. O mia woda, o dli mi -Lago -gu. We 'dee 'gbu o yia laga -nyumaa -zloo dide -ze. Ni, -Lago weli nee: «-Wa -na yia gwala ni, wa -zu 'wu.» 19 Ablaamu ka -Lago dli -gu zo, 'in o yia dli 'temani. Ni, o -zo gbu gbu, 'in o zelia o ku tiliti glaa, 'in o 'hwan *Sala mi -gbloto hwan nya. 20 We mi 'sa 'bhie, o 'ni dli -Lago gbagbaweli -gosa. Ni, o dli zo zoe 'temania o la, 'in o yia -Lago 'hmi 'ylimani. 21 O mi we -gu ni, -Lago ka 'tite, 'in -we o gbaa, o mneni o 'ka we lenu. 22 -We mi dee 'gbu -Lago yia Ablaamu 'yi nyume tiklu nya. 23 -Lago weli nee: «-Lago ka o 'yi nyume tiklu nya», 'ya we 'ni o 'debhlogbodo

'gbu we mi celida. 24 -Amia ka dli zo zoe -gu, -Lago o -solva -amtaa -Kanyo -Zezu 'wu tilitnya glaa yia -aun yibhelia nyuma tiklu nya, 'sa -bhlokpade we mia -amia weee -nu nya. 25 -Amtaa gbonyuu 'gbu wa yia o 'bha, 'in -Lago 'ka -aun 'yi nyuma tiklu nyaa 'gbu o yia o tilitnya glaa 'wosolu.

5

-Lago ka -a -yo o 'so 'wosuslolu -Zezu gbegebein

1 We 'dee 'gbu -Lago yia -aun 'yi nyuma tiklu nya -amtaa dli zo zoe 'gbu. -Sleen, -a -yo o 'so mi 'wotutwe -dlao 'wu, -amtaa -Kanyo -Zezu Klisu gbegebein. 2 -A -ka -Lago dli -gu zo, -Zezu gbegebein -a mneni -a 'ka 'nanidli -ka -Lago -yolanyi. 'In -sleen, -a mi o 'nanidli 'wu. -A mi 'muna lida, -we ka gbu -wa, -amtaa dli mi we -gu ni, -Lago o 'hnumnie -a yia 'yia o kwee. 3 We bhli -moo -gu, -amtaa 'de yi siada -moo, -a mi 'muna 'wu. -We ka gbu -wa, -a -yi we 'ji ni, -a -ka siada -mi, 'bhie -a zea dlitie -cian. 4 -A -ka dlitie -ka, 'bhie -a temania la 'yiyigbu 'wu. -A -ka latemani 'yiyigbu 'wu, -we -a waa, mo -wa -we -Lago yia -aun -yla lenu. 5 -A -ka -Lago kweli woda -mi, we 'ka -aun -dawli 'wuu, -we ka gbu -wa, -Lago ka -aun o Zuzu 'Popa 'nye, 'in mo 'kaa o zekale -amtaa dli zo yeli.

6 Cun, bhla -we nya -a 'nia 'tite yabhlogbodo -ka, 'in Klisu yia tli gbonyuu -lenonyaa 'gbu, wee bhla mia, -Lago 'paa we hwe. 7 Wa 'ka nyume tiklu 'gbu tilitie -yohwuu we -kali -yo. Nyume yabhu o nua 'nani, wa mneni yaa wa 'ka tli o 'gbu. 8 Ni, Klisu yia tli -amtaa 'gbu, da -a mi bhaa gbonyuu lenu, mo -slo lua -aun sa -Lago -kaha -amtaa ze. 9 -Sleen, o 'poo 'gbu -Lago yia -aun nyuma tiklu nya. We -ka 'ka -mi ni, -a mi we -gu ni, mo yia -aun -Lago 'ce 'wosaa. 10 Ni, da -a mi bhaa -Lago tonnyuma nya, 'in o yia -a -yo o 'so 'wosuslolu o 'Yuu tilitie nya. O -ka -a -yo o 'so 'wosuslolu sane, sa we -ka -mi, mo yi 'yaa -aun gbu 'wosaa o 'Yuu 'yliyogagie -gu. 11 We 'ni 'sa -tu. -A mi 'muna lida -Lago 'wu, -amtaa -Kanyo -Zezu Klisu gbegebein, -we ka gbu -wa, mo suslolu -a -yo -Lago 'so 'wu.

*-Zezu Klisu lenvgbu 'yili we -zi *-Adaan -nu*

12 Gbonyuu yia la dodo -gu nyume yabhlogbodo 'gbu, mo -wa *-Adan. 'In wee gbonyuu yia tilitie lala, ton, 'in tilitie yia lamneni nyuma weee -gu, -we ka gbu -wa, dodo -gu -nyuma weee ka gbonyuu lenu. 13 Da -Lago 'nia -slo Moizi tite 'nye, wemu gbonyuu mi la dodo -gu see. Ni, tite 'ni bha -slo lamu 'gbu, -Lago 'ni gbonyuu 'gba nyume 'wlu di. 14 'In tilitie -nanu yia nyuma 'wulupili, we 'bhu -Adan -gu we 'ka Moizi yli. -Adan o

* 4:9 Ni, glekweli 'wo -wa mia kni 'wo -yo -wa 'nia kni 'wo -mi gbu we gbaa.

'nia -Lagoo weli' noñwe zo, -mama 'nia o -bho -gbonyuu leno, 'in tltlie yia -maa 'bha.

Nii, -Adan -wa -o 'kaa yii no' wowlu. 15 'In, -Lagoo wlowlalu bhe -yo -Adaan gbonyuu mi -yobhbhbloda tenyi tenyii. Nyumaa -zlo yia tli nyume -bhlogbooo gbonyuuu 'gbu, gbuzono -wa. Nii, -Lagoo wlowlalu bhe kaa 'ñni tenyi tenyii, -Lago wlaa we nyume -bhlogbooo gbegeen, mo -wa -Zezu Klisi. 'Sa -Lago bobania o zozono leno la sa bhe, nyumaa -zlo glaa. 16 -Lagoo wlowlalu, we -yo oo nyume -bhlogbooo gbonyuu, we 'ni -tnoo -bhlo -ka. Oo nyumee gbonyuuu -tnoo -wa nyumaa -kaslo 'wopapie -Lagoo gbwobhbhuuee gbegeen. Nii, o wlowlalu bhee -tnoo -wa -Lago yia nyuma nyuma tiklu nya. 17 Gbuzono sa, nyume -bhlogbooo 'gbu, nyume -bhlogbooo 'wlu -gbonyuuu 'gbu, 'in tltlie yia doo weee bhuti. Nii, oo -Zezu Klisi 'debhloo gbegeen nyuma yia -lu duun -Lago kwee. Mo nyea wa zozono sa duun, 'in o gbaa nii, wa mi nyuma tiklu nya. 'Yliyogagie wa yia 'yia -Zezu Klisi 'gbu, 'in wa -yo o 'so 'ka -lu weee 'wlulapili.

18 Nii, nyume -bhlogbooo gbonyuu 'paa nyuma weee -kaslo 'wo. 'Sa -bhlokpade, -bhlogbooo lenugbu tiklu tia nyuma weee 'wo tiklu, 'in we yia wa 'yliyogagie 'nye. 19 Bha -benyi, nyume -bhlogbooo 'nia -Lago 'noñwe zo, -bha nyumaa -zlo -zea gbonyuu -lenonya. 'Sa -bhlokpade, nyume -bhlogbooo zaa o 'noñwe, 'in -Lago yia nyuma duun 'yi nyuma tiklu nya.

20 Tite ka yi, 'in gbonyuu yia 'wozumanu tenyii. 'In gbonyuu -ka 'wozumanu tenyii ni, -Lagoo 'nanidli ka -gowolaylimanu, 'in we yia we ñwelazili. 21 Nii, gbonyuu ka tltlie la, 'in we yia nyuma 'wlulapili. 'Sa -bhlokpade, -Lagoo zozono pila nyuma 'wlu la, 'in we yia wa nyuma tiklu -zeli. 'Sa -a yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amiasa -Kanyo -Zezu Klisi gbegeen.

6

Gbonyuu 'ni -sleen se -ka -ain -gv

1 Wee gbu mia, sa -a 'ka yi we daa gba? 'Lee, -a zo gbonyuu leno 'yliya, 'bhie -Lagoo 'nanidli 'ka -gowolaylimanu? 2 -Innya, we 'ni 'sa -mi. Tltlie yabhlo -we 'wo -a 'plitia, we ka -a -yo gbonyuu 'so -yosali. We -ka 'sa -mi, -a 'ni mneni -a 'ka gbonyuu lenoda -tu. 3 Amiasa 'de -yi we 'ji nu, da wa batizea -an, -a -yo -Zezu Klisi ka 'woto -bhlo, 'in -a -yo o 'so mi -bhlo o tltlie 'wo. 4 Da wa batizea -an, we 'wlo sa nu, wa ka -a -yo o 'so gbawla 'wofa. 'In Didee 'tite 'kadu yia oo Klisi ganoo -mo tltlie 'wo. 'Sa -bhlokpade, -amiasa 'ya, -a 'ka 'yliyogagie lolu 'yu 'gbu, o yi 'saa nu.

5 We -ka nu, -a -yo o 'so mi -bhlo bhla -we nya -a -yo o tlia, 'wo -a -yo o yia -twa -bhlo o 'yliyogagie 'wolali bhla. 6 -A yibheli we 'ji nu, -amiasa -mumiso 'cun -yo Klisi mi *su -gv lakuloda. -Sleen, gbonyuuu -kpabhee 'tite ka

labhu, -a yi 'masleen gbonyuuu gali nya -mi. 7 Nii, nyume -ka tli, gbonyuu 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv.

8 Cui, -a -yo Klisi -ka tli ni, -amiasa dli mi we -gv nu, 'yliyogada -a -yo o 'so yi 'yaa -mia. 9 Nii, -a -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi ka tltlunya glaa 'woso, 'in o 'na 'ka 'masleen tli, we ji -wa nu, tltlie 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv. 10 Cui, o ka tli, 'in wee tltlie yia o -yo gbonyuu -yosali -zakpa -bhlogbooo kuteyi. -Sleen, o -ga 'yliya, 'in o 'yliyogagie weee mi -Lagoo -no nya. 11 'Sa -bhlokpade, amiasa 'ya, a yla amiasa 'de tltlunya 'bhisa. We ji -wa nu, a -yo gbonyuu ka -yobhbhblu, 'in a -ga 'yliyogagie -Lagoo -no nya, -Zezu Klisi 'wo.

12 We 'dee 'gbu, amiasa ku -we 'kaa tli, gbonyuu 'na pili we 'wlu la -ni, a yi 'masleen we dliwonynigbu leno. 13 A 'na tli 'masleen amiasa ku gbonyuuu leno 'wo -ni, we yi gbonyuu leno. Nii, -we a 'kaa leno, mo ni: a 'nye amiasa 'de -Lago yoo, nee nyuma -wa 'bhu tltlie lo, 'in wa yi 'yliyogagie 'woplili. A bhu amiasa 'lali 'wo a 'ka gbuzono leno. 14 Nii, gbonyuu 'na -kali ain -ni. -We ka gbu -wa, a 'ni tite zo -mi, nu, -Lagoo 'nanidli zo a mia.

-Lagoo gali a -ma

15 Nii, -we zo -a mia ni, we 'ni -sleen tite, nu, -Lagoo 'nanidli zo -a mia. 'Lee, we -ka 'sa -mi, -a mneni -a 'ka -amiasa 'de gbonyuu leno tili? -Innya, we 'ni 'sa -mi. 16 -We a 'kaa 'jiyibheli, mo ni: a -ka amiasa 'de wla nyume yabhlo -yla o 'ka amiasa -kanyo -ze, oo nyume a mia 'noñwe -zoda, -mo gali a -zea. We 'dee 'gbu, a mneni a 'ka gbonyuuu gali -ze. We 'ni -moo, a mneni a 'ka -Lagoo gali -ze. Gbonyuu mia, mo kwaa ain tltlie 'wo. Nii, a -ka -Lago 'noñwe zo, 'in o yia ain nyuma tiklu nya. 17 -A 'pa -Lago fuo. Tiada mia, a mi gbonyuuu gali nya, 'in, -sleen mia, a ka gbuzono wa -slolua ain 'noñwe zo, dli weee nya. 18 Nii, -Lago ka ain gbonyuuu 'tite kwee -sa, 'in, -we mia tiklu, a yia we gali -ze. 19 -We ka 'gbu na gbaa sa we, amiasa 'nunoo -kali -yo. Sa a wla bhaa amiasa ku pounplagbu -yo gbonyuuu 'yli -bhlo -bhloo leno -yla, gali 'bhisa, 'in gbonyii weee yia ain 'wlulapili ni, 'sa -bhlokpade, a wla -sleen amiasa 'de gali nya, -we mia tiklu -yla. Nii, mo wlolua -mo ain -Lagoo 'yliya 'wo.

20 Da a mia gbonyuuu gali nya, gbu tiklu lenoee 'tu'o 'bha ain. 21 -We a nua le, lee -lu we 'nye ain -nya? -Sleen mia, zo bhaa ain, wee gbu ni kwaa nyume tltlie 'woo 'gbu. 22 Nii, -sleen mia, a mi amiasa 'de -yla, 'in, gbonyuu 'ni ain -ka. A ka -Lagoo gali -ze, 'in we -tnoo -wa nu, -a mi -mowlbee 'yoo -gv. Mo kwaa ain -Lagoo 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'wo. 23 Gbuzono -wa: gbonyuu leno mia, we -tnoo -wa tltlie. 'In -we -Lago wlaa sa bhe, mo -wa 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amiasa -Kanyo -Zezu Klisi 'wo.

7

1 Na bhelia, in -yi we 'ji nu, -we na yia gbaa, a ka we 'wolanonue bhua, -we ka gbu -wa, a -yi tite. Tite mia, nyume -ka 'yliyogaga ni, we pilu o 'wlu la. 2 We 'wlu sa ylikwotjwano -yo o 'lowlii gbegein gbu. O -ka o 'lowlii -gbe -mi, -moo -ka 'yliyogaga ni, tite -gali o -gu. 'In -moo -ka th, tite 'ni -sleen o o 'jwano -gu -mi. 3 Da o o 'jwano 'lowli -gaa -slo 'yliyog, o -ka nukpasu -putu kwa, -zugba gbonnyuu o nua le. 'In o 'lowli -ka th ni, tite 'ni -sleen o o 'jwano -gu -mi. O mneni o 'ka nyume -putuu 'jwano -ze, -moo 'ni -sleen gbonnyuu. 4 Na bhelia, 'sa -bhlokpade we mia amiaa -nu nya. A -yo Klisi mi -bhlo. Mo thia -amiaa 'gbu. We 'dee 'gbu a -yo tite ka -yobhobhlo. -Sleen mia, -o -saa tlitlunya glaa 'wo, o -nu a -mia. We 'dee 'gbu, -a mneni -a 'ka -Lagoo lubho nu. 5 -Benyi mia, da -a nua -amiaa 'dee domagbu le, -Lagoo tite saa -amiaa dlwonyinili 'nyii gwlu. Muv nua -amiaa ku zo lubho, 'in we kwaa -an tlithee 'yloogblo. 6 Nu, -sleen mia, -a 'ni 'masleen titee gali nya -mi. -We kwee -a mia -kaslo 'wo -benyi, -a ka th -muv solv. -A mneni -a 'ka -Lagoo lubho nu lubhonoo lolu lo, o Zuzu 'nonjwezove nya. Sa -a nua -benyi o lubho, tite -we mia celha we gali -mumie nya, -a 'ni 'masleen -muv -gu -mi.

-Muv tite nu lea?

7 Sa -a 'ka -sleen gbaa? 'Lee, tite -yo gbonnyuu 'so, -lu -bhlo -wa yi? -Innya, we 'ni -lu -bhlo. Nu, -we gbonnyuu -mia -slolu, tite ka 'mi we -slolu. We 'ni ya nu, tite nee nu, -na -limaa -luu 'tu 'na 'bhali -mi -ni, nyuma -putuu -luu to mia, in 'na 'ka yaa we yibheli. 8 Nu, da tite yia, -bha gbonnyuu 'yia -jolv, 'in we yia na dli zo dlwonyiniluu 'yli -bhlo -bhlo fa. -We ka gbu -wa, tite 'ni -mi ni, gbonnyuu ka th. 9 Bha, da tite 'mia lamu, in -ga 'yliyog. -Sleen, tite ka yi, 'in gbonnyuu yia gano, 10 -bha -bhlokpade, 'in in yia th. -Sleen, tite -mumu 'ka yaa 'yliyogagie la, we 'ni we leno, tlitlie we laa. 11 Gbonnyuu 'yia -jolv, 'in we yia tite 'woplii we 'ka 'mi -dawi 'wono. Gbonnyuu ka 'mi 'bha titee solv.

12 Nu, -Lagoo tite mi -mowloda, 'in o titenya mi -mowloda, we tiklu, 'in we nani 'yli. 13 'Lee, -lu -zonu mneni we 'ka 'mi tlitlie -laa? -Innya, we 'ni 'sa -mi: gbonnyuu nua we le. We ka -lu -zonu 'woplii, we 'ka 'mi 'bha. Nu, tite solua -an nu, gbonnyuu -nyu 'yli.

-Golv mi goda nyume 'wo

14 Cuu, gbozonu -wa: -a -yi we 'ji nu, tite mia, -Lagoo Zuzuu -gbe we 'bhva. 'In -ami mia, nyume -o wa paa pelv gaylo 'bhisa gbonnyuu kwee, 'mo in -mia. 15 Yee! -We na nua le, 'in 'nu we 'wola. Nu, -we in 'yibhaa in 'ka leno, 'in nu -muv le, 'in -we na nyaa 'wo, -muv na nua le. 16 -We na nua le, we -ka nu, in 'ni we 'yibha, mu solua nu, in ka jwnu nu, tite nani 'yli. 17 We -ka 'sa -mi, we 'ni na de

nu we le, gbonnyuu, -we mia 'mi 'wo, mu nua we le. 18-19 Cuu, in -yi we 'ji, zozonu 'ni 'mi 'wo -mi. -Ami, -o mia nyume nya, nu, zozonu -nonue mi na dli zo, 'in in 'ni mneni in 'ka we leno: zozonu -we in 'yibhaa in 'ka leno, 'in nu we le, gbonnyuu -we in 'nia 'yibha, 'in na nua -muv le. 20 -Sleen mia, -we in 'nia 'yibha, in -ka we leno ni, we 'ni nu, na de nu we le, ni, gbonnyuu -we -dulia 'mi 'wola, mu nua we le.

21 Sane in thalia sa tite ni -gu: in -ka gba in 'ka zozonu leno, gbonnyuu leno -bhlogbo in mnenia. 22 -Mo na dli zo, -Lagoo tite nani 'mi dovu. 23 Nu, -mo na ku zo mia, tite -putu mia -muv. Wee tite mia, mu -yo tite, -we na 'wlukotjwano nua sa gva, 'in mu zelia 'mi tite 'nyuu, -we mia 'mi 'wuv -kaslonnyume. 24 -Ami mia -sleen da nyazinyo nya. Nyoo mneni o 'ka 'mi na ku -we kwaa 'mi tlitlie 'wo kwee -saa? 25 -A 'pa -Lagoo fuo -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'jani nya. Na 'ylimnee nya na jwnu -Lagoo tite -yo, 'in na zva gbonnyuu 'nonjwe na -mumiso 'wo.

8

-Lagoo Zuzu saa -an gaylo -flii

1 -Sleen mia, -wa -yo -Zezu 'so mia 'wosuloluda nyume -bhlo nya, gbovile 'ni wa -nu nya -mi. 2 Nu, -Lagoo Zuzuu tite, -we nyaa nyume 'yliyogagie -Zezu Klisi 'wo, -muv ka 'mi gbonnyuu tite -yo tlitlie kwee -sa. 3 Nyumaa 'woyoloe 'gbu Moizu tite mia, we 'ni mneni we 'ka wa gbu 'wusa. Nu, -Lagoo ka we leno: o 'ka nyumaa gbonnyuu -yogbu 'wobhuu 'gbu, o 'dee 'Yu o 'paa yoo dovu -gu, 'in -moo yia yi nyume 'bhisa, -moo ku 'ka gbonnyuu -lenonyoo ku nya 'wovlo. 'Sa -Lagoo 'bhua gbonnyuu -yogbu 'wo o 'Yuu gbegein. 4 -We ka 'gbu o yi 'saa nu, mu -wa nu: -we tite pala gbu tiklu nya -an 'wo, we 'ka gba. Nu, -sleen mia, -a mi -Lagoo Zuzuu solv noda, -a'a no 'masleen -amiaa dlwonyinili 'bi. 5 -Wa nua nyumaa dlwonyinili 'bi, wa dli tua we -gu, 'in -wa nua -Lagoo Zuzuu solv, wa dli tua we -gu. 6 Nyuma -wa ka dli tua wa dlwonyinili 'bi, tlitliee 'yoo -gu wa mia. Nyuma -wa ka dli tua -Lagoo Zuzu -gu, 'yliyogagie -yo 'wotvotv -dlvoo 'yoo -gu wa mia. 7 Cuu, nyuma -wa ka dli tua wa dlwonyinili 'bi, -Lagoo tonnyuma wa -mia: wa'a zo -Lagoo tite 'nonjwe, nu, wa 'ni we mneni. 8 Nu, -wa nua wa 'dee dlwonyinili 'bi, wa 'ni mneni wa 'ka -Lagoo dovu namani.

9 'In amia, a'a no amiaa dlwonyinilii solv, nu, -Lagoo Zuzuu solv a nua, -we ka gbu -wa, o mi an 'wo. Nyume -o 'ni Klisi Zuzu 'wo -ka, o 'ni Klisi -nu nya -mi. 10 Nu, Klisi -ka an 'wo -mi, amiaa kuu 'de yi tlitliee -no nya -mi gbonnyuu 'gbu, -sleen -Lagoo Zuzu yia an 'yliyogagie 'nyaa, -we ka gbu -wa, -Lagoo nee nu, a mi nyuma tiklu nya. 11 We -ka nu, -Lagoo Zuzu mi an 'wo, -Lagoo -o -solva -Zezu Klisi 'wo tlitlunya glaa, amiaa ku -we thia, mo yia

we 'yliyogagie 'nyea o Zuzu o mia ain 'wob gbegein.

¹² Bhelian, wee mia deε 'gbu, kpagbu yabhlo mi -ain 'wlu. Wee kpagbu mia, we 'ni -amias dliwonynilii gbegein, 'bhie -a 'ka we solv no. ¹³ A -ka amias dliwonynilii solv no ni, thia a yia. 'In a -ka we 'bha -Lago Zuzu 'tite nya ni, 'in a yia 'yliyogagie. ¹⁴ -Wa mia -Lago Zuzu solv no da, ma -wa -Lago yua. ¹⁵ -Lago ka ain o Zuzu 'nye, 'in o Zuzu 'u -zeli ain gali, o'v 'nye ain nyanodli. Nu, -Lago 'yua o zelia ain. O Zuzu 'gbu, -a kpia 'wo -Lago gbegein gbagbie nya: «Aba!» ¹⁶ -Lago Zuzu bhia -amias 'deε zuzu -gv, 'in o nwanua -ain ni, -a mi -Lago 'yua nya. ¹⁷ 'In -a -ka -Lago 'yua nya -mi, -lu -zonv -we -Lago zua la o nyumaa -nv nya, 'yia -a yia we. Cun, -a -yo Klisi so yia we dilia. Nu, -a -yo o 'so -ka siada -mi, -a -yo o 'so, 'in -amias 'ni mni 'yaa.

-Lago yia -ain o 'ni 'kadu 'nyea

¹⁸ -Amias -zeen -siasie -yo -Lago 'nnumie -we o yia -ain 'kloslola, -a -ka we 'desobhie yibholv, in mi we -gv nu, -amias siasie 'kienyi. ¹⁹ Cun, -lu weε -Lago -laa la, bhia -we nya -Lago 'kaa o 'yuaa 'ni 'kadu -slolu, we mi we woda, 'in we 'tv mi we 'bhada. ²⁰ Nu, 'tite -we nva le, 'in lalalu kamania -yo, we kweε dodb -tva. We 'ni lalalu 'yibha we, -Lago de -wa. We mi 'sa 'bhie, -lu -zonv dodb mia woda. ²¹ Wee 'tite -we nva le, 'in lalalu mia -nyumoda, 'in -we nva dodb gaylo 'wo, la we yia 'bhua. Gaylo 'wo dodb yia 'bhua, 'in 'yia we yia 'ni 'kadu -we -Lago 'yua 'kaa 'yi. ²² -A -yi we 'ji nu, -lu weε -Lago -laa la, we mi -zeen -bhlokpade kluda siasie kweε, 'nwanv o mi 'wlusada 'bhias. ²³ Nu, we 'ni lalalu 'debhlogbo: -amia mi 'ya kluda -amias dli zo. -Lago 'yuaa -zezie 'tv mi -ain 'bhada, o 'ka -amias ku gaylo 'wosa. We mi 'sa 'bhie, -a ka -Lago wlawlalu tianv 'yi, mv -wa o Zuzu. ²⁴ -A ka gbu 'wobho, nu, -a 'ni -slv we 'de weε 'yi: -a mi we woda. -We -a dia dli 'wo, -a -ka we -yoyi ni, wa'la la -sleen we dliwodidie. -We -a yia -yo, we 'ni dliwodidie gbu -ka. ²⁵ -We -a'a 'yia -yo, -a -ka we dli 'wodi ni, 'in -a wda we dltie nya.

²⁶ We bhi mvv -gv, -amia 'nia da 'wote ni, -Lago Zuzu yia, 'in o bea -ain -yo. Sa -a 'kaa -Lago bhuhoe sazov sa, -a 'ni we sa -yi. Tavn, 'in Zuzu bhuhoea -Lago -amias -nv nya, klukluweli -we nwe 'nia mneni we 'ka gba nya. ²⁷ Nu, -Lago mia, -mnyumeε dibhe 'wv o yia la, 'in o -yi -we Zuzu yibhala o, -we ka gbu -wa, sa o 'yibhaa, 'sa Zuzu bhuhoea, -wa mia o -nv nya, wa 'gbu.

²⁸ -A -yi we 'ji nu, nyuma -wa -kalia -Lago ze, -wa o laa o domagbu 'gbu, gvoo gbu -we ylia wa, -Lago bhaa we 'wlu -maa nv zovzv nya. ²⁹ -Wa -Lago -saa -bha we gwedida, o ka dli -sa 'cun o 'ka wa o 'Yuu 'wvwlv -zlv. 'In o 'Yu

'ka kpasia -ze bhelia duun glaa. ³⁰ -Wa -Lago -saa -bha tiatia, o 'ka 'ya wa la. -Wa o laa, o ka wa nyuma tiklu -zeli, 'in -wa o -zelia nyuma tiklu, o ka 'ya wa o 'ni 'kadu 'nye.

Gbu yabhlogbo 'ni mneni we 'ka -ain -Lago zekalie -yosa

³¹ Nu, leε -lu -a 'ka gbunya -mnu 'bigupalia? -Lago -yo -ain -ka -mi, nyov mneni -ain a? -Moo -kanyo 'ni -mi. ³² O 'Yuu 'debhie, -Lago 'ni o siasie gwelali. Nu, -a 'de weε 'gbu o yia o wla wa 'ka o 'bha. O -ka o 'Yu wla ni, -lu weε o yia wlaa sa bhe. ³³ -Wa -Lago -saa -bha, nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka wa gbu 'wuladli. -We ka gbu -wa, -Lago neε wa mi nyuma tiklu nya. ³⁴ Nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka wa gbu -lueli. Nu, -Zezu Klisi ka tli, we 'ni 'sa -tv, 'in o yia tltlunya glaa 'wvso. O -di -Lago lilislv la, -zugba o bhuhoe -moo -amias -nv nya. ³⁵ Nyoo 'ka -ain Klisi zekalie -yosaa? 'Lee, siasie -wa yi? Dhibe -wa yi? 'Klyie 'wupalie -wa yi? Nyoo -yo bobo -wa yi? -Nanagbu -we ylia nyume -wa yi? We -yo -amias 'bhahue -wa yi? ³⁶ 'Sa we mia celida -Lagoεbhe 'wvε:

«-Na 'gbu -a plila tithie nweε 'yli weε nya. Bhlabhlenya -we wa 'kaa 'bha ni,

sa wa nva we, 'sa wa nva -ain.»

³⁷ Nu, -we weε ylia -ain, 'in -a lua we sa kpeεn kpeεn, -o -kalia -amias ze, o 'ni nya. ³⁸⁻³⁹ 'In in mi we -gv nu, gbu yabhlogbo 'ni mneni we 'ka -ain -Lago zekalie -yosa. We 'de yi tithie -zeoo, we yi 'yliyogagie -zeoo, we yi 'anzunya -zeoo, we yi zuzunya -zeoo, we -yo -lu -we mia -sleen -bha -zeoo, 'in -lu -we mia yida -zeoo, we 'ni we mneni. We yi -lu weε -we kaa 'tite -we mia yali -zeoo, -we mia dodb -zeoo, we -yo -li weε mia lalali nya -zeoo, we 'yabhlogbo 'ni mneni we 'ka -ain -Lago zekalie -we o -slolu -amias -Kanyo -Zezu Klisi 'wv, -yosa.

9

*-Lago -saa -bha *Izlaelnyima*

¹ Nu, gbuzov na gbaa, -we ka gbu -wa, in mi Klisi 'wv, 'in 'tobho yo. Na dli, -we Zuzu 'Ppa solua 'yoo da, mv gbaa 'mi -yla ni, gbuzov na gbaa. ² -Mo na nukple, pleε sulo 'nyuu -yo siasie -we 'nia bhloluda -ka mi -mo. ³ -We mia na bhelia Zuifv -nv nya, -wa in -yo wa 'so mia nyuma -bhlo nya yice 'wv, in 'yibha yaa -Lago -sa 'mi kwneε, 'in 'ka Klisi -yobho wa zovzv 'gbu. ⁴ *Izlaelnyuma wa -mia. -Lago ka wa o 'yua -zeli, o ka wa o 'ni 'kadu 'kloslolu, o -yo wa 'so ka 'wvsvslolu, o ka wa -yla o tite pali, o yia wa o bobue -slolu, 'in -li 'kadu o 'kaa wa 'nye, o yia we wa -yla gba. ⁵ O ka wa dokpas 'kadu 'nye, 'in wa yia Klisi gwali nyume 'bhias wa zoayli, Klisi o mia -Lago nya nyuma weε 'wlu, -a 'ylimani o 'yli weε nya. *-Ameni.

* 8:15 Aba: we ji -wa «Dide» zuifoweli 'wv.

-Lagoo 'yuaa 'zayli

6 We 'ni nu, -we -Lago gbaa o 'ka wa 'nye, we 'na 'ka nyini, nu, -wa wa gwalia Izlaelnyuma nya, wa 'de weee 'ni 'sa Izlaelnyuma 'zayli. 7 'In -wa wa gwalia Ablaamu zwayli, wa 'de weee 'ni 'sa o 'yuaa 'zayli. -Lago nee Ablaamu -yla: «'Yua in gbaa nu, 'yia -na yia wa, *Izaku zbaa gbegbein -na yia wa 'yia.» 8 Wee weli 'ji -wa nu, -wa mia -Lago 'yuaa 'zayli nya, we 'ni 'yua -wa wa gwali nyumaa sals -bhlogbo, ma: 'yua -wa -Lago gbaa o 'yua wa yia -zea, ma -wa. 9 Nu, -we -Lago gbaa o 'ka lenu, mu -we nu: «Zu -bhlo 'ka 'pli ni, yia na yia, wee bhla -bhlokpade nya, -zugba *Sala ka 'yu gwali.»*

10 Nu, we 'ni we bhialida, *Wlebeka mi 'ya -bha. O 'yi 'yua 'so nokpla -bhlo 'wu -amiaa dokpasa Izaku nya. 11-12 'In -Lago -yi o nyuma -bhasa sa o dumagbu nya, we 'ni wa lenugbu gbu, nu, la o laa wa. *Wlebeka 'nia -slu o 'yua 'so gwali ni, -zugba wa 'ni gbuozonu -yo gbuonyu lenu, 'in -Lago nee o -yla: «Kpasa yia o 'bisayuu zo lubho nua.» 13 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wde:

«*Zakobu ze in -kalia,
in 'ni *Ezau zekali.»

14 Sa muv 'ji mia? 'Lee, -Lago 'ni tiklu -mi -wa yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. 15 'Ya, o nee Moizu -yla:

«-O in 'kaa nyazi 'yili,
nyazi na yilia o.

'In -momo in 'kaa zovonu 'wluo nu,
zovonu na nua o 'wluo.»

16 We -ka 'sa -mi ni, -Lago zovonu -lenve mia, we'e 'bhu nyuma dumagbu -gbe, 'in we'e 'bhu wa lagoo -gbe, nyazidi -ka -Lago -bhlogbo -gbe we bhua. 17 Nu, -mo -Lagosebhe 'wu, -Lago nee -o pila Ezipotu 'wlu la -yla: «Nyumaa 'Wulapilnyo in nua da -mi 'wu ni, in 'ka na 'tite -slolu -mi 'wuu gbu -wa, 'in -in 'ka we lenu, wa 'ka 'mi yibheli dovu weee -gu.» 18 -Bha wa yia we -yoyia nu, -o -Lago 'yubhaa o 'ka nyazi 'yili, 'mo o yilia nyazi, 'in -o ka dli o 'yubhaa o 'ka 'wokla, o dli o klaa 'wu.

-Lago -saa o nyuma -bha o dumagbu nya

19 Gbaa wa yia 'mi -yla: «We -ka 'sa -mi ni, sa -Lago 'ka gba nu, nyume ka gbuonyu lenua? Nyoo 'ka -Lago dumagbu 'kloyligbea?» 20 'In -mi, nyume, nyoo -in -mi, 'in -na kpeli -Lagoa? 'Lee, nyida mneni we 'ka we manyo -yla gbae: «Lee -lu ka 'gbu -in yi sa 'mi ma?» 21 Nyidamanyo mneni o 'ka o mame nya -we o 'yubhaa ma. We 'ni muv? Wee mame -pue -bhlokpade nya o mneni o 'ka nyida -zovu ma, 'in o mneni o 'ka nyida -kpaa ma.

22 Nu, -Lago 'yubha ya o 'ka o 'ce -yo o 'tite -slolu, we 'dee 'gbu nyuma -wa -gu o 'ce mi yaa, 'in o 'kaa lasa, o ka wa 'gba 'wobhu dlitie nya.

23 Nu, -Lago 'yubha sa o 'hni mnia, o 'ka we -slolu, we 'dee 'gbu, -wa o 'yilia nyazi, 'ma o mnazia la o 'hnummiee -nu nya. 24 Waa nyuma o laa, -amia -wa. We 'ni nu, Zuifo -bhlogbo nyidi o -sa -ain, 'in o yi -ain la, nu, -wa 'nia Zuifo wa glaa -wa 'yia. 25 'Sa we mia celida Ozeee 'sebbe 'wu nu, -Lago nee:

«Nyuma -wa 'nia na nyuma glaa -mi,
laa na yia wa na nyuma.

'In -wa 'nia na dluwonyinya,
'ma na yia laa na dluwonyinya.»

26 O nee 'yae:

«Da -mumu wa gbaa zlume wa -yla:
'A 'ni na nyuma -ni,

'ma wa yia -sleen laa 'yilyoga -Lago
'yua.»

27 *Ezaii 'kpa 'wu, -mo nee Izlaelnyumaa dae: «Izlaelnyuma yi 'wuzumanu gumunyuu nyeyo -buse 'bhisao, wa falu yabhlogbo yia 'gbu 'wobhua. 28 Nu, -we Jejitape gbaa o 'ka dovu -gu lenu, slui o yia we lenua, 'in we 'ka we bhloluda nyini.» 29 'In Ezaii ka 'ya we gba tiada:

«'Tite -ka -Lago ka -ain 'yua -yoti.

O 'ni yaa we lenu ni,

sa *Sodomu -nyuma -yo * -Gomolu -nyuma
mia,
'sa -a yia -mia.»

30 Sa -muv 'ji mia? Nyuma -wa 'nia Zuifo, -wa 'nia tiklummiee datalida -mi, -Lago nee wa mi nyuma tiklu nya, wa ka -Lago dli -gu zvu 'gbu. We bhla, wa 'ni tiklummiee datalida -mi. 31 We 'ni 'sa -mi Izlaelnyumaa -nu nya, titee gbegbein wa talia tiklummiee da, 'in -we tite 'yubhaa wa 'ni we yli. 32 -We ka 'gbu wa 'nia we kweyamneni ni, wa lenugbu gbegbein wa talia we da, wa 'ni -Lago dli -gu zu. We nya wa gozoa «tokpa -we bhla nyuma la.» 33 Wee tokpa mia, we mi celida -Lagosebhe 'wu we dae:

«Nu, *Siogbe 'wu, na dia tokpa 'kadu yabhlo
-we nyuma gozoa la,
-we bhla nyuma la.

-O -ka o dli -gu zu ni,
-mo 'na ka dli lu.»

10

Zuifo -yo -wa 'nia Zuifo, wa -Kanyo -bhlo

1 Bheliani, in 'yubha na dli weee nya nu, -Lago -sa Zuifo gbu 'wu, 'in mi we 'gbu -Lago bhuhhoeda. 2 Nu, in mneni in 'ka gba, wa -gu mi ladoluda wa 'ka -Lago lubho nu, 'in sa wa 'kaa we nu, wa 'ni we -yi. 3 Sa -Lago nua, 'in nyuma mia tiklu o 'de 'yu, wa 'ni we 'wolanu, 'in wa 'yubhaa wa 'ka wa 'dee nu saa we nu. Wa -ka 'sa nuda -mi, -zugba sa -Lago zelia nyuma nyuma tiklu, wa 'ni we zolapili. 4 Nu, Klisi -wa Moizu titee 'wubhalida. -Sleen mia, -wa weee zba -Zezu Klisi dli -gu, 'ma -Lago zelia nyuma tiklu.*

* 9:9 Nu, Izaku gwaligbu we gbaa de.

* 10:4 A zeli -Galasi -nyuma 3.25-27

5 Moizi -ka tiklumumie -we bhva titee gbegebein gbu gbada -mi ni, o nee: «-Wa zva tite gbagbaweli 'nonywe, ma yia 'yliyogagie we gbegebein.» 6 Nu, -we wa gbaa tiklumumie -Lago 'yuu daa dliozove 'wu, mu ni: «-In 'na gbalu -mo -na dli zo -ni, nyoo 'ka yali -gbla?» (-In -ka 'sa gba, Klisi -in 'sibhilia la.) 7 -In 'na gbalu 'ya -ni, nyoo 'ka -mo glu pla? -In -ka 'sa gba, Klisi -in -saloa 'wu thitunya glaa. 8 'In sanee Moizi gbaa we daa -Lagosebhe 'wu: «Weli mi -na 'de kwesi, -na nyee, -na dli zo.» Wee weli mia, dliozovee gbu -we -a gbaa ain -yla, mu -wa. 9 -In -ka nyuma weee 'yibadi we nyee weli ni, -Zezu -na Nyuma -Kanyo, 'in -in -ka we dli -gu zu nu, -Lago ka o thitunya glaa 'wosalu, -Lago yia -mi gbu 'wosaa. 10 Nu, -in -ka -Zezu -na dli weee -gu zu, 'in -Lago yia -mi nyume tiklu nya. -In -ka we nyee weli ni, -na dli mi o -gu, gbu o yia -mi 'wosaa. 11 -Lagosebhe nee: «Nyoo nyoo -ka o dli -gu zu, o 'na 'ka dli lu.» 12 We -ka 'sa -mi, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, wa 'ni -yabhobhluda -mi. Wa 'de weee -Kanyo -bhlo. -Wa weee laa o 'hni, o zozonu o nyee wa sa duun. 13 -Lagosebhe nee: «-Wa weee laa Nyumaa -Kanyoo 'hni, gbu 'wu o saa wa.»

14 'In nyuma 'ni mneni wa 'ka o 'hni la, -zugba wa dli 'ni o -gu -mi. We 'ni muv? Wa 'ni mneni wa 'ka o dli -gu zu, -zugba wa 'ni -slo o -gugbu 'nu. 'Ya, wa 'ni mneni wa 'ka o -gugbu 'nu, -zugba nyume yabhlogboo 'ni -slo wa -yla -Lagobu gba, we 'ni muv? 15 'In nyuma 'ni mneni wa 'ka -Lagobu gba, -zugba wa 'ni -slo wa tie wa 'ka we gba. We 'ni muv? We mi celida -Lagosebhe 'wue: «-Wa gbaa gbuu nu zozonu, wa -ka yi, -a li 'muna.» 16 'In nyuma weee 'ni 'sa wee -Lagobu -zonu -yohwuu. Ezaii ka we gba: «Jejitape, weli -we -in tie -aun 'wu, nyoo zo we dli -gva?» 17 -Lagobu -zonu -we wa 'nua ni, we -gu dliozove bhva. 'In wee gbuzonu mia, Klisi weli -wa.

18 'Lee, Zuifu 'ni wee weli 'nuv? Lee 'gbua, wa ka we 'nu. -Lagoweli nee: «Wa ka wa weli 'nu dudv weee -gu, 'in wa gbagbaweli yia dudv bhiluda nyini.»

19 'In we -ka 'sa -mi ni, Izlaelnyuma 'ni we 'wolanuv? Lee 'gbua. Tiatia -Lago nee Moizi nyee nyae:

«Zenyidli na yia ain 'nyea, -wa 'ni bhaa na nyuma, wa gbegebein. 'Ce na yia ain 'palia waa nyuma -wa 'nia gbu -yi, wa gbegebein.»

20 'In Ezaii 'temania dli, o nee -Lagoo 'hni nyae: «Nyuma -wa 'nia na datalida -mi, ma 'yia mi.

'In -wa 'nia 'mi -yalayibhada -mi, 'in in yia na 'de wa 'klosololu.»

21 Nu, -Lago nee Izlaelnyumaa dae: «We 'ka 'ylo 'wosalu bhla 'wobhu we 'ka we bhilida nyini,

nyuma wa'a zva 'mi 'nonywe, 'in wa kpelia 'mi, na so mi wa -yla sloda.»

11

-Lago 'yilia Izlaelnyuma nyazi:

1 We -ka 'sa -mi, na 'de na yibhaa la 'lee, -Lago ka o nyuma so zolasali 'kuteyii? -Innya, we 'ni 'sa -mi! *Izlaelnyume na 'de -mia. Nu, Ablaamuv 'yuoyu in -mia, 'in in mia Bezameee -gligbo 'yli -nyume nya. 2 -Lago 'ni o nyuma o -saa -bha we gwedida so zolasali 'kuteyii. -Lagosebhe 'wu, da *Elii mia Izlaelnyumaa gbu lapalida -Lago -yla, weli -we o gbaa, amiaa 'de -yi we. 3 O nee: «Jejitape, wa ka -na gbuv -falipanya 'bha, wa ka -na boboloda lasa. Na 'debhlogboo -toa -bha, wa 'yibha wa 'ka 'ya 'mi 'bha.» 4 'In sa -Lago 'pali we 'bigva? O nee: «Nyuma 'wlu glu -bhlo 'wlu kugbua le glu in zva la na -nu nya. -Maa 'ni yoyolago -Baal 'yu 'kukolu 'sibhli.» 5 Mu -bhlokpade mi 'yaa -zeen yli nya. Nyuma -sele -toa 'wu, 'nanidli nya -Lago -saa -bha wa. 6 Nu, -Lago -ka -bha wa -sa 'nanidli nya, we 'ni wa lenogbuu gbu. We 'ni -muv, -Lagoo 'nanidli mia, we bhe.

7 -We mia de ni, sa -muv 'ji mia? -We ka da Izlaelnyuma talia, wa 'ni we 'yi. 'In -wa -Lago -saa -bha, ma -bhlogboo 'yia we. Nyuma -putu mia, -maa 'ni mneni -maa 'ka we 'wolanu. 8 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue: «-Lago ka wa dli 'yiaa 'wopali. O ka nikipise wa 'yliya 'wokpali wa yilayi, 'in o yia wa yukwli 'wosulu wa yi 'nu, 'sa -bhlokpade we mia we 'ka -zeen yli.» 9 Nyumaa 'wlu -lapilinyo -Davidi nee 'yae:

«Wa 'feti -sasie -ze lubhu yabhlo we 'ka wa 'de kpa.

'In we 'ka 'bhoka yabhlo -ze, wa 'ka -mo bhili, 'in we 'ka -kaslo -ze wa -yla.

10 Wa -ze 'lobnya, wa 'na 'yli -lu yabhlogboo -yo -ni. Kwlanu wa kaun 'wu 'kamuv.»

11 -We mia dee 'gbu, in yia layibhae: 'lee, Zuifu mia ni, bhli wa bhilia de weee yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi, nu, wa gbonyuuu 'gbu, 'lakpanya yia gbu 'wobhu. 'In we 'ka Izlaelnyuma zenyi pali. 12 Zuifuv gbonyuu nua we le, 'in zozonu 'kadu yia dudv -gu lenv. 'In wa bhlibhlie yia nyuma -wa 'nia Zuifu zozonu 'kadu 'nye. Nu, da Zuifu weee -ka 'woso, zozonu 'kadu yi 'yaa -gowlaylimania.

-Wa 'nia Zuifu, sa -Lago -saa wa gbu 'wu

13 Amia 'nia Zuifu, amia na salia da 'di -sleen. -We 'nia Zuifu, wa -gbe -Lago tiea 'mi. 'In wee lubho -muni mi na 'muna nya. 14 'In 'yibha wee na lubho 'nye na bhelia Zuifu zenyidli, 'in wa talva 'ka gbu 'wobhu. 15 Nu, da -Lago palia wa slo la, 'in o -yo dudvuv -nyuma yia 'wususlolu. O -ka Zuifu kpa 'nanuv

ni, lee, lee -lu we 'ka lenva? -Wa tlia ma yia 'ylioyagie 'yia.

-*Fliisu -yo fafasu*

¹⁶ Ni, 'floo kibhee tianu -ka -Lagoo -nu nya -mi, we -kpabbie mi 'ya o -nu nya. 'In suu somi -ka -Lagoo -nu nya -mi, we 'klyanya mi 'ya o -nu nya. ¹⁷ Izlaelnyuma 'wlv fafasu -we ka 'klyia talva wa -di. -Mi, -in 'wlv sa -fliisu yabhloo 'klyia -we wa -di, 'in wa yi we fafasu 'klyaa 'bigu lagbuani. -Sleen mia, -mi, -fliisuu 'klyia, fafasuu somii 'nyu -na -yo we 'klyanya dliia. ¹⁸ -In 'na 'ylimani -na 'de fafasuu 'klyanya -yo -ni. -In mi -fliisuu 'klyia nya, 'in we 'ni -mi nye somi 'nyu, nu, somi nyea -mi 'nyu. We 'dee 'gbu, -in 'ni mneni -in 'ka -na 'de 'ylimani.

¹⁹ 'In -mi, gbaa -na yia 'mi -yla: «Nu, wa ka wee fafasuu 'klyia talva -di, wa 'ka 'mi we 'bi 'wvlagbuani.» ²⁰ Gbuoznu -wa, wa 'ni dli zvv 'gbu wa yia wa -di. 'In -mi, -na dluzovee 'gbu wa yia -mi we 'bi 'wv lagbuani. -In 'na 'ylimani -na 'de -ni, -in so -Lago. ²¹ Ni, -Lago -ka fafasuu 'klyia 'wodi ni, o mneni o 'ka 'sa -mi nu. ²² -In -tal, -Lagoo dli nani 'yli, 'in o -sunwe. -Wa bhlia, o -sunwe wa -nu nya, nu, o dli nani 'yli -na gbegein. -Tu o dlu 'ylinano z. We 'ni 'sa -mi, sa o -dia de fafasuu 'klyia, 'sa o di 'yaa -mi. ²³ Ni, 'yli yabhlo nya, Zuifu -ka dluzovee gbu -yoywuu ni, -Lago ka 'tite o 'ka wa wa 'bigu lagbuani lu. ²⁴ Ni, -mi, -in mi zlume -fliisuu 'klyia nya, wa ka -mi -di, 'in wa yia -mi fafasu -yolagbuani, we 'ni 'sa -in 'wlv. We -ka 'sa -mi, Zuifu -wa mia, wee fafasuu 'klyia nya, -Lago mneni o 'ka -maa wee suu da o -dia wa lagbuani lu.

Izlaelnyuma weee yia gbu 'wobhva

²⁵ Na bhelian, -Lagoo zizelu yabhlo mia, in 'yibha a yibheli we, a yi amiaa 'de 'wobhu gbuylonya 'bhisa. Izlaelnyumaa falu yabhlo ka dli 'wokla bhla -selee -nu nya -Lago -yla. 'Sa we yia -mia, we 'ka 'lakpanya -wa 'kaa gbu 'wobhvu nywe -gbali bhla yli. ²⁶ We bhla mia, Izlaelnyuma weee yia gbu 'wobhva. 'Sa we mia celida -Lagosebhe 'wu nu: «Gbuwosanyo yia *Sion 'bhva. Mo yia *Zakobuu -gligbu 'yli -nyumaa 'ylinyungbu wa -gusaa.

²⁷ A yla! In -ka -bha wa gbu nyuu -sa, 'in na nva wee *wosuslolue ni le wa nya.»

²⁸ Wa 'ni -Lagoo gbu -yoywuu, we 'dee 'gbu wa yia -Lagoo tonyuma -ze. 'In -moo yia an 'wosa. Nu, wa dukpasu 'gbu -Lago -kali wa ze, 'in o yia -bha wa -sa wa 'ka o nyuma -ze. ²⁹ 'In -we -Lago 'nyea nyuma, o 'bhu we 'wo lv: -wa o laa, o 'tide wa 'yi. ³⁰ Tiada, a 'ni -Lago 'nonye zv. Nu, -sleen mia, -Lago ka an nyazi 'yli Zuifu 'ni o 'nonye zvv 'bigu. ³¹ 'Sa -bhlokpade, wanuu -Lago wa 'nia 'nonye zv, we -ka amianuu o nyazidlu 'yiyie -ze nu, o 'ka wa nyazi 'yli 'yaa gbu -wa. ³² Ni, sa nyuma

'na 'kaa -Lago 'nonye zv, o ka we wa kwee ti, 'in o 'ka wa 'de weee o nyazidlu -slolu.

-*A 'ylimani -Lagoo 'nyu*

³³ -Lagoo 'nanidli 'yli -gwoola. O gbu yilo -yo o 'wlukuon -to 'wv. Nyume 'ni mneni o 'ka -we mia o dli 'wv 'wolanu. Sa o nva gbu le, nyume 'ni mneni o 'ka we 'wolanu. ³⁴ -Lagoo weli nee: «Nyoo -yi Jejitapee 'wlukuon lapupali gbuva? Nyoo 'ka o 'dizva?

³⁵ Nyoo 'nye -Lago -lu tiada, 'in o yi we 'bigupalia?»

³⁶ Cui, -lu weee mia, o -gbe we bhva. Mo -laa -lu weee la, 'in we mia o -nu nya. -Lagoo 'nyu 'ylimani 'yli weee nya. -Ameni.

12

¹ Na bhelian, -Lago mi yeda 'nani nya -amiaa -nu nya. We 'dee 'gbu, -we in 'yibha a nu le, mu -wa nu, a wla amiaa ku 'yliyoga -slaka nya. Mo -wa -mowlv -slaka -we nania -Lago ddbv. -We mia da, mu -wa amiaa -Lagobuboe tiklu. ² A 'na mnanu ddbv gbu 'bi -ni, nu, a 'tide -Lago 'yi, o 'ka amiaa 'wlukuon lapupalie 'bhiti. O -ka we 'bhiti ni, 'in a yibhelia -we o 'yibhaa 'ji: mu nania 'yli, mu nania o ddbv, mu 'bba -lu yabhlogboo 'wv.

³ -Lago ka 'mi o zozonu 'nye sa bhe. We 'dee 'gbu in nee ain -yla -bhlo -bhloe: a 'na 'bhulu amiaa 'de 'wv 'kaduu -ni, nu, -momo -ka -mi, dluzove -we o 'yia -Lago kwee, o 'bhu 'sa o 'de 'wv. ⁴ Nyume mia, o 'ka 'lali duun, 'in wee 'lali wee'e nu lubho -bhlo. ⁵ 'Sa we mia -amiaa -nu nya. -A -zu 'wv, 'in -a mia nyume -bhlogboo nya, -we ka gbu -wa, -a -yo Klisi 'so -bhlo. -A 'de weee mi 'wosusloluda, 'in, o -ka -mi, o ka o 'bi, kuu 'lali 'bhisa. ⁶ -Lago ka -an lubho 'nye 'nanidli nya. -Lubho -we o 'nyea -an we 'yli -bhlo -bhlo. 'In -o o -ka -Lagoo gbu gbagba -lubho 'nye, o nu we le -Lagoo dluzovee nya. ⁷ -O -ka nyumaa 'wosa dli -ka ni, o -sa wa 'wv. -O -ka nyumaa -slolu -lubho -ka ni, o -slolu wa. ⁸ -O -ka nyumaa 'kwayli -papiee 'tite -ka, o 'pa wa 'kwayli. -O -ka nyumaa -lu -nye dli -ka, o 'na zeli we -ni, o nu we le. -O -ka nyumaa 'yugalnyo nya -mi, o nu we le -guladolue nya. -O -ka bobabhanyaa 'wosa dli -ka ni, o nu we le 'muna nya.

⁹ Zekale mia, we -mi sa tiklu, we'e nonu -dawli le -ni. A nye gbu nyuu 'wv, a ne 'nani -nonve -yola. ¹⁰ A 'yibhali -yibhali, dli weee nya nee -Lagobhelia. A 'yi 'kl' a 'dekpa 'ka -bhazovlv. ¹¹ A nu -amiaa -Kanyoo lubho -guladolue -yo dli weee nya, nu, a 'na 'yamani -ni. ¹² A li 'muna, -we ka gbu -wa, a mi -Kanyo woda. A -ka siasie 'wv -mi, a nu dltie, a bhubhoe -Lago 'zlabhue zv. ¹³ Amia -Lagonyuma sisali 'wv, 'in -wa -ka amiaa -gbe yi ni, a kpa wa sa 'nanuu.

¹⁴ -Wa -ka an 'klyie 'wupalida -mi, a bhubhoe -Lago o 'ka wa 'nyulanu. A nywa wa 'nyu la, a 'na bhliwa wa gweze -ni. ¹⁵ -Wa mia

'muna lida, a -yo wa 'so li 'muna. -Wa mia wida, a -yo wa 'so wi. ¹⁶ A -ka weli -bhlo a 'dekpoa nyidi. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wo 'kadov -ni, a njwu lubho -yilaasu nonve -yo. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wo gbonyilonya 'bhisa -ni.

¹⁷ Nyume -o -ka ain gbonyuu -yla leno, a 'na nono we 'leeji le -ni. Nu, a 'yi 'kli a 'ka gbuzono gbu leno nyuma weee 'yliya 'wo. ¹⁸ We -ka yaa amiaa -gbe we bhv ni, sa a mnenia a -yo nyuma weee 'ka 'woto -dlo, a nu 'sa. ¹⁹ Na 'talea, a 'na -sali amiaa 'de kpa -ni, nu, a 'tide -Lago 'ce 'yi, we 'ka amiaa kpa. -We ka gbu -wa, we mi celida -Lagosebhe 'wote, Jejitape nee: «Kpasasie mia, na -no -wa. -We ka 'klu nyume kaa, -ami wlaa we.» ²⁰ 'In -Lago nee 'yae:

«Jwo -ka -na tunyume 'bhada -mi,
-in 'nye o lililu,
'nyumato -ka o 'bhada -mi,
-in 'nye o 'nyu o 'ka 'ma.
-In -ka 'sa nu ni,
we 'wlv -kapu -in slu o 'wluo.»

²¹ Gbonyuu 'na pil -mi 'wlu la -ni, nu, -in pil gbonyuu 'wlu la zozono nya.

13

A zo nyumaa 'yugalnya 'nohwe

¹ -Wa pila 'gbe 'wlu la, nyuma weee pil wa zola, -we ka gbu -wa, 'gbee 'wlulapilnyo -o -Lago 'nia lapali, o 'ni -mi, -in -wa o palia la, 'in o yia we 'yoo wa 'nye. ² Nu, o -ka wa we 'yoo 'nye ni, nyume -o -ka wa -yowosolo, -zugba -Lago -yo o -soba 'wo. 'In -mama -ka 'sasokpa gbu leno, -kaslo 'wu wa paa -maa. ³ -O -ka 'nanunonyo nya -mi, o 'na 'ka 'gbee 'wlulapilnya kwee nyanon. Nu, we -ka gbonyuu nyume nu le, 'in o nua wa kwee nyanon. We 'de k' gbu, -we -in 'kaa leno, mu -wa 'nani -nonve, 'in wa 'ka -mi 'njukwali. ⁴ 'Gbee 'wlulapilnya mia ni, -Lagolubho, -we nania 'yli -na -nu nya, 'mu wa mia noda. 'In -in -ka gbonyuu leno, -in so wa, -we ka gbu -wa, wa ka 'tite, wa 'ka -mi -kaslo 'wopa. -Lago lubhononya wa -mia, 'in wa lolua -Lago 'ce -wa nua gbonyuu le -yla. ⁵ We 'de k' gbu, -in pil wa zola, we 'ni -Lago 'ce -bhlogbodo gbu, nu, -mo -na 'de k' 'wlukoon, 'yoo -zono -wa 'yaa 'gbu.

⁶ We 'de k' gbu a 'peni 'ya *nison -gwazi. -Wa saa we, -Lago 'nye a wee lubho wa, 'in we 'ka -mi tuklu. ⁷ -We a kaa kwee nyuma -putuu -nu nya, a 'nye we wa yoo. We -ka nison -gwazi, a 'peni we. We -ka -sasa -lu ni, a 'peni we. -Wa a 'kaa 'nohwe zo, a zo wa 'nohwe. Nyume -o mia -bhazonyo nya, a -zo -bha o.

A kikaliz

⁸ Nu, nyume yabhlogbodo kpagbu 'na -mi -ni ain 'wlu -ni. Kpagbu -we 'kaa ain 'wlu -mi,

we -ze zekalidli -bhlogbodo: mu 'kaa ain nyidi -mi. Nu, -o -kala o -libheyii ze, -Lago tite o zoa de 'nohwe sa 'ce. ⁹ Amiaa 'de -yi *titenya: -in -yo 'njwono -putu 'na -dli -budu 'wo -ni. * -In 'na 'bhali nyume -ni, -in 'na yili 'wie -ni, -lu -we 'nia -na -no, -na dli 'na nynini we 'wo -ni. Wee titenya mia de ni, we -yo we pnu weee 'so mi weli ni 'wo, mu -wae: -in -kai -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa. ¹⁰ -In -ka -na -libheyii zekali, -in 'ni mneni -in 'ka gbonyuu o -yla leno. We -ka 'sa -mi, mu -wa -Lago titee 'nohwezozve sa 'ce.

A 'bhv nikpise 'wo -gbonya 'bi

¹¹ Amiaa 'de -yi bhla -we -a mia de 'wo. A gano, a 'na njwono 'yala -ni. Nu, da -a dia dlizozoe gwe, -amiaa gbuwobhovyl tlulo -ain -yola, nu, we ka -leen cipa. ¹² Sabo ka -mo 'yu be, zli ka cipa. We 'de k' gbu, -a 'bhv nikpise 'wo -gbonya 'bi, -a 'tide we 'yi. -A mnazi -amiaa 'de la, -a 'ka zli to gv. ¹³ -A zo -amiaa 'de 'yliyoga sa 'nanoo, zli 'wo -nonve 'bhisa. Nu 'na 'bhali -ain -ni. -A -yo nyuma weee 'na -dli -budu 'wo -ni. -A bhv mutni -nonve 'bi. -We weee nania -ain dudu, -a 'na nono 'sa we le -ni. -A 'bhv -zle -yo zenyi 'bi. ¹⁴ A no -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi nonobho. Amiaa 'wlukoon 'na -tolo amiaa dlwonyilili leno 'bi -ni.

14

A 'na 'bhulu amiaa bheliaa -yogbu 'wo -ni

¹ Nu, -o ka dli 'ni 'wote -Lago -gv, a njwono o gbu -yo. Sa o yia gbu -yo, a -yo o 'na -sali -zle we -gv -ni. ² Sa 'bhisa, -o ka dli 'tea 'wo, o mneni o 'ka -lu weee li, 'in -o ka dli 'ni 'wote, o 'ni mneni o 'ka nune li. ³ -O lia -lu weee, o 'na nyeni -o o lia nune 'wo -ni. -O o lia nune, o 'na 'bhulu -o lia -lu weee -yogbu 'wo 'nyumee -ni, nu, -Lago ka o gbu -yogwuu. ⁴ Nyoo -in -mi, 'in -na bhv nyume -putuu lubhononyo -yogbu 'waa? O 'ka bhilio, o 'ka 'yligbeda -toto, o -kanyo gbu -wa. Nu, 'yligbeda o yia -toa, -we ka gbu -wa, -Kanyo kaa o la.

⁵ Nu, nyuma -toba popalia 'wlukoon la ni, 'yli toba mi 'nanoo we -zi we toba. 'In nyumaa -zakpa -bhlo -ka 'wlukoon lapopali, -maa nee, 'yli weee -bhlo. -O -ka -mi, -we -gv o popalia 'wlukoon la, o -mi we -gv nu, gbuzono -wa. ⁶ -O sisalia wee 'ylunya -yo, -Kanyo -yla o nua we le. -O lia -lu weee, -Kanyo -yla o nua we le, 'in o paa -Lago fuo. -O o lia nune ni, -Kanyo -yla o nua we le, 'in o pa 'yaa -Lago fuo. ⁷ We 'de k' gbu, -amia -gaa da 'yliyoga, -Kanyo 'ni nya -wa: we 'ni -amiaa 'de teun gbu. Nyume yabhlogbodo tli o 'de k' 'ni nya. ⁸ -A -ka 'yliyoga, -Kanyo gbu -a gaa 'yliyoga, 'in -a -ka tli ni, -Kanyo gbu -a tlia. -A yi thoo, -a yi 'yliyogaoo, -Kanyo -nu -a -mia. ⁹ Nu, Klisi ka tli, 'in o yia gano lu, o 'ka tlitinya -yo 'yliyoganyaa -Kanyo -ze. ¹⁰ -Mi, lee -lu ka 'gbu

* 13:9 Glekweli 'wo, we ji -wa nu, -wa kokwaha, wa -yo nyuma -putu 'na -dli -budu 'wo -ni.

-na bhu -na bheli -yogbu 'wowa? 'In -mī 'ya, leē -lu ka 'gbu -na nyē -na bheli 'wowa? Nū, -a 'dē weee yia -Lago 'yu 'yligbea o 'ka -amiaa -yogbu 'wobhu. ¹¹ We mī celida -Lagōsebhe 'wōe:

«-Ami, Jejitape,
'yliyōga -Lagō,
in nēē aūn -yla nū,
nyūma weee yia 'mī 'yu 'kukolu 'sibhliā,
'in wa bhliā na 'ḡnī.»

¹² -Bha -a yia -amiaa leṅugbu gbaa -Lagō 'yu.

-In 'na bhlii -na bheli la -ni

¹³ -We mia dēē 'gbu, -a 'bhu -amiaa -limaa -yogbu 'wobhubhue 'bī. -We a 'kaa leṅu, mō -wa nū, -we 'kaa -amiaa bheliā labhli, -we 'kaa wa gbonyūu 'yloogbō kwa, a 'na nōnō we wa -yla le -ni. ¹⁴ In -yō -Kanyō -Zezu 'sō mī -bhloo 'gbu, in -yi we 'jī, 'in in mī we -gō nū, -lu yabhlogbō 'nī pōin -ka we 'dē 'wō. 'In nyūmē -ka 'wlukōōn lapōpālī nū, -lu yabhlo ka pōin, 'in we zēa pōin -ka -lu o -yla. ¹⁵ -We -na lia, -in -ka we 'gbu -na bheli gbōyōkpālī, -in 'nī -sleēn zekāhdli 'wō -ka. Klisī ka -na bheli 'gbu tli, we 'dēē 'gbu -in 'na salī o la lililūu 'gbu -ni. ¹⁶ -We nānā 'yli amiaa -nō nya, we 'na -zēh nyūma tōbaa 'yliya 'wō amiaa 'ḡnisagbu -ni. ¹⁷ Nū, we 'nī lilie -yō nō -mamūē 'gbu -Lagō pūli nyūma 'wlu la. Tiklumūē klaa, 'wōtōtōē -dlōō klaa, we -yō 'mōna -we Zuzu 'Pōpa wlaa, we 'gbu -Lagō pūli nyūma 'wlu la. ¹⁸ -O -ka 'sa Klisū lubhō nō nī, o nānī -Lagō dōdō, 'in nyūma kwāliā o 'ḡnī.

¹⁹ We 'dēē 'gbu, -we nyēa nyūma 'wōtōtōē -dlōō -yō 'dēkpāa dli latēmanīē, -a -talī we da. ²⁰ Lililūu 'gbu, -in 'na -salī -Lagōō lubhō la -ni. Nū, nyūmē mnenī o 'ka lililū weee li. We mī 'sa 'bhie, -in -ka lililū yabhlo li, 'in we -ka nyūmē yabhlo gbōnyūu 'wōkwa, we 'nī 'ylinānī. ²¹ -We nānā 'yli, mō -wa nū: -in 'na lilī nūmē -ni, -in 'na 'manī nō -ni, we -ka nū, mōō 'ka o labhli. Gbu weee -we 'kaa -na bheli labhli, -in 'na nōnō we le -ni. ²² -We mia dē -gō, -we -in zōa dli -gō -na 'dēē -nō nya, we -tō -in -yō -Lagō 'sō nyidi. Nyūmē -o nōa gbu le, 'in o'ō dila o 'dē gbu, 'wōtōtōē -dlōō mī o -nō nya. ²³ Nū, nyūmē o -ka li dli lōbē nya, we 'bigu, -Lagō dila o gbu, -we ka gbu -wa, o 'nī li dli zōzōe nya. 'In leṅugbu weee -we 'bhua -Lagō dli gōzōzōē -gō, gbōnyūu -wa.

15

Sa Klisī nwa, -a nō 'sa

¹ Nū, -amīa 'tēa da 'wō nī, -wa 'nīa 'wōtē, -a -sa wa 'wō wa 'wōyōlē 'wō. -A 'na nōnō -we nānā -aūn dōdōō 'dēkpāa le -ni. ² -O -ka -mī, o nō o -limaa dōdōnāō gbu le -mōō nō zōzōnōō 'gbu. -A -ka 'sa nū, 'in we nyūma wa dli la. ³ Klisū 'dēbhie mia, o 'nī o 'dēē dōdōnāō gbuō dātālī. Nū, we mī celida -Lagōsebhe 'wōe:

«Vēli wa vēliā dē -mī nī,
-amī wa sa 'yāa 'ḡnī.»

⁴ -We weee mia celida -Lagōsebhe 'wō bha, we 'ka -aūn gbu -slolūu gbu -wa. We -ka 'sa -mī, mō nyēa -aūn dltiē, mō paa -aūn 'kōayli, 'in -we -Lagō gbaa o 'ka -aūn 'nyē, 'in -a 'ka we wō.

⁵ -Lagō, o nyēa nyūma dltiē -yō 'kōayli -papīē, 'mō na bhūbhōēa o 'ka aūn 'tītē 'nyē, a 'ka wēli -bhlo -ka, 'in sa -Zezu Klisī nōa, a 'ka 'sa nū. ⁶ 'In dli -bhlo -yō wēli -bhlo nya, a 'ka -amiaa -Kanyō -Zezu Klisū Dide -Lagō 'ḡnī bhli.

⁷ Nū, sa Klisī ḡwūna amiaa gbu -yō 'nānōō, a kpōkpālī 'sa, we 'ka -Lagōō 'ḡnī 'ylinānī. ⁸ In nēē, -Lagō mia, o'ō 'bhōō o wēli -gō la. We 'dēē 'gbu Klisī ka Zuifō -lubhōnyō -zē, 'in -we -Lagō gbaa o 'ka wa dōkpāsī 'nyē, we yia gbōzōnō -zē. ⁹ 'In, -maa 'nīa Zuifō, -maa 'ka -Lagō bhūbhōē -mōō nyāzidi ḡwēē. 'Sa we mia celida -Lagōsebhe 'wō:

«-We mia dēē 'gbu na yia -mī fuo paa 'lakpanya weee glaa.

'In -na 'ḡnī na yia 'ylinānīa lōō 'wō.»

¹⁰ We nēē 'yāe:

«'Lakpanya, nyūma -wa -Lagō -saa -bha, a -yō wa 'sō li 'mōna.»

¹¹ We nēē 'yāe:

«'Lakpanya, a 'dē weee -mūnī -Lagōō 'ḡnī.

Dōdōgō -nyūma weee, a -mūnī o 'ḡnī.»

¹² -Lagōgbū -falpanyō Ezaii nēē 'yāe:

«*-Zesēē zōayli -nyūmē yabhlo yia yia.

'Wō o yia -sōa o 'ka 'lakpanya 'wlulapilī, 'in wa 'ka o dli 'wōdī.»

¹³ -Lagō, o nyūma dīa dli 'wō, yēli aūn 'mōna, 'in o 'nyē aūn 'wōtōtōē -dlōō, a ka o dli -gō zōō 'gbu. We -ka 'sa -mī, amiaa o dli wōdīdīē 'ka -gōwōlaylinānīda -tō Zuzu 'Pōpāa 'tītē nya.

Pōlvō lubhō, -wa 'nīa Zuifō -gbē

¹⁴ Na bheliān, in mī we -gō nū, a mī yēda 'nānī nya. Amiaa 'dē -yi gbu dūn, 'in sa a 'kaa 'dīzōzō, a -yi we. ¹⁵⁻¹⁶ 'Bhie, 'sēbhē nū dātōba, in 'kaa amiaa dli gwlu -sa, in 'nī na 'dē nyēni. -We ka 'gbu na nōa we le, mō nī: -Lagō -zēliā 'mī -Zezu Klisū lubhōnyō o 'nānī nya -wa 'nīa Zuifō -yla. Mōō -saa -bha 'mī in 'ka wa -yla -Lagōgbū gba, 'in -wa 'nīa Zuifō, wa 'ka wlawlalu -we nānā -Lagō dōdō -zē. Nū, Zuzu 'Pōpa wlvōla -mō we. ¹⁷ We 'dēē 'gbu, lubhō -we -Lagō 'nyēa 'mī, we mī na 'mōna nya, -Zezu Klisī 'wō. ¹⁸ Nū, in -ka dli 'tēmanī in 'ka gbu yabhlo gba nī, mō -wa -we Klisī nōa na gbēgbēn le, we 'nī gbu -putu. Na gbēgbēn Klisī nōa lubhō, 'in -wa 'nīa Zuifō, 'in -maa yia -Lagō 'nūḡwē zō. -Li -we nya o nōa we le, mō nī: wēli klaa, leṅugbu klaa, ¹⁹ ḡwēdigbō klaa, we -yō -we sōbhālā nyūmē ḡwēgaga, -Lagōō Zuzuū 'tītē nya. Sanēē in 'bhua *-Zeluzalēmu, -zugba na gba da weee -Lagōgbū -we gbaa Klisū -gōgbū, 'in in yia liliī nyī. ²⁰ Na dli 'wō -gbu -wa nū, 'gbēnya we

'wɔ nyuma 'nia -slɔ Klisu gbɔ 'nɔ, in 'ka -mɔ -Lagɔgbɔ gbɔaa mni, -mɔv yi 'wlu nu, da nyume -putu 'paa -buduu gwe glu, in 'sɔbha -bha -budu. ²¹ Sa we mia celida -Lagosebhe 'wɔ, 'sa in nua lubho:

«Nyuma -wa -yla wa 'nia ɔ gbɔ gba,
'yia wa yia ɔ.
-Wa 'nia ɔ gbɔ 'nɔ,
'wɔ wa yia we lanwa.»

²² Mɔ nyenia 'mɔ -zakpa duun, we 'gbɔ in 'nia amiaa -gbɛ nyini.

*Pɔlv 'yibha ɔ 'ka *Wlamu mni*

²³ -Slɛɛn, lubho in mia wee 'gbenya 'wɔ nɔda, we ka bhia. In 'yibha in 'ka amiaa -gbɛ mni, -mɔv -zɔ duun ka 'plu 'gbɔ, ²⁴ zɛ in -ka ɛsipanyɛ mniɔda -mɔ, in na plia amiaa -gbɛ. Cɔn, in -ka -mɔ mniɔda -mɔ na dli mɔ amiaa 'yiyɛ -gv. Nu, 'yɛ 'sɔlɛ na -yɔ an yia lia, in na dli mɔ an -gv a 'ka 'mɔ 'wɔsa na ɛsipanyɛ -mniɔda. ²⁵ Nu, -Zeluzalemɔ na mni -slɔ, in 'ka -Lagɔnyuma -wa mia -mɔ 'wɔsa. ²⁶ Nu, -Zeluzalemɔv -Lagɔnyuma, -wa boba mia 'bhada, Masedvanɔ -yɔ Akaii -Lagɔnyuma 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa 'gwezi nya. ²⁷ Wa 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa, wa -ka yaa we lenɔ nɔ, kpagbɔ wa -saa. Nu, Zuifɔv -Lagɔnyuma dliia -Lagɔv 'nyulanɔwɔnɔwɔne 'lakpanya nya. 'Sa -bhlokupade -maa ka we 'klɔ -maa 'ka -maa 'ɔnɔmniɔ dlii Zuifɔ nya. ²⁸ Nu, in -ka wee gbɔ nɔ bhia, in -ka -Lagɔnyuma, -wa mia -Zeluzalemɔ 'gwezi 'nyɛ, ɛsipanyɛ na yia mni, in na plia amiaa -gbɛ. ²⁹ In, in -yi we 'ji nu, in -ka amiaa -gbɛ mni, Klisu 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'debhie nya na yia -mɔ nyinia.

³⁰ Na bheliaɔn, -we na yibhalia aɔn mɔ nu: a -yɔ 'mɔ 'sɔ, -a 'yɛ 'klɔ -a 'ka -Lagɔ bhuhhoe na 'gbɔ. -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɔmɔ -yɔ zekalidli -we -Lagɔv Zuzu 'nyɛa -aɔn, we 'gbɔ na yibhalia we aɔn.

³¹ A bhuhhoe -Lagɔ, in yi Zudee -nyuma, -wa'a zɔa Klisɔ dli -gv, kwɛɛ bhilili. A bhuhhoe -Lagɔ in -Zeluzalemɔv -Lagɔnyuma 'ka 'wɔsastɛ -we in -yɔ we mia mniɔda -yɔɔwɔnu dli -zɔnɔ nya. ³² We -ka 'sa -mɔ, in mneni in 'ka amiaa -gbɛ mni 'mɔna nya, in -Lagɔ -ka ɔwɔnu, in mneni in 'ka amiaa -gbɛ nyape 'yɛ 'yɛ 'sɔlɛ nya. ³³ Nu, -Lagɔ, ɔ nyɛa nyuma 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, ɔ -yɔ a' dɛ weee 'sɔ -mɔ. -Amɛni.

16

Fɔsawɛli

¹ Amia na nyɛa -amiaa bhɔlɔ Febɛe yoo. Nu, -Lagɔv lubho ɔ nɔa, -mɔ Sankleee *leglizɔ 'wɔ. ² Sa -Lagɔnyuma 'kaa nyuma kpa, a kpa 'sa ɔ -amiaa -Kanyɔv 'ɔmɔ nya. Gbɔ weee -we 'wɔ ɔ -ka aɔn la, a -sa ɔ 'wɔ. Nu, ɔ 'dɛ ka nyuma duun 'wɔsa, we -yɔ na 'dɛ.

³ Plisilɔ -yɔ Akilasɔ, -wa -yɔ 'mɔ 'sɔ nɔa -Zezu Klisɔ lubho, a -sa wa fɔ. ⁴ Wa ka wa 'dɛɛ nɔ 'yiyogagie pelɔ 'pa, wa 'ka 'mɔ gbɔ 'wɔsa.

We 'nɔ na 'debhlogbɔɔ 'ka wa 'nanɔ yibheli: nu, 'lakpanyaa leglizɔ weee, -maa klaa. ⁵ -Lagɔnyuma -wa gbhelɔ 'wlu -mɔ wa -budu zɔ, a -sa wa fɔ.

Epainetɔ, ɔ mia na jilii -tale nya, a -sa ɔ fɔ. ɔmɔ mia, -wa ɔwɔnu Klisɔ gbɔ -yɔ, mɔ -wa wa tɔatia -nyume -mɔ -Aziii kibhe lɔ.

⁶ Malii ɔ nɔa amiaa lubho sa duun, a -sa ɔ fɔ.

⁷ A -sa Andlonikusɔ -yɔ Zuniasɔ fɔ. Wa mɔ na zɔayli -nyuma nya, in in -yɔ wa 'sɔ yia -kaslɔ pla. Nu, ma plaa Klisɔ 'mɔ 'yɛ, in wa -yia wa nyuma 'kadɔ nya ɔ tietienya glaa.

⁸ A -sa Ampliatɔ fɔ. Na jilii -tale -wa -mɔ -Kanyɔ 'wɔ.

⁹ A -sa Ulɔbɛn fɔ, mɔ -yɔ -aɔn 'sɔ nɔa Klisɔ lubho. ɔmɔ -yɔ na jilii -tale Sitakisɔ 'sɔ.

¹⁰ A -sa Apelesɔ fɔ. Mɔ -slɔlua ɔ 'dɛ -Lagɔnyume tikli nya. A -sa Alistobulu -budunweɛ -nyuma fɔ.

¹¹ A -sa Ewlotɔn fɔ, nu, na -budunweɛ -nyume -wa. Nalsisɔ -budunweɛ -nyuma -wa zɔa -Kanyɔ dli -gv, a -sa wa fɔ.

¹² A -sa Tlifɛnɔ -yɔ Tlifozɔ fɔ. Ma nɔa -Kanyɔv lubho. A -sa na jilii -tale Pelisidɔ fɔ. Mɔ nɔa -Kanyɔv lubho duun.

¹³ A -sa Wlufusɔ fɔ. Nu, -Kanyɔ -saa -bha ɔ. ɔ 'nyaa ɔ mɔ 'yaa nanɔ nya, a -sa -mɔ fɔ.

¹⁴ Asɛnkliɔ klaa, Flegɔn klaa, Elumɛsɔ klaa, Patlobasɔ klaa, Elumasɔ klaa, we -yɔ bhelia -yɔ bhɔlɔ -wa -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fɔ.

¹⁵ Filologɔ -yɔ Zuli klaa, Nele -yɔ ɔ bhɔlɔ klaa, Olenpasɔ klaa we -yɔ -Lagɔnyuma weee -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fɔ.

¹⁶ A sasɔ fɔ 'wɔgbigbɛ nya, -Lagɔnyuma 'bhisa. Klisɔ leglizɔ weee nɛɛ wa -sa aɔn fɔ.

Dizɔwɛli

¹⁷ Bheliaɔn, -we na 'yibhalia aɔn, mɔ nu: -wa sisalia nyuma -yɔ, a kpa amiaa 'dɛ 'nanɔv wa gbɛgbɛɔn. -Slɔluwɛli a 'yia, wa -ka we gbɛgbɛɔn mniɔda -mɔ, a 'nɔ nɔ 'nanɔv, in wa bhlia nyuma la. A -yɔ wa 'sɔ 'na nɔnɔ -nɔ. ¹⁸ We ka gbɔ -wa, 'sasɔkpa -nyuma mia, wa'a nɔ -amiaa -Kanyɔ Klisɔv lubho. Wa 'dɛɛ nukplaa lubho wa nɔa. Wɛli mɛnɔ -nɔ -yɔ gbɔ duun wa gbɔa nyuma -yla. We nya wa nɔa nyuma -kpɔa -dawli 'wɔ.

¹⁹ In amia mia, sa a zɔa -Lagɔ 'nɔwɛ, we 'dɛ ka da weee lamneni. We 'dɛɛ 'gbɔ, in mɔ 'mɔna 'wɔ amiaa 'gbɔ. Nu, in 'yibha a yibheli gbɔ a 'ka 'nanɔ 'dɛkpɔa nɔ, in a zɔ amiaa 'dɛ 'yiyɔ a yi gbɔnyuu lenɔ.

²⁰ -Lagɔ ɔ wlaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, mɔ yia dayli *Saatan lawɔwɔlɔla amiaa bhɔ zɔ.

Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu ɔwɔnu aɔn 'nyu la.

²¹ Timotee, ɔ -yɔ 'mɔ 'sɔ nɔa lubho, nɛɛ ɔ -sa aɔn fɔ. Lusiusɔ klaa, Zasɔn klaa, we -yɔ Sosipatɛli -wa mia na -budunweɛ -nyuma nya, sa 'yaa aɔn fɔ.

²² -Ami, Telitiusi -o ceha 'sebhε ni, in -sa
 aun fu -amīaa -Kanyo -o nva -aun nyume -bhlo
 nyaa 'ηni nya.

²³ Gayusi nεε o -sa aun fu. O -gbε in -dia la,
 -mo o -budu zo -Lagonyuma weee gbelia 'wlu.

'Gbee 'gwεzilazonyo Elasiu -yo -amīaa
 bheli Kalitusi nεε wa -sa aun fu. [²⁴ -Amīaa
 -Kanyo -Zezu Klisi ηwna a 'de weee 'nyu la.]

-A 'ylimani -Lagoo 'ηni

²⁵ -A 'ylimani -Lagoo 'ηni! We ka gbv -wa, -
 Lagogbv na gbaa -Zezu Klisi daa, mo mnenia
 o 'ka ain latemani dliozove 'wu we -gv. -Lagoo
 zizelu, -we ka bi -gwlea 'wu, we gbegebin we
 'wlv bhlee. ²⁶ Ni, -sleen mia, we mi zli 'klv.
 Nyuma weee -wa 'nia Zuifv, wa mneni wa
 'ka we yibheli -we mia celida, we gbegebin.
 Wee 'sebhεnya mia, -Lagobv -falpanya celu
 bhaa we. -Lago -o mia 'yli weee nya, -o 'nia
 bhilida -ka, mo gbaa ni, wee weli 'wlv zli
 'klv, 'in 'lakpanya weee 'ka o dli -gv zo, 'in wa
 'ka o 'nsvwe zu.

²⁷ -Lago -o ka 'debhlogbo -yi gbv, o 'ηni
 'ylimani -Zezu Klisi gbegebin 'yli weee nya.
 -Ameni.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagonyuma -wa mia Kolentigbe 'wɔ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε -muni yoo. ɔ 'nu na, -mɔɔ -Lagonyuma 'ni -Lago -yloogblv -gɔ nada -mɔ 'nanvɔ, 'in wa 'ni zekikali, -bha ɔ celia wa 'wɔ, sa -Lagonyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Fusawɛli

1 -Amɔ *Pɔlv -Lago laa ɔ domagbɔ nya, 'in 'ka -Zezu *Klisu *tietienyɔ -zε, 'in -yɔ -amɔaa bheli Sɔsiteni celia da an 'sebhε ni 'wɔ. 2 Amɔ -Lagonyuma mia *leglizɔ 'wɔ Kolentigbe nokple, -wa -Lago -wɔlvɔ -yɔ -Zezu Klisu 'wɔ, amɔ na celia da 'wɔ. -Lago ka an la, a 'ka ɔ -nv -zε. -Wa gbaa -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲni da weee, we mi 'ya -maa -nv nya. -Zezu Klisu mi wa -Kanyɔ nya, 'in ɔ mia -amɔaa -Kanyɔ nya.

3 Nii, -amɔaa Dide -Lago -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ɲwna an 'nyu la, 'in wa 'nye an 'wɔtotɔe -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lago fuo, -li -Lago 'nyeα Kolenti -nyumaa 'gbv

4 -Lago 'plɔliα -Zezu Klisu 'wɔ, 'in ɔ yia an 'nanɔ 'wɔnv. We 'gbv, na paa ɔ fuo 'kɔmɔv amɔaa 'gbv. 5 Nii, Klisu 'wɔ, -Lago ka an 'ɲnumɔ -li weee 'nye, gbagbie -yɔ -luyilo ɔ 'nyeα an bhahba. 6 -We ka gbv -wa, Klisu gbuɔdayɔ -gbv wa gbaa, a ka we -yɔɲwɔ, 'in amɔaa -gbε we san la.

7 Nii, -sleεn amɔaa mia -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyie wɔda, -Lagoɔ wɔlvɔlvɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka an 'wɔbɔ. 8 Nii, mɔ yɔ 'yaa an lateமான, 'in a 'ka we 'wɔlvɔlvɔlvɔ nyini. 'In wa 'na 'ka an gbv yabhlogbɔɔ 'wɔlvɔ, 'in -amɔaa -Kanyɔ -Zezuu yiyiyi 'kaa nyini. 9 -Lago ɔ laa an, ɔ 'ka a -yɔ ɔ 'Yu -Zezu Klisu ɔ -wa -amɔaa -Kanyɔ 'wɔsuslolu, ɔ'ɔ 'bhɔlv ɔ wɛli -gɔ la.

Kolenti -Lagonyumaa -yɔbhɔbhɔlvε

10 Bheliαν, amɔaa na bhuhboea -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲni nya: a 'dε weee -ka wɛli -bhlo. -Yɔbhɔbhɔlvε 'na -muni an nyidi -ni, 'in a -ka dli -bhlo -yɔ 'wɔlvɔlvɔlvɔ lapɔpalie -bhlo. 11 Nii, na bheliαν, Kloee zɔaylɔnyuma gbaa 'mi -ylaε, -zle mi an nyidi. 12 -We 'in 'kaa gba, mɔ ni: an nyidi, ɔ -ka -mi, -mɔɔ wɛli mi -mɔɔ 'dεε sa. -Bhlo nεε: «-Amɔ mi Pɔlvɔ -nv nya», 'in 'yabhlo nεε: «-Amɔ mi Apɔlvɔ -nv nya». 'In -gɔdɔv nεε 'yαε: «-Amɔ mi Sefasɔ * -nv nya», 'in 'yabhlo nεε: «Klisu -nv -amɔ -mia».

13 Amɔa dli, Klisu mi 'wɔdɔdaa? 'Lee Pɔlv wa kolva *su -gɔ la amɔaa 'gbv yi? 'In Pɔlv 'ɲni nya wa batizea an yi?

14 -Lago na paa fuo, 'in 'ni an glaa nyumε yabhlogbɔɔ batizee, 'mɔ we 'ni Klispusi -yɔ Gayusɔ 'wɔbhv. 15 Nii, nyumε yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka gba, na 'ɲni -gɔ wa batizea an. 16 Cun, gbuzɔnv -wa, 'in ka 'ya Sitefanasɔ zɔaylɔnyuma batizee. 'In we 'bhv -maa 'wɔ, na 'wɔlvɔlvɔlvɔ lapɔpalie 'ni we -gɔ -mi nii, 'in ka nyumε yabhlogbɔɔ batizee. 17 Nii, we 'ni nyumaa batizee batizee 'gbv Klisu yi 'mi tie. -Lagɔgbv gbagbieε 'gbv ɔ yia 'mi tie. 'In 'na 'ka we gba nyumaa gbɔyiloo salo. Nii, Klisu su -gɔ tliε yi gbɔkpɔa gbv -zε.

Klisu mi -Lagoɔ 'tite -yɔ ɔ gbɔyilo nya

18 Nii, nyuma -wa mia mɔmɔnv -yloogblv, Klisu su -gɔ laklv -gbv mia, gbɔkpɔa nya wa yia we. 'In -amɔa -mama -Lago mia pueda, -Lagoɔ 'tite nya -amɔa bhua we 'wɔ, -amɔaa -nv nya. 19 Nii, -we mia *-Lagoεbhε 'wɔ celia mɔ ni:

«Gbɔyilonyaa gbɔyilo na yia lasaa, 'ylimnanyaa 'ylimnee na yia gbv -kpɔa -zelia».

20 Nii, da gbɔyilonyɔ mia? Da titeε gwesanyɔ mia? 'In da dɔdɔ -muni -gɔv kpɛlvkpɛlvnyɔ mia? Wa nεε lεa? -Lago ka we -sloluε, dɔdɔ ni -gɔv gbɔyilo mia, -sabhe -wa.

21 Nii, dɔdɔgɔ -nyumaa gbɔyilo nya, wa 'ni -Lago yibheli ɔ gbɔyilo 'wɔ. 'In -Lago nεε, -Lago gbv -a mia da gbaa, -we wa yia -yɔ -sabhe -bha gbv 'bhisa, -wa ɲnɔv we gbv -yɔ, 'ma ɔ yia gbv 'wɔsaa. 22 Nii, *Zuifv 'yibha wa nv gwedigbɔ lε, 'in *Gleki talia gbɔyiloo da. 23 Nii, we -ka -amɔa, wa ka Klisu su -gɔ laklv, -mɔɔ gbv -amɔa gbaa. We mi -nanagbɔ nya Zuifv -nv nya, 'in -wa 'nia Zuifv, -maa laa we -sabhe -bha gbv. 24 Nii, -wa -Lago laa, wa yi Zuifv -zεoo, wa 'ni Zuifvoo, wanv -gbε Klisu mi -Lagoɔ 'tite -yɔ ɔ gbɔyilo nya. 25 Nii, -we wa laa -Lagoɔ -sabhe -bha gbv, -mɔv -zi nyumaa gbɔyilo 'wɔ. 'In -we wa laa -Lagoɔ 'wɔyɔlvε, we -zi nyumaa latelε.

26 Bheliαν, sa a mia, 'in -Lago yia an la, a yia we. Dɔdɔgɔv gbɔyilonyaa 'ni an glaa -zu, 'titeε nyuma 'ni an glaa -zu, 'in 'ɲnumɔ zɔaylɔnyuma 'ni an glaa -zu. 27 Nii, gbv dɔdɔgɔ -nyuma yia -yɔ -sabhe -bha gbv nya, 'mɔ -Lago -saa -bha ɔ 'ka gbɔyilonyaa zɔbhali. 'In -we dɔdɔgɔ -nyuma yia -yɔ 'wɔyɔlv -li nya, 'mɔ -Lago -saa -bha, ɔ 'ka 'titeε nyuma zɔbhali. 28 Nii, -lu -we dɔdɔgɔ -nyuma bhua 'wɔ 'kienyi, -we 'nia -lu yabhlogbɔ nya -mi, 'in wa tilia 'yilila, 'mɔ -Lago -saa -bha, 'in -lu -we nyuma bhua 'wɔ -lu 'kadv nya, ɔ 'ka we lasa. 29 Sanεε we miaa 'gbv, nyumε yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ 'dε 'ylimani -Lago 'yu. 30 Nii, -Lago ka an 'wɔsuslolu -Zezu Klisu 'wɔ, 'in Klisu -zεa -amɔaa gbɔyilo bhua -Lagoɔ -gbε. Klisu 'gbv -a yia nyuma tklv -zε -Lago 'yu. ɔ 'gbv -a mia -mɔlvɔda, 'in -Lago

* 1:12 Sefasɔ ji -wa Pielε (-Zezuu *'bunɔnyɔ -wa).

yia -aun 'w0ziti gbonyuu kwεε. 31 Sa we mia -Lag0sbhe 'w0 celida mu ni:
 «-J -ka gba 0 'ka 0 'de 'yilimanu,
 0 'yilimanu 0 'de -we Nyumaa -Kanyo nua
 lεε 'gbu.»

2

-Zezu Klisi -0 wa kolva *su -gv la, 0 gbu P0lv gbaa

1 Nu, bhelian, da -amu mnia amiaa -gbe, in 'ni mni in 'ka ain -yla -Lag0 zizegbu gba weli 'nanu -yo nyumaa gbuyilo nya. 2 Nu, in 'ni 'yibha in 'ka gbu -putuu 'jiiyibheli, da in mia ain nyidu, 'mu we 'ni -Zezu Klisi 'w0bhu, -Zezu -0 wa kolva *su -gu la, m0. 3 We 'deε 'gbu, da -amu 'kaa ain 'yu 'yigbe, in ka 'w0yomani, in ka nyan0 nu, -zugba na telia. 4 Nu, na gbu -slolu weli -yo na -Lag0gbu gba s0'0 'bhu nyumaa gbuyilo -weli 'nanu -gbe. Nu, Zuzu 'Popaa 'tite zua 'mi we ηwεε. 5 'Saa 'de amiaa dliz0z0e 'na 'kaa nyumaa gbuyilo -gv ladi, nu, we -di -Lag0 'tite -gv la.

-Lag0 gbuyilo

6 'In -zugba -Lag0nyuma dolua 'yigwela, 'ma -amia slolua gbuyilo. Nu, wee gbuyilo -mni 'ni bhla -mnu gbuyilo, 'in bhla -mnu 'wluwapilunya 'kadu -wa 'kaa labhu, we 'ni 'ya -maa gbuyilo. 7 -Lag0 gbuyilo mia zideda, 'in -we mia zideda -bhlokpade nyuma kwεε, 'mu -a slolua. -Lag0 ka -bha we -sa pepe, -amiaa 'ηnu 'yilimaniee 'gbu, 'bhie, 0 yia d0d0 lala.

8 D0d0 nu 'wluwapilunya 'kadu 'yabhlogb00 'ni wee gbuyilo -mni yibheli. We -ka nu, wa ka yaa we yibheli, wa 'na 'ka 'ηnumniee -Kanyo 'kadu su -gv lakulu. 9 Nu, -we mia -Lag0sbhe 'w0 celida mu ni:

«-We 'yli 'nia -sl0 -y0yi,
 -we yukwli 'nia -sl0 'nu,
 -we nyumε yabhlogb00 'nia -sl0 'wluksun lap0pal,
 'mu -Lag0 mnaɓia la -wa 'yibhaa 0,
 wa -nu nya.»

10 Nu, -Lag0 gbu mia zideda, -amia 0 -slolua we 'kl0 0 Zuzu nya. -Lag0 Zuzu -yi gbu weee, 'debhie -Lag0 zizegbu -we -ta0 'w0, 0 -yi we. 11 Nu, nyumεε -gbe, 0 dl0 -bhlogb00 -yia 0 'wluksun lap0pal gbu, we 'ni muv? 'Sa -bhlo0 'de -Lag0 Zuzu -bhlogb00 -yia -Lag00 'wluksun lap0pal gbu. 12 Nu, we -ka -amia, -amia 'ni d0d0gbu -nyumaa zuzu 'yi, nu, Zuzu bhua -Lag00 -gbe, 'mu -a 'yia. 'In wlawlalu -we -Lag0 'nyeε -ain bhe, -a 'ka we yibheli.

13 'In -a -ka we gbu -gbada -mi, -a' a gba we d0d0gbu -nyumaa gbuyilo0 gbu slolu s0lv. Nu, -Lag0 Zuzu gbu slolu s0lv -a gbaa we. Sa neε 'sa -a gbaa -Lag0 gbu z0nu gbonyaa 'ji -wa kaa -Lag0 Zuzu 'w0 -yla. 14 Nu, nyumε -0 'nia -Lag0 Zuzu 'w0 -ka, 0 'ni mneni 0 'ka gbu z0nu -gbunya bhua 0 Zuzu -gbeε gbu -y0ηwuu. -Sabhe -bha -gbu we -mia 0nu0 -gbe. J 'ni mneni 0 'ka we 'w0lanu, nu, Zuzu

'Popaa 'debhlogb00 nya wa mnenia wa 'ka weε -li 'w0sali. 15 Nu, nyumε -0 kaa -Lag0 Zuzu 'w0, m0 s0salia -lu weee 'w0. 'In 0 de mia, nyumε yabhlogb00 'ni mneni 0 'ka 0 gbu 'wlu0. 16 We mi celida -Lag0sbhe 'w0ε:

«Ny00 -yi Jejitapeε 'wluksun lap0pal gba?
 Ny00 'ka 0 gbu -slolua?»

'In -amia mia, -a -yo Klisi 's00 'wluksun lap0pal gbu -bhlo.

3

-We -Lag0 lubhonnya 'kaa lenv

1 Nanu -gbe, bhelian, in 'ni zlumε mneni in 'ka ain -yla gbu gba, neε nyuma ka -Lag0 Zuzu 'w0, ma -yla na gba gbu. Nu, d0d0gbu -nyumaa gbu -yla -gba s0lv in gbaa we ain -yla. 'In in 'kaa we ain -yla gba -wa mia 'nyenyeya nya dl0 -z0da Klisi 'w0, 'ma in -t0lva ain. 2 Nu, we 'gbu, in yia ain nyitnyu 'nye, 'in in 'nia ain lililu 'tite 'nye. A 'ni mneni a 'ka we li, 'in -zεεn -bhlokpade a 'ni we lilie mneni. 3 -We ka gbu -wa, a mi -sl0 yice 'w0. Da zenyi -yo -yamumie mia da ain nyidu, mu'v -slolu nu, yice 'w0 a miaa? 'In d0d0gbu -nyuma 'bhisa a mia n0daa? 4 Nu, amiaa 'yabhlo -ka gbaε: «P0lv -nu in -mia,» 'in -gudv -ka gba: «Apol0su -nu in -mia,» -zugba d0d0gbu -nyumaa lenvgbu a 'ni -bhade lenuda -mu?

5 Nu, ny00 Apol0su -mia? 'In ny00 P0lv -mia? -Lag0 lubhonnya -kpaa, -wa ka 'gbu a yia -Lag0gbu dl0 -gv zu, 'ma -a -mia. Da -ain glaa -0 -ka -mi, lubho Nyumaa -Kanyo 'nyeε 0, 'mu 0 nua. 6 -Ami faa su, Apol0su slua we 'nyu -yo, 'in -Lag0 minia we. 7 Nu, -0 faa su, in -0 slua we 'nyu -yo, -maa 'ni -lu yabhlogb00 nya -mi. -Lag0, -0 minia we, m0 -zia -bha 'w0. 8 -J faa su, 'in -0 slua we 'nyu -yo, wa 'de 's0 mneni 'w0. -J -ka -mi, -m00 'deε lubhonu s0lv -Lag0 yia -m00 'pεnia. 9 Nu, -a -yo -Lag0 s0 nua lubho dab0d0.

Amia mi -Lag0 kpaa nya, 'in a mi 'yaa 0 -budu 0 mia 's0bhada nya. 10 Nu, lubho -Lag0 'nyeε 'mi, 0 'nani nya, we s0lv in 'paa da -buduu gwe glu, -budus0bhany0 -yia gbu 'bhisa. -Slεεn, nyumε -putu dia we -gv la. 'In -0 -ka -mi, 0 zu 0 'de 'yli0, sa 0 dia we -gv laa 'gbu. 11 Nu, -buduu gwe mi glu 'cu, mu -wa -Zezu Klisi. 'In nyumε yabhlogb00 'ni mneni 0 'ka we gwe -putu glu pal.

12 Nu, ny00 ny00 -ka weε -budu -gv ladi -can nya, 'gwezi nya, tukpa -z0nu nya, su nya, yeye -petu -yo 'bue nya ni, 13 nu, -0 -ka -mi -m00 nu0 -lubho yia zli 'klv 'klaa, -Lag0 nyumaa -y0gbu 'w0bhu zli. Nu, wee yli yia we 'de -slolua -kosu 'bhisa, -0 -ka -mi we 'ka -m00 lubho layla, 'in -we -ka -mi, we 'ka we -slolu. 14 'In ny00 -ka -buduu gwe -gv -budu 'subha we 'ni 's0k0 -kosu 'yu, we 'pεni gwezi 0 yia. 15 Nyumε -0 ka lubho -ka si, 0 'ni 'pεnie -ka. J

'de mia, gbu 'wu o yia 'bhua, nEE nyume -o di -kosu 'kadu kwEE.

¹⁶ A 'ni we 'ji -yi niu, -Lagoo -budu a -miaa? 'In -Lagoo Zuzu -dili au 'wu laa? ¹⁷ Niu, nyoo -ka -Lagoo -budu lasa, -Lago saa o la. Niu, -Lagoo -budu mi -mawlada, 'in 'mu a -mia.

¹⁸ Niu, nyume yabhlogbooo 'na nonu o 'de -dawli 'wu -ni. An glaa nyoo -ka gba o -yi gbu dudu -muni -gu, o -ze tutujenyoo, 'bhie, o 'ka gbuylonyo tiklu -ze. ¹⁹ Niu, dudugu -nyumaa gbuylonia, -sabhE -wa -Lago 'yiliya 'wu. Niu, we mi celida -LagoSbhe 'woe:

«-Lago kpaas gbuylonyo wa 'deE -dawli welu -yo.»

²⁰ -LagoSbhe nEE 'yaa:

«Jejitape -yi gbuylonyaa 'wluksun lapopalgbu.

O -yi we 'ji niu, we 'ni -lu 'woku.»

²¹ We 'gbu, nyume yabhlogbooo 'na 'ylimani o 'de nyume 'wu -ni. Niu, -lu weee mi amiaa -nu nya: ²² -de Palubu, -de Apolobu, -de *Sefasu, -de duduubu, -de 'yiyogagee, -de titliee, we -ka desleenoo, we -ka cicoo, we 'de weee mi amiaa -nu nya, ²³ 'in amia, amia mi Klisi -nu nya, 'in Klisi mia -Lagoo -nu nya.

4

Klisi tietienya -a -mia

¹ Niu, a 'bhu -an 'wu Klisi lubhononya nya, 'in a 'bhu -an 'wu -Lagoo zizelii 'yliyozonya nya. ² -We weee wa 'yibhaa -lii 'yliyozonya daa, mu -wa niu, wa yli wa lubhononya tiklu nya. ³ We -ka niu, a 'ka na -yogbu 'wobhuoo, 'in dudugu gbuwbhunya 'ka na -yogbu 'wobhuoo, nanuu -gbe -muu 'ni gbu, 'in na 'de'E 'bhu na 'deE -yogbu 'wu. ⁴ Niu, na dh'i di 'mi gbu yabhlogbooo 'wlu, 'in -muu'gba niu, in mi tiklu. -O 'kaa na -yogbu 'wobhu, mo -wa Nyumaa -Kanyo. ⁵ We 'gbu, a 'na 'bhulu nyumeE -yogbu 'wu -ni, -zugba we bhla 'ni -slo nyini. A wo Nyumaa -Kanyo 'ka yi. -Lu -we -ka zizeda -mi nikpise 'wu, mo yia we zli 'klw wlelia. Mo yia nyumeE dilozgbu mia zizeda 'bhlesaa. 'In -o -ka -mi, -Lago kwalia -moo 'hni -moo lenvgbuu solo.

⁶ Bhelian, in -ka gbu -muni gba Apolobu -yo na 'deE da ni, in 'ka au gbu -sloлуу gbu -wa. In 'yibha -a -ka we 'wluksun lapopalida -mi ni, a yibheli gbuozonu -gbu -muni 'ji: «'In a 'na zili -we mia -LagoSbhe 'wu celida -gu -ni.» A 'na 'ylimani amiaa 'de we 'wu -ni. 'In a 'na falu nyume o -libheyi nwee la -ni. ⁷ Niu, -mi, nyoo -zili -mi -na -lima 'waa? -We weee -in kaa, -Lago 'ni -mi we 'nyeE? 'In we -ka 'sa -mi, lee -lu ka 'gbu -na ylimani -na 'de, -lu -we -in kaaa 'gbu, nEE o 'ni -mi we 'nyeE?

⁸ Niu, -we weee a 'yibhaa, a ka 'cin we! A mi 'cin 'hnumnida! A ka nyumaa 'wlulapilunya -ze, 'in -amia 'ni we nya -mi! -Aa! In 'yibha -a -ze nyumaa 'wlulapilunya 'pien, 'in -amia -yo au 'so 'ka 'ya nyuma 'wlulapli. ⁹ Niu, we

'wlo sa 'mi dlu, -amia -Zezuu tietienya, -Lago ka -an luganya 'wunu: -a 'wlo sa nyuma -wa wa 'ka 'bha -zejila 'wu. O ka -an wla ylaylalu nya dudu -kpabhie -yla, we -yo 'anzu -yo nyuma -yla.

¹⁰ Niu, -amia mi -sabhEbhanya nya Klisi 'gbu, 'in amia mia gbuylonyo nya Klisi 'wu! -Amia yolu 'wu, 'in amia 'tela, amia wa zaa 'nujwe bhahba, 'in wa tilia -amia 'yilala!

¹¹ Niu, desleen -bhlokpade, -a mi siada njoo -yo 'nyumatu kwEE, -a 'ni 'woplanaa -ka, bhuti wa bhuti -an, 'in -a 'ni ladida -kli -ka, -a mi mo -a yi mo. ¹² Niu, -amiaa 'deE so nya -a nua lubho 'tite. Wa -ka -an veli, 'nyu -a njwaa wa la, wa -ka -an 'khiye 'wopalida -mi, 'wlu -a dia we zo la. ¹³ Niu, wa -ka -an -nyumoda -mioo, weli -zoo nya -a palia we 'bigu. Da bhla -muni nya -bhloo 'de, dudu -guu kaliko 'bhisa wa yia -an, puunkalu -we nyuma saa kwnee 'bhisa wa yia -an.

¹⁴ We 'ni amia zobhaltee 'gbu na celi da au 'sebhe ni 'wu. Niu, 'in na zaa au na dlu da yua 'bhisa. ¹⁵ Niu, amiaa 'de yi -slolusolunya 'wlu gb' 'so 'wlu kugbua 'yi Klisi 'wooo, amiaa dide -bhlogbooo. Niu, -ami gwalia au -Zezu Klisi 'wu, amiaa -LagoSbhe -yla gbagbie nya.

¹⁶ Niu, amia na bhubhoea, a 'tideli 'mi. ¹⁷ Niu, we 'gbu, na tiea amiaa -gbe Timotee, o -wa na doma -yu -Lago 'wu, 'in -o kpaas -LagoSbhe -kli. Sa na naa -Zezu Klisi 'wu, 'in na slolua wa da weee leglizii weee 'wu, o 'ka au ligbe we nya.

¹⁸ Niu, au glaa nyuma talba ka we dli zo lapopali nu, in 'na amiaa -gbe loyia yi, we 'gbu, wa yia wa 'de 'ylimani. ¹⁹ Niu, Jejitape -ka njwu, dayli na mnia amiaa -gbe. We 'ni 'deE 'ylimani nyaa njwee weli 'dekpaas 'nunwee gbu, niu, -we wa mnenia lenwe, in 'ka we 'tite -yoyu gbu -wa. ²⁰ Niu, *-Lagoo nyumaa 'wlulapilua mia, we 'ni njwee weli wu, 'tite 'wu we mia. ²¹ Lee -lu a 'yibha? In -yo -pni yi amiaa -gbe yaayu, in -yo zekalidi -yo dli -dloo yii?

5

Gbuynyuu lenwe leglizii 'wu

¹ -We wa gbaa amiaa daa, da weee -a nua we, mu -wa niu, motnigbu mi au nyidi. Wee 'sasokpa -motnigbu -muni 'degbolu 'ni nyuma 'nia -Lago -yi nyidi -mi. Wa nEE niu, au glaa 'yabhlo -yo o didee 'hwno dia -budu 'wu. ² 'In a mi 'ya -bhlokpade amiaa 'de 'ylimanida, 'in 'a 'nu nEE gu 'wlu au 'wu. 'In -o nua 'sasokpa gbu le a mneni a 'ka yaa o vu amiaa 'de glaa. ³ We -ka -ami, na 'debhie -gbolu 'nia de au glaa -mi ni, na zuzu -yo au 'so mi. 'In in ka nyume -o nua 'sasokpa -gbuynyuu lee -yogbu 'wobhu pepe, Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'hni nya, nEE glaa in mi au. ⁴ Niu, da a -ka 'wlugbeli, na zuzu -yo au -ka -mi, 'in -amiaa -Kanyo -Zezuu 'tite -ka -an nyidi

lasibhli, ⁵ 'sasokpa -nyume mia, a -sali o *-Saatan suwola, 'in o gbonyuuu leno ku 'ka labhu. 'In Nyumaa -Kanyoo yiyizli o 'de 'ka gbu 'wobhu.

⁶ Ni, -we -yo a 'kaa amiaa 'de 'ylimani, we 'ni -mi! Amiaa 'de -yi we 'ji ni, «*Goo -sele yilia 'floo 'pue weee». ⁷ Ni, a -wolu amiaa 'de -yo, 'in a -sa goo 'cin amiaa 'de nyidi, 'in 'floo 'pue lolu 'nia goo -yo -ka, a 'ka we -ze. A mi 'cin we nya gbuzonu sa, ni, Klisi ka o 'de wla -amiaa *'Wozityli 'feti -gu -bhlabhle nya, 'in wa yia o 'bha.

⁸ Ni, -a -sa -amiaa 'feti, -a 'na -sali we 'floo kaa goo 'cin -yo nya -ni, gbonyuu -yo nukplee 'ylinyuno goo -ni. Ni, we -ze 'floo 'nia goo -yo -ka, -we -wa -mawlwolwe -yo gbuzonu 'floo.

⁹ Ni, 'sebhe -we ka 'bigu -sebhe na paa da an yoo, in nee ain -yla we 'wobe, nyuma -wa nua motngbu le, a 'na nynini wa 'wola -ni. ¹⁰ Ni, in 'ni ain -yla gba, dudugu -nyuma weee -wa -wa motngbuu lenunya, leklician, 'wienya -yo yoyolagoo bubunya, a 'na nynini wa -yala -ni. We -ka ni, a 'na 'ka wa -yolanyi, -zugba dudugu a yia 'bhua! ¹¹ In 'yubha in 'ka ain -yla gbae, nyume o laa o 'de -Lagonyume, 'in o nua motngbu le, o kaa lekli, o buboo yoyolago, o velia nyuma, o bhala o 'de nu, 'in o ylia 'wie, a -yo -moo 'sasokpa -nyume 'na lili 'sukwe -bhlo -ni.

¹²⁻¹³ 'Lee -wa 'nia -Lagonyuma nya -mi, -ami 'kaa wa -yogbu 'wobhu yi? -Lago yia wa -yogbu 'wobhua. 'In amia, amia 'ni mneni a 'ka -Lagonyumaa -yogbu 'wobhuu? Ni, -Lagosebhe gbae:

«A vu nukplee 'ylinyunya amiaa 'de nyidi.»

6

-Lagonyumaa -yogbu 'wobhubhue wa 'dekpa nyidi

¹ 'In lee ka 'gbu amiaa 'yabhlo -yo o -Lagobheli yabhlo -ka gbu 'yi, 'in o kwa we gbuwobhunya 'nia tiklu -mi -Lago 'yu -maa -gbea? 'In o kwa we -Lagonyumaa -gbea? ² A 'ni we 'ji -yi ni, -Lagonyuma yia dudugu -nyumaa -yogbu 'wobhuu? 'In we -ka ni, amia yi dudugu -nyumaa -yogbu 'wobhua, a 'ni mneni a 'ka gbu yua -se -se 'wobhuu? ³ A 'ni we 'ji -yi ni, -amia yia 'anzinyaa -yogbu 'wobhuu? Sa we mi, 'in a 'ni mneni a 'ka dudu -minu -gu gbu 'wobhua? ⁴ In amia -ka sanee -sokpa gbu nyidi -ka, a bhua we 'wu, 'in a kwaa we dudugu -nyumaa gbuwobhunya 'yu, -wa leglizi! laa nyuma! ⁵ 'In, -we na gbaa da, amiaa 'dee zu -wa. Gboyilonyo yabhloo -kpa 'ni ain nyidi -mi, 'in -moo 'ka amiaa -yogbu 'wobhuu? ⁶ Ni, sa bhelia -bhelia kikalidi dudugu -nyuma 'nia -Lago -yii gbuwobhunya 'yua?

⁷ Gbuzonu -wa, a 'dekpa -ka 'kikalida -mi, nu solua ni, a ka bhli too too. Lee -lu ka 'gbu a'a 'tide amiaa 'de 'yi, wa'a di an gbu 'wlu,

'in wa'a li ain 'wlu? ⁸ Ni, amia dia nyuma gbu 'wlu, 'in amia lia nyuma 'wlu, 'in amiaa -Lagobhelia -yla a nua we le!

⁹ A 'ni we 'ji -yi ni, -wa nua gbonyuu le, wa 'na 'ka 'bi 'yi -Lagoo nyumaa 'wlulapile zoo? A 'na nuu amiaa 'de -dawli gbonya -minu 'wu -ni: motni -lenunya, yoyolagoo bubunya, nyuma -putuu -budu 'wodnya, nukpasia -wa -yo nukpasia di -budu 'wu, ¹⁰ 'wienya, leklician, -wa bhala wa 'de nu, -wa velia nyuma, -wa bhua nyumaa -lu 'wu -gla nya, -maa 'na 'ka 'bi 'yi -Lagoo nyumaa 'wlulapile zo. ¹¹ Ni, sanee amiaa lu -nyuma tolba mia zlume. 'In -Lago ka ain -yowolu, o ka -bha ain -sa o -nu nya, 'in o yia ain nyuma tiklu -zeli, Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisi 'ni nya, -amiaa -Lagoo Zuzu solo.

A 'ylimani -Lagoo 'ni amiaa -gu ku nya

¹² Ain nyidi, tolba nee: «-Lu weee leno se mi 'mi -yla.» Cun, 'in -lu weee leno 'ni 'sa 'ylinani. 'In in mneni in 'ka gbae: «-Lu weee leno se mi 'mi -yla», 'in in 'ni mneni in 'ka na 'de 'yitide, 'in in 'ka -lu -gudbu gaylo -ze. ¹³ A nee 'yae: «Lilili mi nukplaa -nu nya, 'in nukplaa mia lililu -nu nya.» Gbuzonu -wa, 'in -zugba la -Lago yia we -saa -bhlo -bhlo. Ni, wa 'ni nyume ku leno motni -gu: we mi Jejitapee -nu nya, 'in Jejitapee mia kuu -nu nya.

¹⁴ -Lago 'bhua Nyumaa -Kanyo 'wu titlie lu, 'in mo yi 'yaa -amia 'wobhua titlie lu o 'tite nya.

¹⁵ A 'ni we 'ji -yi ni, amiaa ku -kpabbie mi Klisi kuu 'lali nyaa? 'In in mneni in 'ka Klisi kuu kibhe 'wobhu, 'in in 'ka we 'naabiziywoko kuu kibhe 'wobhu? -Innyal!

¹⁶ Ni, o -yo 'naabiziywoko -ka -mi, ku -bhlogbo wa 'de 'so zea, a 'ni we 'ji -yii? Ni, -Lagosebhe nee:

«Nyume -bhlogbo wa 'desobhie yia -zea.»

¹⁷ 'In o -yo Jejitapee -ka 'wosuslo di zo, nyume yabhlo o -yo o zea.

¹⁸ Ni, a -gwa motngbu kwee! Gbonyuu -putu weee nyume nua le, we'e pla o ku zo. Ni, nyume o nua motngbu le, o 'dee ku -yla o nua gbonyuu le. ¹⁹ Zuzu 'Pupa -Lago 'nyea ain, -we mia ain 'wu, a 'ni we 'ji -yi ni, amiaa ku mi we -budu nyaa? 'In a 'ni amiaa 'dee -nu nya -mi? ²⁰ Ni, -Lago ka ain 'woziti -vale 'kadu nya. We 'gbu, a 'ylimani o 'ni amiaa ku zo.

7

Kwkwahle gbu

¹ Gbu, -we a 'yubhaa 'mi la 'sebhe 'wu, we 'bigu na palia -sleen da.

Ni, nyume 'ni 'nyuma kwa we nanu 'yli. ² Ni, motngbuu lenoee 'gbu, nukpasu -ka o 'dee 'nyuma, 'in 'nyuma -ka o 'dee 'lowli.

³ -We nukpasu nua le 'nyuma -yla, 'nyuma 'lowli nu we o 'nyuma -yla le. 'In -we 'nyuma nua le nukpasu -yla, 'nyuma nu we le o 'lowli -yla.

⁴ Ni, -we 'nyuma 'yubhaa, o 'ni mneni o 'ka we

o 'deε ku -yla leno, o ku mia, o 'lowlii -nu -wa. 'Sa -bhloo 'de, -we nukpasu 'yibhaa, o 'ni mneni o 'ka we o 'deε ku -yla leno, o ku mia, o 'hwnoo -nu -wa. ⁵ Nu, 'yabhlo 'na -mueni o 'de o -libheyi -ni. We -ka -Lago a 'ka bhuhhoe bhla yabhlo nya a bhli weli -bhlo, 'bhie, a 'ka 'sa nu. 'In -moo 'bigu, a yiyli -yo lu -buduu 'wodida. We 'ni -moo, a 'ni mneni a 'ka amiaa 'de kpa sayibheli, 'in a bhllilia -Saataan laylagbu lu.

⁶ Nu, -we in gbaa da an -yla, amiaa 'yoo 'nyenyee 'gbu in yia we gba, we 'ni tite in pali an -yla. ⁷ In 'yibha nyuma weee -mi nyifi nya na 'de 'bhisa. 'In -o -ka -mi, o ka moo -Lago wlawlalu -we -Lago 'nyea o. Nu, 'yabhloo -nu mi we 'deε sa, 'in -gudbu -nu mia we 'deε sa.

⁸ -Wa 'nia -slo 'hwno kwa, -wa 'nia -slo ylikwu, we -yo -dogbanjwui, in neε an -ylae: a -ka yaa 'mi 'bhisa -tu we nani 'yli. ⁹ In we -ka a 'ni mneni a 'ka amiaa 'deε dli lakpa, -zugba we nani 'yli, a kwa 'hwno, a -kwu yli, a yi ti nukpasu -yo 'hwnoo 'tu nya.

¹⁰ Nyuma -wa kwaa 'hwni, 'in -wa -kwoba yli, in neε wa -ylae, (we 'ni -ami gba we, Nyumaa -Kanyo gbaa we): 'hwno 'na 'bhulo o 'lowli -glo -nu. ¹¹ We -ka nu, 'hwno ka o 'lowli -globhu, o 'na -kwobu yli -putu -ni, 'in we 'ni -moo, o -yo o 'lowli suslolu 'wu lu. 'In nukpasu, -moo 'na -sali o 'hwno kwnee 'titi -ni.

¹² -We na gbaa nyuma -tolba -wa kaa 'hwni -yla mu ni, (na 'de gbaa we, we 'ni Nyumaa -Kanyo gbaa we): nu, -Lagobheli -o -ka 'hwno -o 'nia -Lago 'wu -mi -ka, 'in o 'hwno -ka 'yibha o -yo o 'ka -yototlu ni, o 'na -sali o kwnee -ni.

¹³ 'Sa -bhlokpade, -Lagojwno -o -ka nukpasu -o 'nia -Lago 'wu -mi -ka, 'in o nukpasu -ka 'yibha o -yo o 'ka -yototlu, o 'na 'bhulo o -glo 'titi -ni. ¹⁴ Nu, nukpasu 'nia -Lago 'wu -mi, o cipa -Lago -yo, -Lagojwno o kwaaa 'gbu. 'Sa -bhloo 'de, 'hwno 'nia -Lago 'wu -mi, o cipa -Lago -yo, -Lagobheli o kwaaa 'gbu. We 'ni -moo, amiaa 'yua mi nyuma 'nia -Lago 'wu -mi 'yua 'bhisa. 'In -zugba amiaa 'yua cipa -sleen -Lago -yo.

¹⁵ Nu, -o 'ni -Lago 'wu -mi, -de o -Lagolowlii, -de o -Lagojwno, o -ka gba o 'ka -moo -yobhu, a 'tide o 'yi o 'ka we leno. -Moo daa mia, we yi -Lagolowli -zeoo, we yi -Lagojwno -zeoo, o 'ni o -yolaneda -mi. Nu, 'wotutue -dlooo 'gbu -Lago yia an la. ¹⁶ Nu, ama -Lagojwno, sa a -yi we 'ji, a mneni a 'ka amaa 'lowli gbu 'wosaa? -Mi -Lagolowli, sa -in -yi we 'ji, -in mneni -in 'ka -na 'hwno gbu 'wosaa?

Sa a mia, 'in -Lago yia an la, a -tu 'sa

¹⁷ We 'bhu -muni -bhlogboo 'wu, -kwikwi Jejitape 'nyea -mi, -in no we solb, 'in sa -in mia, 'in -Lago yia -mi la, -in -tu 'sa. Tite -we na slolua leglizi weee da weee, mu mia de. ¹⁸ Nu, -in -ka kni 'wu -mi 'bhie -Lago -ka -mi la, -in -tu -moo solb, 'in -in 'ni kni 'wu -mi, -Lago -ka -mi la, -in 'na plali kni -ni. ¹⁹ -In

'ka kni plaoo, -in 'ni kni plaoo, -moo 'ni gbu yabhlogboo. Nu, -we nania 'yli, mu -wa nu, -in zu -Lago titee 'nohwe. ²⁰ We -mi nu, -o -ka -mi, sa o mia 'bhie -Lago yia o la, o -tu we solb. ²¹ -Lago 'kaa -mi la -in mi gaylo nya? -In 'na samani dli -moo 'gbu -ni. We -ka nu, -in mneni -in 'ka gaylo -fiii 'tla, -in nu we le. ²² Nu, gaylo -o Nyumaa -Kanyo laa, o mi nyume -o Nyumaa -Kanyo zita 'wu nya. 'Sa -bhloo 'de nyume -o mia o 'de -yla Nyumaa -Kanyo laa, -moo mia Klisu gaylo nya. ²³ Nu, -vale 'kadu nya -Lago zita an 'wu. A 'na -zeli nyumaa gali -ni. ²⁴ Bhelian, -o -ka -mi sa o mia, 'in -Lago yia o la, o -tu we solb -Lago 'yu.

-Wa 'nia 'hwni -yo 'lowlia -kaa gbu

²⁵ Nu, -wa 'nia -slo 'hwni -yo 'lowlia -ka, Nyumaa -Kanyo 'ni 'mi -yla gbu yabhlogboo gba -maa daa. Nu, na 'deε 'wlukoon -gbu na gbaa da, Nyumaa -Kanyo ka 'mi o nyazidli nya nyume wa dia dli 'wu -zeli. ²⁶ Nu, desleen bhlaa -yokahiee 'gbu, -we na popalia 'wlukoon la mu ni: nyume -o -ka -mi, sa o mia o -tu 'sa, mu nania 'yli. ²⁷ Lee -in ka 'hwnoo? -In 'na -sali o kwnee -ni. 'In 'ni 'hwno -ka, -in 'ni kwali 'hwno -ni. ²⁸ In -in -ka 'hwno kwa, -in 'ni gbonyuu leno, 'in 'yieslojwno -ka ylikwu, o 'ni gbonyuu leno. -Wa kwokwalia, siasie wa yia wa 'pipee 'wu, we 'gbu in 'yibha yaa in 'ka we an gwevlali.

²⁹ Bhelian, -we in 'yibhaa in 'ka gba mu ni: nu, bhla -tu 'wu -se. We 'bhu -zeen 'wu, nyuma -wa kaa 'hwni, wa nu neε wa 'ni 'hwni -ka. ³⁰ Nu, -wa mia wida, wa nu neε wa 'ni wida -mi, -wa mia 'muna lida, wa nu neε wa 'ni 'muna 'wu -mi. 'In -wa zaa -li, wa nu neε -we wa zaa, we 'ni wa -nu. ³¹ Nu, -wa mia zozonu 'yida dudu -muni -gu, wa nu neε wa 'ni zozonu 'yida -mi. Nu, weε dudu -muni, sa we mia de, 'pia we yia.

³² Nu, in 'ni 'yibha amiaa dli samani. -O 'ni 'hwno kwa, mo kpaā Nyumaa -Kanyo gbu -kli, 'in sa o 'kaa nu o 'ka Nyumaa -Kanyo dudonamani, 'in o talia we yoo da. ³³⁻³⁴ Nu, -o -ka 'hwno -ka, dudu -guu gbu -moo kpaā -kli. 'In sa o 'kaa nu o 'ka o 'hwno dudonamani, 'in o talia we 'yoo da. Saneε 'sa o mia dilida weε gbu 'so nyidi.

'Sa -bhloo 'de 'hwno 'nia yli -mi -yo 'yieslojwno 'nia yli -mi kpaā Nyumaa -Kanyo gbu -kli. Nu, o 'yibha o 'ka Nyumaa -Kanyo -nu nya -tu, o kuu lenugbu -yo o 'wlukoon lapopale weε 'wu. 'In 'hwno -o -ka yli -mi, dudu -guu gbu -moo kpaā -kli, 'in sa o 'kaa nu, o 'ka o 'lowli dudonamani, 'in o talia we 'yoo da. ³⁵ Nu, -we na gbaa da an -yla, amiaa 'deε zozonu gbu -wa, we 'ni amiaa 'yoo -kolbe. In 'yibha nu, -we mia tikli a nu we le Nyumaa -Kanyo 'debhlogboo -yolanenie nya.

³⁶ -A yla -slo gbu 'so -muni. We tianu ni: nu, bhoyi so gbaa wa 'ka kwokwali wa mia woda, 'in nyimesloyuu dli 'wonyini gbu -ka o

ɲwela -zili tenyii nu, ɔ dli -ka gba nu, ɔ nu ɔ bhoyi -yla gbonyuu le, -zugba wa kwokwali, sa ɔ 'yubhaa. Nu, we nam 'yli, ɔ 'ni gbonyuu lenu. ³⁷ 'In we -ka nyimeslayuu de gba ɔ 'nia -slo 'ɲwno kwa, we 'ni -gla nya, 'in ɔ -ka mneni ɔ 'ka ɔ dli lakpa, ɔ -ka ɔ 'de nya gba 'pien nu, ɔ -yo ɔ bhoyi 'nia -budu 'wodi, gbuzonu ɔ nwa le. ³⁸ We -ka 'sa -mi, ɔ -ka ɔ bhoyi kwa, gbuzonu ɔ nwa le. 'In ɔ 'ni 'ɲwno kwa, gbuzonu -moo nu 'yaa le bhabha.

-Dugbarjwnu gbv

³⁹ Da 'ɲwnoo 'lowli -gaa -slo 'yliyɔ, ɔ -tu ɔ -yo 'kɔmɔ. 'In we -ka nu, ɔ 'lowli ka tli, ɔ ɔ ɔ 'ɲwno -ka 'yibha ɔ kwa ɔ. Nu, we -ze -Lagonyume. ⁴⁰ Nu, nanuu dli zo, sa ɔ mia, ɔ -ka we sɔɔ -tu, 'mɔna 'wɔ ɔ yia -twa. 'In -am 'ya, in di we dli 'wɔ nu, -Lagoo Zuzu mi 'mi 'wɔ.

8

-Zila -bobonume -gv gbv

¹ Nu, -a yla -sleen -zila -bobonume -gv gbv. -We a gbaa, gbuzonu -wa: «Nu, -a 'de weee -yi -lu.» 'In wee -luyilo mia, 'deɛ 'ylimanie we palia nyume. 'In zekikalie mia, mu ylimania dli zɔve -gɔwɔla. ² Nu, nyume ɔ -ka ɔ 'de 'wluksɔn -di, ɔ -yi -lu yabhlo, sa ɔ mnienia ɔ 'ka yaa we yibheli, ɔ 'ni -slo 'sa we -yi. ³ Nu, ɔ -ka -Lagoo zekalu, -Lago -yi -moo.

⁴ Lee -a mneni -a 'ka -zila -bobonume lii? -A -yi we 'ji nu, yoyolagonya 'ni -lu yabhlogboɔ nya -mi dɔdɔgɔ, 'in -Lago -bhlogboɔ.

⁵ Nu, gbuzonu -wa, nyuma toba nɛɛ -lagonya mi yali -yo -seli dɔdu -gu. 'In wa di we dli 'wɔ nu, -lago -zu 'wɔ, 'in nyumaa -cian -zu 'wɔ. ⁶ Nu, we -ka -amiasa -nu, -Lago -bhlogboɔ, mɔ -wa Dide, mɔ -laa -lu weee la, mɔ -yla -a mia. 'In Nyumaa -Kanyo -bhlogboɔ: mɔ -wa -Zezu Klisi. ɔ 'gbv -lu weee mia la, 'in ɔ 'gbv -amia mi 'yaa la.

⁷ 'In nyuma weee 'ni gbuzonu -muni -yi. Nu, toba ka wee yoyolago -yolayibheli bhabhaa 'gbv, -sleen 'ya, 'in wa lia wee -zila -bobonume, nɛɛ yoyolagoɔ bobonume. Wa dli 'ni late, 'in wa gbaa wa 'deɛ daa nu, wee nume ka wa puɔn -plali. ⁸ 'In we 'ni nu, lililu 'ka -aun -Lago -yolanyeni: -a 'ni we li -a 'na 'ka -lu yabhlogboɔ 'wɔbɔ, 'in -a -ka we lioo, we 'na 'ka -aun -lu yabhlogboɔ 'nyɛ.

⁹ Nu, a zo amiasa 'de 'yliyɔ, amiasa 'de -yla -tɔwee lenogbo yi -wa ka dli 'nia 'wɔte labhli. ¹⁰ Nu, -mi -yia gbuzonu, we -ka nu, nyume ka dli 'nia 'wɔte, ɔ -ka -mi 'yi lida yoyolagoɔ bobobudu zo, 'lee, ɔ 'nia dli 'temania yi, 'in ɔ 'ka wee yoyolagoɔ bobonume lii? ¹¹ Nu, -na gbuzonu yiloo 'gbv, -Lagobheli ɔ ka dli 'nia 'wɔte, ɔ ka 'gbv Klisi yia tli, sanɛɛ 'sa ɔ yia ɔ 'de mɔnɔna! ¹² 'In a -ka 'sa -Lagobhelia gbonyuu 'wluo nu, a -ka wa dli 'nia 'wɔte lenu, -zugba Klisi 'debhie -gbolu -yla a nwa gbonyuu le.

¹³ We 'deɛ 'gbv, wee lililu -muni 'ka na - Lagobheli mɔnɔ nu, -zugba in 'nia 'masleen -zila -bobonume lia yi, in yi na bheli mɔnɔ.

9

*-We ka 'klv -Zezuu *tietienyo kaa, we -yo -we ɔ 'kaa lenu*

¹ Lee, in 'ni na 'de -yla -mu? In 'ni -Zezuu tietienyo? In 'ni -amiasa -Kanyo -Zezu 'yi? 'In Nyumaa -Kanyoo lubho in nwa, a 'ni we yaa? ² We -ka nu, nyuma tobaa -gbe, in 'ni -Zezuu tietienyo nya -mi, amiasa -gbe, in mi we nya -kpɔ. Nu, a mi Nyumaa -Kanyo 'wɔw 'gbv, amiasa de slolua nu, in mi Nyumaa -Kanyoo tietienyo nya.

³ Nu, wa -ka 'mi gbv 'wludi, sa na saa na 'de gbv 'wlu, mu nu: ⁴ Lee, -a 'ni we 'klv -ka, -a 'ka li, 'in -a 'ka 'ma -amiasa lubhoo 'gbv? ⁵ Sa -Zezuu tietienya toba, Nyumaa -Kanyoo bhelia -yo *Sefasi 'bhua -Lagonywno 'wɔ, -amia 'ni we 'klv -ka, -a 'ka -Lagonywno 'wɔbhu, -a -yo ɔ 'ka mnu? ⁶ Yaayi, -ami -yo Banabasi -bhlo 'kaa lubho nu 'bhie, -a 'ka -amianuu 'pipee 'yi yi? ⁷ Lee, a ka -slo 'nu nu, nyume ka 'sloja pla, 'in ɔ yia ɔ 'de 'peni yi? Nyume faa * -dloso, ɔ ɔ li we 'bhuee? 'In 'nɔɔluu zoa yabhlo 'yliyɔzɔnyo' ɔ 'ma 'nɔɔluu nyitnyuu?

⁸ Lee, nyumaa lenogboɔ sɔɔ -bhloo 'de na gbaa gbv yi? *Moizu tite 'ni wee gbv -bhloo 'de gbada -mu? ⁹ Nu, we mi wee tite 'wɔ celidaɛ:

«Bhli -ka 'mno 'titlida -mi, a 'na gbuan -ni we nyɛ -nu.»

'Lee, 'bhlinyaa 'gbv -Lago bhaha yi? ¹⁰ Lee, -amiasa 'gbv ɔ yia sa weli -muni gba yi? Cun, -amiasa 'gbv wee weli mia celida. Nu, ɔ -ka 'mno 'pa, ɔ di we dli 'wɔ nu, ɔ -nu ɔ yia 'yia. 'In ɔ -ka 'mno -dida -mi, ɔ di we dli 'wɔ nu, ɔ -nu ɔ yia 'yia, we 'ni mu? ¹¹ -A ka ain 'wɔ Zuzu 'Pupaa zɔzɔnyo gba. Lee, -a -ka ain kweɛ amiasa dɔdɔgɔ zɔzɔnyo 'yi, gbv 'kadu mu yi? ¹² We -ka nu, nyuma toba ka we 'yiyi klv ain -gv, -amiasa nu we 'yiyi -klv 'ni -maa -nu 'wɔzii?

-Amia 'ni -moo -yolayibha. Nu, gbv weee -a slɔba 'wlu zo la, -moo yi 'wlu Klisi gbuzonu gbv 'yoo -a kikalɔ. ¹³ A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nwa lubho * -Lagobudu 'kadu zo, -Lagobudu 'kadu zo wa yia wanuu lililuu? 'In -wa nwa -Lagoo bobolɔda lubho, -Lagoo bobolɔda wa'a 'yi wanuu lililuu? ¹⁴ Nu, 'sa -bhloo 'de Nyumaa -Kanyo palia tite, nu, -wa gbaa -Lagobv, wa 'yi wanuu lililu -Lagobv gbagbie -yo.

¹⁵ Nu, -ami, -li ka 'yiyi klv in kaa, in 'ni we 'yabhlogboɔ -yolayibha. 'In in 'nia -li ka 'yiyi klv in ka aa 'gbv we celɔ. We nam 'yli in 'ka tli! -Moo -zi nyume 'ka 'mi 'ɲni 'kadu -muni -gv -sa. ¹⁶ Nu, in 'nia na 'de 'ylimani -Lagobv gbagbie 'wɔ. -Gla -wa in 'ka we gba. 'In we -ka nu, in 'ni wee -Lagobv gba, gbonyuu mi

na -no nya! ¹⁷ We -ka na de -saa -bha wee lubho -muni, -zugba in mneni in 'ka we 'penie 'yi. Nu, -gla nya -Lago dia 'mi wee lubho 'wluu 'gbu, bhe na nua we. ¹⁸ Nu, leE -lu -wa na 'penia? -Lagobbu gbagbie bhe -wa, 'in -li ka 'yiyi klu in kaa, in 'kaa 'yi -Lagobbu gbagbie -yo, 'in 'yibha we -yola.

¹⁹ In mi na 'de -yla, in 'ni nyime yabhlogbodo gaylo. 'In in yia na 'de nyuma weee gaylo 'wono, in 'ka nyuma duun 'yi Klisu -no nya. ²⁰ Nu, in -ka Zuifu nyidi -mi, 'in na nua na 'de Zuifu 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisu -no nya. Na 'de'e zu Moizu tite 'nujwe -gla nya, 'in in -ka -wa zaa we 'nujwe nyidi -mi, 'in na nua na 'de wee titee 'nujwezonyo 'bhisa, 'in in 'ka wa 'yi Klisu -no nya. ²¹ 'Sa -bhloo 'de, -wa 'nia Moizu tite -yi, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nua na 'de -maa 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisu -no nya. 'In -zugba, in -yi -Lago tite, -we ka gbu -wa, Klisu tite na zu 'nujwe. ²² Nu, -wa ka dli 'nia 'wote, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nua na 'de -o ka dli 'nia 'wote 'bhisa, 'in in 'ka -maa 'yi. Na 'de na nua -lu weee 'wu, wa 'de weee -yla. 'In, in 'ka talba gbu 'wosa so weee lu. ²³ -Lagobbu 'gbu na nua gbu weee -muni le, 'in in 'ka we zozono 'yi.

²⁴ A -yi we 'ji nu, -gwagwanya weee -ka -gwaa mni, -gwa wa 'de weee gwaa, 'in nyime -bhlogbodo bhua we 'kupu 'wu. Nu, amia -gwa 'ya 'sa, 'in a 'ka we 'kupu 'wobhu. ²⁵ -Gwagwanya -ka -gwagwie 'kpiya yi -luu talba wa tia. We 'penie -we yia labhua wa 'ka we 'yu' gbu, wa nua we le. 'In 'penie we'e 'bhua la, -amia 'ka we 'yu' gbu -a nua we le. ²⁶ We -ka -ami, we 'gbu na zaa -gwagwie 'yliyoo, 'in in 'ka we 'wulupalida nyini. 'In, in 'wlu -kwligonyo, 'in 'pa -kwli 'sa -mo bhe. ²⁷ Nu, in mi na pala 'klyie 'wu, 'in in mi we -kanyo nya. -Moo yi 'wlu nyuma talba -yla in gba -Lagobu 'bhie, -Lago yi 'mi kwnee -sa.

10

**Izlaelnyuma mia da beblee wa gbu wupaligbu*

¹ Bhelian, in 'yibha a ligbe gbu -we ylia -amiae dokpasu -wa -yo Moizi noa zlume. Yalupaa kpo yabhlo zaa wa 'de weee 'yliyoo, 'in wa 'de weee yia *gumunyu Zalu 'wodi. ² Wa -yo Moizi 'so -bhlo, 'in wa yia wa 'de weee batizee yalupaa -yo gumunyu lu. ³ Lililu -Lago wlaa, mu -bhlo wa 'de weee lia. ⁴ 'In 'nyu -Lago wlaa, wa 'de weee 'maa we. Nu, -Lago -bazle mia wa yoo kwada, nyu bhua we 'wu, 'mu wa maa. Wee -bazle mia, Klisi -wa. ⁵ 'In wa nyidi nyumaa dumadu 'ni -Lago dudanano gbu lenu, we 'gbu, wa yia ti da beblee.

⁶ Nu, wee gbonya -muni, gbu wupaligbu we -mia -amiae -no nya, -amiae dli yi gbonyii

'wonyini wamii 'bhisaa 'gbu. ⁷ A 'na -zeli yoyolagoo bobanya -ni, wa nyidi -nyumaa talba 'bhisa -ni. 'In we mi celida -Lagosebhe 'woe: «*Izlaelnyuma -dia la, wa lia, 'in wa yia 'ma.

'Bhie, wa saa 'wu, 'in wa yia 'muna li kpokplalie nya.»

⁸ -A 'na tili -amiae 'de motnigbu -ni. Sa wa nyidi nyuma talba nua, 'in nyumaa 'wlu gbu gbuu -zakpa glu -bhlo 'ya ta (23.000) yia ti 'yili -bhlogbodo nya. ⁹ -A 'ni mneni -a 'ka Klisi layla, sa wa nyidi -nyuma talba ylaa Klisi la, 'in tubhenya yia wa mu, wa yia ti. ¹⁰ A 'na 'njwunweni zo -ni. Sa wa nyidi -nyuma talba nua, 'in tithee 'anzi yia wa 'bha.

¹¹ Gbonyii -muni ylia wa, we 'ka gbu wupaligbu -ze talbaa -no nya gbu -wa. We mi celida, -amia -wa -gaa 'yliyoo, in dudubu bhiahlia yia cipa, we 'ka -amia 'dizo.

¹² We 'gbu, -o -ka we 'wlukoon lapupali nu, o mi 'yighbeda gege, o zu o 'de 'yliyoo, o yi bhli. ¹³ Nu, laylagbu -we ylia aun, we ka nyuma yli 'cin. -Lago'o 'bhulu o weli -gu la, 'in o 'na 'ka aun 'yitide laylagbu -zilia aun njwe la, we 'ka aun yli. 'In da laylagbu -ka aun ylia yi, 'in o nyea aun 'tite a 'ka we zo 'yigbe, 'in o nyea aun se a 'ka we kwee 'tla.

A zu amiae 'de 'yliyoo yoyolagoo bobuee gbegeen

¹⁴ We 'gbu, na 'talea -zonu, a vla yoyolagoo bobuee gwe!

¹⁵ Nu, gbuyilonya na talba aun, 'in na gbaa da aun -yla gbu. -We na gbaa da aun -yla, amiae 'de sisali we 'wu. ¹⁶ -Lago nyumaa 'nyulanwa -kopuu 'gbu -a paa -Lago fuo. -A -ka we nukpla nu 'mada -mi, we'e suslolu -a -yo Klisu 'pion 'wuu? 'In 'floo -a didia la, -a -ka we lida -mi, we'e suslolu -a -yo Klisu ku 'wuu? ¹⁷ 'Floo -bhlogbodo, 'in -amia -Lagonyuma -zu 'wu, 'in -a mi ku -bhlogbodo nya. -We ka gbu -wa, 'floo -bhlogbodo -a 'de weee lia.

¹⁸ A yia Izlaelnyuma, -wa lia -Lago boboloda nune, wa -yo -Lago mi 'wosusloluda. ¹⁹ 'Lee, 'sa in 'yibhaa in 'ka gba nu, -zila -bobonume mi -lu -zonu yabhlo nya yi? Yaayu, yoyolago mi -lu -zonu yabhlo nya yi? ²⁰ -Innya! In nee aun -yla nu, -zila -we -wa 'nia -Lago 'wu -mi bobaa, zuzu 'nyii -yla wa bobaa we, we 'ni -Lago -yla. 'In in 'ni 'yibha a -yo zuzu 'nyii -mi 'wosusloluda. ²¹ Nu, a 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo 'kopu 'wu 'manida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyii 'kopu 'wu 'mania mni. A 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo lililu lida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyii lililu lia mni. ²² 'Lee, -a 'yibha -a 'ka Nyumaa -Kanyoo zenyidi 'wosoloo? Amia lu nu, -amiae latele -zi oo?

A nu -lu weee le -Lago 'nyumunuee 'gbu

²³ Nyuma talba nee: «We se mi, -a 'ka -lu weee lenu». Cun, -lu weee lenue 'ni 'sa 'ylinani. «We se mi, -a 'ka -lu weee lenu»,

gbuzonu -wa, nu, -lu weee lenve'e 'temani -Lagonyumaa dli la. ²⁴Nu, nyume 'na -tali o 'dee zozonu -bhloo da -ni. O -tali nyuma -putuu -nu da.

²⁵Nume weee wa paa pelu loko 'wu, a -ka we zo, a li we, amiaa dli 'na dli an gbu 'wlu -ni. ²⁶Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«Jejitape kaa dudu -yo we -gu -lu weee.»

²⁷Nyume o 'nia -Lago 'wu -mi, o -ka ain la lililu -yo, a -ka we -yohnu, -we weee o -ka ain 'nye, a li we. Amiaa dli 'na dli an gbu 'wlu -ni. ²⁸In nyume yabhlo -ka ain -yla gba, yoyolagoo bubunime -wa ni, o gbaa we ain -yla, -moo klaa, dli klaa, wa 'gbu, a 'na lili we -ni. ²⁹-We na gbaa da we 'ni amiaa dli gbu, nu, nyume -putuu dli gbu -wa.

'In in mi na 'de -yla, -we na nua le, lee -lu ka 'gbu nyume -putuu dli bu we -yogbu 'waa? ³⁰In -ka -Lago fuo 'pa lililu -we in mia lidaa 'gbu, lee -lu ka 'gbu wa 'ka 'mi 'nimsa wee lililu -we ka 'gbu in yia -Lago fuo 'paa 'gbua?

³¹We 'gbu, a 'ka lioo, a 'ka 'maoo, a 'ka leo lee lenoo, a nu we 'de weee le -Lago 'nnumnee 'gbu. ³²Nu, -wa -wa Zuifu, -wa 'nia Zuifu -yo -Lagonyuma, amiaa lenogbu 'na mnonu wa 'yabhlogbo -ni. ³³A no 'mi 'bhisa: la na gaa, gbu weee na nua le 'wu, 'in in 'ka nyuma weee dodbunamanu. 'In -tali na 'dee zozonu -bhloo da. Nyuma duuun zozonu da na talia, 'in wa 'ka gbu 'wobhu.

11

Sa -Lago 'yibhaa wa -mi leglizi 'wu

¹A 'tideli 'mi, sa na 'de tidelia Klisi. ²Nu, -lu weee 'wu, a'a dlu 'mi 'wu, 'in -we weee in -slolua an, -gu a nua we, we 'gbu na kwaha an 'ni.

³'In in 'yibha a 'nu gbu -muni 'wu la: Klisi -wa nukpasuu -Kanyo, nukpasu -wa 'nwnoo -kanyo, 'in -Lago -wa Klisi -Kanyo. ⁴Nu, nukpasu o -ka -Lago bhuhhoeda -mi, 'in o -ka -Lagogbu -falipada -mi, -zugba o 'wlu mi 'wowelida, o -Kanyo Klisi o 'bhaha zu. ⁵Nu, 'nwnoo o -ka -Lago bhuhhoeda -mi, 'in o -ka -Lagogbu -falipada -mi, -zugba o 'wlu 'ni 'wowelida -mi, nukpasu o -wa o -kanyo, mo o 'bhaha zu. O 'wlu sa 'nwnoo o -ka 'nyi wa kpla. ⁶We -ka ni, 'nwnoo yabhlo 'weli 'wlu 'wu, o kpla o 'nyi! 'In 'nyi -gudidie -yo 'nyi kplakple -ka o zu 'bhali, -zugba o weli 'wlu 'wu. ⁷Nukpasu 'u weli 'wlu 'wu, o mi -Lago 'wowlu nya, 'in mo 'wu wa yia -Lago 'nnumnie -yo. 'In 'nwnoo 'wu wa yia nukpasuu 'nnumnie -yo. ⁸⁻⁹(Nu, -Lago 'kaa nyuma lala: nukpasu 'ni 'nwnoo 'wofla, 'nwnoo 'flaa nukpasu 'wu. 'In -Lago 'ni nukpasu lala 'nwnoo 'gbu, 'nwnoo o -lala la nukpasuu 'gbu.) ¹⁰We 'dee 'gbu, 'nwnoo weli o 'wlu 'wu, 'anzunaa 'gbu. Mo slolu 'yaa we nu, o -ka -kanyo.

¹¹'Sa we mia, 'bhie, Nyumaa -Kanyo 'yu 'nwnoo gbalia 'nukpasu, 'in nukpasu gbalia

'nwnoo. ¹²Nu, sa 'nwnoo 'flaa nukpasu 'wu, 'sa -bhloo 'de 'nwnoo gwalia nukpasu, 'in -Lago -gbu we 'de weee bhua. ¹³A sisali -slu we 'wu amiaa 'de nya: 'nwnoo -ka -Lago bhuhhoeda -mi, o 'ni 'wlu 'wowelu, 'lee we nani 'yili?

¹⁴Nu, dudu -gub -lii 'debbie slolua we ni, nukpasu -ka tlolo nyi 'wlu -ka, zu -wa, we 'ni muu? ¹⁵Nu, 'nwnoo -ka tlolo nyi 'wlu -ka, o 'nukwalidu -wa. 'In -Lago ka 'nwnoo tlolo nyi 'nye o 'wlu 'wowelu nya.

¹⁶'In nyume o -ka 'yibha o 'ka 'ya gbu toba -bha pali ni, nu, -amia 'ni -muu bhlabhu, 'in -Lago leglizunya 'ni 'ya -muu bhlabhu.

Nyuma -Kanyoo 'sukwee gbu

¹⁷Nu, gbonya in 'yia -yo, na yia da an -yla lapalaa 'gbu, 'in 'nu mneni in 'ka an 'nukwali. Nu, amiaa 'wugbelie mia, we'e nu an zozonu -yla le, gbonyuu we nua an -yla le bhahba.

¹⁸Tiada, wa nee 'mi -yla, a -ka 'wugbeli, 'wododoe mi an nyidi, 'in we mi 'mi dlu nu, wee gbu -muni -zakpa -bhlo mi gbuzonu nya. ¹⁹(We mi nu, 'wododoe -mi an nyidi, 'in -wa kpa -Lagobu -kli, wa 'ka -maa yibheli.) ²⁰'In a -ka 'wugbeli, we 'ni Nyumaa -Kanyoo 'sukwee liliee gbu.

(Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

²¹'In a -ka 'wugbeli 'sukwee gwe, o -ka -mi kwe o puloa la, 'in o bhua o 'dee 'sukwe 'wu, 'in o lia we. Nwo mi toba 'bhada, -zugba toba bhali -maa 'de nu. ²²'Lee, a 'ni amiaa 'dee -budunya -ka a 'ka we zu lilii, 'in a 'ka we zu nu 'manu? Yaayu, -Lago leglizi a tilia 'yili ya? 'In amiaa -Lagobhelia 'nia -lu -ka, 'ma a 'yibha a 'ka zu 'bhali ya? Sa a 'yibha in 'ga an -yla? 'In kwali an 'nuni? -Cinnya, 'in 'ni ci mneni in 'ka an 'nukwali gbu -muni 'wu.

²³Nu, -we Nyumaa -Kanyo -slolua 'mi, 'in in -slolua an mu ni: sabu, da wa 'kaa Nyumaa -Kanyo -Zezu kpa, o 'bhua 'floo 'wu, ²⁴o 'paa -Lago fuo, o yia wee 'floo ladi, 'in o nee: «-We mia da, na ku -wa, 'mo in wlaa amiaa 'gbu. A li wee 'floo -muni, 'in a 'ka 'mi ligbeda -tu bhla weee nya.» ²⁵Wa bhia lilie, -Zezu yi 'yaa wa nu -kopu yoo 'nye. 'In o nee: «Wee 'kopu -muni -wa -Lago -yo nyuma 'saa *'wosuslolue -lolu, -we ka 'gbu na 'pion yia jite. Bhla weee nya a -ka we nukpla nu 'flooda -mi, a -tu 'mi ligbeda.» ²⁶Nu, sa a lia 'floo -muni -bhlo, 'in sa a maa 'kopu -muni nukpla nu -bhlo, -zugba Nyumaa -Kanyoo titligbu a mia gbada tiklu, 'in o 'ka 'saa yi.

²⁷We 'gbu, nyume o -ka Nyumaa -Kanyoo 'floo li, 'in o -ka o 'kopu -muni nukpla nu 'ma sa 'nyuu sa, -zugba o 'de o dia Nyumaa -Kanyoo -ku -yo o 'pion gbu 'wlu. ²⁸Nu, o -ka -mi, o bhli o 'dee nanobhu 'yiliyo la 'nanuu, 'bhie, o 'ka 'floo -muni li, 'in o 'ka 'kopu -muni nukpla nu 'ma. ²⁹Nu, nyoo -ka 'floo -muni li, 'in o -ka 'kopu -muni nukpla nu 'ma, -zugba o 'ni Nyumaa -Kanyoo kuu gbu

'wosisali sayi, o 'de o dia gbu 'wlu. ³⁰ We 'gbu, guzunya -yo 'kukunya -zua ain glaa, 'in nyuma duun yia tli ain nyidi. ³¹ -A -ka -amīaa 'dēe nanobhu 'yliyalabhi 'nanuu, -a 'ni mneni -a 'ka -Lagoo nyumaa -yogobuu 'wobhubhue nywe -bho. ³² Nu, Nyumaa -Kanyo -ka -amīaa -yogobu 'wobhuda -mi, 'in o -ka -ain gbu sololuda -mi ni, wa yi -ain -kasu 'wopa dudu -nyuma nyaa gbu -wa.

³³ We 'gbu, na bhelian, da a -ka 'wlugbeli a 'ka Nyumaa -Kanyoo 'sukwe li, a wowlu. ³⁴ Nu, nwo -ka nyume -momo 'bhada -mi, o li o 'dēe -budunwee, 'in a -ka 'wlugbeli a yi amīaa 'de -Lagoo nyumaa -yogobu 'wobhubhue -gu -lali.

Da in -ka -mo amīaa -gbe nyini, 'bhie, 'in 'ka gbu pnunya -muni gba.

12

Zuzu 'Pvpaawlawlali

¹ -Sleen, bhelian, -li Zuzu 'Pupa wlaa, 'in 'yibha a yibheli we sazono sa. ² A -yi we 'ji nu, da a 'nia -slo -Lago 'wu -mi, amīaa 'de a tidea 'yi, yoyolagonya a gbaa, we 'bilanone nyaa. ³ We 'gbu, 'in nēe ain -ylae: nyume o -ka -Lagoo Zuzu 'wu -ka, o 'ni mneni o 'ka gbae: «Me kpa -Zezu», 'in nyume yabhlogboo 'ni mneni o 'ka gbae: «-Zezu mi Nyumaa -Kanyo nya!» 'mo o 'ni Zuzu 'Pupa 'wu -ka.

⁴ -Lagoo Zuzuu wlawlali -zu 'wu, 'in -Lagoo Zuzu -bhlogboo wlaa we 'de weee.

⁵ Nu, -Lagoo libhoo 'yli -zu 'wu, 'in Jejitape -bhlogboo, mo -yla -a nua we 'de weee. ⁶ Nu, -Lagoo libho -zu 'wu, 'in oo -Lagoo 'debhlogboo nua we 'de weee le nyuma weee 'wu.

⁷ -O -ka -mi -Lago ka o wlawlalu -moo 'nye, -moo 'ka -Lagoo Zuzuu 'tite -slo. 'In -moo mi nyuma weee zozono 'yiydu nya. ⁸ Nu, -Lagoo Zuzu nyaa nyume yabhlo gbagbie gbuyiloo solu, 'in oo Zuzu -bhloo de nyaa -gudu gbagbie, nyuma 'ka -Lago yibheli. ⁹ 'In oo Zuzu -bhloo de nyaa nyume yabhlo dliozoe, mo -bhloo de nyaa -gudu guzunyaa jipejipee se. ¹⁰ Nu, oo Zuzu nyaa 'yabhlo gwedigbuu lenu se, mo nyaa 'yabhlo -Lagobuu -falpapiee se, mo nye 'yaa 'yabhlo yoyozuu -yo Zuzu 'Pvpaaw'wosisali se. 'In mo nyaa 'yabhlo weli -putunyaa gbagba se, 'in mo nyaa -gudu wee weli -muni 'jigbagbiee se. ¹¹ Nu, oo Zuzu -bhloo de nua we 'de weee le. 'In sa o 'yibhaa, 'sa o nyaa nyuma -bhlo -bhlo -Lagoo wlawlalu -bhlo -bhlo -bhlo.

Ku -bhlogboo 'lali duun

¹² Nu, nyume ku -bhlogboo, 'in we 'lali duun. Wee 'lalinya -zu 'wu, 'in we nua ku -bhlogboo le. 'Sa -bhloo 'de Klisi mia. ¹³ Nu, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifooo, gah -yo nyuma -zono, wa ka -a 'de weee batizee Zuzu -bhlogboo nya, 'in -a 'ka ku -bhlogboo -ze. -Lago ka oo Zuzu -a 'de weee yeli.

¹⁴ 'In we 'ni 'lali -bhlogboo ku ka, nu, we 'lali -zu 'wu. ¹⁵ Bhu -ka yaa gba: «Nu, 'in 'ni so, we 'gbu, 'in 'ni kuu -no nya -mi», -moo 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁶ 'In yukwli -ka yaa gba: «Nu, 'in 'ni 'yliya, we 'gbu, 'in 'ni kuu -no nya -mi», -moo 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁷ Ku -kpabbie -ka yaa 'yliyaa 'dekpua nya -mi, sa we 'ka 'noa? 'In we -ka yaa yukwlii 'dekpua nya -mi, sa we 'ka nye 'noa? ¹⁸ 'In sa -Lago 'yibhaa, 'sa o zua kuu 'lali we -yo -bhlo -bhlo. ¹⁹ We -ka yaa nu, we 'de weee mi 'lali yabhlogboo nya, -zugba da kuu -kpabbie mia? ²⁰ Nu, kuu 'lali -zu 'wu, 'in ku -bhlogboo.

²¹ Nu, 'yliya 'ni mneni we 'ka gba so -ylae: «'In 'ni -na gbu -ka!» 'In 'wlu 'ni mneni we 'ka gba bhunya -ylae: «'In 'ni amīaa gbu -ka!» ²² Kuu 'lalinya -a yia -yo nu, we yolo 'wu, we gbu -sua 'wu bhaha kuu -no nya. ²³ 'In kuu 'lalinya -a yia -yo nu, we 'ni 'nonye -zo sa -mi, 'mo -amīaa zua 'nonye bhaha. 'In kuu danya wa'a 'yia -yo, -moo -amīaa zua sazono sa. ²⁴ Nu, kuu 'lalinya wa yia -yo, -moo sazono saa zozoe 'ni gbu 'wu -ka. Nu, -Lago ka ku leno 'lalinya 'ylijjhe nya, 'in we 'lalinya 'nia 'nonye -zo sa -mi, o yia we 'nonyezozoe 'kadu 'nye. ²⁵ Nu, we -ka 'sa -mi, 'wudodoe 'ni kuu 'lalinya nyidi -mi. 'In zozlo wee 'lali zozua 'nanuu. ²⁶ Nu, kuu 'lali yabhlo -ka siada -mi, we 'de weee sia dabudu, 'in wa -ka 'lali yabhlo 'hnikwali, we 'de weee -yo we lia 'muna dabudu.

²⁷ Nu, amīa, Klisi ku a -mia. 'In weee kuu 'lali a -mia -bhlo -bhlo. ²⁸ Nu, leglizi 'wu sanee 'sa -Lago palia nyuma la: tiada, -Zezuu tietienya o palia la, we 'sono nya o palia *-Lagobuu -falpanya la, we tanu nya o palia -Lagobuu -slo lunya la. -Moo 'bigu gwedigbuu lenunya, 'bhie guzunya jipenya -yo nyumaa 'wosanya, we -yo nyumaa 'yugalinya. 'In nyuma -wa gbaa weli -putunya wa 'nia -yi, o yi 'yaa -maa lapah. ²⁹ Nu, wa 'de weee 'ni -Zezuu tietienya, wa 'de weee 'ni -Lagobuu -falpanya, wa 'de weee 'ni -Lagobuu -slo lunya, wa 'de weee 'ni gwedigbuu lenunya! ³⁰ Wa 'de weee 'ni guzunyaa jipenya, wa 'de weee 'ni weli -putunya wa 'nia -yii gbagbanya, 'in wa 'de weee 'ni weee welenya -muni 'jigbanya!

³¹ 'In, -Lagoo wlawlali 'yilia -we -zia -bha 'wu, amīaa dli nyini we 'wu.

Nu, -sleen, 'yloogbhu nania 'yli -we -zia -bha 'wu, 'mo na yia ain 'kbu sololua.

13

Zekalidi

¹ 'In, in -ka mneni 'in 'ka nyumaa weli gba, 'in 'debbie 'in 'ka 'anzunyaa weli gba, 'in 'ni nyumaa zekali ni, -zugba 'in 'wlu sa nete wa mia bhida 'titee, we weli -yo -lili gboon weli.

2 'In, in mneni in 'ka -Lagogbɔɔ -fali 'pa, in mneni in 'ka zizelu weee yibheli, 'in, in 'ka we 'de weee 'wolanu, in mneni in 'ka dli 'kadu zo, -we 'kaa -gogo 'kadu dawolasalu, 'in, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mu. 3 In -ka mneni in 'ka na zozonu weee ŋwobhanya 'woladlili, 'in in 'ka na ku wla wa 'ka we sieoo, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ we 'wu yi.

4 -J -ka zekalidli -ka, o dltie, zozonu o nua le, o dli nyini nyumaa -lu 'wu zenyi sa, o'o -slolu o 'de, 'in o'o 'ylimani o 'de. 5 -J -ka zekalidli -ka, o'o nu zobhali gbu le, o'o -tali o 'dehbhlogbɔɔ zozonu da, o'o 'pa 'ce, o'o dli nyime gbegebein gbu dli la. 6 -J -ka zekalidli -ka, -we 'nia -mi tiklu, o'o li we 'muna, nu, gbuzonu gbu 'muna o lia. 7 -J -ka zekalidli -ka, nyumaa -yogbu o tia 'wu, gbu weee o zua dli -gu, gbu weee o dia dli 'wu, 'in o slolva gbu weee 'wlu zo la.

8 Zekalidli 'na 'ka ci labhia, -Lagogbɔɔ -falpapie yia labhua, weli -putunyaa gbagbie yia 'yigbea, 'in -luyilo 'ka labhu. 9 Nu, -amiasa -luyilo 'ni gbada -mi, 'in -amiasa -Lagogbɔɔ -falpapie 'ni gbada -mi. 10 Nu, 'yli -we ka zli -we mia gbada -ka yi, -we 'nia gbada -mi, 'in -muv bhua la.

11 Nu, da in mia zlume 'yislokpilɛ nya, 'yislokpilɛ 'bhisa na gbaa, 'yislokpilɛ 'bhisa na pupaha 'wlukovu la, 'yislokpilɛ 'bhisa na sisaha gbu 'wu. 'In da in -zea 'yiligweladol-umyo, in yia 'yislokpilɛ lenugbu 'bibhu. 12 Nu, -zeen, -li -a 'yia -yo 'wluluu, we 'wlu sa 'yiliglabhu -vligni 'wu -a yi we -yo. 'In -yo -a yia 'yilya kpeɛn kpeɛn wee 'yli nya. Nu, -zeen, -in -luyilo 'ni gbada -mi, 'in wee 'yli nya -Lago na yia yibhelia kpeɛn kpeɛn, sa o 'de -yia 'mi, 'sa.

13 -Sleen, wee -li ta -muni mi la: dliozove, dliwɔdɔdie, zekalidli. 'In wee -li weee -muni glaa, -we 'yilia, mu -wa zekalidli.

14

Zuzu 'Ppaa wlawlali

1 A -tali nyumaa zekalidli da tia. Amiasa dli nyini 'ya Zuzu 'Ppaa wlawlali 'wu. 'In -we amiasa dli 'kaa 'wonyini bhabha mu -wa -Lagogbɔɔ -falpapie. 2 Nu, weli -putu wa 'nia -yi, nyume -o -ka we gba, o 'nia nyuma -yla gbu gba, -Lago -yla o gbaa gbu. -We ka gbu -wa, nyume yabhlogbɔɔ o 'nu we 'wola. -Lago Zuzu 'tite nya o gbaa gbuzonunya mia zizeda.

3 Nu, -o paa -Lagogbɔɔ -fali, nyuma -yla o paa we, 'in o 'ka wa dliozove -gupali, o 'ka wa 'kwaylipa, o 'ka wa dli -belo -yopali. 4 -J gbaa weli -putunya, o 'deɛ dliozove o palia -gu, 'in -o paa -Lagogbɔɔ -fali, leglizɔ weee dliozove -moo palia -gu.

5 In 'yubha nu, a 'de weee gba weli -putunya, 'in -we in 'yubhaa 'ya bhabha mu -wa nu, a 'pa -Lagogbɔɔ -fali. Nu, -o paa

-Lagogbɔɔ -fali, o 'yli o -zi -o gbaa weli -putunya. 'Mu nyume yabhlo -ka mneni o 'ka weli -putunya o gbaaa 'ji gba, -muv 'kaa leglizɔ weee dliozove -gupali. 6 'In -sleen bhe-lian, in -ka yaa amiasa -gbe yi, 'in in 'ka au -yla weli -putunya gba, 'in -lu -Lago -slolua 'mi 'klv, we yi -luyiloo, -Lagogbɔɔ -falpapieoo, we -yo -Lagogbɔɔ slolueoo, in 'ni au -yla we gba, zozonu -mumu in nu au -yla lea? 7 -A 'pa -slo lubbhlidli dli -gu, sa legle -yo -pete 'bhisa: we -ka we weli 'ni -yobhbhloda -mi -bhlo -bhlo, we -ka bhli da -mi, sa wa 'ka we bhlibhliweli 'wosisahda 'yia? 8 We -ka nu, tu legle 'ni gba 'nanuv, nyoo 'ka lamnazi, 'in o 'ka tu gva mnia? 9 Nu, 'sa -bhlokpade we mia amiasa -nu nya! A -ka weli -putunya gbada -mi, a 'ni we 'woyleli 'nanuv wa 'ka we 'wolanu, -zugba amiasa welenya a mia kwnee 'pada. 10 Nu, weli 'yli -bhlo -bhlo -zu dɔdɔgu, 'in we 'yabhlogbɔɔ nyume 'e 'nua 'wola, we 'ni -mi. 11 Nu, weli -we 'in 'nua 'wola, nyume -o -ka we 'mi -yla gba, in mi lakpayu nya -moo -gbe, 'in -moo mia lakpayu nya na -gbe. 12 'Sa -bhlokpade we mia amiasa -nu nya, amia -wa 'yubhaa -Lago Zuzu wlawlali, -we 'kaa leglizɔ dliozove -gupali ni, a -tali we da bhabha, 'in a 'ka we 'yi duun.

13 We 'gbu, nyume -o gbaa weli -putu, o bhuhoe -Lago, 'in o 'ka wee weli 'bhiti, weli -we wa nua 'wola, we 'wu. 14 Nu, in -ka -Lago bhuhoe da -mi weli -putu 'wu, -zugba na dli mia -Lago bhuhoe da, 'in na 'ylimnee 'ni lubho yabhlogbɔɔ nuda -mi. 15 'In sa in 'ka nua? 'In -Lago na yia bhuhoe na dli nya, 'in in 'ka 'ya o bhuhoe na 'ylimnee nya. -Lagobu na yia bhli na dli nya, 'in in 'ka 'ya we bhli na 'ylimnee nya. 16 -In -ka -Lago fuo 'pa na dli -bhlogbɔɔ nya, nyume -kpaa -o dia -Lagonyuma nyidi la, o 'ni -na -Lago fuo -pa weli 'wolanu, 'lee, sa o 'ka gba «*-Ameni!» wee fuo -pa -weli -muni daa? 17 Gbuzonu -wa, -Lago -na pa fuo 'nanuv, nu, we'e pali -na -libheyii dliozove -gu.

18 -Lago na paa fuo, nu, weli -putunya na gbaa, in -zi a 'de weee 'wu. 19 Nu, -Lagonyuma -ka 'wugbeli, in 'yubha in 'ka weli go gbu gba weli wa nua 'wola, we 'wu, 'in in 'ka 'ya nyuma -putu gbu -slolu, -muv nani 'yli -muv -zi gbu go 'wlu glu 'so 'wlu kugbua (10.000) gbagbie, weli -putunya 'wu.

20 Nu, bhelian, a 'na -zeli 'yislokpilɛ amiasa lenugbunya 'wu -ni. We -ka gbonyuu lenu da, a -ze 'nyenyeyua. 'In amiasa lenugbunya 'wu, a -ze 'yiligweladolunya. 21 We mi celida titee 'sebbe 'woc:

«Jelitape neɛ:

«Nyuma -wa gbaa weli -putunya,
wa gbegebein na yia 'pilita,
'in in 'ka Izlaɛlnyuma -yla gbu gba.

'Lakpanyaa ŋwe nya na yia wa -yla gbu gbaa.
'In 'debbie wa 'nia 'mi yukwli puloa yi.»

22 Nu, weli -putunyaab gbagbie mia, gbuv 'yilislolue -wa, nyuma -wa 'nia -Lago 'wu -mi -yla. We 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi -Lagonyuma 'yiliya 'wu. 'In -Lagobbu -falipapie mia, gbuv 'yilislolue -wa, -Lagonyuma -yla. We 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi nyuma -wa 'nia -Lago 'wu -mi 'yiliya 'wu. 23 Sabhisa, leglizi weee gbelia 'wlu, wa yia weli -putunya gbagbie bhli, -de nyuma -kpɔaa, -de nyuma 'nia -Lago 'wu -mi ma pla ain luv, wa 'nia gbaa yi nu, -sabhe mi ain 'wluu? 24 We -ka nu, a 'de weee mi -Lagobbu -falipada, -de nyume 'nia -Lago 'wu -mi mɔɔ, -de nyume kpɔaa, mɔ pla ain luv, -we weee ɔ 'nɔa, we 'gbu ɔ yibhelias ɔ gbonyuu. 'In -we weee ɔ 'nɔa, mu yia ɔ -yogbu 'wobhua. 25 'In -we weee mia ɔ dli zɔ zizeda, zli 'klɔ we yia 'taa, 'in ɔ 'ka 'wlu lagbli, ɔ 'ka -Lago bɔbɔ, 'in ɔ 'ka gbæ: «Cun, -Lago mi ain nyidi gbɔzɔnu sa.»

Leglizu lenvɔɔ

26 Nu, bheliian, sa -a 'ka we nɔa? Da a -ka 'wlugbeli, a -ka leglizi lenuda -mi, amiaa 'yabhlo mneni ɔ 'ka -Lagobbu bhli, 'in -gɔɔ 'ka nyuma -slolu, -li mia zizeda -gɔɔ 'ka we 'bhlesa, 'yabhlo 'ka weli -putunya gba, 'in -gɔɔ 'ka we 'ji gba, nu, -muv weee yia -Lagonyuma -yɔbɛa, 'in wa dli zɔvɛ 'ka -gobho. 27 'In nyume -ka weli -putunyaab gbagbie bhli, nu, nyuma 'sɔ, nyuma ta nu 'sa -bhlo -bhlo, 'in wɛlunya wa gbaa nyume yabhlo 'ka we 'ji gba. 28 Nu, -we wa gbaa, nyume yabhlogbɔɔ 'ni -mi ɔ 'ka we 'ji gba, -zugba wa 'mu nwe leglizi -zejila 'wu. -ɔ -ka -mi, ɔ gba ɔ 'dɛɛ dli zɔ, ɔ 'de -yla, we -yo -Lago -yla. 29 We -ka -Lagobbu -falipanya, -de nyuma sɔɔ, -de nyuma taa, -maa gba, 'in -we wa gbaa, nyuma tɔlva sisali we 'wu. 30 'In nyume yabhlo -ka -bha -mi, -Lago -ka ɔ gbu yabhlo 'klɔslolu ɔ -ka we gbada -mi, -ɔ mia gbada tia -mɔɔ 'mu nwe. 31 A 'de weee mneni a 'ka -Lagobbu -fali 'pa 'bila -bhlo -bhlo, 'in we 'ka nyuma weee -slolu, 'in we 'ka wa dli -bɛlɔ -yɔpali. 32 Nu, -wa paa -Lagobbu -fali, wa -yi gbuv -falipapie kpa sa. 33 Nu, -Lago 'ni gbu bidi -bidi bidii lenvɔ -Lago, 'wɔtɔvɛ -dlɔɔ -Lago -wa.

We 'gbu, sa wa nɔa we leglizi weee 'wu -Lagonyuma weee nyidi, we -mi 'sa. 34 Nu, leglizi -ka 'wlugbeli 'nwan 'mu nwe, wa 'ni wa gbagbiee 'yoo 'nye. 'Sa Moizu tite gbaa, wa zɔ nukpasia 'nɔnwe. 35 'In wa -ka 'yibha wa 'ka gbu yabhlo 'wolanu, wa 'yibha wa 'lowlia we la -budunwe. 'Nwan 'ka leglizi -zejila 'wu weli 'wobhu ɔ 'ka gba, we 'ni 'ylinani.

36 Lee, amia dli, amiaa -gbɛ -Lagɔweli dila gwe yi? Yaayu, amiaa 'de -bhlogbɔɔ -gbɛ we nyinia yi? 37 We -ka, nyume yabhlo ka we 'wlukɔɔn lapɔpali nu, -Lagobbu -falipanyɔ ɔ -mia ni, 'in Zuzu 'Pɔpaa wlawlalu nya ɔ nɔa gbunya lɛ ni, ɔ yibheli we 'ji nu, -we

na cɛla da ain 'wu, Jejitapɛ tite yabhlo -wa. 38 'In nyume -mɔmɔ 'ni we 'wɔyibheli, -Lago 'ni cɛ -mɔɔ -yi: wa 'na pɔlɔ -mɔɔ yukwli -ni.

39 We 'gbu, na bhelia, amiaa dli nyini -Lagobbu -falipapie 'wu bhahba. 'In a 'na -klolu nyuma -tɔlva weli -putunyaab gbagbie -ni. 40 Nu, a nu we 'de weee lɛ sazɔnu sa, 'in we -mi 'cɛ 'cɛ.

15

Klisi tltlunya lv 'wɔsɔvɛ

1 Bheliian, -Lagobbu in gbaa ain -yla, a nwanua -yɔ, 'in a mi 'yaa -slɛn da -yolanɛda, we 'gbu na saa amiaa dli glu. 2 Sa in gbaa weee -Lagobbu -muni ain -yla a -ka 'sa we -gu nɔ, 'in we puea ain, 'mu we 'ni -muvv, -zugba amiaa dli zɔvɛ mia, bhe -wa.

3 Gbu -we wa -slolua na 'dɛ, 'mu in -slolua ain tia, mu -wa nu: Klisi ka tli -amiaa gbonyuu 'gbu, sa -Lagɔsɛbhe gbaa zlume we, 'sa. 4 'In wa faa ɔ gbawla 'wu, we 'yli tanuv zli ɔ yia tltlunya glaa 'wɔsɔ, sa -Lagɔsɛbhe gbaa zlume we, 'sa. 5 ɔ -slolua ɔ 'dɛ *Sefasi 'klɔ, 'bhie, ɔ yia ɔ 'dɛ ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔ 'klɔslolu. 6 -Muv 'bigu, -Lagobhelia -wa zia nyumaa 'wlu 'sɔ glu gbu -gu, ɔ yia wa 'klɔ 'tali dabudɔ. Nu, wa duun -ga 'yilɔyɔ -slɔ, 'yabhlo -bhlo tia. 7 -Muv 'bigu, ɔ yia *Zake 'klɔtlali, 'bhie, ɔ yi 'yaa tietienya weee 'klɔtlali. 8 We bhaliɔda, wa 'dɛ weee nu 'bigu, ɔ yi 'yaa -ami 'klɔtlali, -ami 'wɔlva 'yu -ɔ ka gwaliɛ 'tali ɔ 'nyaa.

9 Nu, -Zezuu tietienya glaa -ami -wa wa 'kienyile, 'in ni 'dɛbhie -gbolu we 'klɔ -ka wa 'ka 'mi la -Zezuu *tietienyo, -we ka gbu -wa, in ka leglizi 'klyie 'wɔpali. 10 'In, sa in mia -zɛɛn da, -Lagɔɔ 'nanɔ nya in mi 'saa. 'In wee ɔ 'nanɔ ɔ nɔa 'mi 'wu, we 'ni 'wɔtɔ bhe: -we ka gbu -wa, lubho in nɔa, we -zi -Zezuu tietienya weee. We 'ni -ami nu weee lubho, -Lagɔɔ 'nanɔ sua 'mi, 'in na nɔa we. 11 Nu, we 'ka -ami -zɛɔɔ, we 'ka wamɔa -zɛɔɔ, -Lagobbu -a mia gbada, 'in a nwanua -yɔ, mu mia dɛ.

-Lagɔyi yia -amia 'wobhua tltlunya glaa

12 Nu, -Lagobbu -a gbaa da ain -yla, a nɛɛ ain -yla Klisi ka 'wɔsɔ tltlunya glaa. 'In sa amiaa lv -nyuma -bhlo -bhlo 'ka gba tltlunya 'ni mneni wa 'ka tltlie lv 'wɔsɔ? 13 We -ka nu, tltlunya'a -sɔ 'wɔ tltlie lv, -zugba Klisi 'ni tltlie lv 'wɔsɔ. 14 We -ka nu, Klisi 'ni tltlie lv 'wɔsɔ, -zugba -Lagobbu -a gbaa da ain -yla, gbu -kpa -wa. 'In amiaa dli zɔvɛ mi 'yaa gbu -kpa nya. 15 We -ka nu, tltlunya'a -sɔ 'wɔ tltlie lv 'piɛn ni, -zugba -Lago -a zɔlva yo -yɔ. -We ka gbu -wa, -a ka gba nu, -Lago ka Klisi 'wobhu tltlie lv. 'In -zugba ɔ 'ni we lenvɔ. 16 We -ka nu, tltlunya'a -sɔ 'wɔ tltlie lv, -zugba Klisi 'ni tltlie lv 'wɔsɔ. 17 We -ka nu, Klisi 'ni 'wɔsɔ tltlie lv, amiaa dli zɔvɛ mi klo nya, -zugba a mi -slɔ mnɔda amiaa gbonyii lv. 18 We -ka 'sa -mi, -wa weee tia, -zugba

wa mi Klisi 'wo, -maa ka mno. ¹⁹ We -ka nu, dudu -muni -gvo 'pipee -bhlogbooo 'gbu, -a di Klisi dli 'wo, -zugba nyazinya -a -mia bhahba nyuma weee nyidi.

²⁰ Nu, Klisi ka 'woso tilitnya lu, gbuzonu -wa. Klisi -soa 'wo tia tilitnya glaa 'bhie, tilitnya tolva 'kaa 'woso tilitie lu. ²¹ Nu, sa tilitie yia la nyume yabhloo gbegbein, 'sa -bhloo 'de tilitnyaa 'wososo tilitie lu yia la nyume yabhloo gbegbein. ²² Sa nyuma weee -wa nea *-Adan -yo la, wa tia, 'sa -bhloo 'de nyuma weee -wa nea Klisi -yo la, -maa yia 'yliyogagie 'yia. ²³ Nu, -o -ka -mi o ka onoo -galida, Klisi -galia nyuma weee 'yu, Klisi -soa 'wo tia tilitie lu. -Moo 'bigu, -wa -wa Klisi -nu, zli o yia yia, -maa yia tilitie lu 'wosoo o 'bi tein. ²⁴ -Moo 'bigu, dudu yia labhua: zuzu 'nyuuu nyumaa -gogale klaa, we se klaa, we -yo we 'tite, Klisi yia we 'de weee lasaa, 'in nyumaa 'wlulapilie o yia Dide -Lago yoo 'nyea. ²⁵ We mi nu, Klisi pili nyuma 'wlu la tiklu, 'in -Lago 'ka o tonyuma lu, 'in o 'ka wa o bhu zo laslolu. ²⁶ Nu, tonyumee 'wobhlolunu -o -Lago 'kaa lasa, mu -wa tilitie. ²⁷ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'woe:

«Lago ka o bhu zo -lu weee laslolu.»
'In -we mia tiklu, mu -wa nu, -Lago -o slulva Klisi bhu zo wee -lu weee la, -moo 'ni wee «-lu weee» glaa -mi. ²⁸ Nu, -Lago -ka Klisi zo -lu weee laslolu, 'in -Lago 'Yu -o -Lago slulva -lu weee zo la, 'in -moo slulva -moo 'de -Lago zo la. Sanee 'sa -Lago yia -lu weee 'wlulapilia kpeen kpeen.

²⁹ Nu, nyuma -tolva gbaa wa batizee wa tilitnyaa 'bi 'wo, lee -lu wa 'ka we 'wo 'yia? We -ka nu, tilitnya'a -so 'wo tilitie lu gbuzonu sa, lee -lu ka 'gbu waa nyuma -manu gba wa batizee wa tilitnyaa 'bi 'waa?

³⁰ 'In -amia, lee -lu ka 'gbu -a pali -amiaa 'de 'yly nyume -bha -lu 'yu bhla weee nya? ³¹ Bheliam, in mi tilitie 'yu 'yly weee zli. Na 'de na ylimania amiaa 'gbu -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wo: we 'dee 'gbu na gba 'saa. ³² We -ka dudu -gvo -lii 'yiyiee 'gbu, in yi to gv -fiiinuma nya Efezigbe nokple, lee -lu in 'ka we 'wo 'yia? We -ka nu, tilitnya'a -so 'wo tilitie lu, 'in -a gbaa nyuma tolva 'bhisa:

«A li, -a 'ma, nu, cizi tia -a yia.»

³³ A zo amiaa 'de 'yliy, nu, «'talea 'nyii kwaa nyume gbonyuu lenve lu.» ³⁴ A yili amiaa 'de 'wo lu, sa we nania 'yly, 'sa. 'In a 'na nono gbonyuu le -ni. Nu, an glaa nyuma tolva 'ni -Lago -yi. -We na gbaa da, amiaa zobhalgbu -wa.

Ku -soa 'wo tilitie lu, sa we mia?

³⁵ 'In nyume yabhlo yia layibhaae: sa tilitnya 'ka 'woso tilitie loa? 'In ku -momo wa 'ka -ka? ³⁶ -Gowotonyo, -in popali -slo 'wlukoon la, -in 'ni we 'ji -yi nu, -lu -na gba, we ka ti 'bhie, we mia. ³⁷ -Luu 'ya -kpuu

-na gba, -de 'mnayaa, -de gluglv -luu 'ya -putuu, mu -wa, we 'ni -we mia 'cin, 'mu -na glv. ³⁸ -Moo 'bigu, ku -we nania -Lago dudu, 'mu o nya gluglv -lu. 'In -luu 'ya -we -ka -mi -moo ka -moo 'dee ku. ³⁹ 'Yliyogalu weee 'ni yice -bhlo -ka: nyuma ka -maa nuu yicee sa, 'in numa kaa -moo nuu yicee sa, 'zianya ka -moo nuu yicee sa, 'in zibhinya kaa -moo nuu yicee sa. ⁴⁰ Yali -lii ku mi 'ya, 'in dudu -gv -lii ku mia. Yali -lii 'ylinano ka we 'dee sa, 'in dudu -gv -lii 'ylinano ka -moo 'dee sa. ⁴¹ 'Yloo 'poppe mi we 'dee sa, 'cvo lile mi we 'dee sa, -zeli lile mi we 'dee sa, 'in 'debhie wee -zeli glaa we lile zizli 'wo.

⁴² 'Sa -bhlokpade we mia tilitnyaa tilitie lu 'woso gbu nya. Nyume -ka ti wa -ka o 'bhlu, zen o zeen, da o -ka 'woso tilitie lu, o ku lolu 'na 'masleen tia yi. ⁴³ Wa -ka o 'bhlu, o 'ni -lu yabhlogbooo. 'In da o -ka 'woso tilitie lu, 'nyumie 'kadu nya o soa 'wo. Wa -ka o 'bhlu, o 'ni 'tite yabhlogbooo 'wo -ka. 'In da o -ka 'woso tilitie lu, 'tite yea o. ⁴⁴ Wa -ka o 'bhlu, -zugba dudugu -nyumee ku wa 'bhlu, 'in o -ka 'woso tilitie lu, Zuzu 'Pupa nya o 'yliyogagie. Dudugu -nyumee ku mi, 'in ku -we Zuzu 'Pupa nya 'yliyogagie, -moo mi 'yaa. ⁴⁵ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'woe:

«Tia -nyume -Adan -zea dudugvo 'yliyoganyo.»
'In -Adaan 'wobhlolunu -zea zuzu -we wlaa 'yliyogagie. ⁴⁶ Nu, we 'ni ku -we Zuzu 'Pupa 'nyea 'yliyogagie -moo yi tia, dudugvo 'yliyoganyo yia tia, -moo 'bigu ku -we Zuzu 'Pupa 'nyea 'yliyogagie yia lugada. ⁴⁷ Nu, bla nya -Lago nua tia -nyume le, 'in nyumee 'sonu mia, yali -moo 'bhua. ⁴⁸ Dudugu -nyuma 'wlo nyume -Lago nua le bla nya mo, 'in yalinyuma 'wlo nyume -o 'bhua yali mo. ⁴⁹ Sa -a -yo dudugu -nyume -o -Lago nua le bla nya 'wowlva, 'sa -bhloo 'de -a -yo nyume -o 'bhua yali yi 'yaa 'wowlva.

⁵⁰ Bhelian, -we na gbaa mu ni: nyumee dudugu -ku kaa yice -yo 'pion 'wo, we 'ni mneni we 'ka -Lago nyumaa 'wlulapilie zo pla. 'In -we 'kaa ti, we 'ni mneni we 'ka -we'e thaa 'bi li.

⁵¹ -Sleen, zizelu yabhlo na yia an -yla 'bhlesaa: -a 'de weee 'nia tia yi, nu, -a 'de weee ku wa yia 'bhitia. ⁵² Nu, le yia nya sa slvi, 'yly kapie 'bhisa, 'wobhlolu -leglee gba zli. Nu, wee legle -ka gba, 'in tilitnya soa 'wo tilitie lu, -maa -putu'u ti 'masleen, 'in -amia, -amiaa ku bhitia. ⁵³ We mi nu, ku -we 'kaa zen, we -ze ku -we 'na 'kaa zen, 'in ku -we 'kaa ti, we -ze ku -we 'na 'kaa ti. ⁵⁴ Nu, ku -we 'kaa zen, we -ka ku -we 'na 'kaa zen -ze, 'in ku -we 'kaa ti, we -ka ku -we 'na 'kaa ti -ze, -zugba -we -Lagosebhe gbaa we ka gba:

«Tilitie ka labhu,

'in -Lago ka tilitie lu kpeen kpeen!»

⁵⁵ «'Oo tilitie, da -na tov lulue munia?

'Oo tilitie, da -na to -gv kpee munia?»

⁵⁶ Nii, tilithee no to -gu kpee mia, gbonyuu -wa, 'in Moizu tite mia, mo -wa gbonyuuu 'tite.

⁵⁷ Nii, -a 'pa -Lago fuo, o 'gbu -a yia to lu, -amaa -Kanyo -Zezu Klisi' wu.

⁵⁸ We 'gbu, na bhelia -zonu, a 'taman' wu, 'in a 'yilige gege, a 'ka Nyumaa -Kanyo lubho no 'yil weee nya, -goladolue nya. 'In a -yi we 'ji nu, Jejitapee lubho -we a mia nuda, we 'nia 'wotwa yi bhe.

16

*'Gwezi wa -saa wa 'ka *-Zeluzalemv - Lagonyuma nye*

¹ 'Gwezi wa -saa wa 'kaa *-Zeluzalemv -Lagonyuma 'nye, we gbu na yia -sleen da gbaa. Sa in gbaa we -Galasiii leglizinya -yla, amia no 'ya 'sa we. ² Mo -wa nu, dimasi weee nya, o -ka -mi o zu o 'dee -gbe 'gwezi la, sa o yia. Nu, wa 'na wulu 'mi in -ka nyini 'bhie, wa 'ka we -sa -ni. ³ Da in -ka amiaa -gbe nyini, nyuma a -saa -bha, 'ma na yia tiea 'sebhie nya kwee amiaa wlawlalu nya -Zeluzalemv. ⁴ We -ka -mi nu, na 'de -yo wa mu 'ya -mo nu, 'in na -yo wa mnia.

-Li Polv 'kaa lenv we gbu

⁵ In -ka Masedvanu -dudu 'wodi 'bhie, na yia amiaa -gbe. (Nii, Masedvanu -dudu -gu na yia 'plila.) ⁶ In mneni in 'ka amiaa -gbe -to 'yil sanume, -de na yi amiaa -gbe tov 'debhie, 'in njwotloyibhla 'ka 'plu. 'Bhie, mo in mia mnida, a 'ka -mo 'mi yoo kwa. ⁷ Nii, in 'ni 'yibha, in -ka 'plida -mi, in 'ka aun 'yi bhe, in 'yibha in 'ka amiaa -gbe ladili 'yil sanume nya, -zugba -Lago -ka we -yohwu.

⁸ We mi 'sa 'bhie, in 'yibha in 'ka -slo Efezigbe nokple -to tiklu, 'in *Pantkotov 'yil 'ka nyini. ⁹ Nii, 'yoo ka 'mi -yla -kali so weee lu, in 'ka lubho 'kadu nu. 'In na tonyuma -zu 'wu.

¹⁰ Timotee -ka amiaa -gbe nyini, a kpa o 'nanov, 'in o 'ka we 'jiyibheli aun nyidi nu, a ka o 'lakpasu kpa. Nu, Nyumaa -Kanyo libho o nva -ami 'bhisa. ¹¹ Nii, nyime yabhlogbo 'na tili o 'yila -ni. A -sa o 'wu, a 'ka o yoo kwa -dlao, 'in o 'ka na -gbe nyini, nu, in mi o woda, o -yo bhelia.

¹² Nii, we -ka -amiaa bheli Apoloso, in ka o 'dizo duun o 'ka amiaa -gbe mni bhelia toba nya, 'in o 'ni we -yohwuu 'mnumnu, o 'ka bhla -muni nya amiaa -gbe mni. Nu, da o -ka bhla 'yi, -mo o yia mnia.

'Dizweli -yo fusawelu 'wobhlolunv

¹³ A zu amiaa 'de 'yliyoo, a zu dli gege, a -ze dlitelonyia, a 'taman' la.

¹⁴ A no gbu weee le zekalidi nya.

¹⁵ Bhelian, gbu yabhlo na yibhal' yaa aun. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, Sitefanasi -yo o -budunwee -nyuma plaa -Lago tia Akai -dudu -gu, 'in wa yia wa 'de nya -Lagolubhoo nonoe

bhli, -Lagonyumaa zozonov 'gbu. ¹⁶ We 'gbu, nyuma mia wa 'bhisa, a zu wa 'nonwe, 'in -wa -yo wa nva lubho -bhlo, a zu 'ya -maa 'nonwe.

¹⁷ Da Sitefanasi klaa, Fotonatusi klaa we -yo Akaikusi yia na -gbe, -muv ka 'mi 'muna 'wola, da a 'nia -bha -mi, -we in 'nia -ka, 'in wa yia 'mi we 'nye amiaa 'bigu. ¹⁸ Nii, wa ka na dli lapali, sa wa palia amiaa 'dee dli la, 'sa. A yibheli 'sasokpa -nyuma 'njukwali sae.

¹⁹ Leglizinya mia -Azii -dudu -gu, wa nee, wa -sa aun fu. Akilasi klaa, Plisili klaa, we -yo leglizini -we gbelia 'wlu wa -budu zo, wa nee, wa -sa aun fu bhabha Nyumaa -Kanyo 'jni nya. ²⁰ -Lagobhelia weee mia -seli, wa nee, wa -sa aun fu. A sisali fu, 'in a gbibleli bhelia -yo bhloa 'bhisa.

²¹ Amiaa fusaweli -ami Polv celia na 'dee so nya.

²² Nii, nyime o Nyumaa -Kanyo 'ni dudu nanu, me mi o -no nya. Malanata!*

²³ Nii, Nyumaa -Kanyo -Zezu njwana aun 'nyu la. ²⁴ In -kali a 'de weee ze -Zezu Klisi' wu.

* 16:22 Malanataa ji -wa «-Amaa -Kanyo, -in yil», alamoweli 'wu.

'Sebhεε 'sɔnu Pɔlu 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentigbe 'wɔ, 'sebhεε 'sɔnu -we *Pɔlu 'paa wa yoo, mu -wa. Pɔlu tia -sebhε ylia Kolenti-Lagɔnyuma, tɔlva yia 'cε 'pa, 'in tɔlva yia -maa dli 'bhiti, 'in -maa yia -maa 'dε -Lagɔ yoo 'nye 'nanuu. Wee 'sebhεε 'sɔnu ɔ 'paa yoo, ɔ nεε -mɔɔ nukplε nu, ɔ dli mɛni -we ka gbɔ -wa, tɔlva 'yibha wa 'ka nɔ tiklu. 'In ɔ yi 'yaa celi -wa 'paa 'cεε gbεgbεin, ɔ 'ka ɔ 'dε gbɔ 'wlu -sa.

Fvsaweli

¹ -Ami *Pɔlu, ɔ -wa -Zezu *Klisu *tietienyo -Lagɔɔ dɔmagbɔ nya, -ami -yo -amɔaa bheli Timotee 'sɔ, -amɔaa cɛli -Lagɔɔ *leglizi mia Kolentigbe nukplε 'sebhε 'wɔ, we -yo 'ya -Lagɔnyuma weee -wa mia Akai -dudu -kpabbie -gɔ. ² Nu, -amɔaa Dide -Lagɔ -yo Nyuma -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwana an 'nyu la, 'in wa 'nye an 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

Pɔlu paa -Lagɔ fuo

³ -Lagɔ ɔ -wa -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisi Dide, ɔ -wa nyazidlɔ -ka -Lagɔ -yo -belɔ -pa -Lagɔ, -a -mɛnu ɔ 'ŋni! ⁴ -Amɔaa dli ɔ palia -belɔ -yo, -amɔaa siasie weee 'wɔ, 'in -wa mia siasie weee lɔ 'plilɔ, -a 'ka -maa dli -belɔ -yɔpale kwεyɔmnenii 'gbɔ. Sa -Lagɔ palia -amɔaa 'dεε dli -belɔ -yo, 'sa. ⁵ Nu, sa -a sia duun Klisu 'gbɔ, 'sa -bhlokpade Klisi palia -amɔaa dli -belɔ -yo bhabha. ⁶ Nu, -a -ka siada -mi, amɔaa dli -belɔ -yɔpale -yo amɔaa gbɔwɔbbhɔwee gbɔ -wa. 'In -Lagɔ -ka -amɔaa dli -belɔ -yɔpali, amɔaa dli 'ka wɔtɔɔ gbɔ -wa, 'in siasie -we 'wɔ -a mia, a 'ka we 'wlu zɔ ladi dlitie nyaa gbɔ -wa. ⁷ -A dɔ an dli 'wɔ gege, -we ka gbɔ -wa, -a -yi we 'ji nu, a mi -an nya siada, 'in 'sa -bhlokpade -Lagɔ yia -a -yo an 'sɔɔ dli -belɔ -yɔpalia.

⁸ Bheliain, siasie 'kadɔ -we lɔ -a 'plilɔ -Azii -dudu -gɔ, -a 'yibha nu, a yibheli we 'ji: we 'gba wɔlɔ 'wɔ, we -zili -an ŋwe la, 'in -a yia -amɔaa 'pɔpɔe dli -sa. ⁹ We mi -an dli nu, tlia -a yia, 'in -amɔaa gbɔsloluee gbɔ -wa. -Delee -a yi 'maslɛn -amɔaa 'dε dli 'wɔdɔ, nu, -Lagɔ ɔ bhua tliŋnya 'wɔ tliŋle lɔ, -a 'ka ɔ 'dεbhlogbɔɔ dli 'wɔdɔ 'gbɔ. ¹⁰ Nu, -Lagɔ -saa -an sanεε -sɔkpa -tliŋle kwεε, 'in mɔ yi 'yaa -an wee tliŋle kwεε -saa. Cɔn, 'mɔ -a dia dli 'wɔ nu, mɔ yi 'yaa -an wee kwεε -saa. ¹¹ 'In amɔa 'ya, -yo -a yia -an bea -Lagɔbbhubhoe nya, -amɔaa 'gbɔ. Nu, nyuma duun -Lagɔbbhubhoe wɛlu 'gbɔ, -Lagɔ yia -an 'nani 'wɔnɔa yia, 'in nyuma -duun yi 'yaa -Lagɔ fuo 'paa -amɔaa 'gbɔ.

Pɔlu mi ɔ 'dε 'wɔgɔda

¹² Gbɔ -we 'wɔ -a 'kaa -amɔaa 'dε 'yilimanɔ mu nu, -amɔaa dli mi we daylu nya nu, -amɔaa nɔnɔbhɔ mi -mɔwɔlɔda, 'in we 'snaa 'wɔ duduɔ -nyuma weee gbεgbεin, 'in we mi 'ya 'sa 'dεbhie amɔaa gbεgbεin, sa -Lagɔ 'yibhaa. Nu, we 'ni nyumεε gbɔyiloo sɔlɔ, -Lagɔɔ 'nanu sɔlɔ -wa. ¹³ Nu, 'sebhε -a cɛli da an 'wɔ, we 'ni -putu -ka, -we a zɛli dε, 'in a nɔa dε 'wɔla, mu -wa. 'In in dɔ we dli 'wɔ nu, -we mia da, 'wɔ a yia we lanɔa kpεεn kpεεn. ¹⁴ A -yi -slɛn we 'ji -sɛle nu, -amɔa mi amɔaa 'ŋni -yɔmɛnu nya nya. 'In 'sa -bhloo 'dε amɔa yi 'yaa -amɔaa -nɔ nya -mia, -amɔaa -Kanyɔ -Zezuu yizyili.

¹⁵ -We ka gbɔ -wa, in dɔ wee gbɔ -mɛni dli 'wɔ tɛin 'gbɔ, in 'yibha yaa in 'ka amɔaa -gbε mɛni tia, 'in -Lagɔ 'ka an 'nanu -zakpa 'sɔ 'wɔnɔ. ¹⁶ 'In 'yibha yaa in 'ka amɔaa -gbε 'plilɔ, 'in in 'ka Masedɔani -dudu -gɔ mɛni, in -ka Masedɔani 'bhɔ, in 'ka amɔaa -gbε luyi, 'bhie a 'ka 'mi yoo kwa, in 'ka Zudee -dudu -gɔ mɛni. ¹⁷ Nu, gbɔ -we in pɔpaha in 'ka lɛnɔ, 'lee in 'ni we -gɔ 'wlukɔɔn lapɔpali? 'In, in -ka gba gbɔ -mɛni na nɔa lɛ, na 'dεε dɔmagbɔ nya na nɔa we lɛ 'cε yi? 'In in 'ka gba -gba -bhlo 'wɔ «un», 'in «-innya» yi? ¹⁸ Nu, gbɔ -a gbaa da an -yla, -Lagɔɔ 'dε -yi we 'ji sazɔnɔ sa nu, we 'ni «un» -yo «-innya» -a gba -gba -bhlo 'wɔ. ¹⁹ Nu, -ami klaa, Siliven* -yo Timotee klaa, -Lagɔɔ 'Yu -Zezu Klisi ɔ ka gbɔ -a gbaa an -yla, ɔ 'ni «un» -yo «-innya». «un» ɔ -mia 'kɔmɔɔ! ²⁰ Nu, -li weee -Lagɔ gbaa ɔ 'ka nyuma 'nye, -Zezu Klisi -wa we «un», 'in ɔ -Zezu Klisi 'ŋni nya, gbaa -a yia «*-Amɛni!», -zugba -a mɛnu -Lagɔɔ 'ŋni. ²¹ Nu, -Lagɔɔ dε suslɔlua -a -yo an 'wɔ tenyi tenyii Klisi 'wɔ. 'In mɔ ŋwnaa -an, -a 'ka ɔ lubho nu. ²² -Lagɔ zɔa -amɔaa yibhelidɔ ɔ 'ŋni nya, 'in ɔ yia -amɔaa dli zɔ Zuzu 'Pɔpa zɔ -amɔaa pui pale 'bhisa. 'In -li ɔ zɔa la, ɔ 'ka we -an 'nye, ɔ Zuzu -wa we tianɔ.

²³ -Lagɔ in 'bhua 'wɔ na gbɔdayinyɔ nya, in -ka yɔtɔbhɔ ɔ 'bha 'mi. In 'ni 'yibha in 'ka an sialu 'gbɔ, in 'nia Kolenti lɔbhiti. ²⁴ -We a 'kaa dli -gɔ zɔ, -a 'ni -gba a nɔ we lɛ -gla nya. Nu, amɔaa dli zɔzɔe 'tε 'wɔ, 'in -a 'yibha -a 'ka an -yɔbe amɔaa 'mɔna 'ka -gɔwɔlaylimani.

2

¹ In nεε na 'dε nyae, in 'nia amɔaa -gbε lɔbhiti, in yi amɔaa dli sumani lɔ. ² Nu, -ami -ka amɔaa dli sumani, nyɔɔ mɛni ɔ 'ka na dli namania? -Wa -bhloo dε ka dli in sumania ma -wa! ³ 'Sebhε in cɛli da an 'wɔ, we ji -wa nu, in 'ni 'yibha in -ka amɔaa -gbε nyɛni, nyuma -wa 'ka yaa na dli namani, in -maa 'ka na dli sumani. In dɔ we dli 'wɔ nu, na 'mɔna mi a 'dε weee 'mɔna nya. ⁴ Cɔn, dli sulo -yɔ dlilɔ, we -yo 'mɔɔ nya 'yliya 'wɔ in cɛli zlɛmε 'sebhε -mɛni an 'wɔ. We 'ni amɔaa dli

* 1:19 Silas.

sumaneee gbu, nu, sa in -kalia amiaa ze a 'ka we 'jiyibheli gbu -wa.

A ti gbu nyuu -lenwoyo -yogbu 'wu

⁵ Nu, nyume yabhlo -ka dli -sumani gbu leno, we 'ni na 'debbhoo dli o sumani, nu, a 'de weee dli o sumania. -A 'na pali gbu -gu -ni, amiaa lonyuma talbaa dli o sumania. ⁶ Gbu -we amiaa lonyuma duun -slolua oo sanee -sokpa -nyume -moo, -moo nani sa 'yli, we -tu sa. ⁷ We 'gbu, -sleen, a ti o -yabhu 'wu, 'in a 'pa o 'kwayli, -delee o dli yi sumani bhabha, 'kwa yi o 'yilawla taotoo. ⁸ We 'gbu, in nee ain -ylae, a -slolu we o 'klu nu, a -kali o ze. ⁹ -We ka 'gbu in yia ain 'woceli mo nu: la in ylaa ain, in 'ka we -yoyi, -de gbu weee in mia ain -slolua, a ka lammazi, 'in a 'ka we 'nywe zov. ¹⁰ Nu, a -ka nyume yabhloo -yogbu 'woti, 'in -ami na ti 'yaa -moo -yogbu 'wu. 'In, we -ka gbu zonu -sa in ti -lu yabhloo -yogbu 'wotoo, amiaa 'gbu in yia we 'woti Klisi 'yu, ¹¹ -a yi *-Saatan 'yitide we yi -ain -gogali. Nu, -amiaa 'de -yi we dli 'wonyi -gbunya.

Pob mi Tloasi

¹² Da in nynia Tloasi gbe nokple, in 'ka Klisi gbu zonu gbu gba, Jejitape yia 'mi 'yoo 'nye in 'ka -mo lubho nu. ¹³ Nu, in 'ni -bha na bheli Titi ylu 'gbu, na dli ka sumani, we 'gbu in yia Tloasi -nyima weli 'pa, 'in in yia Masedvani -dudu -gu mni.

-Zezu Klisi nyea -ain tov lulue

¹⁴ 'In -a 'pa -Lago fuo, nu, mo kwaa -ain 'yli weee nya Klisi tv -luluee dugba -lilie 'wu. 'In o bhua -ain 'wu -a 'ka Klisi -slolu da weee, nee 'wlu hne -we mneni la da weee. ¹⁵ Nu, -a 'wlv sa wli kaa hne -zonu, we Klisi nye -Lago. -A mi we nya, -wa -Lago 'nyea 'pupue glaa, 'in -a mi 'ya we nya, -wa mnaa glaa. ¹⁶ Nu, -wa mia mnoda, tithiee hne -we nyea nyume tithie, 'mu we -mia -maa -nu nya, 'in -wa -Lago 'nyea 'yliyogagie, 'yliyogagiee hne we -mia -maa -nu nya. Nyoo ka gbu -muni leno kbaa? ¹⁷ Nu, nyuma -duun -talba -wa paa -Lagoweli pelv, -amia 'ni wa 'bhisa -mi. -We ka gbu -wa, -Lago tiea -ain, 'in -a gbaa o weli gbu zonu sa, Klisi lubhonunya 'bhisa o 'de 'yu.

3

**Wwsuslolue loluu lubhonunya*

¹ Wee weli -muni ji -wa nu, -amiaa 'dee 'ylimanie gwe -a di 'yaa yi? Yaayu -amiaa 'dee 'ylimaniee 'sebbe -a -slolua ain 'klu nyuma talba 'bhisa yi? Yaayu 'mv -a -zalia ain yi? ² Amiaa de -wa -amiaa 'sebbe, -we mia celida -amiaa dibhe 'wu, -we nyuma weee mnenia wa 'ka yibheli, 'in wa 'ka zeli. ³ Cun, gbu zonu -wa, a mi Klisi celicelisebbe -amia 'paa yoo nya. Nu, we 'ni celida -mi 'sebbe celinyu nya, nu, 'yliyoga -Lago Zuzu nya wa celia we. We 'ni celida -mi tukpa -boklo -falonya -gu, nyumaa dibhe 'wu we mia celida.

⁴ Sanee 'sa -a gbaa, nu, -we ka gbu -wa, -Lago -a dia dli 'wu, Klisi 'gbu. ⁵ Nu, -a 'a papali 'wlukoon la nu, -a mneni -lii lenve -amiaa 'de nya. -We weee ka lenve -a mnenia kweyo, -Lago -gbe we bhua. ⁶ Nu, mo -zela -ain *wwsuslolue loluu lubhonunya -zonu. We 'nia titee 'sebbe -gbe 'bhu, nu, -Lago Zuzu -gbe we bhua. Titee 'sebbe mia, 'bha we bhua, 'in -Lago Zuzu wlaa 'yliyogagie.

⁷⁻⁸ Wa ka tite celi tukpa -boklo -falonya -gu, 'in -Lago 'nyumnee san yia 'mni, wee bhla -bhlokpade nya. 'In *Moizu 'klu mi lida wee 'nyumnee san -muni nyaa 'gbu, *Izlaelnyuma 'ni mneni wa 'ka o yla. 'In -zugba, wee san -muni 'plia we yia. 'In tite -we ka lubho -wa nyumaa tithie lv kwakwie, -moo -ka 'tla 'nyumnee san nya, 'in sa -Lago Zuzu lubhoo 'nyumnee san 'ka -mia? ⁹ Nu, tite -we ka lubho -wa nyumaa gbu 'wuludide, -moo mi yeda 'nyumnee 'kadu san nya. Zuzu 'Papa -o ka lubho -wa nyumaa nonve tuklu -Lago 'yu, -moo 'nyumnee 'kadu san yia -bha 'wozia. ¹⁰ -A mneni -a 'ka gba nu, 'nyumnee ka san la zime, we 'ni 'masleen -lu yabhlogbo nya -mi desleen 'nyumnee 'yu, -moo 'yilio -zi we 'wso 'gbu. ¹¹ We -ka nu, -lu -we 'kaa 'pli, we ka 'nyumnee 'kadu 'yi, -zugba -lu -we mia la 'yli weee nyaa 'nyumnee 'kadu 'yli, we -zi we.

¹² Nu, -a di sa -sokpa gbu dli 'wso 'gbu, -amiaa dli 'te 'wu gege. ¹³ Moizu, -o zizea o 'klu 'wu 'naa nya, 'nyumnee 'kadu -wa 'plipli -lu, Izlaelnyuma yi we labhobhve -yoyi o 'klvoo 'gbu, -amia 'ni -moo 'bhisa -mi. ¹⁴ Nu, wa 'ylimnee'e no gbu 'wola. 'In we 'ka -zeen yli, wa ka *wwsuslolue soaa 'sebbe zelida -mi, wa 'ylimnee mi 'wowelida wee 'naa -bhloo 'de nya. Nyume -o -ka o 'de Klisi yoo 'nye, 'in wee 'naa bhua la. ¹⁵ Nu, -zeen ya, wa -ka Moizu 'sebhanya zelida -mi -bhloo 'de, wee 'naa wela wa dli 'wu. ¹⁶ Nu, nyume -o -ka Nyumaa -Kanyoo gbe gben 'bhiti, wee 'naa ka -bha 'bhu. ¹⁷ Nu, «Nyumaa -Kanyoo» wa gbaa da, we ji -wa -selie, «-Lago Zuzu», 'in da -Lago Zuzu -ka -mi, 'dee -yla -mumie mi -bha. ¹⁸ Nu, 'naa 'ni 'masleen -a 'de weee 'klu 'wowelida -mi, Nyumaa -Kanyoo 'nyumnee -a mia -slolua -vligni 'wu 'bhisa. Nu, Nyumaa -Kanyoo -o -wa Zuzu, o ka -ain 'bhiti, 'in -a 'ka o 'wowlv -ze, 'in -a 'ka 'nyumnee yabhlo 'woplili 'bhie, -a 'ka 'nyumnee 'kadu 'wu pla 'ya. Nu, lubho -we Nyumaa -Kanyoo nva, mo mia de.

4

Mame -nyidanyaa nokplee 'nyumnulu

¹ Nyazidli nya -Lago 'nyea -ain lubho -muni, we 'gbu 'kwa 'ni -ain 'yilawlada -mi we noda. ² Nu, 'wiemgbunya -yo zobhaligbunya mia, -amia ka -moo nya kwnee -sa. -A'a nu -dawligbu le, 'in -a'a 'bhiti -Lagoweli saputu sa. Nu, -Lagobu -a gbaa sazonu sa, 'in -a

amia -a bhubhoea Klisu 'ŋni nya, a ŋwnu a -yo -Lago 'sɔɔ 'wɔsusloluɛ gbu -yo. ²¹ Klisu 'ni gbu nyuu yabhlogbɔɔ lɛnu, 'in -Lago yia -amıaa gbu nyuu 'gba ɔ 'wlu dı, 'in -a 'ka ɔ 'wɔ nyuma tiklu -ze -Lago 'yu.

6

¹ -Amıa -yo -Lago sɔ nɔa lubho dabɔdɔɔ 'gbu, -a zɔa ain 'di ni, 'nanı a 'yia -Lago kwɛɛ, a 'na -nyumonu we la -ni. ² Nu, -Lago nɛɛ:

«Bhla -we nya in mia 'nanı nɔda, in ka -mı yukwlı pɔlv.»

Gbɔwɔbhhu bhla, in ka -na -wawɔyi.»

Nu, -Lagoɔ 'nanu -yɔŋwnu bhla ni -slɛɛn. 'In 'yli -we nya nyıme 'kaa gbu 'wɔbhhu, mɔ ni.

³ -A 'ni 'yubha -a 'ka nyıme yabhlogbɔɔ mɔnɔmɔngbu lɛnu gbu yabhlogbɔɔ 'wɔ, wa yi -Lagoɔ lubho -a mia nɔdaa da gbu nyuu gba.

⁴ 'In gbu weɛ 'wɔ, -a sloluɛ we nu, -a mı -Lagoɔ lubhononyaa 'dɛgbolu nya. Sanɛɛ 'sa -a dılia laylagbu -duun ni 'wlu zɔ la dıtie nya: siasie klaa, gbu nyuu -amıaa ylıylie -yo -amıaa lawlalgbu nya klaa, ⁵ -amıaa bhıtie klaa, -amıaa -kaslv 'wɔpapıe klaa, nyımaa -zlo yia -an -yɔwɔsɔlv, -a yia libho 'tıte nu, 'in wa yia -an 'yilaakple -gueli, wa yia -an ŋwɔ 'bhali. ⁶ -Slolu -a sloluɛ we nu, -a mı -Lagoɔ lubhonunya nya, -amıaa -mɔwlvwlvɛ klaa, -amıaa -Lagoɔgbu yilo klaa, -amıaa dıtie klaa, -amıaa zɔzɔnɔv lɛnɔv klaaa sɔlv.

'In Zuzu 'Pɔpaa lɛnɔgbu -yo -amıaa nyımeɛ zekalıdı tiklu klaa, ⁷ gbuzɔnɔv gbaggıe -yo -Lagoɔ 'tıteɛ sɔlv. Nu, -we mia tiklu -Lago 'yılıya 'wɔ, 'mɔ -a bhua 'wɔ -amıaa tɔgı -lı -yo -amıaa -gɔladolu -lı nya. ⁸ Wa -ka -an 'ŋnıkwalıda -mı, 'in wa bhali 'yaa -an zɔ. Wa -ka -amıaa daa gbu nyuu gbada -mı, -zugba wa gba 'yaa -amıaa daa gbuzɔnɔ, wa yi -an yocian 'bhısa, 'in -zugba gbuzɔnɔ -a mia gbada. ⁹ 'Wɔ wa bhua -an nɛɛ wa 'ni -an -yi, 'in -zugba wa 'dɛ weɛ -yi -an kpɛɛn kpɛɛn. 'Wɔ wa bhua -an nɛɛ nyıma mı tıda, 'in -zugba -a -ga 'yılıyɔ sazɔnɔ sa. -Kaslv 'wɔ wa paa -an, 'in wa 'a 'bha -an. ¹⁰ -Amıaa dlı wa sumanı, -zugba -amıaa dlı mı 'mɔna 'wɔ 'yli weɛ nya.

Wamıa dlı, bobabhanya -a -mıa, -zugba -a pa nyuma duun 'ŋnımmıe -gv. Wamıa dlı, -a 'ni -lu yabhlogbɔɔ -ka, -zugba -a ka -lu weɛ gbuzɔnɔ sa.

¹¹ -Amıaa 'talea Kolentı -nyuma, -a ka ain -yla gbuzɔnɔ gba, 'in -a yia dlı 'wɔkalı 'kadɔv ain -yla. ¹² -A 'ni -amıaa dlı 'wɔkda ain -yla, amıa klaa amıaa dlı 'wɔ -amıaa gbɛgbɛın.

¹³ Nu, gbu na gbaa ain -yla nɛɛ na 'yua a -mı, a nu -amıa 'bhısa, a -kalı amıaa dlı 'wɔ 'kadɔv -an -yla!

A vla gbu nyuu gwe

¹⁴ Nyuma -wa'a ŋwnua -Lagoɔ gbu -yo, a -yo wa 'na suslolu 'wɔ, 'in a 'ka wa nya lubho nu

dabɔdɔ -ni. 'Lee, -we mia tiklu mneni we -yo -we -nyuaylı 'ka 'wɔsuslolu? 'In sa zlı mneni we -yo nıkpıse 'ka 'wɔsuslolu? ¹⁵ Sa Klisu mneni ɔ 'ka *'Kuzu * nya wɛlı -bhlo -ka? 'In sa -Lago nyıme mneni ɔ -yo ɔ'ɔ ŋwnua -Lagoɔ gbu -yo 'ka -lu 'wɔgbɔlv? ¹⁶ Lɛɛ -lu -gv -Lagoɔ -budu -yo yoyolago 'ka wɛlı -bhlo -ka? Nu, 'yılıyɔga -Lagoɔ -budu -a -mıa, -Lagoɔ 'dɛ nɛɛ saɛ:

«La na -yo wa yia -dıa, 'in nɔa na -yo wa yia, wa -Lago na yia -zɛa, 'in wa 'ka na nyuma -zɛ.»

¹⁷ We 'gbu, Jeıtape nɛɛ:

«A 'bhɔ waa nyuma ni nyıdı, 'in a vla wa gwe 'pıpi. A 'na zılı pɔnkalu kwɛ -ni, 'in amıaa 'lakpasu -amı na yia kpaa.»

¹⁸ -Lagoɛbhıe nɛɛ 'yaaɛ:

«'Tıte weɛ -Kanyɔ nɛɛ: «Amıaa Dıde na yia -zɛa, 'in amıa 'ka na nɔkpasuyua -yo na 'ŋwnyua -zɛ.» »

7

¹ Nu, -we weɛ -Lago gbaa ɔ 'ka wla, na jılı -talea, we nanı 'yli -amıaa -nu nya. We 'gbu, -we plalıa ku -yo dlı pɔn, -a 'bhɔ we 'bı, 'in -a gv la, -a 'ka -mɔwlv 'wlalaa, -Lagoɔ 'nɔŋwɛzɔvɛ nya.

Pɔlv 'mɔna

² Nu, a 'nyɛ -an 'bı amıaa dlı zɔ, -a 'ni nyıme yabhlogbɔɔ -yla gbu nyuu lɛnu, -a 'ni nyıme yabhlogbɔɔ 'wlu -nyumo, 'in -a 'ni nyıme yabhlogbɔɔ 'wlulı. ³ We 'ni amıaa gbu 'wıudıdee 'gbu na gba 'sa. Nu, in ka we gba pepe, we yi tıtie -zɛoo, we yi 'yılıyɔgagıe -zɛoo, amıaa gbu -su 'wɔ -amıaa dlı zɔ. ⁴ In dı ain dlı 'wɔ bhıbha, amıaa 'gbu na ylımanıa na 'dɛ. Nu, -amıaa laylagbu weɛ 'wɔ, in ka 'kɔaylı gege, 'in 'mɔna mıa 'mı yeda.

⁵ Nu, da -a nyınia Masedıanı, -a 'ni nyape -bhla yabhlogbɔɔ 'yı. -A ka siasie 'wıubhu sɔ weɛ lv, nyuma dlı -an -gɔlv, 'in nyano mıa -amıaa dlı zɔ. ⁶ Nu, -wa 'kɔa wlaa 'yılıla, -Lago ɔ paa wa 'kɔaylı, ɔ ka -amıa 'kɔaylı 'pa, Tıtu yiyıe nya. ⁷ We 'ni Tıtu yiyıee 'dɛkpɔa 'pa -an 'kɔaylı, nu, sa a 'paa ɔ 'dɛ 'kɔaylı, ɔ ka -mıv lɔdı -an -salı. 'In sa a 'yıbhıaa a 'ka 'mı 'yı lv klaa, amıaa dlı sulo klaa, 'in sa a mıa lamnazıda a 'ka 'mı lɔpa, ɔ ka we gba -an -yla. We 'gbu, na 'mına yia -gıwɔlaylımanı.

⁸ Nu, 'dɛbhıe, 'sɛbhıe in cılia ain 'wɔ, we nɔkpla gbu ka amıaa dlı sumanı, in 'ni -mıv 'gbu dlılvda -mı -slɛɛn. Da in 'yia we -yo nu, weɛ 'sɛbhıe -mınu nɔkpla gbu ka amıaa dlı sumanı bhla yabhlo nya, -bha in lɔa dlı.

⁹ Nu, -slɛɛn, in mı 'mɔna 'wɔ, we 'ni amıaa dlı in sumanı gbu, -we ka gbu -wa, amıaa dlı sulo -mınu ka amıaa dlı 'bhıti. Nu, -Lagoɔ

* 6:15 Gıekıwɛlı nɛɛ: Belıalı.

de 'yibhaa amiaa dhisulo -muni, -amia 'ni aun gbonyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛnu. ¹⁰ Ni, dhisulo -we bhɔɔ -Lagɔɔ sɔɔ, nyimeɛ dli we bhitia, 'in we kwaa nyime 'pɔpɔɛ lu, nyime'e lu dli -mɔɔ 'gbu. 'In dhisulo -we -wa dɔdɔ -gɔɔ dhisulo, nyime -mɔɔ kwaa tilitie lu. ¹¹ Amiaa dhisulo -we -wa -Lagɔɔ dɔmagbu, a yla -slɛɛn we lɛngbu: 'saa amiaa kwelapuloe, gbɔlɛnue 'wɔ! 'Saa amiaa zukpa -wlawhie! 'Saa amiaa dliɛ! 'Saa amiaa gbonyuu lɛnɔɛe kwɛɛ nyanɔnɔnɔ! 'Saa na 'yiyie 'tɔ aun -yɔ! 'Saa amiaa -goladolue! 'Saa amiaa sulo gbonyuu -lɛnɔnyɔɔ -kaslɔ 'wɔpapie nya! A ka we -slolu sɔ weee lu ni, a 'ni gbu -muni 'ji -yi.

¹² Ni, 'sebhe in cɛlia da aun 'wɔ, ɔ nɔa gbonyuu lɛ, in 'ni ɔ 'gbu we cɛli, 'in ɔ -yla wa nɔa gbonyuu lɛ, in 'ni -mɔɔ 'gbu we cɛli. In 'yibha in 'ka we aun 'kluslolu -Lago 'yu ni, amiaa dli mɔ -aun -gɔ gege. ¹³ We 'dɛɛ 'gbu, amiaa gbu lɛnɔɛ ka -amiaa dli lapali.

Wee dli lapalie -muni -gɔ, -a ka 'ya 'mɔna 'kadu li, da -a 'ya Titi 'mɔna -lilie -yɔ, a 'dɛ weee ɔ nyanɔɔ dli -sasiee 'gbu. ¹⁴ Ni, in ka na 'dɛ 'ylimani amiaa 'gbu Titi 'yu, 'in a 'ni 'mɔ zɔbhali. Sa -bhloo 'dɛ -a gbaa gbɔzɔnɔ aun -yla, 'sa -bhloo 'dɛ amiaa 'ŋni -zɔnɔ -a gbaa Titi 'yu, we yia gbɔzɔnɔ -zɛ. ¹⁵ Ni, sa a 'dɛ weee zɔa Titi 'nɔŋwe, 'in a yia ɔ 'lakpasu kpa, nyanɔ -yɔ -yɔtite nya, we ka amiaa zɛkalie -gɔwɔlaylimani ɔ dli zɔ. ¹⁶ Ni, in mneni in 'ka aun dli 'wɔdɔ gbu weee 'wɔɔ 'gbu, 'mɔna mɔ na dli zɔ!

8

*'Gwezi wa -saa bhabha wa 'ka * -Zeluzalemɔɔ leglizinya 'nye*

¹ Bheliaun, 'nani -we -Lago nɔa Masedɔanu leglizinya 'wɔ, -a 'yibha -a 'ka we 'dɔ aun -sali. ² Sasie duun ka -mɔɔ -Lagɔnyuma yli. 'In wa 'mɔna 'yiligɔwɔlɔa 'gbu, wa yia nyuma -li 'nye bhabha, -zugba boba zalɔ mɔ wa 'bhada. ³ Ni, sa waa -Lagɔnyuma mneni aun 'ka wla, wa ka 'sa wla, 'in wa yia we -gɔzi, wa 'dɛɛ dli da. 'In in mɔ we dayinyɔ nya. ⁴ Ni, wa ka -amiaa zukpapalie ŋwe -yɔkpalɔ, 'in -a 'ka wa 'yoo 'nye, -li -Lagɔnyuma mia *-Zeluzalemɔɔ -Lagɔnyuma 'nyɛda 'nani nya, wa 'ka wa -nɔ we lupali. ⁵ Sa we mɔ yaa -amia dli ni, 'sa wa yi wlaa, wa ka -mɔɔ -gɔzi. Tia wa ka wa 'dɛ Jɛjitape yoo 'nye, 'in -mɔɔ 'bigu, wa yi 'yaa wa 'dɛ -amia yoo 'nye -Lagɔɔ dli da. ⁶ We 'gbu, -a yia Titi 'kɔayli 'pa ni, lubho -zɔnɔ ka gwe ɔ dia amiaa -gbɛ, ɔ mni ɔ 'ka we 'wɔluba 'nanɔɔ. ⁷ Ni, a mɔ 'ŋnumnunya nya sɔ weee lu: dliɔzɔɛ 'wɔ, gbada, -Lagɔɔ -lii yilo 'wɔ, -goladolue 'nia bhloluda -ka -Lagɔyloogbu, we -yɔ -amiaa zɛkalidli a kaa 'wɔ. We 'gbu, wee -li -muni glaa, a -slolu amiaa 'dɛ 'nanician nya 'ya bhabha.

⁸ Ni, we 'ni tite yabhlo in palɔ aun -yla: in -ka aun -yla -Lagɔnyuma tɔbaa -goladolu gbu gbada -mɔ -Lagɔyloogbu, in 'yibha amiaa

zɛkalidli mia, a wleli -mɔ we gbɔzɔnɔ sa. ⁹ Ni, a -yi -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'nani. Mɔ -wa zlume 'ŋnumnunya, ɔ ka ɔ 'dɛ bob-abhanyɔ 'wɔnɔ amiaa 'gbu, 'in ɔ 'ka aun 'ŋnumnunya -zɛli ɔ boba 'wɔ.

¹⁰ Ni, 'dɔ na zɔa aun gbu -muni 'wɔ, we nani 'yli amiaa -nɔ nya, -we ka gwe a dia tia -zɔ 'wɔ, a -yɔ we lɛnɔɛ mni. 'In amia -gaa 'yu -Zeluzalemɔɔ -Lagɔnyumaa 'wɔsasie nya, 'in we 'ni -mɔɔ -bhlogbɔɔ -tɔɔ, 'in amia 'yibhaa a 'ka wa 'wɔsa tia. ¹¹ We 'gbu, -slɛɛn, dli -zɔnɔ -we nya a dia we gwe, a 'bha 'sa we 'wlu, amiaa 'yiyulu sɔɔ. ¹² Ni, nyime -ka -Lago -lu 'nye dli -zɔnɔ nya, we gbu -Lago ŋwɔna -yɔ, -we nyime kaa we gbu -Lago kaa, -we nyime 'nia -ka -Lago 'ni -mɔɔ gbu -ka.

¹³ In 'ni -gba ni, a ti amiaa 'dɛ boba 'wɔ, nyuma tɔba -yɔbɛɛ nya. -Innya, in nɛɛ: a mneni 'wɔ -lu -yida. ¹⁴ Da a kaa da -lu kwɛɛ duun, -wa 'nia -lu -ka, a bɛ wa -yɔ. 'Bhie, zli amia 'ni -lu -ka, wamɔ -ka -lu duun -ka, wa mneni wa 'ka aun -yɔbɛ. Sanɛɛ 'sa a 'kaa 'wɔmneni 'yiyulu 'wɔ. ¹⁵ We mɔ 'sa cɛlia -Lagɔɛbhe 'wɔɛ:

«Nyime ɔ 'bhua -lu la duun,
we 'ni ɔ ŋwelazili,
'in ɔ 'bhua -lu la -sɛ,
we'e bɔ -mɔɔ kwɛɛ.»

Titi -yɔ -Lagɔnyuma tɔba mna Kolenti

¹⁶ -Lago na paa fuo! In 'yibha in 'ka aun 'wɔsa bhabha, 'in mɔ -bhlokpade -Lago zɔa Titi dli zɔ. ¹⁷ Ni, amiaa -gbɛ -mnumnie -a 'yibhaha Titi ɔ ka we -yɔŋwɔ. 'In -yɔtite nya 'ya, ɔ 'dɛ 'yibha ɔ 'ka amiaa -gbɛ mni. ¹⁸ Ni, Titi -yɔ -amiaa -Lagɔbheli yabhlo, ɔ leglizɔ weee kwalia 'ŋni ɔ -Lagɔgbu gbagbue -yɔ, 'ma -a tiea. ¹⁹ Ni, we 'ni bhia, 'mɔ leglizinya -saa -bha, -a -yɔ ɔ 'ka nɔ wee lubho -zɔnɔ -muni nɔda. 'In wee lubho -a nɔa Nyumaa -Kanyɔɔ 'ŋnumnie -yɔ -amiaa dli -zɔnɔ sloluee 'gbu.

²⁰ Ni, 'gwezi 'kadu wa 'nyɛa -aun yoo, 'kɔ -a yia, 'in -a kpaɛ we 'nanɔɔ, -delee wa yi -aun 'ŋmisa we 'gbu. ²¹ Ni, 'kɔ -a yia, 'in gbu nania 'yli Nyumaa -Kanyɔ 'yu, we -yɔ 'ya nyuma 'yu, -a 'ka we lɛnɔ.

²² Ni, -a ka wa -yɔ -amiaa bheli tie. -A ka ɔ layla gbu duun 'wɔ, 'in 'kɔmɔɔ ɔ slolua we ni, ɔ -gɔ mɔ ladoluda. Ni, -slɛɛn ɔ -gɔ mɔ 'ya ladoluda bhabha, -we ka gbu -wa, ɔ ka aun dli 'wɔdɔ 'kadu. ²³ We -ka Titi, na nɔnɔnyɔ -wa, 'in dabuɔ ɔ -yɔ 'mɔ 'sɔ nɔa lubho amiaa -gbɛ. We -ka bhelia -tɔba -wa -yɔ ɔ nɔa, leglizinya tiea -maa. Klisi 'ŋnumnugbu wa nɔa lɛ. ²⁴ A -slolu we leglizinya 'klɔ ni, a -kali nyuma -manu zɛ sazɔnɔ sa. Leglizinya 'ka we 'jiyibheli ni, -a ka zukpa -a 'ka -amiaa 'dɛ 'ylimani amiaa 'gbu.

9

-ɔ wlaa 'mɔna nya, -Lago -kali ɔ zɛ

10

1 Nu, -Zeluzalemoo -Lagonyumaa -yobegwezi wa -saa, wa 'ka we kwa, in 'ka aun 'woceli -moo 'gbu, we mi gbokpua nya. 2 In -yi amiaa dli -zono, wee gbu -mini 'wo. 'In in yia na 'de 'ylimani amiaa 'gbu, Masedvani -nyuma 'yu. In nee wa -yiac: «Akai -dodo -gvo -Lagonyuma ka lamnazi, wa 'ka wee -yobegwezi wla tia -zu 'wo.» 'In amiaa kwelapuloe ka wa lonyuma duun 'kwayli 'pa. 3 Bhelia -mani 'n wa tiea amiaa -gbe, -delee, 'hni -a kwalia aun gbu -mini 'wo, we yi yo -ze. In 'yibha sa in gbaa we, a mnazi 'sa amiaa 'de la sazono sa. 4 We -ka nu, Masedvani -nyuma -yo 'mi ka amiaa -gbe mni, 'in wa 'ni aun lamnazida yli, -amia -wa dia aun dli 'wo, -amiaa zu -wa. In 'nia amianoo zuo gbu gba. 5 In ka we -yoyi nu, we nani 'yli, in 'ka bhelia ni -yobhubhoe, 'in wa 'ka 'ni 'yugali amiaa -gbe. 'In 'nanulu a -saa, -we ka weli a wlaa, wa 'ka we 'wluogwiali. 'In bhla in 'ka amiaa -gbe nyini, -zugba we mi lamnazida. 'In wa 'ka we -yoyi nu, dli -zono nya a wlaa, we 'ni dli sulo nya.

6 A yibheli we 'ji nu: -o -ka gbu 'kienyi, 'kienyi o dia, 'in o -ka gbu duun, duun o dia. 7 -o -ka -mi, sa o pupalia dli zo la, o wla 'sa. We 'na -zeli dlube -yo -gla -ni. Nu, -o wlaa 'mona nya, -Lago -kali o ze. 8 Nu, -Lago ka we se o 'ka aun zozono 'yli -bhlo -bhlo duun 'nye. 'In -we a 'yibhaa -Lago domagbu nya, a 'ka we 'yi bhla weee nya, a -ka amiaa 'dee -yogbu -bhia, 'in -we -ka latu aun kwee, a 'ka -moo nya gbuzono -gbu weee leno. 9 We mi 'sa celida -Lagosbhe 'woe:

«-Lago 'nani 'yilgowala bhabha, 'in o nyea bobabhanya -li.

O tiklumie mi la -zu weee nya.»

10 -Lago -o nyea -luglonyo -luu 'ya, 'in o nyea o 'floo o 'kaa li, mo yia aun -luu 'ya a 'yibhaa 'nyea. Nu, o -ka we 'wozumani, 'in o 'ka we mini. Sane 'sa amiaa tiklumiee lenogbu yia -gowolayilimania. 11 Nu, 'hnumnunya o yia aun -zela so weee lu, bhla weee nya, 'in a 'ka amiaa 'de -slolu 'nanciaan 'degbolu nya. 'In -li a wlaa, -a yia wa yoo 'nyea, we 'gbu, nyuma duun yia -Lago fuo 'paa.

12 Nu, 'nani a nua da, we 'ni -Lagonyumaa -yogbuv 'dekpua we yi -bhia. Nu, wee 'nani yibhelie -yo nyuma duun yi 'yaa -Lago fuo 'paa. 13 -Slolu a solua we nu, a mi Klisu gbuzono gbu 'nonye zoda. 'Nanidi nya a -yo -Zeluzalemoo -Lagonyuma -yo nyuma talba suslolu amiaa zozonoli 'wo. Nu, -moo weee 'gbu, wa yia -Lagolubho -mini 'nonye -katie yibhelia, 'in wa yia -Lago 'hni 'ylimania. 14 -Lago wa yia bhuhoea amiaa ze wa -kalaa 'gbu. Nu, -Lago ka aun 'nani 'kadu duun 'wono. 15 -A 'pa -Lago fuo, 'nani -we 'nia 'wopali -nani -ka, o nua -aun 'wuu 'gbu!

Polo gbaa o 'dee -gogbu -wa -solba o -yowu, wa yu

1 Nu, -ami Polo ka daa wa gbaa, in -ka aun glaa -mi, 'in na tia na 'de 'wo 'kienyi, 'in in -ka aun -yobhoda -mi 'pupi, 'in na solba aun -yowu, -ami laa aun Klisu dli -doo -yo o zozono nya. 2 Amia na bhuhoea, da in -ka amiaa -gbe mni, a 'na 'sulu 'mi, 'in in 'ka aun -yla gbu gba 'klb 'cici nya -ni! 'In nyuma talba papalia we 'wlukoon la nu, nyumaa lenogbu solb -a nua gbu le. Cun, -maa -yla na yi 'yaa gbu gbaa 'klb 'cici nya. 3 Nu, gbuzono -wa, -a mi -glonyuma nya, 'in -a 'nia -gobu -glonyumaa gogu solb. 4 Nu, togu -lunya -a guba to, we 'ni dodo -mini -go -nyumaa togu -lunya: nu, -Lago -gbe we 'tite bhua, 'in -we weee solba -Lago -yowu, la we saa -moo. 'In -a saa yoyowlukoon lapopalie la. 5 Nu, weli weee, -we 'dee 'ylimaninya yia gbaa -Lago yiloo gbegein, -bha -a salia we la. -A 'yibha -a ka nyumaa 'wlukoon lapopalie weee -kaslo sa kpa, 'in we 'ka Klisu 'nonye zu. 6 'In -a mi lamnazida, -a 'ka nyumaa 'nonyesanya -kaslo 'wopa, -zugba a -ka nyumaa 'nonyezonya tiklu nya -mi.

7 -Luu ku -yo a ylaa! We -ka nu, nyume yabhlo di we dli 'wo nu, o 'dehlo mi Klisu -no nya ni, o di 'ya we dli 'wo nu, -amia mi 'ya Klisu -no nya. 8 Nu, se -we Nyumaa -Kanyo 'nyea -aun, in -ka na 'de 'ylimani we 'gbu, we -ka -bha -guzi -se ni, amiaa dlizooee -gowolayilimanie gbu -wa, we 'ni amiaa lasasiee gbu. 'In, in 'na 'ka zu no we 'gbu. 9 Nyume yabhlogbo'o gbali -ni nu, in 'yibha in 'ka aun nyanoo dli slu 'sebhenya -we na paa aun yoo nya -ni. 10 Nu, -we wa gbaa mo ni, wa nee: «Poboo 'sebhenyaa nukpla -welenya wolo 'wo, 'in we tea. 'In o -ka -aun glaa -mi o tao tao o lenogbu 'wo, 'in o weli mia gbokpua nya.» 11 Nu, -o -ka 'sa gba, -moo yibheli we 'jie: -a -ka -mi 'pupi sa -amiaa weli 'tea 'wo 'sebhe 'wo, -a -ka amiaa -gbe mni, 'sa -amiaa lenogbu yia 'wotemania!

12 Nu, nyuma -talba kwalia wa 'de 'hni bhabha, -a'a pupali we 'wlukoon la nu, -a 'ka wa nya 'womeni, 'in -a 'ka 'ya -amiaa 'de wa yibhelo, we 'ni moo?! Wa 'de wa 'bhua 'wo wa yibhelo -lu nya, wa 'ka wa 'de yibhelo, 'in wa palia wa 'de, wa 'de 'wo. Nu, wa 'ni 'ylimna. 13 Nu, we -ka -amia, -a'a 'ylimani -amiaa 'de we'e zi -bha -gu. Lubho -we -a 'kaa nu, da -Lago palia we -bobo -bha -a -yo we nono bhololia, 'in o yia -aun 'yoo 'nye -a 'ka amiaa -gbe mni. 14 Da -a mnia amiaa -gbe, -a 'ni wee -balonya -guzi. Nu, -amia mnia amiaa -gbe tia, 'in -Lago -bha -we gbaa Klisu gbuzono gbu, 'in -a yia aun -yla we gba. 15 -A'a zi -bobo -gu -amiaa 'dee 'ylimanie nya, nyuma -putuu lubhoo 'gbu. -A di we dli 'wo nu, amiaa dlizooze yia -gowolayilimania, 'in

-a 'ka mneni -a 'ka -amīaa lubho -nūnūe -
gōwōlaylimanī bhabha aūn nyīdi. 'In -bōlū -
we -Lagō palīa -aūn -yīla, -a'a zī we -gō. 16 -
Mūv 'bīgō, -Lagōgbō -a yīa gbaa, -mō amīaa
logbēin -dōdōnyā -gō. 'In -a 'nī mneni -a 'ka
-amīaa 'de 'yīlimanī lubho -we nyūma -putu
nōa wa 'dēē nū lubhonōdaa 'gbō.

17 Nū, we mī celīda -Lagōsēbhē 'wōē:
'Nūmē -ō -ka gba -ō 'ka -ō 'de 'yīlimanī,
-mōō 'yīlimanī -mōō 'de lubho
-we Nyūmaa -Kanyō nōa lēē 'gbō.»

18 Nū, we 'nī nyūmē -ō kwālī -ō 'de 'ŋnī, 'mō wa
sa -bha, nū, nyūmē -ō Nyūmaa -Kanyō kwālī
'ŋnī, 'mō wa saa -bha.

11

*Pōlv -yō yōcian -wa laa wa 'de -Zezuu ti-
etienya*

1 'Aa! A -ka mneni a 'ka na -sabhe 'wlu zō
laslōlō -sē nī, we nanī 'yīlī! Cūn, a -tō na 'gba
zō. 2 'In -kalī amīaa zē zenyīdlī nya, 'in wee
zenyīdlī nyāa zēkalīe -mūnī mīa, -Lagōō -gbē
we bhōa. Nū, 'in ka amīaa sō kpa nōkpasu
-bhlogbōō -nū nya: mō -wa Klīsī. Cūn, mō
'yū na kpaā aūn, nēē 'ŋwōnyū -ō -yō nōkpasu
'nī -slō -budu 'wōdī mō. 3 Nū, nyānō na nōa,
sa *tībhe nōa *Evo -dawli 'wō, 'in we yīa -ō
mōnōnō nū, wa yī 'sa amīa 'wlukōn lapōpalīe
'nyūu 'nye, a yī Klīsī -yōlanēnīe sazōnō sa
gwevlā -pīpī. 4 Zō a yīlgbea we gege nū, -Zēzū
ka gbō -amīa gbaa aūn -yīla, nyūmē yabhlo yī
-Zēzū -putuu gbō gba aūn -yīla. 'In a mī 'ya
lamnazīda, a 'ka zuzū -yō -Lagōgbō -putu -we
ka gbō -amīa 'nīa aūn -yīla gba, a 'ka -mōō gbō
-yōŋwōnū.

5 'In dī we dlī 'wō nū, 'in 'nī -mī 'kienyī -lū
yabhlogbōō 'wō amīaa -Zezuu tīetienya 'kadī
-manī -yō. 6 Cūn, 'in 'nī gba sa -yī, gbōzōnō -
wa, nū, we -ka -Lagōō yīlō, -mōō mī -mōō 'dēē
sa! -A ka we aūn 'kōslōlō 'yīlī weēē nya, -
amīaa lēnōgbō weēē 'wō.

7 Da 'in gbaa aūn -yīla -Lagōō gbōzōnō gbō,
bhe 'in gbaa we. 'In 'in yīa na 'dēē 'wōtī 'kienyī,
'in 'ka aūn 'yīlimanī gbō. Lee, gbōnyūu 'in nōa
lē yī? 8 Da 'in mīa aūn glāa lubhō nōda, leglīzī -
putunyā pēnīa 'mī, 'in na bhūa wa 'gwezīnyā
'wō, -zugba na sa aūn 'wō we nya. 9 Nū, da
'in mīa amīaa -gbē, 'in 'nī nyūmē yabhlogbōō
'wlugba nya -mī, -lū bōa 'mī 'wōō 'gbō. Nū,
bheliā -wa 'bhōa Masēduanī, -lū -we ka gbō
mīa 'mī -yō, -maa 'nyēa 'mī we. 'In ka na
'dēē dlī lakpa nū, 'in 'na -zēlī amīaa 'wlugba
-nī. 'In 'sa na yīa na 'dēē dlī lakpaa 'kōmōō.
10 Nū, Klīsī gbōzōnō -wēlī mīa 'mī 'wōō 'gbō,
'in nēē, Akāī -dūdū weēē -mūnī -gō, nyūmē
yabhlogbōō 'na 'ka 'mī 'dēē 'yīlimanī -gbō -
mūnī ŋwēē labhalī. 11 Lēē -lū ka 'gbō nā gba
'sa? 'In 'nī amīaa zēkalī gbō -wa yī? Sa 'in -
kala amīaa zē, -Lagō -yī we 'jī.

12 Nū, -we 'in mīa da lēnōda, 'mō na yīa
lēnōa 'kōmōō. 'In -wa mīa yōyō -wēlīnyāa
datalīda, wa 'ka wa 'dēē 'yīlimanī, nū, -amīaa
nōnōlubhō -yō wa nōnōlubhō -bhlo, 'in 'ka
wa 'jī gba. 13 Nū, waa nyūma -manī, tī-
etienyā nōō yōyō -nō wa -mīa. Yō wa
tōbhōa wa nōnōlubhō 'wō, 'in wa nōa wa 'dēē
Klīsī tīetienyā 'wō. 14 Ŋwēgaga -sobhalīgō
yabhlogbōō 'nī we 'wō -mī. Lee, -Saataan
'dēē 'bhīlīlī we 'dēē zlū 'anzī 'wōlāa? 15 Nū, -
Saataan lubhonōnyā 'ka wa 'dēē -Lagō -ō mīa
tīklū lubhonōnyā 'wōnō, -mōō 'nī -yōkālī. Nū,
sa wa lēnōgbōnyā mīa, 'sa wa yīa wa dōdō -
gōō bhālīda 'yīa.

Pōlv siasie

16 Nū, 'mō na gbaa da: nyūmē yabhlogbōō
'na 'bhulū 'mī 'wō -sabhebhanyō 'bhīsa -nī.
'In we -ka nū, a ka 'sa we 'wlukōn gbōzōnōsa
nū, a ŋwōnū we -yō nū, 'in mī -sabhebhanyō
nyā, 'in -amī 'ka 'yī mneni, 'in 'ka na 'dēē
'yīlimanī -sēlē. 17 Cūn, gbōzōnō -wa, 'in -ka na
'dēē 'yīlimanī, -we na gbaa da, 'in 'nīa we gba
Jējitapēē sōlō, -zugba -sabhebhanyō 'bhīsa na
gbaa. 18 Nū, nyūma -duun yīlimanī wa 'dēē
dōdōgō -gbōnyāa 'gbō. Nū, nanō 'dēē na yī
'yāa 'yīlimanīa. 19 Amīa -wa laa amīaa 'dēē
gbōyīlōnyā, amīa ŋwōnūna -sabhebhanyā,
'dēē 'yībādī, we 'nī mōō? 20 Wa 'ka aūn 'wōbhū
galī 'bhīsa, wa 'ka aūn 'wlulī, wa 'ka aūn
'wīē 'wōyīlī, wa 'ka aūn 'yīlīlīlīlī, wa 'ka aūn
'kpayukwīlī 'wō sobha, 'wlu a dlīa -mōō weēē
zō la. 21 Zū mī 'mī 'bhada, we 'nī mōō? 'In
'nī 'wlu 'tēmanī, we 'nī mōō? A ka zūkpa,
gbōnyūu 'in nōa!

We -ka nyūmē yabhlo mneni -ō 'ka -ō 'dēē
'yīlimanī -lū yabhlo 'wō, -amī mneni 'in 'ka
'ya 'sa nō. Gba na gbaa -sabhebhanyō 'bhīsa.
22 Eblee* wa -mīa yī? -Amī mī 'ya we nyā!
Izlaēlīnyūma wa -mīa yī? -Amī mī 'ya we nyā!
*Ablaamōō 'yuoyūa wa -mīa yī? -Amī mī 'ya
we nyā! 23 Klīsī lubhonōnyā wa -mīa yī?
'In mī we nyā, 'in -zī wa. 'In -ka 'sa gba: -
sabhebhanyō 'bhīsa 'in gbaa! 'In ka lubhō nō,
'in -zī wa, 'in ka -kaslō pla, 'in -zī wa! Wa ka
'mī sēlī duun bhabha, 'in -zī wa! 'In 'in ka
tītīlēē ŋwē -yō 'plīlī bhīla weēē nyā, 'in -zī wa.
24 Nū, -pūnī glō 'sō -we *Zuifō paa nyūma, 'in -
bhlo bhūa we ŋwēē, 'in 'plīlī we zō -zakpa gbō.
25 *Wlamō -nyūma ka 'mī sēlī 'nyūmī -zakpa
ta. Wa lī 'mī -bhō 'wō -zakpa -bhlo. 'Glō 'kadū
-yō 'mī mūnī 'nyūglū -zakpa ta, 'in 'in yīa 'yīlī -
bhlo lī 'nyū -gō -zakpa -bhlo.

26 Na nōnōē duun 'nyū, 'in ka tītīlēē ŋwē
-yō -dī, yēyē nyū kwēē, 'wīenyāa nyūma -
bhanyā kwēē, na bheliā Zuifō kwēē, -wa
'nīa Zuifō kwēē, 'in ka tītīlēē ŋwē -yō -dī, 'gbe
'kadū nōkplē, da bēlēēnyā, gumunyū -gō -
yō yōyōbheliā kwēē. 27 'In ka siasīa -lībho
duun nō, 'in ka 'yīlakplē -gō bhīla tōlvā nyā.
Ŋwō -yō 'nyūmatō ka 'mī 'bha, 'in bhīla tōlvā

* 11:22 Zuifōnyā.

nya, i'in 'y1 lililu, ɲwɔtɔ ka 'm1 'bha, 'in un 'n1 'woplanaa -ka. 28 'In in 'n1 gbɔ tɔlɔa gba. N1, leglɪz1 weee -we -gɔ na lɔlɔa dɪ, mɔ -wa na 'wlukɔɔn lapɔpale 'ylo 'yɪ. 29 Nyɔɔ yɔman1 'wɔ, 'in we 'n1 'ya -am1 'wɔ -bhɔa, nyɔɔ bhlɪli gbɔnyuu lɔ, 'in we 'n1 'm1 -yɔkpa?

30 We -ka n1, in 'ka na 'dɛ 'yɪman1, -zugba na 'wɔyɔman1e 'wɔ na y1a na 'dɛ 'yɪman1a. 31 -Lagɔ ɔ -wa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu Dide, ɔ ka 'ɲn1 wa mɪnɪna -zɔ weee nya, 'in we 'n1a bhlɔluda -ka, ɔ -y1 we 'j1 n1, in 'n1 yo 'tɔbhɔda -m1. 32 Da in m1a -Damasi, dɔdɔɔ 'wlulapɪlɪnyɔ ɔ m1a nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aletasi lɔbhɔ nɔda, ɔ y1a 'sloja wee gbee plalɪda 'yɪlɪgbeli, wa 'ka 'm1 kpaɔ 'gbɔ. 33 N1, wee gbee lɔɔ 'suoo finɛtɪ 'yɪ wa wɪlɪa 'm1 -cɪcɛ 'kadɔ nɔkplɛ, sanɛɛ 'sa in -dɪa ɔ kwɛɛ.

12

Pɔlɔv 'yɪkakɛ -yɔ -we -Lagɔ -sɪlɔlɔa ɔ 'klɔ

1 Lee, in 'yɪman1 na 'dɛɛ? -Mɔɔ 'n1 -lu 'wɔ -ka. N1, 'yɪkakɛny1a -yɔ gbɔnyaa 'klɔslɔlɔe -we -Lagɔ wɪaa, we gbɔ na y1a -sɪɛn da gbaa. 2 N1, nyumɛ yabhlo m1a Klis1 'wɔ in -y1 ɔ. We -zɔ kugbua lɛ -mɔnɔ na, wa 'bhua ɔ 'wɔ, 'in wa y1a ɔ yalɔ tanɔ * -gɔ kwa. (-De ɔ ka ɔ ku nɔkplɛ -tɔɔ, -dɛ ɔ ka ɔ ku nɔkplɛ 'tɪaa, in 'n1 -mɔɔ 'j1 -y1, -Lagɔɔ 'dɛbhɔgbɔɔ -y1a we 'j1.) 3 In -y1 we 'j1 n1, -Lagɔ ka nyumɛ -mɔn1 'wɔbhɔ, 'in ɔ y1a ɔ yalɔ kwa. 'Pɪɛn, -dɛ ɔ ka ɔ ku nɔkplɛ -tɔɔ, 'in -dɛ ɔ ka ɔ ku nɔkplɛ 'tɪaa, in 'n1 -mɔɔ 'j1 -y1, -Lagɔɔ 'dɛbhɔgbɔɔ -y1a we 'j1. 4 'In wɛlɔny1a dɔdɔgɔ -nyumɛ 'n1a mɔnɛn1 ɔ 'ka gba, 'in -we ka se wa'a 'nyɛa ɔ, ɔ ka we lɔsa, -mɔ ɔ 'nɔa we. 5 N1, nyumɛ -mɔn1 'gbɔ na y1a na 'dɛ 'yɪman1a, 'in 'na 'ka na 'dɛ 'yɪman1 na 'dɛɛ 'gbɔ, -we slɔlɔa na 'wɔyɔman1e, we 'wɔ na 'yɪman1a na 'dɛ. 6 In -ka yaa 'yɪbha in 'ka na 'dɛ 'yɪman1, in 'na 'ka yaa -sabhebhanyɔ -zɛ, n1, gbɔzɔnɔɔ 'dɛkpɔa na gba yaa. 'In in 'n1 'yɪbha in 'ka na 'dɛ 'yɪman1. -We ka gbɔ -wa, -we na nɔa lɛ, wa y1a -yɔ, 'in -we na gbaa, wa nɔa, in 'n1 'yɪbha nyumɛ yabhɔgbɔɔɔ 'wlukɔɔn lapɔpale 'yɪman1 we -z1 we 'wɔ.

7 'In 'yɪwɔgbɔny1a -Lagɔ -sɪlɔlɔa 'm1 'klɔ, in y1 na 'dɛ 'yɪman1 we 'wɔɔ 'gbɔ, siasɛ 'tɪtɛ y1a na ku zɔ pla, -Saataan tɪtɛny1ɔ 'bhisa, -zugba we bhɪtɪ 'm1, 'in we kulɔa 'm1 'yoo in y1 na 'dɛ 'yɪman1 'gbɔ. 8 -Zakpa ta in bhɔbhɔea Jɛjɪtapɛ n1, ɔ -sa 'm1 siasɛ -mɔn1 'wɔ. 9 'In ɔ y1a we 'bɪgɔpali 'm1 -yɪlɛ: «Na 'nan1 ka -na -nɔ nyɪn1. N1, -na 'wɔyɔman1e 'wɔ na 'tɪtɛ slɔlɔa we 'dɛ teny1 teny1i.» In 'yɪbha in 'ka na 'dɛ 'yɪman1 na tɔɔtɔɔ -mɔmɛ 'wɔ, 'in Klis1 'tɪtɛ 'ka 'm1 -gɔ y1, 'in we 'ka 'm1 'wɔpa. 10 We 'dɛɛ 'gbɔ, na 'wɔyɔman1eny1a klaa, na vɛɪe klaa, na gbɔ slɔo 'y1y1e klaa, na 'klɪy1e 'wɔpale klaa, we -yɔ na dlɔbeny1a m1a, -we lɔ na plɪla

Klis1 'gbɔ, 'mɔna nya na y1a we. N1, in -ka 'wɔyɔman1, -bha in 'tɛa la teny1i.

Kolentı leglɪz1 dlɪve m1 Pɔlɔ -yɔ

11 Gba na gbaa -sabhebhanyɔ 'bhisa, 'in am1aa dɛ nɔa 'm1 we 'wɔ -gɪa nya. Am1a 'ka yaa na -gɔgbɔ gba. N1, in 'n1 -lu yabhɔgbɔɔ nya -mɔo, am1aa tɪtɛny1a 'kadɪ 'n1 'm1 'wɔz1 -lu yabhɔgbɔɔ 'wɔ. 12 Na lɛnɔgbɔny1a -we slɔlɔa we n1, -Zezuu *tɪtɛny1ɔ in -m1a sazɔnɔ sa n1, we ka lɛnɔ dlɪtɛ nya kpɛɛn kpɛɛn aɪn nyɪdɪ. We ka lɛnɔ -lu: -we -wa gwɛdɪgbɔny1a -yɔ gbɔ 'kadɪ -yɔ nɪnɛɛ 'ɲɪnpalɔgbɔny1a. 13 N1, in 'n1 am1aa 'wlugba -zɛ, we 'n1 -mɔɔ 'wɔbhɔ, lɛɛ -lu in nɔ leglɪz1 -putunya -yɪa lɛa, 'in in 'n1 -mɔɔ aɪn -yɪa lɛnɔa? A -ka we -yɔy1 gbɔnyuu nya n1, -zugba a tɪ na -yɔgbɔ 'wɔ!

14 A -talɪ, in m1 lamnazɪda in 'ka am1aa -gbɛ mɔn1 -zakpa tanɔ nya, 'in in 'na 'ka am1aa 'wlugba -zɛ. N1, am1aa da na talɪ, in 'n1a am1aa 'gwezi datal. We 'n1 n1, yua 'ka 'gwezi lazɔ wa dɪdɛaa -nɔ nya, 'yuaa dɪdɛa zɔa 'gwezi la wa 'yuaa -nɔ nya. 15 We -ka -am1, na -lu weee in kaa, 'nyɛ na nyɛa we aɪn, 'in na wɪaa na 'dɛɛ -kpabhɛ am1aa 'wɔsasɛɛ 'gbɔ. 'Lee, am1aa zɛ in -kalia bhahbaa 'gbɔ, am1aa na zekalɛ m1a zɔbɛda y1?

16 -Yɔ a y1a we ɲwɪna n1, in 'n1 am1aa 'wlugba -zɛ. 'In nyuma -tɔlɔ y1a gbaa n1, in ka -dawli, 'in -dawli nya in kpaɔ aɪn. 17 'Lee, nyuma -wa in tɛea am1aa -gbɛ, in ka wa 'yabhlo -gɔ 'plɪlɪ, 'in in y1a aɪn 'wlulɪ y1? 18 In ka Tɪtɪ bhɔbhɔe ɔ mɔn1 am1aa -gbɛ, 'in in y1a bhɛli yabhlo a -y1a, ɔ 'bɪ 'pali. 'Lee, Tɪtɪ ka aɪn 'wlulɪi? ɔ -yɔ 'm1 'sɔ, dlɪ -bhlo nya -a 'n1 nɔɔ, 'in 'yoo -bhlo -a 'n1 bhɪli?

19 We 'bɪ ka 'wɔgwɪɛ, -zugba a pɔpali we 'wlukɔɔn la n1, -a m1 -am1aa 'dɛɛ -mɔmɛ tɪklɪ 'yɪlɪbɪlanɔnɔda aɪn 'yɪlɪa 'wɔ. -Inny1! Sa Klis1 'yɪbhaa, 'sa -a gbaa -Lagɔ 'yɪ. Na jɪjɪlɪ -talea, am1aa dlɔzɔvɛɛ -gɔwɔlayɪmanɛɛ 'gbɔ, -a gbaa gbɔ weee -mɔn1. 20 N1, in m1 nyano nɔda n1, da in -ka am1aa -gbɛ nyɪn1, sa in 'yɪbhaa in 'na 'ka 'sa aɪn yɪlɪ, 'in sa am1a 'yɪbhaa, a 'na 'ka 'sa 'm1 'yɪ. In m1 nyano nɔda n1, in 'ka aɪn nyɪdɪ gbɔny1a -mɔn1 yɪlɪ: -zɪɛ -yɔ zeny1, 'cɛ -yɔ -yɔmɔmɛ, vɛɪ vɛɪ -yɔ nyuma talɔa yɔ -gɔlazɔvɛɛ, 'dɛɛ 'yɪman1e -yɔ gbɔ bɪdɪ -bɪdɪ bɪdɪ lɛnɔɛ. 21 In m1 nyano nɔda n1, da na -putu -ka am1aa -gbɛ mɔn1 lɔ, na -Lagɔ 'bhalɪ 'm1 zɔ aɪn 'yɪ. In m1 'ya nyano nɔda n1, nyuma duun -wa m1a gbɔnyuu lɛnɔda bha 'bhisa, 'in wa 'm1 -slɔ pɔnɔplagbɔny1a klaa, mɔnɪgbɔɔ lɛnɔɛ -yɔ wa nɪmɛ -bhɔgbɔ lɛnɔɛ 'bɪbhɔ, 'in in 'ka wa -gɔ wɪli.

13

'Wɔbhɔlɔlu gbɔv lapalɛ -yɔ fusawɛɪ

* 12:2 Yalɔ tanɔ: Zuɪfɔ duun dlɪ n1, yalɔ -zakpa ta. Pɔlɔ nɛɛ, ɔ ka yalɔ tanɔ -gɔ pla, mɔ -Lagɔ 'dɛ dlɪa la.

¹ Ni, na -zakpa tanv yia da amiaa -gbɛ mɲia. Sanɛɛ 'sa we mia cɛɪda -Lagɔɛɛbhe 'wɔɛ:

«Gbɔɔ dayinya 'sɔ,

gbɔɔ dayinya taa wɛɪ -gɔ,

wa dia gbɔɔ wli 'wɔ.»

² Ni, -wa weee nɔa 'cɪn gbɔnyuu ɛ, we -yɔ nyuma -tɔɔba weee -yla na palia gbɔ la. In ka we gba pepe da na 'sɔnɔ mɲia amiaa -gbɛ, 'in 'mɔ na gba 'yaa -zɛɛn da, da in 'nɪa an glaa -mɪ. Da na -putu -ka an 'yɪa mɲɪ, in 'na 'ka nyumɛ yabhlogbɔɔ nyazɪ 'yɪ. ³ -We -slɔlua nɪ, -amɪ 'wɔ Klisɪ plɪɪa 'in ɔ gbaa, a 'yɪbha a 'ka we 'yɪ, 'in 'yɪa a yia we. Klisɪ 'nɪ 'wɔyɔɔ amiaa gbɛgbɛɪn, ɔ 'tɪtɛ ɔ slɔlua an glaa. ⁴ Ni, gbɔzɔnɔ -wa, ɔ 'wɔyɔɔɔɛ 'wɔ wa yia ɔ *su -gɔ lakɔɔ, 'in -slɛɛn -Lagɔɔ 'tɪtɛ nya ɔ -gaa 'yɪyɪ. 'In -a mɪ ɔ 'wɔɔ 'gbɔ, -amia yɔɔ 'yaa 'wɔ. Gbɔnyaa lɛnɔɛ nya amiaa gbɛgbɛɪn, 'klɔ -a yia we an -slɔlua nɪ, -Lagɔɔ 'tɪtɛ nya -a -yɔ ɔ -gaa 'yɪyɪ.

⁵ A 'yɪbha amiaa 'dɛ la, 'in a yla amiaa 'dɛ, -de a mɪ -Lagɔnyuma nya 'pɪɛɪn. Amiaa 'dɛ -yɪ we 'jɪ nɪ, -Zɛzu Klisɪ mɪ an 'wɔ, we 'nɪ mɔɔ? Yaayɪ, a 'nɪ mɲɛni a 'ka amiaa dlɪzɔvɛɛ lɛnɔgbɔ -slɔluu? ⁶ In dɪ we dlɪ 'wɔ nɪ, 'jɪ a yia we yibhelia nɪ, we 'nɪ 'sa -mɪ -amiaa -nɔ nya, nɪ, -amia ka dlɪzɔvɛɛ lɛnɔgbɔ -Zɛzu Klisɪ 'wɔ. ⁷ -Lagɔ -a bhuhɔɛa nɪ, a 'na nɔnɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ ɛ -nɪ. We 'nɪ nɪ, -a 'ka we an 'klɔslɔlu nɪ, -a ka zukpa we gbɔ. -Innya, -a 'yɪbha nɪ, a nɔ gbɔzɔnɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ ɛ. -Amia 'nɪ zukpa -kaɔɔ, -mɔɔ 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ. ⁸ Ni, -a 'nɪ mɲɛni -a 'ka -Lagɔɔ gbɔzɔnɔwɛɪ -yɔwɔsɔɔ, we lubhɔ -a 'kaa nɔ -bhlogbɔɔ. ⁹ Cɪn, -a -ka 'wɔyɔɔ, 'in amia -ka late, 'mɔna -wa -amiaa -nɔ nya. -A -ka 'ya -Lagɔ bhuhɔɛa -mɪ, -we -a yɪbhalɪa ɔ, mɔ -wa nɪ, a -zɛ -Lagɔnyuma tɪklɪ. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, da in -tɔɔba -slɔ da an -yɔ la, 'in na cɛɪa gbɔ weee -mɪnɪ an 'wɔ. Ni, zɪ in -ka an glaa -mɪ, in yɪ an kpa 'nyumɪ, se -we Nyɪmaa -Kanyɔ 'nyɛa 'mɪ sɔɔ. Wee se Nyɪmaa -Kanyɔ 'nyɛa 'mɪ, amiaa dlɪ -gɔwɔɔlayɪmanɪɛɛ gbɔ -wa, we 'nɪ amiaa lasasɪɛɛ gbɔ.

¹¹ -Slɛɛn, in ka we 'wɔɔbha, bhɛɪan -a gbɛɪɛ. A -talɪ amiaa -mɪmɪɛ tɪklɪ da, a 'pɔpalɪ 'kɔayɪ, amiaa dlɪ -mɪ -bhɔ, a -dɪ la -dlɔɔ, 'in zɛkahlɪdlɪ -yɔ 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔɔ -Lagɔ -yɔ an 'sɔ 'ka -mɪ.

¹² A sɪsɪ fɔ gbɪgbɛɪɪɛ nya, -Lagɔbhɛɪa 'bhɪsa. -Lagɔnyuma weee nɛɛ wa -sa an fɔ.

¹³ Ni, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zɛzu Klisɪ nɔwɪn an 'nyu la, -Lagɔɔ zɛkahlɪdlɪ -yɔ Zuzu 'Pɔpa -ɔ suslɔlua -an 'wɔ, -yɔ a 'dɛ weee 'sɔ -tɔ.

'Sebhε Pɔlv 'paa -Galasii -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia -Galasii -dɔdɔ -gɔ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε yoo. Nyuma tɔlv nεε -Galasii -Lagɔnyuma -yla ni, wa 'ni Zuifvɔ lɛnɔgbvɔ tɔlv -gɔ nɔ, wa 'na 'ka gbv 'wɔbhv. We 'dεε 'gbv Pɔlv yia wa 'wɔceli, 'in ɔ nεε wa -yla ni, ɔ -ka -Zezu *Klisi dli -gɔ zv, 'in -mɔɔ bhva gbv 'wɔ. Ni, -amɔaa lɛnɔgbvɔnya 'ni mneni we 'ka -aun gbv 'wɔsa.

Fvsawɛli

1-2 -Ami -Zezu Klisi *tietienyo *Pɔlv -yo -Lagɔbhelia weee mia -seli, -amɔa cɛlia da -Galasii *leglizinya 'sebhε ni 'wɔ. Nyuma 'ni 'mi lapali, 'in nyume yabhlogbɔɔ 'ni we 'kɔlv nya -mi. -Zezu Klisi -yo Dide -Lagɔ ɔ 'bhua ɔ 'wɔ tɔltinya glaa, ma palia 'mi la. 3 -Amɔaa Dide -Lagɔ -yo -amɔaa -Kanyo -Zezu Klisi ŋwana aun 'nyula, 'in wa 'nye aun 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ. 4 Klisi ka ɔ 'dε wla -amɔaa gbvnyuuu 'gbv, ɔ 'ka -aun pue, 'in ɔ 'ka -aun bhla 'nyii -mni kwεε -sa, -amɔaa Dide -Lagɔ dɔmagbɔ nya. 5 -Lagɔɔ 'ŋni 'yilimanɔ 'kɔmɔv! * -Amɛni!

-Lagɔgbv -putu 'ni -mi

6 Amia -Lagɔ laa [Klisi] 'nanɔ nya, a 'ka ɔ 'bibhv sa slv, 'in a 'ka gbvslolusɔ -putu 'bibholu -Lagɔgbv 'bhisa, -mɔv ka 'mi ŋwεgaga -sɔbhali. 7 Ni, -Lagɔgbv -putu 'ni -mi. Nyuma tɔlv mi -bha, -wa 'yibhaa wa 'ka Klisi -Lagɔgbv 'bhiti saputu sa, ma nva amɔaa dli zɔ bidi -bidi bidi. 8 'In, we yi -amɔaa 'dεgbolɔ -zε, we yi yalu 'anzɔ yabhlo -zε, -Lagɔgbv -a gbva da aun -yla, ɔ -ka we 'bhiti saputu sa, 'kplε kpa ɔ! 9 -A ka we gba aun -yla pepe, 'in 'mɔ na gba 'yaa da aun -yla -slεen: -Lagɔgbv a 'nva tia, ɔ -ka we 'bhiti saputu sa, 'kplε kpa ɔ!

10 'Lee, nyuma 'ka 'mi 'ŋni kwalu da in mia -talida, yaayu, -Lagɔɔ -nv -wa yi? -Innya, -Lagɔɔ -nv in 'yibhaa. 'Lee, in 'ka nyumaa dɔdɔnamanu da in mia -talida yi? In -ka yaa nyumaa dɔdɔnamanuεe datahida -mi, in 'na 'ka yaa Klisi lubhononyo -zε.

-Lagɔ ka -bha Pɔlv -sa -Zezuu *tietienyo nya

11 Ni, na bhelia, in nεε aun -ylac: -Lagɔgbv na gbva da, we'e 'bhv nyumεε -gbε. 12 Ni, we -ka -ami, nyumε 'ni 'mi we 'nye, 'in nyume yabhlogbɔɔ 'ni 'mi we -slolu, -Zezu Klisi -slolua 'mi we 'klv.

13 In 'mi bhaa *Zuifvɔ -Lagɔbɔbɔ -yloogblv, sa na nɔa a ka we 'nv. Sa na palia -Lagɔɔ *leglizinya 'klyiε 'wɔ 'kɔa 'tite nya, in 'ka wa lasaa 'gbv, a -yi we 'ji. 14 In 'mi bhaa Zuifvɔ -Lagɔbɔbɔ -yloogblv, in -zi na -lima 'wɔ Zuifvɔ

glaa, 'in in dolu -gɔla bhahba, in -zi wa, -amɔaa dɔkpasu lɛnɔgbv 'wɔ.

15-16 'In, -mɔv weee 'yu, -Lagɔ ka -bha 'mi -sa pepe, -zugba in mi -slɔ na 'nyaaa nɔkplε, 'in ɔ yia 'mi la ɔ 'nanɔ nya, in 'ka ɔ lubho nɔ. Da we namania -Lagɔ dɔdɔ ɔ 'ka 'mi 'wɔ ɔ 'Yu -slolu, 'in in 'ka -mɔɔ gbv gba nyuma -wa 'nia Zuifvɔ -yla, -bha -bhlokpade in 'ni nyumε yabhlogbɔɔ 'dizɔwɛli layibha. 17 'In -wa -zεa 'mi 'yu -Zezuu tietienyo, in 'ni -maa -gbε mni * -Zeluzalɛmɔ, ni, -bhagigahida in mnia Alabii -dɔdɔ -gɔ, 'bhie, in yia lubhiti -Damasiεbe nɔkplε.

18 -Zɔ ta 'plia, 'in in yia -Zeluzalɛmɔ mni, Pielu yibhelieε 'gbv. 'In in li ɔ -gbε 'yli kugbua lε gbv. 19 Ni, we 'ni Pielɔ -yo Nyumaa -Kanyoɔ bheli *'Zake 'wɔbhv, in 'ni -Zezuu tietienyo -putu 'yi 'yli nya.

20 -We na cɛlia da aun 'wɔ, gbvɔzɔv -wa, 'in -Lagɔɔ 'dε -yi we 'ji ni, in 'nia yotɔbhv. 21 -Mɔv 'bigv, 'in in yia Silii -yo Silisi -dɔdɔ -gɔ mni. 22 Ni, Klisi leglizinya mia Zudee -dɔdɔ -gɔ 'ni -slɔ 'mi 'yi 'yli nya. 23 -We wa gbva waa leglizinya 'nva zlumε -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nu: nyumε ɔ palɔ bhaa wa 'klyiε 'wɔ, 'in -Lagɔgbv -we ka 'gbv ɔ gva la, ɔ 'ka we lasa, ɔ mi -slεen we gbada. 24 'In wa yia -Lagɔɔ 'ŋni -mnunida -tɔ na 'gbv.

2

Wa ka Pɔlv yibheli -Zezuu tietienyo nya

1 -Zɔ kugbua lε -mnva 'plia, 'in in -yo Ban-abasi 'sɔ yia -Zeluzalɛmɔ lumnɔ, 'in in yia Titu 'wɔbhv, in -yo -mɔɔ yi 'yaa mni. 2 'In -Lagɔ -slolua 'mi we 'klv 'gbv, in yia -mɔ mni. In -yo nyumaa 'yugalnya 'kadɔ 'dεkpɔa gbelia 'wlu, -Lagɔgbv na gbva -wa 'nia Zuifvɔ -yla, in ka we 'ji gba wa -yla. In 'ni 'yibha lubho in nva, 'in in mia nɔda, we tɔ 'wɔ bhe. 3 'In 'dεbhie, na nɔnɔnyo Titu mia *Glekɔ nya, wa 'ni ɔ *kni 'wɔpa -gla nya. 4 -Mɔv bhla, yoyobhelia -tɔlv -wa -bhɔa zlumε -aun lv 'wiemi, -maa 'yibha yaa ɔ *kni 'wɔpapie. Waa nyuma ni ka -aun lubho, wa 'ka -amɔaa 'dε -yla -tɔtɔε -Zezu Klisi nyεa -aun -yɔlatitali, 'in wa 'ka -aun titeε gahɔ 'wɔnv lv. 5 Ni, waa nyuma -manɔ, -a 'ni wa 'wlu zɔ laslɔlv 'kienyi -kpua, 'in -Lagɔgbv 'ka aun nyidi -tɔ gbvɔzɔv nya.

6 'In -wa mia leglizinyaa 'yugalnya 'kadɔ nya ni, -we wa -mia, we 'ni 'mi 'yliya 'wɔ -lu yabhlogbɔɔɔ nya -mi, -we ka gbv -wa, -Lagɔɔ yla nyumaa ku -yo, in nεε, waa nyuma -manɔ 'ni 'mi -yla gba -gla nya ni, in nv gbv -putu yabhlo lε lv. 7 'In, wa ka we yibheli ni, sa -Lagɔ dia we 'gba Pielɔ 'wlu, 'in ɔ gbva Zuifvɔ -yla -Lagɔgbv, 'sa ɔ dia 'mi we 'gba 'wlu, 'in na gbva nyuma -wa 'nia Zuifvɔ -yla -Lagɔgbv. 8 Ni, -Lagɔ ɔ nva lubho, 'in ɔ yia Pielɔ ɔ tietienyo -zɛli Zuifvɔ nyidi, mɔ -bhlokpade nva lubho, 'in ɔ yi 'yaa -amɔ ɔ tietienyo -zɛli,

* 2:9 Pielɔ.

nyuma -wa 'nia Zuifo nyidi. ⁹ Ni, nyuma -yi *'Zake, Sefasi* we -yo *Zaan, leglizinyaa 'yugalnya 'kadi nya, 'in 'nanu -Lago nua 'mu 'wu, -maa ka we yibheli. 'In wa yia in -yo Banabasi kwεε kpa. Sanεε 'sa -a bhla weli -bhlo, -ama 'ka nyuma -wa 'nia Zuifo nyidi lubho nu, 'in wama 'ka Zuifo nyidi lubho nu. ¹⁰ Gbu yabhlogbɔɔ wa yubhala -aun: wa neε -a 'na dlɔlɔ leglizinyaa bobabhanya 'wu -ni, 'mu -amu nua lε dli weee nya.

Pɔlv palia Piel -yla gbu la Antiasvgbe nokple

¹¹ 'In da Piel nynia Antiasɔv, gbonyuu ɔ nua lε, in yia we ɔ 'klɔsɔbhha. ¹² Ni, da nyuma 'Zake tiea, -maa 'nia -slɔ nyni, -zugba Piel -yo -Lagonyuma -wa 'nia Zuifo lia dabɔɔ. 'In da -maa nynia, ɔ yia wa nya lilie 'yigbeli, ɔ yia wa gwεla. -We ka gbu -wa, Zuifɔ -Lagonyuma gua nyumaa kni 'wɔpapie 'wu, 'ma ɔ soa. ¹³ 'In -amɔa -Lagɔbhelia Zuifɔ yia Pielu dli 'sɔ -bhogbu lenu, 'in Banabasi 'degbolu yi 'yaa we lɔbho.

¹⁴ Da in 'yia we -yo ni, wa'a kpa wa 'de tiklu -Lagɔgbɔɔ gɔzɔnɔv sɔlv, 'in in neε Piel -yla nyumaa -zejila 'wɔε: «-Mi mi Zuifo nya, 'in -in yia -wa 'nia Zuifɔ, -maa lenugbu lenu, -in 'ni we Zuifɔv titee sɔlv lenu. 'In sa -in mneni -in 'ka gba nyuma 'nia Zuifɔ, wa nu -gla nya Zuifɔv lenugbu lea?»

Zuifɔ -yo -wa 'nia Zuifɔ ka nyuma tiklu -zε dli zɔvεε gbu

¹⁵ -Amia mia, Zuifɔv 'zayli -a -mia, -a 'ni gbonyuu -lenɔnya, -wa'a zɔa -Lagɔɔ tite 'nɔɔwε, wa nyidi. ¹⁶ -Muɔ bhla, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔɔ yibheli nyume, nyume tiklu nya *Moizuu titee 'nɔɔwεzɔvεε gbu, nu, dli zɔvεε -bhlogbɔɔ -Zezu Klisi -gɔv gbu -wa. We 'gbu, -amia yi 'yaa -Zezu Klisi gbu -yɔɔwɔnu, 'in -Lago 'ka -an yibheli nyuma tiklu nya, -amɔa dli zɔvεε Klisi 'wɔv gbu. Ni, we 'ni titee 'nɔɔwεzɔvεε gbu. Ni, -Lago 'na 'ka nyume yabhlogbɔɔ yibheli nyume tiklu nya, titee 'nɔɔwεzɔvεε gbu.

¹⁷ 'In, we -ka ni, tiklimumie -Lago 'yliya 'wɔv da -a mi -talida Klisi 'gbu, 'in -a -ka 'ya gbonyuu -lenɔnya nya -mi, -wa 'nia Zuifɔ 'bhisa, 'lee, Klisi paa nyuma 'kwayli wa nu gbonyuu lε yi? -Innya! ¹⁸ 'In 'yubha zlume in 'ka -mi tiklu -Lago 'yu, titee 'nɔɔwεzɔvεε gbu, 'in in yia we 'bibhu. In -ka we lu lɔbhiti, -zugba na 'de in 'nia titee 'nɔɔwεzɔvεε 'wɔv. ¹⁹ Ni, we -ka tite -bhlo, mu -laa 'mi titlie, 'in we -ka -ami, in ka tli titee gbεgbεin, 'in in 'ka 'yliyɔgada -tu -Lagɔɔ gbεgbεin. 'In in yia *su -gɔ tli Klisi nya. ²⁰ 'In, in -ka 'yliyɔgada -mi, we 'ni na de -ga 'maslεn 'yliyɔ, ni, Klisi -gaa 'yliyɔ 'mi 'wu. Ni, -Lagɔɔ 'Yu ka na zεkalie -sloɔ, 'in ɔ yia ɔ 'de wla na 'gbu, ɔ dli gɔzɔvεε nya na ku -gaa -slεn da 'yliyɔ. ²¹ Ni, 'in 'na 'ka -Lagɔɔ 'nanu daa gba -inna. We -ka ni,

tite nu nyume tiklu -Lago 'yu, -zugba bhe Klisi tlia.

3

-Lago yibhelia nyuma, nyuma tiklu nya Klisi dli gɔzɔvεε gbu

¹ Oo -Galasii -nyuma, -gɔwɔtɔnya, nyɔɔ -salɔ an a? Wa 'ni da an -Zezu Klisi *su -gɔ lakɔlɔε 'klɔsloɔ vaa? ² Ni, gbɔv gɔ -bhlo mia da, a 'palɔ we 'bigu. Zuzu 'Pɔpa a 'yia, tite 'nɔɔwεzɔvεε gbu a yia ɔ 'yi yaayɔ, -Lagɔgbu a 'nua, a zɔa dli -gɔv gbu -wa yi? ³ Sa amɔa -gɔ 'ka 'ya sa 'wɔvɔa? A ka -Lagɔgbɔv gwεdi -Lagɔɔ Zuzu nya, 'in a 'yubha a 'ka -slεn we 'wɔlɔbha amɔa 'deε 'tite nya? ⁴ -We weee 'wu a 'plɔia, bhe -wa yi? -Innya, we 'ni mneni we 'ka bhe -zε. ⁵ 'In -Lago -ka ɔ Zuzu an 'nye, -zugba ɔ nu gwεdigbu lε an nyidi, amɔa titee 'nɔɔwεzɔvεε gbu -wa yaayɔ, -Lagɔgbu a 'nua 'in a zɔa dli -gɔv gbu, ɔ nua we lε yi?

*-Lagɔɔ dli gɔzɔvεε *Ablaamu*

⁶ Ni, *-Lagɔsɔbhε neε *Ablaamu daaε:

«ɔ ka -Lago dli -gɔ zɔ.

ɔ dli zɔvεε 'gbu,

-Lago yia ɔ yibheli nyume tiklu nya.»

⁷ We 'gbu, a yibheli we 'ji nu, -wa zɔa -Lago dli -gɔ, ma -wa Ablaamu 'yuoyuaa 'debhie.

⁸ -Lagɔsɔbhε ka we gba, ni, nyuma -wa 'nia Zuifɔ, wa dli zɔvεε gbu -Lago yia wa yibhelia nyuma tiklu nya, ɔ 'de 'yu. We 'gbu, -Lago yia Ablaamu -yla wee gbɔzɔvεε -mɔni gba pepe nu:

«'Nyu wa yia dɔvɔgɔ -nyuma weee lanɔwɔna -na 'gbu.»

⁹ Ablaamu ka -Lagɔɔ gbu -yɔɔwɔnu, 'in -Lago yia ɔ 'nyulanɔna. 'Sa -bhloɔ 'de -wa weee nyɔwɔna -Lagɔɔ gbu -yo, -Lago nyɔwɔna wa 'nyula.

¹⁰ Ni, -wa weee zɔa titee 'nɔɔwεzɔvεε dli -gɔ, mε yia wa kpaa. Ni, -Lagɔsɔbhε neε:

«-We weee mia celida -Lagɔɔ titee 'sɔbhε 'wu, -ɔɔ zɔa we 'nɔɔwε 'kamɔv, mε yia ɔ kpaa.»

¹¹ We mi 'ya gbɔzɔvεε nya, ni, nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mi tiklu -Lago 'yu titee 'nɔɔwεzɔvεε gbu. Ni, -Lagɔsɔbhε neε:

«-ɔ -Lago yibhelia nyume tiklu nya dli zɔvεε 'gbu,

'yliyɔgagie -mɔɔ yia 'yia.»

¹² 'In tite'e 'bhɔ dli zɔvεε -gbε. Ni, we mi 'ya celidaε:

«-ɔ zɔa titee lenugbu weee 'nɔɔwε,

ɔ -tu we lenɔda 'kamɔv,

'in ɔ 'ka 'yliyɔgagie 'yi.»

¹³ Klisi ka ɔ 'de meɔlatɔnyɔ -zεli -amɔa 'bigu, sanεε 'sa ɔ zɔtia -an 'wu titee mε kwεε. Ni, we mi celida -Lagɔsɔbhε 'wɔε:

«Nyɔɔv nyɔɔ wa -ka bɔzi su 'wlu,

mε mi ɔ -nu nya.»

¹⁴ Ni, sanεε 'sa we nua, 'in 'nyulanɔna -wεli -Lago gbaa Ablaamu -yla, nyuma -wa 'nia

Zuifb, wa 'ka we 'y1 -Zezu Klisu 'gbv. 'In Zuzu -Lago gbaa c 'ka wla, -a 'ka we 'y1 dliozvøee 'gbv.

Tite -y3 -lu -we -Lago gbaa c 'ka wla

15 Na bhelia, dudv -gvv gbv yabhlo na yia da palia: we -ka nu, weli nyume 'kaa ti, c -ka we ti saz3v sa, nyume yabhlogb3v 'ni mneni c 'ka -bha we lasali, 'in c 'na 'ka we -gv -lu yabhlogb3v pali. 16 Cuv, -li -we -Lago 'kaa wla, c ka we gba Ablaamv -y3 c 'yuoyu -yla. 'In -Lago3ebhe 'ni -gbae: «Ablaamv -y3 c 'yuoyua,» 'in -muv 'ka 'wlv ñee nyuma duuvv gbv wa gba, nu, -Lago3ebhe ñee sae:

«-In -y3 -na 'yuoyu,»

nyume yabhlogb3v we saa 'ñni, m3 -wa Klisu. 17 -We in 'yibhaa in 'ka gba mv ni: -Lago ka weli ti Ablaamv -yla, 'in c ñee, -gv c yia we 'yiligbea -kli. -Zuv 'wlv 's3 -zv gv -bhlo 'ya kugbua (430) 'pla, 'bhie, Moizu tite yia yi. -Muv 'ni mneni -muv 'ka weli -Lago tia -bhalasali, 'in -lu -Lago gbaa c 'ka wla, we 'ni mneni we 'ka we lasa. 18 'In we -ka nu, 'b1 -we -Lago wlaa, titee solv wa y1 we, -zugba we 'ni -lu -Lago gbaa c 'ka wlaa solv 'bhv, 'in, -lu -we -Lago gbaa c 'ka wla, mv -y3 c -soluva c 'nanu Ablaamv -yla.

-We ka 'gbv -Lago yia tite pali

19 'In l3e -lu ka 'gbv -Lago yi tite pali nyuma -y1aa? Pali c palia we, 'in da nyuma -saa c domagbv 'n3vwe c 'ka we -slolu. 'In we 'ka 'sa lenvda -tv tklu, 'in Ablaamv 'yuoyu -v ka 'gbv -Lago gbaa c 'ka Ablaamv -lu 'nye, 'in -m3v yiyibhla 'ka nyini. -Lago zva wee tite 'anznya ñwee, 'in 'anznya yia Moizi 'wobhu 'k3lv nya, -Lago -y3 nyuma nyidi. 20 Nu, kolv mia, nyuma 's3 nyidi c mia. 'In, -Lago c 'debhlogb3v: c 'ni kolv -ka.

21 -Muv gbaa nu, -li -we -Lago gbaa c 'ka wla, tite mu we -y3v nya y1? -Imya! We -ka nu, -Lago ka tite yabhlo pali, we mneni we 'ka nyuma 'yliy3v gagie 'nye, -zugba nyume mneni yaa c 'ka nyume tklu -ze -Lago 'y1iya 'wv, titee 'n3vwezvøee solv. 22 We 'ni 'sa -mi, nu, -Lago3ebhe ñee, dudvgvli weee mv gbunyuuu 'tite z3. 'In -lu -we -Lago gbaa c 'ka wla, nyuma -wa ñvnuu -Zeevu gbv -y3, -maa 'ka we 'y1, wa dliozvøe -Zezu Klisu -gvv 'gbv.

23 Da -Zezu Klisu dli3vzv bhla 'nia -sl3v nyini, -zugba -a mv -kaslvicv nya tite kvvee, wee dliozvøe -Lago 'kaa -an 'k3vslolu we w3vøve nya. 24 Sane 'sa, tite -zea -am1aa 'yliy3vny3v tklu, 'bhie, Klisu yia yi, 'in -a 'ka nyuma tklu -ze -Lago 'y1iya 'wv, c dli3vzvøee 'gbv. 25 -Sleeñ, -Zezu Klisu dli3vzv bhla ka nyini 'gbv, -a 'ni 'masleeñ c3 'yliy3vny3v -m3v kvvee -mi.

26 Nu, a 'de weee mv -Lago 'yua nya -Zezu Klisu dli3vzvøee 'gbv. 27 Nu, am1a weee -wa wa batizea Klisu 'wv, a ka Klisu 'w3vlv -ze. 28 We 'gbv, -Lago 'y1iya 'wv, 'w3vslida 'ni

Zuifb -y3 -wa 'nia Zuifb nyidi -mi, we 'ni gali -y3 nyuma -z3v nyidi -mi, 'in we 'ni nokpasi -y3 'ñvni nyidi -mi. Nu, a 'de weee -bhlo -Zezu Klisu 'wv. 29 A mv Klisu -nv nyaa 'gbv, a mv Ablaamv 'yuoyua nya. 'B1 -Lago gbaa c 'ka wla, 'yia a yia we.

4

Nu, -a 'ni 'masleeñ gali, -Lago 'yua -a -mia

1 -We in 'yibhaa in 'ka gba mv ni: 'b1iny3 -ka -sl3v 'y1sl3kpile nya -mi, 'w3vslida 'ni c -y3 gaylo nyidi -mi, 'in -zugba m3 -wa wee 'b1 weee -kany3. 2 Nu, nyuma -wa z3v c, 'in -wa z3v c -li 'yliy3v, c mv wa kvvee tklu, 'in bhla -we c dide 'paa ñwee, 'in we nyinia. 3 Nu, 'sa -bhloo 'de we mia -am1aa -nv nya. Da -a mia zlvme 'y1sl3kpile 'bhisa, -a mv dudvgv 'titenyaa gali nya. 4 'In, bhla -we -Lago zva, da we nyinia 'ce, c yia c 'Yu yoo 'pa. Ñvno gwalia c, 'in c yia Zuifb titee zonyume -ze. 5 'In -wa mia tite z3, c 'ka wa 'w3vzv. Sane 'sa c 'kaa -an -Lago 'yua -zeli.

6 -Lago 'ka we -slolu a mv c 'yua nyaa 'gbv, c yia c 'Yuu Zuzu yoo 'pa -am1aa dibhe 'wv, Zuzu -v kpia 'wv: «Aba*, 'oo Dide!» 7 We 'gbv, -in 'ni 'masleeñ gaylo, nu, -Lago 'yu -in -mia. 'In -in mv c 'yu nyaa 'gbv ni, -in mv 'ya 'b1iny3v nya -Lago 'nanu solv.

P3lv lva dli -Galasii -nymaa 'gbv

8 Zlvme a -y3 -Lago 'ni weli -ka, -zugba a mv b3b3lii gali nya, 'in -m3vnya 'ni -Lago -z3v nya -mi. 9 'In -sleeñ a -yi -Lago, -we in 'kaa gba mv -wa nu, -Lago -yi an. Dudvgv 'titenyaa, -we 'nia 'tite 'wv -ka, 'in -we 'na 'kaa an -lu yabhlogb3v -yla lenv, sa a bhiti 'ya lv -muv z3v? Sa a 'yibha a 'ka 'ya -muv gali -zea? 10 'Y1 klaa, 'cv klaa, bhla klaa, we -y3 -zv tv3vaa 'n3vwezvøee -wa am1aa -y3kpagbv. 11 Am1aa 'gbv na nva nyano: luvho weee in nva am1aa 'gbv, bhe we yia 'w3vva y1?

12 Na bhelia, am1a na bhuhvøe, a -mv 'm1 'bhisa, -we ka gbv -wa, -am1 ka na 'de nv am1a 'bhisa titee gbegbein. 'In a 'ni 'm1 gbvnyuu yabhlogb3v -yla lenv, da in mia am1aa -gbe. 13 'In -we nua l3e, 'in in yia zlvme am1aa -gbe -tv, 'in in yia an -yla -Lago gba, a -yi we. Gu in kaa -y3v gbv -wa. 14 Na guzv -nv mv laylagbv nya am1aa -nv nya, 'in a 'ni 'm1 'w3vnye, 'in a 'ni 'm1 kvvne -sa. Nu, -Lago 'anz1 yabhlo 'bhisa a kpaa 'm1, -Zezu Klisu 'degbolu 'bhisa. 15 Da am1aa zlvme 'm3vna -tv3v? -We in 'kaa gba am1aa daa mv -wa nu, we -ka yaa 'y1 wa sa -m3, -zugba a ka -m3 am1aa 'y1 -sa, a ka 'm1 we yoo 'nye! 16 'Lee, gb3v3vny3v na gbaa da an -yla, we 'gbv in yia am1aa tonyume -ze -sleeñ y1?

17 Waa nyuma -wa nyinia an -y3v, wa 'ni am1aa zekali saz3v sa. Wa 'yibha wa 'ka an 'm1 'b1 -sa, 'in a 'ka wa 'b1bhlo weee in gbv -wa.

* 4:6 Zuifweli -wa. We ji -wa: «Baba».

18 Cun, gbuzonu -wa, nyumaa zekahē -ka ain ye sazōnu sa, mu nania 'yli. We -ze dli -zonu nya. A nu we lē bhla weee nya, we 'na -zeli na 'yibadi -bhlogbō -ni. 19 Na 'yua, amiaa 'gbu in mī 'yaa da siada lō, nēē ŋwō -bho luzi, mō. 'In in mī 'sa siada tikli, 'in Klisi 'ka ain 'woladuli, 'in a 'ka Klisi 'wōwlo -ze kpēēēē kpēēē. 20 Ni, in 'yubha in 'ka bhla -muni nya ain kwesi -mī, in 'ka ain -yla gba sō -putu lō. -We in 'kaa lēnu -slēē, in 'ni we -yi. Amiaa 'gbu dliwē mia da 'mī -yo.

**Aga -yo *Salaa gbuv 'wopaligbu*

21 A gba -slō we 'mī -yla, amia -wa 'yibhaa a 'ka Moizu tite 'noŋwe zō, -we wee tite -muni 'sebhē gbaa, a'a 'nū wee? 22 Ni, we mī celida we 'wōē, Ablaamu 'yī nōkpasuyua 'sō. 'Yabhlo ɔ -yo gaylonŋwō *Aga gwalia, 'in -gōdō ɔ -yo nyūmēzōnōŋwō *Sala gwalia. 23 Ni, 'yū ɔ -yo gaylonŋwō Aga gwalia, nyumaa dōmagbū sōlō wa gwalia -mō. 'In ɔ ɔ -yo nyūmēzōnōŋwō gwalia, wēlī -Lagō wlaa, we sōlō wa gwalia -mō. 24 Wee gbuv 'wopaligbu -muni 'jī -tō 'wō, waa 'ŋwū 'sō -mani 'wōsuslōluee gbu 'sō wa slōlūa. We tianu mia, *'wōsuslōluee -we -Lagō -yo Ablaamu -yo *'Izlaēlūnyūma nūa lē -gōgō wa laa *'Sinaii 'wlu, we yli -wa Aga, wee 'wōsuslōluee tite nūa nyuma galī 'wō. 25 Ni, Aga mia, mō -wa Sinaii -gōgō Alabii -dōdō -gō. Mō -wa dōdō -muni -gōv -Zeluzalēmugbe, -we ka gbu -wa, we -yo we 'yua weee mī galī nya. 26 Ni, yalū -Zeluzalēmū mia, mō -wa -Zeluzalēmū -we 'nia gaylo nya -mī, 'in mō -wa -amiaa 'nyaa. 27 Ni, we mī celida -Lagōsebhē 'wōē:

«Gblotōŋwō, a li 'mōna!
Ama 'nia 'yugwaliee kuu 'cōnōē 'jī -yi,
a 'kpī 'wō 'mōna nya!

Ni, 'wōnyēŋwō yua yia 'wōzumania,
wa 'ka 'wōyibhanŋwō 'yua 'wōzī.»

28 'In amia, na bhelia, wēlī -Lagō wlaa amia mia we -gōv 'yua nya, *'Izaki 'bhisa. 29 Zlūmē, 'yū wa gwalia nyumaa dōmagbū sōlō, mō palia ɔ wa gwalia -Lagō Zuzu sōlō 'klyie 'wō. 'In 'sa -bhlo 'dē we mia dēslēēē nūda. 30 'In -Lagōsebhē nēē lea? We nēē:

«-In yū gaylonŋwō -yo ɔ 'yū.
Ni, gaylonŋwō 'yū -yo nyūmēzōnōŋwō 'yū
'nī mneni wa 'ka wa didee 'bī dīlī.»

31 We 'gbu, na bhelia, -amia 'nī gaylonŋwō yua, nyūmēzōnōŋwō 'yua -a -mia.

5

-Zezu Klisi ka -an gaylo -flii -sa

1 Klisi ka -an gaylo -flii -sa, 'in -a 'ka -amiaa 'dē -yla -mī sazōnu sa. A -tū -mōv sōlō gege, 'in a zō amiaa 'dē 'yliyo, a yī 'ya galī -zē lō.

2 A yla, -amī Pōlv nēē ain -ylae: wa -ka ain *'knī 'wōpa, a 'ka -mī tikli -Lagō 'yū nī, -zugba Klisi 'nī -lū yabhlogbō nya -mī amiaa -nū nya. 3 In nēē 'ya ain -yla -tapae, nyōōō nyōō -ka

knī pla, ɔ zō tite weee 'noŋwe -gla nya. 4 Amia -wa 'yibhaa -Lagō yibheli ain nyuma tikli nya titee sōlō, a -yo Klisi ka 'wōdō. 'In -Lagō 'nanī ka ain 'wōbō. 5 Ni, we -ka -amia, -Lagō -a dia dli 'wō, mō yia -ain yibhelia nyuma tikli nya ɔ 'dē 'yū, 'in 'mō -a mia wōda, -Lagō Zuzu 'tite -we nūa -amiaa dli zō zōwe 'wō lubho, we nya. 6 Ni, -Zezu Klisi 'wō, -in 'ka knī 'wō -mīōō, -in 'nī knī 'wō -mīōō, -mōv 'nī gbu yabhlogbō. Ni, -we nania 'yli, mō -wa dli zō zōwe -we nūa gbu lē nyūmēē zekahē nya.

A 'na 'bhiliti gaylo 'wō lō -nī

7 A ka -gwagwie gwedī 'nanūv, nyōō yōmanī amiaa bhū 'wō, nū, a 'na zōlō gbuzōnu 'noŋwe -nia? 8 -We wa gbaa ain -yla, 'in wa yia ain lū, -Lagō ɔ laa ain, we 'nia ɔ -gbe 'bhū. 9 'Lee, wa'a gba da «*Gōō -sēlē wa palia 'floo 'pue weee -yo, mō yilia wee?» 10 -Amī mia, Nyumaa -Kanyō 'wō, na dli mī ain -gō nī, amia 'na 'ka 'wlukōv lapōpalie -putu 'yī. 'In nyūmē ɔ -ka amiaa 'wlu -nyumō, -Lagō yia ɔ -kaslō 'wōpaa.

11 We -ka -amī, na bhelia, we -ka knīplagbū in mī yaa gbada gbuzōnu sa, lēē ka 'gbu wa pa 'mī 'klyie 'wōa? We -ka yaa 'sa -mī, -zugba, Klisi su -gō tliigbū in mia gbada, we 'na 'ka nyūmē yabhlogbō 'cēdlō -la. 12 Ni, -wa nūa amiaa dli zō bidi -bidi bidi, wa leh 'ya wa 'dē!

13 Na bhelia, amiaa 'dē -yla -tūtōēē 'gbu -Lagō yia ain la. A 'na 'yiligheli we -gō, 'in a 'ka amiaa yicēē lēnōgbū lēnu -nī. Ni, a nonnū lubho -yla zekalidī nya. 14 Ni, wēlū gō -bhlo nī nōkplē tite weee 'bhaa 'wlu:

«-In -kali -na -libheyī zē -na 'dē 'bhisa.»
15 Ni, -fliinūma 'bhisa, a -ka mumnūda -mī, a -ka lēnōnōda -mī, a zō amiaa 'dē 'yliyo, a yī amiaa 'dēē klu lasa.

Zuzu 'Pōpa -galī ain 'yū

16 In nēē ain -ylae: a nō -Lagō Zuzu sōlō, a yī 'maslēē amiaa yicēē dliwōnyigbū lēnu. 17 Ni, -amiaa yicēē dliwōnyigbū -yo -Lagō Zuzu 'nī wēlī -bhlo -ka, 'in -Lagō Zuzu -yo -amiaa yicēē dliwōnyigbū 'nī wēlī -bhlo -ka. Ni, -yo we munnia, 'in -we a 'yibhaa a 'ka lēnu, a yī we lēnōē kwēyōmneni. 18 We -ka nī, -Lagō Zuzu -galī ain 'yū, -zugba a 'nī 'maslēē tite zō -mī, 'in we 'nī 'maslēē ain ŋwēzī.

19 'In -a -yi -amiaa 'dēē yicēē lēnōgbū, -we -wa: mōtū klāa, pūnplagbū klāa, we -yo gbōnyū weee lēnōē, 20 yoyolagō weee bōbōē, -dlabhiiaa lēnōē, nyūma 'wōnyūnyēē, -zlesasie, zenyinōnōē, 'cēpapie, -yōmunnūē, zōa 'wōdīdie, gwēpapie -pue ŋwēē, 21 nyūmē -putu -lūu dli 'wōnyinyie, nū nyūmēē 'bhahhīē, nyōgbalīlie, 'in we -yo we 'wōwlo -gbū tōlvaa lēnōē. In ka we gbu ain -yla gba tūa, 'in 'mō na gbaa -slēē da ain -yla: nyūma -wa nū 'saa, -maa 'na 'ka *'Lagō nyumaa 'wlulapīē 'wō 'bī 'yū.

²² Nu, zɔzɔnɔgbu bhwa -Lagɔɔ Zuzuu -gbɛ, mu nu: zɛkaldli, 'munadli, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, dltie, gbɔ -zɔnɔɔ lɛnɔe, dli -zɔnɔ -kakie -yɔ wɛli -gɔtɔtɔe, ²³ dli -dlɔɔ -kakie, we -yɔ 'dɛɛ dli lakpakpɛ 'sɔ. Tite'e -sɔɔ -mɔɔ weee -yɔ 'wɔ. ²⁴ -Wa mia [-Zezu] Klisu -nɔ nya, wa yicɛɛ -yɔkpagbu -yɔ we dliwɔnyingbu, wa ka we lakulɔ *su -gu. ²⁵ -Lagɔɔ Zuzu ka -aun 'yliyɔgagie 'nyɛɛ 'gbɔ, -a nɔ 'ya ɔɔ Zuzuu sɔɔ. ²⁶ -A 'na 'ylimani -amuaa 'dɛ -nɔ, -a 'na lilali 'cɛdlɔ -nɔ, -a 'na nonnɔ zenyi -gbɛ -nɔ.

gbɔ. Nu, -we nania 'yli, mu -wa, nyume -zɛ nyume lolu. ¹⁶ -Wa weee nɔa na gbusloluwehli -mɔni -gu, -Lagɔɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ ɔ nyazidlɔ -mɔ wa -gu, 'in we -mɔ 'ya -Lagɔɔ Izlaɛlniyuma weee* -nɔ nya.

¹⁷ Bhla -we yia yia, nyume yabhlogbɔɔ 'na sialɔ 'maslɛɛn 'mɔ -nɔ. -We ka gbɔ -wa, 'kpakɔnnya mia da na ku -yɔ, mu slolua nu, -Zezuu -nɔ in -mia.

¹⁸ Na bhelia, -amuaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ŋwana aun 'nyu la. -Amɛni!

6

A sɔsali 'wɔ amuaa -yɔgbɔɔ 'gba nya

¹ Na bhelia, we -ka nu, nyume yabhlo ka gbɔnyuu lɔbhlili, amia -wa nɔa -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔ, a 'slamani ɔ 'wɔ -Lagɔɔ 'yloogbɔ. 'In a nɔ we lɛ dli -dlɔɔ nya. A zɔ amuaa 'dɛ 'yliyɔ, amia yi 'ya laylagbɔ lɔbhlili. ² A sɔsali 'wɔ amuaa -yɔgbɔɔ 'gba nya. A -ka 'sa nɔ, -zugba Klisu tite a bhelia 'yli. ³ We -ka nu, nyume yabhlo pɔpɔli 'wlukɔɔn la nu, ɔ mu nyume 'kadu nya, 'in -zugba ɔ 'nɔ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɔ nu, ɔ 'dɛgbolɔ ɔ nɔa -dawli 'wɔ. ⁴ Nu, nyume ɔ -ka -mɔ, ɔ bhli ɔ 'dɛɛ lɛnɔgbu 'yliyɔ la, 'in -we ɔ nɔa lɛ, we -ka 'ylinani nu, ɔ -ka ɔ 'dɛ 'ylimani yi we 'wɔ, we -zɛ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla, ɔ 'na palɔ ɔ 'dɛ nyume -putu 'wɔ -nɔ. ⁵ 'In nyume ɔ -ka -mɔ, mɔ 'kaa ɔ 'dɛɛ 'gba 'wɔbhu.

⁶ Nyume ɔ wa slolua -Lagɔwɛli, ɔ zɔzɔnɔnya mia, ɔ 'nye we tɔɔwa nyume ɔ slolua we ɔ.

⁷ A 'na nonnɔ amuaa 'dɛ -dawli 'wɔ -nɔ: nyume'e palɔ -Lagɔ gla. -We ka gbɔ -wa, -we nyume gba, we 'ya ɔ yia 'kwaa. ⁸ -We nania nyume'e yicɛ dɔdɔ, ɔ -ka we gbɔ, tɔtɔie 'nia bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yia 'kwaa. 'In, we -ka nu, -we nania -Lagɔɔ Zuzu dɔdɔ, 'mɔ ɔ gbɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yia 'kwaa. ⁹ -A 'na sialɔ gbɔzɔnɔɔ lɛnɔe 'wɔ -nɔ. We -ka nu, 'kɔa 'nɔ -aun 'yililawla, bhla -zɔnɔ yia yia, 'in -lu -a gba, -a 'ka we 'ya 'kwa. ¹⁰ We -ka 'sa -mɔ, da -a kaa bhla, -a nɔ nyuma weee -yla gbɔzɔnɔ lɛ. -Amuaa bhelia -wa zɔa -Zezu Klisu dli -gu, ma -yla -a 'kaa we lɛnɔ tia.

'Dɔzɔwɛli 'wɔbhlolunɔ -yɔ fɔsawɛli

¹¹ A yla 'sebheɛ 'ya 'kadɔ -mɔni, na 'dɛɛ sɔ nya in cɛla da we aun 'wɔ.

¹² Nyuma -wa 'yibhaa a pla knɔ -gla nya, -wa 'yibhaa wa 'yɔ wa -yɔ gbɔ weee lɛnɔda, ma -wa. Nu, wa 'yibha tɛin wa 'na 'palɔ wa 'klyie 'wɔ, Klisu suu 'gbɔ -nɔ. ¹³ Nu, waa nyuma -wa dia knɔ la, wa 'dɛgbolɔ'u zɔ tite 'nɔŋwe. 'In wa 'yibha a pla knɔ, wa 'ka wa 'dɛ 'ylimani nu, wa ka aun 'bɔ ku -yɔti. ¹⁴ We -ka -amɔ, -amuaa -Kanyɔ -Zezu Klisu sugɔtɔlie -bhlogbɔɔ 'gbɔ na ylimani na 'dɛ. Nu, weee suu 'gbɔ dɔdɔgɔli yia tɔ na gbɛgbɛin. 'In -amɔ yia tɔ dɔdɔgɔlii gbɛgbɛin. ¹⁵ Nyume 'ka knɔ 'wɔ -mɔɔ, nyume 'nɔ knɔ 'wɔ -mɔɔ, -mɔɔ 'nɔ

* 6:16 We ji -wa: -Lagɔnyuma tikli.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Efezi -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Efezigbe nukple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wɔ *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sebhε ni celi. ɔ neε we 'wɔ nu, -Lagɔnyuma weee -bhlo, we 'dεε 'gbv wa kikalɔ zε.

Fvsawεli

¹ Amia -Lagɔnyuma mia Efezigbe nukple, -wa zva -Zezu *Klisi dli -gv, -amɔ Pɔlv -zεa -Lagɔv dɔmagbɔ nya -Zezu Klisi *tietienyo, -amɔ cεlia da ain 'wɔ.

² Nu, -amiaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wɔtɔtɔe -dlɔv.

-Lagɔ ka -ain zɔzɔnv 'nye -Zezu Klisi 'wɔ

³ -A -mnunɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi Dide -Lagɔv ηni! ɔ ka -ain 'nyulanηwna Zuzu 'Pɔpaa 'nyulanηwne weee nya, -mɔ yali 'pɔpɔ Klisi 'wɔ. ⁴ Nu, dɔdɔv lalala 'yu -Lagɔ ka -bha -ain -sa, -a 'ka ɔ -nv -zε Klisi 'wɔ. 'In -a 'ka -mɔwlvda -tv, -zugba gbɔnyuu yabhlogbɔv 'ni -ain kwεyli -mɔ ɔ 'yliya 'wɔ.

-Lagɔ -kali -amiaa zεε 'gbv, ⁵ ɔ yia 'cɔn gba nu, ɔ 'ka ɔ 'yua -ain 'wɔnv -Zezu Klisi 'wɔ. Nu, ɔ zɔzɔnv 'wɔ, -we ɔ 'yibhaa, mɔ mia dε. ⁶ We 'gbv -a -mnunɔ -Lagɔv ηni bhabha, ɔ 'nanɔ 'kadɔv 'gbv. Dli weee nya ɔ nyεa -ain we, ɔ duma yuu ηni nya. ⁷ Nu, -Zezuu 'pɔn zitia -ain 'wɔ, 'in -Lagɔ yia -amiaa -yɔgbv 'wɔtɔ. Sanεε 'sa -Lagɔ -slolua ɔ 'nanɔ 'yililo, ⁸ weee 'nanɔ -we ɔ noa -ain 'wɔ bhabha, mɔ -wa nu, ɔ ka -ain gbɔyilo -yɔ 'yilimnee weee 'nye. ⁹ ɔ dli da -gbv mia zizeda, ɔ ka we -ain 'kloslolu. 'In ɔ ka 'cɔn gba nu, ɔ 'yibha ɔ 'ka we gbalɔ Klisi 'wɔ. ¹⁰ Wee gbv -Lagɔ gbaa, ɔ 'ka we lenεe gbalɔ, bhlanya -manɔ bhalida, mɔ -wa nu, ɔ 'ka yali -lu weee -yɔ dɔdɔ -gv -lu weee 'wlvugwlvli. 'In Klisi 'dεbhlogbɔv 'ka we 'wlvulaplvnyɔ -zε.

¹¹ -A -yɔ Klisi 'wɔsusloluεε 'gbv, 'pɔpɔε ka gbv -Lagɔ gbaa, -a ka -amiaa -nv 'yi. Nu, -Lagɔ ka 'cɔn -bha -ain -sa, gbv ɔ 'kaa lenv, we solv. Cɔn, gbv -we ɔ gbaa 'in -we ɔ 'yibhaa, ɔ ka -lu weee lenv, we solv. ¹² Nu, -amia dia Klisi dli 'wɔ tia, -a 'ylimanɔ -Lagɔv ηni! We 'gbv -Lagɔ yia -bha -ain -sa.

¹³ Amia 'ya, gbɔzɔnv -wεli -we amia pulva yukwli, -Lagɔgbv -we 'nye ain 'pɔpɔε, we 'gbv a ka Klisi dli -gv zɔ. 'In -Lagɔ yia amiaa yibhelida zɔ, Zuzu 'Pɔpa ka gbv ɔ gbaa nya, 'in ɔ yia we ain 'nye. ¹⁴ Zɔzɔnvnya -Lagɔ dia la ɔ nyumaa -nv nya, Zuzu 'Pɔpa -wa we tianv, 'in mɔ temania -amiaa dli la nu, -amiaa 'wɔzitε -ka gba, 'in -a yia wee -li -muni. Nu, -a -mnunɔ -Lagɔv ηni 'kadɔ we 'gbv!

Pɔlv bhuhhoea -Lagɔ Efezi -Lagɔnyumaa 'gbv

¹⁵ We 'dε weee 'gbv, sa a zva Nyumaa -Kanyɔ -Zezu dli -gv, 'in a -kalia -Lagɔnyuma weee zε, -amɔ ka 'ya -mɔv 'nvɔv 'gbv, ¹⁶ na paa -Lagɔ fuo 'kɔmvɔv, amiaa ηni nya. 'In in -ka -Lagɔ bhuhhoea -mɔ, 'in na paa ain dli -gv. ¹⁷ 'In -we na yibhala -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηnimnɔ -Dide -Lagɔ mɔ nu: nu, ɔ 'nye ain gbɔyilo -Zuzu, we 'ka -Lagɔ ain 'kloslolu, 'in a 'ka ɔ yibheli sazɔnv sa. ¹⁸ ɔ -kali amiaa dli 'wɔ ɔ zli 'ka -mɔ slo. 'In -we a dia dli 'wɔ, -we ka 'gbv ɔ yia ain la, a 'ka we 'wɔlanv. 'In zɔzɔnvnya ɔ nyεa ɔ -mɔwlvnya, a 'ka we 'yililo 'kadɔ yibheli. ¹⁹ -Lagɔ na bhuhhoea, 'in -amia zva Klisi dli -gv, -gbɔv -yɔtɔε 'kadɔ -Lagɔ dia la -amia -Lagɔnyumaa -nv nya, a 'ka we yibheli. 'In wee 'tite ɔ -Lagɔ -slolua 'kva 'tite weee nya, ²⁰ da ɔ 'bhua Klisi 'wɔ tɔtɔε lv, 'in ɔ yia ɔ ladi ɔ lilislv -mɔ yali 'pɔpɔ. ²¹ Nu, yali 'tite weee -gv, se weee -gv, ηwεzilo weee -gv, nyumaa 'wlvulaplv weee -gv, we -yɔ ηni 'ηni wa 'kaa la da, dɔdɔ -muni -yɔ dɔdɔ 'ka 'yaa yi -gv, Klisi pɔlv we 'dε weee -yɔtɔε la. ²² -Lagɔ ka -lu weee Klisi bhv zɔ lapali. 'In ɔ yia ɔ 'yiligheli *Leglizu 'yugalnyɔ 'kadɔ nya. Leglizɔ -kpabhieε 'wlv Klisi -mia, ²³ *Leglizɔ -wa Klisi ku -kpabhieε. 'Mɔ ɔ yea kεkε, 'in, -Lagɔv lala -li weee ɔ Klisi ye 'yaa.

2

-A ka tɔtɔε lv 'wɔsv, 'in -a yia 'yliyɔgagie 'yi

¹ Zlume a ka 'yliyɔga -tɔtɔε tli, amiaa gbv -mnɔmnɔε -yɔ amiaa gbɔnyiii 'gbv. ² Wee dɔdɔ -muni -gv lenvgbɔv 'nyii a nva lε zlume. 'Tite 'nyii -kanyɔv mia yali -yɔ dɔdɔ 'sɔ nyidi, 'mɔ a zva 'nvηwe. Nyuma -wa'a zva -Lagɔ 'nvηwe, we zuzu mɔ 'yaa -sleεn da wa 'wɔ lubhonɔda. ³ -Amia weee mɔ 'ya zlume nyuma -manɔ 'bhisa. -Amiaa yicεε dlvwɔnyigbɔv 'cunnya -a nva lε. 'In -a nva -amiaa yicε -yɔ -amiaa 'wlvukɔv lapɔpaliε 'nyiii dɔmagbɔ lε. 'Sa -bhloo 'dε -amia miaa 'gbv, -a yi 'yaa -Lagɔv 'cε zɔ 'plɔia nyuma tɔlv 'bhisa.

⁴ 'In, -Lagɔv nyazɔli 'yli, 'in ɔ -kali -amiaa zε bhabha. ⁵ We 'dεε 'gbv, da -a tia 'yliyɔga tɔtɔε gbɔnyaa mnɔmnɔε lv, 'in -Lagɔ yia -ain 'yliyɔgagie 'nye Klisi nya. Cɔn, -Lagɔv 'nanɔ 'gbv a yia 'pɔ. ⁶ -A mɔ -Zezu Klisi 'wɔv 'gbv, -Lagɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔbhv tɔtɔε lv. 'In ɔ yia ɔ -yɔ -ain 'sɔ -mɔ yali 'pɔpɔ ladi. ⁷ Zɔzɔnv -we -Lagɔ nva -ain -yla lε -Zezu Klisi 'wɔ, -we ka 'gbv ɔ yi 'saa nv, mɔ -wa nu: ɔ 'nanɔ 'kadɔ ka 'ηnumneε 'nia bhloluda -ka, ɔ 'yibha ɔ 'ka we 'yli -slolu -zɔ weee yia yiaa -nv nya. ⁸ Nu, -Lagɔv 'nanɔ 'gbv a yia 'pɔ, amiaa dlvzɔvε -yɔ. Wee 'pɔpɔε'e 'bhv amiaa -gbe, -Lagɔv wlvawlv -wa. ⁹ Wee 'pɔpɔε'e 'bhv amiaa 'dεε lenvgbɔv -gbe. We 'gbv, nyume yabhlogbɔv 'na 'ylimanɔ ɔ 'dε -ni. ¹⁰ Nu, -Lagɔ nva -ain lε, 'in mɔ -laa -ain la -Zezu Klisi 'wɔ, gbɔzɔnv -gbɔnyaa lenveε 'gbv. 'In wee

gbuzənu -gbunya mia, -Lago ka we lamnazi pepe, -a 'ka we lenu' gbv.

-A mi nyima -bhlo nya Klisi' wv

¹¹ Nu, amiaa -mumi -kwikwi cin mia, a ligbe we! A 'ni *Zuifu tein nya -mi. 'In Zuifu laa ain «nyuma -wa 'ni kni 'wv -mi». 'In wa laa wa 'de «kni 'wv -nyuma», nyumee so ka wa kni 'wv 'paa 'gbv. ¹² We bhla a 'ni Klisi -yi, a mi 'lakpanya nya, 'in -Lago nyuma o -saa -bha, a 'ni wa glaa -mi. Welunya -we -Lago -yo o nyuma bhla, -lu o 'kaa wa 'nye -gv, amiaa -nu 'ni we lv -mi. A 'ni dli 'wodi -lu -ka, 'in a 'ni -Lago -yi dudu'gv. ¹³ 'In -sleen, -Zezu Klisi 'wv -mumee 'gbv, amia -tluba zlume -Lago -yo la, -Zezuu 'pwn ka ain o -yo belu.

¹⁴ Nu, Klisi de -wa -amiaa 'wototve -dlao. Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, 'ma o -zela nyume -bhlo. O wlaa o ku tlitie -yla, 'suo -we sisaha wa -yo, 'in we nva wa tonyuma 'wv, o yia we -wlv, ¹⁵ 'in o yia Zuifu tite -yo we -gba -yo we lenu so lamumni. 'In o yia wa 'de 'so nyume lolu -bhlo -zeli o 'de 'wv. Sane' sa o zva 'wototve -dlao wa nyidi. ¹⁶ Klisi *su -gv tlitie nya o -zela waa nyumaa -zakpa 'so nyume -bhlogbo, 'in o yia wa -yo -Lago 'wosuslolu, o yia 'wonyunyenie lasa. ¹⁷ Amia -wa 'nia Zuifu, -wa -tluba zlume -Lago -yo la, 'in -wa -wa -Zezu, -wa cipaa -Lago -yo, sane' sa Klisi yia, 'in o yia ain -yla 'wototve -dlao weli -zono gba. ¹⁸ Nu, o Klisi 'gbv, -a 'de weee, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, -a mnene -a 'ka Dide -Lago 'yu 'yilige, -Lago Zuzu -bhlogbo nya.

¹⁹ We 'gbv, amia 'nia Zuifu, a 'ni -sleen 'lakpanya, a 'ni 'pikipinya, nu, -Lago -mawlonyuma bhelia a -mia -sleen, 'in a mia -Lago zwayli -nyuma nya. ²⁰ -Budu -we ka gwe mia -Zezuu tietienya -yo *-Lago'gbv -falpanya nya, 'mu a -mia. 'In -Zezu Klisi 'de mia we gwigwi 'yli -tokpa -zono nya. ²¹ Wee -budu wa mia 'sobhada, mo temania we da weee la, mo nva we le, 'in we -klu tlomania, 'in we zea -mawlv -budu 'kadu, Jelitape 'wv. ²² A -yo Klisi 'wosuslolu 'wv, amia mi 'ya -budu wa subhaa lv. Wee -budu -we zo -Lago dila la o Zuzu nya, 'in a -yo amiaa bhelia -tluba weee 'ka we -ze.

3

Lubho -we Polv 'kaa nv -wa 'nia Zuifu nyidi

¹ We 'gbv, -ami *Polv -wa -Zezu Klisi -kaslonyme amia -wa 'nia Zuifu' gbv, -ami na bhubhoea da -Lago.

² -Lago 'nani nya, lubho o gbaa in nu amiaa 'gbv, a ka we 'di 'nu gbuzonu sa. ³ -Lago ka na 'yli -blo 'ylikakie 'wv, o gbu mia zizada, o 'ka 'mi we 'kluslolu. ('In ka 'cin weli ya 'sole celi we 'gbv. ⁴ 'In a -ka we zelida -mi, a 'ka we 'jiyibheli nu, Klisi gbu mia zizada -de 'wv na nu we laa, -de 'in 'nu we 'wolaa!) ⁵ -Lago 'ni zlume zizegbv -muni -amiaa dokpasi 'kluslolu. Nu, o ka -sleen we

-Zezuu tietienyaa -mawlvnu -yo -Lago'gbv -falpanya 'kluslolu o Zuzu nya. ⁶ Wee zizegbv nu: -Lago'gbv 'gbv, -wa 'nia Zuifu, wa -yo Zuifu 'so ka ku -bhlo -ze. 'In -lu -Lago zva la, 'ya wa -yo Zuifu yia we dabudu. 'In -lu -we -Lago gbaa o 'ka wa 'nye -Zezu Klisi 'wv, 'ya wama yi 'yaa we.

⁷ -Lago ka 'mi o 'nani 'wvnu, 'in o yi 'saa 'mi -Lago'gbv lubhononyo 'wvnu o 'tite nya. ⁸ Nu, -ami -wa -Lagonyuma weee 'kienyile. 'In -Lago yia 'mi 'nani nu 'wvnu, nu, in gba Klisi 'nyumnie -we -ta' 'wvnu gbu, -wa 'nia Zuifu -yla. ⁹ Sa -Lago nva o zizegbv le, -ami yia we nyuma weee 'kluslolu vaa. -Lago -laa -lu weee la, 'in o yia gbu -muni zizada ti o 'de 'wv pepe -zv duun nya. ¹⁰ 'In -sleen, *Leglizi gbe'gbv, se -yo 'tite -cin mia yali, -maa 'kaa -Lago gbuyilo yibheli. Wee gbuyilo mia, so weee lv -Lago slolu we. ¹¹ Nu, gbu -Lago gbaa o 'ka lenu, -we ka gbagbe o -ka bhaa bhli, we 'de weee lenve ka gba -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wv. ¹² -A mi Klisi 'wv, 'in a zva o dli -gv 'gbv, -a mnene -a 'ka -Lago -yolanyini -amiaa 'de nya, o dlwodidide weee nya. ¹³ We 'gbv, in nee ain -ylae: siasie -we lv in mia da 'plhida amiaa 'gbv, we 'na wlah ain 'kwaylila -ni: amiaa 'nyu -yomnuu -gv -wa.

-Zezuu nyimaa zekali gbu

¹⁴ We 'de weee 'gbv, na sibhlia 'kukolu Dide -Lago 'yu. ¹⁵ Mo zva yali -yo dudu -gv zva weee 'nyu. ¹⁶ -We na zlahia o, mu -wa nu, o 'temani amiaa dli la, o 'nyumnie 'kadu solv, o Zuzuu 'tite nya. ¹⁷ 'In amiaa dluzovee gbe'gbv, Klisi -dli amiaa dibhe 'wv la. 'In -Lago na bhubhoe 'yaa nu, a fa somi gege nyumee zekalidli 'wv. ¹⁸ 'In, sa Klisi nyumaa zekalidli 'yliagowola, we -tluba la, we 'paa 'wv, 'in we -ta' 'wv, 'in a -yo -Lagonyuma weee 'ka we 'wolanonye kweyomni. ¹⁹ 'In, Klisi nyumee zekalie -we -zia -lu weee wa -yia 'wv, a 'ka we yibheli 'ya. Nu, -Lago yeli au o lenu -lu weee -nya, 'in a 'ka o 'wvnu -ze -kpo.

²⁰ -Lago 'nyu ylimani! O 'tite nva -ain 'wv lubho. 'In da -a -ka o -lu -zlahi, o mnene o 'ka we lenu, 'in o -luu lenu se -zi -amiaa -zlahla -li weee -yo -amiaa 'wlukvnn lapopal -gbv weee 'wv. ²¹ O 'nyu 'ylimani *Leglizi 'wv, 'in we 'ylimani -Zezu Klisi 'wv, bhla weee -yo -zv weee nya! *-Amani!

4

A -ka dli -bhlo Klisi' wv

¹ Nu, -ami mia -kaslv 'wv Nyumaa -Kanyo lubhononye 'gbv, -ami bhubhoea da ain. -Lago ka ain la, amiaa nonobho -ka we 'klu. ² A ti amiaa 'de 'wv 'kienyi, a -ka dli -dlao -yo dlitie 'kamv. A bibeli -yo zekalidli nya. ³ Nu, a gv la, 'wosuslolu -Lago Zuzu 'nyca ain, 'wototve -dlao nya, a 'ka we lakpa. Mo kpukpalia ain la. ⁴ Ku -bhlogbo a -mia,

'in -Lagoo Zuzu -bhlogboo. 'Sa -bhlokpade dliwodi -lu -we ka 'gbu -Lago yia aun la, -moo mi 'yaa -bhlogboo. ⁵ Nyumaa -Kanyo -bhlogboo, dliuzove -bhlogboo, -amiaa batizee batizee Klisi 'wu -bhlogboo. ⁶ -Lago -bhlogboo, mo -wa nyuma weee Dide, mo pila nyuma weee 'wlu la, mo nua nyuma weee 'wu lubho, 'in o dila wa 'de weee 'wu la.

⁷ Ni, -Lago ka -a 'de weee 'nanu 'wono -bhlo -bhlo, 'in o -ka -mi, sa Klisi yibhooa o -nu, 'sa o yia we. ⁸ We mi celi da * -Lagosebhe 'woe:

«Da o -gblaa yali,
o -yo -kaslonyuma ka -gbla.

'In o yia nyuma -li 'nye.»

⁹ «O ka -gbla» sa -moo 'ji mia? Klisi 'kaa yali -gbla, o ka dudu zo lasibhli tia. ¹⁰ -O kwlia, mo -bhloo 'de -gbla 'yaa yali 'pupi, 'in o ka dudu weee -gu ye. ¹¹ -Li Klisi 'nye nyuma mo ni: mo -zelia nyuma toba tietienya, toba -Lagoboo -falpanya, toba -Lago gbogbanya, toba *legliznyaa 'yugalnya -yo -sloinya. ¹² Sanee 'sa o mnazia -Lagonyuma -yo, o lubhonooee 'gbu, 'in Klisi ku 'ka -gowolaylimani dliuzove 'wu. ¹³ Sanee 'sa -a 'de weee 'kaa 'wosuslolu -bhlo, -a 'ka dli -bhlogboo zo, 'in -a 'ka -Lago 'Yu yibheli sazoo sa. -A 'ka 'yiligweladolu, 'in sa Klisi mia gbada -lu weee 'wu, -a -yo o 'ka 'sa 'womneni ten.

¹⁴ -Moo 'dee 'gbu, -a 'ni -sleen 'nyenyeyua, -wa -yo 'glu -yule 'wowlua, 'in yoyogboo -sloinya gbosoloo 'wua 'nyugoboo -yo -pape, 'in we 'ka -aun kwa so weee lu. 'Bhie, waa nyuma -wa kwaa wa -lima -putu gbonyuu lu -dawli nya, 'in wa 'ka -aun daalasali. ¹⁵ Ni, -a -mi Klisi 'bhisa. -A -ka gbuzoo gbada -mi zekalie nya, 'in -a yilimania gbu weee 'wu, Klisi o -wa -amiae 'yugalnyo, o gbege. ¹⁶ Cui, Klisi mi ku -kpabbiee 'wlu nya. O 'gbu 'lali weee kikalaa la gege, 'in we mia -bhlo. 'Lalii 'wogbelida -bhlo -bhlo mia, mo suslolu ku 'wu, 'in 'lali weee -ka we lubhonooa -mi, ku -kpabbiee yilimania, 'in we dolua 'wola zekalie nya.

-Mumso lolu Klisi 'wu

¹⁷ Ni, gbu na gbaa aun -yla, 'in na kpalia nwe Nyumaa -Kanyoo 'hni nya, mo ni: nyuma -wa 'nia -Lago 'wu -mi, 'in wa 'wluobon lapopali gbu' bhlia 'yoo -zoo, a 'na nono wa 'bhisa -ni. ¹⁸ 'In wa 'ylimnee mi nikpise 'wu. 'Yliyogagie -we -Lago wlaa, wa 'ni we -ka. -We ka gbu -wa, wa 'ni gbu -yi, 'in wa dli -go 'tea la. ¹⁹ Wa ka zo kwnee 'pa, 'in wa yia wa 'de gbonyii suwolasali, pounplagbo weee lenoe -yo lekli -kakie nya.

²⁰ 'In amia, -we a 'kpa Klisi daa, we 'ni -moo mi de! ²¹ A ka 'piein o -gogbu weee 'nu. A mi -Lagonyuma nya, 'in gbuzoo mia -Zezu 'wu, wa ka we aun -sloiu. ²² We 'gbu, a 'bhu amiaa nonobho 'cui 'bi. Amiaa -mumso 'cui -we ka dli 'wonyigbu nua -dawli, 'in

we kwaa aun mnomnoe lu, a 'bhu we 'wu. ²³ A 'tide amiaa 'de 'yi, -Lago 'ka aun nyuma lolu -zeli kpeen kpeen, amiaa dli -yo amiaa 'wluobon lapopalie 'wu. ²⁴ A -ze nyuma -lolu -wa -Lago -laa la o 'dee 'wowlu nya. 'In, gbu tiklu -yo -mawlogbu -we bhua gbuzoo -gbe, a -ze we lenunya.

²⁵ We 'gbu, a 'na 'tobholo yo -ni! Ni, o -ka -mi o gba gbuzoo o -libheyi -yla. Ni, ku -bhlogboo 'lali -a 'de weee -mia. ²⁶ 'In da a -ka 'ce 'pa, a zo amiaa 'de 'yliyoo a yi gbonyuu lu bhlii. Ni, amiaa 'ce 'na -bhleli 'ylo -ni. ²⁷ A 'na 'nyeni *'Kuzu 'yoo, 'in we 'ka aun nwezi -ni. ²⁸ -O -ka -benyi 'wienyo nya -mi, o 'bhu 'wie 'bi. O nu lubho o 'dee so nya, o 'ka -lu 'yi sazoo sa, 'in o 'ka bobabhanya 'wosa.

²⁹ Welu 'nyuu yabhlogboo 'na 'tlali aun nwee -ni. A gba weli -zoo 'dekpa, -we 'kaa amiaa -lima 'wosa, 'in we 'ka wa dliuzove -gowolaylimani. 'In we 'ka -wa pulaa aun yukwli, 'nanu 'wono. ³⁰ A 'na tili -Lago Zuzu 'Popaa -go 'wu yoyoo -ni. O Zuzu nya -Lago zua amiaa yibhelida o -nu nya, 'in 'wuzitiyi nya, o 'ka aun gbonyuu kwee -sa 'taataa. ³¹ Gbu dli 'wu ladie, 'ce -yo 'klokalo, -ze -yo veliweli weee mia, a vlahi we amiaa 'de gwe! A kpa amiaa 'de la, a 'na nono 'nyii yabhlogboo -ni. ³² A nonno 'nanu 'wu, 'in a -ka nyazidi. A tili -yogbu 'wu, sa -Lago tia amiaa -yogbu 'wu Klisi 'wu.

5

A no zli 'klv

¹ Ni, a mi -Lago 'wuyibha yua nyaa 'gbu, a -ze o 'tidelinya. ² Ni, a no zekikaluu bhu, sa Klisi -sloia we 'yli, 'sa. O -kali -amiae ze, 'in o yia o 'de wla -Lago -yla -amiae 'gbu, 'nyenyelo -yo -zila -bobolu ka nne nama -Lago dudu 'bhisa.

³ A mi -Lago -mawlonyaa lu -nyuma nyaa 'gbu, motnigbu klaa, pounplagbu weee klaa, we -yo leklikagbu 'na 'tlali aun nyidi -ni. ⁴ Nwee 'nyuu weli, gbokpa weli -yo pounpla weli gbagbie mia, we 'ni 'ylinani, we 'na 'tlali aun nwee -ni. Ni, a yibheli -Lago 'nanu, a 'pa o fuo. ⁵ A yibheli we 'ji ni: motnigbu lenonyo, pounplagbu lenonyo -yo leklikanyo (lekli mi yoyolagoo bobue 'bhisa), moo -kanyo 'ni 'bi -ka Klisi -yo * -Lago nyumaa 'wulapdie zo.

⁶ Ni, nyume yabhlogboo 'na mnano aun -dawliweli nya -ni. Sanee -sokpa -gbonyaa 'gbu, nyuma -wa'a zua -Lago 'nonye, 'in o palia wa 'ce -yo. ⁷ A -yo wa 'so 'na gbolu -lu yabhlogboo 'wu -ni. ⁸ -Benyi a mi nikpise 'wu, 'in -sleen a -yo Nyumaa -Kanyo ka 'wosuslolu 'gbu, a mi zli 'klv. We 'gbu a no zli 'klv -nyuma 'bhisa. ⁹ Ni, zli 'klv -nyuma mia, zozoo weee 'yigbe so tiklu -yo gbuzoo wa nua le. ¹⁰ -We nana Nyumaa -Kanyo dudu, a -tali we 'wosalidaa da. ¹¹ Nikpise 'wu -gbu -we'e wlaa -lu yabhlogboo, a 'na nono we le -ni. Ni, a wleli we zli 'klv. ¹² Ni, gbu waa nikpise

'wo -nyuma nua le zizewiem, we gbagbie ka 'dehbie zo. ¹³ Wa -ka wa lenogbonyia 'bhlesa, 'in we tlaa zli 'klb beblee. ¹⁴ 'In -we weee mia 'bhlewlada, zli we zea. We 'gbu wa nee:

«-Mi mia 'ytaa 'wo, -in gano,
-in -so 'wo tlitinya lu,
'in Klisi 'ka o zli -mi -gu zhl.»

¹⁵ A zu amiaa nonobhu 'yliy. A 'na nono -gwoytonya 'bhisa -ni, nu, a no gbuyilonya 'bhisa. ¹⁶ Nu, zlnya -we 'wo -a mia da, we -nyu 'yli, a 'na -nyumonu bhla la -ni. ¹⁷ We 'gbu, a 'na -zeli -gwoytonya -ni. Nu, a gu la, a ka Nyumaa -Kanyoo domagbu 'wolanu.

¹⁸ A 'na lolu nu 'wo -ni. Nu duunu mamie mia, gbu bidi -bidi bidii lenue lu we kwaa an. Nu, -Lagoo Zuzu ye an. ¹⁹ A 'pupal 'kuayli, -Lagosebhe lu ny, gbaie -yo Zuzu 'Pupaa lu nya. A bhl Jeitapee 'hnikwali -lu amiaa dli weee nya. ²⁰ A 'pa Dide -Lago fuo 'komuu, 'in gbu weee 'gbu, -amiaa -Kanyo Klisi 'hni nya.

-Lagonyima kwokwalia, wa nonobhu

²¹ Klisi sasodli a kaa 'wuu 'gbu, a zuzlu -bha.

²² 'Nwuu, sa a zua -bha Nyumaa -Kanyo, a zu 'sa -bha amiaa 'lowlia. ²³ Nu, 'hwnoo 'lowli mi 'hwnoo -kanyo nya, 'sa Klisi mia *Leglizu -Kanyo nya. Nu, Leglizi -we -wa Klisi ku, Klisi mi we 'wlu nya, 'in o mi 'yaa we Gbuwsanyo nya. ²⁴ Sa Leglizi zua Klisi -bha, 'hwnu zu 'sa -bha wa 'lowlia so weee lu.

²⁵ 'Nwuu 'lowlia, a -kai amiaa 'hwnu ze, sa Klisi -kalia Leglizu ze, 'in o yia o 'de wla we 'gbu. ²⁶ Sa nee 'sa o wolu Leglizi -yo, weli -yo 'nyu nya, we 'ka -Lagoo -nu -ze. ²⁷ Nu, Klisi 'yibha o 'ka Leglizi -slolu o 'de 'yu we 'ylinano weee 'wu. -Zuga we mi -mowloda, 'sla 'ni we -yo -mi, we ku 'ni 'pnada -mi, 'in 'hni yabhlogboo 'ni we -yo -mi. ²⁸ Sa nee 'sa, 'hwnu 'lowlia 'kaa wa 'hwnu zekali, wa 'dee ku 'bhisa. -o -ka o 'hwnoo zekali, o 'degboluu ze o -kalia. ²⁹ Nu, nyume yabhlogboo 'ni ci -slu o 'dee ku 'wonye, 'in o ku o nyea lilili, 'in o kpaa we 'nanuu. 'Sa Klisi nua Leglizu gbegebe, ³⁰ -we ka gbu -wa, -a mi o ku -kpabhiee 'lalinya nya. ³¹ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«We 'gbu,
nyume yia o dide -yo o 'nyaa kwesi 'bhua yia,
'in o 'ka o 'hwno -yolanee,
'in wa 'de 'sa 'ka ku -bhlo -ze.»

³² Wee zizegbu -muni 'yli. 'In -ami, in nee an -yiae: Klisi -yo Leglizi 'soo 'wupaligbu -wa.

³³ Sa we mi 'yaa amia 'hwnu 'lowliaa -nu nya, -o -ka -mi, o -kali o 'hwnoo ze, o 'de 'bhisa, 'in 'hwno -o -ka -mi, o zu -bha o 'lowli.

6

'Yua -yo wa didea

¹ Amia 'yua, -we a 'kaa lenu mu nu: a zu amiaa didea 'nonhwe, nu, mu mia tiklu Nyumaa -Kanyo 'yliya 'wu. ² «-In zu -na dide

-yo -na 'nyaa 'nonhwe», mu -wa titee tianu -we -Lago dia zuzunu o 'kaa wlaa weli -gu: ³ mu -wa nu,

«-In 'ka zuzunu -dlu 'yi,
'in -in 'ka -gwle dudu -gu.»

⁴ Yuaa didea, a 'na pali amiaa 'yua 'ce -ni. 'In a zu wa, wa 'woslamane nya, 'in a 'ka wa 'dizu Jeitapee weli solu.

Gali -yo wa -cian

⁵ Gali, a zu amiaa -cian 'nonhwe -seli dudu -gu, wa sosue -yo wa -bhazove dli -zunu nya. Sa a zua Klisi 'nonhwe, 'sa. ⁶ We 'ni nu, da wa mia an -gutalida -bhlo, -bha a 'ka wa -yla lubho nu, 'in a 'ka wa dudonamanu 'gbu -ni. Nu, a nu -Lagoo domagbu le, amiaa dli weee nya, Klisi lubhonnya 'bhisa. ⁷ Nu, a nu amiaa -cian -yla lubho dli -zunu nya, nee Nyumaa -Kanyoo 'de -yla a mi we nuda, we 'ni nyuma -yla. ⁸ Nu, a yiheli we 'ji nu, we yi nyoo nyoo nya -mi, o -ka -lu -zunu lenu, o yi gali -ze, o yi nyume -zunu -ze, we 'penie o yi Nyumaa -Kanyo kwee.

⁹ Amia -wa -cian, a nu 'sa amiaa galu gbegebe, a 'na pali wa -yla gbulaa 'ce nya -ni. A yiheli we 'ji nu, a -yo wa 'sao -Kanyo -bhlogboo yali. Nu, o'o gbuzi nyuma 'wu.

-Lagoo togv -li

¹⁰ 'In -sleen, a titali amiaa 'titee da Nyumaa -Kanyo -yo o -gblooyo 'titee kadu 'wu. ¹¹ A 'bhu -Lagoo togv -lu weee 'wu, a 'ka 'yilige gege 'Kuzuu -dawli 'yu. ¹² Nu, -a -yo -glonyuma 'ni tu nyidi -ka. Nu, yali 'pupu zuzu 'nyiii 'titee -yo nikpise -dudu -muni -guu 'wlulapilunya -yo -wa kaa se -yo -cian, 'ma -a -yo wa kaa tu nyidi. ¹³ We 'gbu, a 'bhu -Lagoo togv -lu weee 'wu! 'In da 'yli 'nyuu -ka nyini, a 'ka amiaa tonyume 'yu 'yilige gege. 'In, a -ka gbu weee lu, 'in a 'ka amiaa 'yilige sa -gu -tu gege.

¹⁴ A mnazi la, a 'bhu gbuzunu 'wu amiaa -jila 'bhisa. A -pla tiklumime 'wu nete -bana nya. ¹⁵ A -pla -goladolue bhu 'wu -sakwla 'bhisa, 'in -Lagobu we wlaa 'wototue -dlu, a 'ka we gba. ¹⁶ A 'bhu 'komuu dluozue 'wu, amiaa luuzize -lu nya. 'In we nya a mnenia a 'ka gbonyuu didee 'gbio weee kaa -kosu hwee nyomonu. ¹⁷ A 'bhu 'pupe weli 'wobhu togvble -we -Lagoo Zuzu wlaa 'bhisa. ¹⁸ A -zlali we 'de weee -Lago, o bhuhoe nya. Bha weee nya, a bhuhoe -Lago o Zuzu nya. Amiaa dli -tu -gada 'komuu. A bhuhoe -Lago, -Lagonyuma weee 'gbu. ¹⁹ A bhuhoe 'ya nanuu 'gbu -Lago. 'In in -ka gbaa yi -Lago 'ka 'mi o weli tiklu hwee zu. 'In dli telu nya, in 'ka zizegbu mia -Lagobu 'wu 'bhlesa, we gbagbie nya. ²⁰ In yi -sleen -kasu 'wu -muo, wee -Lagobu -zunu weli -kwanyo in -mia. We 'gbu a bhuhoe -Lago, 'in sa in 'kaa we gba, in 'ka 'sa we gba dli telu nya.

Fusaweli 'wobholunu

²¹ -Amīaa bheli -zɔnɔ -yɔ -amīaa nɔnɔnyɔ -zɔnɔ Tisiki, ɔ -a -yɔ ɔ nɔa Nyūmaa -Kanyɔɔ lubho, mɔ yia na -gɔgbɔ weee aɩn -yla gbaa. 'In -we in mīa -zɛda a 'ka we yibheli. ²² -Amī tiea ɔ amīaa -gbɛ na 'dɛ nya, ɔ 'ka aɩn -amīaa -gbɛ dɩ -salɩ, 'in ɔ 'ka amīaa dɩ latemani.

²³ Nii, Dide -Lagɔ -yɔ Nyūmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɩ 'nyɛ -Lagɔbhelia weee 'wɔtɔtɔe -dɩɔɔ -yɔ zɛkale, we -yɔ dɩzɔzɔe. ²⁴ Nii, nyuma weee -wa -kalia -amīaa -Kanyɔ -Zezu Klisɩ zɛ, zɛkahdɩ -we'e 'bhua la nya, -Lagɔ nywana wa 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Filipino -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Filipino nɔkple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wɔ *Wlambu, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celi. Nu, Filipino -Lagɔnyuma 'paa Pɔlv -lu yoo, we 'dεε 'gbv, ɔ yia wa 'wɔceli ɔ 'ka wa fuo 'pa, wa ɔ 'wɔsasiε -yɔ ɔ zε wa -kaliaa 'gbv.

Fvsaweli

¹-Amia -Zezu *Klisu lubhonunya, *Pɔlv -yɔ Timotee 'sɔ, -amia celiɔ da 'sεbhε ni an 'wɔ. Amia, -Lagɔnyuma weee mia -mɔ Filipino nɔkple, -wa mia -Zezu Klisi 'wɔ, we -yɔ amiaa 'yugalunya kpati, we -yɔ amiaa *diaklunya 'sɔ, -a -sa an fu.

²-Amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna an 'nyu la, 'in wa 'nyε an 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filipino -Lagɔnyumaa 'gbv

³Sa na paa amiaa da dli 'kɔmɔv ni, 'sa na paa na -Lagɔ fuo. ⁴In -ka -Lagɔ bhuhboeda -mi a 'dε weee 'gbv, 'mɔna nya na nɔa we lε 'kɔmɔv. ⁵-We ka gbv -wa, 'yli -we nya a zɔa Klisi dli -gv, 'in we 'ka -zεεn yli, amia -saa 'mi 'wɔ, -Lagɔgbv 'ka lamneni. ⁶Na dli mi we -gv nu, -Lagɔ -ɔ dia wee lubho -zɔnv -mnu gwe -mɔ amiaa dli zɔ, we lenɔda ɔ yia -tɔa tiklu, 'in we 'ka 'wɔlubha -Zezu Klisi lɔyizli.

⁷In -ka a 'dε weee daa 'wɔlukɔv lapɔpalida -mi sa, we klv -wa, -we ka gbv -wa, amiaa zε in -kalia. Na 'dε yi -kaslv 'wɔ -mi, in yi -Lagɔgbv 'wɔgvɔda -mi we gbagbε nya nyuma 'yu, 'nanɔ -we -Lagɔ nɔa 'mi 'wɔ, in -yɔ a 'dε weee 'sɔ, 'in -a yia we 'yi dabɔvɔ. ⁸Nu, -Lagɔ 'dε -yi we 'ji nu, sa -Zezu Klisi 'yibha an tetenyi ni, 'sa in 'yibhaa a 'dε weee.

⁹In -ka -Lagɔ bhuhboeda -mi amiaa 'gbv, -we na zɔalia ɔ mɔ nu: amiaa -Lagɔ -yɔ nyumεε zekalidli 'ylimani -gɔwɔla bhabha, 'in we -sa an 'wɔ, a 'ka -li -yɔyi vaa, 'in a 'ka -li 'wɔlanɔ kpεεn kpεεn. ¹⁰In a 'ka gbv -zɔnv -bhasa sayibheli, a 'ka -mɔwɔlɔda -tɔ, a yi 'ηni -yɔ -ka Klisi lɔyizli. ¹¹Gbɔzɔnv -gbv tiklu -we -Zezu Klisi 'nyεa an -nya ni, we nɔ lubho 'nanɔ -mɔ amiaa dli zɔ tetenyi, 'in wa 'ka -Lagɔ 'ηni 'ylimani -mɔv 'gbv, 'in wa 'ka ɔ 'ηni bhli.

Sa -Lagɔgbv mnenia la

¹²Bheliian, in 'yibha a 'ka we 'jiyibheli nu, -we ylia da 'mi ni, we ka -Lagɔgbv lamneni sazɔnv sa. ¹³-We ka gbv -wa, 'slɔja weee -wa kɔa nyumaa 'wɔlulapɔlvnyɔ 'kadɔ *Sezaaa -budu ηwe, wa -yɔ nyuma weee -yi we 'ji nu, Klisi 'gbv in mia -seli -kaslv 'wɔ. ¹⁴Na -kaslv -plaplie 'gbv, -Lagɔbhelia duun yia -amiaa -Kanyɔ dli 'wɔdi. Wa 'tεmania dli bhabha, 'in wa yia -Lagɔgbv gba nyuma -yla, wa 'ni nyano nu.

¹⁵Nu, gbɔzɔnv -wa, wa glaa tɔlv gbaa Klisu gbv zenyi -nunvε -yɔ -yɔmɔmni nya. 'In tɔlv gbaa we dli -zɔnv nya. ¹⁶-Mama gbaa -Lagɔgbv 'nanɔdli nya, -Lagɔ -yɔ na zεkalieε 'gbv, -maa -yi we 'ji nu, in 'ka -Lagɔgbv 'wɔgvɔv 'gbv in mia -seli -kaslv 'wɔ. ¹⁷-Wa gbaa Klisu gbv -yɔmɔmni dli nya, wa'a gba ɔ gbv gbɔzɔnv sa. Wa 'yibha wa 'ka na siasie -gɔpali -seli -kaslv 'wɔ.

¹⁸-Mɔv 'ni gbv, wa yi we gba dli 'sɔ nyaoo, wa yi we gba dli -bhlo nyaoo, Klisu gbv wa mia gbaa. In mi we 'mɔna lida, 'in we 'mɔna na yia lia 'kɔmɔv! ¹⁹Nu, in -yi we 'ji, -Lagɔ a bhuhboea na 'gbv, laylagbɔ weee -mni 'wɔ 'pɔpɔε na yia 'yia, -Zezu Klisu Zuzu na 'wɔsasiεε 'gbv. ²⁰Nu, -we in 'yibhaa tenyi tenyi, 'in in dia dli 'wɔ, mɔ -wa zɔ yabhlogbɔ 'na 'ka 'mi 'bha. We yi dεsεεn -zε, we yi 'kɔmɔv -zε, na 'dε yi 'yliyɔgao, in yi thoo, in 'yibha Klisu 'ηni 'ylimani 'mi 'wɔ, we 'gbv na dli 'tεa 'wɔ.

Pɔlv nεε -Zezu 'gbv ɔ -gaa 'yliyɔ

²¹We -ka -am, nu, Klisi -wa na 'yliyɔgagie. 'In in -ka tli, -tɔnv in 'yia. ²²'In in -ka 'yliyɔgada -tɔ dɔvɔ -mni -gv, in mneni in 'ka lubho -zɔnv nɔ -Lagɔ -yla. Nu, -we in 'kaa -bhasa, -de 'yliyɔgagieoo, -de tlthieoo, in 'ni we -yi. ²³Na dli mi sɔ 'sɔ lv. In 'yibha in 'bhv dɔvɔ -mni -gv, 'in in 'ka Klisi kwesi mni, mɔ nana 'yli bhabha na -nv nya. ²⁴'In in -ka 'yliyɔga dɔvɔ ni -gv, -mɔv nani 'yli amiaa 'gbv. ²⁵We 'gbv, na dli zɔ, -tɔa na -yɔ a 'dε weee yia, in 'ka an 'wɔsa, 'in amiaa dli zɔvεε 'ka -gɔwɔlaylimani, amiaa 'mɔna 'ka -gɔbhv. ²⁶'Bhie, zli in -ka amiaa -gbε luyi, -Zezu Klisu 'ηni a yia -mɔnɔna bhabha -gɔladolue nya, na 'gbv.

-Lagɔnyumaa nɔnbhv

²⁷-We nana 'yli, mɔ -wa nu, amiaa nɔnbhv -ka Klisu -Lagɔgbv 'klv. We -ka 'sa -mi ni, in -ka an 'yia mɔnɔo, in 'ni mɔnɔo, in 'nɔ nu, amiaa weli -yɔ amiaa dli mi -bhlo, 'in dli zɔvεε -we -Lagɔnv wlaa, a gɔ we 'wɔ dabɔvɔ. ²⁸A 'na nɔnv nyano amiaa tonyuma kwεε -ni. Wa -ka an -yɔwɔsɔlvɔda -mi, mɔ slɔlua nu, wamia ka mɔv, 'in mɔ slɔlu 'yaa nu, amia ka gbv 'wɔbhv. 'In -Lagɔ -gbε we bhua. ²⁹Nu, -we mia Klisu -ni nya, amia -Lagɔ nɔa 'nanɔ 'wɔ, we 'ni ɔ dli zɔvεεε -bhloo gbv, nu, a sia 'ya ɔ 'gbv. ³⁰-Gɔlv -we ka guda a 'yia zlime 'mi, 'in a nɔa nu, in mi we guda 'kɔmɔv, mɔ -bhlokpade amia mi 'yaa dε guda.

2

-Zezu Klisu 'dεε 'kienyi -tite -yɔ ɔ 'ylilo

¹Nu, Klisi tεmania an la, ɔ amiaa zεkalieε paa an 'kɔayli, ɔ Zuzu nɔa an -bhlo, we 'ni mɔv? Klisu 'gbv a 'yibhali -yibhalia, a ka nyazidli a 'dεkpaa nyidi -bhlo -bhlo, we 'ni mɔv? ²Nu, we -ka 'sa -mi, amia na bhuhboea, a -ka dli -bhlo, amiaa 'wɔlukɔv

lapopalie -mi -bhlo, a kikalı ZE. A -ka 'sa nuda -mi, 'in a yelia 'muna na dlı zo. ³ A 'na nuvu -lu yabhlogbɔɔ ɛ -yɔmumne -yɔ 'dɛɛ 'ylimanie klo nya -ni. A ti amıaa 'de 'wɔ 'kienyi. A 'bhu amıaa -lima 'wɔ nɛɛ ma 'yli ma -zi aın. ⁴ Nu, nyıme 'na titalı ɔ 'dɛɛ zuzɔnu -bhlogbɔɔ da -ni. Amıa weee titalı 'ya amıaa -limaa nuv zuzɔnu da.

⁵ Dlı -we -Zezu Klisi kaa, a -ka we a 'dɛkpua nyıdı.

⁶ -Zezu Klisi, sa -Lago mıa, 'sa ɔ mıa -kpɔ.

Sa ɔ -yɔ -Lago 'sɔ mnenia 'wɔ, ɔ 'nı we 'kili.

⁷ 'In -we weee ɔ kaa, ɔ ka we -yɔɔwɔnu ɔ 'ka we 'yıtide, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ gaylo 'wɔnu.

Cıın, ɔ ka nyımeɛ 'dɛbhie -ze:

ɔ -yɔ nyıma 'sɔ yia 'wɔwɔ weee.

⁸ ɔ ka 'ya ɔ 'dɛ 'wɔtı 'kienyi:

-Lagoɔ 'nuɔwɛzɔvɔɛ 'gbɔ, 'in ɔ yia tlıtieɛ gbɔ -yɔɔwɔnu.

Wa yia 'dɛbhie ɔ *su -gɔ lakɔlɔ, 'in ɔ yia tlı.

⁹ We 'gbɔ,

-Lago yia ɔ nyımaa 'wlulapılıkpe 'kadɔ -gɔ ladi,

'in 'ɔnı -we 'yia -we zia 'ɔnı weee 'wɔ,

-Lago yia we ɔ 'nyɛ.

¹⁰ Nu, -Lago 'yibha,

ɔ lalalu weee mıa yalı,

-we mıa dɔdɔ -gɔ -yɔ dɔdɔ zɔ,

we 'sibhli 'kukolu -Zezu 'yu,

ɔɔ -Zezuu 'ɔnı 'nuɔwɛzɔvɔɛ 'gbɔ.

¹¹ 'In we 'ka lalalu weee 'nyɛɛ 'tla nu,

-Zezu Klisi -wa Nyımaa -Kanyɔ.

'In Dide -Lagoɔ 'ɔnı 'ka mnda -tu.

-Lagonyıma mı dɔdɔ -gɔ zlı 'bhisa

¹² We 'dɛɛ 'gbɔ, na 'talea -zɔnu, da in mıa -benyi amıaa -gbɛ, a ka -Lago 'nuɔwɛ zɔ 'kɔmɔv, 'in da in 'mıa -sɛɛn da amıaa -gbɛ -mı, a zɔ 'ya ɔ 'nuɔwɛ bhahba. A nu lubho, 'in a 'ka amıaa 'pɔpɔɛ gbalı. A nu we ɛ -Lagoɔ sɔsɔɛ -yɔ -yɔtɛɛɛ nya. ¹³ Nu, -Lagoɔ 'dɛ mı amıaa dlı zɔ lubho nuda, ɔ dɔmagbɔ 'ka aın dɔbɔnamanı, 'in a 'ka 'ya we ɛnu.

¹⁴ Amıaa ɛnugbɔ weee 'wɔ, a 'na 'ɔwɔwɔwɛni zɔ -ni, 'in a 'na kpıkpɛlı -ni. ¹⁵ 'In gbonyuu 'na -mı -ni aın kweyli -ni, 'in a -tu -mɔwɔlɔda, a 'ka -Lagoɔ 'yua tıklı -ze, gbonyuu -ɛnuɔnya -yɔ -dawlıcian nyıdı. A -nyıma wa nyıdı dɔdɔ -gɔ yɔ 'bhisa, nıkpıse 'wɔ. ¹⁶ 'In wɛlı -we wıaa 'yılıyogagie, a gba we nyıma -yla, 'in zlı -Zezu Klisi -ka lɔyi, 'muna na yia lia ɔ 'yu amıaa 'gbɔ. 'In 'ji na yia we yibhelıa nu, lubho in nua, we 'nı bhe, 'in in 'nı sıa bhe.

¹⁷ Amıaa -Lagoɔ dlıgɔzɔvɔɛ -we mıa 'slaka 'bhisa, wa yı 'dɛbhie we 'gbɔ na 'pıɔn laslu nɛɛ we nyu, 'muna na lia. 'In na -yɔ a 'dɛ weee

lia 'muna dabɔdɔ. ¹⁸ Nu, amıa li 'sa -bhloo 'dɛ 'muna, 'in a -yɔ 'mı li we dabɔdɔ.

Timotee -yɔ Epafloditi 'sɔ

¹⁹ Nyımaa -Kanyɔ -Zezu -ka we -yɔɔwɔnu nu, Timotee na yia daylı amıaa -gbɛ tiea. 'In da ɔ -ka lɔyi, ɔ 'ka 'mı -yla amıaa -zɔɔ dı -sa, 'in -mɔv 'ka 'ya 'mı 'kɔaylı 'pa. ²⁰ Nu, -wa -yɔ 'mı 'sɔ mıa -selı, ɔ 'dɛbhlogbɔɔ kaa amıaa gbɔ. 'In mɔ 'yıbhaa ɔ 'ka aın -yɔbɛ, ɔ 'ka aın 'wɔsa. ²¹ 'In -wa weee -tu'a 'wɔ, wa 'dɛɛ zuzɔnu wa nɔnu'a 'yılıbıla, nu, wa'a lɔ -Zezu Klisi gbɔv 'gbɔ dlı. ²² Amıaa 'dɛ -yi we 'ji nu, Timotee ka 'mı 'wɔsa bhahba. Sa 'yu saa ɔ dıde 'wɔ, 'sa. ɔ -yɔ 'mı 'sɔ, 'in -a yia -Lago gbɔ gba dabɔdɔ. ²³ In dı we dlı 'wɔ nu, da in -ka na 'dɛɛ gbɛgbɛın gbɔ -yɔyı tıklı, 'mɔ na yia amıaa -gbɛ tiea sıbı. ²⁴ 'In na dlı mı we -gɔ nu, Nyımaa -Kanyɔ ka we -yɔɔwɔnu, daylı na 'dɛ yi 'yaa aın 'ya.

²⁵ Na bheli Epafloditi a tiea zlıme na -gbɛ, ɔ 'ka 'mı 'wɔsa, 'in -lı in 'yıbhaa, 'in a yia we ɔ kweɛ zɔ. 'Mɔ na -yɔ ɔ nua lubho, 'in mɔ na -yɔ ɔ gɔa tu dabɔdɔ. 'In -sɛɛn, we mı nu, in 'bhıtılı ɔ lı la amıaa -gbɛ. ²⁶ A 'dɛ weee 'tu mı ɔ 'bhadaa 'gbɔ, ɔ 'yibha ɔ 'ka aın 'yi. Da ɔ 'nua nu, a ka ɔ gunɔ dı 'nu, 'in we yia ɔ dlı sumanı. ²⁷ Gbɔzɔnu -wa, ɔ ka gu nu, ɔ felı 'dɛbhie tıa, 'in -Lago yia ɔ nyazi 'yılı. We 'nı ɔ 'dɛ -bhlo, nu, -Lago ka 'ya -amı nyazi 'yılı, na -gɔ yi 'wɔv -kɔvun bhahbaa 'gbɔ. ²⁸ We 'gbɔ, kwe na puloa la, in 'ka ɔ lɔlabhıtılı amıaa -gbɛ, 'in a -ka ɔ 'ya, a 'ka 'muna li, 'in na sıasie 'ka zɔbɛ. ²⁹ A kpa ɔ 'muna weee nya, -Lagobheli 'bhisa. 'In a zɔv -sɔkpa -nyıma 'nuɔwɛ. ³⁰ -We ka gbɔ -wa, Klisi lubhoo 'gbɔ ɔ felı tıa. ɔ 'dɛɛ 'pɔpɔɛ ɔ -saa dlı, 'in sa a 'ka yaa 'mı kwalı, 'in ɔ yi 'saa nu.

3

Sa nyıme 'kaa -mı tıklı -Lago 'yılıya 'wɔ

¹ 'In -sɛɛn, na bhelia, a li 'muna Nyımaa -Kanyɔɔ 'gbɔ. Wɛlı in cɛıa zlıme aın 'wɔ, mɔ -bhloo 'dɛ na cɛıa da aın 'wɔ. Nu, we'e sıalı 'mı, 'in we nanı 'yılı amıaa -nu nya.

² A zɔ amıaa 'dɛ 'yılıyɔ lubho 'nyuuu nınyaa gbɛgbɛın, a zɔ amıaa 'dɛ 'yılıyɔ gwı -bhonyımaa gbɛgbɛın, 'in a zɔ amıaa 'dɛ 'yılıyɔ, nyıma 'yıbhaa nyımaa *knı 'wɔpapie -gla nya, -maa gbɛgbɛın! ³ -We ka gbɔ -wa, -amıa bıbɔa -Lago ɔ Zuzu nya, -amıa mı knı 'wɔ 'dɛgbolu. -Zezu Klisi 'gbɔ -a yımanıa -amıaa 'dɛ, 'in -we nyıma dıa dlı 'wɔ, -a'a dı we dlı 'wɔ.

⁴ 'In -amı mneni in 'ka na 'dɛ dlı 'wɔdı, 'mɔ nyıma tɔlva -ka mneni -maa 'ka -maa 'dɛ dlı 'wɔdı, na -nu -zi 'ya -maa -nu 'wɔ. ⁵ Nu, wa gwalıa 'mı, we 'yılı gbetaa zlı wa 'paa 'mı knı 'wɔ. *Izlaɛlı -dɔdɔwɔlakpe in -mıa,

* 3:5 Zııfıvı 'zaylı -wa.

4

Ebleee 'zayli* in -mia, Bezamεεε zɔayli, we -ka -Lagɔɔ titee 'nɔɔɔwεzɔda, *Falizinyumε in -mia. ⁶Na -goladolue *Zuifɔɔ -Lagɔyloogblo 'gbu, in yia *leglizinya 'klyie 'wɔpali. 'In we -ka -mumie tiklu ka da nyuma mia -talida, -Lagɔɔ titee 'nɔɔɔwεzɔvε 'wɔ, 'ɲni yabhlogbɔɔ 'ni 'mi -yɔ -mi.

⁷Ni, -li weee mia zlumε 'mi 'yliya 'wɔ -tnɔɔ nya, -sleεn -Zezu Klisi 'gbu -li -kpɔa nya na bhua we 'wɔ. ⁸Cun, -li weee mia, -li -kpɔa 'bhisa na bhua we 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, in -ka na -Kanyɔ -Zezu Klisi yibheli, -mɔɔ nanu 'yli -mɔɔ -zi -li weee. ɔ 'gbu, in yia -li weee kwε 'bisa, 'in na bhua we 'wɔ kalikɔ 'bhisa, in 'ka -Zezu Klisi 'yi 'gbu. ⁹'in in 'ka ɔ 'wɔ -mi. We 'ni na 'dεε tiklumie bhɔa -Lagɔɔ titee 'nɔɔɔwεzɔvε -gbεε gbɔ. -Cunnya, na dliɔvε Klisi -gɔɔ -gbε we bhɔa. Tiklumie -we bhɔa -Lagɔɔ -gbε, 'in -we -Lagɔ nyεa ɔ zɔa ɔ dli -gɔ, mɔ -wa. ¹⁰-We in 'yibhaa, mɔ -wa: in 'ka -Zezu Klisi yibheli 'ɲwεɲwεε, we -yɔ 'tite -we 'bhua ɔ 'wɔ titlie lɔ. In 'yibha in 'ka ɔ siasie yibheli, 'in sa ɔ tlia, in 'ka 'sa tl. ¹¹'Sa -bhloo 'dε, in di we dli 'wɔ ni, 'wɔ -amɔ na yi 'yaa -sɔa titlunya glaa.

-A -gwa -a 'ka we 'wlulapalida nyini!

¹²In 'ni gba ni, in ka na -gwagwεε 'wlulapalida nyini. 'In, in 'ni gba ni, sa -Lagɔ 'yibhaa in -mi, in mi 'sa -slɔ tɛn. 'In na -gwagwεε na zɔa 'yliyɔ, -we ka 'gbu in mia -gwada, in 'ka we kpa. -We ka gbɔ -wa, -Zezu Klisi ka 'ya na 'dε kpa. ¹³Na bhelia, in 'ni gba ni, in ka we 'penie 'yi. Ni, gbɔ -we na nɔa lε: -we 'pha, 'wɔ na dɔa -mɔɔ, 'in na gɔa la, -we mia 'mi 'yu in 'ka we yli. ¹⁴We 'gbu na gwaa, in 'ka we 'wlulapalida nyini. 'In 'penie ka 'gbu -Lagɔ yia -ain la yali, in 'ka we 'yi -Zezu Klisi 'wɔ.

¹⁵-Amia weee dolua da 'yiligwe la -Lagɔyloogblo, -a pupali 'sa 'wlukɔɔn la. 'In we -ka ni, saputu sa a pupali 'wlukɔɔn la, -Lagɔ yia amiaa 'wlukɔɔn -bloa we -gɔ. ¹⁶Sa we -ka -mɔɔ, 'yoo -we -a bhliia tiklu, 'in we yia -zεεn yli, -a zɔ we 'yliyɔ.

¹⁷Na bhelia, a 'dε weee 'tideli 'mi. -A ka we 'yli -slolu, -we -a -slolua nyuma -wa nɔa we -gɔ, a yla wa. ¹⁸Ni, Klisi, ɔ tɔlia *su -gɔ, nyuma -duun nɔa ɔ tɔnyuma 'bhisa. In ka ain -yla we gbada -gwεε, 'in 'mɔ na gba 'yaa da -zεεn ain -yla, wie nya. ¹⁹Wa nɔ we 'wlulapalida -wa, wa mɔɔmɔε. Wa nɔkpla -wa wa -Lagɔ. Zɔbhaligbunya wa nɔa lε, we 'wɔ wa ylimania wa 'dε. 'In dɔɔɔgbɔ gbɔɔ 'dεkpɔa -gɔ wa pupalia dli la. ²⁰Ni, we -ka -amia, yalnyuma -a -mia. 'In -amiaa Gbɔwɔsanyɔ, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi, ɔ 'kaa yali 'bhɔ, 'mɔ -a mia wɔda. ²¹Mɔ yia -amiaa ku -we 'kaa zen 'bhitia, 'in ɔ 'ka we ɔ 'dεε liluku 'bhisa nɔ. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka se 'kadu, -we nyεa ɔ -li weee 'wlulaplie.

'Dizɔwεli

¹Na bhelia -zɔnɔ, amiaa 'tɔ mi 'mi 'bhada bhahba, in 'yibha in 'ka ain 'yi. 'Mɔna a laa 'mi 'wɔ. Amiaa 'gbɔ, na ylimania na 'dε. We 'gbu, na 'talea -zɔnɔ, a -tɔ Nyumaa -Kanyɔ 'wɔ gege.

²Evodii -yɔ Sentisi, amia na bhuhhoe, a 'nɔnɔnɔ 'wɔla, 'in a -mi -bhlo Nyumaa -Kanyɔ 'wɔ. ³'In -mi, ɔ na -yɔ ɔ nɔa lubho dabɔɔ ni, in nεε -mi -ylac: -in -sa waa 'ɲwɔn -manu 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, wa -yɔ 'mi 'sɔ ka lagɔ, 'in -Lagɔgbɔ yia lamneni. Wamia klaa, Klema -yɔ bhelia -tɔba -wa ka 'ɲni mia celida 'yliyɔgagieε 'sebhe 'wɔ, 'ma na -yɔ wa nɔa lubho dabɔɔ.

⁴A li 'mɔna 'kɔmɔɔ Nyumaa -Kanyɔ 'wɔ. 'Mɔ na gba 'yaa da, a li 'mɔna! ⁵Nyuma weee yibheli amiaa dli -dɔɔɔ 'ji. Ni, Nyumaa -Kanyɔ ka pipa. ⁶A 'na lɔlɔ -lu yabhlogbɔɔ 'gbu dli -ni. Gbɔ weee 'wɔ, -we a -ka 'yibha a -zɔli we -Lagɔ, ɔ bhuhhoe nya, we -yɔ ɔ fuopapie nya 'ya. ⁷'In a -ka 'sa nɔ, 'wɔtɔtɔε -dɔɔ -we -Lagɔ wlaa, -we -zia nyumaa 'ylimnee weee 'wɔ, mɔ yia amiaa dli -yɔ amiaa 'wlukɔɔn lapपालie 'yliyɔzɔa, -Zezu Klisi 'wɔ.

⁸Ni, na bhelia, gbɔ weee 'wɔ, -we weee nania 'yli, 'in -we ka 'ɲni wa 'kaa -mnɔni, we ye amiaa dli zɔ: -we weee -wa gbɔzɔnɔ, -we wa 'kaa 'nɔɔɔwε zɔ, -we weee mia tiklu, -we weee mia -mɔwɔda, -we weee nania -Lagɔ -yɔ nyuma dɔɔɔ, 'in we -yɔ -we weee wa 'kaa 'ylimani. ⁹Ni, -we in -slolua ain, -we a 'yia 'mi kwεε, -we a 'nɔa 'mi 'ɲwεε, 'in -we in nɔa lε a 'yia -yɔ, a nɔ we lε. 'In -Lagɔ -ɔ nyεa nyuma 'wɔtɔtɔε -dɔɔ, -mɔɔ -yɔ ain 'sɔ 'ka -mi.

Pɔlv paa Filipɔgbεε -Lagɔnyuma fuo

¹⁰Nyumaa -Kanyɔɔ 'mɔna -zu 'mi 'wɔ, -we ka gbɔ -wa, sa a -kalia na zε -benyi, a ka we -slolu -sleεn lagada. Gbɔzɔnɔ -wa, na gbɔ ka ain -yɔkpa bhahba. 'In sa a 'kaa 'mi we -slolu, 'sa 'ni -mi. ¹¹'In we 'ni ni, -lu in 'ni -kaa 'gbɔ na gba 'sa. Ni, in ka 'mɔna 'wɔ -mumie 'kpia, saa 'dε na gbεgεin gbɔ yi -mi. ¹²In -ka boba 'wɔ -mi, in -yi na 'dε kpa sa. In -ka -lu duun -ka, in -yi na 'dε kpa sa. 'Yli weee -yɔ da weee, 'ɲwɔ yi 'mi 'bhada -mɔɔ, 'in in yi lɔɔɔ, in -yi na 'dε kpa sa -lu duun -yɔ -lu -sεε: 'wɔ sazɔnɔ sa. ¹³Klisi 'tite ɔ 'nyεa 'mi 'gbu, in mneni we 'dε weee kwεyɔ. ¹⁴-Mɔɔ bhla, gbɔzɔnɔ a nɔa lε, 'in a yia 'mi 'wɔsa na siasie lɔ.

¹⁵Filipo -nyuma, amiaa 'dε -yi we 'ji ni, in 'kaa -Lagɔgbɔ gbagbieε gwedi, da in 'bhua Masedɔani -dɔɔɔ -gɔ, *leglizɔ yabhlogbɔɔ 'ni 'mi 'wɔsa 'gwezi nya, amia -bhlogbɔɔ -saa 'mi 'wɔ. ¹⁶Cun, da in mia zlumε Tesaloniki, -zakpa -nyacun a 'paa 'mi -we in 'mia -ka yoo! ¹⁷We 'ni ni, 'nyenyɛluu da na tali. Ni, in 'yibha -Lagɔ 'ɲwɔn ain 'nyu la, 'in amiaa 'yiyulu 'ka -gɔbhɔ. ¹⁸-Lu weee a 'paa 'mi yoo, Epafloditi ka we wla. -Li in 'yibhaa, amiaa

wlawlalu ka we 'wɔzi. 'In -lu yabhlogbɔɔ'ɔ bɔ
 -slɛɛn 'mɪ 'wɔ. Amɪaa wlawlali 'wɔ *lasikɔ
 ka ɲɛ mɛnɪa, we -yɔ 'slaka -we nana -Lagɔ
 dɔdɔ, mɔ. ¹⁹ We 'gbɔ, na -Lagɔ kaa 'ɲɪmɪnɪlu
 weee, -we weee a 'nɪa -ka, 'nyɛa ɔ yia we aɪn ɔ
 'nanɪdlɪ 'kadɔ nya, -Zezu Klisɪ 'wɔ. ²⁰ -Amɪaa
 Dide -Lagɔɔ 'ɲɪ 'ylimanɪ -zɔ weee nya! *-
 Amɛnɪ.

Pɔlv 'wɔbhlolu wɛli

²¹ In -sa -Lagɔbhelia weee fɔ -Zezu Klisɪ
 'wɔ. Na bhelia -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ mɪa -seli, -maa
 -sa 'ya aɪn fɔ. ²² -Seliɪ -Lagɔnyuma weee -yɔ
 nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ *Sezaaa -budu
 zɔɔ lubhonɔnya -sa aɪn fɔ.

²³ Nɪɪ, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ ɲwɪa aɪn
 'nyu la.

'Sebhε Pɔlv 'paa Koloso -nyima yoo

-Lagonyuma mia Kolosugbe nukple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. Ɔ mi -kaslv 'wɔ *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sebhε ni celi. Nu, Epaflasi 'bhva Kolosugbe nukple, -zugba nyuma mi-mɔ yoyogbv -sloluda, 'in ɔ yia Pɔlv 'di -la. -Bha Pɔlv celia -Lagonyuma 'wɔ nu, -Zezu -wa -lu weee -Kanyɔ, 'in -a mneni -a 'ka gbv 'wɔbhv -we ka gbv -wa, ɔ ka -amiaa 'gbv tli.

Fusaweli

1 -Ami *Pɔlv, -ami -wa -Zezu *Klisu *ti-etiencyo -Lagoo domagbv nya, in -yo -amiaa bheli Timotee so celia da an 'wɔ. 2 Amia, -amiaa bhelia, -wa mia -Lagonyuma nya Kolosugbe 'wɔ, -wa'a 'bhulva -Lagoweli -gv la, -a -sa an fu.

-Amiaa Dide -Lago nywa an 'nyu la, 'in ɔ 'nye an 'wɔtɔtve -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lago fuo Koloso -Lagonyumaa 'gbv

3 -Amiaa -Kanyo -Zezu Klisu Dide -Lago -a paa fuo amiaa 'gbv, 'in -a mi -Lago bhuhhoeda 'kamv amiaa 'gbv. 4 Sa a zva -Zezu Klisu dli -gv, 'in sa a -kalia -Lagonyuma weee ze, -a ka we 'nv. 5 Nu, -li -zɔnv -we mia an wɔda yali, -we ka 'di a 'nva we gwedlida ni, mv -wa -Lagoweli -zɔnv. We 'gbv a zva -Lago dli 'wɔ, 'in a -kalia nyuma weee ze. 6 Wee -Lagogbv -we mia an nyidi, 'in we yia 'bhue 'pa ni, we mi 'ya gbɔzɔnv lenve nya lamnenida -dɔdv weee -gv. 'Yi -we nya wee -Lagogbv nyinia amiaa -gbe tia ni, a ka we 'jiiyibheli gbɔzɔnv sa nu, -Lago ka an 'nani 'wɔnv. 7 -Amiaa jijli -tale Epaflasi, ɔ -yo -an 'so nva -Lagolubho ni, ɔ mia Klisu lubhononyo tikli nya -an nyidi, mɔ -slolua we an. 8 Zekaldli -we -Lago Zuzu zva an 'wɔ, mɔ -sala we 'di -an.

9 We 'gbv, 'yi -we nya -a 'nva amiaa -gogbv ni, we 'bhv wee 'yi 'wɔ -a mi -Lago bhuhhoeda amiaa 'nyu nya 'kamv. -Lago -a bhuhhoea, ɔ 'ka ɔ domagbv an 'kɔvlɔlv, 'in a 'ka we yibheli kpɛn kpɛn. Nu, Zuzu 'Pɔpa 'nye an gbɔyilo -yo 'ylimnee. 10 Amiaa nɔnbhv -ka 'sa we 'klv -Lago 'yu, 'in a 'ka ɔ dɔdɔnaman weee. A 'ka 'bhue 'pa, 'in a 'ka gbɔzɔnv -gbv weee lenv, amiaa -Lago yibhelie 'ka -gɔwɔlayliman. 11 -Lago -a bhuhhoea ni, ɔ 'temani an la -lu weee 'wɔ, ɔ 'tite 'kadv -we -zia 'tite weee 'wɔ nya, 'in a 'ka 'sa we lakpa 'kamv, dltie nya. 12 'In a 'ka Dide -Lago fuo 'pa 'mɔna nya. Ɔ 'gbv, 'bi -we -Lagonyuma yia 'yia zli 'klv, we mi amiaa -nv nya. 13 Nu, mɔ -saa -an nikpisee 'tite kwɛɛ, 'in ɔ yia -an ɔ doma yuu nyumaa 'wlulapilie

zɔ kwa. 14 Ɔ Yu zitea -an 'wɔ, ɔ 'gbv -Lago yia -amiaa gbonyuu 'wɔti.

Klisu 'de -yo ɔ lenvgbv

15 Klisu -wa -Lago wa'a 'yia -yo ɔ 'wɔwlv. Mɔ mia la tia lalalu weee 'yu. 16 Nu, mɔ 'wɔ -Lago nva yali -lu -yo dɔdv -gv -lu weee le, -we wa yia -yo, 'in -we wa'a 'yia -yo klaa. 'Nyimnikpe, 'wlulapilie, 'tite -yo se, mv weee -Lago -laa la ɔ gbɛlv, 'in ɔ -yla. 17 Ɔ Klisu mi la -lu weee 'yu, 'in ɔ 'gbv -lu weee kikalɔ la. 18 Sa 'wlu mia nyimɛɛ -kpabhiee -kanyo nya ni, 'sa ɔ mia *Leglizv 'wlu nya. Mɔ -wa 'yiyigagiee gwedlida, mɔ -sɔa 'wɔ tilitinya glaa tiatia, 'in ɔ 'ka -lu weee 'yugal. 19 Nu, -Lago 'yibha sa ɔ 'de mia, ɔ 'Yu mi 'sa -kpɔ. 20 -Lago 'yibha 'ya ɔ 'ka ɔ 'Yu 'wɔplli, 'in ɔ -yo ɔ lalalu weee 'ka 'wɔsuslolu. -Zezu tia, ɔ 'pɔnv jitea *su -gv, we 'gbv, -Lago yia 'wɔtɔtve -dlɔɔ wla yali -yo dɔdv -gv.

21 Amia -wa mi bhaa 'lakpanya nya, 'in a mia -Lago tonyuma nya amiaa 'wlukvɔn lapalɛ 'nyuu -yo amiaa gbonyuu lenvee 'gbv ni, 22 -slɛn, -Lago ka an 'wɔsuslolu ɔ 'de nya, -Zezuu nyumɛ kuu tilitie lv. 'In a 'ka ɔ 'klv 'yiligbe -mɔwlvda, -zugba 'sla 'ni an -yo -mi, a 'ni 'nyu -yo -ka. 23 Nu, amiaa dɔzɔvɔe -tv 'wɔ gege, 'in we 'temani 'wɔ. -Lagobv -we a dia dli 'wɔ, 'a 'na vlah we gwe -ni. Wee -Lagogbv -we a -ka bhaa 'nv, wa gbaa dɔdv -nyuma weee -yla, we lubhononyo -ami Pɔlv -zea.

Pɔlv mi ɔ -Lagolubho gbv gbada

24 -Slɛn, siada in mia da amiaa 'gbv ni, in mi we 'mɔna 'wɔ. Nu, Klisu siasie talva -tva lv ni, 'mv in mia gbalida nanv kuu siasie nya, ɔ ku -kpabhie -we wee *Leglizv -miaa 'gbv. 25 -Ami, in ka *Leglizv lubhononyo -ze. -Lago -saa -bha 'mi, in 'ka an glaa ɔ lubho ni, 'in 'in 'ka ɔ gbv an -yla gba kpɛn kpɛn. 26 -Lago zizelu 'kadv -ka bhaa -benyi -mi, nu, 'mv -Lago -saa -slɛn 'bhle ɔ -mɔwlvnya -yla. 27 Nu, 'ma -Lago 'yibhaa ɔ 'ka wa ɔ 'nyimni zizelu 'kadv 'kɔvlɔlv. Nyuma -wa 'nia *Zuifv 'gbv, ɔ yia ɔ zizelu 'bhlesa. Wee zizeluu ji ni: Klisu mi an 'wɔ, 'in a -yi sa we 'ji nu, a ka 'bi -Lago 'nyimnie 'kadv 'wɔ.

28 Ɔ Klisu gbv -a mia da gbada nyuma weee -yla, wa gbv -yla lapalɛ -yo wa gbvslolu nya, gbɔyilo bhahba nya, 'in ɔ -ka -mi ɔ 'ka -mɔwlvnyo -ze -Lago 'yu, Klisu 'wɔ. 29 We 'gbv, Klisu 'tite 'kadv -we mia 'mi 'wɔ lubho nɔda, we nya na nva lubho, 'in na gɔa la.

2

1 Nu, in 'yibha a yibheli we 'ji nu, amia klaa, Laodisee -Lagonyuma -yo nyuma weee -wa 'nia -slɔ 'mi 'yi wa 'yi nya, amiaa 'gbv in mia da lagɔda. Tv 'kadv -wa! 2 In -ka 'sa nɔda -mi ni, -zugba in 'yibha wa 'temani dli, wa kikalɔ ze, 'in wa 'ka nyumɛ -bhlo -ze. 'In wa 'ka 'ylimna bhahba, 'in wa 'ka -Lago zizelu

yibheli kpeɛn kpeɛn. Wee zizelu mia, mo -wa Klisi. ³ Gbuɔyilo -yo -luyiloo 'ɲnumnie weee bhua -Lagoɔ -gbe, mo 'wo we mia zizada.

⁴ -We na gbaa da an -yla ni, nyuma yi an 'yloogblo lasali -dawliweli nyaa gbu -wa. ⁵ Ni, na 'debbie -gbolu 'ni an glaa -mi ni, na dli -yo an 'so mi. Amiaa lenogbonya mia 'cece, 'in a zua Klisi dli -gu gege ni, in -ka we -yoɔida -mi, na dli menɪ.

Dlizove -we ka gbu wa -slolua an ni, a -to we -gu gege

⁶ Ni, sa a ɲwnua -Zezu Klisi gbu -yo amiaa -Kanyo nya ni, a no 'sa ɔ 'wo. ⁷ Dliozove -we ka gbu wa -slolua an ni, a -to we -gu gege. A -ka somi -Zezu Klisi 'wo. ɔ mi -buduu gwe nya: a -to 'yilimanda ɔ -gu. A 'pa 'yli weee nya -Lago fuo, -we weee ɔ nua an -yla leɛ 'gbu.

⁸ A zo amiaa 'de 'yliyɔ, ni, nyume yabhlogboɔ 'na 'pali an yo -yo weli -kpɔaa lubhu ɲwe -ni. -We -wa duɔgu -nyumaa gbuslolu ni, duɔguɔ 'titenyaa -gbe we bhua, ni, we'e 'bhu Klisi -gbe. ⁹ -We weee mia -Lago 'wo, Klisi -ɔ -zea nyume ni, mo 'wo we 'de weee -dila la. ¹⁰ A ka -lu weee 'yɪ ɔ 'wo, mo -wa 'tite weee -yo se weee 'wlulapɪnyɔ.

¹¹ 'In 'ya ni, Klisi 'wo wa 'paa an kni 'wo, nyumɛ ɔ 'ni we leno, ni, Klisi nyumɛ kni 'wɔpapie mia, -we saa nyume ɔ lenogbu 'cin 'bi, mo -wa. ¹² Sa a -yo Klisi 'so tia amiaa batizee batizee lo, 'sa wa 'bhluɔ an ɔ nya. 'In -Lago yia a -yo ɔ 'so 'wobhu titlɪnya glaa, dli -we a zua -Lagoɔ 'tite -guɔ 'gbu. Wee 'tite nya -Lago 'bhua Klisi 'wo titlɪnya glaa. ¹³ A ka zlume 'yliyɔga -titlie ti, amiaa gbonyii -yo kni a 'nia 'wo -mu 'gbu. Ni, -sleɛn, -Lago ka a -yo Klisi 'so 'yliyɔgagie 'nye, 'in ɔ yia -amiaa gbonyuu weee 'wɔti. ¹⁴ Tite -we mia celida 'sebbe -gu, -we dia -an 'gbu 'wlu ni, -Lago ka we lamumni, 'in ɔ yia we lasa, we lakolbe nya -Zezu *su -gu. ¹⁵ Zuzu 'nyii -we kaa nyumaa 'wlulapɪle -yo senya ni, wee su -gu -Lago -saa we 'tite kwɛɛ. ɔ ka we lu, 'in ɔ yia we -zejila 'wo weli -kaslonnyuma 'bhisa.

¹⁶ We 'bhu -zeɛn 'wo, -we a lia, -we a maa, 'fetu 'yli, 'co lolu -yo *Nyapeyli 'gbu, nyume yabhlogboɔ 'na 'bhulu amiaa -yogbu 'wo we 'gbu -ni. ¹⁷ -We mia da weee, -li -we yia yia, we zuzu -wa. We 'ni we 'debbie -gbolu. Ni, Klisi -wa we 'debbie -gbolu. ¹⁸ Ni, nyume -ɔ -ka ɔ 'de 'wɔti 'kienyi -dawlɪ sa, 'in ɔ -ka an -yla gba ni, a bubo -Lagoɔ 'anzinya, a 'na ɲwnuu we -yo -ni. Nyume -ɔ -ka 'sa nu ni, ɔ 'ka amiaa 'penie -gusaa gbu -wa. Ni, -mɔɔ 'sasokpa -nyume mia, -we -nya yia ɔ 'yli -gu, 'mɔ ɔ tɔba dli, 'in ɔ yilimania ɔ 'de, 'in ɔ pɔpalia 'wlukɔɔn la duɔgu -nyuma 'bhisa. ¹⁹ Ni, Klisi -ɔ -wa wlu, ɔ 'ne -mɔɔ -yola. Klisi 'gbu ku lia 'nanɔ, 'in 'kɔanya -yo tolonya mumna 'wo. Sa -Lago 'yibhaa, 'in ku yilimanɪ 'saa.

A ka tli, 'in a yia 'yliyɔgagie lolu 'yi Klisi nya

²⁰ A ka tli Klisi nya, 'in ɔ yia an duɔguɔ 'titenya kwɛɛ -sa. 'In leɛ ka 'gbu, -we bhua duɔgu -nyumaa -gbe, a nu we lea? Cɪn, leɛ ka 'gbu a tide nyuma 'yi, 'in wa pali an -yla saneɛ -sokpa -titea, ²¹ 'in wa gba: «-In 'na 'bhulu we 'wo -ni», «-In 'na 'yli we ɲwe -ni», 'in «-In 'na zɪli we kwɛ -nia»? ²² Ni, wee titenya -muni mia, -we -wa 'plɪli -li, -we 'kaa labhu, we gbu we gbaa. Duɔgu -nyumaa gbuslolu ɔ -yo wa titenya -wa. ²³ Gbuɔzoɔ -wa, titenya -muni 'wlo gbuɔyilo nyuma 'yliya -we -yo wa -Lagoɔ bubo -ɔ bhua duɔgu -nyumaa -gbe. Wa tia wa 'de 'wo 'kienyi -dawlɪ sa, 'in wa pali wa ku 'klyie 'wo. Ni, we 'ni -lu yabhlogboɔ nya -mi, we 'ni mneni we 'ka -amiaa dli 'nyuu lenogbu -an 'bi -sa.

3

¹ A ka titlie lo 'wɔso, 'in a yia 'yliyɔgagie loyi Klisi nya, we 'gbu, a titali yali -lii da, mo Klisi -dia -Lagoɔ lilisolo la. ² Amiaa dli -tu yali -li -yla, amiaa dli 'na -tɔlo duɔ -gu -li -yla -ni. ³ Ni, a ka tli -nya, 'in amiaa 'yliyɔgagie mi zizada Klisi -gbe -Lago 'wo. ⁴ Klisi -wa amiaa 'yliyɔgagie tuklu, zli ɔ yia 'bhlewɔba, we zli a -yo ɔ 'so wɔba 'bhle, 'in ɔ ɲnumnie zea amiaa -nu 'ya.

'Wɔwɔle lolu -Zezu Klisi 'wo

⁵ We 'deɛ 'gbu, gbonya mia an 'wo, -we -wa duɔ -guɔ -no, a 'bhu we 'bi. Sabhis: motnugbu klaa, pɔnplagbuɔ lenbe klaa, zobhali gbuɔ 'to klaa, dli 'nyuu -lii 'wɔnyinyonie klaa, we -yo lekli. (Ni, lekli mia ni, yoyolagonyaa bubbe -wa.) ⁶ Wee gbonyii -muni 'gbu, -Lagoɔ 'ce 'kaa nyuma -wa'a zua -Lago 'noɲwe bhuti. ⁷ Ni, bhla -we nya a mia wee gbonyii -muni lo ni, 'sa a nua -nya.

⁸ Ni, -sleɛn, 'cepapie klaa, nyume 'cedlɔlale -yo nokplɛɛ 'ylinyuno mia, a vla we gwe. Nyumɛɛ velivele -yo weli 'nyuu 'na 'tlali an ɲweɛ -ni. ⁹ A 'na 'tobhɔlo -tobhɔlo yo -yla -ni, amia -wa 'bhua amiaa -mumisa 'cin -yo we lenogbu 'nyii 'bi. ¹⁰ Ni, a ka nyume lolu -ze. 'In nyume -lolu bhitia 'kɔmɔɔ, ɔ 'ka ɔ lala -Lagoɔ 'wɔwɔlɔ -ze. 'In ɔ 'ka 'ya -Lago yibheli kpeɛn kpeɛn. ¹¹ Ni, nyume -ɔ 'nia Zuifo klaa, -ɔ -wa Zuifo klaa, -ɔ mia kni 'wo klaa, -ɔ 'nia kni 'wo -mi klaa, yiyinyo klaa, titinanya *klaa, gaylo -yo -ɔ 'nia gaylo klaa, wa 'ni -seli -mi. Ni, Klisi mi we 'de weee nya, 'in ɔ mia -a 'de weee 'wo.

¹² -Lago ka -bha an -sa, ɔ 'yibha a -ze ɔ 'deɛ nyuma -kpɔ, ɔ -kali amiaa ze. We 'gbu a -ka nyazidli, a -ka 'nanidli, a ti amiaa 'de 'wo 'kienyi, a -ka dli -dlɔɔ, 'in a -ka dliɛ. ¹³ A bibeli -yo, 'in 'yabhlo -ka ɔ -libheyi -yo 'ce 'pali -we ɔ nua ɔ -yla leɛ 'gbu ni, a titli -yogbu 'wo.

* 3:11 Gleki neɛ «Siti -nyumɛ». Siti -nyumaa dudu mia, -mɔ tɔlo la bhahha, 'in wa laa wa titinanya.

Sa -bhlokpade Klisi tia amiaa -yogbu 'wu ni, amia titli 'ya 'sa -yogbu 'wu. ¹⁴ We 'de weee 'wlu ni, a kikalɛ zɛ. Nyumɛɛ zekalɔdli mi amiaa nyollɩkpe nya tɛin: mu zelia aɩn nyume -bhlo. ¹⁵ Klisiu 'wotutɔve -dlɔɔ, -we ka 'gbu -Lagɔ yia aɩn la, a 'ka ku -bhlo -zɛ ni, wee 'wotutɔve -dlɔɔ 'bhu amiaa dli weee 'wu, we 'ka we -ka. 'In a 'pa -Lagɔ fuo 'yɩ weee nya. ¹⁶ Ni, Klisiu weli -mi aɩn nyɩdi duun ɛ. A sɔslolu gbu, 'in a pɔpali gbu -yla la, gbɔyilo nya. A 'pa -Lagɔ fuo, a bhli ɔ 'ɲmɩmɩnɩ -lɔv, -we mia Luɔsebhe 'wu. A gbalɩ ɔ, a bhli ɔ lɔv weee, -we ɔ Zuzu 'Pɔpa zɔa aɩn 'wu, 'monadli nya. ¹⁷ -We weee a nɔa lɛ, 'in -we weee a gbaa, we -mi Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'ɲni nya. A 'plɩɩ ɔ gbɛgbɛin, 'in a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa.

-Lagɔnyumaa -glɩgbɔ 'yɩ gbu

¹⁸ Yɩkwɔɲwɩ, ɔ -ka -mi ɔ zɔ ɔ 'lowli 'nɔɲwe, 'sa we mia Nyumaa -Kanyo 'yɩya 'wu.

¹⁹ 'Nɲwɩ 'lowlia, ɔ -ka -mi ɔ -kali ɔ 'ɲwɔɔ zɛ, ɔ 'na 'sulu ɔ 'klɔ -yɔ -ni.

²⁰ 'Yua, a zɔ amiaa didea 'nɔɲwe gbu weee 'wu, mu nania Nyumaa -Kanyo dɔdɔ.

²¹ 'Yuaa didea, a 'na -lali amiaa 'yua 'cedlɔ -ni, we yɩ wa 'kɔayɩ lawla.

²² Gali, a zɔ amiaa -cian 'nɔɲwe -seli dɔdɔ -gɔ, gbu weee 'wu. We 'na -zeli wa 'yibadi -bhlo -ni, we yɩ 'wlv nɛɛ nyuma a mi 'yɩmanida. Ni, a zɔ wa 'nɔɲwe dli -zɔnɔ nya, Nyumaa -Kanyo sɔsɔdli a kaaa 'gbu. ²³ We yɩ lɛɛ -lubho -zɛ, a nɔ we dli weee nya, nɛɛ Nyumaa -Kanyo lubho a mi nɔda, a 'na 'yɩ we nyumaa -nɔ 'bhisa -ni. ²⁴ A yibheli we 'ji ni, Nyumaa -Kanyo yia aɩn 'penia. 'In zɔzɔnɔnya ɔ zɔa la amiaa -nɔ nya, a 'ka we 'yɩ. Ni, Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisiu lubho a mia nɔda. ²⁵ Nyumɛ ɔ nɔa gbɔnyuu lɛ, we 'penie ɔ yia gbɔnyuu nya. Ni, -Lagɔ ɔ gbɩzi nyuma 'wu.

4

¹ Amia nyumaa -cian, a zɔ amiaa gali 'nanɔv, 'in a nɔ -we mia tiklu lɛ wa -yla. A yibheli we 'ji ni, amia ka 'ya -Kanyo yalɩ.

'Dɩzɔweli

² A -tɔ -Lagɔ bhuhhoeda 'kɔmɔv, amiaa dli -tɔ -gada, 'in a 'ka -Lagɔ fuo 'pada -tɔ 'yɩ weee nya. ³ A bhuhhoe 'ya -Lagɔ -amianɔv 'gbu -nya, 'in -Lagɔ 'ka -aɩn 'yoo 'nye, -a 'ka ɔ gbu gba nyuma -yla. Klisiu gbu mia zizeda, -a mneni -a 'ka we gba, we 'gbu in mia -seli -kaslɔ 'wu. ⁴ A bhuhhoe -Lagɔ, 'in sa in 'kaa we -slolu, in 'ka 'sa we gba kpɛɛn kpɛɛn.

⁵ A zɔ amiaa nɔnɔbhɔ 'yɩyɔ, -wa 'mia -Lagɔ 'wu -mi gbɛgbɛin, gbɔyilo sa. Bhla -we -Lagɔ nya aɩn wa nya ni, a 'na -nyumɔnɔ we la -ni. ⁶ Amiaa ɲweɛ weli -mi tiklu 'yɩ weee nya, we -mi gumu 'bhisa, 'in a yibheli nyuma -yla gbuɔ 'bɩgɔpali sa 'nanɔv.

Fusaweli 'wɔbhlolunu

⁷ -Amiaa bheli -zɔnɔ Tisiki, ɔ mia lubhonɔnyo tiklu nya, ɔ na -yɔ ɔ nɔa Nyumaa -Kanyo lubho, mɔ yia aɩn -yla na -gbɛ -gbu weee gbaa. ⁸ Na 'dɛɛ 'yibadi in tiea ɔ amiaa -gbɛ, a 'ka -amiaa -gbɛ gbu yibheli, 'in ɔ 'ka amiaa dli latamanɩ. ⁹ Tisiki -yɔ amiaa 'yibha 'yibha -bheli tiklu Onezimɩ in tiea da aɩn 'wu, 'in wa 'ka -we weee mia -seli 'plɩda -amiaa -gbɛ aɩn -yla gba.

¹⁰ Alisitaki in -yɔ ɔ 'sɔ mia -kaslɔ 'wu ni, ɔ nɛɛ, ɔ -sa aɩn fu. We -yɔ 'ya Banabasɩ didee bheli 'yɩ Maliki, ɔ ka gbu wa gbaa aɩn -yla ni, ɔ -ka amiaa -gbɛ mni, a kpa ɔ 'nanɔv. ¹¹ -Zezu ɔ wa laa Zutusi sa 'yaa aɩn fu. -Zuifo -wa -zɛa -Lagɔnyuma glaa, waa nyuma ta -mani -bhlogɔɔ nya na nɔa *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩ -lubho. Ma paa 'mi 'kɔayɩ.

¹² Epafɩasi ɔ -wa amiaa -zɔɔ -bheli ni, ɔ nɛɛ, ɔ -sa aɩn fu. -Zezu Klisiu lubhonɔnyoɔ 'zayɩ ɔ -mia: 'kɔmɔv, ɔ mi lagɔda, -zugba ɔ bhuhhoe -Lagɔ amiaa 'gbu. ɔ 'yibha a -tɔ -Lagɔnyuma genyɩi -yɔ wa sɔan la nɔa -Lagɔ 'yɩ, 'in a 'ka ɔ domagbu lɛnɔ 'yɩ weee nya. ¹³ In mneni in 'ka ɔ daa gba ni, amia kɩaa, Laodisee -yɔ Ielapolisi -nyumaa 'gbu, ɔ mi sɩada. ¹⁴ -Dɔtlɔɔ -yɩ Luki ɔ ka zɛ -a -kalia bhahha, ɔ -yɔ Demasi 'sɔ nɛɛ wa -sa aɩn fu.

¹⁵ Amiaa bhelia -yɔ amiaa bhɔla mia Laodisee, a -sa wa fu, we -yɔ Nɛfaa -yɔ *leglizi -we gbelia 'wlu ɔ -budu zɔ.

¹⁶ Ni, a -ka 'mu 'sebhe ni zeli amiaa -gbɛ ni, a 'pa we yoo Laodisee leglizi -gbɛ. 'In wa 'ka 'ya we zeli -maa nyɩdi. 'In -we in 'paa Laodisee -nyuma yoo, we -ka amiaa -gbɛ nyɩni, amia zeli 'ya -mɔv.

¹⁷ A 'tɔlu Alisipɔ ni, ɔ zɔ ɔ 'dɛ 'yɩyɩ, Nyumaa -Kanyo lubho -we ka 'gba wa dia ɔ 'wlu, ɔ 'ka we nɔ tiklu.

¹⁸ -Amɩ Pɔlv mia -slɛɛn da fusaweli -mɩnɩ celɩda na 'dɛɛ sɔ nya: in -sa aɩn fu. A 'na dɩlɔ -ni, ni, in mi -kaslɔ 'wu -ni.

-Lagɔɔ 'nanɩdli -yɔ aɩn -mi.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Tesaloniki -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Tesalonikigbe nukple, ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. Pɔlv ka wee 'gbe nukple mni, 'in ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mɔ -tv, *Zuifunya ka ɔ -yɔwɔsɔlv 'gbv. 'Sebhε ni ɔ 'paa -mɔ -Lagɔnyuma yoo, ɔ 'ka -maa -yla -Lagɔweli 'ji gba kpɛɛn kpɛɛn, 'in sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Pɔlv -saa Tesaloniki -nyuma fv

1 -Ami *Pɔlv celia 'sebhε ni, we -yɔ Silasu -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *leglizɪ -we mia Tesaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a celia 'wv.

-Lagɔ nywa aun 'nyu la, 'in ɔ 'nye aun 'wɔtutɔe -dlɔɔ.*

-We Tesaloniki -nyuma nva lε

2 'Yli weee nya, -a paa -Lagɔ fuo amiaa 'gbv. Nu, -a -ka -Lagɔ bhuhboeda -mɪ, -amiaa dli 'i 'bhv aun -gv. 3 -We a nva lε, amiaa dli mɪ -Zezu -gvv 'gbv, we -yɔ lubho a nva, a -kalti -Zezuu zεε 'gbv, a 'ni -amiaa -Kanyɔ -Zezu dligɔzɔvɔε 'yitidee 'gbv, -a -ka -Lagɔ bhuhboeda -mɪ, we 'dε weee mɪ -amiaa dli zɔ. 4 -Amiaa bhelia, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ -kalti amiaa zε, 'in ɔ yia -bha aun -sa, a 'ka ɔ -nv -zε. 5 -We ka gbv -wa, -Lagɔgbv -a gbaa aun -yla 'tite nya, 'in Zuzu 'Pɔpa yia -aun 'wɔsa, a -yi we 'ji nu, -we -a gba gbɔzɔnv -wa. We 'ni gbagbaweli 'dekpva. Nu, a yibheli we 'ji, -a -yɔ aun 'sɔ mia, a ka -amiaa nɔnɔbhv 'yi, amiaa zɔzɔnv 'yiyiee 'gbv -a yi 'saa nɔ. 6 Nu, amia, a ka -aun 'tideli, -a -yɔ -amiaa -Kanyɔ. Da a mia siada bhabha, 'in a yia -Lagɔweli 'wɔnywuu 'mɔna nya. Wee 'mɔna mia, Zuzu 'Pɔpa wlaa we. 7 -Slɛɛn amiaa nɔnɔbhv tklu Masedvanyi -yɔ Akaii -Lagɔnyuma mia nɔda.†

8 Nu, -Lagɔweli 'bhva amiaa -gbε, 'in we yia da weee lamneni. We 'ni Masedvanyi -yɔ Akaii -bhlogbɔɔ, nu, amiaa -Lagɔɔ dligɔzɔvɔε 'di ka da weee lamneni. -We ka 'gbv -a 'kaa we gba -tapa, we 'ni -mɪ. 9 -A mnia amiaa -gbε, sa a kpaa -aun, 'in su a tɛlia -we -zεa amiaa -lagɔ, sa a 'bhva we 'bi, 'in a yia -Lagɔɔ -gbε 'bhiti, -ɔ -wa 'yliyɔga -Lagɔ, -Lagɔ -zɔnv, nyuma weee mɪ we gbada. 10 -Lagɔ mia, ɔ 'Yu a mia wɔda, -ɔ 'kaa yali 'bhv, mɔ -wa -Lagɔɔ 'Yu -Zezu. 'Mɔ, -Lagɔ -sɔlva tɛtlɛnya glaa 'wv, 'in ɔ 'ka -aun -Lagɔɔ 'cε -we cipaa 'wɔsa.

2

-We Pɔlv nva lε Tesaloniki

1 -Amiaa bhelia, amiaa 'dε -yi we 'ji nu, we 'ni bhe -a mni amiaa -gbε.*

2 'In, a -yi 'ya we 'ji nu, wa ka -aun kpa 'nyumεε, wa ka -aun veli Filipogbe 'wv. Da nyuma -sɔlva -aun -yɔ 'wv, 'in -Lagɔ yia -aun 'koayli 'pa -bhlokpade -a 'ka wee -Lagɔgbv gba. 3 Da -a mia aun 'dizɔda, -a 'ni yɔtubhv. Dli -zɔnv nya -a gbaa we. -A 'ni nyumε -dawli 'wɔnv. 4 Nu, we 'ni 'sa -mɪ, sa -Lagɔ 'yubhaa, 'sa -a gbaa we. -We ka gbv -wa, -Lagɔ ka -aun layla, 'in ɔ yia -amiaa gbv -yɔnywuu, -a 'ka ɔ gbv gba. -A 'ni nyumaa dɔdɔnamanɛε datalida -mɪ, nu, we 'ni 'sa -mɪ. -Lagɔɔ dɔdɔnamanɛε da -a talia. ɔɔ -Lagɔ mia, mɔ sɛsaha -amiaa dli -yɔ. 5 A -yi we 'ji nu, we 'ni nyumε 'nuni nya -a gba aun -yla, 'in -Lagɔ mɪ -amiaa gbɔdayinyɔ nya. We 'ni amiaa kwεε -luu datalee 'gbv -a yi we gba. 6 Amia klaa, nyuma -putu klaa, -a 'ni nywuu nyumε yabhlogbɔɔ 'ka -amiaa 'nyu -mnnu. -A mneni yaa -a 'ka nyuma 'kadɪ zε aun glaa, -we ka gbv -wa, -Zezu Klisu tietienya -a -mia. 7 Nu, we 'ni 'sa -mɪ. -A mɪ aun glaa -dlɔɔ nεε 'nywɔ ɔ mɪ ɔ 'yu kwε -yolatitlida. 8 -A 'ni aun 'yibha -sε, 'in -a 'ni -Lagɔweli -bhlogbɔɔ aun 'nye, nu, -amiaa 'dε -a wlaa. -We ka gbv -wa, a ka -aun dɔdɔ namanɪ -slɛɛn. 9 -Amiaa bhelia, sa -a nva lubho, zlioo, sabɔoo, -a mɪ lubho 'wv -mɔv yi 'wlv nu, -a -tv nyumε yabhlogbɔɔ sɔ nya.

10 Amia, a -yɔ -Lagɔ 'sɔ mɪ -amiaa gbɔdayinya nya. -We -a nva lε, -Lagɔnyuma 'yu, we mɪ tklii, we 'ni gbonyuu lv -ka. Nyumε yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -aun gbv dli. 11 A -yi we 'ji nu, sa dide kpaa ɔ 'yua, 'sa -a kpaa aun -bhlo -bhlo. 12 -A 'paa aun 'koayli, 'in -a yia aun -belv -yɔpali. 'Yli weee nya -a slɔlua aun, a 'ka amiaa lɛngbv 'bhiti, we 'ka -Lagɔɔ dɔmagbv -zε. ɔɔ -Lagɔ laa aun, 'in nyuma -wa 'wlv ɔ pilia la, a 'ka wa glaa -mɪ. 'In a 'ka ɔ 'nyumɛε 'yi.

13 -Lagɔ -a pa 'yaa fuo 'yli weee nya. -We ka gbv -wa, da -a gbaa aun -yla -Lagɔweli, a ka we yukwli pɔlv. A 'ni we -yɔnywuu nyumaa weli 'bhisa, -Lagɔweli 'bhisa a nywuu we -yɔ. 'Mv we -mia gbɔzɔnv nya. 'Sa wee weli nva lubho -wa zva -Lagɔ dli -gv, wa dli zɔ. 14 -Amiaa bhelia, gbv -we ylia Zudee -leglizinya -we mia -Zezu Klisu -nv nya, wee gbv -bhlokpade ylia aun. Sa Zuifu siala Zudee -leglizinya, 'sa amiaa -zɔɔ -bhelia siala aun. 15 Waa Zuifu, wa ka *-Lagɔgbv -falipanya 'bha, 'in wa yia -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'bha, 'in wa yia aun 'klyie 'wɔpalia mni. Wa 'ni -Lagɔ dɔdɔ nani, nyuma weee tɔnyuma wa -mia.† 16 Wa 'yibha wa 'ka yaa -aun 'yoo -kɔlv -a yi nyuma -wa 'nia Zuifu -yla -Lagɔgbv gba.

* 1:1 Nu, a zeli -Zezuu tietienyaa lɛngbɔnya 15.22 'in a 'ka Silasu -gogbv 'wolano. Timotee -no mia, a zeli lɛngbɔnya 16.1. Tesalonikigbe mia, mɔ -wa 'gbe 'kadɔ -dɔdɔ -gv. 'Mv wa laa -slɛɛn Saloni (lɛngbɔnya 17.1-9). † 1:7 Nu, Masedvany, Wlvɔv -dɔdɔ -wa bha, -slɛɛn, Glesi -dɔdɔ kibhe -wa. Akai, Glesi -dɔdɔ kibhe -putu -wa. * 2:1 A zeli -Zezuu tietienyaa lɛngbɔnya 16.19-24; 17.1-9 † 2:15 A zeli -Zezuu tietienyaa lɛngbɔnya 9.22-29; 13.45, 50; 14.2, 5, 19; 17.5, 13; 18.12

Gbonyuu wa nua le, sanee wa yelia we -gu. We 'wlu lapaída, 'in -Lagoo 'ce yia wa yli.

Tesalonikí -nyumaa to bhaa Pòlv

17 -We mia -amíaa -no nya, mu -wa nu, bhelia, we 'yli 'sòle ka 'pli. -A tia -bha an, -amíaa 'yli ka an -yòbhò, nu, -amíaa dli mi an -gu, 'in amíaa 'tò mi -an 'bhada, 'in -a yia 'klí 'yi, -a 'ka an 'yi. 18 -A 'yibha -a 'ka amíaa -gbe lómni. -Ami Pòlv, we 'ni -zakpa -bhlogbòò in yilali amíaa -gbeè mnmunie la. Nu, *-Saatan ka -an 'yoo -kolò. 19 -We ka 'gbò -a 'yibhaa -a 'ka an 'yi, mu -wa nu, da -amíaa -Kanyò -Zezu Klisi -ka lóyi ni, -mama ka 'gbò -a 'ka dli zò ó 'yua? -Mama ka 'gbò -a 'ka 'mòna lia? Nyòò slolu we nu, -a ka gbò weee 'wlobha? Amia -wa, we 'ni nyuma -putu. 20 Gbòzòno -wa. -Wa laa -an 'mòna 'wò, -wa mia -amíaa 'ñnimndu nya, amia -wa.

3

1 -Sleen, amíaa 'tò ka -an 'bha bhahba. We 'dée 'gbò, -a yia weli bhli nu, na 'dèbhlo -to Ateni.*

2 'In -a yia -amíaa bheli Timotee tie, -ó -yò -an 'sò nua -Lagòlubhò, 'in -ó gbaa -Zezu Klisu gbò. 'Mò -a tiea amíaa -gbe, ó 'ka an 'kòayli 'pa, 'in ó 'ka an latemanu -Lagòò dli gòzòzòe 'wò, 3 -mòò yi 'wò nu, siasie -we mia -an yida, we yi -an glaa nyume yabhlogbòò lazuklu. Amíaa 'dè -yi we 'ji nu, -Lagò ka 'ñwuu wee 'sasokpa -siasie 'ka -an yli. 4 Da -a mia -slò an kwesi, 'in wee siasie 'nia -slò an yli, -a ka an -yla gba nu, -a 'dè weee wa yia siala. A -yi we 'ji nu, gbòzòno -wa, 'sa we 'plia sa. 5 We 'gbò 'in ó 'ni mneni in 'ka we -gu ladi, 'in in yia Timotee tie, sa amíaa dli mia -Lagò -gu, ó 'ka we -yòyi. In ka nyanò nu, -amí nēe yaa 'sa -Saatan yi an laylaa, 'in -amíaa lubhò 'ka 'wòtò bhe.

6 Nu, -sleen, Timotee ka amíaa -gbe 'bhò, 'in ó yia lómni, 'in ó yia amíaa 'di 'nanu -an -sali. Sa amíaa dli mia -Lagò -gu, 'in sa a kikalía ze, ó nēe nu, 'yli weee nya, amíaa dli mi -an -gu 'mòna nya. Sa -a 'yibhaa -a 'ka an 'yi, 'sa -amíaa 'yiyiee 'tò bhaa an.† 7 'Sa -bhlokpadè, amíaa gbò ka -an 'kòayli 'pa siasie -yò -yòkaki gbò nyidi. -We 'paa -an 'kòò 'yli, mu -wa amíaa dli mi -Lagò -gu. 8 -Sleen, a ka -Lagògbò lakpa -klii 'gbò, we ka -amia pue. 9 'Mòna a laa -an 'wò -Lagò 'yu. We 'gbò, sa -a 'kaa -sleen -Lagò fuo 'pa, we 'ni -mi. 10 Zlìoo, sabòoo, -a mi -Lagò bhubhoeda bhahba, ó 'ka -an 'yoo 'nye, -a 'ka 'wògbeli, 'in -we a 'nia 'wolanò, a 'ka we -an -slolu, 'in we 'ka amíaa dli -gupal.

11 Nu, -amíaa Dide -Lagòò 'dèbhie -gbolu -yò -amíaa -Kanyò -Zezu -sa -amíaa 'yoo, -a 'ka

an 'yia mni. 12 -Amíaa -Kanyò nu le, sa -a -kalia amíaa ze dli weee nya, a 'ka 'sa zekikali, 'in a 'ka 'sa nyuma weee zekali. 13 Sanee ó yia amíaa dli latemanu, 'in 'yli -we nya -amíaa -Kanyò -Zezu 'kaa yi, ó -yò ó -mòwlnnya 'sò, a 'ka -mi tikli, a yi gbò 'wlu -ka -amíaa Dide -Lagò 'yu. [*-Ameni.]

4

Amíaa nòòbhò -we nania -Lagòò dudu, mu ni

1 -Sleen, -amíaa bhelia, sa a 'kaa nò, 'in a 'kaa -Lagòò dudu namanu, a ka we yibheli -amíaa -gbe. Gbòzòno -wa. 'Sa a mia nòda. Nu, amia -a palia zukpa bhahba -amíaa -Kanyò -Zezu Klisi 'ñni nya, a nò we le -tapa. 2 -Amíaa -Kanyò -Zezu -gògbò -a slolua an, amíaa 'dè -yi we -sleen. 3 -We -Lagò 'yibhaa mu -wa nu, a -mi tikli, a -yò 'ñwuu -putu -yò nukpasu -putu 'na -dli -budu 'wò -ni. 4 A 'dè weee glaa, -mòò -ka -mi, ó yibheli ó 'ñwòò -kwa sa sa tikli, wa yi an 'ñni sa.*

5 Amíaa 'ñwuu latali dli 'na -zili an ñwe la -ni, 'lakpanya -wa 'nia -Lagò -yi 'bhisa. 6 Nyume yabhlogbòò 'na nònu ó -libheyi gbonyuu 'wluo -ni. Ó 'na nònu ó -dawli 'wò -ni. -A ka 'cun gbò ni an -yla gba 'klu 'cici nya. Nu, -wa -ka 'sasokpa -gbò ni lènu, -Lagò yia wa -kaslò 'wopaa. 7 We 'ni nyume -putu nya -budu 'wòdidiee 'gbò, -Lagò yi -an la. -A 'ka -mi tikliu 'gbò ó yia an la. 8 -We ka gbò -wa, nyume -ó 'ni weee gbò ni -yòñwuu, we 'ni nyume ó -sa kwnee, -Lagò -ó 'nye a an ó Zuzu 'Pupa, 'mò ó -saa kwnee.

9 We -ka amíaa bheliaa zekali gbò, weli -we in 'kaa we 'bigupal, we 'ni -mi. Nu, sa a 'kaa amíaa bheliaa zekali, -Lagò ka we amíaa 'dè -slolu. 10 'Sa -bhlokpadè, -amíaa bhelia -wa mia Masedòanu -dudu weee -gu, a -kalia wa ze. Nu, bhelia, amíaa zukpa -wa, a kpa we la -kli. 11 -We -a 'kaa amíaa dli zò zò, mu -wa nu, a -mi -dlòò, a 'na plali amíaa -limaa gbò 'wò -ni. A nò amíaa 'dèè lubhò. -A ka 'cun we an -yla gba. 12 A -ka 'sa nò nu, -wa 'nia -Lagò -yi, 'in wa zò an 'nòñwe, 'in a 'na 'ka nyume -putuu kwē nya -mi.

-Zezuu yiyigbo

13 -Sleen, bhelia -wa 'mua 'yli, -a 'yibha nu, a yibheli wa -gugbo, amíaa dli yi sumanu, -wa 'nia -Lagò dli -gu zò 'bhisa. 14 -Amia dli 'wò nu, -Zezu ka tli, 'in ó yia 'wòso, we mi 'ya -amia dli 'wò nu, -wa 'mua 'yli, 'in wa dli mia -Zezu -gu, -Lagò yia wa 'wòsòlba wa -yò -Zezu 'sò. 15 -We Nyumaa -Kanyò -slolua -an, 'in -a yia we an -yla gba, mu -wa nu, da Nyumaa -Kanyò -ka yi, -amia -gaa da 'yliyò, -a 'na 'ka titinya 'yugali. 16 -Lagò yia we ñwe -gu -saa, 'in 'anzinyaa -kanyò 'ka 'wokpi.

* 3:1 A zeli -Zezuu tietienyaa lenugbonya 17.15 † 3:6 A zeli -Zezuu tietienyaa lenugbonya 18.5. Pòlv 'paa Kolenti -nyuma 'sebhe yoo. * 4:4 We 'ji -putu -waa: a 'dè weee glaa, -mòò -ka -mi, -mòò yibheli -mòò ku kpa sa sa tikli, wa yi an 'ñni sa.

Nyuma yia -Lagoo legle 'nua, toun, Nyumaa -Kanyoo 'debbie -gbolu yia yali 'bhua, o 'ka lasibhli. -Wa ka dli mia -Zezu Klisi -gu, 'in wa yia tli, -maa yia 'yliyogagie 'yia tia. 17 Toun, -amua -mama -gaa da -sleen 'yliyoo, -Lago yia -an 'wobhua yalipopa 'wu, -a -yo wa 'sa, -a 'ka Nyumaa -Kanyoo yoo mni -mo yali. -Sleen, -a -yo o 'ka -mi 'yli weee -nu nya. 18 We 'deee 'gbu, a 'pupalu 'kwayli weli ni nya.

5

1 Bhelian, we -ka we bhla -yo we 'yliu gbu, -we -a 'kaa ain -yla gba, we 'ni -mi. 2 Amiaa 'de -yi we 'ji nu, Nyumaa -Kanyoo yiyiyli mia, da nyume 'nia o woda -mi, -bha o yia yia, sa 'wienyo tlaha nyume 'bhisa. 3 Nyuma -ka gbada -mi: «-A mi -dloo. Gbu 'ni -an yli!» -Bha -bhlokpade gbu 'kadi 'kadi ylia wa glagla sa! Wa 'ni mneni wa 'ka we 'wotla. Sa 'hwonoo gwali gwalee sasie tlaha o, 'sa we yia wa 'tlaha. 4 Nu, -amiaa bhelia, a 'na nono nee nyuma -wa mi nikpisee 'wo 'bhisa -ni. Nu, wee 'yli 'na 'tlali ain 'wienyo 'bhisa -ni. 5 A 'de weee, zlu nyuma a -mia, 'in a mia saan nyuma nya. -A 'ni sabo -yo nikpisee nyuma nya -mi. 6 We 'deee 'gbu, a 'na hwonoo 'ytaa nyume -putu 'bhisa -ni. A -tu 'yliyogada, 'in a 'ka -mi 'ce. 7 Nu, sabo wa hwaa 'ytaa, sabo wa lba nu 'wu. 8 -Amia mia, -a mi zlu nyuma nya. -A -tu 'wu 'ce. -A zu -Lagoo dli -gu, -a -kali o ze, we 'ka 'wlu 'slujayu -pla o nete -bana 'wu. -A di we dli 'wu nu, -Lagoo yia -ain gbu 'wosa, 'in we 'ka 'wlu nee, -a ka 'slujaa nete -kloo 'wluo -pla. 9 Nu, -Lagoo 'ni -bha -ain -sa, o 'ka -ain 'klyie 'wopaa 'gbu. O 'ka -ain gbu 'wosa -amiaa -Kanyoo -Zezu Klisi 'hmi nyaa 'gbu, o yia -ain -bha -sa. 10 -Zezu mia, -amiaa 'gbu o yia tli, -a -ka 'yliyogaoo, -a -ka 'yli 'muoo, -a -yo o 'so 'ka -mi. 11 We 'deee 'gbu a 'pupalu 'kwayli, a sisali 'wu, sa a mia da noda 'bhisa.

'Dizoweli -yo fvsaweli

12 Bhelian, amiaa zukpa -wa. -Wa mia lubho noda ain glaa, -wa -Lagoo tiea wa 'ka ain 'yugali, wa 'ka ain gbu -slolu, nu, a zu wa 'nuhwe. 13 A zu -bha wa zekalidli nya wa lenugbuo 'gbu. 'Wototue -dloo -mi ain nyidi.

14 Bhelian, amia -a bhuhhoea. -Wa 'yaa, a zu wa 'di. -Wa mia nyanoo noda, a 'pa wa 'kwayli. -Wa 'nia late, a -sa wa 'wu. 'In a 'ka dltie -ka nyuma weee gbegein. 15 A zu amiaa 'de 'yliyoo, a 'na nono 'nyii 'leeji nyii le -ni. -We a 'kaa leno, we -ze gboozono lenoe a 'dekpaa nyidi, we -yo nyuma -putuu gbegein.

16-18 -We -Lagoo 'yibhaa, a nu le -Zezu Klisi 'wu, mo -wa nu, 'yli weee nya a li 'mona. 'Yli weee nya a bhuhhoe -Lagoo, gbu weee -we 'wu a yia 'plilia, a 'pa -Lagoo fuo.

19 A 'na -kulo -Lagoo Zuzu yoo -ni. 20 Weli -we o wlaa, a 'na nyeni we 'wu -ni. 21 A sisali -lu weee 'wu, 'in -we -ka 'ylinani a 'ka

-moo lakpa. 22 A zu amiaa 'de 'yliyoo: a 'tide 'ylinyuno -lu weee 'yi.

23 'Wototue -dloo -Lagoo nu le a 'ka -dloo -mi. Amiaa zuzu klaa, amiaa dli klaa, amiaa ku klaa, we -yo a 'de weee, 'in 'yli -we nya -amiaa -Kanyoo -Zezu Klisi -ka yi, a yi gbonyuu yabhlogboo kwee -ka. 24 -Lagoo o laa ain, le o yia we nua. -We ka gbu -wa, o o -sali -bha o weli la.

25 -Amiaa bhelia, a bhuhhoe -Lagoo -amiaa 'hmi nya.

26 A -sa -amiaa bhelia fuo dli weee nya.

27 'In nee ain -yla -Lagoo 'yu, a zeli 'sebhe ni -Lagonyuma weee 'yibadi.

28 Nu, -amiaa -Kanyoo -Zezu Klisi 'hwana ain 'nyu la.

2

**'Sebhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa
Tɛsalonikini -nyuma yoo**

'Sebhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa Tɛsalonikini -Lagɔnyuma yoo, mu -wa. Nii, sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, -zugba wa wɔ -Zezuu lɔyiyie dɔdɔ -gɔ, 'mu ɔ -slolua wa 'sebhε ni 'wɔ.

Pɔlv -saa Tɛsalonikini -nyuma fu

¹ -Ami *Pɔlv cɛlia 'sebhε ni, we -yɔ Silasi -yɔ Timotee 'sɔ. Amiaa, *leglizii -we mia Tɛsalonikini, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a cɛlia 'wɔ.

² Nii, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna an 'nyu la, 'in wa 'nye an 'wɔtotɔe -dlɔɔ.

-Lagɔɔ gbɔwɔbhuhhue tikli

³ Bheliaan, we mi -amiaa dli zɔ, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa amiaa 'gbu 'yli weee nya. Nii, dli a zɔa -Zezu -gɔ, we mi -gɔbhoda, 'in amiaa zekikalidli mi -gɔ 'wɔlaylimanida, we 'gbu, we mi tikli, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa. ⁴ We 'gbu -bhlokpadɛ, amiaa 'gbu -a slolua -amiaa 'dɛ -Lagɔnyuma glaa. Gbu -we ka 'gbu -a slolua -amiaa 'dɛ, mu -wa nii, a mi siada, wa mi an 'klyie 'wɔpalida, 'in a yia dlitie 'yi, a 'ni -Lagɔ dli -gɔ -sa.

⁵ Wee gbu ni slolua nii, -Lagɔɔ gbɔwɔbhuhhue tikli. Nii, gbu -we weee lɔ amia 'plihida, -wa -Lagɔ pilia 'wlu la, a 'ka wa -zɛɛ gbɔa. -Lagɔɔ nyumaa 'wlupaliɛ mia, we 'gbu a mia siada. ⁶ Nii, -we mia tikli, 'mu -Lagɔ yia lɛnɔa. -Wa mia an sialida, siala ɔ yia wa. ⁷ Mɔ yia an siasie 'wɔsaa, a -yɔ -an 'sɔ. Lɛ ɔ yia we nɔa, da wa yia -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'yia, -mɔ yali, ɔ -yɔ ɔ 'anzi 'titenya 'sɔ. ⁸ Yia ɔ yia -kosuu mu -we 'yilia nya, -wa 'nia -Lagɔ -yi we -yɔ -wa 'nia -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbu -yɔηwnu, ɔ 'ka wa -kaslv 'wɔpa. ⁹ Waa nyuma mia dɛ, -Lagɔ yia wa -kaslv 'wɔpaa, 'in ɔ 'ka wa lasa 'yli weee -nɔ nya. Wa 'na 'ka -amiaa -Kanyɔ kwesi -mi. ɔ -ka yi, wa 'na 'ka ɔ 'tite -yɔ ɔ 'ηnumnie -yɔyi. ¹⁰ Wee yli mia, we nya ɔ yia yia, ɔ nyuma tikli 'ka ɔ 'ηni 'ylimani, 'in -wa -ka ɔ dli -gɔ zɔ, wa 'ka ɔ yia 'mɔna nya. Amiaa 'dɛ, glaa a yia wa -mia. -We ka gbu -wa, a ka -amiaa gbɔdayiwɛli dli -gɔ zɔ.

¹¹ We 'dɛɛ 'gbu, -a bhuhhoea -Lagɔ 'yli weee nya amiaa 'gbu. A -zɔlali -Lagɔ, a 'ka -mi 'nanɔv, 'in 'yoo -we ka 'gbu ɔ yia an la, a 'ka we -gɔ nɔ tikli. Gbuzɔnɔv lɛnɔvɛ 'tɔ -we mia an 'bhada, -Lagɔɔ 'tite 'ka an -yɔbɛ, a 'ka we lɛnɔ, 'in -we a nɔa lɛ amiaa dli mi -Lagɔ -gɔv 'gbu, we 'ka we -gɔ yeli. ¹² We -ka 'sa 'plida -mi ni, -amiaa -Kanyɔ -Zezuu ηni yia 'ylimani amiaa 'gbu, 'in amiaa 'ηni 'ka 'ylimani ɔnɔv 'gbu. -We ka 'gbu ɔ 'kaa we lɛnɔ, mu -wa nii, -amiaa -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi. ka an 'nani 'wɔnɔ.

Nɔkplɛ 'ylinyunyonyɔɔ gbu

¹ -We mia -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyigbu nya, -a 'yibha -a 'ka we an -yla gba. Bheliaan, amiaa zukpa -wa. Wa -ka gba -Zezu yiyiyli ka nyini, ² a 'na nɔnu nyano sa slɔv -ni, a 'na sumani amiaa 'dɛɛ 'wluksɔn la -ni. Wa yi gba nii, Zuzu gbaa weoo, nyumɛ gbaa weoo, wa -ka gba -we in cɛlia mu gbaa weoo, a 'na lali we gbuzɔnɔv -ni. ³ Nyumɛ 'na nɔnu an -dawli 'wɔ -ni. -We ka gbu -wa, wee 'yli 'ni -slɔ nyini. Nii, nyumɛ 'ni -slɔ -Lagɔ -yɔwɔsɔlv, 'in nɔkplɛ 'ylinyunyonyɔ ɔ -Lagɔ 'kaa lasa, ɔ 'ni -slɔ yi, wee 'yli 'na 'ka nyini. ⁴ ɔ nɔkplɛ 'ylinyunyonyɔ mia, -lu weee -we nyuma bɔbɔa, wa laa wa -Lagɔ, we -yɔ ɔ yia 'wɔsɔlɔa, ɔ 'ka we 'yu -gali, 'ya *-Lagɔbudu 'kadu zɔ ɔ yia plaa, ɔ 'ka -mɔ ladi, 'in ɔ 'ka gba nii, mɔ -wa -Lagɔ.

⁵ Da in mia an kwesi, in ka -we weee mia ni an -yla gba, 'lee, a ka we 'wɔdlɔv? ⁶ Nii, -we kulɔa ɔ 'yoo, 'in ɔ ɔ yia, amiaa 'dɛ -yi we. 'Sa -bhlokpadɛ ɔ bhla 'ni -slɔ nyini, ɔ nɔkplɛ 'ylinyunyonyɔ 'na 'ka yi. ⁷ 'Tite -we -nyua 'yli, 'in -we mia zizɛda, we mi we luhho nɔda 'gamu. -ɔ kulɔa we 'yoo, ɔ 'ni -slɔ labhu, wee gbu 'na 'ka nyini. ⁸ -Bha wa yia ɔ nɔkplɛ 'ylinyunyonyɔ -yɔyia. 'Mɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu yia 'bhaa ɔ ηwɛɛ -pipɛ nya. 'Mɔ -Zezuu yiyite lili yia lasaa. ⁹ ɔ nɔkplɛ 'ylinyunyonyɔ yia -Saataan 'tite nya yia, gbu 'kadɔ -yɔ gwɛdigbu ɔ yia lɛnɔa yo nya. ¹⁰ 'Ylinyuno -gbu weee ɔ yia lɛnɔa, 'in ɔ 'ka -wa mia mɔnɔda -dawli 'wɔnɔ. Mɔnɔa wa yia. -We ka gbu -wa, gbuzɔnɔv -we 'kaa wa gbu 'wɔsa, wa 'ni we 'yibha, 'in wa 'ni we 'wɔηwnu. ¹¹ We 'dɛɛ 'gbu -Lagɔ paa wa yoyo -tite yoo, wa 'ka gbu 'nia gbuzɔnɔv nya -mi, wa 'ka we dli -gɔ zɔ. ¹² Sa 'bhisa, -wa 'nia gbuzɔnɔv dli -gɔ zɔ, 'in wa 'yibhaa gbonyuu, -Lagɔ yia wa gbu -dila.

A 'temani dli

¹³ Nii, bhelia, -Lagɔ -kali amiaa zɛ, we mi -amiaa -nɔ nya -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa amiaa 'gbu, 'yli weee nya. -We ka gbu -wa, we gwɛdida, -Lagɔ ka -bha an -sa, a 'ka gbu 'wɔbhɔ. -Lagɔɔ Zuzu nɔa we lɛ, a 'ka -Lagɔɔ -nɔ -zɛ, we -yɔ amiaa gbuzɔnɔv dli gbuzɔvɔvɛ 'sɔ, mu -saa an gbu 'wɔ. Nii, -Lagɔ ka -bha an -sa, 'in -wa ɔ -saa gbu 'wɔ tiada, a 'ka wa glaa -mi. ¹⁴ ɔ ka an la -Lagɔgbu -a gbaa an -yla, we gbɛgbɛn, a 'ka -Zezu Klisu 'ηnumnie 'yi. ¹⁵ Bheliaan, we 'gbu a 'temani dli, 'in gbu -a slolua an we -yɔ -we -a cɛlia an 'wɔ, a kpa we la -kli.

¹⁶ -Amiaa Dide -Lagɔ, ɔ -kalia -amiaa zɛ, mɔ 'palia -amiaa dli belɔ -yɔ 'yli weee -nɔ nya, 'in ɔ yia -an dli wɔdidiɛ -zɔnɔ 'nye ɔ 'nanidli nya. ɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'dɛbhie ¹⁷ 'temani amiaa dli la, 'in wa 'nye an 'tite, gbu weee mia tikli, a 'ka we lɛnɔ, 'in a 'ka we gba.

3

Pɔlv nɛɛ: «*Wa bhubhoe -Lagɔ, wa nv lubho*»

¹-Sɛɛn, bheliaɪn, a bhubhoe -Lagɔ -amɪaa 'gbv, -amɪaa -Kanyɔɔ wɛlɪ 'ka lamneni da weee, 'in nyuma 'ka -bha we zɔ, amɪaa -gbɛ 'bhisa. ²A bhubhoe 'ya -Lagɔ, ɔ 'ka -an nyuma 'nyii -yɔ nɔkplɛ 'ylinyunonya kwɛɛ -sa, we ka gbv -wa, we 'nɪ nyuma weee zɔ -Lagɔ dli -gv. ³Nɪ, Nyɪmaa -Kanyɔɔ mɪa, ɔ mɪ ɔ wɛlɪ -gv, la ɔ yia aɪn 'tɛmanɪa, 'in ɔ 'ka aɪn 'yliyɔzɔ gbɔnyuuu dide kwɛɛ. ⁴-Lagɔ ka -amɪaa dli 'wɔ 'tɛmanɪ aɪn -gv, nɪ, -we -a 'yɪbhali aɪn, a mɪ we lɛnɔda, 'in lɛ a yia we nɔa. ⁵Nyɪmaa -Kanyɔɔ -slɔlua -aɪn, 'in sa -Lagɔ -kalia nyɪmaa zɛ, a zɔ we dli -gv, 'in -Zezu Klisi 'ka amɪaa dli latɛmanɪ.

⁶Bheliaɪn, -a nɛɛ Nyɪmaa -Kanyɔɔ -Zezu Klisi 'ɪnɪ nya, amɪaa bhelia -wa 'yaa, 'in wa 'nɪa -amɪaa -slɔluwɛlɪ 'wɔɪwɪnɪ, a 'bhv wa kwesi. ⁷Sa a 'kaa -aɪn 'tideli, amɪaa 'dɛ -yi we, nɪ, -a mɪa amɪaa -gbɛ, -a 'nɪ 'ya. ⁸-Amɪa, -a ka nyɪmɛ yabhloo lililu li bhee? -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ. -A ka lubho nɔ, -a ka sɪa bhabha. Zlɔɔ, sabɔɔ, -a mɪ lubho nɔda, -mɔv yi 'wlv nɪ, -a -mɪ aɪn glaa nyɪmɛ sɔ nya. ⁹We mɪ yaa tkli -a 'ka amɪaa lililu li, we 'nɪ -a 'nɪ we mnenii 'gbv -a yi lubho nɔ. Nɪ, -we a 'kaa lɛnɔ, 'mɔ -a -slɔlua aɪn. ¹⁰Nɪ, da -a mɪa amɪaa -gbɛ, -a ka aɪn -yla gbv nɪ palɪ: «Nyɪmɛ ɔ 'nɪ 'yɪbha ɔ 'ka lubho nɔ, ɔ 'na lili -nɪ.»

¹¹-A ka 'nɔ nɪ, aɪn glaa, nyuma tɔlv 'ya, wa'a pla lubho, wa -limaa gbɛgbɛɪn -gbv wa plaa 'wɔ. ¹²Waa nyuma mɪa nɪ, -a 'pa wa 'kɔayli -amɪaa -Kanyɔɔ -Zezu Klisi 'ɪnɪ nya, wa nɔ lubho -dlɔɔ, wa 'ka wa 'dɛɛ lililu 'yɪ. ¹³Amɪa, bhelia, gbɔzɔnɔ lɛnɔɛ -ka aɪn sɪalɪda -mɪ, a 'na 'tideli we 'yi -nɪ.

¹⁴Nɪ, -we -a yɪbhali da aɪn 'sɛbhɛ nɪ 'wɔ, nyɪmɛ -mɔmɔ 'nɪ we 'nɔɪwɛ zɔ, a zɔ ɔ 'yliyɔ, a 'na nɪnɪ -nɪ ɔ -yɔ la -nɪ, 'in we 'ka ɔ zɔ 'bhali. ¹⁵Nɪ, a 'na 'bhulu ɔ 'wɔ amɪaa tɔnyɪmɛ nya -nɪ, a zɔ ɔ 'dɪ amɪaa bheli 'bhisa.

Welipapɛ

¹⁶-Amɪaa -Kanyɔɔ, ɔ -mɪa -dlɔɔ, ɔ 'nyɛ -aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ 'yɪ weee nya sɔ weee lv. Nyɪmaa -Kanyɔɔ -yɔ a 'dɛ weee 'sɔ -mɪ.

¹⁷-Amɪ Pɔlv ɔɛɪa weɛ fɔsawɛlɪ nɪ, 'sa na tlia na 'sɛbhɛ weee -gv na 'ɪnɪ la sa. Mɔ -wa na ɔɛɪɪ.

¹⁸Nɪ, -amɪaa -Kanyɔɔ -Zezu Klisi 'ɪwɪna a 'dɛ weee 'nyu la.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhε *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mu -wa. Timotee mia, nyimesloyu, ɔ -saa Pɔlv 'wɔ ɔ lubho -nɔda, mɔ -wa. Sa -Lagɔnyimaa 'Yugalinyɔ 'kaa -mɔ tiklu, 'mɔ Pɔlv cɛlia Timotee 'wɔ.

Fvsawɛl

1 -Amɔ *Pɔlv cɛlia 'sebhε ni. -Zezu *Klisi *tietienyo in -mia. Nu, -Lagɔ ɔ -saa -an gbu 'wɔ, ɔ -yo -Zezu Klisi -a mia wɔda, ma -zɛlia 'mɔ wa tietienyo.

2 -Mɔ Timotee na cɛlia 'wɔ. -Amiaa -Lagɔ dliɔzɔzɔe 'wɔ, -mɔ -wa na 'yuu 'zayli.

Nu, -amiaa Dide -Lagɔ -yo -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi ηwna -mɔ 'nyu la, wa 'yili -mɔ nyazi, 'in wa 'nyε -mɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

3 Da in mia Masedɔani mnɔda, in nεε -mɔ -yia: «-In -tɔ Efɛzi, -in -tɔ -bha.» Nyuma -wa mia yoyogbu -sloɔda, -in -kɔlv wa yoo. 4 -In 'tɔlv wa, wa 'sasɔkpa -ninɛnya ni -yo wa dokpasu zɛlizɛle -we 'nia bhloɔda -ka, wa 'bhɔ we 'bi. Wee gbunya mia dε ni, -zle we laa, 'in we'e kwaa -an 'yloogbu we 'wɔ wa nɔa -Zezu 'bi dliɔzɔe nya. 5 -We ka 'gbu in yia gbu ni gba, mu -wa nu, wa 'ka zekikali. Nyuma 'ka wa -limaa zekali, wa -ka dli -zɔlv, wa nu gbɔzɔlv 'dekpa lε, 'in wa zɔ -Lagɔ dli -gɔ dli weee nya. 6 Nyuma tɔlv ka wee 'yloogbu labhɔlv. Wa'a nu -slɛn gbɔzɔlv lε, -zle -klo -kpɔa wa saa. 7 Wa 'yubha wa 'ka -Lagɔ tite -sloɔnya -zε. Nu, gbu wa sloɔla, wa 'ni we -yi, 'in wɛli -we wa mia gbada 'tite nya, wa 'dε'ε 'nu we 'wɔla.

8 -A -yi we 'ji nu, -Lagɔ tite nani 'yili. -In -ka we 'yliyɔzɔ sa we mia cɛɔda, 'in we nania 'yili. 9 -A 'nu we 'wɔla nu, -Lagɔ 'ni ɔ tite pali nyuma tiklu 'gbu. Nu, nukple 'ylinyunya 'gbu ɔ yia we pali. -Wa nua 'ylinyuno gbu lε, ma -wa. -Wa solva -Lagɔ -yo 'wɔ, -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔηwε, -wa nua gbonyuu lε, -wa 'nia -mɔ tiklu -Lagɔ 'yu, -wa nyania -Lagɔgbu, -wa bhaa we 'ni wa dide -zε wa 'nyaa, -wa bhaa nyuma, ma -wa. 10 Nu, -wa kaa mɔtni kwe, nukpasia -wa -yo nukpasia dia -budu 'wɔ, -wa paa gali pelv, -wa tubhua yo we -yo -wa'a gba gbɔzɔlv gbɔwɔbhunya 'yu. -Lagɔ pali 'yaa ɔ tite, gbonyuu pnui 'gbu, nu, mu nyumoa gbu -sloɔle tiklu. 11 Wee -sloɔle mia, we mɔ -Lagɔgbu -we -Lagɔ tia 'mɔ -yo lubho nya, we mi we glaa. Nu, mu gbaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -Lagɔ ηnyililo gbu.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo ɔ nyazidlu 'gbu

12 -Amiaa -Kanyo -Zezu Klisi na paa fuo. Mɔ 'nyεa' mɔ 'tite, in 'ka ɔ lubho nu. Mɔ 'yia 'mɔ nyumε ɔ kaa we 'kɔlv, in 'ka ɔ lubho nu nya. 13 -Amɔ, ɔ gba bhaa ɔ daa gbonyuu, -amɔ, - ɔ 'pali bhaa ɔ 'klyiε 'wɔ, -amɔ, ɔ veli bhaa ɔ,

nu, ɔ ka 'mɔ nyazi 'yili. -We ka gbɔ -wa, -we na nu bhaa lε, in 'ni we -yi. In 'ni ɔ dli -gɔ zɔlv 'gbu. 14 -Amiaa -Kanyo ka 'mɔ 'nani 'wɔlv nu, 'in dliɔzɔe -yo zekalie -we -a gbɔlv 'wɔ -Zezu 'wɔ, ɔ yia 'mɔ -mɔ 'nyε.

15 Nu, wɛli -zɔlv -we nyuma weee 'kaa -yɔηwnu, mu -wa nu, -Zezu Klisi yia dɔlv -gɔ, ɔ 'ka gbonyuu -lɛnɔnya gbu 'wɔsa, -amɔ -wa gbonyuu -lɛnɔnyaa -kanyo. 16 Nu, -Lagɔ ka 'mɔ nyazi 'yili. -We ka 'gbu ɔ yia -amɔ gbonyuu -lɛnɔnyaa -kanyo nyazi 'yili, mu -wa nu, -Zezu Klisi 'ka ɔ dliɛ weee -sloɔlv nyuma -yia. 'In sa -wa yia -Zezu dli -gɔ zɔlv, 'in wa 'ka 'yliyɔgagie 'yi, -amɔ 'ka wa 'yili -sloɔlv -zε. 17 Nyumaa 'wɔlvapilinyo ɔ ka nyumaa 'wɔlvapilie 'nia bhloɔda -ka, ɔ 'na 'kaa tli, ɔ wa'a 'yia -yo, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔɔ. 'Nɔmniε -yo -bhazɔve -mɔ ɔ -nu nya 'yili weee nya! * -Amɛni!

18 Na 'yu Timotee, 'dɔ na yia -mɔ zɔlv, we -yo wɛli -we -Lagɔ 'nyε bhaa ɔ gbɔlv -falɔpanya, we 'dε 'sɔ -bhlo. -In kpa we wɛli la -kli, 'in -in 'ka -gɔlv -zɔlv gɔ. 19 Zɔ -Lagɔ dli -gɔ, -in 'na nɔlv zɔlvhali gbu lε -ni. Tɔlv ka wee 'yoo -zɔlv -gɔ labhɔlv, 'in wa yia dli -Lagɔ -gusa, 'in wa dliɔzɔe yia wa 'wɔ -nyumɔ. 20 Imeneε -yo Aɛzandi mɔ wa glaa. 'Ma in tlia * -Saatan, 'in wa 'ka we 'wɔla 'nu nu, wa'a veli -Lagɔ.

2

A bhuhoe -Lagɔ nyuma weee -nu nya

1 Tada, -we in gbaa a nu lε, mu -wa nu, a bhuhoe -Lagɔ nyuma weee -nu nya, a 'pali -Lagɔ -bɛlv -yo, a 'pali ɔ zɔkpa -yo wa -nu nya, 'in a 'ka ɔ fuo 'pa wa 'gbu. 2 -Wa pɔlv -an 'wɔlv la -yo -wa -galia -an 'yu, a bhuhoe -Lagɔ wa ηni nya, tɔ yi -amiaa -gbe yi, -a 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yi -Lagɔ 'nɔηwɛzɔve nya, we -yo bhɔ tiklu nɔlvε nya ɔ 'yu. 3 -We mia da ni, we mi tiklu -amiaa gbɔwɔsa -Lagɔ 'yu, 'in mu nania ɔ dɔlv. 4 Nu, ɔ 'yibha nyuma weee 'bhɔ gbu 'wɔ, 'in wa 'ka ɔ gbɔzɔlv 'wɔηwnu. 5 Nu, -Lagɔ -bhlogbɔɔ, 'in -a -yo ɔ 'sɔ nyidi kɔlv -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyumε -Zezu Klisi, 6 -ɔ wlaa ɔ 'dε ɔ 'ka nyuma weee 'wɔziti. -We mia dε ni, mu sloɔla we bhlaa 'dɛbhie -gbolu ni, -Lagɔ 'yibha nyuma weee 'bhɔ gbu 'wɔ. 7 -We mia daa 'gbu -Lagɔ yia -bha 'mɔ -sa, in 'ka ɔ *tietienyo -yo ɔ gbɔgbanyo -zε. Mɔ tiea 'mɔ 'lakpanya -wa 'nia *Zuifɔlv -gbe, in 'ka wa ɔ wɛli -zɔlv -yo wa dli ɔ -gɔ -zɔlvε -sloɔlv. -We mia da, gbɔzɔlv -wa, in 'ni yo -tɔlvhɔda -mɔ.

Sa nukpasia -yo ηwmi 'kaa -Lagɔ bhuhoe

8 We 'dε'ε 'gbu in 'yibha nukpasia bhuhoe -Lagɔ da weee. Wa -ka -Lagɔ bhuhoe da -mɔ, wa 'bhu wa -mɔwlv sɔ 'wɔ -Lagɔ 'yu, wa 'na 'pali 'cε -ni, gbu 'na -mɔ -ni wa dli zɔ -ni.

9 -We mia 'ηwmi -nu nya ni, in 'yibha wa -pla -bana 'wɔ sa tiklu, wa 'dε 'nɔηwɛzɔve nya, wa 'na wɛli wa 'dε -yo -ni. Wa 'na lual

wa nyi 'nanuu, nyumaa dli 'wu gbizee 'gbu -ni. -Can klaa, tokpa yua -zoonu klaa, 'naa -we ka -vale 'tea klaa, wa 'na -plali we 'wu -ni. ¹⁰ -We 'kaa wa 'ylinamanu mu -wa nu, wa nu -lu -zoonu le, -we mia da nu, 'hwini -wa gbaa nu, wa mi -Lago 'nunjwe -zoda, wa nu we le.

¹¹ Nu, wa -ka 'hwini -sloluda -mi, wa 'hwini we -yo -dluu, wa zu -bha we. ¹² 'In 'nye 'hwini 'yoo o 'ka nukpasia gbu -slolu. Wa 'na -kali 'tite nukpasia -gu -ni, nu, wa 'na gbalu njwe -ni. ¹³ Nu, -Lago -laa * -Adan la tia, -muv 'bigu, o yia *Evo la -la. ¹⁴ -J -Saatan nuu -dawli 'wu, we 'ni -Adan, Evo -Saatan nuu -dawli 'wu, 'in o 'nia -Lago tite 'nunjwe zu. ¹⁵ We yi 'sa -moo, 'hwini yia 'yua gwaha, 'in -Lago yia wa gbu 'wosaa, wa -ka -Lago dli -gu -zoda -mi, wa -ka wa -limaa zekali, wa -ka -mi tiklu, wa -ka wa 'de 'nunjwe -zoda -mi, 'in -Lago saa wa gbu 'wu.

3

-Lagonyumaa 'yugalnya

¹ -We na yia gbaa gbuzoonu -wa, nu, nyume -ka gba o 'ka -Lagonyumaa 'yugalnyo -ze, lubho -zoonu o 'yubhaa. ² -Lagonyumaa 'yugalnyo mia, o -mi tiklu, wa 'na 'hwiniweni o zu -ni. J -mi 'hwini -bhloo 'lowli nya, o -mi sa 'ce. J yibheli o 'de kpa sa. -We nania 'yli, 'mu o 'kaa leno, o kpa 'lakpanya sa 'nanuu, 'in o yibheli gbu -slolu sa. ³ J 'na -zeli nobhanyo -ni. J 'na -zeli -gologonyo -ni. J 'na -zeli 'gwexii ze -zonyo -ni. ⁴ J yibheli o 'de -budunwee 'yliyoo sa. J zu o 'yua so -we lu wa 'kaa o 'nunjwe zu sazoonu sa. ⁵ Nu, nyume -o 'nia mneni o 'ka o 'de -budunwee 'yliyoo, o 'ni mneni o 'ka -Lagonyuma 'yliyoo. ⁶ Nyume -o 'nyea o 'de -Lago yoo 'lululu, we 'na -zeli -moo -ni, we 'ni -muv, 'in -moo yilimania -moo 'de, 'in -Lago dila -moo gbu, sa o dila -Saatan gbu. ⁷ -J 'kaa -Lagonyuma 'yugal, o nu gbuzoonu le, 'in o -mi 'nunjwezu sa, -wa 'nia -Lago -yi, wa 'yliya 'wu, we 'ni -muv, 'in -maa nyea o 'wu, 'in o bhoo -Saatan -lubhu njwe.

**Diaki -lubho*

⁸ 'Sa -bhlokpade, *diaki -mi 'nunjwezu sa. Wa 'na 'tobhulu yo -ni. Wa 'na 'ma -ni nu duun -ni. Wa 'na -tali 'gwexi la -dawli nya -ni. ⁹ Gbuuzoonu -we -Lago wlelia -ain -yla zli 'klu, wa -tu we 'kiliila dli weee nya. ¹⁰ A -ka amiaa diakunya -bha -saa yi, a yla wa la. Wa 'ni gbunyuu kwe -ka, wa nu diaki -lubho. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, wa 'hwini -mi 'nunjwezu sa, wa 'na -zeli fen -cian -ni. Wa -mi 'ce. -We mia -lu -zoonu nya, wa nu we le 'yli weee nya. ¹² Waa diaki mia, wa -mi 'hwini -bhlo -bhloo 'lowli nya. Wa yibheli wa 'yua -yo wa -budunwee kpa sa. ¹³ Wa -ka wa lubho nu 'nanuu, 'in wa zua wa 'nunjwe, 'in wa zua wa dli weee -Zezu Klisi -gu, wa 'na 'ka dli lu.

Gbu 'kadu -Lago -slolua -an

¹⁴ 'In mi 'sebbe ni celida, -zugba na dli mi nu, 'in 'ka -mi 'yia mni dayli. ¹⁵ 'In -ka -seli

-gwleda -mi, -a 'ni 'yiyili -mi -pa, 'sebbe ni -na yia 'yia, sanee -na yibhelia sa wa 'kaa -Lago zuayli no, mu -wa 'yliyoo -Lago *leglizi. Wee leglizi -gu gbuzoonu -dia la, 'in 'mu wa 'kaa lakpa -kli. ¹⁶ Nu, gbuzoonu -wa, weli -we gbaa sa -a 'kaa -Lago 'yloogbu no, -we mi yaa zizada, -Lago ka we -ain 'kluslolu, wee weli 'yli.

'Mo wa 'yia nyume nya,
'mo Zuzu 'Papa 'yia nyume tiklu nya,
'mo 'anzi 'yia -yo,
o gbu wa gbaa 'lakpanya -yla.
'Mo wa zua dli -gu duduu -gu,
'mo -Lago 'bhua 'wu o 'hwimnie 'wu.

4

Yoyogbu -slolunya

¹ -Lago Zuzu nee sa 'vayi nu, duduu bhia -bhla mia, nyuma toba yia -Lago dli -gusaa. -Dawli -ka -zuzu wa yia 'nunjwe zua, 'in zuzu 'nyii yia wa gbu -slolua. ² Weli 'so -nyuma -wa tubhua yo, ma yia wa 'yloogbu -zoonu -gu lasaha. Waa nyuma mia, wa 'wlukoon ka -gba 'wolabhulu, wa 'ni 'masleen mneni wa 'ka gbunyuu -yo gbuzoonu -yosisali. ³ Wa nee, wa 'na kwali 'hwini -ni, wa 'na lili lilili toba -ni. Nu, -Lago -laa wee lilili la, 'in -wa zua o dli -gu, 'in -wa yia o gbuzoonu yibhelia, wa 'ka we li o fuopapie nya. ⁴ -We weee -Lago -laa la, we nani 'yli, -we wa 'kaa we glaa -sa, we 'ni -mi. A kpa we 'de weee la -Lago fuopapie nya. ⁵ Nu, -Lagoweli -yo -amiaa -Lago bhuhoe nuu we le, 'in -lu weee yia -lu tiklu -ze.

-Zezu Klisi lubhonnyo -zoonu

⁶ Wee gbu mia da nu, -in -ka we -na bhe- lia -sloluda -mi ni, 'in -na zea -Zezu Klisi lubhonnyo -zoonu. Nu, -Lago dli gbuzoweli -yo gbuzoonu -we 'bi -in mia, mu -wa -na lilili -zoonu. ⁷ Titina -nine -we -Lago 'nia 'yibha, -in 'bhu we 'bi. -We -in 'kaa lenu, mu -wa nu, -we -Lago 'yubhaa -in -mi we 'bi. ⁸ Nyume -ka -gwa, o ku 'ka latemani, we nani 'yli -se. -Lago -yloogbu -gwagwie mia, we nani 'yli -lu weee glaa. Mu kaa -amiaa -zeen gbu -yo -amiaa 'yliyoo -wee mia yida kwee. ⁹ Wee weli mia, we mi dlioozu sa, 'in we nani 'yli wa 'ka we -yoo -ni dli weee nya. ¹⁰ -We 'ka 'gbu -a mia lubho nuu, -a mia siada, mu -wa nu, -a ka 'yliyoo -Lago dli 'wudi. Nu, mo saa nyuma weee gbu 'wu, 'in -wa zua o dli -gu, 'ma o saa gbu 'wu, we -zi nyuma -putu.

¹¹ -We mia da, zu we 'di wa, 'in -in 'ka we wa -slolu. ¹² Wa 'na tili -mi 'yli la -ni nu, -in mi nyimeslayu nyaa 'gbu. Nu, -we -na nuu le, we -slolu sa -Lagonyuma 'kaa no. -Na weli -ze weli -zoonu, -na lenugbu -mi 'nanuu, -in -kali -na -limaa ze, -in zu -Lago dli -gu, -in -mi tiklu. ¹³ Bhla 'in 'nia -slo yi, -in tili -na 'de -Lagoweli zele -zejila 'wu, nyuma 'kwayli -papie, we -yo nyumaa gbuzoolue. ¹⁴ -We -Lago 'nyea -mi,

-we mia -m1 'w0, -we 0 'nyea -m1, da nyuma gbaa -Lag0weli -na gbegben, 'in nyuma kpas1 yia -m1 s0 -g0 lapali, -in 'na -sali we 'klu -g0 la -ni. 15 Wee gb0 mia dE ni, -in n0 we lE dli weee nya, 'in nyuma weee 'ka we -y0y1 ni, -in m1 y0 mnda -Lago -yloogblo. 16 Z0 -na 'dE -y0 -na -slolugbu 'yliyo. -In kpa we la -kli. -In -ka 'sa n0da -m1, 'in -na saa -na 'dE gb0 'w0, we -y0 -wa mia -m1 yukwli p0l0da.

5

Sa Timotee 'kaa -Lag0nyuma weee kpa

1 -In 'na subhali nyuma kpas1 'klu wa gb0nyii 'klu 'c1ci nya -ni, ni, sa -in 'kaa -na dide -yla gba, -in gba 'sa wa -yla. -In 'bhu nyimesia 'w0 -na bhelia 'bhisa, 2 'nyuma -kpas1 'w0 -na 'nyaa 'bhisa, 'yiesia 'w0 -na bh0l0a 'bhisa. -Na dli -m1 tiklu -maa 'yu.

3 -Dogbanjw1 -wa 'nia nyuma -ka, -in kpa wa 'nan0. 4 -Dogbanjw0 -ka 'yu -ka, we 'ni -m000, 0 -ka 'yuoyu -ka, ni, -we nania 'yli -Lag0gb0 'w0, -we -Lag0nyuma nua lE wa -budunjweE, waa 'yilaasi 'kpa we tia. -We wa didea -y0 wa 'nyaanya n0 wa -yla lE, wa n0 we 'lEji lE wa -yla. Mu nania -Lag0 d0d0. 5 Ni, -dogbanjw0 -z0n0, 0 'nia nyume -ka, -Lag0 0 dia 0 dli weee 'w0, zli00, sab000, 0 m1 -Lag0 bhuh0oeda, 0 m1 0 zukpa 'palida -m00 'ka 0 'w0sa. 6 -Dogbanjw0 0 nua 0 'dE d0magbu lE, 0 'dE yi 'yliy0gao0, 0 ka tl. 7 'D1 -in 'kaa wa z0, 'in nyuma 'na 'kaa wa gb0 dli, m0 -wa ni, 8 nyume kpa 0 z0ayli -nyuma 'nan0, 0 kpa 0 -budunjweE -nyuma 'nan0 we -zi -maa 'w0, 0 'ni 'sa n0, 0 'ni -Lag0gb0 -y0njw1, 0 -zi 'lakpanya -wa 'nia -Lago -yi.

9 Ni, -dogbanjw0 0 ka -z0 'nia -sl0 -z0 gl0 ta nyini, -in 'na 'bhulu 0 'nyuma 'w0 -dogbanjw1 'sebhE -g0 -ni. -M00 'b1gu, 0 -ka n0kpasu -bhlogb00 'nyuma, 10 'in wa 'ka gba ni, gb0z0n0 0 nua lE, 0 ka 0 'yua z0 'nan0, 0 ka 0 'lakpanya kpa 'nan0, 0 ka -Lag0nyumaa bh0 -y0w0lv, 'in 0 ka gb0z0n0 -gb0 weee lE0.

11 -Dogbanjw1 -d0gbonya mia, -in 'na 'bhulu wa 'nyuma 'w0 'sebhE -g0 -ni, we 'ni -m000, ylikw0 -t0 yia wa 'bhaa, 'in wa 'ka Klisi s0 lv lapali. 12 Ni, wa -ka 'sa n0, -Lag0 yia wa -y0gb0 'w0bhua, -we ka gb0 -wa, wa nEe tia wa ka wa 'dE 'wala -Lago -yla, 'in wa 'ni we lE0. 13 -M00 'b1gu, 'yamani wa yamania, 'in wa -y0 -ziezie plih0 -budu -bhlo -bhlo njweE. We 'ni 'ya -bhlogb00 wa 'ya, -zle -cian wa yia -zea, 'in wa 'ka wa -limaa gb0 'w0sili, 'in -we wa 'na 'ka yaa gba, 'in wa gbaa we. 14 We 'dE 'gb0, in 'yibha waa -dogbanjw1 -d0gb0 -kw0 yli, wa gwali 'yua, wa z0 wa -budunjweE 'yliyo. -Amiaa tonyuma yi -aun 'nyuma sa. 15 Ni, -dogbanjw1 -d0gb00 t0l0a ka 'yoo -z0n0 -gulabh0lv, 'in wa yia -Saatan 'b1 mni. 16 -Lag0njw0 -ka -dogbanjw1 -budunjweE -ka, 0 -na -m00 'w0, 0 'gba yi legliz1 'wlu -m1. We

-ka 'sa -m1, -dogbanjw1 -wa 'nia nyuma -ka, 'in legliz1 saa wa 'w0.

17 Nyuma kpas1 -wa z0a -Lag0nyuma 'yliyo 'nan0, -in z0 wa 'n0njwe, a z0 wa 'n0njwe -zakpa 's0. Ni, -wa mia sada -Lag0gb00 gbagbie -y0 we -slolue gb0 'w0, wa z0 wa 'n0njwe, wa 'ka nyuma n0u -zi. 18 Ni, *-Lag0sebhe nEe: «'Bhli -ka 'mn0 'titlida -m1, -in 'na gb0an -ni we njwe -ni.» We nEe 'yae: «Nyume 0 nua lubho, we nan1 'yli 0 'ka 0 'penigwezi 'y1.» 19 Wa -ka nyuma kpas1 gb0 'wlu la dli, we gb0daynya 's0, ta 'ni -m1, -in 'na p0lv wa yukwli -ni. 20 Nyume -ka gb0nyuu lE0, gba 0 -yla gb0 -zejila 'w0, 'in we 'ka nyuma t0l0a nyano dli 'w0pali.

21 -M1 na pala -belv -y0, -Lag0 klaa, -Zezu klaa, we -y0 -Lag00 'anzunya, wa 'yu. Wee gb0 mia, -in z0 we 'n0njwe, -in 'na sisali nyuma -y0 -ni, -in 'na 'bhulu nyumeE -y0gb0 'w0 yilo -njweE -ni. 22 -In 'na pali nyume s0 -g0 la sl0 0 'ka -Lag0lubho n0 -ni. -In 'na plali nyume -putuu gb0nyuu 'w0 -ni, -in -ni tiklu.

23 -In 'na 'mani -slEEn 'nyuu 'dekp0a -ni, ni, -in 'ma n0 -se, -na n0kplE 'gb0. -We ka gb0 -wa, 'yli t0l0a nya, 'in -na n0kplE gl0p0a.

24 Nyuma t0l0aa n0 gb0nyuu mia, wa yi sa -m00 -y0 -gw1, 'bhie wa bhua wa -y0gb0 'w0. 'In t0l0aa -n0 mia, wa ka wa -y0gb0 'w0bh0 'bhie wa yia wa gb0nyuu -y0. 25 'Sa -bhlokpade, lE0gb0 -z0n0 mia, -y0 wa yi we, 'in -we wa 'a yia -y0, we 'ni mneni we 'ka zizeda -t0.

6

1 -Wa mia gal1 nya, wa z0 wa -cian 'n0njwe dli weee nya, nyuma yi -Lag0 veli, -in -we in -slolua ain, wa yi we daa gb0nyuu gba. 2 We -ka ni, wa -cian m1 -Lag0nyuma nya, wa 'na nyeni wa 'w0 -ni, -maa m1 wa bhelia nyaa 'gb0. We 'ni -m000, -we wa 'kaa lE0, m0 -wa ni, wa n0 wa z0lubho saz0n0 sa. -We ka gb0 -wa, -wa ka z0lubho wa mia n0da, wa -Lag0bhelia -wa, 'in wa 'yibha -maa.

Njumnili 'zayli

Gbu -in 'kaa -slolu, 'in 'd1 -in 'kaa wa z0, m0 mia da: 3 ni, nyume -ka gb0 -putu -sloluda -m1, 0 'ni -am1aa -Kany0 -Zezu Klisi wEli -z0n0 'w0njw1, we -y0 -we -a -slolua ain -Lag0gb0 'w0, 4 0 'dE 0 'ylimania, 0 'ni gb0 -yi. -Zle gu m1 0 -y0, kpeli 0 kpelia. -We mia da ni, m0 kwaa nyume zenyi -n0n0e 'w0, 'in wa g0a -g0lv, 'in wa velia wa -lima, wa pupalia 'wlu00n la 'nyumeE. 5 -Zle wa saa we 'e bhlo, wa dli -nyu 'yli, 'in wa 'ni gb0z0n0 gb0 -yii 'gb0, wama nEe ni, -wa mia -Lag00 'yloogblo, 'nyuma wa yia mnia.

6 Ni, gb0z0n0 -wa, nyumeE 'gba -ka 0 dli da nyini, -Lag00 'yoo mneni we 'ka 0 'njumn1e -ze. 7 Kwe klo nya -a yia d0d0 -g0, kwE klo nya -a yia labhua. 8 We -ka 'sa -m1, -a -ka lililu -ka, -a -ka -bana -ka, -am1aa -n0 -t0 sa. 9 -Wa 'yibhaa wa 'ka 'njumnunya -ze, -Saatan

yila wa la, 'in wa bhoa lubhu ηwe: wee lubhu mia, mo -wa gbu -klo wa 'yibhaa, -we nyuma nyume, 'in we saa wa la weee. ¹⁰ Nu, 'gwεzii 'yibha -dli mia, gbonyuu 'yli -bhlo -bhloo gwe -wa. 'Gwεzii 'yiyee 'tu ka nyuma tɔba 'bha, 'in wa yia -Lagɔ 'yloogblo labhulu 'pɔpi. We ka siasie wa ple zɔ zu.

Dizɔwεli

¹¹ Nu, -mi -Lagɔnyume, -in 'bhu wee gbu ni 'bi, -in -mi tiklu -Lagɔ 'yu, -in -yɔ -Lagɔ 'sɔ -mi, -in zu ɔ dli -gu, -in -kali -na -limaa ze, -in -ka dɔtie, -in -ka dli -dlɔɔ. ¹² -In gu -gɔlv -zɔnv -we mia -Lagɔɔ 'yloogblov -nv nya. -In kpa 'yliyɔgagie -zɔnv -lakli la. Wee 'yliyɔgagie mia, 'mo -Lagɔ laha -mi, -in -ka we yibheli, gbuzɔnv -in ηwnua -yɔ, 'in -in yia we gba nyuma duuun 'yibadi. ¹³ -Lagɔ ɔ 'nyεa -lu weee nyapeli, ɔ -yɔ -Zezu Klisi, ɔ mia gbuzɔnv dayinyɔ nya Pɔnsi Pilati 'yu, wa 'yu in nεε -mi -yla: ¹⁴ -in zu -Lagɔɔ tite 'nɔηwe, -in 'na -nyumɔnv we -ni, -in -mi tiklu wa yi -mi gbu dli. -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'ni -slɔ yi, -in -mi 'sa. ¹⁵ Bhla -Lagɔ -saa -bha, we nya ɔ yia yia. ɔmɔ, mɔ -wa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -Lagɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ pɔlia nyumaa 'wlulapɔnya 'wlu la, mɔ -wa -cian weee -Kanyɔ. ¹⁶ Mɔ -bhlogbɔɔ 'na 'kaa labhu, ɔ ladida mia, san 'tite -we nyume 'nia mneni ɔ 'ka -yɔlanyini, mo bibeaa we. Nyume 'ni mneni ɔ 'ka ɔ -yɔyi. Nyume yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ ɔ 'yi, 'in wa 'na 'ka ɔ 'yi. Wa -mnuu ɔ 'ηni, 'tite weee -mi ɔ -nv nya 'yli weee nya. -Amen!

¹⁷ -We -ka dɔdɔ -gu -ηnumnyaa -nv ni, -in gba wa -yla nu, wa 'na 'ylimani wa 'dε -ni. Gba wa -yla nu, wa 'na dli wa 'ηnumnulu dli 'wɔ -ni, nu, we'e -gwle, wa zu -Lagɔ dli -gu. Mɔ nyεa -ain -lu weee, we -gu palie nya, 'in -a 'ka 'mɔna lii 'gbɔ. ¹⁸ Gba wa -yla, wa nv gbuzɔnv le, wa 'ηnumnie mia, we -ze gbuzɔnv lenɔe. Wa be wa -lima -yɔ wa 'ka wa 'wɔsa wa 'ηnumnulu nya. ¹⁹ Wa -ka 'sa nu, 'in wa sɔbhaa wa 'ηnumnulu -zɔnv -we 'na 'kaa lazuklu, wa cɔcu 'gbɔ, 'in wa 'ka 'yliyɔgagie -zɔnv 'yi.

²⁰ Timotee, -we -Lagɔ zɔa -mi kwεε, zu we 'yliyɔ sa 'nanv. -Zle klo -yɔ -Lagɔgbɔ'v gba, we 'dεε' gbɔ, wa -ka we -sada -mi, -in 'na pali we ηweε -ni. Wa -ka gbɔ wa laa -luyiloo gbɔ gbada -mi, -in 'na pali we ηweε -ni. Wee gbɔ mia, yo -wa yo. ²¹ Nyuma tɔba nεε, wa ka wee -luyilo 'yi, nu, wa dli 'ni -slεen -Lagɔ -gu -mi.

-Lagɔ ηwana aun 'nyu la.

'Sebhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mv -wa. Pɔlv mɪ -kaslv 'wɔ *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sebhε nɪ cɛli. 'Dɪzɔwɛli tɔlv Timotee 'kaa -Lagɔnymaa 'yugalinya zv, wa 'ka -mɪ tiklu, 'mv Pɔlv cɛli ɔ 'wɔ.

Fvsawɛli

1 -Amɪ *Pɔlv cɛli 'sebhε nɪ, -Lagɔ ka we 'wɔɔwɔnu, 'in in yia -Zezu *Klisu *tietienyo -zε. -Lagɔ nεε gbɔzɔnu nya nu, 'yliyɔgagie ɔ yia wlaa, wee 'yliyɔgagie mia, -wa -yo -Zezu 'sɔ -ka -mɪ, ma yia we. 'In ɔ yia 'mɪ tie, in 'ka we gbɔgbanyɔ -zε.

2 -Mɪ Timotee, na dɔdɔnanɔ -yu, -mɪ na cɛli 'wɔ. Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yo -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ηwana -mɪ 'nyu la, wa 'yɪli -mɪ nyazi, 'in wa 'nyε -mɪ 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv 'paa Timotee 'kɔayli

3 -Lagɔ na paa fuo, na dɔkpasɪ ka ɔ bɔbɔ, wa 'bigɔ, -amɪ na bɔbɔ 'yaa ɔ dli tiklu nya. In -ka ɔ bhuhhoeda -mɪ, zlɔɔ, sabɔɔɔ, na dli' 'bhv -mɪ -gu, we 'gbv na paa -Lagɔ fuo. 4 Nu, na dli' 'bhv -na 'mɪɔ -gv, -na 'tɔ mɪ 'mɪ 'bhada, mv 'kaa 'mɪ 'mɔna 'wɔla. 5 In 'nɪ we 'wɔdlv. Nu, -na dli mɪ -Zezu Klisu -gv. Tiada, -na 'nyaasa Loisi ka ɔ dli -gv zv, ɔ 'bigɔ, -na 'nyaa Enisi -wa. 'In in -yi we 'ji nu, -na dli mɪ 'ya ɔ -gv, we 'gbv na paa ɔ fuo. 6 We 'dεε 'gbv in nεε -mɪ -ylae: 'tite -Lagɔ 'nyea -mɪ, -in 'ka ɔ lubho nv, da in palia -mɪ sɔ -gla, -in 'na 'tideli we 'yi -nɪ, we yi -nyumo. 7 Nu, Zuzu -Lagɔ faa -an 'wɔ, we 'nɪ nyanɔ -zuzu: -we ɔ Zuzu nva lε, mv -wa nu, 'tite ɔ yelia -an, amɪaa bheliiaa zekalidli ɔ nyea -an, 'in -a 'ka -amɪaa 'dε kpa sa -yi.*

8 Zv 'na 'bhali -mɪ -amɪaa -Kanyɔ gbv -gbada -nɪ. -Amɪ, ɔ wa 'paa -kaslv 'wɔ ɔ 'gbv, zv 'na 'bhali -mɪ na 'gbv -nɪ. -We -in 'kaa lɛnv, mv -wa nu, wa -ka -mɪ sialia yi -Lagɔgbv 'gbv, -in ηwɔnu we -yo 'tite -we -Lagɔ 'nyea -mɪ nya. 9 Mɔ -saa -an gbv 'wɔ, 'in mɔ laa -an, -a 'ka ɔnv nyima tiklu -zε. ɔ -ka 'sa nu, we 'nɪ -amɪaa lɛnvgbv -zɔnv gbv, nu, ɔ ka 'cɪn we -yɔɔwɔnu 'nanidli nya, -zugba ɔ 'nɪ -slv -lu yabhlogbɔ lala. 10 -Slεεn, -Lagɔ ka we -an -slolu -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu gbεgbεin. Nu, mɔ lua tɪtɪε. ɔ ka we -an 'kluslolu nu, -a -ka -Lagɔgbv -yɔɔwɔnu, 'yliyɔgagie -we 'na bhloluda -ka, 'in -a 'yia we. 11 Wee -Lagɔgbv mia, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa in 'ka we gba, in 'ka ɔ tietienyo -yo ɔ gbv -slolunyɔ -zε. 12 We 'gbv siasie -we 'wɔ in mia 'plɪlɪda, we'e 'bhali 'mɪ zv. -We ka gbv -wa,

ɔ -in zɔa dli -gv, in -yi ɔ, 'in na dli 'tɛli we -gv nu, -we ɔ tia 'mɪ -yo, 'wɔ ɔ yia we 'paa, 'in gbɔwɔbhuyli 'ka nyini.

13 Welɪ -zɔnv -in 'nɔa da 'mɪ ηwεε, -in gba we welɪ -bhlokpade -na -lima -yla. -In nu we lε dli zɔvε -yo zekalidli nya -Zezu Klisu 'wɔ. 14 Welɪ -zɔnv -Lagɔ tia -mɪ -yo, -in zv we 'yliyɔ, Zuzu 'Pupa ɔ -dliia -an 'wɔlaa 'gbv.

15 Nu, -in -yi we 'ji nu, -wa mia -Azii -dɔvɔ -gv, wa ka 'mɪ 'bɪ 'bhv, Fizeli -yo Elimozɛnɪ mɪ wa glaa. 16 Nu, Onezifɔlv mia, ɔ ka 'mɪ 'kɔayli 'pa tenyii, zv 'nɪ ɔ 'bha in mɪ -kaslv 'wɔv 'gbv. -We ɔ nva lε, -Lagɔ 'palɪ we 'bigɔ ɔ nyuma -yla. 17 Da ɔ nyenia *Wlɔmv, 'in ɔ yia 'mɪ 'ylibɪlanɔnv bhabha, 'in ɔ yia 'mɪ 'yɪ. 18 -Lagɔ 'yɪli ɔ nyazi ɔ nyumaa gbɔwɔbhuzli. Da -a mia Efεzɪgbε nɔkplε, -na 'dε -yii 'dεbhie we 'ji nu, ɔ ka 'mɪ 'wɔsa sɔ weεε lv.

2

-Zezu Klisu 'slɔja -zɔnv

1 -Mɪ na 'yɪ, -mɪ -Zezu Klisu 'nyea 'nanidli -in kpa we la -kli, 'in we 'ka -mɪ latɛmanɪ. 2 -We -in 'nɔa 'mɪ ηwεε nyuma duun 'yibadi, -in zv we 'dɪ nyuma -zɔnv, 'in -maa mneni -maa 'ka we nyuma -putu -slolu. 3 -In -ka siada -mɪ -Zezu Klisu 'gbv, -in ηwɔnu we -yo ɔ 'slɔja -zɔnv 'bhisa. 4 Nyuma -ka 'slɔja pla, ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -kanyɔ dɔvɔ namani, ɔ ɔ pla nyuma -kpaaa gbv 'wɔ. 5 Nyuma -ka -gwagwada gbɛli, ɔ 'nɪ weε -gwagwawee tite 'nɔvwe zv, wa 'na 'ka gba nu, -mɔ nynia tia. 6 Kpaapanyɔ -ɔ nva ɔ kpaalubho sa 'titeε, mɔ yia we lililuu tianu. 7 -We in mia gbada, pɔpalɪ we 'wlukɔvɔn la sa 'nanɔv, 'in -Lagɔ 'ka -mɪ 'tite 'nyε -in 'ka we 'dε weεε 'wɔlanɔ.

8 -Na dli -bho -Zezu -gv, mɔ -sɔa 'wɔ tɪtɪnya glaa, *-Davidɪ mɪ ɔ dɔkpaasa nya, mv -wa -Lagɔgbv -we na gbaa nyuma -yla. 9 Weε -Lagɔgbv 'gbv in mia siada, wa ka 'mɪ gbɔvan, 'in wa yia 'mɪ -kaslv 'wɔpa gbɔnyumonyɔ 'bhisa. Nu, -Lagɔwɛli mia, we 'nɪ gbɔanda -mɪ. 10 We 'dεε 'gbv, in 'nia weεε siasie 'wluzɔlasalɪda -mɪ, -wa -Lagɔ -saa -bha ɔ -nv nya, 'in wamɪa 'ka 'yoo 'yɪ. Weε 'yoo -gv -Zezu Klisu -salia wa gbv 'wɔ, 'in ɔ 'ηmɔnnie -we 'nia bhloluda -ka, wa 'ka we 'yɪ. 11 Weε welinya nɪ mɪ gbɔzɔnv nya:

«-A -yo ɔ 'sɔ ka tɪ,
'yliyɔgagie -a -yo ɔ 'sɔ yia 'yia.

12 -A 'nɪ siasie 'wluzɔlasali,
-a -yo ɔ sɔ yia nyuma 'wlulapɪli.

-A -ka ɔ gbv kpɛli,
'in ɔ kpɛli -amɪaa gbv.

13 -Amɪaa dli -ka ɔ -gɔbhv,
ɔnv dli mɪ -an -gv,
-we ka gbv -wa,
ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ 'dε kpɛli.»

-We nanɪa -Lagɔ dɔvɔ, mv nɪ

* 1:7 We 'ji -putu -wae: -Lagɔ 'nɪ -an nyanɔdli nɔkplε zv, 'tite klaa, nunname klaa, we -yo 'dε -kpakpie 'nanɔv, we dli ɔ zɔa -an nɔkplε.

14 -In -sa wa dli glu gbv ni -gv, zv wa 'di nu, wa 'na kpeli weli 'ji -gv -ni. Wee kpeli kpelie mia, we mi bhe. Nu, -lu -bhlogbɔ we nva le, mu -wa nu, -wa pulba we yukwli, 'ma we bhla la. 15 Nu, -we mia -na -nv nya, -in gv la, 'in nyime wa ylaa la, 'in wa yia ɔ 'yi nyime tiklu nya -Lagɔ 'yu, -in 'ka ɔ -ze, mɔ -wa lubhononyɔ ɔ ɔ lubho'o 'bhakia zo, 'in ɔ gbaa weli -zɔnv tiklu. 16 Nu, -zle -klo wa saa nɛɛ -Lagɔ 'ni yaa lamu, -in 'na pali we nweɛ -ni. -Wa palia we nweɛ, -Lagɔ -yɔ wa mia 'bhuda. 17 Wa weli mia, 'gbia vou -wa, 'in we lia yice. Imeneɛ -yɔ Fileti mi waa nyuma glaa. 18 Wa ka weli -zɔnv 'yloogblo labhɔlv, wa nɛɛ: «-Lagɔ ka -an tɩtɩnya glaa 'wɔsɔlv pepe.» 'In we yia nyuma tolba -Lagɔ dliɔzɔvɔɛ -nyumo. 19 -Mvɔ bhla, *-Lagɔbuduu bhv 'tite ɔ palia glu, 'in mi -bha gege, -mɔ wa celia: «-Lagɔ -yi ɔnv nyuma, 'in nyuma weee gbaa nu, wa -mi -Lagɔ -nv nya, wa 'bhv gbonyuu 'bi.»

20 Nu, 'nɩmɩnyɔɔ -budu zo mia, we 'ni -can kna -yɔ 'gwɛzi knaa 'dɛkpɔa wa yli -mɔ. Nu, tolba mi mame nya, 'in tolba mia su nya. We tianu mia, 'feti 'kaduv zli wa lilia we 'wv. 'In we 'sɔnv mia, 'yli weee nya wa lilia -mɔv 'wv. 21 We -ka 'sa -mi, nyime ɔ -ka gbonyii ni 'bibhu, -Lagɔ yia ɔ 'dɛɛ nv lubho wlaa kna -zɔnv 'bhisa. Nu, ɔ -kanyɔ yia -bha ɔ -saa -mɔv 'dɛɛ -nv nya, ɔ gbv -su 'wv -mɔv kwɛɛ. ɔ sɔ mi lubho -zɔnv weee -yla. 22 Nyimesiaa dliwɔnyɩlu mia, -in -gwa we kwɛɛ. -We -yɔ -in 'kaa lanyɩ, mu -wa ni, -in nv gbv tiklu le, -in zv -Zezu dli -gv, -in -kali -na -limaa ze, -in -mi -dlɔv. -Wa kaa dli tiklu, 'in wa bhuhoea -Lagɔ, -in -yɔ wa 'sɔ nv gbv ni le. 23 Wa -ka kpelida -mi, we -tukwlaa, -we wa gbaa, wa 'ni we -yi, -in 'na pali we nweɛ -ni. -In -yi we 'ji nu, wee kpelie mia de, -gɔlv -gv we palia 'wlu la. 24 We 'ni 'ylinani -Lagɔ lubhononyɔ 'ka -gɔlv gv, -we ɔ 'kaa lɛnv, mu -wa nu, ɔ -ka 'nani nyuma weee gɛgbɛin. ɔ yibheli gbv -slolu sa, ɔ 'na zɔlv gbv nɔkple la -ni. 25 Nyuma -wa kpelia ɔ, ɔ pali wa -yla gbv la dli -dlɔv nya, -zugba ɔ dli mi nu, -Lagɔ yia we lɛnv, -in wa 'ka wa dli 'bhiti. 26 Sa 'bhisa, wa -ka 'wlu -gv -ka, 'in wa bhva *-Kuzuu lubhu nweɛ, mu kpaɔ wa, wa 'ka we dɔmagbɔ lɛnv.

3

Dvdv 'wobhlolu -bhla -gbunya

1 -In yibheli we 'ji nu, dɔdv 'wobhlolu bhla, dɔdvɔ -gbv yia 'temania. 2 Nu, nyuma yia wa 'de 'yibhaa, 'gwɛzii 'talea wa yia -za, wa 'de wa yia -slolua, wa 'de wa yia 'ylimania, -Lagɔ wa yia vɛla. Wa 'na 'ka wa dide -yɔ wa 'nyaa 'nɔnɔwe zv. Wa 'na 'ka 'nani yibheli, wa 'na 'ka -Lagɔ -lu 'nɔnɔwe zv. 3 Wa 'na 'ka wa nyuma 'yibha, wa 'na 'ka nyazidli -ka. Nyuma wa yia yo -yɔ zɔlv, -gɔlv wa yia kwe -kaa, wa 'na 'ka wa 'de kpa sa -yi, wa

'na 'ka gbɔzɔnv 'yibha. 4 Waa nyuma mia, wa -lima wa yia -dawli 'wɔnv, dli -slo wa yia -kaa, wa 'de wa yia 'ylimania bhabha. -We nania wa 'de dɔdv, mu wa yia 'yibhaa we 'ka -Lagɔ -zi. 5 Ma yia 'wlv nɛɛ nyuma mi -Lagɔ 'yloogblo, wa 'ka ɔ 'tite 'zayli -bhalasah. Waa mia de, -in 'na nynini wa kwesi la -ni. 6 Tolba dlia -budunweɛ la -dawli nya, 'in 'nɩni -wa -yɔlv 'wv 'in wa kpaɔ -maa. Waa nɩni mia, wa ka gbonyuu lɛnv duun, 'in gbv -kpɔa wa 'yibhaa, 'in wa mnia we 'bi. 7 -Lu -kpiakpie nani wa dɔdv, 'in wa 'ni mneni wa 'ka gbɔzɔnv yibheli. 8 Zanɛst -yɔ -Zabɛst ka *-Moizi -yɔwɔsɔlv, 'sa -bhlokpade waa nyuma ni -sɔlv -Lagɔgbv -yɔwv. Wa 'wlukɔv ka -nyumɔ, 'in wa dliɔzɔvɔɛ bhe. 9 Nu, wa 'na 'ka 'yugbɛin mni, wa -sabhe wa yia -yɔyia, sa wa 'yia waa nyuma sɔ nu -nv -yɔ.

Dizoweli

10 Nu, -mi, sa in kpaɔ na 'de, -in ka we -yoyi, -we na slolua nyuma, -we in nva le, -we in gbaa in 'ka lɛnv na lubho 'wv, -in -yi we. Sa na zva na dli -Lagɔ -gv, sa in kaa dlitie, sa in -kalia na -limaa ze, sa na temania dli, -in -yi we. 11 Sa wa palia 'mi 'klyie 'wv, sa wa siala 'mi, -in -yi we. Sa wa siala 'mi Antios, Ikoniumo we -yɔ Listlgbɛ nɔkple, -in -yi we. Nu, Nyumaa -Kanyɔ yia 'mi we 'de weee 'wɔsaa. 12 Gbɔzɔnv -wa, nyuma weee -wa 'yibhaa wa 'ka -Lagɔ 'yoo bhli, wa -yɔ -Zezu 'sɔ, 'klyie 'wv wa yia wa 'palia. 13 Nu, -mɔmɔ -wa 'nyii -cian -yɔ -dawli -cian, gbonyuu lv -maa yia plaa. Nyuma wa yia -dawli 'wɔnv, 'in wa 'ka wamia -dawli 'wɔnv. 14 Nu, -mi, -we -in 'nva, -we -in 'nɩni -yɔ dli weee nya, -in 'temani dli we gv. -Wa -slolua -mi we, -in -yi wa. 15 Nu, we 'ka -na 'yislv bhla 'bhv, -in -yi -Lagɔweli. Wee weli mia, we mneni we 'ka -mi gbɔyilo 'nye, 'in -in 'ka -Zezu dli -gv zv, -Lagɔ 'ka -mi gbv 'wɔsa. 16 Weli weee -we mia celida *-Lagɔsɛbhe 'wv, -Lagɔ 'wɔnyapɛlweli -wa. -We we nva le, mu ni: nyuma we slolua, nyime -ka gbonyuu lɛnv, 'in we slolua we ɔ, nyime we mnazia, 'in we slolua -an sa -a 'kaa tiklu -mi, 17 'in we 'ka -Lagɔnyime la mnazi 'ce, ɔ 'ka gbv -zɔnv weee lɛnv.

4

1-2 In nɛɛ -mi -yla: -in gba -Lagɔgbv. -Mi na zva 'di -Lagɔ -yɔ -Zezu Klisi 'yu. -Zezu ɔ 'kaa tɩtɩnya -yɔ 'yliyɔganyaa -yɔgbv 'wobhu, ɔ 'kaa lv yi, ɔ 'ka nyuma 'wlulapli, ɔ 'gbv na zva -mi 'di. -In gba wa -yla -Lagɔgbv, -in 'temani 'wv we -gv. Da -ka 'ylinanoo, da -ka 'ylinyunoo, -in gba we, -in lu wa. Nyuma -ka gbonyuu lɛnv, gba we wa -yla, 'in -wa -ka gbv -zɔnv lɛnv, 'pa wa 'kuayli. -In nv -we weee mia ni le, nv we le gbɔslolue -yɔ dlitie nya. 3 Nu, bhla mia yida, wa 'na 'ka gbɔslolue tiklu yukwli pɔlv. -We nania wa 'de dɔdv, 'mɔ wa yia lɛnv. Gbv -slolunyyaa -zlo wa yia 'wlu

gogwlaha, 'in -we mɛnɪa wa yukwlii 'yoo 'wɔ, 'in -maa 'ka we gba. ⁴ Gbɔzɔnɔ -yla wa yia yukwli 'sumanɪa, 'in wa 'ka we -kalɪ ninenya -yla. ⁵ Nɪi, -mɪ, -ɪn kpa -na 'dɛ 'nanɔɔ, -ɪn dɪ siasɛ 'wlu zɔla, -ɪn gba -Lagɔgbɔ, gbaɪ -na lubho -Lagɔɔ 'yloogblɔ.

⁶ Nɪi, -amɪ mɪa, ɪn ka na 'dɛ wla 'slaka nya pepe, 'yɪ -we nya ɪn 'kaa labhɔ, we ka cɪpa. ⁷ ɪn ka -gɔɔɔ -zɔnɔ gɔ, ɪn ka wee -gwagwie bhloɔɔda nyɪni, ɪn 'nɪ -Lagɔgbɔ 'yitide. ⁸ -Slɛɛn, ɔ nyɪnɪa -gwagwie nya tɪa, ɔ -tnɔɔ mɪa, -Lagɔ ka we la mnazɪ 'mɪ -yla, mɔ -wa nɪi, mɔ bhua nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔ tikli. We 'nɪ na 'dɛ -bhlo -yla, nɪi, -wa weee mɪa ɔ yiyie wɔda zɛkahɔɔɔ nya, ma yia wee -tnɔɔ 'yɪa.

Pɔɔɔ 'wɔbhloɔ -gbɔnya

⁹ -ɪn 'yɪ 'klɪ -ɪn 'ka na -gbɛ yi slɔɪ. ¹⁰ Nɪi, Demasɪ 'yɔbha dɛslɛɛn -dɔɔɔɔ gbɔɔ 'gbɔ, ɔ ka 'mɪ 'bɪbhɔ, 'ɪn ɔ yia Tɛsalonikɪ mɪnɪ. Klesansɪ ka -Galasii mɪnɪ, 'ɪn Titɪ yia Dalmasi mɪnɪ. ¹¹ Lukɪ 'dɛbhlo -tɔa 'mɪ -yɔ. -ɪn -ka yida -mɪ, -ɪn 'bhu Malikɪ 'wɔ, -ɪn -yɔ ɔ 'sɔ yi, nɪi, 'wɔ ɔ saa 'mɪ bhahba na lubho 'wɔ. ¹² ɪn ka Tisikɪ tie Efɛzi. ¹³ Nɪi, na -gɔslunaa ɪn tɪa Tloasɪ -mɔ Kalpusɪ -budɔɔɔwɛɛ, -ɪn -yɔ we yi, we -yɔ na ghɪɪ -sɛbhɛ. Nɪi, -ɪn 'na dɔɔɔɔ we nɔmɛkɪ -nɔ 'wɔ -nɪ.

¹⁴ Alɛzandɪ, ɔ mɪa bhlabhlanyɔ nya, ɔ ka 'mɪ gbɔ -yɔkpali bhahba. -We ɔ nɔa lɛ, Nyɪmaa -Kanyɔ 'kaa we 'lɛɛɪ wla. ¹⁵ ɪn -mɪ, -ɪn zɔ -na 'dɛ 'yɪiyɔ ɔ gbɛgbɛɪn, nɪi, ɔ ka -amɪaa wɛɪ -yɔwɔsɔɔɔ bhahba.

¹⁶ Da wa kwaa 'mɪ gbɔwɔbhunya 'yɪ tɪada, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ gwɛɔɔ -mɪ. Wa 'dɛ weee ka 'mɪ 'bɪbhɔ. Nɪi, -Lagɔ 'na dɪɪ wee gbɔ wa 'wlu -nɪ. ¹⁷ Nɪi, -amɪaa -Kanyɔ mɪa, ɔ mɪ 'mɪ kwesi, 'ɪn ɔ ka 'mɪ 'tɪtɛ 'nyɛ, 'ɪn ɪn yia ɔ wɛɪ gba we -gɔ yelie nya, 'ɪn 'lakpanya weee -wa 'nɪa *Zuɪfɔ, wa yia we 'nɔ. ɪn -Lagɔ yia 'mɪ -jɪa ɪwɛɛ -sa. ¹⁸ Nyɪmaa -Kanyɔ yia 'mɪ gbɔnyuu weee zɔ 'wɔbhua. Mɔ yia 'mɪ gbɔ 'wɔsaa, 'ɪn da ɔ pɪɪa nyɪma 'wlu la yalɪ ɪn 'ka -mɔ nyɪni. Wa -mɪnɪ ɔ 'ɪɪɪ 'yɪ weee nya. *-Amɛnɪ!

Pɔɔɔ 'paa wɛɪ

¹⁹ Nɪi, ɪn -sa Plisɪɪ -yɔ Akilasɪ fɔ, we -yɔ Onezifɔɔɔ -budɔɔɔwɛɛ -nyɪma. ²⁰ Ewlasɪ ka Kolɛntɪ -tɔ, 'ɪn Tlofɪmɔ ka gu bhɪɪ, we 'gbɔ ɪn yia ɔ Mileɛ tɪ. ²¹ Da ɪwɔtɔɔyɪbhɪa 'nɪa -slɔ da nyɪni, -ɪn 'yɪ 'klɪ -ɪn 'ka na -gbɛ nyɪni. Ebulusɪ klaa, Pudɛn klaa, Linusɪ klaa, Klodia klaa, we -yɔ -amɪaa bhelia weee, wa nɛɛ wa -saa -mɪ fɔ.

²² -Amɪaa -Kanyɔ -yɔ -mɪ 'sɔ -tɔ. -Lagɔ ɪwɪna aɪn nyu la.

'Sebhε Pɔlu 'paa Titu yoo

Titu mia, *Pɔluv tale yabhlo ɔ-saa ɔ 'wɔ ɔ -Lagɔlubho nɔda, mɔ-wa. Nu, -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ yabhlo ɔ-mi bhaa Kletɪ. Sa nyume 'kaa -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ-zɔnu-zε, 'mɔ Pɔlu cɛla ɔ 'wɔ. 'Sebhε 'sɔ Pɔlu 'paa Timotee yoo, we nɔkpɩa gbɔ-yɔ -we ɔ 'paa Titu yoo 'wɔwɔlu.

Fvsawɛh

1 Nu, -ami *Pɔluv, ɔ-wa -Lagɔɔ lubhonɔnyɔ -yɔ -Zezu *Klisu *tietienyo, -ami cɛla 'sebhε ni. Lubho -we -Lagɔ 'nyεa 'mi, mɔ-wa nu, -wa ɔ-saa -bha, in kwa wa dlɔzɔvɛe 'yoo -gɔ, 'in in -sɔlu wa, wa 'ka gbɔzɔnu yibheli, wa 'ka -Lagɔɔ sɔlv nɔda -tɔ. 2 We -ka 'sa -mi nu, -maa mneni -maa 'ka we dli 'wɔdɪ nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhɩɩluda -ka, -Lagɔ yia we -maa 'nyεa. Nu, -Lagɔ, ɔ'ɔ 'tubhɔa yo, ɔ ka ɔ wɛli wla wee 'yliyɔgagie -mɩnu -maa 'nyenyee daa, -zugba -lu yabhlogbɔɔ 'ni -sɔvɛ lamɩ. 3 Nu, bhɩa -we -Lagɔ 'paa nywεε, we nyɩa, 'in ɔ yia ɔ wɛli zli 'kɩv wleli. Wee wɛli mɩa ni, mɔ-wa gbɔ -we ɔ tia 'mɩ -yɔ nu, in mɩi gbaa da weεe, sa -amaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ gbaa we -mɩ, we sɔlv.

4 Titu, na 'yuu 'zayli -amaa dlɔzɔvɛe -bhlo Klisɪ 'wɔ, -mɩ na cɛla da 'wɔ: Nu, Dide -Lagɔ -yɔ -amaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisɪ nu -mɩ 'nanɩ 'wɔ, 'in wa 'nyε -mɩ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

-Lagɔnyumaa 'yugalinyɔɔ lapalie

5 Nu, in -ka -mɩ Kletɪdɔdɔ -gɔ tɪ ni, -in 'ka gbɔ -we -tɔa 'wɔwɔ 'wɩubhaa gbɔ -wa. 'Gbeo 'gbe -we -ka -mɩ, we mi nu, -in pali -mɔ -Lagɔnyumaa kpasi la, sɔ -we in -sɔluua -mɩ lv: 6-Lagɔnyumε kpasa mia, ɔ -mɩ 'cε, ɔ -mɩ 'nywɔ -bhloɔ 'lowli nya. ɔ 'yua -mɩ dlɔzɔnya nya,* 'in nyuma 'na -sali wa 'yliyɔtɛlɔ dɪ -yɔ wa gbɔvɔ 'nɔnywε -sa dɪ -ni. 7 Nu, -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ mia, ɔ kwe nya -Lagɔlubho mia. We 'dεε 'gbɔ, ɔ lenɔgbɔ -mɩ 'cε: ɔ 'na -mɩ -ni 'dεε 'yɩmaninyɔ klaa, 'cεkanya klaa, nɔbhanyɔ klaa, we -yɔ -gɔlvɔnyɔ nya -ni. ɔ 'na titalɪ dli 'nyuu nya 'gwezi la -ni. 8 Nyuma -ka ɔ -gbε yi, ɔ yibheli wa kpa sa, 'in ɔ -kali zɔzɔnɔvɛe lenvɛε zε. ɔ yibheli ɔ 'dε, ɔ -mɩ nyumε tiklu nya, -mɔwɩɩda, 'bhie ɔ yibheli ɔ 'dε kpa sa. 9 Wɛli -we mia dlɔzɔvɛe sa, 'in -we -yɔ -we wa -sɔluua ɔ 'sɔ mia -bhlo ni, ɔ -tɔ we -gɔ. We -ka 'sa -mɩ ni, 'in ɔ mnenia ɔ 'ka nyuma 'kɔayli 'pa gbɔ tiklu slɔlue nya. 'In ɔ slɔlua ɔ kpɛlɩkpɛlɩnya sa -maa mɩɔɔa.

Yoyogbɔvɔ slɔluee labɔbalɩnya

10 Nu, gbɔ -nyumɔnya -zu 'wɔ. Wa glaa, dumadu mi *Zuifɔ -wa -zεa -Lagɔnyuma nya. Gbɔkpɔvɔgbɔvɔ gbagbɛee lubho -yɔ -dawli wa kaa. 11 We mi nu, -in 'mɩnu wa nywε. -We

ka gbɔ -wa, -glɩgbɔ -kpabbie wa mumnia la, -we wa 'na 'kaa -sɔlu, we slɔlue nya wa 'ka 'gwezi 'yɪ zɔbhali sɔlv. 12 Nu, wa 'dεε bheli Kletɪ -nyumε yabhlo, ɔ -wa gbɔvɔ -falɩpanyɔ, ɔ nεε: «Kletɪ -nyuma, yɔciɩan klu, numa 'nyii, 'yalɔnya -wa ka -yɔkpagbɔ weεe -wa lilie.» 13 'In wee gbɔdayiwɛli ni mi gbɔzɔnu nya. We 'dεε 'gbɔ, -in gba wa -yla 'kɩv 'ciɩi nya, 'in wa 'ka dli tiklu zɔ. 14 Wa 'na nɛni 'maslɛɛn Zuifɔvɔ ninenya -yɔ nyuma -wa 'bhɩɩba gbɔzɔnuvɔ 'yoo -gɩlaa 'wɩukɔɔn -titenya -yɔla -ni. 15 Nu, -lu weεe mi -mɔwɩɩɩda nyuma -wa ka dε mia -mɔwɩɩɩda -yla. -Wa kaa pɔvɩ, 'in wa'a zɔvɩ dli ni, -lu yabhlogbɔɔ 'ni -mɔwɩɩɩda -mɩ wa -yla, -we ka gbɔ -wa, wa 'yɩlimnee -yɔ wa 'wɩukɔɔn ka pɔvɩ. 16 Wa -ka ladi, wa nεε nu, wa -yi -Lagɔ, 'in wa lenɔgbɔ -nanɔ pali -Lagɔ -bhɩvɔ. Zen wa kaa, yukwɩiyɔsulɔnya -yɔ -wa 'nia -lu -zɔnuvɔ yabhlogbɔɔɔ lenvɛε mneni, 'ma wa -mia.

2

Gbɔslɔlue tiklu

1 Nu, -mɩ, -we -yɔ -sɔlɔlue tiklu 'sɔ mia -bhlo, -in -sɔlɔlue we. 2 -In gba nyuma kpasi -yla nu, wa -mɩ 'cε. Wa -mɩ 'nɔnywεzɔ sa, wa yibheli wa 'dε, 'in wa -mɩ gege wa dlɔzɔvɛε klaa, zεkale klaa, we -yɔ wa dlɩtie 'wɔ.

3 'Sa -bhlokpade, gba 'nywɩ kpasi -yla nu, wa tɩ wa 'dε -Lagɔ. Wa 'na -zeli nyumaa 'nyɩ -nyumɔnya -yɔ nɔvɔ galɩ -ni. Wa -mɩ 'nywɩ 'dlɔzɔnya -zɔnu nya. 4 We -ka 'sa -mɩ, 'in wa slɔlua 'nywɩ -dɔgbɔ -maa 'lowli -yɔ -maa 'yuaa zεkale. 5 'In wa slɔlua -maa -maaa 'dεε yibhelie -yɔ -maaa 'lowlii 'dεbhlo -yla -mɩmɩe, we -yɔ -glɩgbɔkɔnyɩ -zɔnu -wa zɔvɩ wa 'lowlii 'nɔnywε. Nu, -mɩvɩ yi 'wɩvɩ nu, nyumε yabhlo gba gbɔ 'nyuu -Lagɔwɛli daa.

6 'Sa -bhlokpade, gba nyimesia -yla nu, wa yibheli wa 'dε. 7 -Mɩ, -na 'dε, -in -mɩ sɔ weεe lv ladiɩe -zɔnuvɔ 'yɩslɔlɔnyɔ nya. -In -ka -sɔlɔluda -mɩ, -in nɔ we lε sazɔnu sa, -in 'na kpɔkpɩali -ni. 8 Nu, -in gba wɛli tiklu -we zɔ wa 'nia mneni wa 'ka 'nywɩnywε. We -ka 'sa -mɩ ni, 'in -na kpɛlɩkpɛlɩnya zεa zɔvɩ nuna, gbɔ 'nyuu yabhlogbɔɔ -we wa 'kaa gba -amaa daa, we 'ni -mɩ 'gbɔ.

9 We mi nu, galɩ pɩli wa -ciɩan zɔla gbɔ weεe 'wɔ, 'in wa -tɔ -maa dumagbɔ lenuda. Wa 'na kpɛli -maa nywε -yɔ -ni, 10 'in wa 'na yɩli -maa -lu yabhlogbɔɔ -ni. Nu, -we wa 'kaa lenu, mɩ -wa nu, wa -sɔlu 'yɩ weεe nya nu, wa mi galɩ -zɔnu nya wa -ciɩan -yla. We -ka 'sa -mɩ ni, gbɔslɔlue -we gbaa -amaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔɔ gbɔ, 'in wa nyεa we 'nyɩ sɔ weεe lv.

11 Nu, -Lagɔ ka ɔ 'nanɩdli zli 'kɩv wleli. Mɩ 'wɔ nyuma weεe gbɔwɔbhɩvɛεe bhɩa. 12 'In nɔnɔbhɩ -we -yɔ -Lagɔ 'sɔ'ɔ gbaa -yɔ dudɔgɔ -nyumaa dlɔwɔnyɩli, sa -a 'kaa we 'bɩbhɩ, mɩ slɔlua we -aɩn. 'In -amaa nɔnɔbhɩ 'ka -mɩ 'cε dudɔvɩ -gɔ, we 'ka -mɩ tiklu -Lagɔ 'nɔnywεzɔ sa.

* 1:6 Tɔlɔa nεε: ɔ 'yua -mɩ 'yua -zɔnu nya.

13 Nu, 'muna -yli -we -a dia dli 'wu, 'sa -a 'kaa we wu. -Zezu Klisi -o -wa -amiasa -Lago 'kadu, we -yo -amiasa Gbawosanyo, we zli o 'hnumnie 'kaa bhlewu. 14 O -Zezu ka o 'de wla -amiasa 'gbu, o 'ka -ain 'wuziti gbonyuu weee kwee, 'in o 'ka -ain -mawblu -a 'ka nyuma -wa mia o 'debhlogbodo -nu nya -ze, 'in -a 'ka -goladoluda -mi -lu -zono lenuda.

15 Nu, -we -in 'kaa -slolu 'tite nya, -zugba -na pa -na yukwlipolunya 'kwayli, we -yo -na sobha wa lenugbo 'nyii wa 'klu, mu mia de. Nyime yabhlogbodo 'na tili -mi 'yli la -ni.

3

-Lagonyimee nonobhu

1 Nu, ligbe -Lagonyuma nu, wa pili nyumaa 'yugalnya -yo 'gbee -cian zola. Wa zu -maa 'nonwe, 'in wa -mi -kli wa 'ka lubho -zono weee nu. 2 Wa 'na gbal weli 'nyuu nyime yabhlogbodo daa -ni. Wa -mi -doo, wa -ka dli -zono, 'bhie wa -yo nyuma weee -mi nnada 'yli weee nya. 3 -We ka gbu -wa, bha, -amia mi 'ya 'sa titinanya -yo gbuu 'nonwesanya nya, -a ka mo. Dlwonyinili -yo dudonanalii 'yli -bhlo -bhloo gali -a -mia -benyi. Nokple 'ylinyuno -yo -luu 'tu 'wu -a mia -benyi, 'in -a mia bha 'wonye sa, 'in -a -yo -amiasa -lima nyinyenia 'wu. 4 Nu, da -amiasa Gbawosanyo -Lago -slolua o 'nanidli -yo o nyumaa zekalidi nyuma 'klu, 5 o ka -ain gbu 'wosa. We 'ni nu, libho -zono -a nuu gbu, nu, nyazi o 'yila -ain gbu -wa. O ka -ain gbu 'wosa, 'in o yia Zuzu 'Pupa 'tite nya -amiasa 'lulolu gwali -a 'ka 'yliyogagie lolu 'yi, -amiasa -yowolbe nya. 6 O Zuzu 'Pupa -Lago yia -ain -guslua sa duun, -amiasa Gbawosanyo -Zezu Klisi gbegein. 7 'In, o 'nanidli nya -a 'ka nyuma tiklu nya -mi -Lago 'yu, 'in 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -a mia dli 'wodida, a 'ka we 'yi. 8 Nu, weli ni mi dligozo sa. In 'yubha nu, -in gba wee gbonya mia da -zakpa duun, 'in -wa zoa -Lago dli -gu, wa 'ka libho -zono nonoe 'yliyozo 'nanoo, 'in wa 'ka wa 'de we tli. -We nania 'yli, 'in -we kaa 'nonwe nyumaa 'yliya 'wu, mu mia de.

9 Nu, gbokpogbu -gu kpelie klaa, -we weee -wa dukpasu 'hnu 'sehhe klaa, we -yo -zle -yo *Moizu tite -gu kpelie, -in bhili we -yola. We bhebhe, 'in we 'ni 'ji -ka. 10 -O sisaha nyuma -yo, -in 'pali o zli -zakpa -bhlo, -zakpa 'so, 'bhie, -in 'ka o -na 'de -yojlali. 11 We -ka 'sa -mi ni, -in -yi we 'ji nu, 'sasokpa -nyime ka 'yoo -zono -golabhulu, o gbonyii slolua nu, o mi 'yoo 'nyuu -gu.

'Wobhlolu -yibhali -gbonya

12 Nu, Altemasi -yo Tisiki 'so nyidi, nyoo in -ka -mi 'wotie, -in 'yi 'klu -in 'ka 'mi 'yia mu Nikopolisi, in ka dli -sa in 'ka -meme hwothyibhla 'paa 'gbu. 13 'In, titee yilonyo 'kadu Zenasi -yo Apoloso 'so -ka 'lakpa 'wu

mnida -mi, -in 'yi 'klu -in 'ka wa -yobe. Sa -in 'kaa nu, 'in wa -yogbu weee 'ka gba, -in nu 'sa. 14 Cun, we mi nu, -amiasa -Lagonyuma 'kpa libho -zono nonoe, wa tili wa 'de we, 'in wa 'ka nyumaa -yobebie kweyomneni. Nu, wa 'na -dli la bhe -ni.

15 Nu, nyuma weee -wa -yo 'mi 'so mia -seli, wa nee wa -sa -mi fu. Nyuma -wa -kalia -amiasa ze dliozo 'wu, -in -sa wa fu -ain -yla. -Lago hwna a 'de weee 'nyu la.

'Sebhε Pōlv 'paa Filemō yoo

'Sebhε *Pōlv 'paa ɔ 'tale Filemō yoo, mu -wa. Filemō ka gaylo yabhlo ɔ wa laa Onezimv. Ɔ Onezimv ka -flii -bho ɔ -kanyo kwεε. Ɔ -yɔ Pōlv gbelia 'wv -kaslv 'wv, 'in ɔ yia -Lagɔgbv -yɔŋwvu. 'Sebhε nɪ 'wv, -we Pōlv yibhalia Filemō, mu -wa nu, ɔ ŋwvu ɔ gayloo 'wvbbhu gbv -yɔ, 'in ɔ kpa -mɔɔ -Lagɔbheli 'bhisa. Nu, ɔ 'na kpalɪ ɔ gaylo ɔ -bhoo ɔ kwεε -flii 'bhisa -nɪ.

Fvsawel

¹ Filemō, -na fvv! -Amɪ *Pōlv, -amɪ mia -Zezu *Klisɪ 'gbv -kaslv 'wv nɪ, in -yɔ -amɪaa bheli Timotee sɔ paa da -mɪ 'sebhε yoo. ² -Mɪ, -amɪaa jiji -tale Filemō, -mɪ -yɔ -aun 'sɔ nva -Lagɔlvbho dabɔv nɪ, -in -yɔ -amɪaa bhɔɔ Afia klaa, -Lagɔɔ tɔgɔnyɔ Alisipɔ klaa, we -yɔ *leglizɪ -we gbelia 'wlv -na -budurwεε, in -sa aun fv. ³ Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisɪ ŋwva aun 'nyu la, 'in wa 'nye aun 'wotɔtɔε -dlɔɔ.

Pōlv paa -Lagɔ fuo Filemō 'gbv

⁴ Filemō, na jiji -tale, 'kɔmvv in -ka -Lagɔ bhuhboeda -mɪ nɪ, 'in na paa -mɪ dli -gv, -Lagɔ na paa fuo -na 'gbv. ⁵ Nu, sa -in zɔa dli Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisɪ 'wv nɪ, 'in -in -kalia -Lagɔnyuma weε zε, in ka we 'nv. ⁶ Nu, -Lagɔ na bhuhboea -na 'gbv, dli zɔvε -bhlo -a kaa, we -slolu zɔzɔnv weε lɛvε tenyi tenyii -in 'ka Klisɪ lvbho nɔ. ⁷ Na bheli -zɔnv, sa -in -kalia -Lagɔ -yɔ ɔ nyumaa zε, mu -laa 'mɪ 'muna 'wv, 'in mv 'paa 'mɪ 'kɔayli. -We ka gbv -wa, -in ka -Lagɔnyumaa dli -bεlv -yɔpali.

Pōlv bhuhboea Filemō Onezimv 'gbv

⁸ Nu, -we -in 'kaa lɛv, we se mɪ 'mɪ -yla, in 'ka -mɪ -yla we gba Klisɪ 'wv. ⁹ -Amɪ Pōlv, ɔ -wa nyɪsɔa, 'bhie, ɔ mia -kaslv 'wv -Zezu Klisɪ 'gbv, in nεε -mɪ -ylac: -a kikal zε, we 'gbv na bhuhboea -mɪ. ¹⁰ -In -talɪ, da in mia -seli -kaslv 'wv, Onezimv ka na 'yu -zε -Zezu Klisɪ 'wv, ɔ 'gbv na bhuhboea -mɪ. ¹¹ Cuv, -benyi, ɔ 'nɪ nyumε 'wv -ka -mɪ 'yliya 'wv, nu, -slεεn mia da, ɔ mɪ nyumε nya -a 'dε 'sɔɔ -nv nya.*

¹² -Ɔ na bhitia da lv -na -gbε, na 'dεε dibhe -wa. ¹³ Da in mia da -kaslv 'wv, -Lagɔgbv gbagbεε 'gbv, in 'yibha yaa, in 'ka ɔ na 'dε kwesi tɪ, ɔ 'ka 'mɪ 'wɔsa -na 'bɪgv. ¹⁴ Nu, -we ka gbv -wa, in 'nɪ 'yibha, in 'ka -lu yabhlogbɔ lɛv, -zugba in 'nɪ -na ŋwεε wεlv 'nv. In 'na 'ka gba nu, -in nɔ 'mɪ -yla zɔzɔnv lε -gla nya, nu, we -zε -na 'dεε dli da gbv.

¹⁵ Na dli nεε nu, -we ka 'gbv ɔ yia -mɪ -yɔ 'bhv bhla -sele nya nɪ, ɔ 'ka -mɪ kwesi -tv 'ylɪ weε nyaa gbv -wa. ¹⁶ Nu, ɔ 'nɪ 'maslεεn gaylo -kpva nya -mɪ, ɔ -zi -slεεn gaylo 'wv. Ɔ

mɪ na yɪε nya -Zezu 'wv, 'in ɔ mneni ɔ 'ka -na yɪε nya -mɪ, we 'ka na -nv 'wɔzi. Filemō, ɔ mɪ -na gaylo nya, 'in ɔ mɪ 'yaa -na -Lagɔbheli -zɔnv nya.

¹⁷ -In -ka 'mɪ 'wvbbhu -na nɔnɔnyɔ nya nɪ, in -ka yaa -na -gbε yi, sa -in 'kaa 'mɪ kpa, -in kpa 'sa ɔ. ¹⁸ Ɔ -ka -mɪ -yla gbɔnyuu lɛv, -na kpagbv -ka ɔ 'wlv -mɪ, nu, -in zɔ 'mɪ we 'wlv. ¹⁹ -Amɪ Pōlv, na 'dεε sɔ nya na celi da we: -amɪ yia weε kpagbv -saa. 'In in 'na 'ka -mɪ ligbe nu, na kpagbv mɪ -mɪ 'wlv. -Na 'yliyɔgagie -we mia -Lagɔ 'wv, mu -wa na kpagbv -mɪ 'wlv, we 'nɪ mvv? ²⁰ Cuv, na bheli, -we na gbaa -in nɔ lε nɪ, -in nɔ we lε -amɪaa -Kanyoɔ 'ŋnɪ nya. -In 'pali na dli bεlv -yɔ Klisɪ 'gbv.

²¹ In mia 'sebhε nɪ celi da, -zugba na dli 'tε -mɪ -gv 'wv. Nu, -we na yibhalia -mɪ, in -yi we 'ji, lε -na yia we nva, we 'ka -mvv 'wv -zi. ²² -Mv 'bɪgv, -in mnazi -buduu 'yu yabhlo zɔ la 'mɪ -yla. -Lagɔ a mia bhuhboeda na 'gbv, in dɪ we dli 'wv nu, -yɔ -Lagɔ yia we ŋwvua, 'in in 'ka aun 'ya mnɪ.

'Wvbbhulu -fvsawel

²³ Epafasi, ɔ -yɔ 'mɪ mia -kaslv 'wv -Zezu Klisɪ 'gbv nɪ, ɔ nεε, ɔ -sa -mɪ fv. ²⁴ -Wa na -yɔ wa nva -Lagɔ lvbho: Malikɪ klaa, Alisitakɪ klaa, Demasɪ klaa, we -yɔ Lukɪ 'sɔ, wa nεε, wa -sa -mɪ fv.

²⁵ Nu, Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisɪ ŋwva aun 'nyu la.

* 1:11 Onezimv jɪ -wa glekwel 'wv: «ɔ mɪ nyumε nya!»

'Sεbhε wa 'paa Ehlenya yoo

-Lagonyuma wa mia 'klyie 'wopalisa, wa 'ka wa 'kuayli 'paa 'gbu wa yia 'sebhe ni celi. Wee 'sebhe sloua we -an nu, *Klisi ka -amiaa 'gbu ti. We 'deε 'gbu, -a 'ni 'masleen mneni -a 'ka 'slaka -putu -sa -Lago -yla. Mu gba 'yaa -ain -yla *'wosusloue swaa 'sebheε nokpla -nyuma -wa zwa -Lago dli -gu bhabhaa -gugbu.

-Zezuu gbegebein -Lago gbalia -sleen -ain -yla

¹ Bha mia, -amiaa dukpası -yla -Lago gbaa o gbuv -falıpanyaa gbegebein. O ka wa -yla gbu gba -zakpa duun, we -yo sɔɔ 'yli -bhlo -bhlo lv. ² -Sleen, -lu weee bhıa bhla, o 'Yuu gbegebein o gbalia ain -yla. O 'Yu gbegebein o -laa dudu la, 'in o neε nu, mɔ yia -lu weee 'yia. ³ Sa -Lago mia, o ka we -ain -slolu, 'in omɔ mi 'ya 'sa. O weli 'tite nya o kaa dudu. O ka nyumaa gbonyuu -bhasa, 'in o -dia 'tite -ka -Lago lilisolu la.

-Lagoɔ 'Yu 'yli o -zi 'anzunya

⁴ Nu, o Yu mia, 'kadu -we -Lago -zεla o, sa we -zia 'anzunıaa -nu 'wu, 'sa -bhlokpade 'hni -we o 'yia o kwεε -muv -zia 'anzunıaa 'hni 'wu.

⁵ 'Lee, -Lago ka -slɔ 'anzi yabhlo -yla gbac: «-In ni na 'Yu nya, nu -zεen, 'in ka -na Dide -zεε?»

Yaayu:

«O Dide na yia -zεa, 'in omɔ 'ka na 'Yu -zεε?»

⁶ Da -Lago tiea o 'Yu tıanɔ dudu -gu, o neε:

«-Lagoɔ 'anzi weee -gbli 'wlu la o 'yu.»

⁷ Nu, -we -Lago gbaa 'anzunıaa da, mu ni:

«-Pıpe 'bhisa 'anzunya yia na lubho nua, -kosuu muɔ 'bhisa we yia we nua.»

⁸ 'In -Lago neε o 'Yu -yla:

«-Mı -Lago, -mı yia nyuma 'wlulapıla 'yli weee -nu nya.

Sa -na pıla nyuma 'wlu la we tiklu.

⁹ -We mia tiklu, 'mu -in 'yıbhaa.

Gbonyuu mia, 'wu -na nyεa we,

we 'deε 'gbu, -Lago, -na -Lago,

o yia -bha -mı -sa o -nu nya.

'In, o yia -mı 'mɔna yeli -na 'bı -zɔnɔv 'nyenyie nya,

we 'ka -na nɔnɔnyaa -nu 'wɔzi.»

¹⁰ -Lago neε 'yae:

«Nyumaa -Kanyo, -lu weee gwedıda, -mı mia,

-mı -laa dudu la,

'in -in yia yalı lεnu -na sɔ nya.

¹¹ We 'deε weee mia,

'plıa we yia.

'In, -mı mia,

-in mı -bha 'yli weee nya.

-Bana 'bhisa we 'deε weee yıa gɔa,

¹² 'naa 'bhisa -na yia we glıa.

Gbozɔnu -wa,

'naa 'bhisa -na yia we 'bhıtia.

'In -mı, -ı'n 'bhıti,

-na 'ylyıogagıe 'nı bhlołuda -ka.»

¹³ -Lago 'nı -slɔ 'anzi yabhlo -yla gbac:

«Yı na lilisolu ladııa,

'in 'na -na tonyuma -na bhv zɔ lapalı.»

¹⁴ 'Anzunya mia, zuzunya -we nua -Lagoɔ

lubho, 'mu we 'deε weee -mia. We 'nı muv?

Nu, 'mu -Lago tiea nyuma -wa o 'kaa gbu

'wusa, we 'ka wa kwalı.

2

Gbovwosasie 'kadu

¹ We 'deε 'gbu, weli -we -a 'nua, -a zv we 'ylyıo 'nanuv, we 'nı -muv, 'in -a bhloıa 'yoo -zɔnu -gula. ² Weli -we -Lago zwa 'anzunya

hweε, nyuma ka we 'jıyıbheli nu, we mı gbuzɔnu nya. Tolva 'nı we -bha zɔ, tolva 'nı we 'nɔhwe zɔ, 'in -Lago yia wa -kaslv 'wɔpa wa lenghuv 'gbu.

³ We -ka 'sa -mı, 'bhıe, -amia -ka -Lagoɔ 'sasokpa gbvwosasie 'kadu yɔlvkpalı nı, 'lee, sa -a 'na 'ka -kaslvnyuma -nyı -mıa? Wee gbvwosasie mia, Nyumaa -Kanyo gbaa we gbu tia. -Muv 'bıgı, -wa 'nua weε gbu wa yia we -gu nɔ, 'in wa yia -ain -slolu nu, we mı gbuzɔnu nya.

⁴ -Lagoɔ 'deε 'ka 'ya weε gbu gwelɔpa. Gbu 'kadı -yo gwedıghuv 'yli -bhlo -bhlo nya o 'palıa we gwelɔ, we -yo o Zuzu 'Pıpaı 'tıteε 'yli -bhlo -bhlo -we o dlııa o domagbu nya, we nya.

⁵ Nu, dudu -we mia yida, we gbu -a gbaa. -Lago 'nı 'anzunya 'tıte 'nyε we -gu. ⁶ -Lagoweli beta yabhlo neε:

«-Lago, nyɔv nyıme -mı,

'in -na pupalı o -gu dıı laa?

'In nyɔv nyımeε 'yu -mı,

'in -na mnazı o -yɔgbɔa?

⁷ -In ka o 'anzunya zɔ -galı bhla -seleε -nu nya.

-In ka o 'hıni -mnıni, -in ka -bha o -zɔ,

⁸ 'in -in yia o 'tıte 'nyε -lu weee -gu.»

-Lago ka nyıme 'tıte 'nyε -lu weee -gu, -muv jı -wa nu, o pıı -lu weee 'wlu la, 'in -zεen ylı nya, -a yı we -yo nu, nyıme 'nı -slɔ 'tıte -ka -lu weee -gu. ⁹ -We -a yia -yo mu ni: nu, -Zezu ka 'anzunya zɔ -galı bhla -seleε -nu nya, 'in -Lagoɔ 'nanı nya o 'ka tıı nyuma weee 'gbu. Nu, o ka tııııeε sıasıe hweε 'yu 'gbu, -a yia -sleεn o -yo, -zugba o 'hıni mni, 'in wa zɔ -bha o.

¹⁰ -O -laa dudu la, -Lago -wa, 'in mɔ kaa we 'deε weee la. We 'deε 'gbu, we mεni nu, o gbalı -Zezuu tıklıııııe -mɔv sıasıe 'wu, -mɔv 'ka 'yuaa -zlo o 'hıııııııe 'wɔkwı. Nu, mɔ saa wa gbu 'wu.

¹¹ Nu, -Zezu o wloıa -mɔ nyuma -yo -wa o wloıa -mɔ, wa 'deε weee ka Dide -bhlo. We 'deε 'gbu -Zezu -ka wa la bhelia nı, we'e 'bhalı o zɔ. ¹² -Zezu neε -sleεn -Lago -yla:

«-Na -gugbu na yia na bhelia -yla gbaa.

-Mo nyumaa -zlo nyıdı,

-na 'ŋni na yia bhlia.»

13 ɔ nɛɛ 'yaɛ:

«-Ami mia, -Lago -gu na yia na dli zɔa.»

We 'bigu:

«-Ami mi -bha, in -yo 'yua,

-wa -Lago 'nyea 'mi yoo.»

14 Waa yua mia, yice -yo 'pɔn wa gbɔlwa 'wɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zezuu 'debbie -gbolu yia nyume -ze wa 'bhisa, 'in ɔ yia tli ɔ 'ka *Kuzu, -we kaa tlitlee 'tite kwɛɛ, lu. 15 Nu, nyuma 'wɔ gali, wa mi tlithe sɔda dɔdu -gɔw 'gbɔ. -Zezuu tlithe ka wa gaylo 'wɔsa. 16 We -sɛɛn 'vayɪ nu, we 'ni 'anzɔna ɔ yi 'wɔsaa, nu, *Ablaamɔw 'yua ɔ yia 'wɔsaa. 17 -We mia dɛɛ 'gbɔ, ɔ 'ka yaa ɔ bhelia nya 'wɔwɔ sɔ weee lu, 'in *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu kaa nyazidli, ɔ nua -Lagɔlubho 'nanɔ, ɔ 'ka we -ze wa -yla. 'Sa ɔ nua, 'in -Lago tia nyumaa gbɔnyuu 'wɔ. 18 Nu, -Zezuu 'dɛ ka sia bhahha, 'in 'Kuzu yia ɔ layla. We 'dɛɛ 'gbɔ, -wa 'Kuzu -ka laylaa yi, ɔ mneni ɔ 'ka wa 'wɔsa.

3

-Zezu 'yli ɔ -zi *Moizi

1 Na -Lagɔbhelia, amia weee -wa -Lago laa, a yla ɔ -Zezu. 'Mɔ ɔ tiea, -amɪaa dliɔgbɔ -we -a gbaa, -mɔ 'ka we -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -ze. 2 Sa *Moizi nu bhaa -Lagɔ lubho 'nanɔ -mɔ -Lagɔ -budu zɔ, 'sa -Zezu nua ɔnɔw lubho -we -Lago 'nyɛa ɔ. 3 Nu, ɔ 'subhaa -budu, 'mɔ wa zɔa -bha we 'ka -buduu 'debbie -zi. 'Sa -bhlokpade, -Zezu mi -bhazɔsa ɔ 'ka Moizi -zi. 4 -Budu, -we -ka -mi, we ka wɛnɔw 'subhanyɔ. 'In ɔ 'subhaa -lu weee, -Lago -wa. 5 Bha mia, Moizi -wa lubhonɔnyɔ -zɔnɔ -mɔ -Lagɔ -buduu -kpabbhie zɔ. -We -Lago 'kaa gba, 'mɔ ɔ gbaa. 6 -Sɛɛn, Klisti -wa 'Yu ɔ -wa weee -Lagɔ -buduu -kanyɔ. Wee -budu mia, -amɪa -wa, -zugba we -ka nu, -a 'te dli, 'in -we -a dia dli 'wɔ we'e 'bhali -ain zɔ.

-Lagɔnyumaa nyapelida

7 Nu, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ:

«A -ka -zɛɛn -Lagɔ gbagbawɛli 'nu,

8 a 'na 'tɛmani amɪaa dli la -ni, nɛɛ da a -sɔlwa zɔlme -Lago -yo 'wɔ da beblɛɛ,

'in a yia ɔ layla, we 'bhisa -ni.

9 -Mɔ wee da beblɛɛ,

-we in nua lɛ -zɔ glɔ 'sɔ zɔ, amɪaa dukpasɪ ka we -yɔyɪ.

We mi 'sa 'bhie, wa yia 'mɔ layla.

10 We 'dɛɛ 'gbɔ in yia wa -yo 'cepalɪ.

'In in nɛɛ na 'dɛ -ylaɛ:

«Waa nyuma mia dɛ,

'kɔmɔw wa mɔna wa 'wlukɔn lapɔpale nya,

wa'a ŋwɔn na gbagbawɛli 'wɔ.»

11 In 'paa 'ce, 'in in yia bi:

«In nɛɛ nu, nyapelida in mnazia la wa -yla, wa 'na 'ka -bha pla.»

12 Bhelian, a nu 'nanɔ, -mɔw yi 'wɔ nu, an glaa nyume yabhlogbɔɔ ple 'nyuu -yo ɔ -Lagɔ dliɔsasɛɛ 'gbɔ ɔ 'bhu 'yliyɔga -Lagɔ 'bi.

13 A 'pɔpali 'kuayli 'yli weee nya, wee 'ylɔnya -we *-Lagɔɛbhɛ laa «-zɛɛn», we nya, gbɔnyuu yi an glaa nyume yabhlogbɔɔ -dawli 'wɔnɔ, 'in ɔ yi -Lagɔ -yla yukwli sumani. 14 -A -ka Klisi dli -gu zɔda -tu we 'ka we gwedida 'bhu we 'ka we bhloluda nyini, -zugba -a mi Klisi nɔnɔnya nya.

15 A ligbe nu, -Lagɔwɛli nɛɛ:

«A -ka -zɛɛn -Lagɔ gbagbawɛli 'nu, a 'na 'tɛmani dli la -ni,

da a sɔlwa ɔ -yo 'wɔ, we 'bhisa -ni.»

16 Lee, nyɔɔ -nyuma 'nu -Lagɔ gbagbawɛli, 'in wa yi ɔ -yɔwɔsɔlwa? -Wa weee Moizi -saa gayloflii Ezipɔtu -dɔdu -gu, ma -wa. 17 Lee, nyɔɔ -yo -Lagɔ palɪ 'ce -zɔ glɔ 'sɔ zɔa? -Wa weee nua gbɔnyuu lɛ, 'in wa yia da beblɛɛ tli, ma -wa. 18 -Lagɔ bia, ɔ nɛɛ: «Nyapelida in mnazia la wa -yla, wa 'na 'ka -bha pla.» Lee, -mama ɔ sa 'ŋna? -Wa 'nua ɔ 'nɔŋwe zɔ, ma -wa. 19 -A ka we 'jyibheli nu, wa 'ni -Lagɔ dli -gu zɔ, we 'gbɔ wa 'nua wee nyapelidaa plaplie mneni.

4

1 -Lago ka wɛli wla nu, nyapelida ɔ mnazia la, -mɔ -a yia plaa. Nu, a nu 'nanɔ -mɔw yi 'wɔ nu, an glaa nyume yabhlogbɔɔ bhli -bha -plaplie. 2 Wa ka -ain -yla -Lagɔgbɔ gba, -amɪaa dukpasɪ 'bhisa. Nu, wa 'nua we, we bhe wa -gbe, -we ka gbɔ -wa, wa 'ni wee wɛli 'wɔŋwɔn dliɔzɔwe nya. 3 -Mɔmɔ -ka -amɪa, -amɪa -wa zɔa -Lagɔ dli -gu ni, nyapelida -we ɔ mnazia la, -mɔ -a plaa. -Lagɔ nɛɛ we daɛ:

«Da in mia 'ce 'pada,

-bha in bia nu, nyapelida in mnazia la wa -yla, wa 'na 'ka -mɔ pla.»

'Sa ɔ gbaa, 'in -zugba ɔnɔw lubho ka -nanɔ dɔduɔ lalale -gu 'wlubhali. 4 Nu, -mɔ -Lagɔwɛli 'wɔ, 'yli gbesɔnɔw -gɔgbɔ we gbaa: «-Lagɔ nua lubho weee, wee 'yli gbesɔ zɔ ɔ nyapɛa.» 5 Wee gbɔ -bhlokpade -Lagɔ gbaa: «Nu, nyapelida in mnazia la wa -yla, wa 'na 'ka -mɔ pla.»

6 -Wa 'nua tiada -Lagɔgbɔ, wa 'ni we -yɔŋwɔn, we 'dɛɛ 'gbɔ, nyapelida -Lago mnazia la, wa 'ni -mɔ pla. Nu, talɔa mneni wa 'ka -mɔ pla. 7 We 'dɛɛ 'gbɔ -Lagɔ yia 'yli yabhlo -bhasa. Wee 'yli ɔ laa «-zɛɛn.» Wee 'yli mia, ɔ ka bha -mɔ 'yugbein *Izlaɛlnyumaa 'wɔlɔpɔlɔnyɔ * -Davidi 'wɔplili, 'in ɔ yia we -gugbɔ gba. -A ka bha we -yɔyɪ, ɔ nɛɛ ɔ wɛli 'wɔ nu:

«A -ka -zɛɛn -Lagɔ gbagbawɛli 'nu, a 'na 'tɛmani amɪaa dli la -ni.»

8 Nyapelida, -we ka -gugbɔ -Lagɔ gbaa, we -ka yaa nu, *-Zozue ka nyuma we 'wɔkwa, -Lagɔ 'na 'ka yaa -mɔ 'yugbein 'yli -putuu -gugbɔ gba. 9 -Mɔw ji -wa nu, -Lagɔnyumaa

nyapelida mi -bha, 'yli gbesano -we nya -Lago nyapea, we -yo we 'wowlu. ¹⁰ -Lago nua lubho, 'in o yia nyape. 'Sa -bhlokpade, nyapelida -we -Lago mnazia la, o -ka -bha pla, nyapea -moo yi 'yaa. ¹¹ We 'de'e gbu, -a fa -ma 'kua la, 'in -a 'ka we nyapelida pla. -A 'yi 'kli, -moo yi 'wlu nu, -an glaa nyume yabhlogbo bhlh o 'ni -Lago 'nonye zov 'gbu, Izlaelnyuma 'bhisa.

¹² -Lagoweli -ga 'yliyoo, 'in we kaa 'tite 'wu. We 'ne we -zi 'yiliso -togogble. Nyumee ku zo we plaa, 'in da o zuzu -yo o nyapeli suslolua 'wu, 'in we sisaha -bha 'yli, 'in we sisali 'yaa 'lali 'ylijilida -yo we bnu 'yli. Nyumee 'wlukoon lapopaligo -yo o dliwonyniluu gbu we bhua 'wu. ¹³ -Lu weee -we o -laa la -we 'kaa zizeda -mi o 'yu, we 'ni -mi. We 'de weee mi o 'yu, o 'yli yi we -yo. O -yla -a yia -amias lenogbu weee gbaa.

-Zeu -wa -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu

¹⁴ -A ka *-Lagobobonyaa -kanyo 'kadu, o 'te la. Mo mnia -Lagoo -gbe. Mo -wa -Lagoo 'Yu -Zeu. We 'de'e gbu, -we -a zva dli -gu, -a kpa we la. ¹⁵ -Amias -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu mia, -a -ka sada -mi, o mneni o -yo -a ka sia dabudu, 'in o 'ka -amias 'woyolbe 'wolanu. Nu, 'Kuzu ka o layla so weee lu -aun 'bhisa, 'in omo 'ni gbonyuu lenu. ¹⁶ We 'de'e gbu, -a -yo dlu 'wotelo nyini -Lagoo 'nyimnikpe -yola. -Bhede mia, o 'nanidli mi -bha. -A -ka -bha nyini, 'in -Lago ylia -aun nyazi, 'in o saa -aun 'wu -amias siasia bhla 'nanidli nya.

5

¹ -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu -mamo -ka -mi, nyuma glaa wa -saa o, 'in o nua -Lagolubho nyuma -yla. Mo wlaa -li -yo 'slaka nyumaa gbonyuu 'gbu. ² Oo -Lagobobonyaa -kanyoo de mia, o 'ni 'wote. We 'de'e gbu -wa 'nia gbu -yi, -wa mnaa, o mneni o 'ka wa gbegein gbu kpa sayibheli. ³ O 'de 'ni 'wotee gbu, we 'ni nu, nyumaa gbonyuu -yo -slaka -bhlogbo o 'ka -sa, nu, o 'de'e -yo -nu klaa 'ya. ⁴ -O 'kaa o 'de'e 'ylimame nya o 'de -sa -Lagobobonyaa -kanyo nya, o 'ni -mi. -Lago -bhlogbo mnenia o 'ka nyume *-Lagobobonyaa -kanyo -zeli *-Awloun 'bhisa.

⁵ 'Sa -bhlokpade, Klisi 'ni o 'de 'ylimani, o 'ni o 'de la -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu. -Lago gbaa o -ylac:

«Na 'Yu -in -mia, nu,
-zeen in ka -na Dide -ze.»

⁶ -Lago nee 'ya -Lagosebhe beta -putu 'wue:
«Melukisedeku -bho *-Lagobobonyo -in -mia,
'yli weee -no nya.»

⁷ Da Klisi mia dudu -gu ni, 'in o yia -Lago bhubhoe. -Mo o bhubhoe weli 'wu, -Lago o -zlahia -li, 'wokupkie -yo wie nya. -Lago o mnenia o 'ka o thlie gwevlal, 'mo o bhubhoea. 'In o pli -Lago zolaa 'gbu, -moo yia o

yukwli polu. ⁸ Klisi mia de ni, -Lagoo Yu -wa. We mi 'sa 'bhie, 'in o yia o siasie 'wu -Lagoo 'nonyezovoo 'kpa. ⁹ O tuklumie gbaa, nyuma weee -wa zva o 'nonye, 'in o yia wa Gbonyosanyo -ze, 'yli weee -no nya. ¹⁰ 'In -Lago yia o -bhasa o bubonyaa -kanyo 'kadu nya, Melukisedeku lenogbu solu.

A li lililu 'tite

¹¹ Wee gbu ni -gu, gbu -duun -a yia gbaa. Nu, a'a 'nu gbu 'wola sli, we 'gbu amias gbu 'ji -yla gbagbie -kali -yo. ¹² Amias 'bi ka -Lagobu -yowogwle. A mneni a 'ka yaa -sleen gbuslolunya -ze 'bhie, amias 'ka yaa -moolenu, we mi tein nu, wa -slolu aun -Lagoweli tianu. Amias 'kaa lililu 'tite li, amias mia nyitnyu 'nyeda. ¹³ -O tua nyitnyu 'nyeda, 'yuyolu -wa. O 'ni gbuzono -yo gbonyuu -yosisali sa -yi. ¹⁴ 'In lililu 'tite mia, nyuma kpasu -no -wa. Gbu weee -we 'wu wa 'plia, we ka wa 'wlukoon latemani, 'in wa yia gbonyuu -yo gbuzono -yosisalie 'kpa.

6

¹ We 'de'e gbu, Klisi -gogbu soluee gwedlida mia, -a 'na -tulu -moo -bhlogbo -gu -ni, nu, -a no -sleen nyuma kpasu -sloluweli -zono -gu. Wee soluee gwedlida, mu -wa nu, -a 'bhu gbu -kpa 'bi, -a zo -Lago dli -gu. ² Nu, batizee batizee* gbu klaa, nyuma so 'wlu lapalie klaa, thitinya glaa 'wosose klaa, we -yo -Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhuzli, -a 'na -tulu we -gu ni. ³ -A be 'yu, nu, -Lago -ka nyuu, 'mo -a yia lena.

⁴ Lee, nyuma -wa bhlia, wa mneni wa 'ka loyii? Nu, wa ka -Lagoo san 'yi, wa yia -Lagoo wlawlalu -we bhua yali nyeyi, 'in wa yia Zuzu 'Papa yibheli. ⁵ Wa ka -Lagoweli nyeyi, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, we nani 'yli. 'In da -Lago -ka nyuma 'wlulapida -mi, 'tite -we 'kaa yi, wa ka we yibheli. ⁶ -Moo 'bigu, wa -ka bhli nu, waa nyuma mia, wa 'ni wa dli bhitiee 'sonu mneni, -we ka gbu -wa, -zakpa 'sonu wamia kulba -Lagoo 'Yu *su -gu la, 'in wa yia nyuma 'yoo 'nye wa 'ka o veli.

⁷ Kpa dudu mia ni, 'nyu -ka lba -zakpa duun, 'in we maa we, 'in -wa nua -bha lubho, 'in we wlaa wa -yla kpa -lu -zono. We -ka 'sa -mi ni, -Lago nyumaa we 'nyu la. ⁸ 'In wee dudu -ka 'wia -sunya -yo -petu 'nyuu wla ni, -zugba wee dudu 'ni -lu 'woku, -Lago yia we me -yolata sli, 'in siea we yia.

⁹ Na bhelia -zono, -a -ka 'sa gba, -a mi we -gu nu, 'yoo -zono a bhlia. Wee 'yoo mia, gbuwosa -yoo -wa. ¹⁰ -We 'nia tukli -mi, -Lago'o nu we le: -we a nua le, we -yo sa a -slolu ni, a -kali o ze -Lagonyumaa 'wosase nya, 'in a mia we lenuda, o 'na 'ka we 'wodlu. ¹¹ -We -a yibhala an, mu -wa nu, a 'de weee -gu -tu ladoluda, 'in a 'ka we 'wlulapida

* 6:2 Nu, Zuifwo budobudoe -yo batizee batizee -gogbu we gba 'yaa.

nyini, 'in -we weee a dia dli 'wɔ, we 'ka lɛnu. ¹² We 'dɛɛ 'gbɔ a 'na 'yamanɩ -ni, ni, a 'tideli nyuma -wa zɔa -Lagɔ dli -gɔ, 'in -wa kaa dɩtie ɔ gbɔ 'wɔ. Waa 'sasokpa -nyuma mia, ma yia -Lagɔɔ kwɛlu -we ka wɛli ɔ wlaa.

-Lagɔ wlaa Ablaamv -yla ɔ wɛli

¹³ Da -Lagɔ wlaa Ablaamv -yla ɔ wɛli, ɔ ka ɔ 'dɛɛ 'ɲni nya bi. Ni, ɔ 'yɩa ɔ -zia -Lagɔ, ɔ -kanyɔ 'ni -mi, we 'gbɔ, ɔ 'dɛɛ 'ɲni nya ɔ bia. ¹⁴ ɔ nɛɛ: «Cun, 'nyu na yia -mi lanɲnaa, 'in un 'ka -mi 'yuoyuaa -zlo 'nyɛ.» ¹⁵ Ablaamv nɔa dli tiee, 'in -we ka wɛli -Lagɔ wlaa, 'in ɔ yia we 'yɩ.

¹⁶ Nyuma -ka bia yi ni, nyume ɔ 'yɩa ɔ -zia wa 'wɔ, -mɔɔ 'ɲni nya wa bia. Wa -ka 'sa nu, -bha wa yia we gbɔzɔnu nya. Ni, mu saa -zle la.

¹⁷ 'Sa we mia Ablaamv zɔayli -nyumaa -nu nya. Ni, -lu -zɔnu -we ka wɛli -Lagɔ wlaa ma 'kaa we 'yɩ. -Lagɔ 'yɩbha ɔ 'ka -slolu ni, ɔ ɔ 'bhɩlɔ ɔ wɛli -gɔ la, we 'dɛɛ 'gbɔ, ɔ wlaa ɔ wɛli, 'in ɔ yia bi.

¹⁸ Ni, gbɔ 'sɔ -we'e 'bhitia, mv -wa ɔ wɛli -wlawhie -yɔ bibie. -We mia dɛ -gɔ, -Lagɔ 'ni mneni ɔ 'ka yo 'tɔbhɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, -amia -wa 'yɩa zizada -Lagɔ zɔ dliwɔɔɔɔdie -we ɔ dia -aun 'yɩ la we 'kninie nya, we ka -aun 'kɔayli 'pa bhahha.

¹⁹ -We -a dia dli 'wɔ, mv zɔa -aun 'yɩyɔ. -A mi we -gɔ -kli, we 'tɛ la, 'in we plaa -Lagɔɔ -mɔwɔlaɔ 'tata, -we ka gbɔ -wa, we gege -buduu gwe 'bhisa.

²⁰ Ni, we 'wɔ -Zezu plaa tia -aun 'yɩ ɔ 'ka -aun 'wɔsa. ɔ ka Melikisedeki -bho *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -zɛ, 'yɩ weee -nu nya.

7

-Lagɔbɔbɔnyɔ Melikisedeki

¹ Ni, ɔ Melikisedeki mia, mv -wa zlme Salɛmvgbee 'wlulapɩnyɔ, 'in -Lagɔ ɔ mia -mɔ yalɩ 'pɩpɩ, -mɔɔ bɔbɔnyɔ ɔ -mia. Da Ablaamv mia tv -yɔ 'bhɔda, -zugba ɔ ka nyumaa 'wlulapɩnya lu ni, 'in ɔ Melikisedeki yia ɔ yoo mni. Wa gbelia 'wɔ, 'in ɔ yia Ablaamv 'nyulanɲna. ² 'In -mɔɔ yia -we weee -mɔɔ 'yɩa waa nyumaa 'wlulapɩnya kwɛɛ, we kugbuuaa -gɔ -bhlonv ɔ 'nyɛ. ɔ Melikisedeki 'ɲni ji -wa nyumaa 'wlulapɩnyɔ tikli. 'In, ɔ mi 'yaa Salɛmvgbee 'wlulapɩnyɔ nya, mvv ji -wa, ɔ pɩli nyuma 'wlu la 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ nya. ³ ɔ Melikisedeki mia, ɔ dide klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ ɔ dukpasɩ, -a 'ni wa -yɩ. ɔ gwalgɔ -yɔ ɔ tɩtɩgbɔ 'sɔ, wa'a gba -mvv -gɔgbɔ. ɔ 'wɔ -Lagɔɔ 'Yu, ɔ mi -Lagɔbɔbɔnyɔ nya 'yɩ weee -nu nya.

⁴ Amiaa 'dɛ yla sa ɔ 'yɩa, 'in -amiaa dukpasa Ablaamv yia -lu ɔ 'yɩa tv -goda,

we kugbuuaa -gɔ -bhlonv ɔ 'nyɛ. ⁵ Ni, -Lagɔɔ tite nɛɛ ni, *Leviii 'yuoyua -wa mia -Lagɔbɔbɔnyɔ nya, wa 'yɩbhalɩ -lu weee kugbuuaa -gɔ -bhlonv Izlaɛɩnyuma. Wa 'yɩbhalɩ we wa, -maa 'dɛ yɩ, Ablaamv 'yuoyua nya -mi wama 'bhisa. ⁶ Melikisedeki 'ni Leviii zɔayli -nyume, 'in Ablaamv yia ɔ -luu kugbuuaa -gɔ -bhlonv 'nyɛ, 'in Ablaamv ɔ -yla -Lagɔ wlaa wɛli, ɔmɔ yia -mɔɔ 'nyulanɲna. ⁷ -A -yɩ we 'ji ni, kpasa ɲwana 'bisayɩ 'nyu la. -Mv 'ni kpeɩe -gɔla -ka. ⁸ -Lagɔbɔbɔnyɔ mia, ma yia nyuma kwɛɛ -luu kugbuuaa -gɔ -bhlonv. Ni, nyuma -maa -mia, 'in 'yɩ yabhlo nya, tɩa -maa yia. 'In Melikisedeki mia, ɔmɔ ka 'ya wee -luu kugbuuaa -gɔ -bhlonv 'yɩ, 'in ɔ mi 'yɩyɔgada 'yɩ weee -nu nya, 'sa -Lagɔwɛli gbaa. ⁹ Leviii zɔayli -nyuma yia nyuma kwɛɛ -lu kugbuuaa -gɔ -bhlonv. 'In wa mneni wa 'ka gba ni, Ablaamv gɛgɛɛɩn Leviii 'dɛbhie ka wee -lu kugbuuaa -gɔ -bhlonv 'pɛni. ¹⁰ Ni, Ablaamv mi *Leviii dukpasa nya. 'In da ɔ -yɔ Melikisedeki 'kaa 'wɔgbeli ni, -zugba Levii mi ɔ 'pɩɔn 'wɔ, wa 'ni -slɔ ɔ gwali.

-Zezu -yɔ Melikisedeki

¹¹ Leviii sɔlv -Lagɔbɔbɔɛ -wa Moizu titee gwe. Ni, Leviii sɔlv -Lagɔbɔbɔɛ -ka yaa gba ni, wa 'na 'ka yaa -Lagɔbɔbɔ sɔ -putu ligbe: -we mia Melikisedeki -bho -nu nya, 'in -we 'nia -Awɔɔɔn -bho -nu. We 'ni mvv? ¹² 'In wa -ka -Lagɔbɔbɔ sɔ 'bhiti ni, we mi ni, wa 'bhiti tite. ¹³⁻¹⁴ Nyumaa -Kanyɔ ɔ ka -gɔgbɔ -Lagɔwɛli gbaa, zɔa -putu 'yɩ -nyume ɔ -mia. Nyuma weee -yɩ we 'ji ni, Zudaa zɔayli -nyume -wa. Ni, -Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlogbɔɔ 'ni wee zɔa ni 'yɩ 'bhɩlɔ. 'In Moizu mia -Lagɔbɔbɔnyaa -gɔgbɔ gbada, ɔ 'ni wee zɔa ni 'yɩ -nyumaa -gɔgbɔ gba.

¹⁵ -A yɩ -slɛɛn we -yɔ 'nanv ni, -Lagɔbɔbɔnyɔ -putu -ka yi ni, -mɔɔ 'wɔ Melikisedeki. ¹⁶ We 'ni zɔayli -tite -gɔ ɔ -zɛli -Lagɔbɔbɔnyɔ. 'Yɩyɔgagie -we 'nia bhɩlɩluda -ka, we 'tite -gɔ ɔ -zɛlia we. ¹⁷ Gbɔzɔnu -wa, -Lagɔwɛli nɛɛ:

«Mi -wa Melikisedeki -bho -Lagɔbɔbɔnyɔ 'yɩ weee -nu nya.»

¹⁸ -Slɛɛn mia, tite sɔa ka 'pɩ, -we ka gbɔ -wa, we 'ni 'tite -ka, 'in we bhe. ¹⁹ Ni, Moizu tite 'ni mneni we 'ka -lu yabhlogbɔɔ -mɔwɔlɔ, 'in -mvv 'ka gba. Ni, dliwɔɔɔɔdie -we -zia tianv 'wɔ, -Lagɔ ka we -aun -slolu. We gɛgɛɛɩn -a nɲɩa ɔ -yɔla.

²⁰ We bhɩ -mvv -gɔ, -Lagɔ yia bi. Ni, -wa -zɛa ɔ bɔbɔnyɔ tɩada, ɔ 'ni -maa 'gbɔ bi. ²¹ Ni, -Zezu ɔ -zɛlia -Lagɔbɔbɔnyɔ bibie nya, ɔ nɛɛ ɔ -yla:

«Jejitape ka bi, 'in ɔ 'na 'ka ɔ wɛli -gɔ luyi: <Mi -wa na bɔbɔnyɔ 'yɩ weee -nu nya.> »

22 We 'deε 'gbv, -sleεn, *'wɔsuslɔlue -we -Lagɔ -yɔ -an nɔa le -Zezuu gbεgbεin, we 'yli we -zi 'wɔsuslɔlue -we ɔ -yɔ nyuma nɔa le Moizu gbεgbεin.

23 -Mɔv 'bigv, gbv -putu mɪ -bha. Nu, -Lagɔbɔbɔnya duun ka 'pli, -we ka gbv -wa, -bhlo ka tli, 'in wa palia -bhlo ɔ 'bigv. Wa 'yabhlogbɔɔ 'nɪ -Lagɔ bɔbɔda -tu 'yli weee -nɔ nya. 24 Nu, -Zezu mia, -mɔɔ mɪ -bha 'yli weee -nɔ nya, 'in ɔ 'kaa ɔ 'bigv 'plɪ -Lagɔbɔbɔnyo nya, -mɔɔ -kanyɔ 'nɪ -mɪ. 25 We 'deε 'gbv -wa nɪnɪa -Lagɔ -yɔla ɔ gbεgbεin, ɔ mneni ɔ 'ka wa gbv 'wɔsa, 'yli weee -nɔ nya. -We ka gbv -wa, -Zezu -ga 'yliyɔ 'yli weee nya, 'in ɔ mɪ -Lagɔ bhuhhoeda -maa 'gbv.

26 We mɪ tiklu nu, -Zezu -mɪ -amɪaa * -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nya, -we ka gbv -wa, ɔ mɪ -mɔwɔlɔda, 'sla -yɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ 'wɔ -mɪ. ɔ -yɔ gbɔnyuu -lɛnɔnya mɪ -yɔbhɔbhɔlɔda, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ yali, ɔ pɪlɪ -lu weee 'wlu la. 27 ɔ 'nɪ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ tɔlɔa 'bhisa -mɪ. We 'nɪ nu, sa zli zli -bhlo, 'sa ɔ 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla ɔ 'deε gbɔnyuu -yɔ nyumaa gbɔnyuuu 'gbv, -maa 'bhisa. We 'nɪ -mɔv. Nu, -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ -saa 'slaka ɔ 'deε wlawlie 'slaka nya. 28 Nyuma 'nɪ 'wɔtɛ, 'in 'ma Moizu tite saa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ nya. 'In titeε 'bigv -Lagɔ bia. Weε bibie mia, mɔ -zɛlia -Lagɔɔ 'Yɪ -ɔ mia tiklu we 'ka gba 'yli weee -nɔ nya, ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ.

8

-Zezu -wa 'wɔsuslɔlue loluu 'kɔlv

1 -We -a mia gbada, we ji nɪ: -a ka 'sasɔkpa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu ɔ -dia 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ 'ɲɲumɲɲkpee lilisɔlv la -mɔ yali. 2 -Lagɔɔ -mɔwɔlɔda ɔ nɔa lubho. -Mɔ -wa numɛkupalɔv dɛbhie. 'Mɔ Jejitape 'sɔbhaa, we 'nɪ nyumε 'sɔbha we.

3 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ weee wa -saa -bha wa 'ka -lu wla, 'in wa 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla. We -ka 'sa -mɪ nɪ, da -Zezu yia, -lu -we ɔ 'kaa wla, we mɪ ɔ kwεε. 4 Klisi -ka yaa dɔdɔ -gv -mɪ, ɔ 'nɪa -Lagɔbɔbɔnyo -zεa yi, -we ka gbv -wa, Moizu titeε sɔlv, -Lagɔbɔbɔnya -wa wlaa -li -Lagɔ -yla wa mɪ dɔdɔ -gv. 5 Waa -Lagɔbɔbɔnya mia, *-Lagɔbɔdɪ zɔ wa nɔa lubho. Weε -Lagɔbɔdɪ -yɔ yali -nɔ 'wɔwɔlv, 'in yalɪ -zɔnɔv zuzu -wa. Da Moizu 'kaa 'wɔsuslɔlueε numɛkupalɔv 'sɔbha nɪ, -Lagɔ nεε ɔ -ylac: «-In -mna 'wɔ, -in 'sɔbha we, we 'wɔwɔlv -nɔ -we in -slɔlua -mɪ 'klɪ -gɔgɔ 'kadu 'wlu 'bhisa.» 6 Sa lubho -we -Lagɔ 'nyεa -Zezu 'yɪlia we -zia waa -Lagɔbɔbɔnyaa -nɔ, 'sa -bhlokpadeε weε 'wɔsuslɔlue -we ka 'kɔlv -Zezu -miaa 'ylilo -zia 'wɔsuslɔlueε tianɔ. -We ka gbv -wa, weε 'wɔsuslɔlueε mia, -Lagɔɔ wlawlawɛlnya -gv we bhua.

7 We -ka yaa nu, weε 'wɔsuslɔlueε tianɔ mɪ gbada, wa 'na 'ka yaa we 'lululu lɛnɔ.

8 Nu, -Lagɔ dɪlia ɔ nyuma gbv:

«Jejitape nεε:

«'Yɪ -we nya in 'kaa *'wɔsuslɔlue lolu lɛnɔ, 'in -yɔ Izlaelnyuma -yɔ Zudaa nyuma 'sɔ nyidi, weε 'yli mɪ yida.

9 'Wɔsuslɔlue -we in -yɔ wa dɔkpasɪ nɔa le -maa sɔ -yɔwɔbhɔlvε -yɔ -maa Ezipɔtv -nyumaa kwεε -sasie nya, weε 'wɔsuslɔlue -lolu -mɔnɪ -yɔ we 'na 'ka 'wɔwɔlv.

Wa 'nɪ weε 'wɔsuslɔlue 'nɔɲwε zɔv 'gbv, 'in in yia wa sɔ 'bisa, 'sa Jejitape gbaa.

10 Weε 'yɪnya -mɪnu 'bigv, sa in -yɔ Izlaelnyuma 'sɔ 'kaa 'wɔsuslɔlu, mɔ nɪ: na tite na yia wa 'wɔlukɔvɔn zɔa, 'in in 'ka we celi wa dɪ zɔ, 'in in 'ka wa -Lagɔ -zε, 'in wamɪa 'ka na nyuma -zε.

11 Wa 'na 'ka 'maslɛn wa -lima gbv -slɔlu. Nyumε yabhlogbɔɔ 'na 'ka ɔ bheli -yla gbac: «-In yibheli Jejitape» -we ka gbv -wa, we 'ka 'nyenyeyua -gv 'bhɔ we 'ka nyuma kpasɪ yɪ, yibhelia wa 'dε weε yia 'mɪ.

12 Wa gbɔnyii na yia 'wɔtɪa, 'in in 'na 'ka 'maslɛn wa lɛnɔgbv 'nyii dɪ -gv 'pa.»

13 Nu, -Lagɔ -ka 'wɔsuslɔlueε loluu gbv gba nɪ, -zugba ɔ ka we tianɔ 'sua -zɛli. 'In -we -ka sua, we ka gɔ, 'in la we yia dayɪ 'bhua.

9

'Wɔsuslɔlueε tianɔv 'slaka

1 'Wɔsuslɔlueε tianɔ mia, we ka tite, sa nyumε 'kaa -Lagɔ bɔbɔ, 'mɔ we slɔlua. We ka -Lagɔbɔbɔda yabhlo dɔdɔ -gv. 2 We 'deε 'gbv nyuma yia -bha numɛkupalɔv 'sɔbha. We nɔkplεε tianɔ mia, 'mɔ wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔlɔda. We nɔkplεε mia, 'napε -yɔ 'tabhle -yɔ 'floo wa 'nyεa -Lagɔ, we mɪ -bha. 3 -Mɔ we lɔv, 'naa yabhlo -dia weε numɛkupalɔv 'wɔ 'sɔ. Weε 'naa lɔv -wa we nɔkplεε 'sɔnɔ -we wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔlɔda 'tata. 4 -Bhedeε mia, 'wɪlgɔsɪelɪlu -we mia -can nya, we mɪ -bha. 'In 'kesu -we nɔkplεε 'wɔsuslɔlueε wɛlv mia, we mɪ -bha. Weε 'kesuu ku -yɔ mɪ -can nya. We nɔkplεε mia, -can -tɔkpv -we kaa *manɪ 'wɔ klaa, -Awɔvɔn kɔvɔsu -we minia -yɔ klaa, we -yɔ tɔkpanya -we -gv -Lagɔ celi ɔ 'wɔsuslɔlueε wɛlv, we mɪ -mɔ. 5 -Mɔ we -gv *selubεεn 'sɔ -we wa telɪa, we mɪ -bha. Mɔ slɔlua nu, -Lagɔ mɪ -bha. 'Kesuu 'wlu -we -gv wa mnia numεε 'pɪɔn gbɔnyuu lamumnie saa, -mɔ we -kapuɛnya nɪnɪa. Nu, we 'nɪ we 'ji -gba -bhla.

6 Nu, we nɔkplɪ -luu ladɪdie -ka sa bhua, 'yli weε nya, -Lagɔbɔbɔnya plaa we nɔkplεε tianɔ 'wɔ, 'in wa nɔa wa -Lagɔbɔbɔ -lubho.

7 We nukplɛɛ 'sɔnɔ mɪa, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -bhlogbɔɔ plaa -mɛmɛ. -Zu 'wɔ, ɔ pla -mɔ -zakpa -bhlogbɔɔ. Numɛɛ 'pɪɔn 'nɪ ɔ kwɛɛ -mɪ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -mɔ pla. ɔ -ka -mɔ pla nɪ, 'in ɔ wlaa we -Lagɔ -yla, ɔ 'dɛɛ 'gbɔ, we -yɔ nyumaa gbonyii -we ka 'jɪ wa 'mɪa -yii 'gbɔ. 8 Sanɛɛ 'sa Zuzu 'Pɔpa slɔlua -aun nɪ, yalɪ -mɔwɔɔda 'tataa 'yoo 'nɪ -slɔ -kalɪ. 'Mɔ, weɛ numɛkupalɔɔ tɪanɔ 'nɪ -slɔ labhɔ, we 'na 'ka -kalɪ. 9 -We mɪa dɛ, we 'yɪ yabhlo -wa. Mɔ slɔlua -zɛɛn -aun nɪ, -we weɛ wa wlaa -Lagɔ -yla, 'slaka weɛ wa -saa, we 'nɪ mneni we 'ka nyumɛ ɔ bɔbɔa -Lagɔ, ɔ dɪ dɪ tiklɪ -zɛɪ we 'ka gba. 10 Weɛ wɔwɔlɪ -yɔ 'slakanya mɪa dɛ nɪ, lilie klaa, 'mamɛ klaa, we -yɔ budobudoeɛ gbɔɔ 'dɛkpɔa we gbaa. We'e nɔnɔ nyumaa dɪ -lu yabhlogbɔɔ, 'in bhla -we nya -Lagɔ nɔa -lu weɛ 'wɔsuslɔlue lolu lɛ, -bha weɛ 'sasɔkpa -tite 'bhɔa la.

Klɪsɪ 'pɪɔn 'yɪlɔ

11 Nɪ, Klɪsɪ yɪa *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nya. 'In -li -zɔnɔ -we mɪ bhaa la, mɔ yɪa we -aun 'nyɛa. Numɛkupalɔɛ -we zɔ ɔ nɔa ɔ lubhɔ nɪ, we 'yɪ, 'in we mɪa 'nanɔɔ we 'ka dɔdɔ -gɔ -nɔ -zi. We 'nɪ nyumaa 'sɔbha we. -We -Lagɔ -laa la dɔdɔ -gɔ, we 'nɪ we glaa -mɪ. 12 Nɪ, Klɪsɪ pla -Lagɔɔ -mɔwɔɔda 'tata -zakpa -bhlogbɔɔ 'yɪ weɛ -nɔ nya. ɔ ka -mɔ pla, 'in we 'nɪ -vlɔɔ 'pɪɔn -yɔ 'bhliyuu 'pɪɔn ɔ wɪa 'slaka nya, nɪ, ɔ 'dɛɛ 'pɪɔn ɔ wɪaa. 'Sa ɔ -saa -aun gbɔ 'wɔ 'yɪ weɛ -nɔ nya. 13 Nɪ, -vlɔɔ 'pɪɔn klaa, 'bhligbɔɔ 'pɪɔn klaa, we -yɔ 'bhlii 'tɔtɔ, 'mɔ wa slua, -wa plaa pɔn, wa 'wɪuɔ. Tɔn, 'in wa pɔn munnɪa la, 'in wa wɪa -mɔ. 14 We -ka 'sa -mɪ, Klɪsɪ 'pɪɔn 'yɪ, we ka 'tɪtɛ 'wɔ we -zi numaa -nɔ. Nɪ, -Lagɔɔ Zuzu ɔ mɪa la 'yɪ weɛ -nɔ nya, we 'tɪtɛ nya ɔ wɪaa ɔ 'dɛ, 'slaka -we 'nɪa 'sla -yɔ -ka nya -Lagɔ -yla. We 'dɛɛ 'gbɔ, ɔ 'pɪɔn mneni we 'ka -amɪaa dɪ zɔ lawɔɔ, 'in gbɔ -we kwaa -aun tɪtɪe 'wɔ, we 'ka we -aun 'wɔsa. 'In -a 'ka 'yɪlyɔga -Lagɔɔ lubhɔ nɔ.

'Wɔsuslɔlue loluu 'kolɔ

15 We 'dɛɛ 'gbɔ, Klɪsɪ mɪa -Lagɔ -yɔ nyumaa 'sɔ nyɪdu 'wɔsuslɔlue loluu 'kolɔ nya. Nɪ, nyumaa -wa -Lagɔ laa, 'in -wa -yla ɔ wɪaa ɔ wɛɪ zɔzɔnɔ -we mɪa 'yɪ weɛ -nɔ nyaa daa, -maa 'ka we 'yɪ Klɪsɪ tɪtɪeɛ 'gbɔ. 'In ɔ 'ka wa 'wɔzɪtɪ gbonyuu -we wa nɔa lɛ 'wɔsuslɔlueɛ tɪanɔ bhla, we gbɛgbɛɪn.

16 Welɪ nyumɛ tɪa, wa 'nɪ -slɔ we -slɔlu nɪ, ɔ ka tɪ, wa'a nɔ we -gɔ. 17 Nɪ, nyumɛ -ka wɛɪ tɪ 'bhie ɔ 'ka tɪ, we ka 'nɔɔɔwɛ. -Mɔɔ -ka 'yɪlyɔga, we sa bhe. 18 We 'dɛɛ 'gbɔ 'pɪɔn 'nɪ laslue nɪ, 'wɔsuslɔlueɛ tɪanɔ 'na 'ka lɛnɔ. 19 Nɪ, tɪada mɪa, Moɪzɪ zɛɪa -Lagɔɔ titee nukpla -wɛɪ weɛ nyumaa weɛ -yla. Tɔn, ɔ gbuanɪa *isɔpɔsuu 'kɪyɪa 'wɪuɔ 'kwɛɛnɪ zɔɔ la, ɔ faa we 'bhliyuaa 'pɪɔn klaa, -vlɔɔ 'pɪɔn klaa, we -yɔ 'nyu lɔ, 'in ɔ yɪa we 'mni -Lagɔɔ titee 'sɛbhɛ -yɔ nyumaa weɛ -gɔ. 20 'In ɔ nɛɛ: «-We mɪa da

nɪ, mɔ -wa 'wɔsuslɔlueɛ 'pɪɔn. 'Wɔsuslɔlue -we -Lagɔ gbaa a zɔ 'nɔɔwɛ, mɔ -wa.» 21 'Ya 'sɔ -bhlokpɔdɛ ɔ 'mni 'pɪɔn numɛkupalɔ -gɔ, we -yɔ -li -we 'wɔ wa bɔbɔa -Lagɔ, -mɔ weɛ -gɔ. 22 -Mɔ tite 'wɔ, -lu -we 'pɪɔn 'nɪa -mɔwɔɔlɔ, we 'nɪ 'wɔzɪ. 'Pɪɔn 'nɪ laslue nɪ, nyumaa -yɔgbɔ 'wɔtɪtɛ 'nɪ -mɪ.

Klɪsɪ plaa yalɪ nyumaa 'gbɔ

23 Weɛ numɛkupalɔɔ nukplɪa mɪa, yalɪii zuzu we -mɪa, 'in numaa 'pɪɔn nya wa 'kaa we -mɔwɔɔlɔ. Nɪ, we mɪ nɪ, weɛ yalɪii -yɔ -slaka 'yɪ we -zi dɔdɔ -gɔ -nɔ. 24 We 'nɪ nyumaa 'sɔbha 'sɔbha -mɔwɔɔlɔ -we -wa yalɪ -nɔ zuzu, we 'wɔ Klɪsɪ pla. Nɪ, -mɔ yalɪ 'dɛbhie -gbɔlu ɔ plaa, 'in ɔ mɪa -slɛɛn -Lagɔ 'yu -amɪaa 'gbɔ. 25 -Zɔ nyumɛ *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu plaa -mɔwɔɔlɔda 'tata numaa 'pɪɔn nya. Nɪ, Klɪsɪ 'nɪ yalɪ pla ɔ 'ka ɔ 'dɛ wɪa -zakpa duun. 26 We -ka yaa 'sa -mɪ, we 'ka dɔdɔɔ lalabhla 'wɔbhɔ, ɔ ka yaa sia -zakpa duun. -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ. Nɪ, -slɛɛn mɪa, dɔdɔɔ bhɪa bhla Klɪsɪ 'wɔba dɔdɔ -gɔ -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka gbonyuu lasa, ɔ 'dɛɛ wɪawɪe 'slaka nya. 27 Sa nyumaa weɛ yɪa tɪa -zakpa -bhlogbɔɔ, 'in we 'bɪgɔ -Lagɔ 'ka wa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, 28 'sa -bhlokpɔdɛ Klɪsɪ wɪaa ɔ 'dɛ -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka nyumaa duun gbonyuu lamumni. ɔ -zakpa 'sɔnɔ yɪa 'wɔba. -Mɔ mɪa, we 'nɪ gbonyuu ɔ yɪ lamumni, nɪ, -wa mɪa ɔ wɔda, 'ma ɔ yɪa gbɔ 'wɔsa.

10

Klɪsɪ yɪa -Lagɔɔ dɔmagbɔ lɛnɔ

1 Moɪzɪ tite mɪa, we 'nɪ yalɪii 'yɪii 'dɛbhie. Nɪ, zɔzɔnɔ -we 'kaa lɛnɔ, we zuzu -wa. We 'dɛɛ 'gbɔ, -zɔ nyumɛ -slaka -bhlokpɔdɛ -we wa tɔa -sada, nyumaa -wa nyɪnɪ -Lagɔ -yɔla, we 'nɪ mneni we 'ka wa nɔ tiklɪ we 'ka gba. 2 We -ka yaa -mɔ nɪ, -zugba -mama bɔbɔa -Lagɔ, -maa dɪ 'na 'ka -maa gbɔ dɪ -maa gbɔnyiii 'gbɔ, 'in wa 'na 'ka 'slaka -sada -tɔ, wa ka -mɔwɔɔ 'yɪ weɛ -nɔ nyaa 'gbɔ. 3 Nɪ, we 'nɪ 'sa -mɪ. Weɛ 'slaka wa saa da -zɔ nyumɛ, mɔ nɔa lɛ, 'in wa ligbea wa gbonyii. 4 -We ka gbɔ -wa, 'bhligbɔɔ 'pɪɔn -yɔ -vlɔɔ 'pɪɔn 'nɪ mneni we 'ka nyumɛ gbonyii lamumni.

5 We 'dɛɛ 'gbɔ Klɪsɪ 'kaa dɔdɔ -gɔ yɪ nɪ, ɔ nɛɛ -Lagɔ -ylaɛ:

«-In 'nɪ 'slaka -yɔ wɪawɪalɪ 'yɪbha.

Nɪ, -in ka 'mɪ ku 'nyɛ.

6 'Slaka -numa -we wa siea we -yɔ gbonyuuu 'slaka

'nɪ -mɪ dɔdɔ nani.

7 We nya, in gbɛaɛ:

<-Lagɔ, -amɪ nɪ.

Yɪ in yɪa in 'ka -na dɔmagbɔ lɛnɔ.

Mɔ mɪa na daa cɛɪda,

-mɔ -Lagɔɔ glɪɪ -sɛbhɛ 'wɔ.» »

8 Klɪsɪ nɛɛ tɪaɛ: «'Slaka klaa, wɪawɪalɪ klaa, 'slaka -numaa -siesie klaa, we -yɔ gbonyuuu 'slaka, -in 'nɪ we 'yɪbha, 'in we 'nɪ -mɪ dɔdɔ

nani.» Ɔmo ka 'sa gba, 'in Moizu tite -nanu nee nu, wa nu we le. ⁹Ɔ nee 'yae: «-Ami, yi in yia, in 'ka -na domagbu lenu.» Bhlasabhla -slaka mia, 'mu Klisi -saa la onu 'slaka nya. ¹⁰-We -Lago 'yibhaa, 'mu -Zegu Klisi nua le, nu, ɔ 'de ɔ wlaa -zakpa -bhlogboo 'slaka nya 'yli weee -nu nya. We gbegebe in -a wloba -mo.

¹¹Zli zli, -Lagobonyo -mamɔ -ka -mi, -mɔɔ yligbe bhu -gu -mɔɔ -Lagobobo -lubho nuda. 'Slakaa 'yli-bhlo ɔ saa -zakpa duun, 'in we 'ni mneni we 'ka nyumaa gbonyii -bhasa.

¹²Nu, Klisi -sa 'slaka -zakpa -bhlogboo 'yli weee -nu nya nyumaa gbonyii 'gbu, 'in ɔ yia -Lago nllisalo ladi. ¹³-Sleen mia, ɔ mi -Lago woda -mɔɔ 'ka ɔ tonyuma ɔ bhu zo lapali.

¹⁴Nu, 'slaka -bhlogboo nya ɔ nua nyuma weee -wa ɔ mia -mawolwoda, tiklu we 'ka gba 'yli weee -nu nya.

¹⁵Zuzu 'Pupa mi 'ya we gbodayunyɔ nya -an 'yu. Ɔ nee:

¹⁶«Jejitape nee:

«Wɔsuslolu na -yɔ wa 'so yia ci lenua, mu nu: na tite na yia wa dli zo zua.

'In, in 'ka we celi wa 'wlukoon.»

¹⁷Ɔ nee 'yae:

«In 'na 'ka wa gbonyii -yɔ wa mnɔmnɔe dli -gu 'pa.»

¹⁸Nu, -Lago -ka wa gbonyii 'woti ni, -zugba wa 'ni 'masleen gbonyuuu 'slakaa gbu -ka.

A -tv dli zvda

¹⁹Na bhelia, -amiaa dli 'te 'wu -mawoloda 'tataa plada -Zezuu 'pɔɔn 'gbu. ²⁰Ɔ ka 'yoo -lolu -we kwaa nyuma 'yliyogagie 'wu -ain -yla lapali. We ka numekupalɔ nyidi naa 'woplili. -Muu ji -wa nu, ɔ 'dee ku 'wu we 'plilia. ²¹-Muu 'bigu, -a ka *-Lagobonyaa -kanyo yabhlo, mo -wa -Lago -buduu -kanyo.

²²-Amiaa dli mi -mawoloda gbonyuu -we dila -ain gbu daa, -amiaa ku mi -yowoloda 'nyu -zonu nya, we 'gbu, -amiaa -gu -bi, 'in -a nyini -Lago -yola dli weee nya. ²³Nu, dliwodidie -we ka gbu -a mia nyuma -yla gba, -a kpa we la -kli, -we ka gbu -wa, -Lago ɔ wlaa ɔ weli, ɔ ɔ 'bhlo we -gu la. ²⁴-A 'yi 'kɔ sa -a 'kaa 'kɔayli 'pɔpali, -a 'ka nyumaa zekali, 'in -a 'ka 'nani nu, we daa. ²⁵Nu, 'wlu -a gbelia da zli talba zli, -a 'na -sali -moo kwe 'bi -ni, sa talba mia we nuda 'bhisa. -A 'pɔpali 'kɔayli, we mi nu, -a nu we le bhabha, da a mia we -yoyida nu, Nyumaa -Kanyo yiyibhla ka cɔpa.

²⁶-A ka gbuzonu 'kpa, 'in -sleen, -a -ka gbonyuu lenoda -tv -amiaa 'de 'yibadi ni, 'slaka -we 'kaa -amiaa gbonyii lamumni, we 'ni -mi. ²⁷We -ka 'sa -mi, -we -bhlogboo -a 'kaa wu nyanu dli nya, mu -wa nu, -Lago yia -amiaa -yogbu 'wobhua, 'in ɔ 'ka ɔ tonyuma -sie -kosu 'kadu 'wu. ²⁸Nyume ɔ -ni Moizu tite 'nonjwe zu, nyuma 'so, nyuma ta -ka we gbodayunya nya -mi, wa 'na 'ka ɔ nyazi 'yli,

'in wa bhaa ɔ. ²⁹We -ka 'sa -mi, nyume -ka -Lago 'Yu 'wonye, -kaslu 'wu -Lago yia ɔ 'paa 'nyumee. We 'ni muu? Nu, ɔ nyume mia, 'wɔsusloluwe 'pɔn -we 'wloba -mo ɔ, ɔ -ka we 'yi gbu -kpaa nya, 'in -Lago Zuzu ɔ slolua -an -Lago 'nani, ɔ -ka ɔ weli ni, -a -yi we 'ji nu, -Lago yia ɔ -kaslu 'wopaa 'nyumee. ³⁰«Kpasasie mia, na -nu -wa. -We ka 'klu nyume kaa, -ami wlaa we.» -Ɔ gbaa we, -a -yi ɔ. 'In ɔ nee 'yae: «Jejitape yia ɔ nyumaa -yogbu 'wobhua.» ³¹'Yliyoga -Lago kwee bhilie mia, we -kali -yɔ.

³²A ligbe amiaa -Lagoboo gwedida, da -Lago san 'mnia an 'wu. -Muu 'bigu, a yia sia bhabha, 'in a yia we 'wu amiaa 'de lakpa -kli.

³³Zli talba zli, 'in wa wela an, 'in wa palia an 'klyie 'wu -zejila 'wu. -Wa wa mi 'saa nuda, 'in a yia -maa lu 'yiligbe. ³⁴A -yɔ -wa mia -kaslu 'wu ka sia. Wa -saa an amiaa zozonu kwee, 'in a yia we -yɔnwu 'muna nya. -We ka gbu -wa, a -yi we 'ji nu, a ka 'nyumnie yabhlo, we -zi -lu weee 'wu, 'in we mia 'yli weee -nu nya. ³⁵'Kɔa 'na wlati an 'ylila -ni, nu, -lu -we ka 'klu a kaa, we mi we bhialda. ³⁶We mi nu, a -ka diti, 'in a -ka -Lago domagbu lenu, 'bhie a yia -we ka weli -Lago wlaa an -yla. ³⁷'In -mo -Lagoweli 'wu, -Lago nee:

«Bhla -sele nya, sa -sele, 'in -ɔ 'kaa yi, -moo 'kaa yi. Ɔ 'na 'ka 'masleen -mo -gwle. ³⁸-Ɔ zua 'mi dli -gu, -moo mi nyume tiklu nya 'mi 'yu, 'in 'yliyogagie -moo yia 'yia.

Nu, ɔ -ka lobhiti ni, ɔ 'na 'ka 'masleen 'mi dudonamani.»*

³⁹-Wa bhitia lu, 'in wa mna, -amia 'ni wa glaa -mi. Nu, -wa zua -Lago dli -gu, 'in ɔ saa wa gbu 'wu, wa glaa -a mia.

11

Nyuma wa yibhelia wa dli zovzee 'gbu

¹Nyume -ka -Lago dli -gu zu ni, -lu -we -gu ɔ dli mia, ɔ mneni ɔ 'ka gba nu, ɔ 'ka we 'yi. Ɔ -yi we 'ji nu, -lu -we ɔ ɔ 'yia -yɔ, we mi la gbuzonu nya. ²Bhlasabhla -nyuma ka -Lago dli -gu zu 'gbu, ɔ yia wa 'yi nyuma tiklu nya. ³-A ka -Lago dli -gu zu 'gbu, -a nua we 'wola nu, ɔ ka dudu lala ɔ weli nya. -Lu weee wa yia -yɔ, ɔ ka we lala, -lu wa 'nia mneni wa 'ka -yoyi, we nya.

⁴*Abeli ka -Lago dli -gu zu, we 'dee 'gbu 'slaka ɔ -saa -Lago -yla, we yia ɔ bheli kpa Kaen -nu 'wɔzi. Dli zovzee 'gbu Abeli yia nyume tiklu -ze, 'in -Lago yia ɔ wlawlalu gbu -yɔnwu. Abeli ka ti, 'in ɔ mi gbada 'yli weee nya, -we ka gbu -wa, ɔ ka -Lago dli -gu zu.

⁵Enoku ka -Lago dli -gu zu, 'in -Lago yia ɔ 'wobhu -moo yi 'wlu nu, ɔ ti. -Lago yia ɔ 'de kwesi ɔ beli. We 'dee 'gbu wa 'ni mneni wa

* 10:38 We ji -wa 'yae: nyume ɔ mia nyume tiklu nya 'mi 'yu, dli zovzee 'yoo -gu ɔ yia noda -ta.

'ka ɔ 'yi. -Lagɔwɛli nɛɛ ni, da -Lagɔ 'ni-a -slɔ Enaku 'wɔbhu, -mɔɔ nanɔ ɔ dudɔ. ⁶ Nyumɛ ɔ 'ni -Lagɔ dli -gu zɔ, -mɔɔ 'ni mneni -mɔɔ 'ka ɔ dudɔ namani. Nyumɛ ɔ -ka -Lagɔ -yɔlanyni, dli ɔ zɔa ni, -Lagɔ mi, 'in -wa talia ɔ da, 'in ɔ nwa wa 'nanɔ 'wɔ.

⁷ *Nowee ka -Lagɔ dli -gu zɔ. Gbunya -we 'kaa ci lɛnu, 'in -we wa'a 'yia -slɔ -yɔ, we -gugbu -Lagɔ gbaa ɔ -yla, 'in ɔ yia we -yɔŋwɔ. We 'dɛɛ 'gbu ɔ bhlaa batoo 'kadu ni, 'in we yia ɔ -yɔ ɔ -budunweɛ -nyuma gbɔwɔsa. 'Sa Nowee dlia dudɔgu -nyuma gbu. Ni, -Lagɔ 'yia ɔ nyumɛ tikli nya, -we ka gbu -wa, ɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ.

⁸ Ablaamu ka -Lagɔ dli -gu zɔ. Da -Lagɔ laa ɔ, 'in ɔ yia -mɔɔ wɛli 'wɔŋwɔ, -mɔɔ 'nɔŋwɛzɔzɔɛ nya. -Lagɔ nɛɛ ni, ɔ 'ka ɔ dudɔ 'nyɛ ɔ -nu nya. ɔ yia wee dudɔ gbɛgbɛin mni, -zugba ɔ 'ni -bha da -yi. ⁹ Dliɔzɔɛɛ 'gbu, dudɔ -we -Lagɔ 'kaa ɔ 'nyɛ, ɔ yia -mɔ ladili 'lakpayi 'bhisa. -Mɔ ɔ -dliɔ *'naabudu zɔ la. 'Sa *Izaki -yɔ *Zakɔbu 'sɔ nu 'yaa. -Lu -we ka wɛli -Lagɔ wlaa Ablaamu -yla, wama yi 'yaa we 'yia. ¹⁰ Ni, 'gbe yabhlo, -we ka -budunya ma 'gwlu sa 'nanɔ, mɔ Ablaamu ma wɔda. Wee gbe ma, -Lagɔ dɛ tlia we la, 'in ɔ yia we 'sɔbha.

¹¹ Ablaamuɔ 'ŋwɔɔ *Sala ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya -Lagɔ 'nyɛa ɔ 'yu -yiyɛɛ 'tite, -zugba ɔ ka go. -We ka gbu -wa, ɔ mi we -gu ni, -Lagɔ 'b'holɔ ɔ wɛli -gu la. ¹² We 'dɛɛ 'gbu, ɔ nyumɛ yabhlogbɔɔ yia zɔa 'kadu lala, -zugba ɔ gɔgɔɛ kapa kapa 'gbu ɔ 'wɔ nyumɛ ɔ mi tliɔ yida. Waa zɔayli -nyumaa 'wɔzulu 'wɔ sa -zɛli we mi yali. Wa 'wɔ 'ya gumunyuɔ ŋwɛyɔ -bɔsɛ, nyumɛ 'ni mneni ɔ 'ka wa zɛli.

¹³ Dliɔzɔɛɛ nya waa nyuma weɛ tlia. Zɔzɔnyɛa, -we ka wɛli -Lagɔ wlaa wa -yla, wa 'ni we kwɛzi, ni, wa ka we -yɔyi 'pɔpi, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. Wa nɛɛ ni, 'lakpanya wa -mia, 'in wa mia nɔnɔnya nya dudɔ -gu. ¹⁴ Wa -ka 'sa gba ni, mɔ slɔlua ni, dudɔ -we -gu wa 'kaa ladi, wa mi we datalɔ. ¹⁵ Da wa 'bhɔa ni, wa'a pɔpali wa 'wlukɔɔn we -gɔla. We -ka yaa wa dli mi we -gu, -zugba wa mneni wa 'ka lɔbhi. ¹⁶ Ni, dudɔ -zɔnɔ -we -gu wa 'kaa ladi, -we ka da wa mia talɔda, -we ma yali, mɔ -wa. We 'dɛɛ 'gbu wa -ka -Lagɔ la wa Dide, we'e 'bhali ɔ zɔ. Ni, ɔ ka wa -yla 'gbe yabhlo 'sɔbha.

¹⁷ Ablaamu ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya ɔ wlaa Izaki 'slaka nya da -Lagɔ ylaa ɔ la. Ni, ɔ ka ŋwɔ ɔ 'ka ɔ 'yu yabhlogbɔɔ wla 'slaka nya, -zugba -Lagɔ ka ɔ -yla wɛli wla. ¹⁸ -Lagɔ nɛɛ 'cin ɔ -ylɛ: «'Yuoyua -wa in gbaa -mi -yla ni, 'yia -na yia wa, Izaku gbɛgbɛin -na yia wa 'yia.» ¹⁹ -Bha Ablaamu pɔpali 'wlukɔɔn la ni, -Lagɔ ka 'tite ɔ 'ka Izaki 'wɔsɔlɔ tɛtɛnya glaa. We 'dɛɛ 'gbu, -Lagɔ 'nyɛa ɔ 'yu ɔ yoo lu, we 'wɔ sa tɛtɛnya glaa -mɔɔ bhu.

²⁰ Izaki ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya ɔ ŋwɔaa *Zakɔbu -yɔ *Ezau 'nyu la, -we 'kaa wa 'yli ci 'gbu.

²¹ Zakɔbu ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya ɔ tɛtɛ bhla cɔpaa, 'in ɔ yia *Zɛzɛfɔ 'yua 'nyu-lanɔwɔna -bhlo -bhlo. ɔ kwɛli 'wɔ ɔ kɔɔsu -gu, 'in ɔ yia -Lagɔ bɔbɔ.

²² Zɛzɛfɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya, ɔ tɛtɛ bhla cɔpaa, 'in ɔ yia Izlaɛlnyumaa Ezipɔtɔ -tla gbu gba. 'In -we wa 'kaa ɔ 'kwie nɔnɔ, ɔ yia we gba.

²³ Moizi dide -yɔ ɔ 'nyaa ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya wa gwaha ɔ, 'in wa yia ɔ zize 'cɔ ta zɔ. Wa 'yia ni, ɔ 'yu nanɔ 'yli, wa 'ni tite 'nɔŋwɛ -sasieɛ daa nyanɔ nu Ezipɔtɔ -nyumaa 'wlulapɔlɔnyɔ kwɛɛ.

²⁴ Moizi ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya ɔ 'ylimania, ɔ 'ni 'yibha wa gbaa ni, Moizi ma, Ezipɔtɔ -nyumaa 'wlulapɔlɔnyɔɔ 'ŋwɔnyuu yu -wa. ²⁵ ɔ ka we -yɔŋwɔ ɔ 'ka sia -Lagɔɔ nyuma glaa. We mi 'sa 'bhie, ɔ mneni yaa ɔ 'ka gbɔnyuu lɛnu 'wɔ -mɔna li bhla -sɛɛɛ -nu nya. ²⁶ Ezipɔtɔ 'ŋmɔndi -zu 'wɔ, ni, wa 'ka ɔ wɛli -Lagɔɔ -Bhasanyɔ 'bhisa, -mɔɔ nanɔ ɔ dudɔ we -zi -lu weɛ. Ni, -we -Lagɔ 'kaa ci ɔ 'nyɛ we -gu ɔ 'yli ma.

²⁷ Moizi ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We 'gbu ɔ yia Ezipɔtɔ 'bhu, 'in ɔ 'ni wa 'wlulapɔlɔnyɔ kwɛɛ nyanɔ nu. ɔ ka dli 'tɛmani nɛɛ nyumɛ ɔ yi -Lagɔ -yɔ, -Lagɔ ɔ wa'a 'yia -yɔ. ²⁸ ɔ dliɔzɔɛɛ 'gbu ɔ yia *'Wɔzɛtɛyɛli 'fɛtu -sasie ladi. 'In ɔ nɛɛ Izlaɛlnyuma -yla wa tli klolo 'pɔn -yɔ, -mɔɔ yi 'wɔ ni, 'anzi -we -Lagɔ zɔa tɛtɛ kwɛɛ, we 'bha Izlaɛlnyumaa 'yuaa tianu.

²⁹ Izlaɛlnyuma ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya wa yia *gumunyu Zalu lupɔli dudɔ klo -gu 'bhisa. 'In Ezipɔtɔ -nyuma -wa mia wa 'bɔ 'kaa 'pɛɛ yi, 'in 'nyu yia -maa -gu yeli.

³⁰ Izlaɛlnyuma ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya wa bibea Zelikogbe 'yli gbesɔ, 'in we suo yia bhli.

³¹ 'Naabɔzɔŋwɔɔ *Wlaabu ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔŋwɛ, 'in ɔ -yɔ wa 'na tli dabudɔ. Ni, nyumaa didedidenya -wa ma Izlaɛlnyuma nya, ɔ ka wa zize.

³² Sa in 'ka 'ya gbaa? Ni, Zedeon klaa, -Balaki klaa, Samɔsɔn klaa, Zɛfɔte klaa, -Davidi klaa, Samueli klaa, we -yɔ *Lagɔgbɔɔ -falpanya, -maa -gɔgbɔɔ gbagbɛ -tɛlɔ 'mi -yla la. ³³ -Maa ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya -maa lua dudɔ duuun -gu -nyuma, -maa pɛɛ nyuma 'wɔlu la tiklɔmɛ nya, -we ka wɛli -Lagɔ wlaa -maa -yla, 'in -maa yia we 'yi. Ni, -maa ka -jɛɛ ŋwe gbɔn, ³⁴ 'in -maa yia -kosu 'tite nyumonɔ, 'in -lu 'na -maa yɛ tɔgɔgbɛ 'yu. Ni, wa 'ni bha late, 'in wa yia latɛmani. Tɔ 'wɔ, wa ka latɛmani, 'in wa yia wa tonyuma -gɔgali. ³⁵ 'Nwɔni tɔba ka -Lagɔ dli -gu zɔ. We nya wa 'yia wa tɛtɛnya 'wɔsɔda, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia -mi.

Ni, tɔba wa 'pala 'kɛyɛ 'wɔ bhabha. We mi 'sa 'bhie, -maa 'ni -maa 'dɛɛ 'yitide gbu

-yɔŋwuu. Nu, 'klyie 'wɔ -maa tɔla, 'in we 'bɔɔ, -maa 'ka 'yliyɔgagie -zɔnɔ 'yi. ³⁶ Tɔba mia, -maa wa vela, 'in wa sela -maa. Tɔba wa gbɔan nete -llukpe nya, 'in wa yia wa -kasɔ 'wɔpa. ³⁷ Tɔba wa 'bhaa gbɔko 'wɔ, wa yia tɔba 'wɔdi 'sɔ, 'in wa yia tɔba 'bha tɔgɔgbɛ nya. Tɔba gwaa la, bhlabhɛɛ ku -yɔ wlɪi ku -wa -maa -bana. Wa yia -maa boba 'wɔti, wa yia -maa 'klyie 'wɔpali, 'in wa yia -maa gbɔnyuu 'wluo nɔ. ³⁸ Dɔdɔgɔ -nyuma 'nɪ waa nyuma -manu 'kɔ -ka. -Maa -yɔ lagwagwie ka da weee 'plil: wa ka da beblɛɛ 'plil, wa ka -gɔgɔ 'wlu mɪ, 'in wa yia tukpanya -yɔ 'bhɔkanya 'wɔ laddi.

³⁹-Lagɔ ka wa yibheli dɔzɔnya nya, -we ka gbɔ -wa, wa 'dɛ weee ka ɔ dɪ -gɔ zɔ. Nu, -we ka weli -Lagɔ wlaa wa -yla, wa 'nɪ masɛɛn we 'yi. ⁴⁰-Lagɔ ka 'ya -a 'dɛ weee -yla -lu -zɔnɔ ladi, we 'dɛɛ 'gbɔ, wa 'nɪ mneni wa 'ka -mɪ tiklu we 'ka gba, -zugba -a 'nɪ wa glaa -mɪ.

12

A 'temanɪ dɪ siasie 'wɔ

¹ Waa gbɔdaynyaa -zɔ bibeɛ -aun, 'in wa mia -aun ylada. We 'dɛɛ 'gbɔ, -we weee nyenia -aun -a 'bhɔ we 'bɪ. Gbɔnyuu, -we bhɪa -aun la bhebhe, -a 'bhɔ we 'bɪ. Gwagwa -yoo wa pala -aun -yla la, -a 'temanɪ dɪ -a -yɔ gwagwie 'ka we bhloluda nyini. ²-A yla -Zeu 'ylɪ weee nya. Mɔ -wa -amɪaa dɔzɔvɛɛ gwedida, 'in mɔ -wa we gbɔlɔnyɔ. ɔ yi 'mɔna -we ɔ 'kaa li -yɔɔ 'gbɔ, ɔ ŋwɪna we 'ka ɔ *su -gɔ lakɔɔ, ɔ 'nɪ -mɔɔ zɔ -lu la. -Sɛɛn mia, ɔ -dɪɪ -Lagɔɔ 'ŋɪmmɪkpee lilisɔɔ la.

³ Cɪn, a 'pa -Zeu dɪ -gɔ. Sa gbɔnyuu -lenɔnya -sɔɔɔ ɔ -yɔwɔ, 'in ɔ 'nɪa -maa kwɛɛ -gwa, a ligbe we, 'kɔa yi aun 'ylɪa wla, 'in a yi -Lagɔ dɪ -gɔ -sa. ⁴A ka gbɔnyuu nya gɔ, 'in a 'nɪ we nya tɪtɪe 'yu nyini. ⁵-Lagɔ ka aun 'dɪzɔ, 'in a yia dɔ. ɔ 'yua 'bhisa ɔ gbɔa aun -ylaɛ:

«Na 'yu, Jejitape -ka -mɪ 'wɔslamanɪ nɪ,
-in zɔ -na 'dɛ 'yliyɔ.

ɔ -ka -mɪ -yla -na gbɔ lapali nɪ,
'kɔa 'na wɔlɪ -mɪ 'ylɪa -nɪ.

⁶Jejitape mia,
-wa ka zɛ ɔ -kaha,
'ma ɔ slamanɪ 'wɔ.

-Wa weee ɔ yia ɔ 'yua 'bhisa,
'ma ɔ paa -kasɔ 'wɔ.»

⁷A -ka sɪada -mɪ, -Lagɔ 'ka aun 'wɔslamanɪ gbɔ -wa. ɔ 'yua 'bhisa ɔ bhua aun 'wɔ. 'Yu, ɔ ɔ dide 'e 'slamanɪ 'wɔ, -mɔɔ 'nɪ -mɪ. ⁸-Lagɔ mia, ɔ 'yua weee ɔ slamanɪ 'wɔ. ɔ 'nɪ aun 'wɔslamanɪ nɪ, -zugba bhoyi -gɔ -yua a -mia, a 'nɪ ɔ 'yuua 'debhie -gbolu. ⁹-Amɪaa dɔdɔ -gɔ -didea ka -aun 'wɔslamanɪ, 'in -a yia wa 'nɔŋwe zɔ. Nu, we -ka 'sa -mɪ, -amɪaa Dide -Lagɔ -ɔ mia yali, -a pɪɪ ɔ zɔla, -a 'ka 'yliyɔgagie 'yi. ¹⁰-Amɪaa dɔdɔ -gɔ -didea mia, 'wɔ wa slamanɪ -aun bhɪa -sɛɛ yabhlo nya wa dɪɪ da. 'In -Lagɔ mia, -amɪaa 'dɛɛ zɔzɔnɔɔ 'gbɔ ɔ

slamanɪ -aun 'wɔ, -a 'ka -mɔwɔɔda -mɪ ɔ 'dɛ 'bhisa. ¹¹Wa -ka -aun 'wɔslamanɪda -mɪ, we'e namanɪ -aun dɔdɔ, we'e -la -aun 'mɔna 'wɔ. 'In cɪcɪ, -wa wa 'slamanɪ 'saa 'wɔ, 'in -maa tua 'wɔ tiklu 'wɔtɔtɔɛ -dɔɔ nya.

¹²We 'dɛɛ 'gbɔ amɪaa sɔnya -we sɪa, 'in -we a belɔ zɔ, a 'bhɔ we 'wɔ. Amɪaa 'kukolu -we sɪa, a 'temanɪ we la. ¹³A pali 'yoo -zɔnɔ la amɪaa bhɔ -yla, ɔ mia 'tɪgɪda ɔ yi bhɪi, nɪ, ɔ 'ka 'pɔ.

Yibhalgbɔnya

¹⁴Nu, a fa -mɔ 'kɔa la a 'ka 'wɔtɔ -dɔɔ nyuma weee nya, 'in bhɔ -we nania -Lagɔ dɔdɔ, a 'ka we nɔ. We 'nɪ -mɔɔ nɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka Jejitape 'yi. ¹⁵A zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, -mɔɔ yi 'wɔ nɪ, a pali -Lagɔɔ 'nanɪdɪ -bɪgɔ. 'In -petu 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na mini aun glaa -nɪ, we 'ka gbɔ duun -nyuma, 'in we 'ka we gu nyuma 'wɔlamneni -nɪ. ¹⁶A zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ -mɔɔ yi 'wɔ nɪ, aun glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -ka mɔtɪn kwe, 'in a yi -we mia -Lagɔɔ -nɔ nya 'wɔnyɛ Ezau 'bhisa. Nu, mɔ 'paa ɔ 'dɛɛ kpasabi pelɔ ɔ 'bɪsɔayɪ kwɛɛ lililuu -kaklu -bhlogbɔɔɔ 'gbɔ. ¹⁷A -yi we 'jɪ nɪ, -mɔ 'yu gɛgbɛn, ɔ 'yɪbha ɔ dide ŋwɪna ɔ 'nyu la, 'in -mɔɔ 'nɪ we -yɔŋwuu. Nu, wɪe nya ɔ bhuhhoea ɔ dide -mɔɔ 'ka -mɔɔ weli 'bhiti, 'in -mɔɔ 'nɪ we mneni.

¹⁸Amɪanɔɔ -Lagɔɔ -yɔlanɪnie -yɔ bhɪ -lasabhɪa -Izɪɛɛlnyɪmaa -nɔ 'nɪ -bhlo -mɪ. Nu, -gɔgɔ 'kadɔ -we wa mnenia wa 'ka kwɛzɪ, amɪa 'nɪ we -yɔlanɪni. -Kosu 'kadɔ klaa, nɪkpise klaa, -sabɔ klaa, we -yɔ 'nyuu -pɪpɛ 'kadɔ, a 'nɪ we -yɔyɪ. ¹⁹A 'nɪ legɛ -yɔ weli 'nɔ. Nu, Izɪɛɛlnyɪma ka 'sasɔkpa weli 'nɔ, 'in wa nɛɛ wa 'nɪa we -putu yukwɪ pɔɔ. ²⁰-We ka gbɔ -wa, -Lagɔ nɛɛ wa -yla: «-ɔ -ka -gɔ -kadɔ nɪ kwɛzɪ, we yi numɛ -zɛ, a 'bha ɔ gbɔko 'wɔ.» Wee weli mia dɛ, we -kɔli -yɔ wa -yla. ²¹-We wa 'yɪa -yɔ, we ka wa nyanɔdɪ 'wɔslu, 'in Moizɪ nɛɛ: «In mɪ telɪda, nyanɔ ka 'mɪ dɪ 'wɔslɔ.»

²²'In amɪa, a ka -gɔgɔ 'kadɔ wa laa *Sion -yɔ 'yliyɔga -Lagɔɔ 'gbe -yɔlanɪni. Yalu *Zeluzalɛmɔ, mɔ 'anzu 'wlu -nyacɪn mia 'mɔna lida, -mɔ -wa. ²³-Lagɔɔ tɪa -yua -wa ka ŋmɪ mia yali cɛɪda, da wa gbɛɪa 'wlu, a ka -bha -yɔlanɪni. -Lagɔ, ɔ bhua nyuma weee -yɔgbɔ 'wɔ, a ka ɔ -yɔlanɪni. A ka nyuma tiklu -wa ka tiklɪmɪmɛ gbɔa -yɔlanɪni. ²⁴-Zeu -ɔ -wa *wɔsuslɔlue loluu 'kɔɔ, a 'ka ɔ -yɔlanɪni. 'In ɔ 'pɪɔn -we wa slua la, 'in -we 'ylɪa we -zia Abɛɪ 'pɪɔn, a 'ka we -yɔlanɪni.

²⁵We -ka 'sa -mɪ, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a yi ɔ mia aun -yla gbɔ gbada, -bɪgɔpali. Da dɔdɔ -gɔ, Moizɪ ka Izɪɛɛlnyɪma 'dɪzɔ, -maa 'nɪ ɔ weli 'wɔŋwuu, 'in -Lagɔ yia wa -kasɔ 'wɔpa. -We -ka -amɪa, yali -Lagɔ mia -aun -yla gbɔ gbada. Nu, -a -ka ɔ -bɪgɔpali, -a 'nɪ mneni -a 'ka ɔ kwɛɛ 'tɪa. ²⁶Bha mia, -Lagɔɔ weli zuklua dɔdɔ. -Zɛɛn mia, ɔ ka we gba -aun -yla, ɔ nɛɛ:

«Dɔdɔv -tapa na yia zuklua, 'in -sleeen we 'nɪ dɔdɔv -bhlogbɔɔ, nɪ, dɔdɔv -yɔ yalɪ 'sɔ na yia zuklua.» ²⁷ ɔ -ka gba «-tapa» nɪ, gbɔ yabhlo we slolua -aun. Mɔ -wa nɪ, -lu -we -Lagɔ -laa la, -we 'kaa zuklu, la we yia 'bhua. Nɪ, -we 'na mneni we 'ka zuklu, -bha we yia -toa.

²⁸ -Amia mia, -Lagɔ ka -aun 'tite 'nye, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka nyuma 'wlulapɪ. Wee 'wlulapahɛ 'nɪ mneni we 'ka zuklu, we -ka 'sa -mɪ, -a 'pa -Lagɔ fuo, -a bɔbɔ ɔ ɔ dɔmasa, 'nɔŋwɛzɔvɛ -yɔ sɔsɔe nya. ²⁹ Cɪn, -amiaa -Lagɔ mia, -kosu -we saa -lu la, 'mɔ ɔ -mia.

13

Sa-a 'kaa -Lagɔ dɔvɔnamanɪ

¹ Nɪ, a -tɔ zekikalɪda, sa -Lagɔbhelia 'kaa we nɔ, 'sa. ² 'Lakpanya, -wa yia amiaa -gbe, a kpa wa sɔ 'sɔ nya. Nyuma tɔba nɔ 'saa, 'in wa yia 'anzinyaa 'lakpasu kpa, wa 'nɪ we 'jiyibheli. ³ -Wa mia -kasɔ 'wɔ, a 'pa wa dɪ -gɔ nɛɛ amia -yɔ wa sɔ mɪ -kasɔ 'wɔ. -Wa, wa mia sialda, a 'pa 'ya -maa dɪ -gɔ, -we ka gbɔ -wa, amia ka ku, 'in wa mneni wa 'ka aun sial.

⁴ Nɪ, nyuma weee zɔ kukwale 'nɔŋwɛ. 'Lowli -yɔ ɔ 'ŋwɔnɔ mɪnɪ -yla tɪkɪ. Mɔtɪ kwɛ -cian -yɔ -wa -yɔ nyuma weee dia -budu 'wɔ, -Lagɔ yia wa -yɔgbɔ 'wɔbhua.

⁵ 'Gwɛzi 'yiliblanɔvɛ 'na -zɛɪ amiaa dɪ zɔ gbɔ -bhlogbɔɔ -nɪ. -We a kaa, we namanɪ aun dɔdɔv. -Lagɔɔ 'dɛ nɛɛ:

«In 'na 'ka cɪ 'sa -mɪ tɪ,
in 'na 'ka cɪ -mɪ 'bɪbhɔ.»

⁶ We -ka 'sa -mɪ, -a mneni -a 'ka gba, -amiaa -gɔ nya -biɛ:

«Jɛitapɛ yia 'mɪ 'wɔsaa.
In 'na 'ka nyanɔ nɔ.

Lɛɛ -lu nyuma 'ka 'mɪ nɔnɔ?»

⁷ A ligbe amiaa 'yugalɪnyaa tianɔ -wa gbaa aun -yla -Lagɔgbɔ. Da wa -gaa 'yɪiyɔ, bhɔ -we wa nɔa, amiaa 'dɛ ka we -yɔyɪ. Sa wa nɔa -Lagɔɔ dɪ -gɔ -zɔda, a nɔ 'sa. ⁸ -Zɛzu mɪ -Zɛzu -bhlokpade nya. Zɔbha klaa, -zɛɛn klaa, we -yɔ 'yɪ weee nya, ɔ'ɔ 'bhiti. ⁹ -Slolue loluu 'yɪ -bhlo -bhlo -we bhɔa da -putu, a 'na 'tideli nyuma 'yɪ wa 'ka aun -dawli 'wɔnɔ we nya. -We 'kaa aun 'kɔayli 'pa, we nanɪ 'yɪ nɪ, we -mɪ -Lagɔɔ 'nanɪ nya, lililuu titee 'nɔŋwɛzɔvɛ -we'e -saa we 'nɔŋwɛ -zɔnyɔ 'wɔ, we 'na -zɛɪ -mɔv -nɪ.

¹⁰ -Amia ka 'slakagɔsalɪ yabhlo. We -gɔ -slaka mia, -Lagɔbɔbɔnya, -wa saa *Zuifɔv nɛmɛkupalɔ zɔ 'slaka, wa 'nɪ we 'klɔ -ka wa 'ka we li. ¹¹ Wanɔv -gbe, *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ mia, -mɔwɔlɔda 'tata ɔ -yɔ numaa 'pɪnɔ plaa. Nɪ, mɔ -wa nyumaa gbɔnyuuu 'slaka. Wee numaa -kpabbie mia, wa 'gbe -glima wa siea we. ¹² We 'dɛɛ 'gbɔ, -Zɛzu yia -Zeluzalɛmɔgbee -glima tɪlɪ, ɔ 'ka nyuma -mɔwɔlɔv ɔ 'dɛɛ 'pɪnɔ nya. ¹³ -We mia 'dɛɛ 'gbɔ, -a 'tɪa -mɔ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka 'wɔgbeli 'gbe -glima, 'in wa 'ka -aun vɛɪ ɔ 'bhisa. ¹⁴ Da dɔdɔvɔ -gbe

-we 'wɔ -a mia, 'plia we yia. Nɪ, 'gbe -we 'kaa cɪ yɪ, we da -a mia -talida. ¹⁵ Nɪ, 'slaka -we -a 'kaa -sa -Lagɔ -yla -Zɛzuu gbɛgbɛn, mɔ -wa nɪ, -a bhɪ -Lagɔɔ 'ŋmɪ 'yɪ weee nya. -Mɔv ji -wa nɪ, ŋwɛɛ -a wɛɪɪa we nɪ, -Lagɔ 'yɪ. ¹⁶ A 'na dɔlɔv gbɔzɔnɔv lɛnɔv -yɔ 'wɔsɪalɛ 'wɔ -nɪ, nɪ, mɔ -wa 'slaka -we nania -Lagɔ dɔdɔv.

¹⁷ A zɔ amiaa 'yugalɪnyɔ 'nɔŋwɛ, a pɪɪ wa zɔla. Ma zɔa amiaa zuzu 'yɪiyɔ. -We ka gbɔ -wa, 'ma -Lagɔ yia we -gɔgbɔ layibhaa. A -ka wa 'nɔŋwɛ zɔ, 'in wa nɔa wa lubho 'mɔna nya. We 'nɪ -mɔv, 'klɔ -susue nya wa yia we nɔa, 'in -mɔv 'na 'ka aun 'wɔsa.

¹⁸ A bhuhhoe -Lagɔ -amiaa -nɔ nya. A -yɪ we 'ji nɪ, -amiaa 'wlukɔvɔn dɪɪ -aun gbɔ, nɪ, gbɔzɔnɔv lɛnɔv 'klɪ -a mia 'yɪda 'yɪ weee nya. ¹⁹ Amiaa zukpa -wa, -we na -yɪbhalɪ aun 'dɛbhie mɔ -wa nɪ, a bhuhhoe -Lagɔ ɔ 'ka 'mɪ 'yoo 'nye, 'in in 'ka aun glaa nɪnɪ slɔ.

²⁰ -Lagɔ, ɔ nyɛa -aun 'wɔtɔtɔvɛ -dɪɔ, mɔ 'bhua bhlabhɛɛ 'yɪiyɔzɔnyɔ 'kadɔ, -amiaa -Kanyɔ -Zɛzu 'wɔ tɪɪɪnyɔ glaa, 'wɔsuslɔlue -we 'na bhɪlɔluda -kaa 'pɪnɔ nya. ²¹ ɔ -Lagɔ 'nye aun 'tite a 'ka gbɔzɔnɔ ɔ 'yɪbhaa lɛnɔ. -We nania ɔ dɔdɔv, ɔ nɔ we lɛ -aun 'wɔ -Zɛzu Klisɪ gbɛgbɛn. 'Nɪmɛnɛ -mɪ -Zɛzuu -nɔ nya 'yɪ weee nya. *-Amɛnɪ.

Welipapɛ

²² Bheliann, amia na pala zukpa. Nɪ, a pulɔ 'kɔayli -pa -wɛɪ nɪ yukwɪɪ dɪtie nya. Nɪ, -we in cɛɪa da 'sɛbhɛ nɪ 'wɔ, we 'nɪ tɪlɔv bhahha. ²³ In 'yɪbha a yɪbheli we 'ji nɪ, wa ka -amiaa bheli Timotee -kasɔ 'wɔsa. ɔ -ka na -gbe yɪ -pa nɪ, in -yɔ ɔ 'sɔ, 'in -a mɪna amiaa -gbe.

²⁴ A -sa amiaa 'yugalɪnyɔ weee -yɔ -Lagɔnyuma weee fu. Italii -dɔdɔv -gɔ -bhelia nɛɛ, wa -sa aun fu.

²⁵ -Lagɔ ŋwɔna a 'dɛ weee 'nyu la.

'Zakee 'sɛbhɛ

*'Zake -wa bha *Zeluzalemuv - Lagonyumaa 'yugalinyo yabhlo. 'Sɛbhɛ ni ɔ celia, ɔ 'ka -Lagonyuma we -slolu nu, wa -ka -Zezu dli -gu zɔ, we mi nu, wa nɔnɔbhv -mi tiklu.

Fvsawɛli

1 -Ami, *'Zake, saa ain fu. -Lago -yo Nyumaa -Kanyo -Zezu *Klisu lubhononyo in -mia. *Zuifu weee mia -Lagonyuma nya, wa palia 'klyie 'wɔ, -wa mnenia la dudv weee -gu, 'ma na paa na fvsawɛli yoo.

Dlizovɛ -yo gbvylɔ

2 Na bhelia, laylagv -bhlo -bhlo -nya -we lu a yia 'plia, a yla we 'mɔna 'kadv nya. 3 A yibheli we 'ji nu, a -ka dli 'temanu laylagv 'wɔ, dlitie we nyɛa ain. 4 Nu, amiaa dlitieɛ lenvgbv -zɔnv nɔ le tiklu, 'in a 'ka -mi tiklu gbada, -lu yabhlogvɔ 'na bɔlv ain 'wɔ -ni. 5 Amiaa lonyumɛ yabhlo 'ni gbv -yi ni, ɔ -zlah we -Lago, ɔ 'kaa we ɔ 'nye. -Lago nyɛa nyuma weee -lu bhe 'nanidli nya, 'in ɔ'ɔ kpɔtɔa we, ɔ 'ka we ɔ 'nye. 6 Nu, ɔ -zla we dlizovɛ weee nya, ɔ 'na lɔlv dli -ni. Nu, nyumɛ ɔ lɔa dli, ɔ 'wlv gumonyuu -gbvgbv, -we -pɪpɛ bhua 'wɔ, 'in we kwaa we sɔ weee lv, mu. 7 -Muv 'sasvkvpa -nyumɛ 'na -dli dli zɔ, ɔ 'na gbali -ni: «jɛjtapɛ kwe -lu na yia 'ya.» 8 Nu, dlilonyo -wa, dli ɔ lɔa ɔ lenvgbv weee 'wɔ.

Boba -yo 'nyumnie

9 Na bheli bobabhanyoɔ dli namani, nu, -Lago yia ɔ 'nyu 'wɔbhua. 10 'In 'nyumnyoɔ dli namani, nu, -Lago ka ɔ 'nyu zɔbeli. Nu, bhia ɔ 'nyumnie yia -fliii -petuu -bv 'bhisa. 11 Sa 'ylo -ka 'wɔsɔ we suloo 'tite nya, we yɛla -petu, we -bv bhlia, 'in we 'ylinano bhva la, 'sa 'nyumnyo yia labhva ɔ lenlu glaa.

12 Nyumɛ ɔ dia laylagv zɔ la dli 'tite nya, 'wɔtɔvɛ -dlɔv mi ɔ -nv nya. Nu, ɔ laylayliee 'bɪv, ɔ yia ɔ 'pɛnie 'ya. ɔ 'pɛnie mia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -Lago gbaa ɔ 'ka -wa -kalia ɔ zɛ 'nye, mu -wa.

Gbonyuuu lenv tv'v 'bhv -Lago -gbɛ

13 Nu, gbonyuuu lenv tv -ka nyɔɔ 'bha, ɔ 'na gbali -ni:

«-Lago ka 'mi we 'tv 'bhali».

Gbonyuuu lenv tv'v 'bha -Lago, 'in ɔ'ɔ 'bhali nyumɛ gbonyuuu lenv tv. 14 Nu, nyumɛɛ 'dɛɛ dli 'wɔnyu -gbonyuuu mia, mɔ ylaa ɔ la. Mv gbizea ɔ 'wɔ, 'in ɔ bhva we lubhu nyɛ. 15 'In weee dli 'wɔnyu -gbonyuuu mia, mv plaa nɔkpla, 'in we gwalia gbonyuuu. 'In da gbonyuuu -ka 'ylimani 'kadv, 'in -muv gwalia tlitie.

16 Na bhelia -zɔnv, a 'na nɔnv amiaa 'dɛ -dawli 'wɔ -ni. 17 'Nyɛnyɛlu weee -we nania 'yli, 'in -we mia tiklu, -Lagoɔ -gbɛ we bhua.

'Ylv klaa, 'cv klaa, -zɛl klaa, mɔ -laa we la. 'Bhiti wee -li -muv bhitia, 'in we tia -ain nikpise 'wɔ. -Lagoɔ 'bhiti we 'bhisa. 18 ɔ dumagbv nya, ɔ -la -ain la gbuzɔnv wɛli nya. 'In -a 'ka ɔ lalalu weee 'yugalunya -zɛ.

Wɛli yukwli polvɛ -yo we -gvgbv lenvɛ

19 Na bhelia -zɔnv, a yibheli we 'jie: nyuma -mi yukwli -pɔnya slɔv nya, 'in wa -mna 'wɔ gbv -gbada, wa -mna 'wɔ 'cɛ -pada. 20 Nu, 'cɛpanyo mia, ɔ'ɔ nu gbv tiklu lɛ -Lago 'yliya 'wɔ. 21 We 'gbv, a palɪ pɔvplagbv -yo lenvgbv 'nyuu weee -lgv. Wɛli -Lago faa ain dli zɔ, a nyuu 'dɛɛ 'wɔtɪtɪ 'kienyi nya we gbv -yo. Nu, mɔ mnenia we 'ka ain gbv 'wɔsa.

22 A 'na nɔnv amiaa 'dɛ -dawli 'wɔ -ni: a 'na polv -Lagwɛli yukwli bhe -ni, a nɔ we -gu zɔzɔnv sa. 23 Nu, ɔ polva -Lagwɛli yukwli, 'in ɔ'ɔ nɔa we -gu, ɔ 'wlv sa nyumɛ -mɔni: nyumɛ ɔ ylaa ɔ 'dɛ -vliɔni 'wɔ, 24 'in -muv 'bɪv, ɔ -ka ɔ 'dɛ ylaylie bhia, ɔ mnia -bha -bhlokpade sa ɔ mɔmnia 'wɔla, 'in ɔ dlva we 'wɔ. 'Sa ɔv nyumɛ mia. 25 Nu, nyumɛ ɔ bhlia -Lagoɔ tite tiklu 'yliyo la, 'in ɔ nɔa we -gu, mɔ -Lago -yo 'nyulanwnaa ɔ lenvgbv 'wɔ. Wee titee 'gbv, ɔ 'kaa ɔ 'dɛ -yla -tv. ɔ 'na polv we yukwli bhe -ni, 'in ɔ 'na dlɔlv we 'wɔ -muv 'bɪv -ni. Nu, ɔ zɔ we 'nɔnyɛ.

26 Nyumɛ ɔ dia we dli 'wɔ, 'in ɔ gbaa: «-Lagonyumɛ in -mia», ɔ 'ni ɔ mɔv kpa sa -yi, ɔ 'dɛ ɔ nɔa -dawli 'wɔ: bhe ɔ mia -Lago 'wɔ. 27 Nu, -we Dide -Lago ylaa sa -mɔwlv -Lago 'wɔ -mumie -yo -Lago 'wɔ -mnumnie -zɔnv nya, mɔ nu: -Lagonyumɛ kpa kwiiyua -yo -dvgbanwnu 'nanv wa siasie 'wɔ, 'in ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'yliyɔzɔ dudvgbv gbonyuuu gbɛgbɛin.

2

Amiaa lenvgbv -mi -bhlo nyuma weee gbɛgbɛin

1 Na bhelia, -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu ɔ ka 'nyu -zia 'nyu weee 'wɔ, amia zva ɔ dli -gu. Amiaa lenvgbv -mi -bhlo nyuma weee gbɛgbɛin. 2 Sabhisa, 'nyumnyo yabhlo plaa amiaa *-Lagobudu zɔ sɔwv -can -yo 'ylinano -bana -zɔnv bhahba nya, 'in bobabhanyo yabhlo yia -mɔ pla 'ya -bana -zɔzv nya. 3 A 'bhitia ɔ kaa -bana -zɔnv 'wɔv -gbɛ la, a yia ɔ 'nɔnyɛ zɔ, 'in a nɛɛ ɔ -yla: «-Mi, -in -di da la 'nyumnyaa ladida!» 'In a nɛɛ bobabhanyo -ylaɛ: «-Mi, -in -tv dɛ 'ylyigbeda! We 'ni -muv, -in -di da la, dudv na bhv -yo.» 4 We -ka 'sa -mi, -yɔsɪsaligbv a nɔa lɛ a 'dɛkpɔa nyidi, 'in a bhua nyumaa -yagbv 'wɔ wa ku -yo, 'wlvkuv lapɔpalie 'nyuu nya.

5 A pɔ yukwli, na bhelia -zɔnv: dudv -gɔv bobabhanya -Lago -saa -bha wa 'ka 'nyumnyo -zɛ dlizovɛ 'wɔ. 'In -Lagoɔ 'nyumnyɛ -Lago gbaa -wa 'yibhaa ɔ, ɔ 'ka we wa 'nye, wa 'ka we 'yi, we 'ni muv? 6 'In amia, amia nyɛa bobabhanya 'wɔ! 'Nyumnyo 'ni ain 'nyii 'wɔnɔda -mi? 'In ma 'ni ain

gbuwobhunya dlu kwada -mu? ⁷ -Zezuu 'hni -zonu -Lago 'nye'a au, maa'a -nyuma wee?

⁸ Cu, na bhelia, -Lago 'hnumni -tite, sa we mia celi da * -Lago sebhe 'wo, mu ni:

«-In -kali -na -libheyi ze -na 'de 'bhisa.»

A -ka we -gu no, -zugba -lu -zonu a nwa le. ⁹ Ni, amaa lenugbu 'ni -mi -bhlo nyumaa gbegein, gbonyuu a nwa le. 'In -Lago tite luelia an gbu, a 'ni we 'nunjwe zuu 'gbu. ¹⁰ Ni, nyume -o 'ni -Lago tite weee lv -tite yabhlo 'nunjwe zu, we 'de weee o 'nia 'nunjwe zu. ¹¹ Ni, -Lago -o gbaa:

«-In -yo 'hwno -putu 'na -dli -budu 'wo -ni», * o nee 'yae:

«-In 'na 'bhali nyume -ni.»

-Muu 'gbu, -in -yo 'hwno -putu 'ni -budu 'wodi, -in -ka nyume 'bha, -in 'ni -Lago titee 'nunjwezonyo.

¹² -Lago tite -we ka 'gbu a 'kaa amiaa 'de -yla -tu, amiaa -yogbu -Lago yia 'wobhua we gbegein. A gba 'sa, 'in a nu 'sa. ¹³ Ni, nyoo nyoo 'yilia o -lima nyazi, -Lago 'nia o nyazi 'yilia yi o gbuwobhu zli. Ni, nyazidli mia, mu lua gbuwobhubhue.

Dlizuve -yo lenugbu -zonunya

¹⁴ Na bhelia, nyume -o gbaa ni, o ka dlizuve, 'in we lenugbu -zonunya 'nia -mi, lee -lu o 'yi we 'waa? -Muu 'sasokpa -dlizuve mneni we 'ka o gbu 'wosaa? ¹⁵ Sabhisa, -de amiaa bheli yabhloo, -de amiaa bhob yabhloo, wa 'ni 'naa -ka, 'in hwo -ka wa 'bhada -mi 'yli weee nya, ¹⁶ 'in amiaa lonyume yabhlo -ka wa -yla gba: «A no 'nanun -nyae, hwo tlo 'bhu an -go la, 'in a lv -nyae!» 'in -we wa ku 'yibhaa, o 'ni we wa 'nye, lee -lu o 'yi we 'waa? ¹⁷ Sa we mia dlizuvee -no nya. We lenugbu -zonunya 'ni -mi, -in -mi, -zugba we ka tl.

¹⁸ Ni, nyume yabhlo yia gbaa: «-Ami, in ka dlizuve, 'in -mi, -in ka lenugbu -zonunya.»

Gbaa na yia o -yla: «-Na dlizuve 'nia lenugbu -zonunya -ka, sa we 'ka -mia? -Solu 'mi we. 'In -ami 'ka -mi na dlizuve -solu na lenugbu -zonunya gbegein.» ¹⁹ -In -yi we 'ji ni, -Lago -bhlogbo, we nanu 'yli bhabha! Zuzu 'nyii -yi 'ya we 'ji, 'in we tela nyano nyaa 'debhie.

²⁰ -Gwotonyo, dlizuve -we 'nia lenugbu -zonunya -ka, we 'ni -lu 'woko, -in 'yubha -in 'ka we 'yibhelii? ²¹ Lee, sa -Lago yibheli -amiaa dokpasa *Ablaamu, nyume tiklu nya? O lenugbu -zonunya gbu -wa, da o wlaa o 'yu *Izaki 'slaka nya -Lago -yla. ²² -Na yi we -yo: o dlizuve -yo o lenugbu -zonunya 'so da yabhlo we noa -nya. 'In o lenugbu -zonunya -we kwaa o dlizuve yoo 'gbu, o dlizuve yia tiklu -mi. ²³ -We -Lago sebhe 'ya gbaa gbuzonu -wa, 'sa we noa:

«Ablaamu ka -Lago dli -gu zu.

O dlizuvee 'gbu,

-Lago yia o yibheli nyume tiklu nya.»

'In wa yia o la -Lago 'tale. ²⁴ A yi we -yo ni, nyume lenugbu -zonunya -yo -Lago yibhelia o nyume tiklu nya, we 'ni o dlizuve -bhlogbo -yo.

²⁵ 'Sa -bhloo 'de we nua 'naabizuwano *Wlaabuu -no nya. O 'bhua Zuifoo tietienya 'wo, 'in o yia wa 'wosa 'yoo -putuu 'wophile nya. O lenugbunya -yo -Lago yibhelia o nyume tiklu nya, we 'ni muu? ²⁶ Gbuzonu -wa, ku -we 'nia nyapel 'wo -ka, sa we thia, 'sa -bhloo 'de dlizuve -we 'nia lenugbu -ka, -muu thia.

3

Nywee muo

¹ Na bhelia, amiaa lonyuma duun 'na hwnunu nyumaa gboslolunyaa -ze gbu -ni. Ni, amiaa 'de -yi we 'ji ni, -amia nyumaa gboslolunyaa -yogbu -Lago yia 'wobhua, we 'ka nyuma weee -yogbu -zi. ² Mno -a 'de weee mno so duun lv. Nyume -o' o mnoa ci o gbagbaweli 'wo, nyume tiklu -wa. O -yi o 'de kpa sa sazono sa.

³ Sabhisa, numesoonnyaa nywee -a zua nefe we 'ka -an 'nunjwe zuu 'gbu, 'in -a mneni, -a 'ka we ku -kpabbie 'yoo da -slolu. ⁴ Mu mia, 'glonya 'debhie -we 'yilia, 'in -we -pipe 'titenya sua, we 'yoo daslolu -lu 'kienyi -le! Mu slolua we 'yoo da -nya. 'In da we 'papanyo 'yibhaa, 'in we mnia -mo -nya. ⁵ Sa -bhloo 'de, mio mia ku -kibhe -sele nya -amiaa 'lalinya nyidi, 'in we ylimania we 'de gbu 'kadi 'wo.

A yla, 'sa -kosu 'kienyi -le mnenia, we 'ka 'kwa 'kadu 'yilali! ⁶ Mu 'wlv sa -kosu yabhlo. Dudugbu 'nyuu 'bhobda -wa. Mio mi -amiaa 'lalinya nyidi, mo plala -amiaa ku weee pon. Sa we nua, mu ni: we 'wlv sa -Kosuu -kapu ka wee mio 'de 'yilia, 'in we 'de faa nyume dudugbu -yo gbu weee 'yli.

⁷ -Fliinuma weee -yo 'zianya, dluzono -numa -yo 'nyulu -numa, nyume mneni, o 'ka we gbu -slolu, 'in nyume slolua we gbu. ⁸ Ni, nyume yabhlogbo 'ni mneni, o 'ka mio gbu -slolu. We 'wlv sa tibhe: gbonyuu -we nyume 'nia kpa sa -yi, 'mo we -mia, nyume 'bha -gu yea we.

⁹ 'Mo -a bhua 'wo, 'in -a mnia -amiaa Dide Jeditapee 'hni. 'In 'mo -a bhu 'yaa 'wo, nyuma -wa -Lago -laa la o 'dee 'wowlu nya, 'in -a bhla wa gwewe. ¹⁰ Wee nywe yabhlogbo 'wo Jeditapee 'hnumnie -yo gwewe -bhlibhie tlaa. Na bhelia, we 'na -mni 'sa -ni. ¹¹ 'Wlv lonyu yi we 'bhuka yabhlogbo 'de 'wo men nyu -yo kalu nyu wlelii? ¹² Na bhelia, magloosu yi gwii 'bhue 'paa? Yaayu, *dluzu yi magloo tnuu? -Innya. 'In 'ya, gumunyuu 'wloda 'ni mneni we 'ka men -nyu -kpa wla.

Gbyilo -we bhua -Lago -gbe

* 2:11 Glekweli 'wo, we ji -wa nu: -wa kokwalia, wa -yo nyuma -putu 'na -dli -budu 'wo -ni.

¹³ Ain glaa nyoo -yi gbuu, 'in -o mna 'yilia? C -slolu we o lenugbu nya o nonobhu -zonoo gbegebein, gbuuyilo -yo dli -dlao nya. ¹⁴ Nu, zenyi 'nyuu -yo kpikepeli -zuzu -ka ain 'wo -mi, a 'na 'yilimanu amiaa 'de -ni, a 'na 'tobhulo yo -Lagoo gbuuzoo -yo -ni. ¹⁵ -Muu gbuuyilo 'nia -Lagoo -gbe 'bhu, nu, dudu -guu -nu mu, nyumee zuzuu -nu mu, *Kuzuu 'debbhiee -gbe we bhua. ¹⁶ Nu, da zenyi -yo kpikepeli -zuzu -ka -mi, gbuu bidi -bidi bidi -yo gbuonyuu 'yli -bhlo -bhlo weee mi 'ya -bhade.

¹⁷ Nu, gbuuyilo -we bhua -Lagoo -gbe we mi -mawobda tia, -moo 'bigu, we 'yibha 'wototwe -dlao, we -yi we 'de kpa sa nyumaa gbegebein. Nyuma we zaa 'nonwe, we ka nyazidli, 'in we nua gbuuzonyua le. We 'ni nyumee -yogwepalie -yo dli 'sao gaylo nya -mi. ¹⁸ Dli -dlao -nyuma -wa bibelia nyuma -yo, wa dli -dlao mia, mu yia 'yliyogagie tiklu wlaa.

4

Dodugolii yibhayibhwe

¹ -Golonu -yo -zlenya mia ain nyidi, da we bhuloo? Amiaa dliwonyinili, -we sumania amiaa dli, mu nua we le, we 'ni muu? ² A 'yibha -lu yabhlo, 'in a'a 'yi we. A ka nyume -bha dli nokple, 'in amiaa dli nyina -lu 'wu, 'in a 'ni mneni, a 'ka we 'yi. A ka -zlenya -yo -golonu kwe. 'In a'a -zllali -Lago -lu, we 'gbu, a'a 'yia we. ³ 'In we 'ni 'sa -mi ni, -lu a zlaa 'nyumu a 'ka amiaa dliwonyiniliu domagbu lenu, we 'gbu, a'a 'yia we.

⁴ -Lagoo -dawlinunya a -mia! A 'ni we 'ji -yi nu, dodugolii yibhayibhwe sisalia nyume -yo -Lago -yoo? Cun, a -yo dudugo -li -ka 'tale li, -Lagoo tonyuma a -zea. ⁵ -Lagosebhee 'ya nee: «Zuzu -zonu -Lago zaa -ain 'wu, 'mu o yubhaa -yola zenyidi nya.» Amiaa dli nu, weli -we we gbaa, bhe -wa yi? ⁶ Nu, 'nanu 'kadu -Lago nua -ain 'wu, we 'gbu -Lagosebhe nee 'yae: «'Temanu -Lago temania 'dee 'yilimaninya -yo. 'In -wa tia wa 'de 'wu 'kienyi,

o nua wa 'nanu 'wu.»

⁷ Nu, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi -Lago 'yu. A 'temanu amiaa 'de 'Kuzu -yia, 'in we 'ka ain -yobhu 'pipi. ⁸ A nyini -Lago -yola, 'in o 'ka ain -yolanyini. Gbuonyu -lenunya, a -wobu amiaa kwenya -yo! Dli 'so -nyuma, a mnazi amiaa dli -yo! ⁹ A yibheli amiaa 'dee nyazu 'ji. A wi, 'in amiaa 'mu kwili! A 'bhitili amiaa nyanyie wile 'wu, 'in a 'bhitili amiaa 'monalilie dli sulo 'wu! ¹⁰ A ti amiaa 'de 'wu 'kienyi Jejitape 'yu, 'in o 'ka amiaa 'ni 'wobhu 'kaduu.

-In 'na 'bhulu -na bhelii -yogbu 'wu -ni

¹¹ Na bhelia, a 'na gbalu weli 'nyuu bheliaa daa -ka. -C -ka o bhelii daa weli 'nyuu gba, -o -ka o bhelii -yogbu 'wobhu, -zugba -Lagoo tite -yia o gbaa weli 'nyuu, 'in we -yogbu o 'bhua 'wu. -In -ka titee -yogbu 'wobhu, -in 'ni we 'nonwezonyo, we -yogbu 'wobhunyo -in -mia. ¹² -Lagoo 'debbhlogboo pala tite, 'in

o 'debbhlogboo -wa gbuwobhunyo. Mo mnenia nyumee puepue, 'in mo mnenia nyumee mnonwe. 'In -mi, nyoo -in -mia, 'in -na bhu -na -libheyii -yogbu 'waa?

A 'na 'yilimanu amiaa 'de -ni

¹³ Amia -wa gbaa: «-Zeen, cizu, 'gbe -minu 'wu -a yia mnia, -a 'ka -mo -zo -bhlo li, -a 'ka -vale 'pa, 'in -a 'ka 'gwezi 'yi», a pulu 'mi yukwli -sleen. ¹⁴ Amia -wa 'nia -we 'kaa cizu lenu -yi! Sa amiaa dudu -gu mia? 'Nyuu bhuhui -we saa 'wu, 'in we mnaa la -bha -bhlokpade, 'mu a -mia.

¹⁵ Saanee a 'ka yaa gba: «-Lago -ka 'nyuu, -a -ka 'puda -mi, saanee -yo saanee -a yia nua.» ¹⁶ Nu, -sleen a mi 'dee 'yilimaninya nya, 'in a yilimanu amiaa 'dee 'ni. 'Dee 'yilimanu mia, 'yli we -nyua. ¹⁷ -Muu 'gbu, -o -yia gbuuzoo -we o 'kaa lenu, 'in o'o nua we le, gbuonyu o nua le.

5

Gbuu lapalie 'nyimnunya -yia

¹ 'In -sleen amia 'nyimnunya pulu 'mi yukwli! A wi, 'in a klu, gbuonyi yia ain yliaa 'gbu. ² Amiaa 'nyimnili ka zen pla, 'in -muta yia amiaa 'naanya pla. ³ 'Ghi ka amiaa -can -yo amiaa 'gwezi kpa, wee ghi yia amiaa -yogbuu daylu -zea, 'in mu yia amiaa yice lia -kosu 'bhisa. A ka 'nyimnili 'wluggwali 'wobhlolu -yli weee 'wu. ⁴ Amiaa lubhonunya -wa nua amiaa kpaanya lubho, a 'ni wa 'pengwezi wla. A pulu wa gbuu lapaliwelnnya yukwli! -Wa plala amiaa kpaal -lii 'ya, wa 'wokpaweli ka 'Tite -ka -Lagoo yukwliyoo mni tiklu. ⁵ Amiaa 'dee 'nyimnili -yo amiaa 'dee domagbunya a nua le dudu -gu, -zugba a li 'kplu -li, a zo ku nee nua -we wa 'ka 'bha we 'bha yli nya, 'in wa 'ka li mo. ⁶ A ka nyuma tiklu gbu 'wlu ladli, 'in a yia wa 'bha, wa 'ni -gla zo ain -yia.

Dlitie -yo -Lago bhuhoe

⁷ We 'de weee 'gbu, na bhelia, a -ka dlitie tiklu, 'in Nyumaa -Kanyo 'ka yi. A yia, kpaapanyo waa o kpaal -luu 'ya -zonu dudu 'kaa wla, dlitie nya tiklu, 'in 'nyu tianu -yo 'wobhlolunyu luo o kpaal. ⁸ We 'gbaa, amia -ka 'ya dlitie, a 'temanu dli, nu, Nyumaa -Kanyoo yibhla ka cipa. ⁹ Na bhelia, a 'na 'pupalu ylu -yo -ni, nu, -Lago yi amiaa -yogbu 'wobhu. Gbuwobhunyo ka cipa, o ka plada cipa 'le!

¹⁰ Na bhelia, a 'pa *-Lagobuu -falpanya dli -gu, -wa gba bhala -Lagobuu Jejitapee 'nyu nya. A 'tideli wa dlitie, wa sasie 'wu. ¹¹ A yia, nyuma -wa sia dlitie nya -a nee 'wototwe -dlao mi wa -nu nya. A ka *Zobuu dlitiee 'di 'nu, 'in -we Jejitapee nua o -yia le lugada, a ka we -yoyi. Nu, Jejitapee mi yeda zozonoo -yo nyazidli nya.

¹² Na bhelia, gbu weee 'yu, a 'na bili yali -ni, a 'na bili dudu -ni, a 'na bili -lu yabhlogboo gweze nya -ni. Nu, amiaa un -ze un, 'in amiaa -inna -ze -inna, -Lago yi amiaa -yogbu 'wobhu.

¹³ Amiaa lonyume yabhlo mi siadaa? Ǿ bhuhhoe -Lago. Amiaa lonyume yabhlo mi 'muna 'wob? Ǿ bhli -Lagobunya. ¹⁴ Amiaa lonyume yabhlo ka gu -yoo? Ǿ la *leglizii nyuma kpas, 'in waa nyuma kpas 'ka Ǿ 'kpi -yotli Nyumaa -Kanyoo 'nni nya, 'in wa 'ka Ǿ -Lago bhuhhoe. ¹⁵ -Lagobhuhhoe dliozoe nya, mu yia guzonyo -manu puea, 'in Jejitape yia Ǿ 'wobhua. 'In Ǿ -ka gbonyii leno, -Lago yia Ǿ gbonyii 'wotia. ¹⁶ We 'gbu, a gbogbalu amiaa gbonyii -yia -bhlo -bhlo, 'in a 'ka -Lago bhuhhoe -bhlo -bhlo, 'bhie, a 'ka 'pu. -Lagoo bhuhhoe -zono -we nyume tiklu 'bhua 'wo -Lago 'yu, we ka 'tite 'kadu 'wu.

¹⁷ 'Sa -moo mi 'yaa -Lagobbu -falpanyo *Eliii gbu nya. Ǿ mi zlume nyume nya -an 'bhisa. 'In Ǿ yia -Lago bhuhhoe dli weee nya nu, 'nyu 'na lbal -ni, 'in -zo ta 'cu gbelibhlo 'wu 'nyuu 'ya 'ni dodo -gu bhli. ¹⁸ -Moo 'bigu, Ǿ yi 'yaa -Lago bhuhhoe, 'in 'nyu yia lua, 'in dodo -gu -li yia zo.

-Lagonyuma mna, wa lbalie

¹⁹ Na bhelia, amiaa lonyume yabhlo -ka gbuzono 'bhhu Ǿ -ka mna, 'in nyume yabhlo -ka Ǿ lbal, gbuzono Ǿ nua le. ²⁰ A yibheli we 'ji nu, gbonyuu -lenonyoo 'yloogbu 'nyuu, -we -gu Ǿ mia, Ǿ salia we -gu Ǿ la, Ǿ gbonyuu -lenonyoo zuzu Ǿ -saa tlithe 'wu. 'In Ǿ 'gbu -Lago yia gbonyuu duun lamumnia.

-budu 'sɔbha aɪn nya, -budu -we zɔ a 'kaa -Lagɔɔ 'dɛɛ bɔbɔnya -zɛ. 'Slakanya -we nania -Lagɔɔ dɔdɔ -Zezu Klisu 'gbu, a 'ka we -sa. ⁶We mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«A yla! Tɔkpa tiklu in -saa -bha, 'mɔ in mia ladida *Siangbe nɔkple, 'in we 'ka -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnu -zɛ.

-ɔ ka we dli -gɔ zɔ, 'kɔa 'na 'ka ɔ 'yilawla -gba.»

⁷Amia -wa ɪwnua -Lagɔɔ gbu -yɔ, wee tɔkpa ka 'ɪni -gɔ, amia -Lagɔɔ 'yuua -nɔ nya. 'In -wa'a ɪwnua -Lagɔɔ gbu -yɔ,

«Tɔkpa -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ, mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnu.»

⁸We mɪ 'ya cɛlɪdaɛ: «Tɔkpa -we nyuma gozɔa, 'in we bhla wa la, mɔ -wa.»

Wa'a ɪwnu -Lagɔɔ wɛli -yɔɔ 'gbu, wa gozɔa we. 'Sa -Lagɔɔ zɔa we la, wa -nɔ nya.

⁹'In amia, amia -Lagɔɔ -saa -bha, a ka nyumaa 'wlulapɪnyɔɔ -Lagɔɔbɔbɔnya -zɛ. A ka -Lagɔɔ -mɔwɔlɔnya -yɔɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ -nɔ -zɛ, 'in a 'ka ɔ lɛnɔgbu 'kadɪ gba. -We ka gbu -wa, mɔ -saa aɪn nɪkpise 'wɔ, 'in ɔ yia aɪn ɔ zli 'kadɪ 'klɔ -la. ¹⁰-Benyi, amia 'nia -Lagɔɔ nyuma, a ka -slɛɛn ɔ nyuma -zɛ. 'In amia -Lagɔɔ ɔ 'yila -benyi nyazi, 'in -slɛɛn amia ɔ yila nyazi.

A nɔ -Lagɔɔ lubhonɔnya 'bhisa

¹¹Na jɪli -talea, in nɛɛ aɪn -yɪaɛ: a mɪ 'lak-panya -yɔ 'plɪplɪnya nya dɔdɔ -gɔ. A zɔ amiaa 'dɛ 'yɪiyɔ nyumaa dliwɔnyɪnɪli 'nyiii gbɛgbɛɪn, -we gɔa amiaa zuzuu -gbɛ tɔ. ¹²Amiaa nɔnɔbhu -mɪ tiklu -wa 'nia -Lagɔɔ -yi 'yɪiya 'wɔ. Wa -ka sa aɪn gbɔnyii lɛnɔnya 'wɔpahoɔ, amiaa lɛnɔgbu -zɔnu wa yia yibhelia. 'In da -Lagɔ -ka yi, ɔ 'ɪni wa yia -mnua.

A zɔ nyumaa 'wlulapɪnya 'nɔɪwɛ

¹³Nyumaa -Kanyɔɔ 'gbu, a zɔ nyuma weee 'wlulapɪnya 'nɔɪwɛ. A zɔ nyumaa 'wlulapɪnyɔ 'kadɪ 'nɔɪwɛ, mɔ kaa sɛ 'kadɪ aɪn -gɔ. ¹⁴'Gbee -cɪan, -wa nyumaa 'wlulapɪnyɔ 'kadɪ tiea, wa 'ka gbɔnyii -lɛnɔnya -kasɔ 'wɔpa, 'in wa 'ka gbɔzɔnɔ lɛnɔnya 'ɪnɪkwali, a zɔ wa 'nɔɪwɛ. ¹⁵Nɪ, -Lagɔɔ 'yibha a nɔ gbɔzɔnɔ lɛ, 'in a 'ka titinanya -yɔ gbɔkpɔaa gbanya ɪwɛ 'munu. ¹⁶A mɪ amiaa 'dɛ -yɪa, 'in a 'na -tɔlɔ -mɔɔ dli, a 'ka gbɔnyuu lɛnɔ -nɪ. Nɪ, a nɔ -Lagɔɔ lubhonɔnya 'bhisa. ¹⁷A zɔbha nyuma weee, a -kali amiaa -Lagɔɔbheliaa zɛ, a sɔ -Lagɔɔ, 'in a zɔbha nyumaa 'wlulapɪnyɔ 'kadɪ.

A nɔ -Zezuu nɔnɔbhu

¹⁸Lubhonɔnya, a tɔ amiaa 'dɛ 'wɔ 'kienyi amiaa -cɪan 'yu, in a sɔ wa. We 'nɪ -wa mia -dɔɔ, 'in wa kaa 'nanɪ -bhlo -yɪa a 'ka we lɛnɔ, a nɔ we lɛ 'ya -wa 'tɛa -yɪa. ¹⁹We -ka nɪ, -in 'nɪ gbu lɛnɔ, 'in wa palɪ -mɪ 'kɪiyɛ 'wɔ, -in -ka we 'gba 'wluzɔladi -Lagɔɔ 'gbu, 'in -Lagɔ

ɪwnaa -mɪ 'nyu la. ²⁰Nɪ, wa -ka aɪn 'kɪiyɛ 'wɔpalɪ gbɔnyuu a nua lɛɛ 'gbu, 'in a -ka we 'wluzɔladi, 'ɪni -mɔmɔ we nyɛ aɪn a? Nɪ, a -ka gbu -zɔnu lɛnɔ, wa -ka we 'gbu aɪn 'kɪiyɛ 'wɔpalɪ, a -ka we 'wluzɔladi, 'in -Lagɔɔ ɪwnaa aɪn 'nyu la. ²¹-We mia dɛɛ 'gbu -Lagɔɔ yia aɪn la. Nɪ, Klisu 'dɛ ka 'ya sia amiaa 'gbu, ɔ ka aɪn 'yoo da -slɔlɔ, a 'ka ɔ nɔnɔbhu nɔ.

²²«ɔ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, 'in ɔ 'nɪ yowɛli ɪwɛɛ -ka.»

²³Da wa vɛlia ɔ, ɔ 'nɪ we 'bɪgɔpalɪ vɛlie nya. Da wa palɪ ɔ 'kɪiyɛ 'wɔ, ɔ 'nɪ wa 'wluo 'kpɪli. Nɪ, -Lagɔɔ -ɔ bhua nyumɛɛ -yɔgbu 'wɔ tiklu, mɔ ɔ tɪa ɔ 'dɛ. ²⁴'In mɔ 'bhua -amiaa gbɔnyuuu 'gba 'wɔ, ɔ 'dɛɛ ku zɔ, ɔ 'dɛɛ *su -gɔ. 'In -a 'ka tɪl gbɔnyuuu gbɛgbɛɪn, -a 'ka 'yɪiyɔgagie tiklu 'yɪ. ɔ lɛnɔnɔe -yɔ a 'yia 'pɔpɔe. ²⁵Nɪ, a 'wɔlɔ zɪmɛ mnɔmnɔ -bhlabhle. 'In -slɛɛn, nyumɛ -ɔ -wa amiaa 'Yɪiyɔzɔnyɔ, 'in -ɔ kɔa amiaa zuzu ɪwɛ, a ka ɔ -gbɛ lɔyi.

3

-Lagɔnyumaa 'ɪwnu -yɔ wa 'lowliaa ladi sɔ

¹'Nɪwnɪ, amia zɔ 'ya amiaa 'lowlia 'nɔɪwɛ. 'In wa tɔlɔa -wa'a ɪwnua -Lagɔgbu -yɔ, amiaa nɔnɔbhu -zɔnɔɔ 'gbu, wa 'nɪ wa -yɪa -Lagɔgbu gbaɔɔ, wa 'ka -Zezuu gbu -yɔɪwnu. ²'In wa 'ka amiaa nɔnɔbhu mia -mɔwɔlɔda -yɔ nyumɛɛ 'nɔɪwɛzɔzɔe -yɔyɪ, 'in we 'ka wa dli kwɛzɪ. ³Amiaa 'yɪlinanɔ 'na -zɛli ku -yɔɔ 'yɪlinanɔ -nɪ, -we -wa 'nyii -yɔmnazɪɛ, -can kpɛlie, we -yɔ -bana -zɔnɔɔ 'wɔplaplie. ⁴Nɪ, amiaa 'yɪlinanɔ -zɛ kuzɔɔ 'yɪlinanɔ -we mia dibhe 'wɔ, we'e 'bhua la. -We -wa dli -zɔnu -yɔ dli -dɔɔ, mɔ 'yɪia -Lagɔɔ 'yɪiya 'wɔ. ⁵Zɪmɛ -Lagɔɪwnɪ -wa dia -Lagɔɔ dli 'wɔ, 'sa wa namania wa 'dɛ 'yɪi sa. Wa 'lowlia wa zɔa 'nɔɪwɛ. ⁶'Sa *Sala zɔa *Ablaamɔ 'nɔɪwɛ, 'in ɔ yia ɔ la: «Na -kanyɔ», 'in -slɛɛn a ka ɔ 'ɪwnyua -zɛ, a -ka gbɔzɔnɔ lɛnɔda -mɪ, -zugba a'a nɔ nyanaɔ gbu yabhlogbɔɔ kwɛɛ.

⁷Amia 'ɪwnu 'lowlia 'ya, a yibheli amiaa 'ɪwnɪ kpa sa, a -yɔ wa 'sɔɔ lɛnɔgbu weee 'wɔ. A yibheli we 'jɪ nɪ, wa 'nɪ late aɪn 'bhisa. A zɔbha wa, -we ka gbu -wa, 'yɪiyɔgagie -we 'nia bhloɔda -ka, -we -Lagɔɔ wlaa, 'yɪa wa yia we aɪn 'bhisa 'ya. A -ka 'sa nɔ, -lu yabhlogbɔɔ 'na 'ka amiaa -Lagɔɔbhuhɔe wɛli 'yoo -kɔlɔ.

A 'yɪ dli -bhlo

⁸Nɪ, -slɛɛn, a 'dɛ weee 'yɪ dli -bhlo. A kɪkali zɛ -Lagɔɔbhelia 'bhisa. A -ka nyazɪdli, 'in -ɔ -ka -mɪ, ɔ tɪ ɔ 'dɛ 'wɔ 'kienyi ɔ -libheyi 'yu. ⁹A 'na 'palɪ gbɔnyuu 'bɪgɔ gbɔnyuu -nɪ, a 'na 'palɪ vɛlie 'bɪgɔ vɛlie -nɪ. Nɪ, a 'palɪ we 'bɪgɔ 'nyularɔwɪna wɛli nya. We 'gbu, -Lagɔɔ yia aɪn la, ɔ 'ka aɪn 'nyularɔwɪna. ¹⁰-Lagɔsɛbhe nɛɛ: «Nyumɛ -ɔ -ka gba ɔ 'ka 'pipee -zɔnu 'yɪ, 'in ɔ 'ka 'mɔna 'wɔ -mɪ 'yɪi weee nya, gbɔnyuu 'na 'lɪalɔ ɔ ɪwɛɛ -nɪ, 'in ɔ 'na 'tɔbhɔlɔ yɔ -nɪ.

¹¹ɔ palɪ gbɔnyuu lɛnɔe -bɪgɔ,

o nu gbuzono le.

'In o -tali 'wotvtoe -dlao da so 'so nya.

¹² Nii, nyuma -wa mia tiklu,

Jejitapee 'yli mi wa -yo,

'in o pulba wa -Lagobhubhoe weli yukwli.

'In o solva gbonyuu -lenunya -yo 'wu.»

A mnazi la, -we ka 'gbu, amaa dli 'tea 'wu, a 'ka we gba

¹³ A -ka gbuzono lenoda -mi dli weee nya, nyoo 'ka an -yla gbonyuu lenoa? ¹⁴ We -ka nii, gbuzono lenovee 'gbu a mi siada, 'muna mi amiaa -no nya.

«A 'na nono nyano nyuma kwee -ni,

'in amiaa dli 'na sumani -ni.»

¹⁵ Nii, a 'ylimani Klisi -mo dibhe 'wu, amiaa -Kanyo nya. 'In a mnazi la 'komoo, -we -gu amiaa dli 'tea 'wu, nyoo nyoo -ka an layibha, a 'ka we 'ji gba o -yla. ¹⁶ 'In a nu we le dli -dlao -yo nyume 'nonyezovee nya. Amiaa 'wlukoon -dlao -mi tiklu, 'in -wa dia an gbu 'wlu, 'in -wa gbaa amiaa nonobhu Klisi 'wos daa gbonyuu, 'in zo 'ka wa 'bha. ¹⁷ We -ka -Lagoo domagbu, nii, a -ka gbuzono lenoda -mi, a sia, -moo nani 'yli, we -zi a 'ka sia gbonyuu lenvee nya.

Sa Klisi sia amaa 'gbu

¹⁸ Nii, Klisi 'debbie -gbolu tili: 'wu -zakpa -bhlogbo, gbonyuuu 'gbu. Mo -wa gbuzono lenonyo, mo tlia 'nyiiciaan 'gbu, 'in o 'ka an -Lagoo -gbe kwa. Wa ka o nyume ku 'bha, 'in -Lago yia o 'wobhu titlie lo Zuzu 'Popa nya. ¹⁹ O Zuzu nya o mnia gbu gbaa zuzunya mia -kaslv 'wu -yla. ²⁰ Nyuma -wa 'nia zlume -Lagoo weli 'nonye zo, da -Lago mia woda dlitie nya, bhla -we nya *Nowee bhlaa batoo 'wu, wa zuzu -wa. We bhla, nyuma ya 'so -le -wa -ghlaa wee batoo 'wu, wa gbeta, ma 'pua 'nyu -gu. ²¹ Wee 'nyu -mni, batizee batizee -we saa -zeen da an gbu 'wu, we 'wowlv -wa. Wee batizee batizee 'ni pon ku -yosatie nyu nya. Nii, mo solua -Lago 'bi -a yia noa 'wlukoon -dlao nya. -Zezu Klisi ka 'woso titlie lo 'gbu, wee batizee batizee puea an. ²² -Zezu Klisi mnia yali, o -di -Lagoo lilisalo la. -Mo o pila 'anzi -yo senya, we -yo yalu 'tite weee 'wlu la.

4

A nu -Lagoo domagbu le

¹ Klisi ka sia o ku zo, we 'gbu, amia kpa 'ya amiaa 'de la -moo solv. -O -ka sia o ku zo, o -yo gbonyuu ka 'ylibhobhlo. ² -Sleen da, o doob -gvo pnu -tva 'wu, o 'na nono nyumaa dliwonyini -gbonyuu le -ni, o nu -Lagoo domagbu le. ³ Cun, amia mia de, zlume a ka nyuma -wa 'nia -Lago -yii domagbu lenv. 'In a noa motnigbo le, amiaa dli nynia nyumaa -lu 'wu 'nyume, no bhaa an, a lia duun, a maa bhabha, 'in a buboa yoyolaganya titina sa. ⁴ Wa ka we -yoyi nii, a -yo wa 'so 'ni gwagwabhv -bhlo 'wu -mi, wa gbonyuu -lenvee -we

-zua 'wu nya. Mo sobhaha wa hwegaga, we 'gbu wa vela an. ⁵ -Lago o mnazia la, 'in o yia 'yliyoganya -yo titlunya -yogbu 'wobhua, mo 'yu wa yia wa lenogbonya gbaa. ⁶ We 'gbu, wa yia -Lagobgu gba 'debhie titlunya -yla. Gbu -we wa nva le, da wa mia dudv -gv, 'in wa yia wa -yogbu 'wobhu we 'gbu, nyuma weee 'bhisa. -Sleen, sa -Lago -gaa 'yliyoo, wa 'ka 'sa 'yliyoga o Zuzu 'Popaa solv.

A yibheli -Lagoo wlawlalu kpa sa

⁷ -Lu weee labhu bhla ka cipa. A -ze gbuyilonya -yo -guladolunya, 'in a 'ka -Lago bhuhhoe mneni. ⁸ Nii, -lu weee 'yu, a kikal zee dli weee nya. Nii, zekale mia, gbonyii -duun we mumnia la. ⁹ A kpokpali lakpasu 'nanoo, a 'na 'nyuwjweni -nyuwjweni zo -ni. ¹⁰ -Lu -Lago 'nyea an -bhlo -bhlo, a nonno 'nani 'wu we nya. A -ka 'sa noa -mi, 'in a zea -Lagoo wlawlali 'yliyozonya -zono. ¹¹ -O -ka gbagbee -nu 'yi, o gba weli -Lago zva o nyee. -O -ka nyumaa 'wosatie -nu 'yi, o nu we le 'tite -we -Lago nyea o, we nya. 'In -lu weee 'wu, -Lagoo 'jnu 'ka 'ylimani -Zezu Klisi 'wu, -Zezu -o kaa 'nyumnie -yo 'tite, -zo weee nya. *-Amen!

Wa -ka an 'klyie 'wopalda -mi Klisi 'gbu, a li 'muna

¹² Na 'talea -zono, siasiee -kosu 'kadv -we yia an ylia, 'in we 'ka an layla, we 'na sobhali an hwegaga -ni. 'In a 'na 'bhulu we 'wu, nee gbu -we 'na 'ka yaa an yli 'bhisa -ni. ¹³ Sa wa siaha Klisi, wa -ka 'sa an salda -mi, a li 'muna. 'In zli o 'nyumnie yia 'bhlewla, amiaa dli 'ka namani, 'in a 'ka 'muna li. ¹⁴ Wa -ka an veli Klisi 'jnu 'gbu, 'wotvtoe -dlao mi amiaa -no nya. Nii, 'nyumni -Zuzu, -Lagoo Zuzu mi an -gu. ¹⁵ Nii, an glaa wa 'na siali nyume yabhlogbo nyume -bhahue klaa, 'wie -yilyie klaa, gbonyuu lenvee klaa, we -yo nyume -putuu gbu 'wolyigbie 'gbu -ni. ¹⁶ 'In o -ka siada -mi, o mi Klisi -no nyaa 'gbu, o 'na nono zo -ni, o 'pa -Lago fuo, Klisi 'jnu o -gu -mumiee 'gbu.

¹⁷ Bhla -we nya gbobhuhhue 'kaa gwedi, we ka nyini. 'In -Lagonyuma -gu we yia gwedila tia. 'In wee gbu 'wobhuhhue -ka -amia -gu gwedil, sa we 'ka 'wlulapali -wa'a jwnua -Lagobgu -yoo -nu nya? ¹⁸ -Lagosebhe nee:

«Nyuma tiklu nu 'poppe -ka -yokamani nu, sa we 'ka -mi gbonyuu -lenunya -yo -wa'a jwnua -Lagobgu -yoo -nu nya?»

¹⁹ We 'gbu, sa -Lago 'yibhaa, wa weee mi 'saa siada, -lu weee lalanyo -o 'bhulva o gbagbaweli -gu la, wa zo wa 'de o kwee. 'In wa -tu zuzono lenoda.

5

Pielh zva -Lagonyuma kpas: di

¹ Nii, -sleen -wa mia an glaa -Lagonyuma kpas: nya, ma -yla na gbaa gbu. -Ami mi 'ya

-Lagonyime kpassa nya. In ka Klisu siastee da 'yi. 'In 'hnumnie 'kadu yia 'bhlewba, na -nu mi we glaa. 'Di -we na zwa ain mu nu: ² sa 'nooluu zwanayaa 'yliyozunya zwa 'noolu 'yliyɔ, -Lagonyima -Lago 'nyea ain yoo, a zo 'sa wa 'yliyɔ, dli -zɔnu nya, we 'na -zeli -gla -ni, sa -Lago 'yibhaa we, 'sa. A 'na nɔnu we le 'gwɛzi -yiyiee 'gbu -ni. A no we le, -guladolue nya, wa zekaliee 'gbu. ³ Nyuma -wa 'wlu -Lago palia ain la, a 'na nɔnu wa 'nyii 'wɔ -ni. Amiaa gbolenɔ sɔ -ze -Lagonyima -yla gbɔɔ 'yilislolue. ⁴ 'In zli bhlabhle 'yliyozunayaa -Kanyɔ 'kadu -ka lɔyi, -can -kloo -we'e 'bhua 'yiligula, a 'ka we 'yi.

Pieli zwa -Lagonyima tolva 'di

⁵ 'Sa -bhlokpade, nyimesia, a ti amiaa 'de 'wɔ 'kienyi nyuma kpasɔ 'yu. 'In a 'de weee, a ti amiaa 'de 'wɔ 'kienyi, -ɔ -ka -mi ɔ 'ka ɔ -libheyii zɔlubho nu. Nu, -Lagosebhe nee:

«Nyuma -wa ylimania wa 'de,
-Lago sɔba wa -yɔ 'wɔ,
'in -wa tia wa 'de 'wɔ 'kienyi,
-Lago nɔa -maa zɔzɔnu 'wlu.»

⁶ A ti amiaa 'de 'wɔ 'kienyi -Lago sɔ 'tite zɔ, 'in 'yli -we ɔ zwa, we -ka nyini, ɔ 'ka ain 'ylimani.

⁷ A zo amiaa -yɔkpagbu weee -Lago kwɛɛ. Nu, mɔ zwa ain 'yliyɔ.

⁸ Amiaa -gu -tu ladoluda, 'in a zo amiaa 'de 'yliyɔ! Nu, amiaa tonyime, *Kuzu, mi 'ce 'pada, 'hwo -bha -jla 'bhisa, 'wokpikpie nya, 'in -ɔ we 'kaa lli datahe nya. ⁹ A 'yligbe we 'yu gege dli zɔzɔe nya. Nu, amiaa 'de -yi we 'ji, amiaa -Lagobhelia mnenia dudu weee -gu la, wa mi siada ain 'bhisa.

¹⁰ 'In a -ka sia bhla -sɛɛ nya, -Lago -ɔ -wa 'nanɔ weee -kanyɔ, -ɔ laa ain, ɔ 'hnumnie 'nia bhloluda -ka, -we 'wɔba 'bhle -Zezu Klisi 'wɔ, a 'ka we yibheli. ɔ de yia ain -yɔmnazɔ, mɔ yia ain 'wɔtɛmanɔ, mɔ yia ain 'tite 'nyea, mɔ yia ain 'yligbelia gege. ¹¹ 'Tite -mi ɔ -nu nya -zo weee nya. *-Amɛni!

'Wɔbhlotu -fɔsaweli

¹² 'Sebhe na paa da ain yoo, Silivɛn* sɔ cɛla we. -Ami 'yliya 'wɔ -Lagobheli tklu yabhlo -wa. Wee 'sebhe -kibhe 'ni na paa ain yoo, in 'ka ain 'kɔayli 'pa, 'in in 'ka ain -yla gba nu, -Lago wlawlalu -zɔnu ni, a kpa we la -gli.

¹³ -Lagonyima mia -seli Babilɔnɔgbe† nokple, -wa -Lago -saa -bha ain 'bhisa, wa nee, wa -sa ain fu. 'In na 'yu Maliki nee, -mɔɔ -sa 'ya ain fu. ¹⁴ A sisali fu, a gbɔgbleli zekikalie nya.

Amia weee mia Klisi 'wɔ, 'wɔtɔtɔe -dɔɔ -tu amiaa -nu nya.

* 5:12 Silasi. † 5:13 Babilɔnu: Wlɔmɔɔ 'toanɔni -wa.

'Sebhεε 'sɔnu Piel 'paa yoo

'Sebhεε 'sɔnu -we Piel cɛla, mɔ -wa. Piel mɔ -Zeeuu *'bunɔnya kugbua le 'sɔɔ glaa -nyume yabhlo nya. -Lagonyuma -yla ɔ cɛla 'sebhε nɪ, ɔ 'ka wa -yla gba nu, wa zɔ wa 'de 'yliyo yoyogbuɔ -slolunya gbεgbɛn. Nu, wa 'na nɔnu yoyogbuɔ -slolunya 'bɪ -nɪ.

Fusawɛli

1 -Amɪ Simɔ Piel, ɔ -wa -Zeeu *Klisu lubhononyo -yo ɔ *tietienyo, -amɪ cɛla da an 'sebhε nɪ 'wɔ. -Amɪaa -Lago -yɔ Gbuwɔsanyo -Zeeu Klisu mɔ tiklu, we 'gbɔ a yia dɪuzɔvɛ -zɔnu 'yɪ -amɪa 'bhisa. 2 A -yi -Lago -yɔ -amɪaa -Kanyo -Zeeuu 'gbɔ, wa 'nye an zɔzɔnu -yɔ 'wɔtɔvɛ -dlɔɔ bhahba.

-Lago -amɪaa lalee -yɔ -amɪaa -bhasasie

3 -Li -we -a 'kaa -ka, 'in sa -Lago 'yubhaa -a -mɪ dɔdɔ -gɔ, -a 'ka 'sa -mɪ, ɔ ka we -an 'nye ɔ 'tɪtɛ nya. ɔ laa -an, 'in -a 'ka ɔ 'dɛɛ 'ɪnumnɛ -yɔ ɔ zɔzɔnu dlili, -Lago 'gbɔ -a yia ɔ yibheli. 4 Sanɛɛ 'sa -Lago gbaa ɔ 'ka -an -li -zɔnu -yɔ -li 'kadɪ 'nye. -Li -Lago gbaa ɔ 'ka -an 'nye, -a 'yɪa, mɔ saa an 'wɛlyɪlyɪ -yɔ dɔdɔgɔ -lii dlɔwɔnyɪnɪ 'nyii 'bɪ. 'In we nyɛa an we se, 'in amɪaa dlɪ 'ka -Lago dlɪ 'bhisa -mɪ.

5 We 'dɛɛ 'gbɔ, a gɔ la, a 'ka amɪaa dlɪzɔvɛ -gɔ amɪaa lɛnɔgbɔ -zɔnu palɪ, 'in a 'ka amɪaa lɛnɔgbɔ -zɔnu -gɔ -Lago yibhɛliɛ tiklu palɪ.

6 A gɔ 'ya la, a palɪ -Lago yibhɛliɛ -gɔ amɪaa 'dɛɛ kpakpɛ tiklu, a palɪ amɪaa 'dɛɛ kpakpɛ tiklu -gɔ dlɪtɛ, 'in dlɪtɛ -gɔ a palɪ -bha gbɔɔ 'klɔ -gɔ zɔvɛ, 'in gbɔɔ 'klɔ -gɔ zɔvɛ -gɔ a palɪ -bha -Lago -yɔlanɛnɛ. 7 Amɪaa -Lago -yɔlanɛnɛ -gɔ, a -yɔ amɪaa -Lagɔbhɛliɪ 'yɪbhalɪ -yɪbhalɪ, 'in -Lagɔbhɛliɪa 'yɪbha 'yɪbhɛ -gɔ, a palɪ -bha nyumɛɛ zɛkalɛ.

8 -Kwɪkwɪ -zɔnɔnya -a 'kaa -ka mɔ nɪ, -a 'ka weɛ -kwɪkwɪ -zɔnɔnya -mɪnɪ -ka duun, 'in we yɪlɪmanɪ amɪaa lɛnɔgbɔ -gɔwɔla, -amɪaa -Kanyo -Zeeu Klisu yibhɛliɛ 'wɔ. 9 Nu, ɔ 'nɪ -kwɪkwɪnya -mɪnɪ -ka, ɔ 'wɔ sa 'lɔlɔnyɔ ɔ'ɔ 'yɪ la 'pɪpɪ, 'in sa -Lago -saa ɔ gbɔnyii 'cɪn -yɔ, ɔ ka we 'wɔdlɔ.

10 We 'gbɔ, bhɛliɪan, a 'tɛmanɪ amɪaa 'dɛ la 'ya bhahba, -Lago ka an la, 'in ɔ yia an -bhasa, a kpa we gbɔ -kli. Nu, a -ka 'sa nɔda -mɪ, a 'na 'ka cɪ gbɔnyuu lɔbhɪli. 11 -Amɪaa -Kanyo -yɔ -amɪaa Gbuwɔsanyo -Zeeu Klisu 'ɪnumnɛgbɛ 'na 'kaa labhu, sanɛɛ 'sa -Lago 'kaa we 'yoo -kalɪ an -yla.

Gbuɔslɔlue -we -wa gbɔzɔnu

12 We 'dɛɛ 'gbɔ na yia an ligbɛa, weɛ -li -mɪnɪ 'gbɔ 'kɔmɔvɔ. 'In -yi we 'jɪ nu, a -yi -li -mɪnɪ, 'in -Lagɔgbɔ -zɔnu wa -slɔlɔa an, a mɪ we -yɔlanɛda. 13 'In, 'in 'yɪbha tenyɪ, 'in 'ka amɪaa dlɪ glusa, amɪa ligbelɪgbɛ nya, da 'in -gaa -slɔ da 'yliyo na ku -mɪnɪ 'wɔ. 14 Nu, 'in -yi we 'jɪ dayɪ na bhɔa weɛ tlɪtiklu -mɪnɪ 'wɔ,

sanɛɛ -amɪaa -Kanyo -Zeeu Klisu -slɔlɔa 'mɪ we 'klɔ. 15 Nu, la na yia gɔa, 'in, 'in -ka tlɪ, na 'bɪgɔ, a 'ka gbɔnya -mɪnɪ ligbɛda -tɔ 'kɔmɔvɔ.

-Wa 'yɪa -Zeeu Klisu 'ylilo -yɔ

16 Nu, -a 'kaa da -amɪaa -Kanyo -Zeeu Klisu yiyigbɔ -yɔ ɔ 'tɪtɛ gbɔ gba an -yla, we 'nɪ nine wa -dɪ 'wlukɔvɔn wa 'pa, 'mɔ -a 'nɔ. Nu, -amɪa ka ɔ 'ylilo -yɔyɪ -amɪaa 'dɛɛ 'yɪ nɪ. 17 -Amɪaa 'yɪbadɪ Dɪdɛ -Lago 'paa ɔ 'ɪnumnɛ -gɔ, 'in ɔ yia ɔ 'yɪlɪmanɪ. -Lago ɔ 'ɪnumnɛ 'kadɔ 'wɔ ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-ɔ mɪa da na dɔma -yɪ -wa, mɔ 'wɔ na zɔa na 'mɔna weɛ.» 18 Weɛ wɛli -we 'bhɔa yalɪ -amɪaa 'dɛ ka we 'nɔ, da -a -yɔ ɔ 'sɔ mɪa -mɔwɔlɔ -gɔgɔ 'wɪlu.

19 We 'dɛɛ 'gbɔ, -amɪa zɔa -Lagɔgbɔ -falɪpanyaa wɛli dlɪ -gɔ gbɔzɔnu nya. -A -ka wa wɛli yukwɪ pɔlɔ, gbɔzɔnu a nɔa lɛ. Weɛ wɛli 'wɔ sa 'napɛ mɪ -nyumada nɪkpɛ 'wɔ tiklu, 'in zɪ yɪ zɪ, 'in zɪlkpa -zɛli 'ka amɪaa dlɪ zɔ li. 20 A yibhɛli we 'jɪ tɪa nu, -Lagɔgbɔ -falɪpanyaa wɛli mɪa cɛlɪda *-Lagɔsebhɛ 'wɔ, *-Lagɔgbɔ -falɪpanya yabhlogbɔɔ 'nɪ mɛnɪ, ɔ 'ka we 'jɪ gba ɔ 'dɛ nya. 21 Nu, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ cɪn -slɔ -Lagɔgbɔ -falɪ 'pa ɔ 'dɛɛ dɔmagbɔ nya. Nu, Zuzu 'Pɔpa sua wa 'bhɛ, wɛli -Lago zɔa wa ɪwɛɛ, 'in wa gbaa we.

2

Yoyogbuɔ -slolunya (Zudɪ 4-13)

1 Bha bhlasabhla, yoyogbuɔ -falɪpanya ka 'tɪa *Izlaɛlɪnyɪma nyɪdɪ. 'Sa -bhloɔ 'dɛ yoyogbuɔ -slolunya yia 'tɪaa an nyɪdɪ. Yoyogbuɪnya mɔnɔnɔa nyumɛ, we slɔlɔnya suaa. 'In wa 'ka 'dɛbhɛ Nyumaa -Kanyo, -ɔ zɪtɪa wa 'wɔ, kwɛɛ -sa. Sanɛɛ 'sa wa yia wa 'dɛ lasaa slɔ. 2 Nyɪma -duun yia wa 'bɪbhɔlɔa, wa pɔnplɔ -gbɔnyaa lɛnɔvɛ nya. Wa 'gbɔ, wa yia -Lago 'yoo -zɔnu gla palɪa. 3 Wa 'gweziɪ dɔdɔnanɔvɔ 'gbɔ, yoyogbuɪnya wa yia an -slɔlɔa, 'in wa 'ka an 'gwezi 'wlusa. 'In wa -kasɔ mɪ lamnazɪda pepɛ we 'bɪ ka 'wɔgwɛ. 'In wa lasanyo 'nɪ 'yɪla ɪwɔda -mɪ.

4 Nu, 'anzɪnya -we nɔa gbɔnyuu lɛ, -Lago 'nɪ we 'wɔtɪ, ɔ ka we gbɔan, 'in ɔ yia we *glukasɔ 'wɔ vitɛli nɪkpɛsɛ 'wɔ. -Mɔ ɔ dɪa we la tiklu, 'in gbɔwɔbhɔ yɪ 'ka nyɪnɪ. 5 Nu, -Lago 'nɪ bhɛbenyɪ -nyɪma 'wɔtɪ. ɔ -lɔbɪa zɛzɛguda, 'in 'nyu yia gbɔnyuu lɛnɔnya weɛ lasa. -Lago ɔ tɪtɛ gbɔ tiklu mɪa, 'mɔ *Nowɛɛ gbaa, 'in ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yɔ nyuma gbɛsɔ -Lago puea. 6 -Lago ka *Sɔdɔmɔgbɛ -yɔ *-Gɔmɔlɔgbɛ lasasɛ -dɪlɪ -kɔsu nyɪ, gɔ yia gbɔnyuu lɛnɔnya weɛ yɪa, we 'yɪlɪslɔlue -wa. 7 *Lɔvɔ -wa nyumɛ tiklu, ɔ mɪa mɔtɪngbɔ lɛnɔnya nyɪdɪ, 'in -maa lɛnɔgbɔ sumanɪa ɔ dlɪ, -Lago ka ɔ pue. 8 Nu, ɔ nyumɛ tiklu ɔ mɪa wa nyɪdɪ, wa -sabhebhagbɔ 'nyuu wa nɔa lɛ, ɔ yia -yɔ, 'in ɔ nɔa 'kɔmɔvɔ, mɔ sumanɪa ɔ nyumɛ -zɔnu dlɪ -weii -weii. 9 Sanɛɛ 'sa, Jɛjɪtɛpɛ -yɪa nyuma, -wa nɛa ɔ -yɔla, laylagbɔ 'wɔsa sa, 'in

3

o yia gbonyuu -lenonya so yabhlo lo ladia, 'in o 'ka wa -kaslu 'wopa gbobobhu zli. ¹⁰ Nu, -wa nwa wa 'deε yiceε domagbu le, 'in wa nyea -Lago wa 'wulapilte 'wu, 'ma -Lago yia -kaslu 'wopaa yia tia.

Waa yoyogbuu -slolunya 'teyliyo, 'in wa ylimana wa 'de. Wa'a zo yalu 'nnumnunya 'nohwe, 'in wa vela -maa. ¹¹ 'Anzinya ka 'deε late lo -yo 'tite -zia yoyogbuu -slolunya 'wu, -mooanya'a dli yalu 'nnumnunya gbu 'wlu la, Jejitape 'yu, 'in we'e veli wa. ¹² 'In waa nyuma -manu vela -lu wa'a 'nua 'wola. Nyimeε zuzu slolua wa 'yoo da. Wa 'wlu -fliinuma 'nia 'ylimna, -we we gwalia, wa 'ka we kpa, 'in wa 'ka we 'bhaa gbu -wa. 'Bhaa wa yia wa -fliinuma 'bhisa. ¹³ Sanεε 'sa wa yia sia, sa wa salia nyuma talua. We nani wa duduo wa 'ka wa domagbu 'nyii leno zli bebleε. Da wa -yo au 'so -ka amiaa 'feti -sada -mu, 'in wa nua au -dawli 'wu. Wa amiaa nyidi -mumie mia, pounplagbu -yo zobhahgbu -wa. ¹⁴ Nu, nyuma -putuu -budu 'wodi -lubho wa kaa. Gbonyuu'u -lueli wa -gba, nyuma -wa yalua 'wu 'in wa salia -bha -maa la. 'Gwezi 'yiyie -bhlogbo wa dli nyinia 'wu. We 'gbu -Lago me mia wa -go! ¹⁵ Wa ka 'yloogbu -zono -go 'bhu, 'in wa yia wa 'de mnonu. 'In wa yia Bozoo 'yu *-Balamuu 'yoo bhli. -Moε 'yibha bhaa gbonyuuu 'penigwezi. ¹⁶ Nu, -Lago ka -Balamu gbu -yla lapali, o 'ni o 'nohwe zuu 'gbu. -Sokofali nwon -we'e gbaa, 'in we yia o -yla nyume weli gba. 'In we yia -Balamu, o -wa -Lagobuu -falpanyo, o gbokpuagbuu lenoε 'yigbeli.

¹⁷ Waa yoyogbuu -slolunya 'wlu sa 'nyuu 'wluoaa mna, 'in wa 'wlu yalipapa -pipe 'kadu mi 'suda. -Lago ka wa 'bi lazv nikpise -dlugba thitlii 'wu. ¹⁸ Wa 'deε 'ylimanu -gbokpanya wa gbaa, 'in nyuma -wa 'bhua 'lulolu gbonyii lenonya nyidi, 'in wa salia -maa 'yloogbu la, wa yiceε domagbonyaa lenoε -yo wa motngbuu lenoε nya. ¹⁹ Wa neε -maa -ylae: «Amiaa 'de -yla a yia -tua.» -Zugba wa 'de mi lenogbu cin saa wa la, we gali nya. Nu, nyumeε lenogbu -zilia o nwe la, we gaylo o -mia.

²⁰ Nu, nyuma -wa -ka duduo -gou pounplagbu lubho, -amiaa -Kanyo -yo -amiaa Gbuousanyo -Zezu Klisu yibhelieε 'gbu, 'in -moo 'bigu, wa -ka wa 'de 'yitide, -moo -ka wa lu, wa 'wobhlolu -kwikwi nyumana 'yli, 'in we zia we tianu. ²¹ Wa ka 'yoo tkli yibheli, 'in -Lago tite wa -slolua wa, wa yia we -bhgopal. Nu, wa 'ni yaa wee 'yoo tkli yibheli, -moo nani 'yli wa -nu nya. ²² -We ylia wa, mo slolua we nu, -we gbuu nine ni gbaa gbuzono -wa:

«-We gwε gweza 'mu we lia lu.»

'In

«-Bobo -we wa budoa, plapl we mu 'yaa dlilia.»

Lv -Zeu yia yia

¹ Na jijli -talea, 'sebheε 'sonu na paa da au yoo. We 'de 'so nokple, amiaa dli na saa glu, amiaa -goladolue nya, 'in amiaa -wlukoon lapopali so 'ka -mi tkli. ² Nu, weli -Lagobuu -mowlo -falpanya gbaa zlme, amiaa dli -to we -gu. We -yo Nyumaa -Kanyo -yo Gbuousanyo tite, tietienya -slolua au.

³ A yibheli we 'ji gbu weε 'yu nu, 'wobhloluyliya 'wu, nyumaa glapalunya yia 'tlaa, wa 'deε domagbu 'nyii lenoε nya. 'In wa 'ka au gla pali. ⁴ 'In wa gbae: «o neε lu o yia yia, we 'ni muu? Gbuzono -wa, da o mia? -Amiaa didea ka tli 'bi ka 'wogwle, 'in sa -li mia duduo gwedilida 'cin, 'sa -bhlokpadeε we mia!» ⁵ 'Deε 'yibadi waa nyuma dloa gbunya -muni 'wu, nu, -Lago -laa yali la o weli nya, we 'bi ka 'wogwle. 'Nyulu dudu 'tlaa, 'in nyu nya o nua we le. ⁶ 'In -bhlokpadeε zezeguda lva, wee 'nyu yea tia -dudu -gu, 'in we yia we lasa. ⁷ Weε -Lagoweli -bhlokpadeε zva bhla -muni yali -yo dudu la, we 'ka gbonyuu -lenonyaa -yogbu 'wobhu bhla -yo wa lasa bhla yli. Weε bhla -bhloo 'de nya -kosu 'kadu yia wee yali -yo dudu lasaa.

⁸ 'In na jijli -talea, -lu -we a 'na 'kaa 'wodlu mu nu: nu, Jejitapeε -gbe, 'yli -bhlo 'wlu -zoo 'wlu gbu, 'in zoo 'wlu gbu 'wlu 'yli -bhlo. ⁹ Jejitapeε kpeke gbu o gbaa lenoε nya, sa nyuma talua popalia we 'wlukoon la 'sa. 'In dltie o kaa amiaa gbegein. Nu, o 'ni 'yibha nyume yabhlogboε 'bhu la, o 'yibha nyuma weε dli 'bhiti.

¹⁰ Sa 'wienyo tlalia nyume, 'sa Nyumaa -Kanyo yia yia. Weε 'yli nya yali yia labhua -jiji 'kadu nya, 'in -kosu 'ka yali -li -sie. 'In dudu -yo we -gu -lu weεε 'ka labhu. ¹¹ Nu, la wee -li weεε -muni yia 'bhua saa 'gbu, -we a 'kaa leno, a 'nu we 'wola 'nanuu! Amiaa nonobhu -mi -mowloda, 'in a ne -Lago -yola. ¹² A wu -Lagoε yiyiyli, 'in a go la so weεε lu, 'in weεε 'yli 'ka nyini dayli. Weε 'yli nya -kosu yia yali lasaa, 'in yali -li weεε 'ka nyano -kosuu slo kweε. ¹³ 'In -Lago neε: yali lolu -yo dudu -lolu -we -go tiklumie mia, 'mu o yia wlaa, 'in 'mu -amiaa mia woda.

¹⁴ Na jijli -talea, -we ka gbu -wa, a -ka 'yli -muni woda -mi, a go la, a 'ka -mowlo, gbonyuu 'na -muni au kweyli -ni -Lago 'yu, 'in 'wototve -dlao 'ka a -yo o 'so nyidi -mi. ¹⁵ A zo we 'wlukoon nu, -amiaa -Kanyoε dltie -wa -amiaa puepue. 'Mu -amiaa bheli -zono *Polo celia au 'wu, gbuyilo -Lago 'nyea o, we nya. ¹⁶ 'Mu o celia o 'sebheε weεε 'wu, da o gbaa weεε gbu -muni daa. -Moε we nokple weli taluaa 'wolanoeε 'te. Titinanya -wa 'nia -Lago -yi 'nanuu, -maa kamania wee weli 'ji 'wu. Sa wa nua -Lagoweli, datolva 'sa. Sanεε 'sa wa saa wa 'de la.

17 'In amia, na jijli -talea, -sleɛn a -yi gbɔnya
 -mɪnɪ 'gbɔ, a zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, nyuma 'nyii
 pala -Lagɔ -blɪgɔ, wa yi aɪn mɪnɔnɔ. 'In a 'ka
 'yiligbeda -tɔ gege amiaa dɪzɔzɔɛ 'wɔ. 18 'In
 a -tɔ 'ylimanɪda -amiaa -Kanyɔ -yɔ -amiaa
 Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisɪ 'nanɪ -yɔ ɔ yibhelie
 'wɔ. ɔ 'ɪnɪ mɪnɪ dɛsleɛn -yɔ 'yɪ weee nya!

*-Amenɪ!

Tia -sebhε Zaan 'paa yoo

*Zaan -o celia -Zezuu -gugbu, mo -bhlokpade celia 'sebhε ni. -Lagonyuma -yla o celia 'sebhε mia da o 'ka wa -yla gba nu, wa zo wa 'de 'yliyogogbu -slolunyaa gbegebein. -We ka gbu -wa, -maa 'yubha -maa 'ka wa -dawli 'wono. O neε ni, -Lagonyuma -ka zekikalida -mi, 'in wa -ka -Lagoo tite 'nonjwe zoda -mi, wa mneni wa 'ka we 'jyibheli nu, wa mi -Lagoo 'yua nya.

Weli -we nyεa nyime 'yliyogagie

1 Weli -we nyεa nyime 'yliyogagie, we -gugbu -a celia aun 'wo. Nu, da -Lago 'nia -slu -lu weee lala, we mi la. Wee Weli mia da ni, -a ka we 'nu, -a ka we -yoyi -amias 'yli 'so nya. -A ka we yla, 'in -amias so yia we kwezi. 2 Nu, wee 'yliyogagie 'wiba 'bhle, -a ka we -yoyi. We gbodaynya -a -mia. 'Yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -yo -amias Dide -Lago 'so mia, -moo ka we -an 'kluslolu. Wee 'yliyogagiee gbu -a gbaa aun -yla. 3 Nu, -we -a 'yia -yo, -we -a 'nua, we gbu -a gbaa aun -yla, a -yo -aun 'so 'ka dli -bhlo -ka. We -ka 'sa -mi ni, -a 'de weee 'ka dli -bhlo -ka, -a -yo Dide -Lago -yo o 'Yu -Zezu *Klisi' so. 4 Nu, 'mu -a celia aun 'wo, 'in -amias 'muna 'ka gba.

-A no zli 'kl

5 Gbu -we -a 'nua -Zezu Klisi nweε, 'in -a mia aun -yla gbada, mo mia da: -Lago mi zli nya, 'in nikpise 'ni o 'wo -mi -gba. 6 -A -ka gba nu, -a -yo -Lago 'so ka dli -bhlo, -zugba -a no nikpise 'wo, yo -a kaa, 'in gbuzonu 'ni -amias lenogbu 'wo -mi. 7 Nu, -Lago mi zli 'klub 'gbu, -a -ka zli 'klub no, -zugba -a -yo -amias -lima 'so ka dli -bhlo, 'in o 'Yu -Zezuu 'pion woba -aun -yo -amias gbonyuu weee gbegebein.

8 -A -ka gba nu, -a 'a no gbonyuu le, -amias 'de -a nua -dawli 'wo, 'in gbuzonu 'ni -aun 'wo -mi. 9 -Lago mi tiklu, 'in -we o -ka gba, 'mu o nua le. We 'deε 'gbu -a -ka -amias gbonyii o -yla gba, 'in o tia -amias gbonyii 'wo. 'In o woba -aun -yo, -we weee 'nia tiklu -mi, we gbegebein. 10 -A -ka gba nu, -a 'ni gbonyuu lenu, yokanyo -a -zela o, 'in o weli 'ni -aun 'wo -mi.

2

1 Na 'yilaasli, a yi gbonyuu lenu 'gbu na celia aun 'sebhε ni 'wo. Nu, we -ka nu, nyime yabhlo ka gbonyuu lenu ni, -a ka 'woplalunyo Dide 'yu, mo -wa -Zezu Klisi, nyime tiklu. 2 Omoo mia, o ka o 'de wla -amias 'slaka nya -Lago 'ka -amias gbonyii 'woti. We 'ni -amias -bhlogbooo gbonyii o 'ka 'woti, nu, dudugu -nyima weee gbonyii o 'kaa 'woti.

-A -kali -amias bheliaa zε

3 -A -ka -Lagoo tite 'nonjwe zoda -mi, -a mi we -gu nu, -a -yi o. 4 Nyime -o -ka gba nu, o -yi -Lago, 'in -zugba o o zoda tite 'nonjwe, yokanyo -moo -mia, 'in gbuzonu 'ni -moo 'wo -mi. 5 We 'ni -moo ni, o -ka o weli 'nonjwe zo, -Lagoo zεε 'debhie -moo -kaha we 'ka gba. Sa -a 'kaa we 'jyibheli nu, -a mi -Lago 'wo, mo ni: 6 nyime -o -ka gba o mi -Lago 'wo, sa -Zezu nua, o no 'sa.

7 Na bhelia -zonu, -we in celia aun 'wo, we 'ni tite lolu, nu, tite soa -wa, 'in we -yo aun 'so mi we gwedlida. Wee tite soa mia, weli -we a 'nua, mo -wa. 8 We mi 'sa 'bhie, tite lolu in celia aun 'wo. Sa wee tite mia gbuzonu nya -Zezu -yo aun 'wo, wa mneni wa 'ka we -yoyi. Nu, nikpise mi mnida, 'in zli 'zayli mi lida pepe.

9 -O -ka gba nu, o mi zli 'klub noda, -zugba o nyε o bheli 'wo, oo nyime mia, o mi -slu nikpise 'wo. 10 -O -ka o bhelii zekali, o mi zli 'wo. -We 'kaa o labhli, we 'ni o 'wo -mi.* 11 Nyime -o nyεa o bheli 'wo, o mi nikpise 'wo. Nikpise 'wo o nua. Mo o mia mnida, o 'ni -bha da -yi, nikpise ka o 'lambu 'gbu.

A 'na zolv dudugulu dli -gv -ni

12 Na 'yilaasli, -we ka 'gbu na celia aun 'wo, mo -wa nu, -Lago ka amias gbonyii 'woti -Zezuu 'gbu. 13 Na didea, -we ka 'gbu na celia aun 'wo, mo -wa nu, o mi bhaa -bha da -lu 'kaa gwedi, a -yi o. Nyimesia, -we ka 'gbu na celia aun 'wo, mo -wa nu, a ka gbonyuu dide lu. 14 Na 'yilaasli, a -yi Dideε 'gbu, na celia aun 'wo. Didea, -o mia we gwedida, a -yi o, we 'gbu na celia aun 'wo. Nyimesia, a 'te la, -Lagoweli mi aun 'wo, a ka gbonyuu dide lu, we 'gbu na celia aun 'wo.

15 A 'na -kali dudubu zε -ni. A 'na -kali dudugulu yabhlogbooo zε -ni. Nyime -o -ka dudugulu zekali, o 'ni Dide -Lagoo zekali. 16 -Lu weee mia dudugu, mo ni: nyimeε dliwonyinili 'nyii klaa, nyima -wa yia -lu -yo, 'in we 'tu bhaa wa klaa, we -yo nyima -wa yilimania wa 'de wa 'nyimnee 'gbu. Wee -li mia de, we'e 'bhv Dide -Lagoo -gbe, dudugu we bhva. 17 A yibheli we 'ji nu, dudub mi 'plida, we -yo nyima dliwonyinili. Nu, nyime -o nua -Lagoo domagbu le, o 'yliyogagie 'ni bhloluda -ka.

Klisu tonyime

18 Na 'yilaasli, dudubu bhia bhla ka cipa. A ka 'no nu, Klisu tonyime mi yida. 'In -sleεn, Klisu tonyimaa -zlo ka yi, we 'deε 'gbu, -a -yi we 'ji nu, dudubu bhia bhla ka cipa. 19 Waa nyima mia, -aun glaa wa 'bhva. Nu, wa 'ni -amias lonyima nya -mi. We -ka yaa nu, -amias lonyima wa -mi, -zugba wa ka -aun glaa -tu. Wa jlajle slolua sa 'vayi nu, wa 'yabhlogboo 'ni -amias lonyime nya -mi.

* 2:10 We 'ji yabhlo nu: -we 'kaa o bheli labhli, we 'ni o 'wo -mi. We 'jii 'sno nu: -we 'kaa o labhli, we 'ni we 'wo -mi.

20 -Momo -ka amiaa, -Zezu Klisi ka ain Zuzu 'Pupa' nye. We 'dee' gbu a 'de weee -yi gbu zonu. 21 We 'ni nu, a 'ni gbu zonu -yii' gbu, in yi ain 'woceh. Ni, a -yi gbu zonu, 'in a -yi we 'ji nu, gbu zonu' b' gwali yoo 'gbu na ceha ain 'wo.

22 Nyoo -wa yokanya? Nyume -o gbaa nu, -Zezu 'ni * -Lagoo -Bhasanyo nya -mi, mo -wa yokanyo, mo -wa Klisi tonyume. 'In o 'ni Dide -Lago -yo o 'Yuu gbu -yohwuu. 23 Nyoo nyoo 'ni o 'Yu -Zezuu gbu -yohwuu, Dide -Lagoo gbu o 'ni 'yaa -yohwuu. -O -ka o 'Yuu gbu -yohwuu, Dide -Lagoo gbu o hwnu 'yaa -yo. 24 We 'dee' gbu, weli -we a 'nua we gwedida, we -tu an dli zo. We -ka 'sa -ni, 'in a tua -Lago -yo o 'Yu 'so 'wo. 25 -We ka weli -Zezu wlaa, mu -wa nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu o yia -an nya.

26 -Wa 'yibhaa wa 'ka ain -dawli 'wono, wa 'gbu in yia ain gbu ni 'woceh. 27 Amia mia, -Zezu Klisi ka ain Zuzu 'Pupa' nye, 'in we -dli ain 'wola. -Sleen, a 'ni gbu slolunya gbu -ka. Ni, oo Zuzu slolua ain gbu weee, 'in gbu o slolua ain, we mi gbu zonu nya, we 'ni yo. We 'dee' gbu, a -tu Klisi 'wo, sa oo Zuzu -slolua we ain 'bhisa.

28 Cun, na 'yiaash, a -tu Klisi 'wo, 'in zli o -ka yi nu, -amiaa dli 'ka 'wote, -moo yi 'wlo nu, zo 'bha -ain o 'yu -moo zli.

-Lagoo yua

29 A -yi we 'ji nu, Klisi mi tuklu, we 'dee' gbu a mneni a 'ka 'ya we 'jiyibheli nu, nyume -o nua gbu tuklu le, o mi -Lagoo 'yu nya.

3

1 A yla, Dide -Lago 'ni -amiaa zekali -se! O ka 'debbie -ain la o 'yua. Ni, gbu zonu -wa, o 'yua -a -mia. -We ka 'gbu dudu -nyuma 'nia -ain -yi -Lagoo 'yua nya, mu -wa nu, wa 'ni -Lagoo 'de -yi. 2 Na bhelia -zonu -wa ka ze in -kali, -sleen, -a mi -Lagoo 'yua nya, 'in -we -a 'kaa -ze, we mi zizeda. -A -yi we 'ji nu, Klisi -ka yi nu, sa o mia, 'sa -a yia -mia, -we ka gbu -wa, -yo -a yia o 'yia sa -gwu. 3 Nyume -o ka dli 'te 'saa Klisi -gu 'wo, sa Klisi mia -mowloda, 'sa o yia -mowloda -tua.

4 Nyume -o nua gbu nyuu le, -Lago -yo -moo -solba 'wo. Ni, gbu nyuu lenve mia, -Lagoo -yowosolbe -wa. 5 Nu, a -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi ka yi o 'ka nyumaa gbu nyuu lamumni, 'in gbu nyuu 'ni o 'wo -mi. 6 Nyume -o -ka -Zezu 'wo -mi, o'o -tu gbu nyuu lenoda. -O tua gbu nyuu lenoda, -moo 'ni o 'yi, -moo 'ni o -yi.

7 Na 'yiaash, nyume 'na nono ain -dawli 'wo -ni. Nyume -o nua gbu tuklu le, sa -Zezu mia tuklu, 'sa o mia tuklu. 8 Nyume -o nua gbu nyuu le, o mi *Kuzuu -no nya. -We ka gbu -wa, we 'ka we gwedilda 'bhu, 'Kuzu mi gbu nyuu lenoda. Ni, -we ka 'gbu -Lagoo 'Yu yia yi, mu -wa nu, o 'ka 'Kuzuu lenogbu lasa.

9 -Wa weee mia -Lagoo 'yua nya, wa'a -tu -sleen gbu nyuu lenoda, -we ka gbu -wa, -Lagoo 'yliyogagie mi wa 'wo. Wa mi -Lagoo 'yua nya' gbu, wa 'ni mneni wa 'ka gbu nyuu lenoda -tu. 10 Sa wa sisala -Lagoo 'yua -yo 'Kuzuu 'yua 'wo, mu ni: nyuma -wa'a nua gbu tuklu le, 'in nyuma -wa 'nia wa bheliaa zekali, waa nyuma mia, wa 'ni -Lagoo 'yua nya -mi.

-A kikal ze

11 Cun, weli a 'nua we gwedilda, mu ni: -a kikal ze. 12 -A 'na -mi -ni *Kaen 'bhisa -ni, o mia gbu nyuu didee -no nya, 'in o yia o bheli 'bha. -We ka 'gbu o yia -moo 'bha, mu -wa nu, o lenogbu -nyu 'yli, -zugba o bheli nua gbu tuklu le.

13 Bhelian, dudu -nyuma -ka ain 'wonyeda -mi, we 'na sobhali ain hwegaga -ni. 14 -Amia, -a kikal ze 'gbu, -a -yi we 'ji nu, -a ka yaa dli, 'in -a yia 'yliyogagie 'wo plih. -Wa'a kikal ze, thithe 'wo -maa tua. 15 Nyume -o nya o bheli 'wo, nyumebhanyo o -mia, 'in a -yi we 'ji nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, we 'ni nyumebhanyo yabhlogoo 'wo -mi. 16 Sa -a 'kaa nyumaa zekali, -a ka -sleen we yibheli. -Zezu Klisi ka o 'yliyogagie wla -amiaa 'gbu. We 'dee' gbu, -a wla -amiaa 'yliyogagie -amiaa bheliaa 'gbu. 17 We -ka 'sa -mi, nyume 'ka 'ylile -ka, 'in o bheli 'ka gbu 'yi, 'in o 'ka -moo -yo nukple 'wokla, wa 'ni mneni wa 'ka gba nu, -Lagoo zekalie mi oo nyume 'wo. 18 'Yiaash, a 'na kikal ze hwee la -yo gbagbaweli 'dekpaa 'wo -ni. A kikal ze gbu zonu sa amiaa lenogbu 'wo. 19 Wee gbu ni 'wo, -a -yi we 'ji nu, -a mi gbu zonu 'yoo -gu, 'in -amiaa dli pia la -Lago 'yu. 20 We -ka nu, -amiaa dli ka -ain gbu dli, -a -yi we 'ji nu, -Lago 'yli o -zi -amiaa dli, 'in o -yi gbu weee.

21 Ni, na bhelia -zonu, -amiaa dli 'ni -ain gbu dli nu, 'in -a yia -Lago 'yu kalo nya, 22 'in -we weee -a -ka o -zlah, 'nye o nya we -ain. -We ka gbu -wa, o titenya -a zwa 'nonjwe, 'in -a nua o dudonano gbu le. 23 O tite ni: -a zo o 'Yu -Zezu Klisi dli -gu, 'in -a kikal ze, sa Klisi gbaa, we solv. 24 -O -ka -Lagoo titenya 'nonjwe zo, o mi -Lago 'wo, 'in -Lago mi o 'wo. Ni, -Lago ka -ain o Zuzu 'nye, we 'dee' gbu -a -yi we 'ji nu, o mi -ain 'wo.

4

A sisali -Lagoo Zuzu -yo yoyo -zuzu 'wo

1 Na bhelia -zonu, -wa -ka gba nu, wa ka -Lagoo Zuzu 'wo, -a 'na zolu wa 'de weee dli -gu -ni. Yoyogbu -falpanya duun mneni da weee la. We 'dee' gbu a yla wa 'de weee la, 'in -wa -ka -Lagoo Zuzu 'wo -ka, a 'ka we 'jiyibheli. 2 Sa a 'kaa -Lagoo Zuzu yibheli, mu ni: -wa weee gbaa nu, -Zezu Klisi ka yuce 'wo yili, wa ka -Lagoo Zuzu 'wo. 3 -Wa wee'e gba 'saa, wa 'ni -Lagoo Zuzu 'wo -ka. Zuzu -we mia wa 'wo, Klisi tonyume -no -wa. A ka 'no nu, yia we yia, 'in -sleen, we mi dudu -gu.

4 Cun, amia na 'yilaasli, a mi -Lagoo -no nya. A ka yoyogbuu -falpanya lu. -We ka gbu -wa, Zuzu -o mia ain 'wu, o -zi -we pihia duduogu -nyuma 'wlulaa -nu. 5 Wamia mi duduogu -nyuma nya, 'in wa gbaa duduogu -nyumaa gbogba solb. We 'dee 'gbu duduogu -nyuma pulba wa yukwli. 6 Nu, -amia mia, -a mi -Lagoo -no nya. Nyume -o -yia -Lago, mo pulba -ain yukwli. 'In -momo 'nia -Lagoo -no nya -mi, -moo salia -ain yukwli -gola. Wee gbu ni -gu -a sisalia gbuzono -Zuzu -yo yoyo -zuzu 'wu.

-Lago mi zekalie nya

7 Na bhelia -zonu, -a kikali ze, -we ka gbu -wa, zekalie mia, -Lagoo -gbe we bhua. -Wa weee -ka zekalidli -ka, -Lagoo 'yua wa -mia, 'in wa -yi -Lago. 8 -Wa 'ni zekalidli -ka, wa 'ni -Lago -yi, -we ka gbu -wa, -Lago mi zekalie nya. 9 Sa -Lago -slolua -ain nu, o -kali -amiaa ze, mo ni: o ka o 'Yu yabhlogboo tie dudu -gu -a 'ka 'yliyogagie 'yi -moo gbegbein.

10 Zekalie mia, we 'ni nu, -amia -kali -Lagoo ze. Nu, -Lago -kalia -amiaa ze, 'in o yia o 'Yu tie, -moo 'ka -moo 'de wli 'slaka nya, 'in -Lago 'ka -amiaa gbonyii 'woti.

11 Na bhelia -zonu, -Lago -ka 'sa -amiaa zekali ni, we mi nu, -a kikali ze. 12 Nu, nyume yabhlogboo 'ni -slo -Lago 'yi. -A ka zekalidli, -zugba -Lago mi -ain 'wu, 'in o zekalie ka gba -ain 'wu. 13 Sa -a yibhelia we 'ji nu, -a mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi -ain 'wu, mo ni: o ka -ain o Zuzu 'nye. 14 'In -a ka -Lagoo 'Yu 'yi. Dide -Lago ka o 'Yu tie -moo 'ka duduogu -nyuma gbu 'wosa. Nu, -amia ka we da 'yi, 'in we gbodayiweli -a mia da gbaa. 15 Nyume -ka gba nu, -Zezu mi -Lagoo 'Yu nya, -Lago mi -moo 'wu, 'in -moo mi -Lago 'wu. 16 'In sa -Lago -kalia -amiaa ze, -a -yi -moo, 'in -amiaa dli mi we -gu. -Lago mi zekalie nya. -o -ka zekalidli -ka, o mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi o 'wu. 17 -We slolua nu, -Lagoo zekalie ka gba -ain 'wu, mo ni: -Lagoo gbuwobhu zli, dli -a yia 'temania o 'yu, -we ka gbu -wa, sa -Zezuu Klisi mia, 'sa -amia mia dudu ni -gu. 18 Nyume -ka zekalidli -ka, o'o nu nyanu. Nu, zekalidli -we gbaa, mo vua nyanodli. Nyume -ka nyanodli -ka, we 'wlo sa nu, -Lago dli o gbu. We -ka 'sa -mi, -o nua nyanu, -moo zekalie 'ni gba.

19 -Amia mia, -a ka zekalidli. -We ka gbu -wa, -Lago -kalia -amiaa ze tia. 20 Nyume -ka gba nu, o -kali -Lagoo ze, 'in o -ka o bheli 'wonye, yokanyo -moo -mia. Gbuzono -wa, nyume 'ni o bheli -o o yia -yoo zekali, o 'ni mneni o 'ka -Lago -o o'o 'yia -yoo zekali. 21 Nu, tite -we -Lago 'nye -ain, mo ni: nyume -o -ka -Lagoo zekali, we mi nu, o -kali o bheli ze.

5

A zu -Lagoo 'Yu dli -gu

1 -Wa weee zua dli nu, -Zezu mi -Lagoo -Bhasanyo nya, -Lagoo 'yua wa -mia. 'In -wa -kalia didee ze, wa -kali 'ya o 'yuaa ze. 2 -A -ka -Lagoo zekali, 'in -a -ka o titenya 'nonye zu ni, -bha -a yibhelia we 'ji nu, -a -kali o 'yuaa ze. 3 Nu, sa wa kalia -Lagoo ze, mo ni: o titenya wa zua 'nonye. 'In o titenya 'ni 'te -ain -yia, -we ka gbu -wa, 4 -wa weee mia -Lagoo 'yua nya, wa ka dudu lu. Sa -a mneni -a 'ka dudu lua? Nu, -amiaa dliuzwe nya -a mneni -a 'ka dudu lu. 5 Nyoo mneni o 'ka dudu lu, we 'ni -o zua dli nu, -Zezu mi -Lagoo 'Yu nya 'wobhua?

6 -Zezu Klisi mia, mo -yo 'nyu -yo 'pion 'so yia.* We 'ni 'nyu -bhlogboo nya o yi. 'Nyu -yo 'pion nya o yia. Nu, Zuzu -o -wa gbuzono, o mi we gbodayinyo nya. 7 Gbodayinya ta mi -bha: 8 -Lagoo Zuzu klaa, 'nyu klaa, we -yo 'pion. 'In we 'de ta ka weli -bhlo. 9 Nyuma -ka gbu da 'yi, wa -ka we gba, 'in -a laa we gbuzono. -Lago -ka gbodayinyo nya -mi, o weli 'yili we -zi -moo. Gbu -we ka da -Lago 'yia, mo ni: o 'Yuu gbodayinyo o -mia. 10 Wee gbu mia da, -o zua -Lagoo 'Yu dli -gu, we mi o dli zo. Nu, -o'o zua -Lago dli -gu, mo zeha o yokanyo, -we ka gbu -wa, -we o gbaa o 'Yuu -gogbu nya, -moo 'ni we gbuzono la. 11 -Lagoo gbodayiweli ni: o ka -ain 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'nye, 'in o Yu -wa wee 'yliyogagiee 'bhlobda. 12 -o -ka -Lagoo 'Yu 'wu -ka, wee 'yliyogagie mi o -no nya, -o 'ni o 'Yu 'wu -ka, we 'ni o -no nya -mi.

'Yliyogagie -we 'nia -bhloluda -ka

13 Nu, -we ka 'gbu in yia ain 'sebbe ni 'woceli, mo -wa nu, a 'ka we 'yiyibheli nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, mo -wa amiaa -no, amia, -wa zua -Lagoo 'Yu dli -gu. 14 -We ka 'gbu -a temania dli -Lago 'yu, mo ni: -a -ka -Lago -lu -zlali o dli da, 'in o pulba -ain yukwli. 15 -A -yi we 'ji nu, -a -ka o -lu -zlali, yukwli o pulba -ain 'gbu, -a yibheli we 'ji nu, -luo -lu -a yia o -zlala, 'yia -a yia we.

16 Gbonyuu -we'e kwaa nyume tittle 'wu, -o -ka o bheli 'yi we lenoda, -moo bhuhhoe -Lago -moo bheli 'gbu, 'in -Lago yia o bheli 'yliyogagie 'nye. 'Sa we mia -wa ka gbonyuu'u kwaa wa tittle 'wuu daa. Nu, gbonyuu -we kwaa nyume tittle 'wu, -moo mi. -Wa nua gbu -muni le, 'in 'ni -gba nu, a bhuhhoe -Lago -maa 'gbu. 17 Gbu weee -we 'nia tikli -mi, gbonyuu -wa. Nu, gbonyuu -we'e kwa nyume tittle 'wu, -moo mi.

18 -A -yi we 'ji nu, -wa weee mia -Lagoo 'yua nya, wa'a -tu gbonyuu lenoda, -we ka gbu -wa, -Lagoo 'Yuu debbie zua wa 'yiyi, 'in gbonyuuu dide 'na 'ka wa 'yi.

19 -A -yi we 'ji nu, -a mi -Lagoo -no nya, 'in dudu weee mi gbonyuuu didee 'tite kwee.

20 -A -yi we 'ji nu, -Lagoo 'Yu ka dudu -gu yi. o ka -ain gbuyilo 'nye, -a 'ka -Lagoo 'zayli

* 5:6 Wee 'nyu mia, we lo Zaan batizea o. 'In we 'pion mia, we jitea o tittle bhla, mo -wa.

yibheli. -A mɪ -Lagɔɔ 'zayli 'wɔ, ɔ 'Yu -Zezu
 Klisɪ gbɛgbɛɪn. Mɔ -wa -Lagɔɔ 'zayli, 'in mɔ
 -wa 'yliyɔgagɛ -we 'nɪa bhɔɔlɔɔda -ka.

²¹ 'Ylaashɪ, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ yoyolagɔɔ
 gbɛgbɛɪn.

'Sɛbhɛɛ 'sɔnu Zaan 'paa yoo

'Sɛbhɛɛ 'sɔnu *Zaan cɛlia, mu-wa. Zaan nɛɛ wee 'sɛbhɛ 'wɔ nu, we nani 'yli -Lagɔnymaa -nu nya wa 'ka zɛkɪkali.

Fɔsawɛli

¹ -Ami -Lagɔnyumɛ kpasa, ama 'ɲwɔɔ ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ -yɔ ɔ 'yua 'sɔ, 'in amiaa ka zɛ in -kalia gbɔzɔnu sa, amiaa na cɛlia 'wɔ. We 'ni na 'dɛbhlogbɔɔ -kali amiaa zɛ. Nu, -wa weee -yia gbɔzɔnu, wa -kali 'ya amiaa zɛ.

² -We ka gbɔ -wa, gbɔzɔnu -dɪli -an 'wɔla, 'in 'wɔ we yia -an -tɔa 'yli weee -nu nya.

³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klisi ɲwɔna -an 'nyu la, wa 'yuli -an nyazi, 'in wa 'nyɛ -an 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ. Wa nu we ɛ gbɔzɔnu sa, zɛkalɪdli nya.

Gbɔzɔnu -yɔ zɛkalɪdli

⁴ In 'yia nu, amaa 'yua tɔba mi gbɔzɔnu 'yloogblɔ nɔda, sa Dide -Lagɔ gbaa -an -yia, we sɔɔ, -mɔɔ ka 'mi 'mɔna 'wɔla bhabha. ⁵ -Slɛɛn, 'ɲwɔɔ -zɔnu ma, -we a 'kaa lɛnu, mu nu: -a kɪkali zɛ. We 'ni tite lolu in cɛli an 'wɔ, nu, -we -a 'nɔa we gwɛdɪda, mu -wa. ⁶ Zɛkalie mia, mu -wa -Lagɔɔ titenyaa 'nɔɲwɛzɔvɔɛ. 'In tite -we a 'nɔa we gwɛdɪda, mu -wa nu, a kɪkali zɛ.

A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ yociaa gbɛgbɛn

⁷ Nu, -dawlician duun -ka dɔdɔ weee -golamneni. Sa -Zezu Klisi -zɛa nyumɛ, 'in ɔ yia dɔdɔ -gɔ yi, wa'a la we gbɔzɔnu. Nu, 'sasɔkpa -nyumɛ mia, -dawlikanyɔ -yɔ Klisi tunyumɛ ɔ -mia. ⁸ A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, -we ka 'gbɔ a yia lubho ni nu, a yi we mɔnɔ, a 'ka we -tɔnɔ weee 'yi. ⁹ Nyumɛ ɔ'ɔ -tɔa Klisi -slɔluwɛli -gɔ, 'in ɔ palia we -gɔ, -mɔɔ 'ni -Lagɔ 'wɔ -ka. -ɔ tɔa Klisi -slɔluwɛli -gɔ, -mɔɔ kaa Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wɔ. ¹⁰ Nu, nyumɛ -ka amiaa -gbɛ gbɔ -slɔlua yi, we -yɔ Klisi -nu 'ni -bhlo -mi nu, a 'na 'nyɛ -ni ɔ kpe -ni. A 'na -sali ɔ fu -ni. ¹¹ A -ka ɔ fu -sa nu, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ, we lɔ a bhlilia.

Welpapɛ

¹² In 'yibha in 'ka gbɔ duun gba. In 'nia we 'sɛbhɛ 'wɔcɛlia yi. Nu, -we na dli mia -gɔ ni, mu -wa nu, in mni -mɔ amiaa -gbɛ, 'in -a 'ka we 'klu gbɔgbali, 'in -amiaa 'mɔna 'ka gba.

¹³ Nu, amaa bhɔlɔ -ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ 'yua nɛɛ nu, wa -sa an fu.

'Sεbhεε tanu Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε tanu *Zaan cεlia, mu -wa. ɔ 'tale Gayusi ɔ 'paa wee 'sεbhε yoo. Nu, Gayusi mu bha -Lagɔnyumaa 'yugalnyɔ yabhlo nya. ɔ 'dizɔzɔwee 'gbu Zaan yia ɔ 'wɔcεli. Diotlefu mu Gayusi *leglizɩ nɔkpla -nyume yabhlo nya, 'in ɔ'ɔ zɔ Gayusi 'nɔɲwe. -We Gayusi 'kaa lenu, 'mu Zaan cεlia ɔ 'wɔ, 'in ɔ nεε 'ya nu, Diotlefu bhli Gayusi 'nɔɲwezɔzɔe.

Fvsaweli

1 -Ami, -Lagɔnyume kpasa, -mu Gayusi, -ɔ -wa na bheli -zɔnu, 'in -ɔ ka ze in -kali gbɔzɔnu sa, -ami cεlia -mi 'wɔ.

2 Na bheli -zɔnu, in 'yibha nu, -in -ka 'kɔayli gbɔ weee 'wɔ. In -yi we 'ji nu, we nanɩ 'yli -na zuzu -nu nya, nu, we -mi 'ya 'sa -na kuu -nu nya. 3 Bhelia talva yia -amɩaa -gbε, wa gbaa nu, gbɔzɔnu mu -mi 'wɔ, 'in -in mu gbɔzɔnuɔ 'yloogblɩ nɔda, -muɔ ka 'mi 'mɔna 'wɔla bhabha. 4 In -ka 'nu nu, na 'yua mu gbɔzɔnuɔ 'yloogblɩ nɔda, 'mɔna -muɔ laa 'mi 'wɔ, we -zi gbɔ weee.

Gayusi -saa ɔ bhelia 'wɔ

5 Na bheli -zɔnu, -mi saa -na bhelia 'wɔ, 'in 'lakpa -bhelia -wa mɩa wa glaa, 'in -na saa wa 'wɔ. -In -ka 'sa nɔda -mi, we mi tiklu -Lagɔ 'yu. 6 Sa -in -kalia wa ze, -maa ka -seli we gba -Lagɔnyuma 'yu. -Maa -ka 'lakpa 'wɔ mɩa yi, sa -in 'kaa -maa -yɔbε, 'in we 'kaa -Lagɔ dɔdɔ namani, -in -ka 'sa wa -yɔbε, we nanɩ 'yli. 7 Nu, *Klisɩ 'ɲɩ nya wa bhli 'yoo! 'In -wa 'nɩ -Lagɔ -yi, wa 'nɩ -maa kwεε -lu yabhlogbɔɔ 'wɔbhɩ. 8 We -ka 'sa -mi, we mi nu, -amɩa bε 'sasɔkpa -nyuma -yɔ. -A -ka 'sa nu, -zugba -a -yɔ wa 'sɔ mi lubho -bhlo -gɔ -Lagɔɔ gbɔzɔnu labɔbanɩe 'wɔ.

Diotlefu -yɔ Demetliusu

9 In ka leglizɩ wεli kibhe 'wɔcεli. Nu, Diotlefu ɔ 'yibhaa nyumaa 'yugalie, ɔ'ɔ ɲwɩnunu -aɩ 'wɔ. 10 We 'dεε 'gbɔ, in -ka -mɔ yi nu, -we ɔ nɔa lε, 'in gbɔnyuu ɔ gbaa -amɩaa daa, zli 'klɩ na yia we wlelia. We 'nɩ -we mɩa dε -bhlo ɔ nu lε, ɔ'ɔ kpa -amɩaa bhelia sɔ 'sɔ nya. 'In -wa 'yibhaa wa 'ka we lenu, 'in ɔ panɩ -maa 'wɔ, 'in ɔ -vua -maa -Lagɔnyuma glaa.

11 Na bheli -zɔnu, -ɔ nɔa gbɔnyuu lε, -in 'na 'tideli ɔ -nɩ. Nu, -ɔ nɔa gbɔzɔnu lε, 'mɔ -in 'kaa 'tideli. -Wa nɔa gbɔzɔnu lε, wa mi -Lagɔɔ -nu nya, 'in -wa nɔa gbɔnyuu lε, wa 'nɩ -Lagɔ -yi.

12 Nyɩma weee nεε nu, Demetliusu mi nyume -zɔnu nya, 'in gbɔzɔnu gba 'yaa we, ɔ daa. 'In -amɩa, -a nεε 'ya nu, ɔ mi nyume -zɔnu nya. 'In, -in -yi we 'ji nu, -amɩaa gbɔdayiweli mi gbɔzɔnu nya.

Welpapie

13 Nu, gbu duun na yi yaa -mi -yla gbaa, 'in in 'nɩ 'yibha in 'ka we cεli 'sεbhε 'wɔ. 14 Na dli mi nu, 'yɩyɩa -a yia dayɩ, 'in -a 'ka we 'klɩ gbɔgbali.

15 Nu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -mi -na -nu nya. -Na 'talea mɩa -seli, wa nεε nu, wa -sa -mi fu, 'in -amɩaa 'talea mɩa -mɔ, -in -sa wa fu -bhlo -bhlo.

Zudu 'sebhē

-Lagonyuma -yla Zudi ceha 'sebhē ni, ɔ 'ka wa -yla gba nu, gbu -we yoyogbuu -slolunya paa nyuma njwe, wa zu wa 'de 'yliyo we gbegeben. Yoyogbuu -slolunya slolua -Lagonyuma nu, wa mneni wa 'ka gbonyuu lenu. Zudi nee nu, -Lago yia waa yoyogbuu -slolunya -kaslu 'wopaa.

Fvsaweli

1 Amia -Lago laa, -wa ka ze -amiaa Dide -Lago -kalia, 'in -wa ɔ paa 'wɔ -Zezu *Klisu -nu nya, amia, -amɩ -Zezu Klisu lubhononyo, *Zakee bheli Zudi paa da 'sebhē ni yoo.

2 Nu, -Lago nyazidli klaa, ɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ klaa, we -yo nyumaa zekalie 'ylimani -gɔwɔla tenyi tenyii ain glaa.

Yoyogbuu -slolunya (2 Pi 2.1-17)

3 Na jijli -talea, in 'yibha zlume bhabha nu, in 'ka ain 'wɔ celi, 'pɔpɔe -we -a 'de weee gbɔlɔa 'wɔ, we gbu -gɔ. 'In na dli ka -sleen 'mɩ 'su -gla nya nu, in celi 'sebhē -mɩni ain 'wɔ, 'in in 'ka ain 'kɔayli 'pa, a 'ka dliɔzɔve Klisu 'wɔɔ -yɔtɔ gɔ, -we -Lago 'nyea ɔ nyuma -zakpa -bhlogbɔɔ, -zɔ weee -nu nya. 4 Nu, gbonyuuu lenonya talɔa ka ain nyidi pla 'wiemi, -wa'a sɔa -Lago. Weli -we gbaa -amiaa -Lagoɔ 'nanu gbu, ma kamania we 'wɔ, 'in wa nuɔ wa pɔɔnplagbu, gbu tikli 'bhisa. -Zezu Klisu ɔ -wa -amiaa 'wlulaplunyɔ -yɩ Nyumaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, 'in wa kpelia ɔ gbu. Nu, wa -kaslu 'wɔ -pa -gbu -we mia wa wɔda, *-Lago'sebhe ka we gbu gba, -mɔɔ 'bɩ ka 'wɔgwɩe.

5 Nu, gbu na yia da gbaa, amiaa 'de yi we 'ji -yioo, amiaa dli na sibhlia we -gɔla. Nu, Jelitape -saa ɔ nyuma gbu 'wɔ Ezipɔtu -dɔdɔ -gɔ, 'in -mɔɔ 'bɩgɔ, nyuma -wa 'nia ɔ dli -gɔ zu, 'in ɔ yia wa 'bha. 6 A ligbe 'ya 'anzumaa 'nia se wa 'nyea we -gɔ -tɔ, 'in we yia we 'deɛ ladida 'bhu: -Lago yia we *glukaslu 'wɔpa, nikpise -dlugba 'wɔ, gbɔan -llukpe 'na 'kaa do 'wɔ, 'in we 'ka -mɔ gbɔwɔbhu -yɩ 'kadɔ wɔlɔ. 7 Nu, a ligbe *Sodɔmɔ klaa, *-Gomɔlɔ klaa, we -yo we kwesi -gbenyaa gbu. Wee 'gbenya -mɩnu nokpla -nyuma ka wee 'anzumaa -mɔnu motni -bho -gɔɔ weee lenu. Nokpasi -yo nokpasia dia -budu 'wɔ, 'in 'ɩjwɩ -yɔ 'ɩjwɩ dia -budu 'wɔ. 'In -sleen, wa mɩ -kosu -we'e nyumooa -kaslu 'wɔ. Wee wa gbu -mɩnu, gbu 'kaa cɩ lenu, we 'yli -slolue -wa.

8 Nu, waa yoyogbuu -slolunya -manɩ, sanee -sɔkpagbu -bhlokpade wamia nuɔ le: wa 'wlukɔɔn lapɔpali -gbɔkpɔanya 'wɔba 'ylaay-layle 'dekpa, mɔ sua wa, 'in wa nuɔ wa 'deɛ ku -yla gbonyuu le. Wa tɩlilia -Lagoɔ se 'ylila, 'in wa wela yalu 'ɩnumunya 'kadi. 9 'Debbie, 'anzumaa -kanyɔ Miseli 'ni -mɔɔ lenu. Da Miseli -yɔ 'kuzumaa 'yugalnyo mia

*Moizu 'kwie 'tutada, weli weli 'ni we njwee 'tla *Kuzuu gbegben. We nee 'Kuzu -yla sa -bhlogbɔɔ: «Jelitape 'kpɩ -mɩ 'wluo!» 10 Nu, waa nyuma -manɩ, -lu wa 'nia -yi 'mɔ wa wela, 'in -lu wa -yia dɔdɔ -gɔ -luyilo njwee, -fliinumaa -luyilo 'bhisa, -mɔɔ mnɔnuɔ wa. 11 Gbonyuu yɩ wa! Wa ka Kaɛɛn yoo -gɔ nɔɔ 'gbu, wa ka nyuma -dawli 'wɔnu 'gwezii 'gbu *-Balamɔ 'bhisa, 'in wa zuɔ yia labhu, wa ka nyumaa 'yugalunya -yɔwɔsɔlɔ Kolee 'bhisa 'gbu.

12 Nu, wa -ka ain nyidi -mɩ, amiaa -Lago'sukwe 'kadɔ a gbɔlɔa 'wɔ, we gwe, -nana -wa. 'In zuɔ 'bha wa, wa 'deɛ lɔlbe -bhlogbɔɔ wa nɔnuɔ 'yɩ 'bɩa. Wa 'wɔ sa yalipɔpa -we -pɩpe su, 'in we'e lɔali 'nyu. Wa 'wɔ sa su we'e 'pa 'bhue, we 'bhue -pa bhla. 'In we -ka 'tlu, tɩtɩee -zakpa 'sɔ we tɩa. 13 Wa 'wɔ sa gumunyuu -bhalɔbhla -gbɔgbu, 'in wa nuɔ wa zobhalɔgbonya le, nee 'nyuu 'fuflii pɔɩnplanu. Wa 'wɔ sa -zeli mnɔ -we mɩni mɔ, -we yi mɔ, 'in -Lago ka wa 'bɩ lazɔ nikpise dlugba 'wɔ, 'yɩ weee -nu nya.

14 Waa nyuma -manu daa, Enɔkɔ ɔ -wa *-Adaan 'yuoyua gbesɔnu, -mɔɔ 'paa gbɔɔ -fali -mɩni, ɔ nee: «A -tali, Jelitape -yɔ ɔ -mɔwɔlɔ -anzumaa 'wlu sanume yia yia, 15 'in ɔ 'ka dɔdɔgɔ -nyuma weee -yɔgbu 'wɔbhu. 'In nyuma weee -wa'a sɔa -Lago, ɔ 'ka wa -kaslu 'wɔpa, wa lenu -gbonyuu weee -we nya wa -sɔlɔ ɔ -yɔwɔɔ 'gbu. 'In 'yliyɔtite -weli waa gbonyuu -lenonya gbaa ɔ -yla, 'in wa 'nia ɔ 'nɔnjwe zu, we 'gbu.» 16 Nu, waa nyuma -manu, 'yɩ weee nya wa 'ɩwɩnjwenia zɔ, 'in wa bhua gbɔwɔ: wa 'deɛ dɩwɔnyingbuu solɔ wa nɔa. 'In wa gbaa 'deɛ 'ylimaniweli, 'in wa nuɔ nyuma -dawli 'wɔ -maa 'ɩnkwahe nya, wa 'ka -maa -tɩnu kwɛɛ 'yɩ 'gbu.

-Lagonyumaa 'dizoweli

17 Nu, na jijli -talea, a ligbe gbu -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu tietienya gbaa zlume ain -yla. 18 Wa nee ain -yla nu: «'Wɔbhlolu -bhlanya nya, nyuma -wa yia -Lago -yɔ ain glapala, yia wa yia, 'in wa 'ka wa 'deɛ dɩwɔnyinili 'nyii solɔ -mɩ.» 19 Nu, ma sisala nyuma -yɔ, nyumee zuzu mia wa 'wɔ, mɔ sua wa, 'in -Lagoɔ Zuzu 'ni wa 'wɔ -mɩ.

20 'In, amia, na jijli -talea, amiaa -mɔwɔlɔ dɩzɔzɔve 'wɔlɔ sa -buduu gwe wa palɩ glu. A dɩ we -gɔ la 'kɔmɔɔ. 'In a bhuhhoe -Lago ɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tɩte nya. 21 'In a -tɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu wɔda, 'in ɔ 'ka ain 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'nyɛ, ɔ nyazidli nya. Saneɛ 'sa a 'kaa -Lagoɔ nyumaa zekalidli 'wɔtɔ.

22 A 'yɩ dli 'sɔ -cɩan nyazi. 23 A pue talɔa, wa gbɔwɔbhu -kosuu 'wɔsasɩe nya. 'In a 'yɩ 'ya talɔa nyazi, nyanɔ dli nya. 'In wa -bananya wa lenu -gbonyii plalia pɔn, a nyɛ we 'wɔ.

Nyularɔwma weli 'wɔbhlolunu

²⁴ -Lago -o mnenia o 'ka ain 'yliyozo, 'in a 'na 'kaa gbonyuu lubbhili, o mneni o 'ka ain o 'hnumnie 'kadu 'yu wleli, -zugba 'sla yabhlogbo'o 'ni ain -yo -mi, 'in a mi yeda 'muna 'kadu nya. ²⁵ -Lago -o -wa -Lago -bhlogbo'o, -o 'plila -amuaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wo, mo -saa -ain gbu 'wo. Mo kwεε 'hnumnie klaa, 'ylilo klaa, we -yo 'tite -yo se mia, bhabenyi bhla, dεslεεn -yo 'yli weee -nu nya!
*-Amεni.

Zaana 'yliwogbuv 'sebhε

*Zaan ε cεla -Zezuu -gugbu, mε cεla 'sebhε -muni. -Mε Zaana 'yli -kakiε 'wu, -li -we 'kaa ci lεnu, 'mu -Lago -sloua ε 'klv. Sa -Zeu 'kaa -lu weεε 'wlulapli, 'in sa ε -yo -Lagonyuma yia 'yliyogada -tva 'yli weεε -nu nya, weεε 'sebhε sloua we -ain. -We weεε mia de Zaan cεla -ain 'wu, -a 'ka we zεli, 'in we 'ka -ain 'kwayli 'pa -zugba -a wv -Zezuu ziyiyli.

-We -Zeu wlelia zli 'klv

¹ Nii, zizegbv weεε -we -Zeu *Klisi wlelia zli 'klv, 'mu 'sebhε ni sloua. -Lago 'nyεa we -Zeu yoo, ε 'ka we ε lubhononyia 'klvslolu. 'In -we yia dayli lεnva, wa 'ka we yibheli. We 'deε 'gbv -Zeu yia ε 'anzinya tie ε lubhononyo Zaan -gbe, ε 'ka weεε gbonya ε 'klvslolu. ² 'In -we *Zaan 'yia -yo, ε yia we nyuma -yla gba. ε neε -Lagwεli -wa, -Zeu mi we gbodayinyo nya. ³ -ka 'sebhε ni zεli, 'wεtεtε -dlεε mi ε -nu nya. -Wa -ka weεε wεli -we 'bhva -Lago -gbe yukwli pulv, 'in wa -ka we 'nεnε zv, 'wεtεtε -dlεε mi wa -nu nya. Nii, weεε gbonyaa bhla ka cipa.

Fvsawεli

⁴⁻⁵ -Ami, Zaan, cεla *leglizi gbesε, -we mia -Azii -dudv -gv 'wu. -Lago, ε mi -bha, ε mi bhaa -bha, ε yia yia, εmε klaa, zuzu gbesε -we mia ε 'nnumnikpe 'yu klaa, we -yo -Zeu Klisi nwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wεtεtε -dlεε. ε -Zeu Klisi mia, -we 'plia, 'mu ε gbaa gbuzεnu nya. Mε -sεa tltlunya glaa 'wu tia, mε plia dεdugv -nyuma weεε 'wlulaplinya 'wlu la. -Zeu Klisi -kai -amiaa zε. ε tia, ε 'pion nya ε -saa -ain gbonyuu kwεε. ⁶ ε suslola -ain 'wu ε 'ka -ain 'wlulapli, ε ka -ain ε bubunya -zεli -a 'ka ε Dide -Lago lubho nu. Nii, nyuma weεε -mni ε 'nii. 'In 'tite weεε 'ka ε -nu nya -mi 'yli weεε nya. *-Ameni!

⁷ A yla, yia ε yia -mε yalwpa 'wu, nyuma weεε yia ε -yoyia. Nii, -wa ka 'debhie tva ε, 'yia wa yia ε, 'in 'lakpanya weεε yia wia ε 'gbv. Cui, we -mi 'sa. -Ameni!

⁸ Jεjitapε neε: «-Ami -wa we gwεdida, -ami -wa we bhualida. 'Tite weεε mi 'mi kwεε, in mi -bha, in mi bhaa -bha, yia na yia.»

Zaan 'yia -Zezuu 'tite -yo

⁹ -Ami, amiaa bheli Zaan, wa mi in -yo ain 'sε salida bhahba. In -yo ain 'sε, -Lago pli -ain 'wlu la, in -yo ain 'sε, -a 'tεmani dli, -a -yo -Zeu 'sε mi. -Ami Zaan, ε gbaa -Lago gbv, in mi -Zezuu gbodayinyo nya, we 'gbv wa yia 'mi kpa, in wa yia 'mi 'nyunyididv -gv ti. Weεε dεdε wa laa Patmεsε. ¹⁰ -Lago yli nya, 'in -Lago Zuzu yia 'mi 'wεbhv. -Mε 'mi luv, wεli 'tite -we 'wlob legle, 'mu in 'nva. ¹¹ We neε: «-We -na yia -yo, -in cεli we 'sebhε 'wu. -In -ka we cεli, -in 'pa we yoo leglizi

gbesε -gbe. Efezi gbee -nu mi, Simingbee -nu mi, Peligamogbee -nu mi, Tiatihgbee -nu mi, Salidigbee -nu mi, Filadelifigbee -nu mi, 'in Laodisegbee -nu mia.»

¹² 'In 'bhitia la, in 'ka ε mia 'mi -yla gbv gbadayibheli, 'in in yia -can -napε gbesε -yoyi. ¹³ Weεε 'napε nyidi, -bha in 'yia nyumεε 'wεwlv -yo, ε ka -bana -blalεε 'wu, ε 'kikle 'yli mi gbunda -can -cεsli nya. ¹⁴ ε 'wluo nyi pεlv 'painpain 'kwleeni 'bhisa, 'in ε 'yli nyumaa -kosu 'bhisa. ¹⁵ ε bhv lia netε wa fa -kosu 'wu 'bhisa, 'in ε wεli mia -wlowlo gumunyuu -jiji 'bhisa. ¹⁶ -Zεli gbesε mi ε lilisε 'wu. 'In 'nεnε 'yilisε -tεgugle mia ε nεε. ε klv lia 'ylogbagbv ylv 'bhisa. ¹⁷ 'In 'yia ε, 'in in yia ε bhv -yo bhlili, 'in in yia -gblv. 'In ε yia 'mi ε lilisε -golapali. ε neε: «-In 'na nuv nyano -ni. -Ami -wa we gwεdida, -ami -wa we bhloluda. ¹⁸ -Ami -wa 'yliyoganyo. In ka bha tli, -slεn in -ga 'yliyε 'yli weεε nya. Tltie mi 'mi kwεε, 'in in plia tltlunya 'gbe 'wlu la. ¹⁹ -We -in 'yia -yo, -in cεli we. -We -na yia -yo, we -yo -we -na yia -yoyia dεslεn, -in cεli we. ²⁰ -We mia -zεli gbesε -nu nya, -we mia 'mi kwεε, we -yo -can -napε gbesε, we 'ji -we mia zizeda, 'mu na yia gbaa. Weεε -zεli gbesε mia, mu -wa 'anzi gbesε -we -Lago tiea leglizi gbesε 'wu. Weεε -can -napε gbesε mia, mu -wa weεε leglizi gbesε.»

2

'Sebhε -we Zaan cεla Efezi leglizi 'wu

¹ «Nii, leglizi -we mia Efezi gbe nukple, -in cεli we 'anzi 'wu:

«Nyumε -ε kaa -zεli gbesε lilisε 'wu, 'in ε noa -can -napε gbesε nyidi, ε wεli ni: ² -We weεε -in nva lε, in -yi we. Sa -in nva lubho 'tite, 'in -in yia dltie 'yi, in -yi we. In -yi we 'ji nu, in -yo 'nyii -cia'an nna. Tεva neε, -Lago tietienna wa -mia, 'in wa 'ni we nya -mi. -In ylaa wa la, 'in -in yia we 'jiyibheli nu, yocian wa -mia. ³ -In ka dltie, wa ka -mi siali na 'gbv, 'in 'kva 'ni -mi 'ylila wla.

⁴ «Cui, 'sa we mia, 'bhie gbv -we mia -ain nyidi, mu ni: sa -in -kala na zε we gwεdida, -in 'ni -slεn 'sa na zεkai. ⁵ We -ka 'sa -mi, sa -in -kali bhaa na zε, in 'pa we dli -go. 'Bhiti -na dli, 'in -we -in nva lε we gwεdida, nu we lε lv. -In 'ni 'bhiti ni, 'in na yia -na -gbe, 'in na sala -na 'napε we 'bi 'wola. ⁶ Cui, gbv yabhlo gbaa -na daa: 'Nikolaa 'bunyumaa lεnεgbv -na nyεa 'wu -ami 'bhisa.

⁷ «-ε -ka 'nuv -yukwli 'wlu -ka, -we -Lago Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, ε 'nu we. -Gogalinya na yia suu 'bhue nyεa. Weεε su mi -Lago -gbe. We bhue mia, mu nyεa nyumε 'yliyogagie.»

'Sebhε -we Zaan cεla Siminu leglizi 'wu

⁸ «Nii, leglizi -we mia Simingbe nukple, -in cεli we 'anzi 'wu:

«-Ɔ mia tia, -ɔ mia we bhloluda, -ɔ tli bhaa, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie 'yi lugada, ɔ weli nu: ⁹Wa mi -mi sialida, -in mi bobabhanyo nya, in -yi we 'ji. Nu, -in mi 'nnumunyo nya. In -yi we 'ji nu, tɔba ka -mi veli nyumɛɛ. -Maa nɛɛ -maa mi *Zuifo nya, 'in -maa 'ni we nya -mi. *-Saataan 'ɲni nya wa suslolua 'wu. ¹⁰Nu, sia -na yia, -in 'na nono nyanɔ -ni. A yibheli we 'ji nu, *Kuzu yia an laylaa: -kaslo 'wu wa yia amiaa tɔba 'paa we 'ka an sial 'yi kugbua 'wu. Nu, wa -ka -mi 'bhaa yi, -in 'na -sali 'mi dli -gu -ni. 'In, in 'ka -mi -can -kloo 'nyɛ. Wemu -can -kloo mia, nyuma -wa ka 'yliyɔgagie 'nia bhloluda -ka, ma plaa we 'wluo.

¹¹ «-Ɔ -ka 'nono -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, ɔ 'no we. -Gugalinya mia, tli tliee 'sonu 'na 'ka wa 'bha.»

'Sebhe -we Zaan cɛla Peligamvɔ leglizɔ 'wu

¹² «Nu, leglizɔ -we mia Peligamvɔge nukple, -in cɛli we 'anzi 'wu:

«-Ɔ kaa 'nenɔ 'yilisɔ -tugvɔble, ɔ weli nu: ¹³In -yi -na ladida da, mɔ *-Saatan pɛla nyuma 'wlu la. In -yi we 'ji nu, -na dli mi 'mi -gu. Da wa 'bhaa Antipasɔ -ɔ gbaa na gbv tklɛ, -mɔ -Saataan ladida, -in 'ni 'mi dli -gusa.

¹⁴ «Cun, we mi 'sa 'bhie, gbv 'kienyi mi -an nyidi. -Mɔ -na -gbe, nyuma tɔba slolua *-Balamvɔ gbv. Ɔɔ -Balamvɔ slolua -Balakɔ sa ɔ 'kaa *Izlaɛlniyuma gbonyuuu 'yoo 'wokwa. Ɔ nɛɛ wa li -zila -bɔbɔnumɛ, 'in wa -ka motni kwɛ. ¹⁵'Sa -bhlokpade tɔba -wa ɲnwaa 'Nikolaa 'binyumaa gbv -yɔ, -maa mi 'yaa -na -gbe. ¹⁶We 'dɛɛ 'gbv, -in 'bhiti -na dli. We 'ni -mɔvɔ, 'in na yia amiaa -gbe dayli, 'in na dɛlia an tɔ na ɲwɛɛ -tugvɔble nya.

¹⁷ «-Ɔ -ka 'nono -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, ɔ 'no we. -Gugalinya mia, -Lagɔɔ lililu -we mia zideda, 'mɔ na yia wa 'nyɛa we -yɔ tukpa 'pupa. Wee tɔkpa mia, 'ɲni lolu mi we -gu cɛlida. Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni we -yi, we 'ni ɔ 'yia wee tukpa 'wobhu.»

'Sebhe -we Zaan cɛla Tiatilu leglizɔ 'wu

¹⁸ «Nu, leglizɔ -we mia Tiatilɔge nukple, -in cɛli we 'anzi 'wu:

«Ɔɔ -Lagɔɔ 'Yu -ɔ ka 'yili nyumaa nɛɛ -kosu, 'in ɔ bhv lia telitelnetɛ 'bhisa, ɔ weli nu: ¹⁹In -yi -na lenvɔgbv. In -yi we 'ji nu, a kikalɔ zɛ. -Na dli mi 'mi -gu, 'in -na saa -na -lima 'wu, 'in -in kaa dɛtie. In -yi we 'ji nu, -we -na nva -sɛɛn lɛ, we -zi -we gwɛdidaa -no 'wu.

²⁰ «We mi 'sa 'bhie, gbv yabhlo mia in -yɔ -mi 'sɔ nyidi, mɔ nu: 'ɲwɔɔ -ɔ wa laa Zezabeli, -ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagvɔgbv -falpaɲwɔɔ, 'in -ɔ a 'tidea 'yi amiaa 'dɛɛ -gbe, mɔ nɔa na lubhononya -dawli 'wu ɔ gbagbaweli 'wu.

Mɔ kwaa wa gbonyuu lu, 'in wa kaa motni kwɛ, 'in wa lia -zila -bɔbɔli. ²¹In ka ɔ 'yili zɔ ɔ 'ka ɔ dli 'bhiti, 'in ɔ 'ni we -yɔɲwuu. ²²We 'dɛɛ 'gbv, lɛ na yia we nva, 'in ɔ 'ka gu 'kadu bhli ɔ -yɔ -wa ɔ -yɔ wa dia -budu 'wu 'sɔ. Nu, -maa 'ni -maa dli 'bhiti, 'in -maa 'ka ɔ lenvɔgbv 'bɛbhv ni, 'in na paa -maa siasie ɲwɛ. ²³Ɔ 'yua na yia 'bhaa. 'In leglizɔ weɛ 'ka we 'jiiyibheli nu, -ɔ yia nyumɛɛ dli zɔ -yɔ ɔ 'wluɔvɔn la, -ami -wa. -Ɔ -ka -mi, -we -in -ka lenvɔ, we 'klɔlu -na yia 'yia 'mi kwɛɛ. ²⁴Nu, amia Tiatilɔnyuma tɔba, a 'ni wee slolue -yɔɲwuu. Wee gbv wa laa: «-Saataan naci -we mi zideda.» In nɛɛ an -yla, in 'ni an 'gba -putu 'wluɔɔda -mi. ²⁵Nu, in 'ni -slɔ lu yi ni, -we mia an kwɛɛ, a kpa we la -kli.

²⁶⁻²⁸ «-Wa -ka -gɔgali, -wa -ka na dɔmagbɔ -yɔɲwuu we 'ka we bhloluda nyini, 'tite -we in 'yia na Dideɛ kwɛɛ, 'mɔ na nyɛa wa. 'In na nyɛa wa 'tite wa 'ka laganya 'wlulapɛli, wa 'ka wa kpa -gla nya, 'in wa 'ka wa -wɔ bla -nyida 'bhisa. 'In na nyɛa wa zlokpɔ -zɛliya. ²⁹-Ɔ -ka 'nono -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, ɔ 'no we.»

3

'Sebhe -we Zaan cɛla Salidu leglizɔ 'wu

¹ «Nu, leglizɔ -we mia Salidɔge nukple, -in cɛli we 'anzi 'wu:

«Nu, -ɔ kaa -Lagɔɔ zuzu gbesɔ -yɔ -zɛli gbesɔ kwɛɛ, ɔ weli nu: In -yi -na lenvɔgbv. Wa nɛɛ: -in -ga 'yliyɔ, -zugba -in ka tli. ²-In ganɔ, -we -tɔa 'wu, 'in we mia -mi kwɛɛ, -in 'temani we la, we yi tli. -We ka gbv -wa, in ka we 'jiiyibheli nu, -na lenvɔgbv 'ni -mi tklɛ na -Lagɔɔ 'yiliya 'wu. ³Nu, -in ligbe weli -we -in 'nva, 'in -in yia we -yɔɲwuu. -In zɔ we 'nɔɲwe, 'in -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'ni -mɔvɔ, -in 'ni ganɔ ni, 'in na tlalia -mi 'wu 'wienyɔ 'bhisa, 'in bhla -we nya in 'kaa -na -gbe yi, -in 'na 'ka we yibheli.

⁴ «We mi 'sa 'bhie, -Lagonyuma tɔba mia Salidɔge nukple, wa 'ni -slɔ wa -bana pɔɲɲlali. Waa nyuma mia -bana 'pupa wa yia 'wɔplaa, wa -yɔ 'mi 'sɔ ka nɔ, -we ka gbv -wa, wa ka we 'klɔ. ⁵'Sa -bhlokpade, -wa -ka -gɔgali, ma plaa wee -bana 'wu, 'in wa 'ɲni -we mia cɛlida 'yliyɔga -sebhe 'wu, 'in 'na 'ka we lamumɛni. 'In na gbaa wa 'ɲni -zɔvɔ na Dide -yɔ ɔ tietienya 'yu. ⁶-Ɔ -ka 'nono -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, ɔ 'no we.»

'Sebhe -we Zaan cɛla Filadɛlfii leglizɔ 'wu

⁷ «Nu, leglizɔ -we mia Filadɛlfɔge nukple, -in cɛli we 'anzi 'wu:

«-Ɔ mia tklɛ, -ɔ gbaa gbvɔvɔ, -ɔ kaa nyumaa 'wlulapɛliyo *-Davidu -lakɔ kwɛɛ, -ɔ -ka klolo -kalɔ, 'in wa 'nia mneni wa 'ka we kla, 'in -ɔ -ka -bha kla, wa 'nia mneni

wa 'ka -bha -kali, ɔ weli nu: ⁸ In -yi -na lenogbu, in -yi we 'ji nu, -in 'ni late 'nanuɔ, -zugba -na zɔ na weli 'nuɔwe, 'in -in 'ni na gbɔ kpeli. -In -tali, in ka klogo yabhlo -kali -mi -yla, -we nyime yabhhlogbɔɔ 'nia mneni ɔ 'ka kla. ⁹ Nyima -wa suslolua 'wɔ -Saataan 'ɲni nya, 'in wa laa wa 'de Zuifu, 'in wa 'nia we nya -mi, yocian wa -mia. -In -tali, -we in 'kaa wa -yla lenu, mu nu: 'kɔa 'tite nya na yia wa -mi 'yu -laa, 'in wa 'ka -mi 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, in -kali -na ze. ¹⁰ -In ka na weli dli -gu zɔ dlitie nya, we 'dee 'gbu na yia -mi 'wɔkɔa siasia bhla. Nu, wee siasie mia dɔdɔ weee -gu yida, we 'ka nyima weee layla.

¹¹ «Dayi na yia. -We -in kaa, -in kpa we la -kli. We -ka 'sa -mi, nyime yabhhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mi -na -can -kloo kwɛɛ -sa. ¹² -ɔ -ka -gɔgali, mɔ yia *-Lagɔbudu 'kaduɔ bhu -zea, 'in wa 'na 'ka -bha ɔ vu. ɔɔ -gɔgaliɔ -gu na yia na -Lagɔɔ 'ɲni cɛlia we -yo -Lagɔɔ 'gbee 'ɲni. Wee -Lagɔɔ gbe mia, mu -wa *-Zeluzalemu -lolu, -we 'kaa -Lagɔɔ -gbe 'bhu yali, 'in we 'ka lasibhli. ɔɔ -gɔgaliɔ -gu in 'kaa na 'ɲni lolu cɛli. ¹³ -ɔ -ka 'nɔnu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, ɔ 'nu we.»

'Sebhe -we Zaan cɛlia Laodisee leglizi 'wɔ

¹⁴ «Nu, leglizi -we mia Laodisegbe nupkle, -in cɛli we 'anzi 'wɔ:

«-ɔ gbaa -Lagɔɔ domagbu, -ɔ -wa gbɔdayiɔ tuklu, -ɔ-ɔ 'tubhɔa yo, -ɔ ka sɔ nya -Lagɔ -laa -lu weee la, ɔ weli nu: ¹⁵ In -yi -na lenogbu. -In 'ni wɔtɔ, -in 'ni -su. Na dli nɛɛ, -in -ze we 'yabhlo. ¹⁶ Nu, -in 'ni -su, -in 'ni wɔtɔ, -in wɔwɔ, we 'dee 'gbu, gwɛzea na yia -mi. ¹⁷ -In nɛɛ nu, 'ɲnumniɔ -in -mia. -In ka -lu duun 'yi, 'in -in ka -lu weee -in 'yibhaa. -In mi 'sa gbaa, -zugba -in mi poli poli nyaziɔ nya, bobabhanyɔ -in -mia. -In mi kpanɔ nya, -in mi 'lɔlɔnyɔ nya. -In mi 'sa, 'in -in 'ni we 'ji -yi. ¹⁸ We 'dee 'gbu, 'di -we na zɔa -mi, mu nu: -in yi na -gbe, -can -we wa 'kplia 'wɔ -kosu 'wɔ, -in 'ka we zɔ, 'in -in 'ka 'ɲnumniɔ -zɔnu -ze. Yi, -in 'ka -bana 'pɔpa zɔ, -in 'ka we 'wɔpla, -na kpanɔ yi -mi zɔbhali. -In zɔ 'ya nyakpɔ, -in 'ka we 'yilia 'wɔ pali, 'in -in 'ka layi.

¹⁹ «-We mia na -nu nya, nyima -mama ka ze in -kalia, -maa na sialia, in 'ka -maa gbɔ slolu 'gbu. We -ka 'sa -mi, -in 'bhiti -na dli, -in yi 'mi 'bi -gɔladolie nya. ²⁰ -In pɔ yukwli! In 'yilgbe -buduɔwɛɛ, in mi kɔkɔ bhliɔ. -ɔ -ka na weli 'nu, 'in ɔ -ka -bha -kali, 'in na plaa ɔ -budu zɔ, 'in na -yo ɔ 'sɔ lia dabhlo.

²¹ «-Ami, in mi -gɔgaliɔ nya. In -yo na Dide ka ɔ 'ɲnumnikpe -goladi. We 'dee 'gbu, -ɔ -ka -gɔgaliɔ nya -mi, mɔ -yo 'mi 'sɔ 'kaa

na 'ɲnumnikpe -goladi. ²² -ɔ -ka 'nɔnu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, ɔ 'nu we.»

4

-Mɔ yali wa -mniia -Lagɔɔ 'ɲni

¹ -Muɔ 'biɔ, 'in in yia -mɔ na 'yli -kakie 'wɔ gbɔ -putu -yɔyi: klogo yabhlo mi 'ɲwɛkalida yali. Wee weli -we in 'nuɔ tiada, -we 'wɔba legle, we nɛɛ 'mi -yla: «-Gbla -seli, -we 'kaa ɔ lenu, in 'ka -mi we 'kɔslolu.» ² Tɔɔn, -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'mi 'wɔ, 'in in yia 'ɲnumnikpe -yɔyi -mɔ yali ladida -zugba we -goladiɔ mi we -gu. ³ -ɔ -dia kpe -gɔla, li ɔ lia tɔkpa -zɔnu wa laa zaspu -yɔ saliduan 'bhisa. -Zuku lia tɔkpa -zɔnu wa laa emewlodɔ 'bhisa, mu bibea wee kpe. ⁴ Wee 'ɲnumnikpe mia, 'ɲnumnikpe -putu gbɔ -bhlo 'ya -mnuɔ bibea we. Nyima kpasɔ gbɔ -bhlo 'ya -mnuɔ, -wa kaa -bana 'pɔpa 'wɔ, 'in wa kaa -can -kloo 'wluo, ma -dia wee kpenya -gɔla. ⁵ 'Nyuu 'yika -papie klaa, wɛliɔna klaa, we -yo -dee -gangie, mu bhua wee 'ɲnumnikpe 'wɔ. We 'yu, yɔ gbesɔ mi -nyumada sa 'titeɛ, mu -wa zuzu gbesɔ -we mia -Lagɔ 'yu. ⁶ Wee 'ɲnumnikpe 'yu, we 'wɔsa gumunyɔ ka klu mi 'sese 'veli 'bhisa, mu mi -bha.

Wee 'ɲnumnikpe kwesi, 'yliyɔgali -mnuɔ mi -bha. 'Yli mneni we ku -yola weee. We mi we 'yugbeɔn -yo we logbeɔn. ⁷ Wee 'yliyɔgaluu tianu -yo -jla 'wɔwɔ. We 'sɔnu -yo 'bhligbɔ -yule 'wɔwɔ, we tanuɔ klu -yo nyime -nu 'wɔwɔ, 'in we -mnuɔn 'wɔba -galibha -cice -we mia -bhluɔ. ⁸ Wee 'yliyɔgali -mnuɔ mia de ni, we 'yabhlo ka -kapue gelibhlo. 'Yli mnenia we ku -yɔla. We mi we -kapue dli, 'in we tɔba mia we -gu. Zlɔo, sabɔo luɔ we bhliɔ -nya. We nɛɛ:

«Jejitape, -ɔ mi tiklu, -ɔ mi tiklu, -ɔ mi tiklu, 'tite weee mi ɔ kwɛɛ,

-ɔ mi bhaa -bha, -ɔ mia -bha, -ɔ yia yia.»

⁹ We mia luɔ bhliɔ -zugba we mniia -ɔ -dia 'ɲnumnikpe -golaa 'ɲni, -ɔ -gaa 'yliyɔ 'yli weee nya, 'in we gbaa ɔ 'ɲni -zɔnu, 'in we paa ɔ fuo. ¹⁰ Da wee 'yliyɔgali -ka luɔ bhli -bhlo, 'in waa nyima kpasɔ gbɔ -bhlo 'ya -mnuɔ sibhliɔ 'kukolu -ɔ -dia 'ɲnumnikpe -gu la 'yu. 'In wa bɔbɔa -ɔ -gaa 'yliyɔ 'yli weee nya, 'in wa wɛlia wa -can -kloo ɔ 'ɲnumnikpe 'yu, -zugba wa gbæ:

¹¹ «Jejitape, -amaa -Lagɔ, we mi tiklu -a 'ka -na 'ɲni -mniin,

-a 'ka -bha -mi zɔ,

'in we mi tiklu -a 'ka -mi fuo 'pa -na 'titeɛ 'gbu.

-We ka gbɔ -wa, -mi -laa -lu weee la.

-In nɛɛ, -lu yi la, 'in -lu yia layi,

'in -in yia we lala.»

5

Glighi -sebheɛ klaliɔ wa -wlaa

1 'In in yia gligh -sebbe -yoyi, we mi oo 'hnumnikpe -guladinoo liliso 'wu. We -gu -yo we dlu mi celida. We mi klada -luu klalli gbeso nya. 2 In 'yia 'anzi 'tite yabhlo -yo, we 'yibhaa la weli 'tite nya, we nee: «Nyoo ka we 'klb oo 'ka -luu klalli gbeso ni -wlo, 'in oo 'ka 'sebbe ni -bloa?» 3 Nu, nyume oo 'kaa we -kali, oo 'ni -mi. O 'ni yali -mi, oo 'ni dudu -gu -mi, oo 'ni glu -mi. Nyume yabhlogbooo 'ni mneni oo 'ka wee 'sebbe 'wotali. 4 Nyume oo kaa we 'klb oo 'ka 'sebbe ni -blo, oo 'ka we zeli, oo 'ni -mi. We 'gbu in yia wi -wawo. 5 Toun, waa nyuma kpasu 'yabhlo nee 'mi -yiae: «-In 'na wili -ni. -In -tali, oo Zudaa zwayli -jla, oo -wa 'wlulapilnyoo -Davidu yu, oo ka -gogali, mo kaa we 'klb oo 'ka wee -luu klalli gbeso -wlo, 'in oo 'ka 'sebbe ni -blo.»

6 -Bha in 'yia *Bhlabhleyu -yo 'yiligbeda. O mi 'hnumnikpe kwesi 'yliyogali -mnua -yo nyuma kpasu nyidi. O Bhlabhleyu 'wlosa -blu wa -di oo 'slakaa -no nya. O ka 'gw' gbeso -yo 'yli gbeso. Mu -wa zuzu gbeso, -we -Lago 'paa yoo dudu weee -gu. 7 O Bhlabhleyu bea oo -dia 'hnumnikpe -gu la -yo, 'in oo yia wee 'sebbe 'wobhu -moo lilikwesoo 'wu. 8 O 'bhua wee 'sebbe 'wu, toun wee 'yliyogali -mnua -yo nyuma kpasu gb -bhlo 'ya -mnua yia oo 'yu 'kukolu 'sibhli. -O -ka -mi, oo ka -pete kwee, 'in -can -dako -we nukple 'wli mia, -moo ka -moo kwee. Wee wli mia, mu -wa -Lagonyumaa bhuhoe -weli. 9 -Bha wa bhlia luv lotu:

«-O kaa we 'klb oo 'ka 'sebbe ni 'wobhu,
 -mi -wa.
 -O kaa we 'klb oo 'ka we -luu klalli -wlo,
 -mi -wa,
 -we ka gb -wa,
 -oo jitea oo 'pion oo 'ka nyuma 'woziti -Lago -yia,
 -mi -wa.
 Nyuma -wa 'bhua zua weee 'yli klaa,
 weli 'yli -bhlo -bhlo -gbanya klaa,
 klu weee nyuma klaa,
 we -yo -wa 'bhua laga dudu weee -gu,
 -oo zitia wa 'wu -Lago -yia,
 -mi -wa.

10 Nu, oo nya we le,
 'in -Lago pua -maa 'wlu la,
 -mi -wa.
 -O nya we le -maa 'ka -Lagobobonya -ze,
 'in -maa 'ka oo dmagbu leno,
 -mi -wa.
 -Mi nya we le -maa 'ka nyuma weee 'wlulapili dudu weee -gu.»

11 In -tali 'yaa -bha, 'in in yia 'anzunyaa weli 'nu. We -zu 'wu, wa 'ni mneni wa 'ka we zeli. Nu, wee 'yliyogali -mnua klaa, nyuma kpasu klaa, we -yo 'hnumnikpe, 'mu we bibe -nya. We 'de weee mia luv bhida 'titee, 12 we nee: «Nu, Bhlabhleyu oo wa -dia -blu 'slaka nya, 'tite klaa, 'hnumnie klaa, gbuyilo klaa, we -yo latelo mi oo -no nya.
 We 'dee 'gbu, we mi tkli nyuma 'ka -bha oo zu,

wa 'ka oo 'hni -mnuni,
 'in wa 'ka oo 'hni -zono gba.»

13 'In in yi 'yaa luv -putu 'nu. -Lu weee -Lago -laa la, -we mia yali, -we mia dudu -gu, -we mia glu, we -yo -we mia gumunyu lu, we 'de weee bhlia lu, we nee:
 «-O -dia 'hnumnikpe -gu la,
 oo -yo Bhlabhleyu 'so,
 'tite weee mi wa -no nya,
 'hnumnie weee mi wa -no nya.
 Wa bhli wa 'hni, 'in wa zu -bha wa
 'yli weee -no nya.»

14 'In wee 'yliyogali -mnua nee: «-Ameni!»
 Nyuma kpasu 'sibhlia 'kukolu, 'in wa yia oo bubo.

6

Bhlabhleyu -wla -luu klalli gbeso

1 Toun, 'in in yia oo Bhlabhleyu -yoyi. 'In oo yia wee gligh -sebbe klalluu tianu -wlo. -Bha -bhlokpade 'yliyogali -mnuaa 'yabhlo 'kpa 'wu 'titee, -de 'bhisa. 'In in yia we 'nu. We nee: «Yil!» 2 In -talia -bha, 'in in yia numesoon 'pupa -yoyi. -O -dia we -gu la, oo ka pnu kwee, 'in wa yia oo -can -kloo yoo 'nye. Nu, oo ka -gogali, 'in -gu oo yi 'yaa -gala mnia.

3 -Moo 'bigu, oo Bhlabhleyu yia wee -luu klalluu 'sonu -wlo. -Bha -bhlokpade, 'in in yia 'yliyogaluu 'sonu weli 'nu. We nee: «Yil!» 4 'In numesoon -putu yabhlo yia 'tla, we -za -kosu 'bhisa. -O -dia we -gola, 'mo wa 'nyea 'yoo, oo 'ka dudu -gu tu -la, 'in dudu -gu -nyuma 'ka 'bhobhali. -Bha wa 'nyea oo tugugble yoo.

5 -Moo 'bigu, oo Bhlabhleyu yia wee -luu klalluu tianu -wlo. -Bha -bhlokpade, in 'nua 'yliyogaluu tianu weli. We nee: «Yil!» In -talia -bha, 'in in yia numesoon -yuyi. O -dia we -gu la, oo ka kilo kwee. 6 Weli yabhlo 'tlaa wee 'yliyogali -mnua nyidi, we nee: «'Mno -yo -gooo 'kl' yia yia. Nu, 'mno kilo -bhlo kaa 'yli -bhlo -lubhoo 'penigwezi, -gooo kilo ta kaa 'yli -bhlo -lubhoo 'penigwezi. -Mumu -ka 'kpi -yo nu, -in 'na zili we kwe -ni, we -vale -tu sa 'ce.»

7 -Moo 'bigu, oo Bhlabhleyu yia wee -luu klalluu -mnuanu -wlo. -Bha -bhlokpade in 'nua 'yliyogalu -mnuanu weli. We nee: «Yil!»

8 In -talia -bha, 'in in yia numesoon -yoyi, we fuakaa. -O -dia we -gola, oo 'hni wa laa tithie. Tithinyaa 'gbe -yo oo 'so no. 'In wa yia wa 'tite 'nye wa 'ka nyuma 'bhaa mni dudu kibhe -mnuanu -bhlo -gu. 'Sa wa mnia wa 'ka nyuma 'bha tugugble klaa, hwo klaa, tithigu klaa, we -yo -fiiinuma 'nyii nya.

9 -Moo 'bigu, oo Bhlabhleyu yia wee -luu klalluu gbunnu -wlo. -Bha -bhlokpade, in yia nyuma wa 'bhaa, wa zuzu -yoyi 'slakagosaldu zo. Waa nyuma mia, wa ka -Lagoweli -yoyi wnu, 'in wa mia we gbodayinya nya, we 'gbu wa yia wa 'bha. 10 Wa 'kpa 'wu 'titee, wa nee: «-Amiaa -Kanyoo 'zayli -oo mi -mowloda, dudu -nyumaa -yogbu -na yia 'wobhua, 'in

-in 'ka wa gbɔ dɔli -amaa -yɔkpasasiee saa. 'Lee, bhla -mumu -na wɔlv wea?»¹¹ Tɔɔn, wa yia -maa -bana 'pɔpa 'wɔladlɔli, 'in wa nɛɛ -maa -yla, -maa wɔ -sɛ, nɛɛ, -maa bhelia -yɔ -maa lubhonv -lima -wa wa yia 'bhaa -maa 'dɛ 'bhisa, -maa nɛɛ -ka gba 'bhie.

¹² In -talia -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yoyi, 'in ɔ yia -luu klalɔluu gbelibhlonv -wɔlv. -Bha dɔdɔ zuklua 'titeɛ. 'In 'yɔlv yia ylumani nɛɛ -gbenaa, 'in 'cɔ yia zamanɔ 'pɔn 'bhisa. ¹³ 'In -zeli yia bhli dɔdɔ -gɔ, su wa zɔbhahla, -pɔpɛ -ka 'plɔ, sa we 'bhue jitea, 'sa -zeli jitea dɔdɔ -gɔ. ¹⁴ 'In yali yia labhv nyumaa 'yɔliya 'wɔ, nɛɛ -bita wa gli. -Gɔgɔ weee -yɔ dɔdɔ weee mia 'nyu nyidi, 'in we yia 'tɔ. ¹⁵ Tɔɔn, dɔdɔgɔ -nyumaa 'wlulapɔnya klaa, nyumaa 'yugalɔnya klaa, 'slɔjaa 'yugalɔnya klaa, 'ɔnumnɔnya klaa, nyuma 'tite klaa, galɔ klaa, we -yɔ -wa 'nɔa galɔ nya -mɔ, wa 'dɛ weee yia zize -gɔgɔ 'bhɔka 'wɔ, we -yɔ tokpa -nyidi. ¹⁶ Wa nɛɛ tokpa -yɔ -gɔgɔ -yla: «A bhilili -an -gɔ. A zize -an 'pɔpɔ, ɔ -dia 'ɔnumnkpe -gɔ la kwɛɛ. A zize -an 'pɔpɔ Bhlabhleyuu 'cɛ kwɛɛ. ¹⁷ Nɛɛ, we ka nyini, wa 'cɛpaylɔ 'kadu ka nyini. Nyɔɔ mneni ɔ 'ka we 'yu 'yiligbea?»

7

Nyuma 'wlu glv ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000)

¹ -Mɔv 'bɔgɔ, 'in in yia 'anzi -mɔnɔ -yoyi 'yiligbɛda dɔdɔv gwɔgwɔ -mɔnɔ 'yɔli. -Mɔv mɔ dɔdɔv -pɔpɛ -mɔnɔ 'yoo -kolɔda, -mɔv yi 'wɔlv nɛɛ, -pɔpɛ yabhlogbɔɔ 'plɔ dɔdɔ -gɔ, gumunyu -gɔ we -yɔ su 'wlu. ² 'In, in yia 'anzi -putu yabhlo -yoyi 'wɔsɔda 'yɔlv 'wɔsɔlɔda. -Lu -we nya wa zɔa -Lagɔɔ yibhelida nyuma -yɔ, we mɔ we kwɛɛ. 'Anzi -mɔnɔ -we -Lagɔ 'nyɛa 'tite we 'ka gumunyu -yɔ dɔdɔ sɔlv, we 'kpɔa 'wɔ 'tite we -yla, we nɛɛ: ³ «A 'yiligbe -slɔ, nɛɛ, -a 'nɔ -slɔ 'yɔliyɔga -Lagɔɔ yibhelida -Lagɔɔ lubhonunɔyaa 'klɔ -yɔ zɔ, dɔdɔ klaa, su klaa, we -yɔ gumunyu, a 'na sɔlv we -nɔ.» ⁴ 'In -wa -Lagɔ zɔa ɔ 'dɛɛ yibhelida -yɔ, 'in in yia wa nɛɛ yibheli. *Izlaɛlu zɔa weee 'yɔli, nyuma 'wlu glv ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000).

⁵ Zudaa zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Lubenɔ zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Gadu zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

⁶ Asɛlu zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Nefɔtalii zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Manase zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

⁷ Simeɔ zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

*Leviii zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Isakaaa zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

⁸ Zabulɔn zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

*Zezɛfɔv zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Bezameɛɛ zɔayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Wa 'dɛ weee 'klɔ -yɔ wa zɔa -Lagɔɔ yibhelida.

Nyumaa -zlo bibea 'ɔnumnkpe

⁹ -Mɔv 'bɔgɔ, in -talia -bha, 'in in yia nyumaa -zlo -yoyi. Waa nyuma -zu 'wɔ, ɔ mnenia ɔ

'ka wa zeli, ɔ 'nɔ -mɔ. Nɛɛ, dɔdɔ weee -gɔ -nyuma wa -mɔa: laga weee -gɔ -nyuma mɔ -bha. Zɔa weee 'yɔli -nyuma mɔ -bha. Klu weee nyuma mɔ -bha. Weli weee nyuma mɔ -bha. Wa 'yiligbe 'ɔnumnkpe -yɔ Bhlabhleyu 'yu. Wa ka -bana 'pɔpa 'wɔ, 'in saɔn mia wa kwɛɛ. ¹⁰ Wa 'kpɔa 'wɔ 'titeɛ, wa nɛɛ:

«-Amaa -Lagɔ -ɔ -dia 'ɔnumnkpe -gɔ la, ɔ -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ, gbɔwɔsɛ mɔ wa -nɔ nya!»

¹¹ Nɛɛ, 'anzi weee bibea wee 'yɔliyɔgali -mɔnɔ klaa, waa nyuma kpasɔ klaa, we -yɔ 'ɔnumnkpe. Wa -gbliɔ 'wlu la 'ɔnumnkpe 'yu, 'in wa yia -Lagɔ bɔbɔ. ¹² Wa nɛɛ:

«-Amen!»

Nyuma weee gba ɔ 'ɔnɔ -zɔnɔ.

Nɛɛ, nyuma weee -mɔnɔ ɔ 'ɔnɔ,

gbɔyɔlo weee mɔ ɔ -nɔ nya,

nyuma weee 'pa ɔ fuo, nyuma weee zɔ -bha ɔ, 'tite -yɔ latelo weee mɔ ɔ -nɔ nya.

We -mɔ 'sa, 'in we 'ka 'sa -tɔ 'yɔli weee -nɔ nya.»

¹³ -Bha nyumɛ kpasɔ yabhlo 'yɔbhaa 'mɔ laɛ: «'Lee, waa nyuma kaa dɛ -bana 'pɔpa 'wɔ, mɔɔ -nyuma wa -mɔ, 'in mɔ wa 'bhɔlv?»

¹⁴ 'In nɛɛ ɔ -yla: «Na -kanyɔ, ɔ -yia we 'jɔ, mɔ -wa!»

ɔ nɛɛ: «Waa nyuma mia dɛ, wa ka wa sɔlv bhahba. Wa ka wa 'dɛɛ -bana -wɔlv Bhlabhleyuu 'pɔn lɔ, 'in we yia pamanɔ tenyii.

¹⁵ We 'gbɔ wa 'yiligbea -Lagɔɔ 'ɔnumnkpe 'yu, zɔoo, saboo, wa 'ka ɔ dɔmagbɔ lɛnɔ ɔ -budu 'kadu zɔ, 'in ɔ -dia 'ɔnumnkpe -gɔ la, 'in -mɔɔ kɔa wa 'wɔ. ¹⁶ Nɔwɔ 'na 'ka 'maslɛn wa 'bha, 'nyumatɔ 'na 'ka 'maslɛn wa 'bha, 'yɔlv -yɔ slo 'na 'ka 'maslɛn wa 'bha. ¹⁷ Nɛɛ, Bhlabhleyu -ɔ mia 'ɔnumnkpe kwesi, mɔ yia wa 'nyuwɔlɔkɔ lɔ kwaa, bhlabhɛɛ 'yɔliyɔzɔnyɔ 'bhisa. 'In -Lagɔ yia wa 'mɔ weee sia.»

8

Bhlabhleyu -wɔa glɔli -sebhɛɛ klalɔluu gbesɔnɔ

¹ Nɛɛ, Bhlabhleyu -wɔa wee glɔli -sebhɛɛ klalɔluu gbesɔnɔ, 'in -Lagɔɔ -gbɛ yia 'wɔlv blenyii 'lɛlu kibhe -bhlo. ² 'In, in yia 'anzi gbesɔ -yoyi 'yiligbɛda -Lagɔ 'yu. ɔ yia we lɛglɛ gbesɔ 'wɔladlɔli.

³ 'Anzi -putu yia, 'in we yia 'slakagɔsalɔlu kwesi 'yiligbe, -can -dɔkɔ mɔ we kwɛɛ, we nɔkplɛ wa siea 'wɔ. Wa 'nyɛa we 'wɔlv duun yoo, we susɔlɔa -Lagɔnyuma weee bhuhboewɛli -yɔ 'wɔlv 'wɔ, 'in we -yɔ we yia 'slakagɔsalɔlu 'yu mɔ, we 'ka we -Lagɔ 'nyɛ. Wee 'slakagɔsalɔlu mɔ -can nya, 'in we mia -Lagɔɔ 'ɔnumnkpe 'yu. ⁴ 'In 'wɔlv gbeylo -yɔ -Lagɔnyuma weee bhuhboewɛli yia 'wɔlv 'anzi kwɛɛ -Lagɔ 'yu. ⁵ Tɔɔn, 'anzi 'bhua -dɔkɔ 'wɔ, we yia we yeli 'slakagɔsalɔluu -kosu nya, 'in we yia we dɔdɔ -gɔ 'mɔ. -Bha -bhlokpade,

-de -gaan, welinya gbaa, 'nyu 'paa 'yika, 'in dudu yia zeklu.

Tia -legle -mnvaa wel

⁶ 'Anzi gbeso, -we kaa legle gbeso kwεε, mu mnazia we 'de la we 'ka we bhli.

⁷ We tianv bhlia we legle, 'in -zeli nyu klaa, -kosu klaa, we -yo 'pion, -we mia 'wusluluda, in we yia we dudu -gv 'mni. Dudu kibhe ta -gv -bhlo yia si, su ta glaa -bhlo -yo -petu yalo weee yia si.

⁸ We 'sono bhlia we legle: -kosu 'kadu 'wloa -gogo -we mi sida, 'mu wa vitelia gumunyu lo, 'in gumunyu taa nuv -bhlo yia 'pion -ze.

⁹ Gumunyu lo -li ta glaa -bhlo yia ti, 'in we yia 'glo ta glaa -bhlo lasa.

¹⁰ We tanv bhlia we legle: -zeliya 'kadu 'bhva yali, 'in we yia bhli, wee -zeliya mia, -kosu mi 'bhisa we nyumaa, mu bhilia 'nyuwlukobanya -yo -gbva 'kadu ta glaa -gbva -bhlo lo. ¹¹ Wee -zeliya wa laa kalbu, 'in wee -gbva ta glaa -bhloo 'nyu yia kamanu. 'In wee 'nyu yia nyuma duun 'bha we 'kikaloo 'gbu.

¹² Wee 'anzi -mnvanv bhlia we legle, 'in 'ylo kibhe taa nuv -bhlo klaa, 'cu kibhe taa nuv -bhlo klaa, we -yo -zeli ta glaa -bhlo yia -nyumo. Sa zlu taa nuv kibhe -bhlo -toa nikpise 'wu, 'sa saboo taa nuv kibhe -bhlo 'nia 'cu -yo -zeli san 'yi.

¹³ Nu, in -talia -bha, 'in in yia -galibhacice mia -bluda -mo yali 'pipu 'wokpaweli 'tite 'nu, we nee: «Gbonyuu, gbonyuu, gbonyuu mi dudugu -nyumaa -nu nya 'anzi taa pnu -ka wa legle bhli!»

9

Leglee gbunv

¹ Nu, 'anzu gbunv bhlia we legle, -zeliya yabhlo -we bhlia dudu, 'in in yia we -yoyi. 'Bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we -lakli wa 'nyeε wee -zeliya yoo. ² We -kalia wee 'bhoka, gbeylo -we 'wloa -klaa gbeylo mu 'tlaa -mo, 'in we yia 'ylo -yo -pipε ylumanu.

³ Wee gbeylo 'wo -gangannya 'tlaa, 'in we yia dudu -go lamneni. 'In -Lago yia 'tite -we -yo -klagbeta 'tite 'wowlwa we 'nye. ⁴ Wa nee we -yla we 'na nuv gbonyuu -petu -yla le -ni, we -yo sunya -yo -titi -wotv. Nu, nyuma -wa 'nia -Lago yibhelida 'klo -yo -ka, 'ma we 'kaa gbonyuu -yla lenv. ⁵ Wa 'ni wee -gangannya 'yoo 'nye we 'ka nyuma 'bha. Wa nee nu, we sial wa bhabha 'cu gbu zo. Sa -klagbeta -ka 'pa, 'in -bha glopoa ni, we nu 'sa we. ⁶ We bhla, tliliee da wa yia -talia, 'in wa 'na 'ka we 'yi, we tv yia nyuma 'bhaa, 'in kweε -mov yia wa -gwaa.

⁷ Wee -gangannya 'wloa numesoon, -we wa mnazia la tugv -nu nya, 'in -we ka 'wluo 'wloa nee -can -kloo mi -bha. We 'klo -yo nyumaa 'klo 'wowlv. ⁸ We 'nyi 'wlo 'nyu 'nyi. 'In we gla 'wlo -jlaa gla. ⁹ We ka netebana 'wu, 'in we -kapuee paa -jiji. We -jiji mia, we 'wlo

nee numesoon duun mi -wotloo 'wogbizada -gwagwie nya we 'ka tv -gva mni. ¹⁰ Wee -gangannya gun 'wloa wee -klagbetaa gun, -we mia 'yitelida seeni 'bhisa. We gun nya we mnenia we 'ka nyuma -yla gbonyuu lenv 'cu gbu zo. ¹¹ Wee -gangannya ka 'wlu -lapinyo: 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we 'wu -Kuzuu 'anzi we -mia. Nu, we 'nyu -wa Abadon zuifweli 'wu, Apolion *glekiweli 'wu. We ji -wa -Lunyumonyo. ¹² Tiatia -gbonyuu 'pha de, nu, we -tv lo 'so.

Leglee gbelibhlonv

¹³ Nu, 'anzu gbelibhlonv bhlia we legle ni, 'in, in yia weli yabhlo 'nu. -Lago 'slakagosalluu gwigwi -mnva 'yli we 'bhva. Wee 'slakagosallu mi -can nya, 'in we mia -Lago 'yu. ¹⁴ Wee weli nee wee 'anzu gbelibhlonv kaa legle kweε -yla: «'Anzi -mnva -we mia gbvanda, -gbva 'kadu wa laa Eflati kwesi, -in -blo we -nya.» ¹⁵ Wee 'anzi -mnva mia, -Lago ka we lamnazi o lubhoo -nu nya. Wee -zo nu cu nu yli nu 'leli teun -nu nya o mnazia we la, we 'ka mni, we 'ka nyuma 'wosalu, 'in we 'ka nyuma ta glaa -bhlo 'bha. Nu, weli gbaa, 'in wa yia we -blo. ¹⁶ 'Sloja -wa mia numesoon -gv, wa zelia wa 'mi -yla, wa nywe nyini minion 'wlu -bheh. ¹⁷ -Mo na 'yli -katie 'wu, -wa -dia wee numesoon -gola, sa in 'yia wa -yo mu ni: netebana mia wa 'wu, we -za -kosu 'bhisa, we ylu yali 'bhisa, we -za lu -bhuhεε nokple 'bhisa. Wee numesoonnyaa 'wlu 'wloa -jlaa 'wlu. 'In -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yo -bhuhui slo tlaa we nyee. ¹⁸ Nu, -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yo -bhuhui slonya 'tlaa da we nyee ni, mu -wa siasie ta. Mu 'bhaa dudugu -nyuma ta glaa -bhlo. ¹⁹ Nu, wee numesoonnyaa 'tite mia, we mi we nyee -yo, 'in we mia we gun -yo. We gun 'wloa tubhe. We ka 'wlu, we nya we nva nyuma -yla gbonyuu le.

²⁰ Wee siasie 'ni dudugu -nyuma weee 'bha. Nyuma -wa -toa -bha, wa 'ni wa telitelu 'bihv. Wa mi -bhlokpade 'kuzunya boboda, telitelu mia -can nya klaa, 'gwezi nya klaa, nete nya klaa, tokpa nya klaa, we -yo su nya, wa 'ni we bobue 'bihv. 'In wee teliteli mia, we 'yi la, we 'e 'nu 'in we 'e no. ²¹ Nu, wa 'ni wa dli 'bhiti, wa mi nyuma 'bhada -bhlokpade, wa mi ylisi lenvda, 'in wa -yo nyuma weee dia -budu 'wu, 'in talva ylia 'wie.

10

'Anzi -yo gligh -sebhe -yule

¹ 'In in yi 'yaa 'anzi 'tite -putu -yoyi yali 'bhuda. Yalppa welia we 'wu -bana 'bhisa, 'in -zuku yia we 'wlu bibe. We klo nyumaa 'ylo 'bhisa, 'in we bhagv 'wloa -kosuu -dolv. ² Gligh -sebhe -yule mi we kweε, we mi nyekalida. Gumunyu -gv we dia liibhv la, 'in we yia dudu -gv kopεbhv ladi. ³ Sa -jla kpia 'wu 'titeε, 'sa we 'kpia 'wu. We 'kpia 'wu

toun, 'in -de gbeso yia -gan. ⁴ Wee -de gbesoo -gangiee 'bigu, 'in 'yibha yaa 'in 'ka we weli celu. -Bha -bhlokpade, 'in weli yabhlo yia gba -mo yali. We nee 'mi -yiae: «Weli -we wee -de gbeso gbaa, -in zize we. -In 'na celu -lu yabhogboo -ni.»

⁵ Ni, wee 'anzi 'in 'yi yaa -yo 'yigbeda, -we ka bhv yabhlo mia gumunyu -gu, 'in we 'yabhlo mia dudu -gu, we yia liliso 'wobhu yali. ⁶ 'In we yia bi -Lago -o -gaa 'yliyoo 'yili weee nya, o 'hni nya, -Lago -o -laa yali -yo we 'wo -lu weee la, -o -laa dudu -yo we -gu -lu weee la, we -yo gumunyu -yo we lu -lu weee. Wee 'anzi nee: «We bhla 'ni 'masleen latlolu. ⁷ Ni, zli 'anzu gbesonu yia we legle bhla, -Lagoo 'wlukoon -gbu mia zizada, we zli o nua we le. Cun, le o yia we nua, sa o gbaa we, o lubhononya -wa mia o gbuv -falpanya nya -yia, 'sa.»

⁸ 'In weli -we 'in 'nu yaa -mo yali, we nee 'ya 'mi -yiae: «'Anzi yligbea gumunyu -yo dudu -gu, -in mni we -gbe, 'in 'sebbe -we mia njekalida we kwee, -in 'bhu we 'wu.»

⁹ 'In in yia we -yobe. In nee we -yia ni, we 'nye' mi wee 'sebbe -yule yoo. We nee 'mi -yia: «-In 'bhu we 'wo, -in 'ka we li. Ni, kamanu we yia -na nokple, ni, luv 'kpi 'bhisa we yia menia -na njewe.» ¹⁰ In -saa wee 'sebbe we kwee, in lia we, luv 'kpi 'bhisa we menia 'mi njewe. -Sleen in mnaa we, 'in we yia kamanu na nokple.

¹¹ Wa nee 'mi -yia, we mi 'ya ni, in gba -we -Lago yia lenva, klu duun klaa, laganya klaa, weli 'yili -bhlo -bhlonya klaa, we -yo nyumaa 'wlulapunya daa.

11

-Lagoo gbodaynya 'so

¹ -Moo 'bigu, gblee yabhlo -we -yo su -we nya wa yibhola -lu 'so 'wowlva, wa yia 'mi we yoo 'nye. 'In wa nee 'mi -yiae: «-In -so 'wo -in 'ka -Lagobudu 'kadu -yo we 'slakagusalilu yibhola mni. -Wa mia -mo -Lago boboda, -in zeli wa. ² Ni, -in ti -budunjee 'wo. -In 'na yibhola -bha -ni, -we ka gbu -wa, -wa 'nia Zuifu, wa ka we wa 'nye, 'in ma yia -Lagoo -mawlo gbe -gonaa 'in wa 'ka we lawowlah 'cu glu 'so, 'cu 'so zo. ³ Ni, na gbodaynya 'so na yia yoo 'paa wa 'ka -Lagoweli gba wee 'yili 'wlu gbelibhlo 'yili glu ta nya, -gbenaa nya 'wo.» ⁴ Ni, ma -wa *olivosu 'so -yo 'nape 'so -we 'yilgbea dudu -Kanyo -Lago 'yu. ⁵ Nyume -ka we -yia gbonyuu lenva yi, 'in -kosu tlaa we njewe, 'in we bhaa o. Nyume -o -ka we -yia gbonyuu lenva yi, 'sa -bhlokpade -moo yia tlia. ⁶ Waa gbodaynya ka 'tite wa 'ka 'nyu 'yilgeli -moo yi 'wlu we loa wa -Lagobuv -falpa bhla. Ni, wa ka 'tite wa 'ka 'nyu 'pion 'wolabhitili. 'In wa ka 'tite wa 'ka dudu -gu siasee 'yili -bhlo -bhlo lala wa dlu da.

⁷ 'In gbu -we ka da wa 'ya ni, wa -ka we gbagbie bhia, 'in 'bhuka -we 'nia bhlooda -ka, -mo nume yabhlo yia 'tlaa, we 'ka wa tu dli, we 'ka wa lu, 'in we 'ka wa 'bha. ⁸ 'In wa 'kwienya 'ka lasluda -tu -mo 'gbe 'kaduv -gblogbu 'wu, da nyuma kulva wa -Kanyo *su -gula. Wee gbe mia, 'mo wa palia *Sodomo -yo Ezipoto 'wu. ⁹ Ni, nyumaa 'yili -bhlo -bhlo -wa 'bhva zaa -bhlo -bhlo 'yili, -wa gbaa weli 'yili -bhlo -bhlo, we -yo -wa 'bhva laga -bhlo -bhlo -gu, -maa yia wa 'kwie ylaa 'yili ta kibhe nya. Wa 'na 'ka wa 'bhluhluhlu -yoywu. ¹⁰ Waa *-Lagobuv -falpanya so ni titile yia dudu -nyuma 'muna 'wola, 'in wa 'ka -lu 'nyunyeni 'muna nya. Waa nyuma so ni ka wa sial tenyiii 'gbu.

¹¹ Ni, 'yili ta kibhe -ka 'pli ni, 'in nyapele bhva -Lagoo -gbe, 'in we plaa wa 'wu, 'in waa nyuma saa 'wu. -Maa -ka wa -yoyi, 'in -nyangbo kpalia -maa. ¹² 'In weli 'tite yabhlo yia wa 'de 'so -yia gba yali: «A -gbli -seli.» 'In wa yia -mo yali -gbli yalipupa 'wo -zugba wa tonyuma yia wa. ¹³ -Bha -bhlokpade dudu zuklua 'tite, 'in wee 'gbe kibhe kugbuua -gu -bhlonv yia labhu. 'In nyuma 'wlu glu -bhlo 'wlu kugba le gbu (7.000) yia ti lee dudu zukluue 'bigu. Nyuma toba -wa -toa -bha, -nyangbo yia -maa -kpali, 'in wa yia -Lago -o mia yali 'hni -mnu.

¹⁴ Gbonyuuu 'sonu ka 'pli, -sleen, wee gbonyuuu tanu yia dayli yia.

Leglee gbesonv

¹⁵ 'Anzu gbesonu bhla we legle, 'in wa yia weli 'tite -nya 'nu yali. We nee:

«Dudu 'wlulapile mi -sleen -amiaa -Lago Jeditape

-yo o -Bhasanyo 'so kwee.

Ma yia nyuma weee 'wlulapila,

'yili weee -nu nya.»

¹⁶ 'In waa nyuma kpasu glu -bhlo 'ya -mnuv, -wa -dia 'hnmnkpenya -gu la -Lago 'yu, wa -gbliu 'wlu la, 'in wa yia -Lago bobo. ¹⁷ -Mo wa -Lagoboboweli 'wu wa nee:

«Jeditape, 'tite weee -Kanyo -Lago,

-mi -o mi bhaa, 'in -o mia,

-mi -a paa fuo.

Ni, -na 'tite nya -in pila -sleen nyuma weee 'wlu la

¹⁸ Ni, laga ka 'ce 'pa,

'in -na 'cepapie yia 'woso.

'Yli -we nya -in 'kaa tlitinyaa -yogbu 'wobhu we ka nyini.

Wee yili nyinia -in 'ka -na gbuv -falpanya

-wa noa -na lubho,

we -yo -na nyuma -wa saa -na 'hni -yo,

we 'ka nyuma kpasu -zeeo,

we 'ka 'nyenyeyua -zeeo,

-in 'ka wa -tnuv wla,

'in -wa -saa dudu la,

-in 'ka wa lasa.»

19 Nu, -Lagobudu 'kadu -we mia yali -kalia nwe, 'in wa yia -mo 'kesu -yoyi. Nu, wee 'kesu nukple, weli -we suslolua -Lago -yo o nyuma 'wo, 'in -we wa celia -li -gu, mu mia -ma. Toun, 'nyu 'paa 'yika, welynaya gbaa, -de -gaan, dudu zuklua, 'in -zeli nyu yia lva.

12

*Zatibhe -solva 'hwno yabhlo -yowu

1 Nu, gwedilu yabhlo 'tlaa yali: 'hwno yabhlo -wa. 'Ylu mi o 'wu -bana nya, 'in 'cu mi o bhv zo. -Zeli kugbua le so mia o 'wluo -kloo 'bhisa. 2 Oo 'hwno mi nukpla. O gwali bhla ka nyini, o mi luzii 'gbu o kpia 'wo. 3 'In gwedilu -putu yi 'yaa yali 'tla. *-Zatibhe 'kadu -wa, we -za. We ka 'wlu gbeso, we -yo 'gwu kugbua. We 'wlu -mumu -ka -mi, -muv ka -can -kloo -gu. 4 We gun nya we ylipaa -zeli ta glaa -bhlo la, 'in we vitelia we dudu. Nu, oo 'hwno mi gwalida yida, 'in wee -zatibhe yia o 'yu 'yiligbe, nu, o -ka gwali ni, we 'ka o 'yu mna. 5 'In oo 'hwno yia nukpasuyu gwali. Nu, nukpasuyu -o 'kaa dudu weee -gu nyuma 'yoo da -slolu 'klu 'cici nya, mo -wa. 'In wa yia -Lago -yo o 'hnumukpe kwesi oo 'yu bel. 6 Toun, oo 'hwno yia -flii -bho, 'in o yia da beblee mni, da -Lago mnazia o -yla 'bi la. O li -mo 'yli 'wlu gbelibhlo, 'yli glv ta (1.260), 'in -zugba o yi lililu o li.

7 -Sleen, tv yia yali bhli. 'Anzinyaa -kanyo Miseli -yo o -anzinya, we -yo -zatibhe yia gu, 'in -zatibhe 'anzinya yia we 'wosa. 8 'In we yia -zatibhe -yo we 'anzinya lu. Nu, we 'ni we 'klu -ka we 'ka yali -tv. 9 'In wa yia wee -zatibhe 'kadu 'de 'pipee viteli. Mu -wa da bhasabhla *-tibhe -we wa laa '*Kuzu, 'in wa la 'yaa -Saatan. Mu nva dudugu -nyuma weee -dawali 'wo. Wa vitelia we dudu, 'in wa yi 'yaa we 'anzinya we 'bi viteli.

10 -Muv 'bigu, in yia weli 'tite yabhlo 'no -mo yali. We nee: «Nyumaa gbuwosabhla ka nyini. -Sleen mia, -amuaa -Lago ka o 'tite -slolu, 'in duduv 'wlulapile mi o kwee. -Sleen mia da, o -Bhasanyo ka we -slolu nu, mo kaa se. Nu, -we dila -amuaa bhelia gbu 'wlu la, wa ka we 'pipee viteli. Cun, zhoos, saboo, -we dila -amuaa bhelia gbu 'wlu la -Lago 'yu, 'mu wa vitelia. 11 Nu, -amuaa bhelia ka -gogali, Bhabhleyuu 'piun -yo gbodayiwelu 'gbu. Wee welu 'gbu wa yia hwnu wa 'ka wa 'yliyogagie wla, 'in wa 'ka tli. 12 We 'dee 'gbu yali -in li 'muna. Wa ka wee -zatibhe viteli, we 'dee 'gbu, -wa weee -dia yali la, a li 'muna! Nu, gbonyuu mi dudu -yo gumunyu -no nya. -We ka gbu -wa, 'Kuzu ka -mo lasibhli 'ce nya. Nu, we 'yli 'ni 'wovu, we 'de -yi we 'ji.»

13 Wee -zatibhe 'yia nu, wa ka we dudu viteli ni, oo 'hwno -o gwalia da nukpasuyu, 'in we yia o 'bi vuvue bhli. 14 Nu, -Lago 'nyea o -galubhacicee -kapue 'so, o 'ka -blu, da beblee

-Lago mnazia la o -no nya, o 'ka -mo mni. -Meme mia o mneni o 'ka -mo -zv ta kibhee *lililu 'yi o 'ka we li. 'In tibhe 'ni o -yocupa. 15 Wee tibhe yia 'nyu gweeze o 'bi, 'in we yia -gbua -ze, we 'ka yaa oo 'hwno mna. 16 'In dudu yia oo 'hwno 'wosaa yi. Wee dudu -kalia nwe, -gbua -we -zatibhe gweeze, 'in we yia we 'ma. 17 'In wee -zatibhe yia oo 'hwno -yocapai, 'in we yia o 'yua pnu -yo o 'yuoyuaa -gbe tv kwa. -Maa mia, -Lago tite -maa zva 'nonwe, 'in -maa mia -Zezuu gbodayinya nya. 18 -Bha wee -zatibhe bea gumunyu -gogo -gu, 'in we yia -bha 'yiligbeda -tv -bose -gu.

13

Nime -we 'tlaa gumunyu -gv

1 -Muv 'bigu, in yia nime yabhlo -yoyi gumunyu -gu 'tlada, we 'gwu kugbua, 'in we 'wlu gbeso. 'In we 'gwu -mumu -ka -mi, -muv ka -can -kloo -gu. 'In we 'wlu -mumu -ka -mi, -Lago veli hni mi we -gu celida. 2 Wee nime in 'yia -yo, we 'wlosa gbi. We bhv 'wlo sa 'cekanume 'kadu yabhloo bhv, 'in we nwee 'wloa -jlaa nwee. 'Mu -zatibhe 'nyea we latele, we -yo we 'hnumukpe -yo we 'tite. 3 Wee nime 'wlu yabhlo 'wlo sa tlitile mi we -yo, -muv 'bigu 'in we yi 'pv. Nu, nwegaga -subhaha nyuma weee, 'in wa yia we 'bi mni. 4 Nu, wee -zatibhe mia, 'mu dudugu -nyuma weee bubaa, -we ka gbu -wa, mu 'nyea wee nime 'tite. 'In nyuma weee bubo 'yaa wee nime, -zugba wa gbae: «Nyoo mi nime ni 'bhisa? 'Lee, nyoo 'ka we nya gaa?»

5 We ka 'yoo 'yi we 'ka we 'de 'ylimani, 'in we 'ka -Lago veli. 'In we ka 'tite 'yi, we 'ka we lenv 'cu glv 'so 'cu 'so nya. 6 We -bloa nwe 'in we yia -Lago velle bhli: we veli o 'hni, we veli o ladida, 'in we yia -wa -dia yali la veli. 7 Wee nime ka yoo 'yi we -yo -Lagonyuma 'ka tugu, 'in we 'ka wa lu. We yia 'yoo 'yi we 'ka zva weee 'yli -nyuma klaa, nyumaa klu weee klaa, welu 'yli -bhlo -bhloo gbanya weee klaa, we -yo laga weee 'wlulapli. 8 'In dudugu -nyuma weee yia we bubaa. Nu, duduv lalabhla, nyuma ka hni 'nia 'yliyoga -sebhhe 'wo celida -mi, ma yia we bubaa. Wee 'sebhhe mia, Bhabhleyu wa 'bhaa 'slaka nya, o -no -wa.

9 Nu, -o -ka 'nonv -yukwli 'wlu -ka, o 'no we. 10 Nu, -lu -we 'yli nyume 'kaa mnun, we 'yli o mnunia.

Nyme -o 'kaa -kaslv 'wo mni, -kaslv 'wo o mnua.

Nyme -o tugugble 'kaa 'bha, tugugble bhaa o.

We -ka 'sa -mi, -Lagonyuma -ka dlitie, wa -tv -Lago dli -gu -zoda.

Nime -we 'tlaa glu

* 12:14 -Zv ta kibhe we -yo 'cu 42 -yo 'yli 1.260 mi -lu -bhlo nya.

¹¹ Tɔɔn, in yia nɛmɛ -putu -yɔyɪ glu 'tlada. We ka 'gwɪ 'sɔ 'wlu, -mɔv 'wlv bhlabhleyuu 'gwɪ, nɪ, -zatibhɛ 'bhisa we gbaa. ¹² Nɛmɛ tianɔv 'tite we kaa. We -ka nyuma 'yu 'tla, mɔ nɔa lɛ, 'in -maa bɔbɔa nɛmɛ tianɔ -we titlɛ fɛla 'bhaa. ¹³ 'In wee nɛmɛ nɔa gwɛdigbɔ 'kadɪ lɛ, 'in we sɔbhala -maa nɛwɛgaga. Sa 'bhisa, we sa -kosu yali, 'in we laa we dɔdɔ -gɔ, nyuma weee 'yibadi. ¹⁴ Gwɛdigbɔnya -we wee nɛmɛ nɔa lɛ nɛmɛ tianɔ 'yu, we nya we nɔa dɔdɔgɔ -nyuma -dawli 'wɔ. 'In we gbaa -maa -yla nɪ, nɛmɛ -we tɔgɔglɛ nɔa lɛ, 'in we yia 'pɔ, wa telɛ we 'wɔwlv. ¹⁵ Nɛmɛ -we 'tlaa glu, mɔ 'yia 'tite we 'ka wee tɛltɛlɛlu nyapɛlɛ 'nyɛ -mɔv 'ka gbagbɛ mneni. 'In -wa 'nɪa we bɔbɔɛ nɛwɛnɪ, we 'ka wa 'bha. ¹⁶ Mɔ nɔa we lɛ, 'in nyuma weee, 'yuaaɔ, nyuma kpasɔɔ, 'nɪmɔnɪyaaɔ, bɔbɔbhanyaɔɔ, -wa 'nɪa galɔɔ, we -yɔ galɪ, 'in wa yia we yibhelida -yoka -gla nya. We 'nɪ wa lilisɔ -yɔ -mɪ, -zugba wa 'klɔ -yɔ -wa. ¹⁷ Nɪ, nyumɛ -ɔ 'nɪ wee nɛmɛ yibhelida -yɔka, -ɔ 'nɪ we 'nɪmɪ -yɔka, -ɔ 'nɪ we nimeloo -yɔka, wa'a 'nyɛ ɔ 'yoo ɔ 'ka -lu zɔ, 'in ɔ 'ka -lu pɛlv 'pa.

¹⁸ Nɪ, gbɔyilo -bhla bɛa. -ɔ 'ka 'yilimna, ɔ sisali wee nɛmɛ nimeloo 'wɔ, 'in ɔ 'ka we 'wɔlanɔ. Nɪ, wee nimeloo mɪa, nyumɛ yabhloo nɪ -wa: mɔ -wa 'wlu ta glu ta 'ya gbelibhlo (666).

14

Nyuma wa zitia 'wɔ, wa lɔv

¹ In -tali 'yaa -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yɔyɪ. ɔ mɪ *Siɔngɔgɔ 'wlu 'yiligbedaa, we -yɔ nyuma 'wlu glu ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000). ɔ Bhlabhleyu -yɔ ɔ Didee 'nɪmɪ mɪ wa 'klɔ -yɔ cɛlɪda. ² Welɪ yabhlo yia yali 'bhɔ. Wee welɪ 'wlv gumunyuu -jiji, we 'wlv 'ya sa -de -gan. Wee welɪ mɛnɪ -pete wa mɪa bhliɪdaa welɪ 'bhisa. ³ Waa nyuma mɪ 'nɪmɔnɪkpe klaa, 'yliyɔgali -mɔv klaa, we -yɔ nyuma kpasɪ 'yu lɔv lolu bhliɪda. Wee lɔv mɪa, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka we bhli, we 'nɪ waa nyuma 'wlu glu ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000) -wa -Lagɔ zitia 'wɔ dɔdɔgɔ -nyuma glaa 'wɔbhɔ. ⁴ -Maa mɪa, -maa 'nɪ -maa 'dɛ pɔvɪn -plali 'nɛwɛnɪ duun nya. Cɪn, 'sa -maa -tɔa 'wɔ sa 'pɔvɪnɪ. Da Bhlabhleyu -ka 'plɪlɪ, -maa mɪ ɔ 'bɪ. -Lagɔ ka -maa 'wɔziti dɔdɔgɔ -nyuma glaa -maa 'ka ɔ -yɔ Bhlabhleyuu tia -nyuma -zɛ. ⁵ -Maa 'nɪ yotɔbhɔ. Cɪn, -maa 'nɪ gbɔnyuu 'wlu -ka -Lagɔ 'yu.

Anzɪta

⁶ Tɔɔn, in yia 'anzɪ -putu -yɔyɪ -bluda -mɔ yali 'pɪpɪ. Mɔ yia -Lagɔgbɔ gbaa yia, dɔdɔgɔ -nyuma -yla. Wee -Lagɔgbɔ 'nɪ bhiloluda -ka. Nɪ, laga weee klaa, zɔv weee 'yli -nyuma klaa, welɪ 'yli -bhlo -bhloo gbanya klaa, we -yɔ nyumaa klu weee -yla we yia we gbaa. ⁷ Wee 'anzɪ nɛɛ welɪ 'tite nyae: «A sɔ -Lagɔ! A bhli ɔ 'nɪmɪ! Nɪ, bhla -we nya ɔ

'kaa nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, we ka nɪnɪi 'gbɔ. Yali klaa, dɔdɔ klaa, gumunyuu klaa, we -yɔ 'nyuwlvkɔanya, -ɔ -laa we la, a bɔbɔ ɔ.»

⁸ 'Anzɪ 'sɔnɔ yia tianɔ 'bɪ yi, -zugba we gbɛ: «ɔ ka bhli, Babilɔngbɛ 'kadɔ ka bhli. ɔ ka ɔ 'mama nɔ laga weee 'nyɛ sa duun, wa 'ka we 'ma. Nyumɛ -ɔ -ka wee nɔ 'ma, 'in -mɔɔ bhliɪa ɔ mɔvɪnɪ lɔ.»

⁹ Tɔɔn, 'in 'anzɪ tanɔ yia sɔ -gaa 'yu 'bɪ yi. We nɛɛ welɪ 'tite nyae: «Nyumɛ -ɔ -ka wee nɛmɛ -yɔ we tɛltɛlɛnɔ bɔbɔ, -ɔ -ka we yibhelida 'klɔ -yɔ -kaɔɔ, ɔ -ka we sɔ -yɔ -kaɔɔ, ¹⁰ ɔɔ nyumɛ yia -Lagɔɔ 'cɛɛ nɔ 'maa. Wee nɔ mɪa, we 'tɛ, 'in -Lagɔ yia we ɔ 'cɛ -kɔpɔ 'wɔslua. ɔɔ nyumɛ yia sia -kosu -yɔ -bhuhui slo 'wɔ. Sia ɔ yia -Lagɔɔ -mɔwlv -anzɪnya -yɔ Bhlabhleyu 'yu. ¹¹ -Kosu -we yia wa sɪala sa bhahba, we gbeylo yia -gblada -tɔa 'yɪ weee -nɔ nya. -Slɛɛn, -wa bɔbɔa wee nɛmɛ klaa, we tɛltɛlɛnɔ klaa, we -yɔ -wa kaa we yibhelida -yɔ, sabɔɔɔ, zɪlɔɔ, wa mɪ sɪada, wa sɪasɛ 'na 'ka bhlo.»

¹² We 'gbɔ -wa mɪa -Lagɔɔ -nɔ nya, -wa zɔv ɔ tite 'nɔnɛwɛ, 'in wa dlɪ tɔa -Zɛzu -gɔ nɪ, -maa mɪa, -maa -ka -slɛɛn dlɪtɪɛ.

¹³ Tɔɔn, 'in in yia welɪ yabhlo 'bhɔa yali 'nɔ, we nɛɛ: «We na yia -mɪ -yla gbaa nɪ, -in cɛlɪ we: «-Wa tɪlɪa -Lagɔlvubhɔ 'wɔ nɪ, 'wɔvɔtɔvɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya.»

«-Bha -bhlokpade, -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ: «Nyapɛa wa yia wa lubhoo 'bigɔ. Wa lɛnɔgbɔ -zɔnɔnya -yɔ wa nɔ.» »

**-Dlɔya -sa bhla*

¹⁴ In yla 'yaa -bha, 'in in yia yalɪpɔpa -yɔyɪ. -ɔ mɪa we -guladɪda, ɔ 'wlv sa nyumɛ. -Can -kloo mɪ ɔ 'wlvɔ, 'in 'nɛnɔ -bhleka mɪ ɔ kwɛɛ. ¹⁵ 'Anzɪ -putu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, we 'kpɪa 'wɔ 'titeɛ, we nɛɛ -ɔ -dia yalɪpɔpa -gɔ la -ylaɛ: «-In 'bhu -na -bhleka 'wɔ, -in bhli -lu -didɛ. Nɪ, -luu -didi bhla nɪnɪa, -we ka gbɔ -wa, -didi bhla bɛa dɔdɔ weee -gɔ.» ¹⁶ Tɔɔn -ɔ -dia yalɪpɔpa -gɔ la, ɔ yia ɔ -bhleka latli dɔdɔ -gɔ, 'in we yia -li -dɪ dɔdɔ -gɔ.

¹⁷ -Mɔv 'bigɔ, 'in 'anzɪ -putu yia -Lagɔbudu 'kadɔ, -we mɪa yali, zɔ 'tla. -Mɔv ka 'ya 'nɛnɔ -bhleka kwɛɛ.

¹⁸ Tɔɔn, 'yabhlo yia 'slakagosɪlɪuu gbɛgbɛɪn 'bhɔlv. -Mɔv mɪa, -mɔv ka -kosu -gɔ 'tite. We nɛɛ, we kaa 'nɛnɔ -bhleka kwɛɛ -yla welɪ 'tite nyae: «-In 'bhu -na -bhleka 'wɔ, -in -sa *-dlɔya, 'in -in 'ka we 'wlvɔgwɪlɪ. Nɪ, -dlɔya -we mɪa -mɔ su 'wlv dɔdɔ -gɔ, we ka zalɪ.» ¹⁹ Wee 'anzɪ tɪlɪa we -bhleka la dɔdɔ -gɔ, 'in we yia -dlɔyaa gwɪna -sa. 'In we yia we -dlɔyaa 'wɔnyazɔlu 'kadɔ nɔkplɛ vitɪlɪ. -Mɔv -wa -Lagɔɔ 'cɛɛ. ²⁰ Nɪ, 'gbe lɔv wa 'nyazɔa wee -dlɔya 'wɔ, 'in 'pɪɔn yia -mɔ 'tla. Wee 'pɪɔn mɪa, mɔ 'mɪnɪ kilo 'wlv gbɛta (1.600) -gɔ, 'in we -gɔwɔpɪpɪɛ yia nɛmɛsɔvɔn nɛwɛ -yɔ nɪnɪ.

15

'Anzi gbeso -yo 'wobhlolu -siasie gbeso

1 -Muu 'bigu, 'in in yia gwedilu -putu -yoyi -mo yali: we 'yli, 'in we yia nyuma njwegaga subhali. 'Anzi gbeso ka siasie gbeso kwee. Wee siasie -wa 'wobhlolu -siasie. Nu, mu nya -Lago gbalia o'ce.

2 Toon, in yia -lu yabhlo -yoyi, we 'wlv sa gumunyu 'sese -we -yo -kosu mi 'wosusloluda. -Wa lua nime klaa, we teliteloo klaa, we -yo we nimeloo, wa 'yligbe gumunyu -gu. Wa ka -Lago -pete kwee. 3 Wa mi -Lago lubhononyo *Moizi -yo Bhlabhleyuu luv bhlida. Wa nee:

«Jejitape,

'tite weee -Kanyo -Lago,
-na lenogbonya 'yli,
'in we nania 'yli.

Nyuma weee 'wlulapilnyo,
-na yoo mi tiklu,
'in we nania 'yli.

4 -J 'nia njwuu o'ka -mi so,
'in o'ka -na 'jmi 'ylimani,
-moo -kanyo 'ni -mi.

-We ka gbu -wa,
-mi -bhlogbooo mia -mowloda.

Nu, dudugu -nyuma weee yia -mi 'yu 'wlulag-blia

wa 'ka -mi bubo,
-we ka gbu -wa,
wa ka -na lenogbu tiklu -yoyi.»

5 -Muu 'bigu, 'in in yia -Lagobudu 'kadu -yoyi njwekalida -mo yali. -Mo we nukple, -Lago -mowlu -ladida mi -mo. 6 'Anzi gbeso -we siasie gbeso mia kwee, mu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo. We ka -bana 'papa 'painpain 'wu. We 'kikleyli mia, -can -cesli mia -bha. 7 Wee -yliyogali -mnuaa 'yabhlo 'nyea wee 'anzi gbeso -can -kopo gbeso yoo. Wee 'kopo mi yeda 'yliyoga -Lago 'ce nya.

8 Gbeylo yabhlo 'bhua -mo -Lago 'tite -yo o' 'njumnie 'wu, mu yea -Lagobudu 'kadu. Nu, siasie gbeso -we mia 'anzi gbeso kwee, we 'ni -sls 'plu ni, nyume yabhlogbooo 'ni mnene o'ka -Lagobudu 'kadu zo pla.

16

Siasie gbeso

1 -Muu 'bigu, 'in nua weli 'tite yabhlo -we 'bhua -Lagobudu 'kadu zo, we nee 'anzi gbeso -ylae: «-Lago 'cee kopo gbeso ni, a mni we nukpla -li jitea dudu -gu.»

Siasie tianv

2 'Anzu tianv mnia, 'in we yia wenuu 'koppo nukpla -lu jite dudu -gu. 'Gbia 'nyii -we conaa, 'in we yia nyuma -yoyi. Nu, nyuma -wa kaa we wee nyime yibhelida -yo, 'in wa buboa -we wa tela, 'ma wee 'gbianya yia -yo.

Siasie 'sonv

3 -Muu 'bigu, 'anzu 'sonv yia wenuu 'koppo nukpla -lu jite -mo gumunyu lu, 'in 'nyu yia 'pion -ze, 'kwiee 'pion 'bhisa. 'In gumunyu lu -lu weee yia lu.

Siasie tanv

4 Wemu 'anzu tanv yia we -nu jite -mo -gbuanyo -yo 'nyuwlukobanya lu, 'in we 'de weee yia 'pion -ze. 5 'Anzi -we kaa 'nyi weee -gu weli, 'in in yia we weli 'nu, we nee:

«-Mi o' mi -bha,
-mi o' mi bhaa tiada,
-mi -wa -Mowlonyo.

Sa -na bhua dudugu -nyumaa -yogbu 'wu ni, we tiklu.

6 -We ka 'gbu we mia tiklu,
mu -wa nu,
maa jitea -Lagonyuma -yo o' gbu -falpanyaa 'pion.

We 'dee 'gbu,
-in ka wa 'pion 'nye,
'in wa yia we 'ma,
mu -wa wanuu 'penie.»

7 Nu, -mo 'slakagusallu 'wu weli yabhlo 'bhua, in 'nua we, we nee:

«Jejitape,
'tite weee -Kanyo -Lago,
gbuzanu -wa:
-na gbuwbhuhue mi gbuzanu nya,
'in we mi tiklu.»

Siasie -mnwanv

8 -Muu 'bigu, 'anzu -mnwanv yia -muonuu 'koppo nukpla -lu jite 'ylo -gu. 'In 'ylov san yia 'wotemani, 'in we yia nyuma -sie. 9 Toon 'ylo 'paa, 'in we yia nyuma -sie 'nyume, -zugba wa vela -Lago -o' paa wee gbonyii yoo. 'Sa we mia 'bhie, wa 'a 'bhiti wa dli 'in wa'a njwuu wa 'ka -Lago 'jmi 'ylimani.

Siasie gbunv

10 -Muu 'bigu, 'anzu gbunv jitea wenuu 'koppo nukpla -lu wee nyime 'njumnikpe -gu. Toon, 'in sabo yia be da wee nyime pilu -lu weee 'wlu la. Nu, nyuma mia wa 'dee -kwitaya wa siasie 'gbu. 11 Wa kuu 'conoe -yo wa 'gbianya 'gbu wa vela -Lago -o' mia yali, -zugba wa zo wa gbonyii lanoe 'yliyo.

Siasie gbelibhlonv

12 Nu, wee 'anzu gbelibhlonv yia -muonuu 'koppo nukpla -lu jite -gbua 'kadu -we wa laa Eflatu lu, 'in we yia mna, nyumaa 'wlulapilnya -wa mia 'ylov 'wosoloda, wa -ka yi, wa 'ka 'plu 'gbu. 13 -Muu 'bigu, in yia zuzu 'nyii* ta -we -yo gbonju 'wowlva -yoyi, -zugba we tlaa -zatubhe klaa, wee nyime klaa, we -yo yoyogbu -falpanyo njwee. 14 Nu, 'Kuzu 'paa wee zuzunya yoo, gwedighonya we nua le. Dudu weee -gu we mnia we 'ka nyumaa 'wlulapilnya weee 'bumni, we 'ka

* 16:13 Zuzu 'nyii: 'schbe tolaa nee pou -ka zuzu.

wa 'wlugogwlahi, 'in wa 'ka tɔ gv, 'tite -ka -Lagoo 'yli 'kaduɔ zli.

¹⁵ Nyumaa -Kanyo nɛɛ: «Nu, 'wienyo 'bhisa na yia yia. -Mɔmɔ 'ni 'ytaa 'wɔ -mi, 'in ɔ -ka ɔ -bana lazɔ ɔ 'de kwesi ni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ -nu nya. 'In ɔ nyume 'na 'ka nɔ kpanɔ nya, nyuma -ka ɔ ylada -mi, zɔ 'na 'ka ɔ 'bha.»

¹⁶ Wamɔ nyumaa 'wlulapilunya weee, 'ma zuzu 'nyii gɔgwɔlaha 'wlu da yabhlo. -Mɔ wa laa zuifoweli 'wɔ Amagedan.

Siasie gbesɔn

¹⁷ Nu, wee 'anzu gbesɔn jitea wenuɔ 'kɔpɔ nɔkpla -lu -mɔ yali -pɛpɛ 'wɔ. -Mɔ -Lagɔbudu 'kaduɔ ɔ, ɔ 'ɲimnikpe 'wɔ weli 'tite yabhlo 'tlaa, we nɛɛ: «We ka bhia.» ¹⁸ Tɔɔn, 'nyu 'paa 'yika, welinya gbaa, -de -gaan, 'in dudu yia zuklu 'titeɛ. Nu, nyuma -ka bhaa dudu -gv lamɔ we 'ka -zɛɛn yli, dudu 'nia -slɔ 'sa zuklu. ¹⁹ 'Gbe 'kaduɔ yia ladidi ta, 'in laga -gbenya yia labhu. -Lagoo dli yia Babilɔnɔ -gv -bho, 'in ɔ yia we nu -kɔpɔ 'nye, we 'ka 'ma. Wee 'kɔpɔ mi yeda ɔ 'ce 'kaduɔ nya. ²⁰ Dɔdɔnya -we mia gumunyu nyidi, 'nyu ka we 'de weee mna, wa'a 'yi 'masɛɛn -gɔgɔnyaa 'wlu -yo. ²¹ Nwɔtlɔ -pue bhua yali, -zugba we bhili nyuma -gv tɔkpa 'kaduɔ 'bhisa. We 'wɔwɔbe mneni we 'ka kilo gv 'sɔ nyini. 'In ɲwɔtlɔ -pue nu 'gbu nyuma velia -Lagoo, -we ka gbu -wa, 'yli wee siasie 'yia.

17

-Lagɔ 'bhua Babilɔnɔ -yo gbu 'wɔ

¹ Wee 'anzi gbesɔ -we kaa 'kɔpɔ gbesɔ kwɛɛ, we 'yabhlo bea 'mi -yo, 'in we nɛɛ 'mi -yia: «Yi, sa -Lagɔ yia 'naabizɔwnɔ 'kaduɔ -kaslu 'wɔpaa, 'in 'ka -mi we 'kluslolu. ɔ ɲwɔnɔ -wa 'gbe 'kaduɔ -we mia 'nyii -zlo kwesi. ² Nu, duduɔ -nyumaa 'wlulapilunya -yo ɔ ɲwɔnɔ 'sɔ ka -budu 'wɔdi. Dɔdɔɔ -nyuma ka ɔ nu 'ma sa duun. 'In -mɔmɔ -ka ɔ nu 'ma, -mɔɔ -kanyo ka ɔ mɔni lu bhili.»

³ -Lagoo Zuzu 'bhua 'mi 'wɔ, 'in 'anzi yia 'mi da bebleɛ kwa. -Meme mia, 'in in yia 'ɲwɔnɔ yabhlo -yoɔi, -zugba ɔ -di nɛɛ zalɔ -gɔla. Wee nɛɛ -gv wlu gbesɔ, 'in we 'gwi kugbua, 'in -Lagoo veli -ɲnɔnya mia we -yɔcelida da weee. ⁴ ɔ ɲwɔnɔ ka 'naa -zɔnɔ -bana zalɔ 'wɔ. Nu, -can klaa, tɔkpa -zɔnɔ klaa, we -yo 'ɲnɔnɔni wa laa 'peli, mu nya ɔ -kpea. -Can -kɔpɔ mia ɔ kwɛɛ. Nu, -nyani yea wee 'kɔpɔ: mu -wa ɔ -yo nɔkpasiaa -budu 'wɔdiɛe pɔn. ⁵ 'Nɲi yabhlo, -we ka ji mia zizada, -mɔɔ mi ɔ 'klu -yo celida. Mu -wa:

BABILɔNUGBE 'KADU
'NAABIZIWNII 'NYAA -YO
DUDU -GUU -NYANII GWEDIDA

⁶ 'In in yia we 'jiihbheli nu, -Lagonyumaa 'pɔn -yo -Zezuu gbɔdaynyaa 'pɔn -we ɔ 'maa, we nu mi ɔ 'bhada.

'In 'yia ɔ -yo, 'in we yia 'mi ɲwɛgaga -subhali. ⁷ 'Anzi nɛɛ 'mi -yiaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu we 'i sa -mi -lɔɛlia? Nu, ɔ ɲwɔnɔ -yo nɛɛ -we -gv ɔ -dia la, nɛɛ -we kaa 'wlu gbesɔ -yo 'gwi kugbua, we 'ji -we mia zizada, 'mu na yia -mi -yia gbaa. ⁸ Nɛɛ -we -in 'yia de -yo, we mi bha la. -Slɛɛn mia, we 'ni lamɔ. 'Bhɔka -we 'nia bhloluda -ka, we 'wɔ we yia 'tlaa, 'in wa 'ka we lasa. We 'ka duduɔ gwedida bhili, nyuma -wa ka ɲi 'nia 'yliyɔga -sebhɛ 'wɔ celida -mi, ɲwɛgaga yia wa subhaa wa -ka wee nɛɛ 'yi. -We ka gbu -wa, wee nɛɛ mi bha la, -slɛɛn mia, we 'ni lamɔ, nu, lu we yia yia.

⁹ «-Slɛɛn mia, -in 'nu gbu 'wɔla gbɔyilo nya. We -gv wlu gbesɔ mia, -gɔgɔ gbesɔ -wa. -Mɔ ɔ ɲwɔnɔ -dɔlia la. 'In we mi 'yaa nyumaa 'wlulapilunya gbesɔ nya. ¹⁰ Nu, nyumaa 'wlulapilunya gbu mia waa gbesɔ -manɔ glaa, -maa ka bhli, wa 'ni -slɛɛn wa 'bi 'wɔ -mi. Nu, wa gbelibhlonɔ pilia -slɔ nyuma 'wlu la. Wa gbesɔnɔ 'ni -slɔ nyini. 'In ɔ -ka yi, ɔ 'na 'ka -gwɛ. ¹¹ Bhlasabhla -nɛɛɛ tianɔ we mi bhaa la, 'in -we 'nia -slɛɛn lamɔ, mu -wa nyumaa 'wlulapilunya gbetanɔ. We mi waa nyumaa 'wlulapilunya gbesɔ -manɔ glaa. La wa yia we -saa.

¹² «'Gwi kugbua -in 'yia de -yo ni, nyumaa 'wlulapilunya kugbua -wa. Wa 'ni -slɔ wa 'tite 'yi. Nu, wa -ka wa 'tite 'nye ni, 'in wa -yo wee nɛɛ 'sɔ pilia nyuma 'wlu la, bhla -seɛɛ -nu nya. ¹³ Waa nyumaa 'wlulapilunya weee mia, wa 'wlukɔngbu -bhlo. We 'deɛ 'gbu wa yia wa latelo -yo wa 'tite wee nɛɛ -yia ti. ¹⁴ Ma yia Bhlabhleyu tɔ dɔlia, 'in lua ɔ yia wa. -We ka gbu -wa, mɔ pilia nyumaa 'wlulapilunya weee 'wlu la, 'in ɔ mi -ciaan nu -kanyo nya. Nyuma -Lagoo laa, 'in ɔ yia -bha wa -sa, 'in wa mia tiklu -Lagoo 'yu, -maa -yo ɔ sɔ yia wa lua.»

¹⁵ -Mɔɔ 'bigu, 'anzi nɛɛ 'mi -yiaɛ: «'Nyi -we -in 'yia de -yo, da 'naabizɔwnɔ -dia la, mu -wa nyumaa klu klaa, nyumaa -zlo klaa, laga klaa, we -yo weli 'yli -bhlo -bhlo gbanya. ¹⁶ 'Gwi kugbua -we -in 'yia de -yo, we -yo wee nɛɛ, mɔnya yia ɔ 'naabizɔwnɔ 'wɔnyɛa. -We weee ɔ kaa kwɛɛ, kwɛɛ we yia we ɔ -saa -nya, 'in we 'ka ɔ ti kpanɔ nya. ɔ yicɛ we yia lia, 'in we 'ka ɔ pɲi -kosu 'wɔpa. ¹⁷ -We ka 'gbu we 'kaa we lɛnɔ -nya, mu -wa nu, -Lagoo zɔa we we dli 'wɔ, we 'ka dli -bhlo -ka, 'in we 'ka we 'tite nɛɛ -yia ti ɔ dɔmagbu nya. We 'deɛ 'gbu, 'tite weee waa nyumaa 'wlulapilunya yia wee nɛɛ yoo 'nyɛa. 'Sa we yia -mia, 'in we 'ka -Lagoo weli -gugbɔɔ lɛnɔbhla yli. ¹⁸ Nu, 'ɲwɔnɔ -in 'yia de -yo, wee 'gbe 'kaduɔ -wa. Mɔ pilia da duduɔ -nyumaa 'wlulapilunya weee 'wlu la.»

18

Babilɔngbee bhlibhlie

¹ -Mɔɔ 'bigu, 'in in yia 'anzi -putu -yoɔi yali 'bhɔda. We ka 'tite, 'in we san nyina duduɔ da weee. ² We 'kpia 'wɔ 'titeɛ, we nɛɛ:

«ɔ ka bhli, Babilɔnɔgbe 'kadɔ ka bhli.
-Bha zuzu 'nyii dɔlia -sɛɛn la.

Pɔɔnkazuzu weee -yɔ pɔɔnkazia weee
-we wa nyɛa 'wɔ,
mɔ dɔlia -bha la.

³ Nii, ɔ ka laga weee ɔ nu 'nyɛ sa duun,
'in -mɔmɔ -ka ɔ nu 'ma,
'in -mɔɔ -kanyɔ bhlilia ɔ motni lɔ.

Dɔdɔgɔ -nyumaa 'wlulapɔlina -yɔ ɔ 'sɔ ka -
budu 'wɔdi.

'Ya, ɔ 'ɲɲumnie 'kadɔɔ 'gbɔ,
dɔdɔ -gɔɔ -valɛpanya ka 'gwɛzi duun
'yɔ.»

⁴ 'In in yia wɛli -putu 'bhɔa yali 'nu, we nɛɛ:
«Na nyima, a 'tla Babilɔnɔgbe nɔkplɛ.

A -ka we lɛnɔ, a 'na 'ka ɔ gbɔnyuu glaa -mɔ,
'in siasie -we yia ɔ bhɔtia,
a 'na 'ka we 'wɔ -mɔ.

⁵ Nii, ɔ gbɔnyii yla yali.
-Lago 'ni ɔ lɛnɔgbɔ 'nyii 'wɔdɔlɔ.

⁶ Sa ɔ nɔa ɔ nyuma, a nu 'sa ɔ.

-We ɔ nɔa nyuma -yla lɛ,
a nu we -zakpa 'sɔ lɛ ɔ -yla.

'Kɔpɔ -we 'wɔ ɔ 'nyɛnia nyuma nu,
a pali -mɔ 'tɛlɔ nɔɔ -zakpa 'sɔ ɔ -yla.

⁷ 'Dɛɛ 'yilimanie -yɔ 'ɲɲumnie ɔ 'yibhaa.
We 'dɛɛ 'gbɔ, a 'nyɛ ɔ 'sasɔkpa -siasie
-yɔ guwɔwɔlɔwɔlɔɛ.

ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ -yla:
'In -di 'ɲɲumnikpe -gɔla.

In 'ni -dɔgbajwɔɔ,
'in gu 'na 'ka 'mɔ 'wɔwɔlɔɔ.

⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ, siasie 'kadɔ
-we yia ɔ ylia 'yli -bhlo nya, mɔ ni:
nyime -bhagu klaa, guwɔwɔlɔwɔlɔɛ klaa,
we -yɔ ɲwɔ.

We 'dɛ weee yia ɔ -gbɛ yia.

'In -kosu 'ka ɔ -sie.

Cɔn, Jejitapɛ ɔ 'bhua ɔ -yɔgbɔ 'wɔ,
ɔ ka 'titɛ.»

⁹ Nii, dɔdɔgɔ -nyumaa 'wlulapɔlina -yɔ ɔ ka
-budu 'wɔdi. Wa ka ɔ 'gwɛzi li. We mi 'saa
'gbɔ, -kosu -we yia ɔ -siewa, wa -ka we gbeylo
-yɔyɔ, wia wa yia. -Gle wa yia 'paa wee 'gbee
'gbɔ. ¹⁰ Wa 'na 'ka we kwesi lanyni, -we ka
gbɔ -wa, nyanɔ wa yia nɔa wee siasie 'kadɔɔ
'gbɔ, 'in wa 'ka gbac:

«Gbɔnyuu! Gbɔnyuu!

Babilɔnɔgbe 'kadɔ, 'gbe 'titɛ,
-Lagoɔ 'cɛ 'kadɔ ka ɔ lasa
'lɛli -bhlogbɔɔ nya.»

¹¹ Nii, dɔdɔ -gɔɔ -valɛpanya mi wida, wa
mi -gle 'pada wee 'gbee 'gbɔ. Wa -vale'ɛ ɔ
-sɛɛn. ¹² Wa pɛlɔpa -li ni: -can klaa, 'gwɛzi
'pɔpa klaa, tukpa -zɔnɔ klaa, 'pɛli klaa, 'naa
-zɔnɔ klaa, 'naa -zalɔ -we ka -vale 'tea klaa, -
misɔ naa klaa, we -yɔ suu 'yli -bhlo -bhlo -we
wa 'a 'yia bhebhe. Tɛlitɛli mi 'ya -bha, tɔba
mi lɔɛgla nya, tɔba mi su -zɔnɔ nya, tɔba
mi nɛtɛ -zɔnɔ nya, 'in tɔba mia tukpa 'nanu
nya. ¹³ -Zapɔɔ nnanɔ mi -bha, -li -we ka
ɲɛnɛ mɛnɛ, we mi 'ya -bha, -mɔ -wa: *-lasiklo

klaa, *mili klaa, we -yɔ 'wli. Nii, nu klaa,
'kpɔ klaa, bleya -yɔ we bhɔbhu klaa, 'bhlinya
klaa, bhlabhɛnya klaa, numɛsɔnnya klaa,
we -yɔ -numɛsɔnɔn 'wɔgbizewotlonya mi 'ya
-bha. 'Bhie, galɔ -yɔ nyima tɔba mi -bha.
¹⁴ Nii, -valɛpanya nɛɛ wee 'gbe -ylac: «-Lu
weee a 'yibhaa, wa'a 'yɔ -sɛɛn we amaa -
gbɛ. -We ka -valɛ 'tɛa, -we nania 'yli, we ka
amaa -gbɛ mɔɔ, wa 'na 'ka 'masɛɛn we 'yɔ
amaa -gbɛ.» ¹⁵ -Valɛpanya, -wa 'yia 'gwɛzi
wa -valɛ 'bɔ wee 'gbe 'wɔ, wa 'na 'ka we kwesi
lanyni. Nyanɔ wa yia nɔa wee siasie 'kadɔɔ
'gbɔ. Wia wa yia, -gle wa yia 'paa. ¹⁶ 'Wɔ wa
yia 'kpiaɛ:

«Gbɔnyuu! Gbɔnyuu!

Gbe 'kadɔ mia da ni,
'naa -zɔnɔ -yɔ 'naa -zalɔ
-we ka -valɛ 'tɛa,
zlumɛ mɔ kaa we kuu.

-Can klaa, tukpa -zɔnɔ klaa, we -yɔ 'pɛli,
'mɔ ɔ kpɛlia zlumɛ.

¹⁷ Nii, 'lɛli -bhlogbɔɔ nya
we -li -zɔnɔ wee 'bhua la.»

Batoo -panya weee klaa, -wa plia gu-
munyu -gɔ klaa, we -yɔ -wa nɔa batoo 'wɔ
lubho -yɔ -wa yia wanɔɔ lilili 'nyu -gɔ -
valɛpapie 'bɔ, wa 'dɛ weee ka wee 'gbe gw-
evla. ¹⁸ -Kosu mia wee 'gbe -sieda, wa -ka
we gbeylo -yɔyɔ, 'in wa 'kpia 'wɔɛ: «Gbe mia
dɛ, we 'sɔnɔ 'ni -mɔ.» ¹⁹ Bla wa slua 'wluo, -
zugba wa wi, wa pa -gle, wa gbac:

«Gbɔnyuu! Gbɔnyuu!

Babilɔnɔgbe 'kadɔ,
nyuma weee -wa plia amaa -gbɛ
batoo 'wɔ gumunyu -gɔ,
wa ka 'gwɛzi -cian -zɛ amaa 'gbɔ.
Ama 'bhua la 'lɛli -bhlo nya.»

²⁰ Yali, wee 'gbe ka labhu, a li 'mɔna. -
Lagɔnyuma, ɔ tietienya, ɔ gbɔɔ -falɔpanya,
ama li 'ya 'mɔna. Nii, -Lago ka wee 'gbe ɔ 'cɛ
'kluslolu gbɔ -we we nɔa lɛ aɔn -yla, we 'gbɔ.

²¹ Tɔɔn, 'anzɔ 'tite yabhlo yia tukpa 'wɔbhu.
Nii, wee tukpa wɔlɔ 'wɔ -gligbɔ 'bhisa. We
'bhua we 'wɔ, we vitelia we gumunyu lɔ, 'in
we nɛɛ:

«A yla, 'sa -bhlokpade wa yia Babilɔnɔgbe
vitelia,
'in we 'ka labhu.

²² Wa 'na 'ka 'masɛɛn lɔɔ 'nu Babilɔnɔgbe
nɔkplɛ.

Wa 'na 'ka -petee wɛli 'nu.
Wa 'na 'ka 'masɛɛn leglɛ 'nu.
Wa 'na 'ka lubho -yɔ lubhonɔnya 'yɔ.
Wa 'na 'ka 'masɛɛn 'wu -jiji 'nu.

²³ 'Napɛ san 'na 'ka 'masɛɛn li
-mɔ Babilɔnɔgbe nɔkplɛ.
Wa 'na 'ka nyimeslayu -yɔ ɔ 'ɲɲwɔɔ wɛli 'nu.
Nii, amaa -valɛpanya 'yia -benyi dɔdɔ weee
-gɔ,
'in a yia laga weee -dawli 'wɔnɔ
amaa yilisi nya.»

24 Nu, -Lagɔgbɔɔ -falipanya -yɔ -Lagɔnyumaa tɔltɔlɛ, we -yɔ nyima weee -wa wa 'bhaa dɔdɔ -gɔɔ tɔltɔlɛ mɪ ɔ 'wlu.

19

Luluee lɔv

1-Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia nyumaa -zloo wɛli 'nɔ -mɔ yali gbada. Wee wɛli nɛɛ:

«*Aleluya!

-Amɪaa -Lagɔ ka -an gbɔ 'wɔsa.

-Lagɔ ɔ 'yɪli, 'in ɔ 'tɛa la, 'mɔ ɔ -mɪa.

2 Nu, ɔ gbɔwɔbhubhue tɔkɪli, 'in ɔ gbaa gbɔzɔnɔ.

'Naabɪzɪŋwɔ 'kadɔ mɪa, ɔ ka ɔ gbɔ dɪli.

ɔ Ka dɔdɔgbɔ -nyuma duun pɔɪnplali wa nya mɔtɪni lɛnɔv nya.

ɔ Ka -Lagɔnyuma 'bha: we 'dɛɛ 'gbɔ, -Lagɔ yia wa kɔpasa.»

3 Wee wɛli nɛɛ 'yaaɛ:

«Aleluya!

Wee 'gbe 'kadɔɔ gbeylo mɪ 'wɔsɔda 'yɪlɛ weee -nɔ nya.»

4 Waa nyuma kɔpasi gbɔ -bhlo 'ya -mɔnɔ -yɔ 'yɪliɔgali -mɔnɔ -kɔlɔa 'kukolu -Lagɔ ɔ -dɪa 'ŋɪnmɪnkpe -gɔ la, ɔ 'yɪ, 'in wa yia ɔ bubɔ, -zuga wa gbaaɛ:

«-Amɛni! Aleluya!»

Bhlabhleyuu 'ŋwɔnɔkwafɛti

5 'Ya, wɛli yabhlo 'tɪaa 'ŋɪnmɪnkpe 'wɔ, we nɛɛ:

«Amɪa, -Lagɔɔ lubhonɔnya,

amɪa sɔa da ɔ, we 'dɛ yɪ 'yua -sɛsɛ -zɛɔɔ, we 'dɛ yɪ nyuma 'kadɪ -zɛɔɔ,

a 'dɛ weee bhli -amɪaa -Lagɔɔ 'ŋɪni.»

6 Tɔɔn, in yia wɛli -we 'wɔlɔ nyumaa -zlo mɪa gbadaa wɛli 'nɔ. -We 'wɔlɔ 'ya gumunyuu -yɔ -dɛɛ -jiji. We nɛɛ:

«Aleluya!

Cun, -slɛɛn mɪa, Jejitapɛ, 'tɪtɛ weee -Kanyɔ -Lagɔ pɪli nyuma weee 'wlu la.

7 -A li 'mɔna, -a 'yɪlimani -Lagɔɔ 'ŋɪni 'mɔna nya.

Nu, -slɛɛn mɪa, Bhlabhleyuu 'ŋwɔnɔkwakwie -wa.

'Ŋwɔnɔ ɔ ɔ -saa -bha ɔ -nɔ nya, -mɔɔ ka -mɔɔ 'dɛ 'yɪlinamani.

8 ɔ Ka 'wɔpla -bana yabhlo 'yɪ.

'Naa -zɔnɔ -bana -wa, li we lia,

'in we mɪa -mɔwɔlɔda.»

(Nu, wee 'naa -zɔnɔ mɪa, mɔ -wa -Lagɔnyumaa libho -zɔnɔ.)

9 'Anzi nɛɛ 'mɪ -yɪla: «-We in mɪa gbada, -in cɛli we, -Lagɔwɛli 'dɛbhie -gbolu -wa. Nu, -wa wa laa Bhlabhleyuu 'ŋwɔnɔkwafɛti 'wɔ, 'wɔtɔtɔɛ -dɔɔ mɪ wa -nɔ nya.»

10 Tɔɔn, in yia 'kukolu 'sibhli 'anzɪ bhɔ -yɔ, in 'ka we bubɔ. 'In we nɛɛ 'mɪ -yɪlaɛ: «-In nɔ 'nanɔɔ, -in 'na nɔnɔ 'sa -ni. Nu, -amɪ mɪa, -Lagɔɔ lubhonɔnyɔ in -mɪa, -mɪ -yɔ -na bhelia -yɔ -na bhɔlɔa -wa mɪa -Zezuu gbɔdayinya nya, an 'bhisa. -Lagɔɔ 'dɛ -bhlo -in 'kaa bubɔ.»

Cun, -Zezuu gbɔdayɪwɛli -wa -Lagɔgbɔɔ -falipanyaa wɛli somi.

Nimesɔɔn 'pɔpaa -gɔladɪnyɔ

11 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia yali ŋwɛkali -nɔ -yɔyɪ. -Bhɛdɛ mɪa, nimesɔɔn 'pɔpaa mɪa -bha. Wee nimesɔɔn -gɔladɪnyɔ wa laa Wɛli -bhlo -yɔ Gbɔzɔnɔ. ɔ gbɔwɔbhusɔ -yɔ ɔ tɔgbɔ tɔkɪli.

12 ɔ 'yɪlɛ nyumaa -kɔsu 'bhisa. -Can -klooo -zlo mɪa ɔ 'wluo. 'Ŋɪni yabhlo mɪ ɔ -yɔcɛlɪda, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we -yɪ, we 'nɪ ɔ 'dɛ -bhlo 'wɔbhu. 13 -Bana -we mɪa ɔ 'wɔ, 'pɔn wɔtɔmanɪa we, tɔgbɔnyɔɔ -bana 'bhisa. ɔ ŋɪni -wa -Lagɔwɛli. 14 Yali 'sɔlɔja mɪ ɔ 'bɪ, wa 'dɛ weee mɪ nimesɔɔn 'pɔpanya -gɔ. -ɔ -ka -mɪ, 'naa -zɔnɔ -bana 'pɔpaa 'paɪnpaɪn mɪ ɔ 'wɔ. 15 -ɔ -dɪa wee nimesɔɔn -gɔ la, ɔ ka 'nɛnɔ -tɔgɔgbɛ ŋwɛɛ. Wee tɔgɔgbɛ nya ɔ yia dɔdɔgbɔ -nyuma bhɪtia. 'Ma ɔ yia ŋwɛ -gɔ zɔa 'tɪtɛ nya. Mɔ yia -dɔlɔya 'wɔnyazɔa 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ 'cɛ 'kadɔ 'wɔ. 16 Nu, 'ŋɪni yabhlo mɪ ɔ -bana -yɔ ɔ bhɔgbɔ -yɔ cɛlɪda. Wee ŋɪni -wa:

NYIMAA 'WLULAPɪLɪNYAA 'WLULAPɪLɪNYɔ WE -Yɔ

NYIMAA -CIAAN NU -KANYɔ

17 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia 'anzɪ yabhlo -yɔyɪ 'yɪlɔ nɔkplɛ. 'Zia weee, -we mɪa -bluda -mɔ yali 'pɪpɪ, we 'kɔpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ we -yɪla, we nɛɛ: «A yɪ. A susɔlɔlu 'wɔ, -Lagɔɔ lilɪlu 'kadɔɔ 'gbɔ. 18 Nu, a yɪ nyumaa 'wɔlɔpɪlɪnyɔ kɪaa, 'sɔlɔjaa 'yugalɪnya kɪaa, we -yɔ nyuma 'tɪtɛ, a yɪ wa 'kwie lia. A yɪ nimesɔɔnnya -yɔ we -gɔladɪnyaa 'kwie lia. A yɪ nyumaa 'yɪlɛ -bhlo -bhloo 'kwie lia: we 'dɛ yɪ galɪ -zɛɔɔ, we yɪ -wa 'nɪa galɪ nya -mɪ -zɛɔɔ, we yɪ 'yɪlaasɪ -zɛɔɔ, we yɪ nyuma kɔpasi -zɛɔɔ, a yɪ wa 'dɛ weee 'kwie lia.»

19 Tɔɔn, wee nɪmɛ kɪaa, nyumaa 'wɔlɔpɪlɪnyɔ kɪaa, we -yɔ we 'sɔlɔja, 'in in yia we -yɔyɪ. Wa ka 'wɔlɔgɔgwɪlɪ wa -yɔ ɔ nimesɔɔn -gɔladɪnyɔ -yɔ -mɔɔ 'sɔlɔja 'sɔ 'ka tɔ gbɔ. 20 Nu, wa ka wee nɪmɛ -yɔ wee yɔyɔlagɔgbɔɔ -falipanyɔ kɔpɪ. Wee yɔyɔgbɔɔ -falipanyɔ ka gwɛdɪgbɔ lɛnɔ wee nɪmɛ 'yɪ we 'ka nyuma -dawli 'wɔnɔ. Nyuma -wa kaa wee nɪmɛɛ yɪbhelia -yɔ, 'in wa bubɔa we tɛltɛlɛnɔ, 'ma we nɔa -dawli 'wɔ. Nu, we 'dɛ 'sɔɔ 'yɪliɔgɔnɔ wa vitelia -kɔsu 'kadɔ -yɔ -bhuhhuɪ -sɔ 'wɔ.

21 'In nimesɔɔn -gɔladɪnyɔ yia nyumaa pɪni 'bha ɔ 'nɛnɔ -tɔgɔgbɛ -we mɪa ɔ ŋwɛɛ, we nya, 'in 'zia weee yia wa 'kwie li.

20

-Zezu pila nyuma 'wlu la -zo 'wlu gbuu -no nya

¹ -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi yabhlo -yoyi yali 'bhoda. -Lakli yabhlo -yo -peklee 'kadu yabhlo mi we kwee. Nu, 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we -lakli -wa. ² 'In we yia -zatibhe kpa. *Zatibhe mia, *tibhe, -we mi bhaa, mu -wa. Nu, 'Kuzu wa laa *-Saatan, mu -wa. Wee 'anzi kpa we, 'in we yia we gbuun wee -peklee nya, -zo 'wlu gbuu -no nya (1.000). ³ We vitelia we 'bhoka 'wu, we 'paa we -lakli nwe, 'in we yia we -gogbali: -muu yi 'wlu nu, we 'tla wee 'bhoka 'wu, -zugba -zo wa -dila we, we 'ni -slo gba, we yi -mo 'tla, we yi dudu -nyuma -dawli 'wunu. Nu, we bhla -ka bhia ni, 'in wa 'ka we 'yitide bhla -selee -no nya.

⁴ Toun, 'in in yia 'nyumnikpenya -yoyi. -Wa -dia we -gula, ma 'yia 'tite wa 'ka nyumaa -yogbu 'wobhu. Nyuma wa -dia 'wlu -gu, 'in in yia wa zuzunya -yoyi. -We ka 'gbu wa yia wa 'bha, mu -wa nu, -Zezuu gbudayinya wa -mia, 'in wa yi 'yaa -Lagogbu gba. Waa nyuma mia, wa 'ni wee nune -yo -we wa tela bobo. Wa 'ni wee nune yibhelida 'klu -yo -ka, 'in wa 'ni we so -yo -ka. Waa nyuma mia, wa ka tltlunya glaa 'woso, 'in wa -yo Klisi 'so yia nyuma 'wlulapili -zo 'wlu gbuu (1.000) -no nya. ⁵ Ma -wa tiatia -nyuma -wa -Lago -solba tltlunya glaa 'wu. Wee -zo 'wlu gbu 'ni -slo bhia ni, nyuma talba 'na 'ka 'woso. ⁶ Nyuma -wa -Lago -solba 'wu tia tltlunya glaa, 'wototue -dlao mi wa -no nya, -Lagoo -no wa -mia. Tltliee 'sonu 'ni 'tite -ka wa -gu. Waa nyuma mi -Lago -yo Klisi bobonyanya nya. Wa -yo Klisi so yia nyuma 'wlulapila -zo 'wlu gbuu -no nya.

-Saataan lulue

⁷ Zl wee -zuv 'wlu gbu -ka bhia ni, 'in wa tidea -Saatan 'yi. ⁸ 'In we mnia dudu beta -mnoaa -gu -nyuma -wa wa laa Gogu -yo Magogu* -dawli 'wunba. 'Wlu we yia wa gogwalia, wa 'ka tu gu. 'Wu wa yia zumania gumunyu nweyo -buse 'bhisa. ⁹ Dudu weee -gu wa yia 'plila, 'in wa 'ka -Lagonyumaa ladilida -we -wa 'gbe -we -Lago 'yubhaa, wa 'ka we gbeli. Nu, -kosu yabhlo yia yali 'bhua, nyuma -wa -Saatan gogwalia 'wlu, we 'ka wa lasa.

¹⁰ Toun, *Kuzu -we nua -benyi nyuma -dawli 'wu, wa kpa we, -kosu 'kadu -yo -bhuhhui -slo -we 'wu wa vitelia wee nune -yo yoyogbuu -falpanyo, 'in wa yia -mo we viteli. Saboo, zluo, sia wa yia 'komuu.

'Wobhlolu gbuwobhubhue

¹¹ -Muu 'bigu, 'nyumnikke 'kadu -we polba, we -yo we -guladinyo mia, 'in in yia wa -yoyi. Dudu -yo yali ka o kwee -gwa: wa'a

* 20:8 Gogu -yo Magogu: nu, 'ni -we wa zua -Lagoo tunyuma, mu -wa.

'yi 'masleen we -yo. ¹² Nyuma 'kadu -yo nyuma -kpa -wa tla, 'in in yi 'yaa -maa -yoyi 'nyumnikke 'kadu 'yu. 'In 'anzinya yia 'sebhena 'wokali. Nu, 'in wa yi 'yaa 'sebbe -putu 'wokali: 'yliyaga -sebbe -wa. Tltlunya mia, wa lenogbu -gu wa bhua wa -yogbu 'wu, sa we mia celida wee 'sebhena 'wu, 'sa. ¹³ Tltlunya mia gumunyu lu, -maa ka -mo 'tla. Tltlie -yo tltlunya -zoo ka 'ya -muu -no wla. -o -ka -mi, -mo lenogbu -gu -Lago 'bhua -mo -yogbu 'wu, 'sa. ¹⁴ 'In wa yia tltlie -yo tltlunya -zoo -kosu 'kadu 'wu viteli. Mu -wa tltliee 'sonu. ¹⁵ 'In nyoo nyoo ka 'ni 'nia 'yliyaga -sebbe 'wu celida -mi, 'in wa yia -mo -kosu 'kadu 'wu viteli.

21

-Zeluzalemu lolu

¹ -Muu 'bigu, 'in in yia yali lolu -yo dudu lolu -yoyi. Yali tianu -yo dudu tianu ka labhu, 'in gumunyu 'ni -sleen lamu. ² 'In -Lagoo 'gbe -we -wa -Zeluzalemu -lolu, 'in in yia we -yoyi yali -bhoda. We yia we 'de 'ylinamani nee 'nyonyo -o mi o 'lowli woda. ³ Toun, weli 'tite yabhlo 'bhua -mo 'nyumnikke 'wu, 'in in yia we 'nu. We nee: «-sleen mia, -Lagoo ladida mi nyuma glaa, wa glaa o yia ladia. Ma yia o nyuma -zea. -Lagoo 'debbie -yo wa so yia -mia, 'in o 'ka wa -Lago nya -mi. ⁴ Wa -ka wi ni, -Lago yia wa 'mu wee saa. Tltlie 'na 'ka lamu. Guwowlwobe klaa, wiwie klaa, we -yo kuu 'conve, -mu weee 'na 'ka lamu. Nu, gbu -soanya ka labhu.»

⁵ -o -dia 'nyumnikke -gu la, o 'bhua weli 'wu, o nee: «in ka -lu weee 'bhiti, 'in we yia -lu lolu -ze -sleen.» o nee 'yae: «-We na gbaa, -in celi we, nu, wee weli ni mi dluogo sa, 'in we mia gbuzonu nya.»

⁶ 'In o nee 'ya 'mi -yla: «Nu, we ka -sleen bhia. -Ami -wa we gwedida, 'in in mia we bhaldida nya, we tianu -yo we 'wobhlolunu. Nyume, o 'nyumatu -ka 'bhada -mi, bhe na nya o 'nyu. 'Nyu, -we na nya o ni, 'wlbwlu nyu -we wlaa 'yliyogagie, mu -wa. ⁷ -o -ka -gogalinyo nya -mi, mo kaa we 'yiyi klu: o -Lago na yia -zea, 'in o mo 'ka na 'yu -ze. ⁸ Nu, -wa 'nia dli 'te klaa, wa 'nia 'mi dli -gu zo klaa, gbonyii 'kadu lenonya klaa, nyuma -bhanya klaa, mutni kwe -cian klaa, ylisinunya klaa, -wa boboa yoyo -lago klaa, we -yo yocian weee, -wa weee mia de, -kosu 'kadu -yo -bhuhhui slo mi wa -no nya: mu -wa tltliee 'sonu.»

⁹ Nu, 'anzi gbeso, -we kaa 'kopo -we mia yeda 'wobhlolu -siasie gbeso nya kwee, we 'yabhlo bea 'mi -yo, 'in we nee: «Yi, in 'ka -mi 'nyonyo 'klu slolu, o Bhabhleyu -saa -bha o 'ka o 'nywo -ze.» ¹⁰ -Lagoo Zuzu 'sibhila 'mi -gola, 'in we yia 'mi -gogo 'kadu 'wlukwa. Wee -gogoo -gu mi 'wopada. 'In we yia 'mi -mo wlu

gbe 'kloslolu. Mu -wa -Zeluzalemu -we mia yali 'bhuda -Lagoo -gbe. ¹¹ -Lagoo san lia wee 'gbe nokple. We lile 'wlo sa tokpa -zonu, we 'wlo sa tokpa 'nuonuo -we ka nokple wa yia la 'veli 'bhisa. ¹² 'Suo -we bibea wee 'gbe, we 'tu 'wu, 'in we mia yali 'pada. Wee 'gbe ka klolo kugbua le 'so, 'in 'anzi kugbua le 'so kwa we nwe. 'Nni mi wee klolonya -yocelida, ni, *Izlaelu *zua kugbua le soo ni -wa. ¹³ Klolo ta mia beta yabhlo -gu, -mo wee 'gbe 'wu. Ta mi 'ylo'u 'wosoloda, ta mi 'ylo'u bhililida, we gbelibhlooo pnu iyilala 'klo -yo, ta beta yabhlo, 'in ta mia beta -putu. ¹⁴ Wee 'gbee 'suoo gwe mia, tokpa kugbua le 'so nya we mia. Bhlabhleyuu tietienya kugbua le 'soo 'ni mi wee tokpanya -yocelida.

¹⁵ 'Anzi, -we mia 'mi -yla gbo gbada, -can glee -we nya we yibhola -lu, we mi we kwee, we 'ka 'gbe klaa, we klolonya klaa, we -yo we 'suo yibhalu. ¹⁶ Wee 'gbee beta -mnuu weee -bhlo. Ni, 'anzi 'bhua we -can glee 'wu, 'in we yia wee 'gbe yibhalu. We tlole klaa, we 'wolaylilo klaa, we -yo we -gowopalo, we 'de weee -bhlo. We nyi -luu yibhalolu 'wlu gb ta. ¹⁷ 'Anzi yia we 'suonya yibhalu we tlole nyi yibhalolu gb gbeso 'ya -mnuu. -Luu yibhalolu -we 'anzi kaa, mu -bhlokpadu dudu -nyuma kaa. ¹⁸ Wee 'gbee suo mia, tokpa -zonu -we wa laa zasipu, we nya wa 'sobhaa we. -Caan 'zayli nya wa 'sobhaa wee 'gbe. Li we lia 'veli 'bhisa, 'in wa yia we 'wola. ¹⁹ Ni, wee pa mia, tokpa -we -gu we mia 'sobhada, tokpa -zonu 'yili -bhlo -bhlo nya we mia. Tokpa tianu mi zasipu nya, we 'sonu mi safili nya, we tanu mi agati nya. We -mnuu mi emewlodu nya. ²⁰ We gbu nu mi onisi nya, we gbelibhlonu mi saldani nya. We gbesonu mi klisoliti nya, we gbetanu mi belili nya. We gbonnu mi topazi nya. We kugbuanu mi klisopazi nya. We kugbua le -bhlonu mi tulkoazi nya. We kugbua le 'sonu mi ametisiti nya. ²¹ Wee klolo kugbua le so mia, 'pelili kugbua le so -wa, 'in klolo -bhlo mia wee 'pelili -bhlo nya. Wee 'gbee -gblagblu 'wu mia we mi -caan 'debbie -gbolu nya, 'in wa yia we 'wola 'veli 'bhisa.

²² Ni, wee 'gbe nokple, 'in 'ni * -Lagobudu yabhlogoo -yoyi, -we ka gbu -wa, Jeitape, 'tite weee -Kanyo -Lagoo 'debbie -gbolu -yo Bhlabhleyu mi we nya. ²³ Wee 'gbe 'ni 'ylo -yo 'cuu saan gbu -ka. -We ka gbu -wa, -Lagoo 'nummie san lia we 'wu, 'in Bhlabhleyu mia we zli nya. ²⁴ Ni, dudu -nyuma yia wee 'gbee zli 'klo noa, 'in dudu -nyumaa 'wulaplunya -yo wa 'numnu yia yia. ²⁵ We klolonya 'na 'ka klee 'mnumnu, -we ka gbu -wa, saba 'na ka wee 'gbe nokple be.

²⁶ Dudu -guu 'nummie weee -yo we 'tite yia wee 'gbe nokple yia. ²⁷ Pounkalu -we 'kaa wee 'gbe nokple pla, we 'ni -mi. Nyuma -wa nuu zubhalgbu le, we -yo yocian, wa 'ni

mneni wa 'ka wee 'gbe nokple pla. Ni, -wa ka niu mia Bhlabhleyuu 'yiyoga -sebbe 'wu celida, ma -bhlogoo 'kaa -mo pla.

22

¹ Ni, 'anzi yia 'mi -gbua yabhlo 'kloslolu. -Gbua -we 'wu 'nyu -we wlaa 'yiyogagie wloa, mu -wa. Li wee 'nyu lia lili veli 'bhisa. -Lagoo -yo Bhlabhleyuu 'numnikpe 'wu we tlaa, ² 'in wee 'nyu plia wee 'gbee -gblagblu 'wu. Da wee -gbuaa so bhobhloa -yo su yabhlo mi -bha, mu wlaa 'yiyogagie. -Zu -bhlo 'wu, we tnuu 'wola -zakpa kugbua le 'so. 'Cu -bhlo, 'in we tnuu. 'In we kpjipea dudu -nyuma weee. ³ Me 'na 'ka -sleen lamu. Ni, -Lagoo -yo Bhlabhleyuu 'numnikpe yia wee 'gbe 'wu -mia, 'in -Lagoo lubhonnya yia o bubaa. ⁴ C 'klo wa yia -yoyia, 'in o 'ni 'ka wa 'klo -yo celida -mi. ⁵ Saba 'na 'ka be, nyume yabhlogoo 'na 'ka 'nape -yo 'ylo'u saan gbu -ka, Jeitape yia o zhi wa -gu 'mniaa 'gbo, 'in wa 'ka nyuma 'wulapili 'yili weee -nu nya.

-Zezuu yiyigbu

⁶ -Mu 'bigu, 'anzi nee 'mi -ylae: «Wee weli mi digozo sa, 'in we mia gbuzonu nya. Ni, Jeitape -o 'nyea o gbuu -falipanya o Zuzu, mo tiea o 'anzi, -we 'kaa dayli lenu, we 'ka we o lubhonnya 'kloslolu.»

⁷ -Zeu nee: «A pu yukwli, yia na yia dayli! -Falipaweli -we mia 'sebbe ni 'wu, -wa zua we 'nujwe, 'wotote -dloo mi wa -nu nya.»

⁸ Ni, -ami *Zaan, -ami 'nuu wee weli, 'in -ami 'yia wee -li -yo. Da in bhia we 'nunve -yo we -yoyiye, 'anzi -we -slolua 'mi we 'klo, 'in in yia we bhu -yo bhili in 'ka we bobo. ⁹ 'In we nee 'mi -ylae: «In nu 'nanu, -in 'na nuu 'sa -ni. Ni, -mi klaa, -na bhelia -Lagobuu -falipanya klaa, we -yo -wa weee zua 'sebbe ni weli 'nujwe klaa, -Lagoo lubhonnyo -ami -mia an 'bhisa. Ni, -Lagoo 'de -bhlo -in 'kaa bubo!»

¹⁰ -Mu 'bigu, we nee 'mi -ylae: «-Falipaweli -we mia da 'sebbe ni 'wu, -in 'na zizeli we -na 'debbhlo -nu nya -ni. Ni, we lenubhla ka cipa. ¹¹ -C -ka nyume 'nyuu, o -tu gbonyu lenuda, -o -ka poun -ka, o -tu pounplada, -o -ka nyume tiklu, o -tu gbuzonu lenuda. -C -ka -mowloda -mi, o -tu -mowloda.»

¹² -Zeu nee: «A pu yukwli. Dayli na yia. In -ka yida -mi, celili nya na yia yia. 'In -o -ka -mi, -we ka 'yiyiklu o -ka -ka, 'in na nyea we o, o lenugbuu 'gbo. ¹³ -Ami -wa *Alifa -yo *Omega, -ami -wa we gwedida, 'in in mia we bhialida nya, we tianu -yo we 'wobhlolunu.»

¹⁴ -Wa wola wa -bana, 'wotote -dloo mi wa -nu nya. Ni, ma kaa we 'klo su -we wlaa 'yiyogagie, wa 'ka we 'bhue li, wa ka we 'klo wa 'ka 'gbee klolo njwee plali. ¹⁵ -Wa 'na 'kaa wee 'gbe nokple pla, ma ni: -wa nuu numegbu le klaa, yilisonya klaa, motni kwe -cian klaa, nyuma -bhanya klaa, -wa bubaa

yoyo -lago klaa, we -yo -wa 'yibhaa yo 'in wa tubhua yo. 'Pipee wa tua.

16 «-Ami -Zezu tiea na 'anzi ain 'wv we 'ka wee weli ni gba -mɔ leglizinya -yla. We 'de weee mi gbɔzɔnɔ nya. Nyumaa 'wlulapilinyɔ -Davidu zɔayli -nyume in -mia: zlokpa -zeliya in -mia.»

17 -Lagɔɔ Zuzu -yo 'ɣwnɔyu ɔ Bhlabhleyu -saa -bha ɔ 'ka ɔ 'ɣwnɔ -ze, wa neɛ: «Yi!» Nyume ɔ -ka we 'nɔ, -mɔɔ -kanyɔ gba: «Yi!» -ɔ 'nyumatɔ -ka 'bhada -mi, ɔ yi. Nyume ɔ -ka 'nyu -we wlaa 'yliyɔgagie 'yibha, sa bhe ɔ yia we.

'Wvhhlolu -yibhaligbo

18 We 'deɛ 'gbv, -ami Zaan neɛ ain -yla: -wa weee -wa 'nva -falpaweli -we mia 'sebhe ni 'wv celida, ɔ -ka we -lu -le -gɔpalɔ, -Lago yia siasie, -we mia da 'sebhe ni 'wv celida, ɔ siasie -gɔpalɔ. 19 Wee -falpaweli -we mia *-Lagɔsebhe ni 'wv celida, ɔ -ka we -gusa, su -bhue -we wlaa 'yliyɔgagie, -mɔɔ -kanyɔ 'na 'ka we li, 'in ɔ 'na 'ka -mɔwlv gbe nokple pla.

20 -Zezu neɛ: «-We weee mia de, gbɔzɔnɔ -wa.» 'In ɔ neɛ: «Cun, yia na yia dayli.»

-Ameni! Yi, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu!

21 Ni, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu ɣwna nyuma weee 'nyu la.